ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ԵԼԻԱՐԻ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	5 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՅԻՍ 1928

1er MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 635

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՒՔ ԱՐԴԱՐ ՎԱՍՏԱԿԻՆ

Սրբութիւններ կան որոնց հանդէպ երբեք չպիտի պակսի մեր յարգանքը, որքան ալ կաշկանդուած եւ օրուան պահանջներէ նկատի առնելու հարկադրուած ըլլանք:

Այդ կարգէն է Աշխատանքի Տօնը, Մայիս 1:

Անցեալ տարի, նոյն այս օրուան առթիւ, ձիշդ էինք ժողովրդի հրաշալի բացատրութիւնը.

— Aller à l'idéal et comprendre le réel.

— «Դէպի իտէալը ընթանալ եւ հասկնալ իրականը»:

Այդպէս ալ մեր ճամբան:

Զգուած՝ հայրենիքէ, թափառական՝ եօթն անգամ եօթը ծովերու վրայ, ինչպէս ալիքներէն քշուած ճիւղեր, մտահոգ՝ մեր հացի համար, մենք ոչ սիրտ, ոչ ալ հնարաւորութիւն ունինք Մայիս Մէկ տօնելու, այս օտար ափերուն վրայ:

Նոյնիսկ ուրիշները, աւելի զօրաւորները չեն կրնար պնդել հարազատօրէն կը տօնեն այս օրը:

Շատ մը աղաւաղումներու կարգին, մեծ երկիրներու մէջ Մայիսի Մէկն ալ դարձեր է ոչ այնքան առիթ մը՝ Աշխատանքը տաբարանելու, որքան «քաղաքականութիւն» խաղալու:

Միւս կողմէ կառավարութիւնները, իրենց կարգին քաղաքականութիւն վարելով, Մայիս 1ի առթիւ շարժման մէջ կը դնեն իրենց բովանդակ ուժը: Կ'արգիլեն թափօրներն ու ցոյցերը՝ քաղաքին մէջ: Եւ չեն հանդուրժեր, մանաւանդ, օտարներու ընդծեն մասնակցութեան:

Քաղքենի-դրամատիրակա՞ն: Այո՛: Իրենց շահերուն համար կը շարժին անոնք, ո՛ր և է խլրտում խափանելու համար:

Բայց, նո՛յն ճամբէն կը քալէ նաեւ այն իշխանութիւնը որ աշխարհի միակ «պրոլետարական» պետութիւնը հռչակած է իրենը:

Ան թուղղ յեղափոխական է ուրիշներուն համար, ուրիշ երկիրներու մէջ, եւ ոչինչ կը խնայէ մեծնոլորտը բոցավառելու համար:

Իսկ իր արքայութեան սահմաններուն մէջ, գործադուլի ընդդէմ անգամ քրէական կամ քաղաքական լանցանք է, շատ մը պարագաներու առակ:

Այնպէս որ, Մայիս Մէկն ալ, շատ մը բաներ կորնցնելով իր սկզբնական նպատակէն, դարձեր է տեսակ մը ազդեցութեան ուժ:

Տարիներ առաջ, գոնէ այս երկրին մէջ, արտօնուած էին բոլոր փողոցներու վրայ: Հիմա կը թոյլատրեն միայն քաղաքին դուրս, դէպի դաշտերն ու բացատները:

Եթէ այս իրողութիւնը շատ մը բաներ կ'ապացուցանէ, մէկն ալ այն է որ, քանի օտարի մատ կը խառնուի Մայիս 1ի տօնին, այնքան ծուռ կը նային վարիչները:

Վերջապէս, կարելի չէ պնդել թէ երէկ աւելի ազատամիտ էին իշխանաւորները, քան այսօր:

Մանաւանդ որ, Մեծ Պատերազմէն եւ ռուսական յեղափոխութենէն յետոյ, ոչ վարիչները այնքան ամուր են իրենց պատասխանին վրայ, ոչ ալ բազմութիւնները՝ այնքան միամիտ եւ երկչոտ:

Ուշագրաւ է նաեւ որ, մինչ Ֆրանսայի մէջ համայնավարները հուր ու բոց կը տեղան, Մայիս 1ի տօնին առթիւ, իշխանութիւնները աւելի զգոյշ են եւ աւելի լուրջ:

×

Բայց տօնը ընթացիկ խնդիրներ են: Որոշ կացութեան մը առանձնաքները:

Մայիս Մէկը է՝ եւ կը մնայ միշտ զօրաւոր նշանարան մը, որ անոնց համար որ իրենց բազուկն ու ճակտի քրտինքը միայն ունին, իբրեւ դրամագլուխ:

Ու տարուէ տարի կը կատարէ անդիմադրելի յառաջխաղացքներ:

Ի՛նչ հսկայական տարածութիւն կտրուած է 1860էն ի վեր, որ առաջին անգամ կ'արտասանուէր բառը:

Այսէնէն տարրական պահանջը, օրական ութ ժամ աշխատանքը, արդէն օրէնքի կարգ անցած է շատ մը երկիրներու մէջ:

Ոչորը բարելաւումներ տեղի ունեցած են աշխատանքի պայմաններուն մէջ:

Օրէնքի կարգ անցած է նաեւ բանւորական ապահովագրութիւնը:

Հակայական կազմակերպութիւններ, սէնտիքաներ եւ դաշնագրութիւններ կը վարեն աշխատաւորական շարժուձեր, հաւասարել հաւասար եւ յաճախ իրրեւ զերակշիռ կողմ բանակցելով գրամագլուխի իշխանապետներուն և կառավարութեանց հետ:

Եւ ինչ որ աւելի ուշագրաւ է,— չկայ քաղաքակիրթ երկիր ուր վարիչները ուժ զգան արհամարհելու Աշխատանքի բանակները: Ինչքան չենք ըներ ասիական բռնակալութեանց, որոնց սեռակն է նաեւ Մոսկուայի «բանւորա-գիւղացիական» իշխանութիւնը, այնքան ուռուցիկ՝ իր ազմուկով, բայց մեծ մասամբ՝ բովանդակութեամբ:

Քաղաքական տարբեր պայմաններու տակ, իր ազատ հայրենիքին մէջ, ո՞վ աւելի իրաւունք պիտի ունենար սրտանց տօնելու..

— Փա՛ռք Աշխատանքին եւ արդար վաստակին:

Ո՞վ աւելի քան հայ ժողովուրդը, որ ոչ միայն հարիւրին ձեռ իր բազուկին կը պարտի ամէն ինչ, այլ եւ ամէնէն իրաւատուրին է, հալածական եւ բազմաչարչար գոհը՝ դրամատիրական, քաղաքական եւ ընկերային զարհուրելի կեղեքումներու:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք, նոր օրինագծով մը օտարներուն կ'արգիլուի սկաուտական խումբեր կազմել: Այս առթիւ երեսփոխան Նէձմէտտին Յատրգ պէյ կը գրէ Ազշամի մէջ.

— «Չենք կրնար թոյլատրել որ զանազան ազգերու պատկանող երիտասարդներ բանակատեղի հաստատեն: Ցաւալի է որ անոնց մեծ մասը կը զեկավարուի արտասահմանեան կեդրոններէ, եւ կ'ենթարկուի հրամաններու եւ հրամանատարներու, որոնց աղերսը ու հաստատանքը անծանօթ են մեզի: Կառավարութիւնը չի կրնար թոյլատրել որ մարմնակրթանքի քողին տակ ծածկուած կազմակերպութիւնները իրենց ուղածին պէս զարգանան մեր երկրին մէջ: Ատիկա, ամէն բանէ առաջ, քաղաքականութեան եւ անդորրութեան խնդիր է:

Բաց ի ասկէ, եթէ ընդունինք իսկ որ այդ կազմակերպութիւնները միայն մարմնակրթական նպատակ ունին, դարձեալ չենք կրնար հանդուրժել որ օտար երիտասարդներ խումբ խումբ և թմբուկ զարնելով անցնին թուրք ժողովուրդի աչքին առջեւէն: Զինադադարի շրջանին, հանդուրժեցինք, եւ տեսանք ամէն պետութեան եւ ազգի պատկանող երիտասարդներ, որոնք գոնդզոն դրօշներով կ'անցնէին Պոլսոյ փողոցներէն: Անոնք, որպէս թէ թարմ ուժեր էին, եւ կը պատրաստուէին ապագային փոխարինել մեր հայրենիքը զրաւողները:

Ուրիշ պատճառ մըն ալ: Սէվռի դաշնագրով, Թուրքիոյ մէջ արդիլուած էր սկաուտական ամէն կազմակերպութիւն: Կը նշանակէ թէ, թուրք երիտասարդներուն սկաուտ դառնալը վտանգաւոր պատրաստութիւն մըն էր պետութեանց աչքին: Արդ, ինչո՞ւ համար վտանգաւոր նկատուած բան մը: Գոնէ այսչափ չօգտուի՞նք օտար գրաւումէն եւ Սէվռի դաշնագրէն:

Սկաուտական կազմակերպութիւնը օտարներուն արդիլել կետոյ, օրէնքը պայման կը դնէ որ թուրք հայրենակիցներն ալ արտօնութիւն առնեն կրթական գործակարութենէն, եւ անոր հակակշռին տակ գործեն: Այս ալ շատ բնական է: Այս աստիճան ընդհանուր եւ հիմնական կազմակերպութիւն մը, ինչ հանգամանք ալ ունենայ, պէտք է անպայման պետական հակակշռին ենթարկուի»:

ԴԷՊԻ ԹՐԻՒՆՅՈՒՄ

Իզմիրի համաձայն, մտադրութիւն կայ չափագիտական եւ բնական գիտութիւններն ալ թուրքերէն ուսանդել տալու փոքրամասնութեանց վարժարաններուն մէջ, գալ շրջանէն սկսեալ: Այդ ձիւղերը պիտի ուսանդուին թուրք ուսուցիչներու եւ կամ ոչ-իսլամ այնպիսի ուսուցիչներու կողմէ, որոնց կարողութիւնը հաստատուած է կրթ. մնօրէնութենէն: Տարեվերջի քննութեանց ատեն, կրթ. քննիչները այս ձիւղերու մասին տեղեկագիրներ պիտի պատրաստեն:

Եթէ ընդունուի այս ձիւղերուն ալ թուրքերէնով ուսանդուիլը—, կը շարունակէ *Իզմիր*, — այն ատեն միայն կրօնքի, մայրենի լեզուի, եւ գծագրութեան ու իրագիտութեան նման երկրորդական դասեր իրենց լեզուով պիտի ուսուցանեն փոքրամասնութիւնները:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓՈՒԱՆՔԱՐԷԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ 101 ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԿՈՒՏԱՆ

Կիրակի օր Ֆրանսայի ժողովուրդը ըսաւ իր վերջին խօսքը՝ խորհրդարան ղրկելով վարչապետ Փուանքարէի եւ Ազգային Միութեան կուսակիցներու մեծամասնութիւն մը: Ընտրութիւնները կատարուեցան կատարեալ խաղաղութեամբ: Պայքարը սաստիկ էր մասնաւորաբար ընկերվարականներուն եւ համայնավարներուն միջեւ. այդ պատճառով այս երկու կուսակցութիւններն ալ որոշ կորուստներ ունեցան, ընկերվարականները աւելի թեթեւ:

Ընկերվարական պաշտօնաթերթ «Փոփիւլէր» խորտակուած կը գրէ. «Բոլշեւիկեան դաւաճանութիւնը իր գարշելի աւերները գործեց»: Իսկ «Իւմանիթէ» ինքզինքը կը մխիթարէ՝ ըսելով. «Հակառակ հակահամայնավար միացեալ ճակատին, — արքայականներէն մինչեւ ընկերվարականները, մեր կուսակցութիւնը զօրացած դուրս կուգայ պայքարէն»: Եւ սակայն 1924ի 26ին տեղ, նոր ընտրութեանց մէջ միայն 14 երեսփոխան տուին համայնավարները, — գրեթէ կէսը: Համայնավար բանտարկեալներէն ընտրուեցան Մարսէլ Քաշէն, Տորիօ, Տիւքլօ եւ Մէնէթրիէ: Իսկ պարտութեան մատնուեցաւ Անտրէ Մարթի: Նոյնպէս պարտուեցաւ «Իւմանիթէ»ի խմբագրապետ Վայեան-Քութիւրիէ:

Ընկերվարական յայտնի գործիչ եւ «Փոփիւլէր»ի տնօրէն Լէոն Պլում պարտուեցաւ Փարիզի 20րդ թաղամասին մէջ. իր հակառակորդն էր համայնավար ժաք Տիւքլօ: Պարտուեցաւ նաեւ Լիոնի նախկին երեսփոխան ընկերվարական Մարիուս Մուտէ:

Փարիզի 9րդ թաղամասէն ընտրուեցաւ Էտուար Սուլիէ 5428 ձայնով: Ընտրուեցան նաեւ պատերազմական նախարար Փէլլըվէ եւ Ֆրանքլէն-Պույեօն, ժողէֆ Մանուէլ (Քլէմանսոյի չորս պաշտպանը): Իսկ պարտուած համայնավարներու շարքին յիշենք նաեւ Կարշէրին, Ալպէռ Ֆուռնիէն, Թորէզը, Օֆրէյը եւ Դանիէլ Ռիւնուն: Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Փօլ Ֆոր, որ վտանգուած դրութեան մէջ էր, յաջողեցաւ ընտրուիլ: Պարտուած ընկերվարականներուն մէջ է նաեւ Լրպա:

Ամէնէն աւելի կորուստ ունեցան արմատական-ընկերվարականները, որոնք 1924ի խորհրդարանին մէջ ունէին 141 երեսփոխան:

Նախորդ խորհրդարանին մէջ համայնավարները Սէն Նահանգին մէջ ունէին 17 աթոռ, այս անգամ ունին միայն 8. կորուստ՝ 9 աթոռ: Միւս կուսակցութիւնները գրեթէ կը պահեն իրենց նախկին դիրքը փարիզեան շրջանին մէջ:

Թերթս մամուլը ղրուած պահուն հրատարակուած վիճակագրութիւնը կուտայ հետեւեալ պատկերը.— (փակագիծի մէջ տրուած թիւերը ցոյց կուտան նախորդ խորհրդարանին երեսփոխանները).

Ընկերվարական՝ 101 (106), համայնավար՝ 14 (26), ընկերվարական-համայնավար 2 (3), անկախ ընկերվարական՝ 6, ընկերվարական-հանրապետական՝ 38 (42), ընկերվարական արմատական 117 (141), արմատական հանրապետական 61 (45), ձախ հանրապետական՝ 93 (86), ժողովրդավար հանրապետական միութիւն՝ 158 (122), պահպանողական՝ 18 (13), անկախ Ալզասցի՝ 3, գումար 611 (չէ հասած Կուատալուփի արդիւնքը):

Նորընտիր 611 երեսփոխաններէն 132ը փաստաբան են, 43ը բժիշկ, 7ը դեղագործ, 5ը անասնաբոյժ, 46ը ուսուցիչ, 5ը հրապարակագիր, 3ը գրող, 7ը դատաւոր, 6ը նոտար, 5ը երդուեալ փաստաբան, 4ը եկեղեցական, 14ը պաշտօնեայ, 22ը բանւոր, 1ը արձանագործ, 1ը ճարտարապետ, 6ը հասութառու, 8ը զինուորական, 40ը երկրագործ, 62ը գործարանատէր, 26ը վաճառական, 2ը նաւատէր, 17ը ճարտարագէտ, 3ը ղրամատէր, 21ը պետական պաշտօնեայ, 1ը դիւանագէտ, 67ը կալուածատէր, 9ը զանազան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ

Կիրակիի ընտրութիւններէն վերջ քանի մը միջադէպեր պատահեցան: Փարիզի 15րդ թաղամասին մէջ ժամը 21ին երբ ընտրութեանց արդիւնքը կը ծանուցուէր, համայնավար թափօր մը կազմուեցաւ: Ցուցարարները սկսան պոռալ կանչել: Ինքնաշարժերով հասնող ոստիկանները արագօրէն ցրուեցին ցուցարարները՝ զանոնք քշելով դէպի Քանպրոնի հրապարակը: Ցոյցի պահուն վիրաւորուեցան երկու ոստիկաններ, որոնք հիւանդանոց տարուեցան:

Լիլի մէջ, երբ ընտրութեանց արդիւնքը հաղորդուեցաւ, ընկերվարականները թափօր կազմելով փողոցները պտտեցան, ուսի վրայ պտտցնելով ընտրուած երկու երեսփոխանները՝ Պրաք եւ Սալէնկրօ: Փիչ յետոյ, երբ Ռուպէ-Թուրքուանի արդիւնքները իմացուեցան, այս անգամ աջերը յաղթական թափօր կազմեցին: Ընկերվարականները «Լընթէրնասիոնալ»ը կը թնդացնէին, իսկ վերջինները՝ «Մարսէյեզ»ը: Ցոյցերը տեւեցին մինչեւ ժամը 23: Պզտիկ ընդհարումներ տեղի ունեցան երկու հակառակ կողմերուն միջեւ:

*** *Կին քուէպահանջները եւս ցոյցեր կատարեցին Փարիզի*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՔԻՉ ՄԸ ԼՐՋՈՒԹԻՒՆ

Նորէն գործի վրայ են կարմիր տիրացուները:

Ֆրանսայի խորհրդարանական ընտրութեանց առթիւ «Դասակարգ դասակարգի դէմ» ձանելէ վերջ, այժմ ալ ելեր կը քարոզեն թէ «այս տարուայ *Մայիս Մէկը* պրոլետարական զօրակոչ մը պիտի ըլլայ՝ ուղղուած մեծ գործատէրերուն եւ իշխանութեան վայրագ յարձակման դէմ»:

Ու կոչ կ'ուղղեն հայ գաղթականին աշխատաւորին, որ ցազիւ իր օրապահիկը կը ձարէ օտար հողին վրայ, երթալ «հոծ շարքերով մասնակցելու, ձարտարարուեստական կեդրոններու մէջ կազմակերպուած միթինկներուն եւ ցոյցերուն»:

Ու ասիկա այնպիսի պահու մը, երբ ներքին նախարարն ու ոստիկանական տեսուչը բարձրաձայն կը յայտարարեն թէ Մայիս Մէկի ցոյցերուն մասնակցող բոլոր օտարականները իսկոյն եւ առանց այլ եւ այլի պիտի վտարուին Ֆրանսայէն:

Գոնէ գիտէ՞ք թէ ինչու հայ բանւորը պիտի մասնակցի այդ ցոյցերուն.

«— Բողոքելու հաւար միջազգային կապիտալի ստեղծած պատերազմի վտանգին դէմ, որ ուղղուած է Խորհրդային Միութեան եւ չինական յեղափոխութեան դէմ:»

Ուրեմն, ըստ մեր քոսոտ փանջունիներուն, ափ մը հայ աշխատաւորները կոչուած են փրկելու ծովածաւալ Չինաստանը... աշխարհակալ վիթխարի պետութեանց ձեռքէն:

Այս ծապլվարեան գլուխ գործոցին հանդէպ ահա՛ թէ ինչ դիրք կը բռնէ իր ազգային եւ դասակարգային շահերուն գիտակից հայ աշխատաւորը:

Օրհնուի հայաբնակ պանդոկէն բանւոր մըն է գրողը.

«Դարձէն վերադարձիս, տեսայ որ մեր պանդոկը վերէն վար լեցուցած են այս թուղթիկներով: Այս խելագար մարդիկը քնաւ ժողովուրդը չե՞ն խորհիր և ևլած շան քարոզ կը կարդան: Ի սէր Աստուծոյ, ի՞նչ պիտի ըլլայ այս ժողովուրդին վիճակը, եթէ օր մը կառավարութիւնը անոնցմէ որոշում մը տայ Հայերուն մասին: Եթէ այս բթամիտները կ'ուզեն բան մը ընել, թո՛ղ Հայաստանի դուռները բանալ տան հայ ժողովուրդին առջեւ: Այնտեղ ո՛րքան կ'ուզէք թուղթիկներ բաժնենք եւ ցոյցեր կազմակերպենք, եթէ թողուն իրենց պաշտած վարիչները: Գ.Պ.»

Մի՛ խռովէք գաղթական բանւորին հանգիստը՝ ձեր երեսուն արծաթը արդարացնելու համար: Եթէ քաջութիւնը չունիք երթալու ձեր փառաբանած խորհրդային դրախտը, գոնէ պարկեշտութիւնն ունեցէք լուելու:

Փիչ մը լրջութիւն:

ՀՐԱՆՏ

ՁՄՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԴԱՆԱԿԱՒԹԻՒՆԸ

Գ. Յանկ

	Ֆր.
Տիկին Յ. Ամատունի	50
Բեռնօ	20
Ա.	20
Արմիկ	10
Գումար	100
Բ. Յանկին գումարը	445
Ընդհ. գումար	545

ԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹ

Ի. ՅՈՎՀՈՒՆՈՒ

Ինչպես ամեն տարի, այնպես էլ անցյալ տարի Հայրենիքի Հանձնաժողովը ամռան ամիսներին ուղարկեց գավառներ իր ներկայացուցիչները՝ ժողովներ կազմակերպելու և ներկայ դրության մասին զեկուցումներ կարդալու։ Ես ևս ստացա այդ հանձնաժողովի հրավերը և ուղևորվեցի Ալաշկերտ։

Ալաշկերտ ես գնացի Մուշի կողմերից, Մուշի դաշտի միջով։ Ճանապարհին ինձ ուղեկցեցին Մուշի երկու երիտասարդներ, որոնք ինձ հետ էին գալու Ալաշկերտ։ Մուշի դաշտը, որ ամենագեղեցիկ վայրերից մեկն է Հայաստանի, ներկայացնում է մի անծայրածիր ծովեզերք, որի ալիքները ոչ թե ջրից են կազմված, այլ ցորենի հասկերից։ Ամենուրեք, ուր աչքդ կտրես, ոսկեգույն հասկերը ալեկոծվում են, ինչպես ծովի ալիքները։ Ամենուրեք, ուր աչքդ կտրես, հասկերի ալեկոծության մեջ երևում են մարդկային գլուխներ, որոնք ցորենի հասկերի հետ միասին ալեկոծվում են։ Ամենուրեք, ուր աչքդ կտրես, հասկերի ալեկոծության մեջ լսվում են մարդկային ձայներ, որոնք ցորենի հասկերի հետ միասին ալեկոծվում են։ Ամենուրեք, ուր աչքդ կտրես, հասկերի ալեկոծության մեջ լսվում են մարդկային ձայներ, որոնք ցորենի հասկերի հետ միասին ալեկոծվում են։

Մուշի դաշտը ամենագեղեցիկ վայրերից մեկն է Հայաստանի։ Մուշի դաշտը ամենագեղեցիկ վայրերից մեկն է Հայաստանի։ Մուշի դաշտը ամենագեղեցիկ վայրերից մեկն է Հայաստանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

(ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԼԵՌՆԱԿԱՆ)

Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈ

(Պատասխանատու խմբագրի տեղակալ)

Ա. Ս. Մակարենկոյի անունը ամենայն հարգանքով է հիշվում ամբողջ խորհրդային մանկավարժության պատմության մեջ։ Նա ստեղծագործական մեծ ուղի է անցել։ Նրա գրչին են պատկանում մանկավարժական մի շարք հրաշալի գործեր, որոնք ճանաչում են ստացել ամբողջ աշխարհում։ Նրա գրքերը թարգմանված են եղել 100-ից ավելի լեզուների։

Ա. Ս. Մակարենկոն ծնվել է 1888 թվականի մարտի 13-ին (հին տոմարով փետրվարի 30-ին) Բելոպոլյեում, երկաթուղային բանվորի ընտանիքում։ Նա ավարտել է Կրեմենչուգի ուսուցչական սեմինարիան։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո նա աշխատել է որպես տարրական դպրոցի ուսուցիչ։ Հետագայում նա ղեկավարել է Պոլտավայի մանկատունը։ Այդ մանկատան հիման վրա նա հետագայում կազմակերպել է Գորկու անվան գաղութը։ Ա. Ս. Մակարենկոն մանկավարժական գործունեությունը սկսել է դեռևս ցարական ռեժիմի տարիներին։ Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1913 թվականին։ Ա. Ս. Մակարենկոն մանկավարժական գործունեությունը շարունակել է նաև Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունից հետո։ Նա ղեկավարել է Գորկու անվան գաղութը, ապա՝ Ֆ. Է. Ջերժինսկու անվան կոմունան։ Ա. Ս. Մակարենկոն մահացել է 1939 թվականի ապրիլի 1-ին։

Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծագործական մեծ ժառանգություն է թողել։ Նրա գրքերը մեծ սեր են ներշնչում դեպի խորհրդային հայրենիքը, դեպի սոցիալիստական հասարակարգը։ Նրա գրքերը դաստիարակում են խորհրդային մարդկանց ոգով։ Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծել է խորհրդային դպրոցի նոր տեսություն և պրակտիկա։ Նա մշակել է կոլեկտիվ դաստիարակության մեթոդներ։ Նա ստեղծել է խորհրդային նոր տիպի մանկավարժական կադրեր։

Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծել է խորհրդային նոր տիպի գեղարվեստական գրականություն։ Նրա գրքերը սիրում են ոչ միայն մանուկները, այլև մեծերը։ Նրա գրքերը կարդում են մեծ հետաքրքրությամբ։ Նրա գրքերը ուսումնասիրում են մանկավարժական ուսումնարաններում։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են մեծ տպաքանակներով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրներում։ Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև կապիտալիստական երկրներում։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև Հայաստանում։ Նրա գրքերը հրատարակվում են հայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ռուսերեն լեզվով։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև ուկրաիներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բելոռուսերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղազախերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուզբեկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուրքմեներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև տաջիկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղրղզերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարակալպակերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թաթարերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բաշկիրերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև չուվաշերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մարիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մորդովերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուդմուրտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև յակուտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բուրյաթերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուվաերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ալթայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև խակասերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարելերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմի-պերմյակերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուդմուրտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև յակուտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բուրյաթերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուվաերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ալթայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև խակասերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարելերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմի-պերմյակերեն լեզվով։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև ուկրաիներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բելոռուսերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղազախերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուզբեկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուրքմեներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև տաջիկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղրղզերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարակալպակերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թաթարերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բաշկիրերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև չուվաշերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մարիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մորդովերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուդմուրտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև յակուտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բուրյաթերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուվաերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ալթայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև խակասերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարելերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմի-պերմյակերեն լեզվով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

(ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԼԵՌՆԱԿԱՆ)

Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈ

(Պատասխանատու խմբագրի տեղակալ)

Ա. Ս. Մակարենկոյի անունը ամենայն հարգանքով է հիշվում ամբողջ խորհրդային մանկավարժության պատմության մեջ։ Նա ստեղծագործական մեծ ուղի է անցել։ Նրա գրչին են պատկանում մանկավարժական մի շարք հրաշալի գործեր, որոնք ճանաչում են ստացել ամբողջ աշխարհում։ Նրա գրքերը թարգմանված են եղել 100-ից ավելի լեզուների։

Ա. Ս. Մակարենկոն ծնվել է 1888 թվականի մարտի 13-ին (հին տոմարով փետրվարի 30-ին) Բելոպոլյեում, երկաթուղային բանվորի ընտանիքում։ Նա ավարտել է Կրեմենչուգի ուսուցչական սեմինարիան։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո նա աշխատել է որպես տարրական դպրոցի ուսուցիչ։ Հետագայում նա ղեկավարել է Պոլտավայի մանկատունը։ Այդ մանկատան հիման վրա նա հետագայում կազմակերպել է Գորկու անվան գաղութը։ Ա. Ս. Մակարենկոն մանկավարժական գործունեությունը սկսել է դեռևս ցարական ռեժիմի տարիներին։ Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1913 թվականին։ Ա. Ս. Մակարենկոն մանկավարժական գործունեությունը շարունակել է նաև Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունից հետո։ Նա ղեկավարել է Գորկու անվան գաղութը, ապա՝ Ֆ. Է. Ջերժինսկու անվան կոմունան։ Ա. Ս. Մակարենկոն մահացել է 1939 թվականի ապրիլի 1-ին։

Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծագործական մեծ ժառանգություն է թողել։ Նրա գրքերը մեծ սեր են ներշնչում դեպի խորհրդային հայրենիքը, դեպի սոցիալիստական հասարակարգը։ Նրա գրքերը դաստիարակում են խորհրդային նոր տիպի մարդկանց ոգով։ Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծել է խորհրդային դպրոցի նոր տեսություն և պրակտիկա։ Նա մշակել է կոլեկտիվ դաստիարակության մեթոդներ։ Նա ստեղծել է խորհրդային նոր տիպի մանկավարժական կադրեր։

Ա. Ս. Մակարենկոն ստեղծել է խորհրդային նոր տիպի գեղարվեստական գրականություն։ Նրա գրքերը սիրում են ոչ միայն մանուկները, այլև մեծերը։ Նրա գրքերը կարդում են մեծ հետաքրքրությամբ։ Նրա գրքերը ուսումնասիրում են մանկավարժական ուսումնարաններում։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են մեծ տպաքանակներով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրներում։ Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև կապիտալիստական երկրներում։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև Հայաստանում։ Նրա գրքերը հրատարակվում են հայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ռուսերեն լեզվով։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև ուկրաիներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բելոռուսերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղազախերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուզբեկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուրքմեներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև տաջիկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղրղզերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարակալպակերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թաթարերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բաշկիրերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև չուվաշերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մարիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մորդովերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուդմուրտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև յակուտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բուրյաթերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուվաերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ալթայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև խակասերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարելերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմի-պերմյակերեն լեզվով։

Ա. Ս. Մակարենկոյի գրքերը հրատարակվում են նաև ուկրաիներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բելոռուսերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղազախերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուզբեկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուրքմեներեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև տաջիկերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ղրղզերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարակալպակերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թաթարերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բաշկիրերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև չուվաշերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մարիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև մորդովերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմիերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ուդմուրտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև յակուտերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև բուրյաթերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև թուվաերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև ալթայերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև խակասերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կարելերեն լեզվով։ Նրա գրքերը հրատարակվում են նաև կոմի-պերմյակերեն լեզվով։

պողոտաներուն մէջ, նախագահութեամբ Տիկ. Լուիզ Պրիւնէի: Բազմաթիւ կնոջական ընկերութեանց ներկայացուցիչները մեծ ինքնաշարժի մը մէջ նստած շրջագայեցան գլխաւոր փողոցները, թռուցիկներ բաժնելով: Ժողովուրդը կը ծափահարէր զանոնք: Օփերայի հրապարակը եւ Սէն-Միշէլի պողոտային վրայ քուէպահանջ կիներու շարժանկարը առնուեցաւ:

Մահ Ս. Սապահգիւլեանի

Ամերիկայէն հասած Ապրիլ 28 թուակիր հեռագիր մը կը ծանուցանէ մահը Ս. Դ. Հնչակեան ծանօթ գործիչ Ս. Սապահգիւլեանի:

Հանգուցեալը աւարտած էր Փարիզի Քաղաքական գիտութեանց վարժարանը: Երկար տարիներ Փարիզի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ վարած է «Հնչակ»ը, իսկ Ամերիկայի մէջ՝ «Երիտասարդ Հայաստան»ը: Սահմանադրութեան շրջանին Պոլսոյ մէջ պահ մը խմբագրեց «Նոր Աշխարհ»ը: Յայտնի էր իբրեւ հռետոր եւ Մարքսեան տեսաբան:

Անգլիա վերջնագիր կը ղրկէ Եգիպտոսի

Անգլիական կառավարութիւնը որոշեց վերջնագիր մը ղրկել եգիպտական կառավարութեան: Այս նոր ծանուցագրով Լոնտոնի կառավարութիւնը անգամ մը եւս պիտի բողոքէ հրապարակային հաւաքոյթներու օրէնքին դէմ, զոր վերջերս եգիպտական դահլիճը քուէարկել տուաւ երեսփ. ժողովին եւ մտադիր է Ծերակոյտի հաւանութեան ենթարկել զայն:

Այս օրէնքին դէմ Անգլիա չէր դադրած բողոքելէ, սակայն Նահաս փաշայի կառավարութիւնը հետեւանք չէր տուած: Անգլիոյ պահանջը այն է որ եգիպտոսի օտարականներուն պաշտպանութիւնը պէտք է յանձնուի անգլիական իշխանութեանց:

Եգիպտոսի ազգայնական վաճառ կուսակցութիւնը իր վերջին խորհրդաժողովին մէջ տուաւ որոշում մը, թէ վարչապետ Նահաս փաշա, որ միեւնոյն ատեն այդ կուսակցութեան նախագահն է, պէտք է յարի հաւաքոյթի օրէնքին մասին նախապարական յայտարարութեան մէջ ցատագովուած քաղաքականութեան: Այս որոշումին վրայ էր որ Նահաս փաշա որոշեց այդ օրէնքը Ծերակոյտին ներկայացնել երկուշաբթի օր (երէկ):

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը կը գրէ այս առթիւ. «Եգիպտոսի ծայրայեղները, որոնք կը յաւակնին չճանչնալ ո՛չ 1922ի յայտարարութիւնը, ո՛չ այս մասին եղած վերապահումները, շատ չանցած պիտի հասկնան թէ Անգլիա չպիտի զիջի ոչ մէկ կէտի վրայ:»

Պալքանեան թերակղզիին մէջ ցնցումներ կը շարունակուին

Աթէնքէն կը հեռագրեն Ապրիլ 29 թուականով.—

Պալքանեան թերակղզիին մէջ ցնցումները կը շարունակուին դեռ: Այս առաւօտ ժամը 11.15ին ցնցուեցաւ Աթէնքը, մինչ վերջին երկու գիշերներու ընթացքին թեթեւ ցնցումներ զգացուեցան Պուլկարիոյ մէջ, մանաւանդ Փիլիպէ, Զըրփան եւ Փափազլը: Բարեբախտաբար նոր վնասներ չկան: Այսօր առտուան ժամը 1ին Պորիսովկրատի մէջ եւս երկիրը շարժեցաւ. անմիջապէս յետոյ սկսաւ կարկուտի փոթորիկ մը, որ փճացուց հունձքերը:

Կորնթոսի մէջ օգնութեան գործը փութով առաջ կը տարուի եւ արդէն քաղաքին երեւոյթը կը փոխուի: Մինչեւ հիմա 1000 փայտէ հիւղակներ շինուեցան՝ անտուն աղէտեալներուն համար, 400 տուներ եւս պիտի շինուին Լութրաքիի և ուրիշ աղէտեալ գիւղերու մէջ: Նախարարական խորհուրդը որոշեց գիտական մարմին մը կազմել՝ կորնթոսի վերաշինութիւնը ուսումնասիրելու համար: Այս նպատակին համար պետական երաշխաւորութեամբ 5 միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը պիտի կատարուի արտասահմանէն:

Այսօր Աթէնք եղբայրական օգնութեան գեղեցիկ օրինակ մը տուաւ: Նպաստահաւաք բեռնատար ինքնաշարժներ կ'անցնէին փողոցներէն: Առջեւէն գացող շեփորներ կը ծանուցանէին կառքերուն հասնիլը, ու ժողովուրդը պատուհաններէն՝ հագուստեղէնի ծրարներ կը նետէր կառքերուն վրայ: Այս ձեւով 7000 ծրարներ հաւաքուեցան՝ աղէտեալներուն համար: Փողոցը աշխատող բանւոր մը իր հագած հագուստները հանելով կառքին վրայ նետեց:

Սոֆիայէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ Ապրիլ 28ի գիշերը նոր ցնցում մը բազմաթիւ շէնքեր փլցուցած է Ֆիլիպէի մէջ, կրկին խուճապի մատնելով աղէտահար բնակչութիւնը:

∴ Փերուի մայրաքաղաք Լիմայի մէջ ալ նոյն օրը պատահած է ցնցում մը, որ տեւած է 20 երկվայրկեան: Փիչ եաք ցնցումը կրկնուած է:

Թրքական հպատակութենէն վտարուած

Պոլսոյ որդի Յարութիւն Քրլըճճեան եւ Էմիրնէ բնակող Յարութիւնի որդի Արմենակ Բանթիկեան առանց արտօնութեան օտար հպատակութիւն ընդունած ըլլալով թրքական հպատակութենէն վտարուեցան, Գործավարներու Խորհուրդին որոշումով:

Մահվաններ

Սիմֆէրոպոլի (Ղրիմ) դատարանը մահուան դատապարտեց Ղրիմի կեդրոնական գործադիր կոմիտէի նախկին նախագահ Վէյլի Իպրահիմօֆը եւ իր նախկին օգնական Մուսթաֆան: Ուրիշ 11 ամբաստանեալներ զանազան պատիժներու դատապարտուեցան:

∴ Սոֆիայէն կը հեռագրեն Ապրիլ 29 թուականով.—

Նախաղատ առեանը, որ քանի մը օրէ ի վեր կը զբաղէր դատով եուկոսլաւիա բնակող այն հողագործ-համայնավար տարագիրներուն, որոնք 1925ին յարձակում մը կազմակերպած էին սերպևպուլկար սահմանին մօտակայ կոտէչ բսուած տեղւոյն վրայ, տուաւ իր վճիռը:

Ութ ամբաստանեալներ, որոնց մէկն է նախկին հողագործական նախարար Սթայանօֆ, ի բացակայութեան մահուան դատապարտուեցան: Ուրիշ 19 հոգի մշտնջենական տաժանակիր աշխատանքի դատապարտուեցան:

Կոտէչի յարձակումին մասնակցողները բազմաթիւ մարդեր սպաննած եւ վիրաւորած էին:

Հ. Ց. Դ.

Քեռի խումբի Դ. դասախօսական ժողովը՝ այս Շորեքշաբթի: Դասախօս՝ Ընկ. Ճ.: Նիւթ՝ Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերումը ներկայ Հայաստանի եւ իր վարչածեւին հանդէպ:

Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի ընկերները սոսկաղաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

Մարսէյլի ընդհանուր դասախօսական ժողովը վաղը Շորեքշաբթի, ժամը 8ին, Ռէփիւպլիքի սրահը: Կը դասախօսէ ընկ. Մ. Գուլումեան:

Լիոնի «Կայծակ» խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը:

Տէր եւ տիկին կարապետ Շահինեան դժբախտութիւնն ունեցած են կորսնցնելու իրենց զաւակը՝

ԱՒԵՏԻՍ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

որ Ապրիլ 25ին գոհ գնաց անտոդոք ինեանդութեան մը, նիսի մէջ, ուր փոխադրուած էր փարիզէն:

Ողբացեալ պատանին, որ հազիւ 24 տարու կար, թաղուած է սրտառուչ յուղարկաւորութեամբ մը: Խաղկեպսակներ զրկած էին ազգականներ եւ համակիրներ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի Սեբաստացի Արշալոյս, հօր անուն՝ Մանփան, մօր անուն՝ Էլմաս, աքսորի միջոցին Հոմսի կողմերը կորսուած է: Այժմ Պոլիս ըլլալը կը կարծուի: Իմացնել՝ Mihran Mardirossian, Bat. H. No. 39, Charvieu, Isère.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի իմմիրցի Զարուհիւն Պէրպէրեանը, որ ընդհանուր պատերազմին զինուոր էր էնկիւրի, իմմիրի դէպքէն յետոյ լուր չկայ: Իմացնել՝ իր մօր Տիգրանուհի Պէրպէրեանի, 36 Rue Fauchier, Marseille.

Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռեմ զաւակս իմմիրցի Զարեհ Պէրպէրեանը, 22 տարեկան, հօր անուն Պետրոս, մօր անուն Վառվառա, որ իմմիրի վերջին դէպքին կորսուած է: Կը խնդրուի իր ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն իմացնել իր մօրը, V. Der Agopianի, 111 Sentier des Brebis, Vitry, Seine. France.

— Կը փնտռուի եալովայի Գրլըճ գիւղացի յակոբ Գրիգորեան, 30 տարեկան, հօր անուն Գրիգոր, մօր անուն Հեղինէ: Ընդհ. տարագրութեանց ատեն աքսորուած էր Ալաբիոյ կողմերը: Շամամի շրջանները գանուած է ամբողջ պատերազմի ընթացքին եւ ջինադադարին սկիզբները տեսնողներ եղած են: Իմացնել իր եղբօր՝ Շամբարձում Գրիգորեանի Str. Stéfan Celmare 456, Braila, Rumania.

Կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— Սեբաստացի Շամբարձում Տէլի Սահակեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդիները Ղեւոնդ, Յովհաննէս, կարապետ Տէլի Սահակեանները հօր անուն Խաչատուր, մօր անուն Մարիամ եւ Նիկողոս Տէլի Սահակեան, հօր անուն Սահակ, մօր անուն Ագապի Ցիշեալները հինգ տարի առաջ Ամերիկա կը գտնուէին: Գրել՝ Krikor Mathéossianի, No. 734 Bardage, Usine de St. Auban, (B. Alpes) France. Կը խնդրուի ամերիկահայ Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Մերտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գուժպին), հօր անուն Գալուստ, մօր անուն Ագաւնի, քոյրերը Խոնարհիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի ատենները Րաքքայի կողմերը արաբական տարազով: Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Խաչիկ Պանտէկեանի եւ մօրաքրոջ տղան Մնիկ Պալթեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Շասցէն տուողին 200 ֆրանք նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ եւ եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

"ՌՈՍՏՈՄ,, ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

«ՌՈՍՏՈՄ» գրադարանը ընթերցասէր հասարակութեան առջեւ բաց է հետեւեալ ժամերուն.

Կիրակի օր ժամը 10.30էն 1, Դշ. օր ժամը 8.30էն 10, Եշ. օր ժամը 8.30էն 10, Շբ. 3էն 7:

Ամէն հայ անհատ կրնայ օգտուիլ գրադարանի գրքերէն վճարելով ամսական հինգ ֆր.:

Գիրքեր ստանալու համար դիմել վերեւ նշանակուած ժամերուն գրադարանապետներ պ. Հայկ Թաճառեանի եւ Գէորգ Մելիտոնեանի, 131 Fbg. du Temple, Metro: Belleville.

Ուշադրութիւն

Առաջին անգամ ըլլալով լոյս տեսաւ Զէյթուն քաղաքը, իր չորս իշխանները եւ ընդհ. պատերազմի ընթացքին նահատակուող հերոսներուն մեծաքիր նկարը, տախտակ թուղթով եւ խնամուած աշխատութեամբ:

Գինն 4 ՖՐԱՆԿ

Փոստի ծախք չկայ, կ'ընդունինք ֆրանսական դրոշմ: Մեծաքանակ գնումներու մասնաւոր զեղչ: Դիմել՝ M. Ezéguelian, 75 Ave. Berthelot, Lyon, *Փոխարժէքը բացարձակապէս կանխիկ է:*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքական գիտութեանց վարժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԶՈՒԽ ՄԹԵՐՔ

Հայկական եւ արեւելեան կրամաֆոնի փլաքներու եւ ասեղներու՝ Ամերիկայէն նոր հասած: Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e).

Փափաքողներուն, ցանկը կը դրկուի ձրիօրէն:

Կ'ՕՒԶՈՒԻՆ գործաւորութիւններ ձեռագործի եւ ասեղնագործութեան համար: Դիմել՝ ժամը 8—10 եւ 3—6 օր. Ս. Պիւլպիւլեանի, 87 Rue de Flandre, Paris (19e), Métro: Riquet.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *գործ նորոգել գիտցող կամ*

չգիտցող գործաւորուհիներ, օգտուն աշխատանոցի մէջ: Լաւ վճարում: Դիմել՝ Սարգիս Յովսէփեանի, 45 Rue Lepic, Paris, Մէթրօ Պլանշ: Թէլէֆօն Marcadet 27—14:

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒԻ *կ'ուզուի: Ամէն տեսակ ձեռագործ գիտցող տեւական գործաւորուհիներ կ'ուզուին: Դիմել՝ Գասարճեանի,* 41bis Bld. Cotte, Les Violettes, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *մեծաքանակ ձեռագործ ճերմակեղէններու մօնթաժի, քոտոնէի, փուան թիւրքի գործաւորուհիներ արհեստանոցի մէջ աշխատելու համար: Դիմել՝ առաւօտները* Arcades Champs Elysées, *139 թիւ գրասենեակը:*

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
(STUDIO)
ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ
ՄԱՅԻՍ 1ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1

Աշակերտներու ընդունելութիւնը երեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը, ժամը 10—12:

Շասցէ՝ 35 Rue de Cronstadt, Paris (15e).

ՍԱԿԱՒԱԹԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ
ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ
ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ «ԳԻՒՂ»ԷՆ
ԳԻՆ 1 ՏՈՂԱՐ

Ստանալու համար դիմել՝ Armen Vahe, 47 Irma Ave, Watertown, Mass, U. S. A.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԷՅԻ ՀՐՁՈՒՒՆ ու ԺՊՏՒՆ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է,* 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ՀԱՅՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑԱՒ եւ ՁՆՈՒԱՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5. Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՑԱՆԿ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

Միշէլ Սթրոկօֆ 18, քամելիագարդ կինը 15, Արսէն Լիւպէն 10, Շերլօք Հոլմս 8, Զիկոմաս 10, կին, խաղ եւ գինի 12, Բիւրնեայ խիցը 12, Արսէն Լիւպէնի արկածները (813) 15, խաչագող 20, Սիբայիոն ոճիր մը (Բօլ Պուրժէ) 12, ընկերը (վ. Մարկըրիթ) 15, կարմիր ժամուց 10, Մանօն Լէսքօ 15, Մանչերու բարեկամը 2, Մահացու համբոյրը 2, Սատանայ 2, Սատանային գաւակը 2, Բասքուէթին 12, Մակաբոյծը 5, Յուլամիթ 6, Սալոմէ 4, Ջը փը. Ֆունտիս (Ո. Ուայլտ) 10, Շամիէթ 10, Պէպէլքօ 10, Քէօր օղու 2.50, Մոլորեալ ձամբորդը 2, Պարպուլիէ 2, Բարեկենդանի անկուտիները 2, Խոհանոցին գիրքը 5, Լուսանկարչութիւն 3 եւ 10, Երգարանները 3, 5, 6, 10 եւ 25, Երազահանները՝ 5, 10 եւ 12 Ֆրանս. Խօսակցութ. 6, 8 եւ 15, Հայաստանի մեծ քարտէսը 20: *Նօթաներ.*— Անտունի, Հով արեք, Իմ չինարի եարը, Շաբբաթ, Անդրանիկին (կոսիտաս Վրդ.ի) հատը 10 Ֆր., ինչպէս նաեւ Սիւնիի, Զիլինկիրեանի եւ Շամբարձումեանի ձայնագր. երգերը: Պահանջեցէք գրացուցակը, որմէ Դոիճ ընտրեցէք իբր նուէր ստանալիք ձեր գիրքերը: Միութիւններու մասնաւոր զեղչ:

ՆՈՒԻՐ.— 25 Ֆր.է աւելի գիրք առնողին 5 Ֆր.ի գիրք նուէր, 50 Ֆր.է աւելիին 10 Ֆր.ի, իսկ 100 Ֆր.է աւելիին համար 15 Ֆր.ի գիրքնուէր կը տրուի:

Դիմել՝ L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e).

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՐՈՒՔԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est — Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՆԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով:

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և ԿԼԱՅՆԿՈՒՄ (քալայ):

Ձաշարաններու համար մասնաւոր զեղչ:

Կը ստանձնենք ջինգ կտորէ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն:

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)
Tél. Archives 37-07:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ — Clinique COVO
ընկերակցութեամբ Ատմնբժ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆԻ
Ամէն օր ժամը 2.30-7.30, կիր. 10-12: Tél. TRUD. 29-04
107, Rue Lafayette, PARIS (Xe). Métro: Poissonnière

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ
50 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐՈՒՆ 10 ՋԵՂՁ

Նշանածները (768 էջ) 40, Պէն-Հուր 35, Թագաւոր Լիրայ 10, Սիրահարի մը դասերը 10, Աբբա Գօնթրանէյն 10, Ոսկեդրանալի Ֆր. լեզուի 12, Ինքնուսուցիչ-զրուցատրութիւն 6, 7, 10, Ֆր.հայ բառարան 8.25, 70, Հայ-Ֆր. բառարան 15.70, Հայ. մեծ քարտէսը 20, Հրաշագործ Ծաքերը 5, 10, Դիակնապուն մէջէն 2, Վարպետանոք 5, Մելիհա Նուրի հանդէպ 5, Բանի սիրուբտուք 3, Հին Աստուածներ 15, Հօճա Նասրէտտինի 17.50, Կէս-կոյսեր 20, Թէոտօրա 10, Աշուղ Ղարիպ 5, Մանրիկ զրոյցներ 30, Բարեկենդանի անկուտիները 2, ԵՐԱԶԱՀԱՆ 5, 6, 8, 10, 20, ԵՐԳԱՐԱՆ 3, 5, 10, 25, 30, 40, Տօքթ. Քիւրքխրտուիլակները 10, Երկու խուլեր 2, Հարիւրապետ Քօքլիճը 20, Կարմիր ժամուց 10, Արշինմալ ալան 4, Օտարը (Հայոդր.) 5, Խաղամոլ Մապիւա 12.50, Լուսաբեր ընթերցարան Ա. Բ. Գ. Դ. տարիներ 8, 10, 12, 14, Սրտին ձայնը 25, Վանակնին սէրը 15, Նաթիա 10, Անոյշ 5, Ոսկի եռանկիւնը (312 էջ) 25, Աղջկան մը լիշատակարանը (Տ.քթ. Փաշալեան) 7.50, Խնդամոլիկ աղջիկը (Ա. Արփիարեան) 7.50, Արսէն Լիւպէն 9, Շերլօք Հօլմս 7, Թուքախտը 3, Ջերմամիզութիւն 3, Սիրոյ խրտնին առջեւ 4, Լուսաբեր այբենարան 5:

Ինչպէս նաեւ ամէն ուզուած գիրք: Պահանջեցէք մեր 40 էջնոց ՆՈՐ գրացուցակը որ լեցուն է ձեր ուզածներով եւ կը պարունակէ հազարաւոր տեսակ գիրքեր ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ գիներով:

Դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ

Բառարան գրպանի Ֆրանսահայ, Մ. Նուպարեան, ձոխ բովանդակութեամբ, կիսպ. 25 Ֆր., լթկզմ. 30, Նուէրի համար կակուղ լաթ եւ կաշի 40 եւ 60, Իսկական Պատմութիւն Հայոց՝ Կ. Բասմաջեան, Թուղթի վրայ 3, լաթի վրայ 7.50, Հայաստանի Հին քարտէսը 3 Ֆր., Անցած օրեր, Յուշամատեան Գատրքէօյի գրական երեկոյներու, Վ. Մալէզեան, Շքեղ տպագրութիւն, սալոնի միակ գիրքն է 15, Մինաս Ցերազի 60ամեայ հանր. գործունէութեան յոբելեան 1865-1925, յօդուածներ, Ճառեր, ուղերձներ եւ նամակներ 10, Գիւղ. աշխարհ, պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն Վ. Շամբարձումեան 25, Մինաս Ցերազ, իր կեանքը եւ գործը իր 60ամեայ յոբելեանին առթիւ 30, գրեց Ա. Ալպոյաճեան, Ազգային խնդիրներ, պատասխան առ Ա. Ալպոյաճեան, Մ. Ջերազ 5, Ատամնաբուժութիւն պակզ. տօք. Մ. Կ. Սրապեան 55, ի՞նչ է սիֆիլիզը, ի՞նչպէս պաշտպանուիլ, ի՞նչպէս դարմանուիլ, տօք. Լ. Գրիգորեան 6 Ֆր.: l'Amira, Mme Sevadjian, traduit par F. Macler 20, La Participation des Arméniens à la guerre mondiale par Général Korganoff 15, Clairs-Obscurs d'Italie (poème), Mme I. Minasse 10, Le Soleil d'Automne, (poème), A. Navarian 4 Ֆր.: Դիմել՝ 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration — Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՄԱՅԻՍ 1928

2 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ — Թիւ 636 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԻՄԱՍՏԸ

Ինչպէս կը նախատեսէինք, Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւնները վերջացան աջերու յաղթանակով։

Փուանքարէն կը մնայ կացութեան տէր։

Հաշիւի մը համաձայն, ներկայ դահլիճին քաղաքականուեան կուսակից երեսփոխաններու թիւն է 460, համագումար 612ի վրայ, եւ, ամէն պարագայի մէջ, կառավարութիւնը կրնայ 360-380ի հաստատուն մեծամասնութիւն մը ապահովել։

Ընտրութեանց ամէնէն յատկանշական երեւոյթն է՝ համայնավարներու պարտութիւնը։ Հակառակ իրենց գերագոյն ճիգերուն եւ ծախսած գումարներուն, Գ. Միջազգայինի կուսակիցները հազիւ յաջողեցան ընտրել նախորդին կէսը, 26-28ի տեղ 14 երեսփոխաններ։

Միայն «Իւմանիթէ»ն երկու միլիոն ֆր.ի հանգանակութիւն մը բացած էր, ընտրութեանց առթիւ։ Ճակատամարտը մղուեցաւ յատարեալ սաստկութեամբ։ Մոսկուան օրը օրին հրահանգներ կուտար, մանաւանդ համեմատականի քուէարկութեանց առթիւ։ Ընկերվարականներուն եւ համայնավարներուն միջեւ խրամատը այն աստիճան բացուած էր, որ ոչ մէկը զիջում ըրաւ միւսին համար, Ապրիլ 29ի վերջնական քուէարկութեան առեն։ Այս նախամարտութենէն ելլասեցան երկու կողմերն ալ, բայց Հանաւանդ համայնավարները։

Երկրորդ ուշագրաւ երեւոյթը այն է որ, ընկերվարականները յաջողեցան պահել իրենց թիւը, 104, թէեւ առնուազն 150 կը սպասէին. մանաւանդ որ այս անգամ ընդհանուր երեսփոխաններու թիւը 612 է, փոխանակ 584ի։

Ինչպէս պայքարի ընթացքին, արդիւնքը յայտնուելէ վերջն ալ, երկու կողմերը, ընկերվարականներն ու համայնավարները աստկօրէն կը մեղադրեն իրար, իրրեւ դաւաճան աշխատաւորական շահերուն։

Դիտել կը տրուի թէ՝ համայնավարները այն աստիճան չատած էին ընկերվարականներուն դէմ, որ տեղ-տեղ նախընտրեցին քուէները ցրուել, փոխանակ իրենց թիւն ալ բարձրելու ընկերվարական թեկնածուին վրայ։ Եւ հետեւանքը եղաւ պակղմեան թեկնածուի մը յաջողութիւնը։

Կը թուի թէ պայքարը աւելի պիտի սաստկանայ երեսփոխանական ժողովին մէջ, քանի որ համայնավարները զանցառելի քանակութեան մը վերածուած ըլլալով, ուրիշ ճար չունին, եթէ ոչ խափանարար ցոյցեր կատարել։ Անոնք չեն կրնար կամ չպիտի ուզեն ճակատ կազմել ոչ ընկերվարականներուն (104), ոչ արմատականներուն (139), ոչ ալ ձախ ռամկավարներուն հետ (76)։ Իսկ միւս խմբակցութիւնները տակաւ 54, 36 եւ 20 ձայրայեղ աջերը), բացի ռամկավար-հանրապետականներէն (117), որոնք համայնավարներու անունն անգամ լսել չեն ուզեր։

Որքան ալ պատահականութեան վերագրել ուզեն այս արդիւնքը, կարելի չէ ուրանալ մէկ բան,— Տեսակ մը յուսախաբութիւն յաջորդած էր 1924 Մայիս 11ի ընտրութենէն, երբ ձախակողմեան տարրերը շահեցան մեծամասնութիւնը։ Այդ ներեսփ. ժողովէն բխած կառավարութիւնները խրտչեցուցին հասարակութիւնը, մանաւանդ անոր քաղքենի-ունեւոր դասերը, որոնք հայրենասիրութիւն կը համարէին արտասահման փախցնել իրենց դրամները, վախնալով արմատական կամ կէս-ընկերվարական օրէնքներէ։

Այս իրողութեան ամէնէն անհերքելի փաստը այն է որ, ձախակողմեան երեսփ. ժողովը ինք նորէն ասպարէզ հրաւիրեց փուանքարէն, եւ մինչեւ վերջը համակերպեցաւ անոր քաղաքականութեան։ Ամէն անգամ որ Ազգային Միութեան վարչապետը վստահութեան խնդիր կը յարուցանէր, մեծամասնութեան երեսփոխանները կը մոլտային, բայց երբեք չփորձեցին տապալել դահլիճը։ Նոյնիսկ մեծամասնութեան կորիզը ինքն իր մէջ երկուքի բաժնուեցաւ, եւ փուանքարէն ճնաց իր ընկերներով։

Պարզ է, 1928ի ընտրութիւնները յայտնապէս կը նուիրագործեն օրուան քաղաքականութիւնը, որ ապահովաբար աւելի ճնշական պիտի դառնայ, իր կռնակն ունենալով ամուր յենարան մը։

Այսուհետեւ, ո՛վ որ ալ ըլլայ վարչապետը, չի կրնար ուրիշ քաղաքականութիւն վարել։

Այդ քաղաքականութիւնը պիտի շեշտուի մանաւանդ ներքին կեանքի մէջ, տնտեսական եւ ընկերային գետնի վրայ, քանի որ հիմնական տարբերութիւններ չկան արտաքին գործերու մասին։

Առաւելապէս պայքարը պիտի սաստկանայ այսպէս կոչուած յեղափոխական տարրերուն դէմ, որոնց շարքին ամէնէն աւելի ժխոր կը յարուցանեն համայնավարները։

Յարգելով հանդերձ գաղափարի եւ խօսքի ազատութիւնը, կառավարութիւնը հետզհետէ աւելի ուշադրութեամբ պիտի հետեւի «կարգ-կանոն»ի յանցանքներու, ինչպէս կ'ըսեն։

Դասելով զանազան նախարարներու կողմէ եղած յայտարարութիւններէն եւ ընտրական կոչերէն, ակներեւ է որ այսուհետեւ աւելի անհանդուրժ պիտի գտնուին բանակին եւ նաւատորմին ընդհանուր պիտի դառնայ, եւ ամէն ընդվզում սահմանուած ձեռնարկներու հանդէպ։ Եւ արդէն օրինակներ ալ կան։ Չէ՞ որ երեսփոխաններ անգամ բանտարկուեցան։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱՐԹԱՓՈՒՄՆԵՐԸ

Իտալեթուրք բարեկամութեան լուրերուն առթիւ, «Յուսաբեր» կը նկատէ խմբագրականի մը մէջ (17 Ապրիլ)։

— *«Մուսոլինի այլ եւս ոգեմաշուներ ճառեր չի արտասաներ. ա'Անոնունցիօ այլ եւս չի բանաստեղծեր հռոմէական լեգէոններու յաղթական արշաւը դէպի Աթալիա, եւ ֆաշիստ մամուլը այլ եւս սպառնալիք չի տեղար այն երկրի հասցէին, ուր դարեր առաջ յաղթականօրէն Իտալիոյ դրօշը կը ծածանէր։*

Տ'Անոնունցիօ լուռ է, Մուսոլինի հայկերոյթներ կուտայ Թէվֆիք Րիւշտի պէյերուն, իսկ ֆաշիստ մամուլը կը տարփողէ երկու երկիրներուն «Ջերմբարեկամութիւնը»։

Պիտի ենթադրել, որ արտաքին հզօր ուժ մը եկած եւ գաղտնարար սանձած է Իտալիոյ տիրակալական ախորժակները։

Իտալական դիկտատորի հետեւորդները բաժնուած են երեք հոսանքի.—

ա) Օգտագործել Երկոտասան կղզիները եւ գոհանալ մնացեալ նորհներով.

բ) Ստանձնել Սուրիոյ հոգատարութիւնը.

գ) Դրաւել Իզմիր—Ատալիա տարածութիւնը եւ ամբողջն ոտք դնել Փոքր Ասիական հողերու վրայ։

Ուժը՝ կեդրոնաձիգ եւ թուլութիւնը՝ կեդրոնախոյս յատկութիւններ ունին։ Ֆաշիստը եթէ բաւականչափ ուժ ունենար իր ծրագրերէն որ եւ է մէկը անմիջականօրէն գործադրելու համար, անոր կամքը, ի հարկէ, չէր բեկբեկուիր երեք ուղղութեամբ։

Մեր մատնանշած երեք հոսանքներէն առաջինը տակաւ է։ Միւս երկուքը հաւասարապէս ուժեղ են, բայց կը զգան, որ ամէն բան իրենցմէ կախում չունի։

Սուրիոյ հոգատարութիւնը պիտի յարուցանէ Կիլիկիոյ խնդիրը։ Սակայն Ֆրանսան ոչ միայն Սուրիան պարպելու միտք չունի, այլ եւ, եթէ Կիլիկիոյ խնդիր ծագի, ինքզինք կը համարէ անոր առաջին յաջորդը։ Որովհետեւ Ֆրանսա Կիլիկիան պարպած է Թուրքիոյ վերադարձնելու եւ ոչ թէ Իտալիոյ յանձնելու համար։

Սակայն կացութեան բուն բանալին կը գտնուի Անգլիոյ ձեռքը, որ երբեմն կը սրէ Իտալիոյ ախորժակները, երբեմն կը սաստէ, բայց երբեք չարտասաներ վերջին խօսքը։ Ժամանակ, որ Իտալիան բանակ ունի, բայց դրամ չունի, իսկ դրամը Անգլիան կամ Ամերիկան պիտի ճարեն, երբ որ յարմար դատեն։»

ՇԱՐԺԸ ԽԱՍԿՈՎՈՅԻ ՄԷՋ

Խասքովոյէն Ապրիլ 21 թուականով կը գրեն «Արաքս»ի.

— Մենք հոս սոսկալի վախի վարկեաններ կ'անցընենք։ Մինչեւ հիմա ալ երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակուին։ Ժողովուրդը ջղային վիճակի մատնուած է։ Շատ մը շէնքեր փլսած են։ Ծխախոտի մթերանոցները բոլորն ալ գոց են։ Ուժը հազարէ աւելի անգործ բանուորներ մասնուած են անորոշութեան։

Եթէ թշուառութիւնը եւ անօթութիւնը այսպէս տեւէ, հետեւանքը աղետալի պիտի ըլլայ։ Խասքովոյի ամբողջ բնակչութիւնը վրաններու տակ կ'ապրի։ Եկեղեցիները գոցուած են եւ պաշտամունքը բացօթեայ կը կատարուի։

Հայ գաղթական ժողովուրդը կը գտնուի աւելի վատթար վիճակի մէջ։ Անձի կորուստ չկայ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անգլիա եւ Եգիպտոս

ՀԻՆԳ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԴԷՊԻ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹ ՍԱՅԻՏ

Երէկ գրեցինք թէ անգլիական կառավարութիւնը վերջնագիր մը ղրկեց Եգիպտոսի ազգայնական կառավարութեան։ Լրացուցիչ տեղեկութիւններու համաձայն, Անգլիա երեք օր պայմանաժամ տուած է եգիպտական դահլիճին՝ ետ առնելու համար հաւաքոյթներու եւ հրապարակային ցոյցերու օրինագիծը, որ Ծերակոյտին պիտի ղրկուէր՝ վաւերացուելու համար։ Այդ պայմանաժամը կը լրանայ այսօր՝ Չորեքշաբթի, իրիկուան ժամը 7ին։ Եթէ մինչեւ այդ վայրկեանը բացարձակ երաշխաւորութիւններ չտայ թէ խնդրոյ առարկայ օրինագիծը ետ առնուած է, անգլիական կառավարութիւնը ինքզինքը ազատ պիտի գտայ ուզած ձեւով շարժելու։ Այսպէս խօսեցաւ Անգլիոյ արտաքին նախարար սըր Օսթըն Չեմպըլէյն առջի օր, Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ։ Նախարարը բացատրեց, որ եթէ հաւաքոյթներու օրէնքը գործադրուի, օտարականներու կեանքն ու ինչքերը վտանգի պիտի ենթարկուին։ Ակնէ զատ, անգլ. կառավարութիւնը դիտել կուտայ թէ այդ օրէնքը հակառակ է 1922ի անգլիական յայտարարութեան, որուն չորս կէտերէն մէկը կը վերաբերի եգիպտաբնակ օտարականներու կեանքի եւ ինչքի պաշտպանութեան։

Եթէ եգիպտական կառավարութիւնը չհպատակի վերջնագրին, անգլիական կառավարութիւնը պիտի գրաւէ Աղեքսանդրիոյ եւ Փորթ Սայիտի մաքսատուները, յետոյ զինուոր ցամաք պիտի հանէ՝ եւրոպական թաղերը պաշտպանելու պատրուակին տակ։

Մալթայի անգլ. նաւային իշխանութիւնները հրաման ստացան Միջերկրականեան նաւատորմի մարտանաւերէն հինգը ճամբայ հանել՝ դէպի Եգիպտոսի ջուրերը։ Այս մարտանաւերն են «Ուօրսփայթ» եւ «Վէլիընթ» զրահաւորները, «Սէրէս», «Կալիպսօ» եւ «Քալէտոն» յածանաւերը, որոնք կը գտնուին դերծովակալ Քէլլիի հրամանատարութեան տակ։

Մալթայէն Աղեքսանդրիա հեռաւորութիւնն է 900 մղոն. մարտանաւերը Երկուշաբթի առաւօտ մեկնած ըլլալով, Աղեքսանդրիոյ առջեւ պիտի հասնին Չորեքշաբթի առաւօտ, այսինքն վերջնագրի պայմանաժամը լրանալէ առաջ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՅ

Թայմզի Թղթակիցը Գահիրէէն կը հեռագրէ Ապրիլ 30 թուականով.—

Բացի քաղաքական, մանաւանդ վաֆտի շրջանակներէն, ուր մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ, միւս բոլոր շրջանակները հանդարտութեամբ ընդունեցին անգլիական վերջնագիրը։ Այս առաւօտ Նահաս փաշա ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Թագաւորին կողմէ, որմէ վերջ նախարարական խորհուրդը նիստ գումարեց. որոշումները գաղտնի կը պահուին։ Ժողովէն վերջ, վարչապետը կրկին գնաց Թագաւորին մօտ, մինչ նախարարները երկրորդ նիստ մը կը գումարէին։

Ծերակոյտը այս իրիկուն գումարեց գաղտնի նիստ մը, ուր վարչապետը առաջարկեց յառաջիկայ նստաշրջանին յետաձգել հաւաքոյթներու օրինագիծին վիճաբանութիւնը։ Առաջարկը ընդունուեցաւ եւ որոշուեցաւ որ վարչապետը պատասխան մը ղրկէ անգլիական վերջագրին։

Այս պատասխանին մէջ, Նահաս փաշա պիտի ըսէ թէ չի կրնար ընդունիլ որ Անգլիա որեւէ իրաւունք ունենայ միջամտելու եգիպտական օրէնքներուն, բայց միեւնոյն ատեն փափաք պիտի յայտնէ երկու երկիրներուն միջեւ համաձայնութիւնը պահպանելու մասին, աւելցնելով թէ այս նպատակով է որ խնդրոյ առարկայ օրինագիծը հանուած է Ծերակոյտի ներկայ նստաշրջանի օրակարգէն։

Ի՞նչ կ'ըսէ Ըամէր փաշա

Լնկիւրիէն կը հեռագրեն.—

Ելմտացոյցի քուէարկութեան առթիւ խորհրդարանական վիճաբանութիւնները վերջացած ըլլալով, վարչապետ Ըամէթ փաշա խօսեցաւ ճառ մը, որուն մէջ մասնաւորապէս ըսաւ.

— Արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտէն, մեր բոլոր ջանքերը կը ձգտին պաշտպանելու մեր շահերը այնպիսի ձեւով մը, որ ուրիշներու շահերն ալ հաւասարապէս երաշխաւորուին։ Մեր քաղաքականութիւնն է նպաստաւոր ընդունելութիւն ընել այն բոլոր առաջարկներուն, որոնք չեն ուղղուած մեր երկրի շահերուն դէմ։ Անկարելի է աւելի անկեղծ եւ աւելի չափաւոր ուղղութեան մը հետեւիլ։ Անհրաժեշտ ջանքերը կ'ընենք՝ առկախ խնդիրներու կարգադրութեան համար։ Եթէ չենք կրնար առաջարկել կամ ընդունիլ կարգ մը բանաձեւեր, պատճառն այն է որ երկրին շահերը կ'արգիլեն մեզ աւելի մեծ զոհողութիւններ ընել։»

Ըսելէ յետոյ թէ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ, շատ բարեկամական են, աւելցուց.

— Ամենամեծ կարեւորութիւնը կ'ընծայենք մեր ձեռք բերած բարեկամութեանց եւ շատ հաւատարիմ ենք անոնց։ Մեր ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան պահանջած աշխատանքները ամենայն վստահութեամբ գործադրելու համար, կրճնած ենք Հանրապետութեան պաշտպանողական ուժերուն վրայ, քանի որ տակա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԻ ՔԻՉ ՓԱՅՏ...

Երբ շիբակի երկբաշարժը պատահեցաւ, աւերելով Լէնինգրատին հետ, շատ մըն ալ գիւղեր, քէմալ Մուսթաֆա, եղբայրակա՛ն ժէսթով մը խոստացաւ 300 Թօն փայտ ղրկել Հայաստան, աղէտեալներուն համար։

Ներկայիս, երբ իզմիրը իր շրջականերով ուժգին ցնցուած է՝ պէտք չէ՞ որ փոխադարձ փայտաբեր *ժէսթ* մը ունենայ Թուրքիոյ Հայաստանի խորհրդագեղ կառավարութիւնը։

Մենք վստահ ենք որ եղած «շինարարութիւն»ներուն հետեւանքով, հիմա, աճագին փայտ կայ այդ դրախտին անտառներուն, գիւղերուն, քաղաքներուն մէջ։ Աճագին փայտ նոյնիսկ խմբագրատուններու, գրասենեակներու, կոմբջիջներու եւ գրական ակումբներու մէջ։

Ի՛նչ գերաններ կան, կաղնեփայտ, նոճեփայտ ու շուեփայտ։

Վերջապէս ամէն տեսակ փայտի առատութիւն։ Ցակաւին վանքերէ առնուած «ազատ եկեղեցական» ի՛նչ խաչափայտեր կան։

«Մի քիչ փայտ» ինչ է ուղարկել «ընկեր» քէմալին եւ իր ազգակիցներուն, որոնք «օտուն», «օտունո՛ւմ» կ'աղաղակեն։

Մի քիչ փայտ. —ահա օրուայ նշանաբանը։

Թ. կառավարութիւնը կրնայ դիմել նաեւ բարեգործականին, որ փայտագործարան մըն է կատարեալ։

«Մի քիչ փա՛յտ»։ Պէտք է նկատի ունենալ որ «եղբայրական» Թուրքիան հրամայական պահանջ ունի փայտի, իբրեւ խարազան՝ ինքնաշարժելու համար, իբրեւ պարզ «օտուն»՝ շինելու համար տուն, իբրեւ կախաղան՝ օրօրելու համար, իբրեւ ձող՝ ցատկելու համար եւ իբրեւ գերան հանգչելու համար։

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՖԻԼԻՊԷԻ ՎԻՃԱԿԸ

ՄԻՇՏ ԾԱՆՐ

ՖԻԼԻՊԷ, 25 Ապրիլ.— Հեղեղնման անձրեւ մը, որոտումներով եւ փայլակներով բռնուած՝ երկրորդ ադէտի մը հանգամանքը կ'առնէ։ Վրաններու տակ ապաստանած ժողովուրդին հապճեպով յարմարցուած հազարաւոր վրաններէն կամ խրճիթներէն շատ քիչեր միայն ծածկուած են մոխրաթոյր։ Գորգեր, չուլեր, թիթեղի կտորուանք անզօր են արգիլելու ջուրի վազքը, որ կը թրջենիագուստ, անկողին եւ ուտելիք։ Ցած տեղերու մէջ՝ ջուրի հեղեղներ գետնէն ներս խուժեցին։

Խոնաւութիւնը կը սպառնայ շատ մը հիւանդութիւններու տեղի տալ։ Անձրեւը միւս կողմէն կը քանդէ վնասուած տուներ ու պատեր։ Այս իրիկուն ոմանք պիտի փորձեն գիշերել իրենց տուներուն մէջ։ Շատանայ կան է որ վաղը ուրիշներ հետեւին անոնց։

ՁՄՈՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

''ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Դ. Ցանկ

	Ֆր.
Ա. Ջամալեան	50
Ցակոբ Տէր Յարգիսեան	15
Լեւոն Տէր Յարգիսեան	10
Աւետիս Կ. Հայրապետեան	
Մարսէյլ	10
Մ. Պարոնվարդեան	20
Գումար	105
Դ. ցանկին գումարը	545
Ընդհ. գումար	650

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԱՊԱՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ ԵՐԲ ԿԻ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐԵՑ

Հին Ասիայի պատմական դահլիճապանը, ֆրանսիական ակադեմիայի անդամ Ք. Շաբրիեն մահացել է ֆեսթերեալ— La Vérité sur un Drame Historique. La Catastrophe de Smyrne, Septembre 1922. (Ճշմարտությունը պատմական դրամի մասին: Իզմիրի աղետը. 1922 Սեպտեմբեր):

«Յառաջ»-ի թղթակիցը Փարիզում հանդիպել է հանգուցյալ հեղինակի ընկերներից մեկին, որը նրան հետևյալ տեղեկությունները է հաղորդել գրքի մասին:

— «Ողբերգության մեջ ես ինքս էի, ուստի ինձ համար դժվար է խոսել իրադարձությունների մասին, որոնք ես ապրել եմ: Ես ուզում էի գրել այն, ինչ տեսել եմ, ինչ ապրել եմ, ինչ ինձ հայտնի է: Ես ուզում էի ներկայացնել ճշմարտությունը, որ ինձ համար հասկանալի է, ինչպես նաև ներկայացնել այն, ինչ ես տեսել եմ իմ աչքերով, ինչ ես ապրել եմ իմ հոգով

ԱՂԿԱ ՏՅՈՒՆՅԱՆ ՎԱ ՂՈՓԿՈՎԱ

(ԱՐՁԱԿԱԲԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ «ՄԱՐԶԱՊԱՆ»-Ի ԹՂԹԱԿՑԻ

— Մխիթար Ալպոյաճյանը ու Գրիգոր Ղազարյանը ինչ-որ գործ ունեին Ղոփոզի հետ, ես էլ ուզեցի նրանց հետ գնալ, որ ծանոթանամ նրա հետ, ինչ-որ բան հարցնեմ նրանից։ Ղոփոզը մեզ ընդունեց շատ ջերմ։ Նա ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ գրում, ես էլ պատասխանեցի, որ գրում եմ ինչ-որ բաներ, որ ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ են դուրս գալու։ Ղոփոզը ինձ խորհուրդ տվեց, որ ես ինչ-որ բան գրեմ, որ ինքս էլ հասկանամ, թե ինչ եմ գրում։ Ես ասացի, որ ինչ-որ բան գրում եմ, որ ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է

ւին չկան ապահովութեան ուրիշ միջոցներ, որ թոյլ տան երկրի մը հրաժարիլ զինեալ ուժէ: կարեւորութիւնը զոր կուտանք երկրի պաշտպանութեան միջոցներուն, կատարելապէս արդար է: եւ սակայն, եթէ նկատի առնուին երկրին աշխարհագրական դիրքն ու պէտքերը, մարդ դիւրաւ կրնայ համոզուիլ թէ մենք կը գոհանանք այդ միջոցներու նուազագոյնով:

Ներքին, արտաքին եւ ելմտական քաղաքականութեան մասին Ըսմլէթ փաշայի ճառը լսելէ վերջ, Ազգային ժողովի 243 ներկայ անդամները միաձայնութեամբ վստահութիւն յայտնեցին դահլիճին:

Յունաստանի արտաքին խաղախականութիւնը

Հելլէն արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոս *Թանի* ԱԹԷնքի Թղթակցին յայտարարած է.

— Դժուար է Պալքաններու մէջ շատ մը ազգերու միջեւ դաշինք մը կնքել: Աւելի գործնական է երկու կամ երեք պետութեանց միջեւ յոյորդական դաշինքներ կնքել: Այս ձեւով միայն կարելի է իրական եւ տեւական խաղաղութիւն ապահովել Մերձաւոր Արեւելքի մէջ: Այս քաղաքականութիւնը իրականացնելու սկզբնաւորութիւն մըն է՝ հելլէնեւռումէն համաձայնութիւնը: Միւս կողմէ գաղտնիք մը չէ թէ սպառազինութիւնները սահմանափակելու դաշնագիր մը առաջարկած էինք Թուրքիոյ. երկուստեք փափաք յայտնուեցաւ ոչ-յարձակողական եւ իրաւարարական դաշինք մը կնքելու: Սակայն որպէսզի նման դաշինք մը անուանական չըլլայ, պէտք է ձեւ մը գտնել՝ հելլէնեւթուրք վէճերը արագօրէն կարգադրելու համար: Եթէ երկու կողմէն ալ բարի կամեցողութիւն ցոյց տրուի, դժուար չպիտի ըլլայ լուծումի մը յանգիլ:

«Եուկոսլաւիոյ հանդէպ մեր դիրքը շատ որոշ է: Կը փափաքինք առեւտրական դիւրութիւններ տալ անոր՝ Սելանիկի ճամբով, պայմանաւ որ այս առթիւ Եուկոսլաւիոյ ներկայացնելիք առաջարկները Յունաստանի վեհապետական իրաւունքներուն եւ ընդհանուր շահերուն չվնասեն:

«Պուլկարիոյ հետ բարի դրացնութեան յարաբերութիւններ կը մշակենք: Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ հետ կ'ուզենք բարեկամական կապեր հաստատել ճիշտ այնպէս, ինչպէս ունէինք 1912ին:

Կորնթոս դարձեալ կը ցնցուի

ԱԹԷնքէն կը հեռագրեն Ապրիլ 30 Թուականով.—

Երէկ կէսօրին սաստիկ ցնցում մը ծանր վնասներու են-թարկեց Քէհէօ գիւղը՝ Կորնթոսի մօտ. աւելի քան 100 տուներ ամբողջովին քանդուեցան, իսկ 150 տուն մասամբ վնասուեցաւ: Կորնթոսի նաւահանգիստը խարխափած «Անթրէնթ» շոգենաւին ճամբորդները կը պատմեն թէ նաւը ուժգին ցնցումներ կրած է շարժի ընթացքին:

Նոր վնասներու ենթարկուած է նաեւ Լութրաքին, իսկ վէլոյի մէջ 10 տուներ կործանած են: Վնասուած են նաեւ Քիաթօ, Սիսիոն, Աստոս եւ Նէմէա:

Ամէն կողմէ օգնութիւններ կը հասնին Կորնթոս: Ֆրանսական «Սթրազպուրկ» յածանաւը Կորնթոս հասաւ երէկ եւ աղէտեալներուն բաժնեց հագուստ, ուտելիք ու դեղ: Ասկէ զատ, ֆրանսական կառավարութիւնը մանուկներուն համար մեծ քանակութեամբ խտացած կաթ ղրկած էր: Յածանաւին բոլոր նաւագները, 400 հոգի, ցամաք ելան եւ աղէտեալներուն համար փայտէ տաղաւարներու շինութեան կ'օգնեն: Աթէնքի ֆրանսական դեսպան Քլէման Սիմոն կիրակի օր այցելեց աղէտեալներուն. իսկ Կորնթոսի մետրապոլիտը «Սթրազպուրկ»ի հրամանատար ծովակալ Հէրի շնորհակալութիւն յայտնեց:

Բուլղարի երկաթուղիները

Շաբաթ օր Պոլսոյ մէջ գումարուեցաւ Բուլղարի երկաթուղիներու ընկերութեան ընդհ. ժողովը: Վարչական խորհուրդը յառաջիկայ նիստի մը յետաձգեց շահաբաժին որոշելու կամ դրամագլուխին մէկ մասը վճարելու խնդիրները: Այս կարգադրութիւնը եղած է անոր համար, որ Էնկիւրիի Ազգային ժողովը տակաւին չէ վաւերացուցած Քուրք կառավարութեան եւ ընկերութեան միջեւ կնքուած համաձայնագիրները: Ըստ այդ համաձայնութեանց, ընկերութիւնը այսուհետեւ փոխանակ 7000ի, հասոյթներէն պիտի ստանայ տարեկան 13.000 ֆրանք ոսկեդրամ, իւրաքանչիւր քիլոմեդրի համար: Այս համաձայնագիրը վաւերացուած է Էնկիւրիի գործավարներու խորհուրդին կողմէ եւ շուտով պիտի անցնի Ազգային ժողովի օրակարգը:

Մայիս մէկը

Մայիս մէկի աշխատաւորական տօնը անցաւ խաղաղ: Փարիզ իր ամենօրեայ երեւոյթն ունէր. ո՛չ այն, ինչպէս ամէն տարի, երէկ ալ «թաքսի»ները չէին աշխատեր եւ փողոցները նուազ խճողուած էին: Աշխատանքը դադրեցուցած էին նաեւ կարգ մը գործարաններ, ինչպէս Սիթրոէնը: Սակայն Ռընօ ըստ սովորականին առտուն կանուխ բացաւ իր դուռները: Ոստիկանութիւնը այս կողմէն միջադէպերէ վախնալով, գրեթէ շրթայի տակ առած էր ամբողջ գործարանը: Մինչեւ թերթս մամուլը ղրկուիլը ոեւէ միջադէպ չէր ծագած: Զէին աշխատեր միայն համայնավար բանուորները:

Համայնավար սէնդիկային կողմէ երկուշաբթի օրուընէ ի վեր թռուցիկներ կը բաժնուէին՝ հրաւիրելով աշխատաւորները ցոյցեր կազմակերպել՝ զանազան պահանջներ ընելու համար: Թռուցիկ բաժնողներէն 13 հոգի ձերբակալուեցան:

«Փոփիւլէր» չհրատարակուեցաւ երէկ, իսկ «Իւմանիթէ» հրատարակուեցաւ «Մայիս մէկ» անունով: Այսօր ալ լոյս չի տեսներ «Քոթիտիէն»ը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐՆԻՆՏԻր համայնավար երեսփոխաններէն Մէնէթրիէ իբրեւ լրտես բանտարկուած ըլլալով, կը կարծուի թէ ընտրութիւնը չեղեալ պիտի նկատուի:

ԱՇԽԱՏԱՆՔի նախարար Ֆալիէր երեսփոխան ընտրուած չըլլալով, իր հրաժարականը ներկայացուց վարչապետ փուանքարէի:

ՓԱՐԻԶի ուսանողական ոստանին մէջ ամերիկեան տան հիմնարկէքը կատարուեցաւ առջի օր: Ճառեր խօսեցան ամերիկեան դեսպան Մայրրն Հէրրիք, դատական նախարար Լուի Պարթու եւ ուրիշներ: Ծախք պիտի ըլլայ 10 միլիոն տոլար եւ շինութիւնը պիտի աւարտի 1930ին:

ԱրտԱԻին նախարար պրիան, որ քանի մը շաբաթէ ի վեր հիւանդ էր, սկսած է աղեկնալ:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ԱՒՍԱՀԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿՈՎ ՓԱՐԻԶԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻՆ

ԱՅՍՕՐ ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ին

Salle Colonialeի մէջ, 34 Rue de Stassart, BRUXELLES

ցայտագրին մէջ դասական եւ նոր կտորներ, սպանիական, ֆրանսական եւ հայ ժողովրդական երգեր:

Կ'ընկերանայ ՕՐ. ՄԱՐԱ ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ՝ դաշնակահարուհի:

Տոմսերու համար դիմել՝ Delvigneի, 19 Rue de Namur.

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային վիճաբանական դասախօսութիւնը՝ վաղը Եշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Նիւթ՝ «Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործունէութիւնը»: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Պ. Գ. Ճիզմէճեան կը ներկայացնէ իր բանաստեղծութիւններն: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Կը խնդրուի Օր. Սիրվարդ Սրապեանէ հանդիպիլ՝ Պ. Վ. Եարճանեանի, 5 Cardinal Mercier.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կիւրնցի Զաքէոս ֆիգիրեան որ Մարսէյլի մօտակայ գիւղերը կը գտնուի: Իմացնել՝ ցակոբ ցէր Սարգիսեանի, 10 Rue du Paradis, Valance, Drôme.

— *Կը փնտռուի Պրուսայի Օրթագիւղէն Տօնիկ Ունճիկեանի որդին, 11 տարեկան որ աքսորի միջոցին Հալէպի և Տէր-Զօրի կողմերը մնացած է, Իմացնել՝* Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Chalette par Montargis, (Loiret), France.

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

Կը փնտռուի Սեբաստացի Արշալոյս, հօր անուն՝ Մտեփան, մօր անուն՝ Էլմաս, աքսորի միջոցին Հոմսի կողմերը կորսուած է: Այժմ Պոլիս ըլլալը կը կարծուի: Իմացնել՝ Mihran Mardirossian, Bat. H. No. 39, Charvieu, Isère.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռեմ զաւակս Իսմիրցի Զարեհ Պէրպէրեանը, 22 տարեկան, հօր անուն Պետրոս, մօր անուն Վառվառա, որ Իզմիրի վերջին դէպքին կորսուած է: Կը խնդրուի իր ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն իմացնել իր մօրը, V. Der Agopianի, 111 Sentier des Brebis, Vitry, Seine. France.

— Կը փնտռուի եալովայի Գըլըճ գիւղացի ցակոբ Գրիգորեանն, 30 տարեկան, հօր անուն Գրիգոր, մօր անուն Հեղինէ: Ընդհ. տարագրութեանց ատեն աքսորուած էր Ուրքիոյ կողմերը: Հազմամի շրջանները գտնուած է ամբողջ պատերազմի ընթացքին եւ Զինադադարին սկիզբները տեսնողներ եղած են: Իմացնել իր եղբօր՝ Շամբարձում Գրիգորեանի Str. Stéfan Celmare 456, Braila, Rumania.

Կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Մերտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գուժպլին), հօր անուն Գալուստ, մօր անուն Ալաւնի, քոյրերը Խոնարիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի ատենները Բաքքայի կողմերը արաբական տարագով: Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Խաչիկ Պանտէգեանի եւ մօրաքրոջ տղան Մնիկ Պալթաեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Շասցէն տուողին 200 ֆրանք նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ եւ եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել:

ՌՈՒՍԵՐԷՆԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՁԷՐՔԷԶՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

4 Մայիս իրիկունը ժամը 9ին Cercle de l'Indépendance, Place de l'Odéon, Café Voltaire.

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ (STUDIO)

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ

ՄԱՅԻՍ 1էն ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1

Աշակերտներու ընդունելութիւնը երեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը, ժամը 10—12:

Շասցէ՝ 35 Rue de Cronstadt, Paris (15e).

"ՌՈՍՏՈՄ,, ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

«ՌՈՍՏՈՄ» գրադարանը ընթերցասէր հասարակութեան առջեւ բաց է հետեւեալ ժամերուն.

կիրակի օր ժամը 10.30էն 1, Գշ. օր ժամը 8.30էն 10, եշ. օր ժամը 8.30էն 10, շբ. 3էն 7:

Ամէն հայ անհատ կրնայ օգտուիլ գրադարանի գրքերէն վճարելով ամսական հինգ ֆր.:

Գիրքեր ստանալու համար դիմել վերեւ նշանակուած ժամերուն գրադարանապետներ պ. Հայկ Մաճառեանի եւ Գէորգ Մելիտոնեանի, 131 Fbg. du Temple, Metro: Belleville.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՄԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՔ ուժգին

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ . . .

ԵԹԷ Կ'ուզես որ գործարանի ծանր աշխատութենէն ազատելով օրապահիկդ հանգստութեամբ ապահովել, փութա՛ անվիջապէս գնել լուսանկարչական ա լա մինիւթ մեքենայ մը Մ. Առաքելեանէ, որ իր տրամադրութեան տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, անտուկ եւ նիւթ: Աժան, տոկուն եւ մաքուր:

Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIAN, 72 Rue Etienne Dolet հայկ. արճարանը, Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier (Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39

Կը կատարէ ֆրանսա մըտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ:

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հայկական եւագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղին է՝

Գրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

191 Cours Lafayette Lyon

Սկսեալ մէկ սանթիմ լայնքէն մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում:

Փափաքողներուն նմոյշներու եւ գիներու ցուցակը ձրի կը ղրկուի:

Կ'ուզուին գործ նորոգել գիշերօդ կամ չգիշերօդ գործաւորուհիներ, օդասուն աշխատանոցի մէջ: Լաւ վճարում: Դիմել՝ Մարգիս Յովսէփեանի, 45 Rue Lepic, Paris, Մէթրօ Պլանշ: Թէլէֆօն Marcadet 27—14:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեն. Passy 72.56

15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

Վկայեալ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի եւ մանուկներու եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 5

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

"ARAX,, PHOTOGRAPHIE D'ART

9 Rue Papillon, PARIS (9e), Métro Cadet կամ Poissonnière

ԱՐԱՔՍ *Ձկայ աւելի թանկագին նուէր մը քան ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿՈՎ և ՆԱԽՐԱԳԻՐ ԲՈԼՈՐ ՅԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐՈՎ*

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՄԸ

"ԱՐԱՔՍ,,Ը ԿԸ ԼՐԱՑՆԷ ԱՅԴ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝—

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. քարտուղար Պ. Վիլիըմ Մարք.— «Զեր պատրաստած քլիշէն խնայողութիւն մըն է, որ հիացում պատճառեց ինծի եւ բոլորին»:

Փարիզի Քանսէրվատուարի երգի փորձերու Պ. Էթիէն.— «Դուք կը տիրապետէք լուսանկարչութեան մէջ»:

Ձեր պատկերը քլիշէն խնայողութիւն արուեստի գործ մըն է, որ հիացում պատճառեց ինծի եւ բոլորին:

Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՕՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Clinique COVO

Ընկերակցութեամբ Ատմբժ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆԻ

Ամէն օր ժամը 2.30-7.30, կիր. 10-12: Tél. TRUD. 29-04

107, Rue Lafayette, PARIS (Xe). Métro: Poissonnière

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ-ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վիներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, ելեկտրաթափանցում:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրոն 80 ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով: Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր: Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (bauxvente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեռնարկութիւններ լաւագոյն պայմաններով:

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և ժամադրութեամբ 13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՓԼԱՔՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ

Արեւելեան նպարեղէններ, լաւագոյն փաստրմա, անարատ օղի, եւայլն: Կը գտնուի միշտ Պէվիլի նպարավաճառ՝

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ *քով*

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85

Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

Դոց է կիրակի ժամը 2էն 6

ՀԱՅԿ. ՔՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցօղէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05—86

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի դիներէն աժան

Ադապուած ներքանգու կաշի,

քուսիոն (կռնակի մասը) Մ. կարգի քիլօն 32, 34, 36

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, ֆրանք,

քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք:

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք:

Մանաւանդ զեղչ հայ կօշկակարներու: Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՄԱՅԻՍ 1928

3 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 637

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Քիչ մը Աւելի Արագ

Կաթիլ կաթիլ գումարները կը հասնին «Յառաջ»ի, շարժի զո՛հերուն համար, իրրեւ եղբայրական աջակցութիւն։

Խոստովանինք որ մասնաւոր ճիգ մը չեղաւ այս անգամ, ինչպէս Շիրակի աղէտին առթիւ, երբ շարժման մէջ դրուած էին բոլոր ուժերը, հանրային եւ քաղաքական։

Ճիշտ է, պարագաները տարբեր են։ Շիրակը՝ Հայաստան էր, իրապէս մօտ՝ աւէլն մէկ հարեւնակցի սրտին։ Իսկ Պուլկարիան, կամ աւելի ճիշտ Ֆիլիպէն՝ հեռաւոր բանի մը տպաւորութիւնը կ'ընէ։

Կը թուի թէ տակաւին լրիւ չէ հասկցուած խնդիրը։ Շատեր կը կարծեն թէ կ'ուզենք մասնակցիլ ընդհանուր, միջազգային ձեռնարկի մը։ Ուրիշներ, որոշ գաղափար չունին պուլկարահայ գաղութի արժէքի եւ կարողութեան մասին։

Ահա թէ ինչո՛ւ ստիպուած ենք նորէն անդրադառնալ, եւ բացատրել թէ «բանը ինչո՛ւմն է»։

Ահռելի ցնցումներու ենթարկուեցան հարաւային Պուլկարիան եւ Յունաստանի որոշ մասերը։ Առաջին երկրին մէջ նախ կործանեցաւ պուլկարաբնակ Զրփան քաղաքը, եւ քանդուեցաւ կէս առ կէս Ֆիլիպէն, որ եօթը հազար հայդ֊թիւն կը հաշուէր։ Իսկ Յունաստանի մէջ կործանեցաւ Կորինթոսը։

Աղէտէն անմիջապէս յետոյ, օգնութիւն տեղալ սկսան չորս կողմէն։ Շարժման մէջ դրուեցան միջազգային մարդասիրական բոլոր հաստատութիւնները, եւ կառավարական օրկանները։ Մարտնաւէր անգամ փութացին յունական ջուրերը, հանդերձեղէն, ուտելիք եւ դեղ տանելով։ Նմանօրինակ օգնութիւններ եղան եւ կ'ըլլան նաեւ Պուլկարիոյ մէջ։

Մենք ասոնց պակասը լրացնելու համար չէ որ հանգանակութեան ձեռնարկած ենք։ Ծիծաղելի պիտի ըլլար այդպիսի յաւակնութիւն մը։

Մեր նպատակը շատ պարզ է։ Արկածահար շրջաններէն Ֆիլիպէն՝ տեսակ մը Հայնոց է, հոծ եւ համախումբ։ Ամբողջ գաւառ 10—12,000 հայրենակից կը համրէր քանի մը տարի առաջ։ Կենսունակ եւ չարքաշ գաղութ մը։

Մեր թղթակիցներէն եւ տարբեր աղբիւրներէ հասած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆիլիպէի 7000 հայութենէն հազարը միայն ի վիճակի է տեղն մը իր գլուխը պահելու։ Մնացածը, եւ առնուազն չորս հազար հոգի աւերը հացի կարօտ են։ Զրկուած՝ բնակարանէ եւ գործէ։ Կծկուած՝ վրաններու, փսխթներու կամ թիթեղներու եւ տախտակներու մէջ։

Կառավարութիւնը խորութիւն չի դներ աղէտեալներուն միջեւ։ Բայց, ինչպէս կը կարդաք օրը օրին, անոր միջոցներն ալ սահմանափակ են։ Ջախջախուած եւ աղքատացած, ան իր աչքին առջեւ ունի հարիւր հազարաւոր ազգակիցներու սեւ թշուառութիւնը։ Եւ հասկնալի է որ ամէնէն առաջ անոնց մասին պիտի մտածէ։

Հաստատուեցաւ որ կառավարութիւնը ձրի հաց կը բաժնէ չքաւորներուն։ Բայց, այս օգնութիւնն ալ կ'ըլլայ միայն անոնց որոնք մարդահամարի տետրակին մէջ արձանագրուած են իբրեւ բնակիչ։

Արդ, ինչպէս կը հաղորդէինք երէկ, «կան շատ մը մանր-մունր խնդութիւններ որոնք շարժին առեն հազիւ քանի մը տասնեակ լեվա ունէին իրենց գրպանը, եւ այսօր մնացած են առանց դրամի»։ Միւս կողմէ, խնդրական է որ կառավարութիւնը կարենայ մինչեւ վերջը օգնել նոյն իսկ ամէնէն կարօտներուն։

Ահա թէ ինչո՛ւ անհրաժեշտ գտանք եղբայրական օգնութեան ձեռնարկ մը կազմակերպել նա՛եւ այստեղ։

Այս պարտականութենէն չի կրնար խուսափիլ ո՛ր եւ է թախտաւոր գաղութ, որ կը գուրգուրայ մեր ժողովուրդի յետին համրանքին վրայ եւ կը հաւատայ մեր ապագային։

Մանաւանդ որ այդ պարտականութիւնը կր յիշեցնէ Ֆիլիպէն ինք, սրտաբաց պարզելով իր կացութիւնը։

Եւ այս այն գաղութն է, որ ոչ միայն խոշոր արժէք մը ունի իր որակով եւ քանակով, մեր հայրենիքին համար, այլ եւ, միշտ յառաջ նետուած է, բոլոր հանրօգուտ ձեռնարկներու առեն, հարիւր հազարաւոր լեվաներ տրամադրելով առանց տնտնալու։

Ի՞նչպէս կարելի է ինքն իր վիճակին ձգել այս թանկագին համրանքը, խնայել անոր սպասած անմիջական օգնութիւնը։

Զմռնանք ուրիշ պարագայ մը։ 1922ի գաղթին, երբ 20,000 փախստականներ Պուլկարիա ապաստանեցան, մեծ մասը տեղաւորուեցաւ հարաւային Պուլկարիոյ մէջ, — Ֆիլիպէ, Խասքովօ (ամբողջովին նոր գաղութ), Թաթար Փազարճըք, Պուրգաս, եւ շրջանները։ Առանց ամէնէն բախտաւորն էր Ֆիլիպէն, որ կրնար ի հարկին իր եղբայրական բազուկը երկարել շրջակաները, եւ աւելի հեռուները։

Հիմա բոլորը նոյն վիճակին մէջ են։ Խասքովօն չէ կործանած, բայց նոյնքան մտահոգ վիճակ ունի։

Կարճ, — արկածահար գաղութները մարդկային զոհեր չտուին շարժին, բայց կրնան տալ հիւանդութեան, անօթութեան եւ ցուրտին։

Իսկ մենք ինչո՞ւ կը դանդաղինք այս հազարաւոր հայրենակիցներու, մեծ մասով տա՛ն անգամ կործանած եւ նորէն ոտքի կանգնած բազմութիւններու թշուառութեան առջեւ։

Քիչ մը աւելի արագ, հայրենակիցնե՛ր։

Եւ քիչ մը աւելի առատաձեռն, դո՛ւք, Բարեգործական, կարմիր Խաչ, Հայրենակցական Միութիւններ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

Հայ Արիներուն Պատճառին Առթիւ

Հայ արիներու դէպի Լոնտոն պտոյտին առթիւ, Սելանիկի Հորիզոնը կը նկատէ խմբագրականի մը մէջ (22 Ապրիլ)։

— «Ազգաս են մեր արիները, նիւթապէս։ Բայց հարուստ՝ հոգեկան ուժով, բարոյական արժէքներով։ Եւ իրենց մատաղ տարիքին մէջ, սորված են ոչինչէն «բուրդեր» բարձրացնելու հրաշագործ դաղտնիքը։ Չո՛ր իսկ է անոնց հոգեկան ու բարոյական ուժի արժէքը։ Տակաւին երէկ, հրդեհէ փախած արկածեալներու պէս մերկ ու ոտաբոպիկ, անոնք այսօր ունին արդէն այն՝ ինչ որ ունին շէն ու բարգաւաճ բոյներու մէջ մեծցող իրենց տարեկիցները։ Հանրային լուժաններով, խոնարհ խաւերու խրախոյսով, այլ մանաւանդ իրենց եռանդուն ձեռներէցութեամբ, մեր արիները կը փշրեն բոլոր անկարելիութիւնները եւ օտարի առջեւ կը ներկայանան՝ սուղ գնուած ու արդար հպարտութիւնը իրենց պճլտուն աչքերուն մէջ, կենսունակ, արի եւ «մի՛շտ պատրաստ» նոր խոյանքներու, նոր յաղողութիւններու համար։

Գիտցա՞ն արդեօք անգլիացի սկաուտներու վարիչները, թէ հայ արիները, հանրային նուիրատուութեամբ միայն կրցան գնել իրենց շոգենաւի ու երկաթուղիի տոմսերը։ Գիտցա՞ն արդեօք, թէ թափառական ժողովուրդի մը նորահաս սերունդը իր թոիչքը կը փորձէ այնքան դառն ու դժուարին պայմաններու տակ։ Եթէ գիտցան, ապահովաբար, առաւել եւս. գնահատեցին մեր սկաուտներու ճիգերը եւ այն զուրգուրանքը, զոր այս ժողովուրդը, մինչեւ իսկ իր նեղ օրերուն մէջ կը տածէ իր նորածիլ սերունդին հանդէպ, անոր ֆիզիքական ու հոգեկան աղնուացումը ձեռք ձգելու, անոր ընդոծին կենսունակութիւնը, միշտ թարմ, միշտ վառ պահելու համար։

Ի՛նչ փոյթ, թէ նիւթին կարօտութիւնը ունին մեր պատանիները։ Ի՛նչ փոյթ, թէ նիւթին պարտադրած կաշկանդումը, Լոնտոնի սկաուտական բանակումին համար, հազիւ քսանի չափ արիներու առաքումը կը թոլատարէ, երբ ուրիշներ, հարիւրներ կրնան մէկտեղել եւ աւելի լայն, աւելի լիառատ պայմաններու ներքեւ։ Մեր քսանը դարձեալ կ'արժէ անոնց հարիւրը, որովհետեւ մերինը՝ կաթիլ առ կաթիլ հաւաքուած վճիտ ջուրն է, իսկ անոնցինը՝ պատրաստ ծովերու անապատ ու անծայրածիր տարածութիւնը։»

Լինտպէրկի Նոր Թռիչքները

Լինտպէրկ կը պատրաստուի յառաջիկայ ձմրան սկսիլ նոր Թռիչքներու շարքի մը։ Իրեն պիտի ընկերանայ հազարապետ Լէնհիրը։ Այս անգամ ճամբայ պիտի ելլէ Նիւֆաունտլէնտէն՝ բոլորովին մետաղեայ, երեք շարժանիւնոց *Ֆորտ* օդանաւով մը։ Ու Եւրոպայի շրջանը սկսելէ առաջ, պիտի երթայ կրնկէնտ, Այսլէնտ, յետոյ Լոնտոն։ երկու յայտնի օդանաւորդները Եւրոպայի շրջանը կատարելէ վերջ, կը ծրագրեն անցնիլ Ռուսիա, Չնդկաստան եւ Ասիոյ գլխաւոր երկիրները։

Շուէտի կառավարութիւնը արդէն հրաւիրած է Լինտպէրկը՝ այցելելու իր նախնիներուն երկիրը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անգլիոյ վերջնագրին պատասխանը

Գահիրէէն կը հեռագրեն Մայիս 1 Թուականով.—

Այս գիշեր ժամը 10ին Անգլիոյ մարզպան Լորտ Ճորճ Լոյտի յանձնուեցաւ Եգիպտոսի պատասխանը անգլիական վերջնագրին։ Եգիպտական կառավարութիւնը իր պատասխանին մէջ կ'ըսէ թէ Եգիպտոս նոյնքան հետաքրքրուած է օտարականներու պաշտպանութիւնով, որքան Անգլիա, ու ցաւ կը յայտնէ թէ Անգլիա միջամուխ կ'ըլլայ Եգիպտոսի օրէնսդրական գործերուն, ինչ որ կարելի չէ հաշտեցնել սահմանադրական կառավարութեան սկզբունքներուն հետ։

Վերջացնելով, կ'ըսէ թէ եգիպտական կառավարութիւնը փափաքելով խաղաղ յարաբերութիւններ պահպանել երկու երկիրներուն միջեւ, ուրիշ բան չի կրնար ընել, եթէ ոչ հանրային հաւաքոյթներու օրինագիծին վիճաբանութիւնը յետաձգել մինչեւ խորհրդարանի Նոյեմբերի նստաշրջանը։

«Թայմզ»ի Գահիրէի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Եգիպտոսի քաղաքական բոլոր շրջանակներուն մէջ ալ դժգոհութիւն առաջ բերած է Անգլիոյ վերջնագրին տրուած պատասխանը, որով կ'ըսուի թէ օրինագիծին վիճաբանութիւնը յետաձգուած է։ Բոլոր ըսուածներէն եւ ոչ մէկ գիջում ընելու մասին տրուած հաւաստիքներէն յետոյ, եգիպտոսի ազգայնականները կամ աւէլն գնով պէտք է մերժէին վերջնագիրը եւ կամ բոլորովին տեղի տային, յայտնելով թէ անկարելի է դիմադրել Անգլիոյ։

Ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է որ եղածը մեծասանեղորդ ժամու անձնատուութիւն մըն է, որ ոտքի տակ կ'առնէ ազգային արժանապատուութիւնը, առանց երկիրը փրկելու այն տագնապալի կացութենէն որուն մատնուած է վերջնագրին պատճառաւ։ Գահլիճը իր այս առաջարկը ներկայացուցած տեն ո՛չ նպատակ ո՛չ ալ յոյս ունեցած է կացութիւնը փրկելու. ու շատ քիչ է թիւը անոնց, որոնք կը կարծեն թէ Անգլիա ընդունելի պիտի նկատէ տեղիս։ Ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է որ եգիպտոս հաշտարար ոգի կը մնուցանէ։

** Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ Զէմպրլէյն չուզեց որոշ պատասխան մը տալ այն հարցումին թէ եգիպտոսի պատասխանը բաւարա՞ր է։ Անգլիա գրաւոր հաւաստիք պիտի պահանջէ եգիպտոսէն թէ խնդրոյ առարկայ օրինագիծը ոչ թէ յետաձգուած, այլ վերջնապէս լքուած է։

Արհեստի Կռիւներ Մայիս մեկի առթիւ

Մայիս մէկը խաղաղ տօնուեցաւ Ֆրանսայի մէջ, սակայն ուրիշ երկիրներու մէջ դանագան միջադէպեր պատահեցան։

Վարշաւայի մէջ լեհ ընկերվարականներն ու համայնավարները (այս վերջինները գրեթէ բոլորն ալ Հրեայ), թափօր կազմած ցոյցեր կը կատարէին փողոցներուն մէջ, երբ Օփեբայի հրապարակին վրայ ընդհարում մը ունեցան։ Հետագրի մը համաձայն, կռիւի պահուն սպաննուած են 10 և վիրաւորուած 235 հոգի, որոնց 60ը ծանր կերպով։ Ոստիկանութիւնը երբեք չսիջամտեց։ Յաղթական ելան ընկերվարականները։ Զոհերուն մեծ մասը համայնավարներ են, բոլորն ալ Հրեայ, բացի երեքէն։

Լէմպէրկի մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 70 համայնավար պետեր, ու գրաւեց Մայիս 1ի առթիւ Գ. Միջազգայինին դրկած հրահանգին մէկ օրինակը։

Ամբողջ Ռուսիոյ մէջ, աշխատաւորական տօնը տօնուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ. մինչեւ յետին գիւղը՝ հաւաքոյթներ և թատերական ներկայացումներ տեղի ունեցան։ Մոսկուայի մէջ կարմիր բանակի զօրանոց եւ բանւորական բարեկենդան տեղի ունեցաւ։ Զանազան լեզուներով ճառեր խօսուեցան, դատապարտելով Ագգերու Դաշնակցութիւնը եւ փառաբանելով «համայնավար կուսակցութեան մեծ յաղթանակը Ֆրանսայի ընտրութեանց մէջ.»։

Անգլիոյ բանւորական կեդրոններուն մէջ համայնավար գործադուրկներ բացօթեայ հաւաքոյթներ ունեցան։ Լոնտոնի մէջ բանւորական թափօր մը՝ եղերուած հեծեալ ոստիկաններով, Էնպէնքմէնթէն մինչեւ Հայդ Փարք գնաց, ուր ճառեր խօսուեցան պահպանողական կառավարութեան, նոյնիսկ աշխատաւորական կուսակցութեան դէմ։

Պերլինի մէջ, 150,000 ընկերվարական և համայնավար աշխատաւորներ հաւաքուեցան Թրէփթովի փարքը։ Լիթուանիոյ մէջ նախապէս ձերբակալուեցան 72 համայնավարներ եւ գրաւուեցան զանազան թռուցիկներ։ Թոքիոյի մէջ 20,000 ընկերվարական բանւորներ տողանցք կատարեցին՝ 3000 ոստիկաններու հսկողութեան տակ։ 36 հոգի ձերբակալուեցաւ։

Լահէյի մէջ ընկերվարականները անթելով Մայիս Մէկի ծրագիրը կը հաղորդէին ամբողջ քաղաքին, երբ ֆաշիստները անթելի սենեակը մտնելով խորտակեցին գործիքը։ Շէնքին ներսը եւ փողոցին մէջ ընդհարումներ տեղի ունեցան։

Ֆրանսայի Ընտրութիւնները եւ Բոլշեւիկները

Թայմզի Րիգայի թղթակիցը կը հեռագրէ.

Խորհրդային կառավարութիւնը այս շաբաթ մեծ դժուարութիւններ քաշեց՝ բացատրելու համար թէ ինչո՞ւ համայնավարները ո եւ է աթոռ չշահեցան առջի կիրակի օրուան ընտրութեանց մէջ։ Առանց սպասելու համեմատականի ընտրու-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

«Կործանուած»ներ

Թաչ հանեցէք ու ճափ գարկէք, քանզի բարեգործական ընդհ. միութիւնը 20,000 ֆրանք նպաստ յատկացուցած է Ֆիլիպէի հայ աղէտեալներուն։

Ու այդ 20,000 ֆրանքը դրած է պուլկարական կլիմայի տակ, որպէսզի հասակ ու լայնք նետելով, ըլլայ 110,000 լեվա։

Շատ ապշեցուցիչ է որ, այդ 20,000 ֆր.ը երկրաշարժին վայրը փոխադրելու համար ամկավար հովկուլ մը պաշտօնի չէ կոչուած, 10,000 ֆրանք ամսականով ու երեքուկարթի առաջին կարգի տոմսակով։ Ցուսահատելու չէ։ բարեգործականը իր մխսուններէն ու «Երբեմ»ներէն վերջ՝ խնայողութիւն ընել ալ գիտէ։ Ի՞նչ հարկ այլեւս կաթսայ մը ոսկոր փոխադրել տալու համար, երկու քննիչ-հսկիչ-պաշտօնեայ բռնելու։

Եւ մանաւանդ, ի՛նչ հարկ շատ աւելին դրկելու, երբ 20,000 ֆր.ը պուլկարականի վերածելով, կրնանք ունենալ մեծ թիւ մը, կշտացնելով աղէտեալներուն եւ քննադատներուն աչքերը։

Եւ վերջապէս, կարելի չէ կիսակործան Պ. Ֆիլիպէին 20,000էն աւելի տալ, երբ շատ աւելի «կործանուած» ուրիշ մէկու մը 10,000 ֆրանք կը տրուի։

Գուցէ ոմանք ըսեն թէ՝ շատոնց կործանուած այդ մէկը ամէն ամիս 10,000 ֆրանք կ'առնէ, իսկ Ֆիլիպէին մէկ անգամ կը տրուի։

Այսպէս առարկողներուն կը պատասխանենք.

— Բարեգործական ընդհ. միութիւնը ամէն մէկ կործանումի առթիւ միայն կը վճարէ։ Ֆիլիպէն մէկ անգամ կործանած ըլլալով, մէկ անգամ ալ կը վճարուի իրեն։ իսկ այն միւսը, ամէն ամիս կործանելով, ամէն ամիս 10,000 ֆրանք կը ստանայ։

Թերեւս ըսեն ալ թէ.— Աղբար, ա՛ս ի՞նչ տեսակ ապրանք է որ ամէն ամիս կործանելով կործանելով չի լմննար։

Այո՛, չի լմննար, որովհետեւ անիկա անբաւ է, անհուն է, անջրպետ է ու — պարապութի՛ւն...։

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Ձմռնանք Մեր Պարտքը

ՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ե. Ցանկ

	Ֆր.
Գ. Օգինեան	10
Լ. Պէէեան	10
Jean Monnier	5
Colin Alphonse	5
Durand Lasnon	10
Ոմն (Ղ.)	20
Փոքրիկն Սիլվա Զիլինկիրեան	30
Տիկին Ազնիւ Քիւրքճեան	50
Օր. Աննա Աճէմեան	10
Զ. Վարպետեան	50
Նիկողոս Նիկողոսեան	15
Ազոտ	10
Տիրան Սէֆէրեան	30
Գումար	255
Դ. ցանկին գումարը	650
Ընդհ. գումար	905

ԿԵՍԱՐԻՈՑ Ս. կարապետ վանքին շէնքը գօրանոցի վերածուած է։ Որբանոցը փոխադրուած է քաղաք։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ *Պալթապոր* շոգենաւով Անգլիա հասաւ չորս Թոնս ծանրութեամբ եւ 520,000 սդերլին արժէքով բոլշեւիկեան ոսկի, դրուած 49 սնտուկներու մէջ։ Այս դրամը փոխադրուեցաւ Միտլէնա պէնք։

ՓՈՔՐ ԱՍԻՐԻ ՄԵԼԵՏՆԵՐԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՂԱՐԵՆԻ ՀՈՂԱՄԱՍԻՆ

ՀՈՐ ԳԻՏՔԻ ՄԱՍԻՆ ԵՎ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆԱՐԱՆԸ

(Ք. ԻՐ ՎԻՊՂԻՆ ՄԱՍԻՆ)

Ա. Յարմարովը կը գրէ վերի խորագրի տակ հետեւեալը.

— «Յարմարեցի իմ գրքի վերջին մասը Ղարսի մէջ, ուր ինձ հրաւիրած էին Ղարսի Հայ Ընկերասիրական Միութեան անդամները, որոնց մէջ կային նաեւ Ղարսի Ազգային Ժողովի անդամներ։ Ներկայ էին նաեւ Ղարսի Հայ Ազգային Վարժարանի ուսուցիչները։ Ընթրիքի ընթացքին ես ալ ելոյթ մը ունեցայ, որուն մէջ ըսի, որ Ղարսի մէջ ես կը տեսնեմ Հայաստանի ապագայ մայրաքաղաքը։ Ես կը հաւատամ, որ Ղարսը պիտի ըլլայ Հայաստանի մայրաքաղաքը։ Ղարսը ունի ամէն պայմաններ, որպէսզի ան դառն

ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՎԱՐԴԱՎԱՌ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԱՇՐՋԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

(ՀԱՏՈՒԿ ԼՐԱԲՈՒՆ)

ԽՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՆՈՒՆԴԻ ՄԱՍԻՆ

Ելույթ ընկ. Ա. Ա. Ղազարյանի

— Ցավոք մեր խոսքերում երբեմն ընդունված է դառնում ասել, որ մեր ունեցած հաջողությունները մեծ են, բայց դրանք կարող էին ավելի մեծ լինել, եթե... Ես կարծում եմ, որ մեր ունեցած հաջողությունները մեծ են, և մենք պետք է ասենք, որ մեր ունեցած հաջողությունները մեծ են, և ոչ թե կարող էին մեծ լինել, եթե...

Ընկ. Ղազարյանը անդրադառնալով ընդհանուր քաղաքական կացությանը, ասում է, որ մենք ապրում ենք ոչ թե պատերազմի նախօրեին, այլ խաղաղ շինարարության պայմաններում, և մեր ուշադրության կենտրոնում պետք է լինեն խաղաղ շինարարության հարցերը։

— Մենք մոռացել ենք «առանց հրացանի» կռվելու մասին, — ասում է ընկ. Ղազարյանը, — մենք մոռացել ենք, որ մեր ամենամեծ հաջողությունները ձեռք են բերվել ոչ թե հրացանի, այլ մարդկանց համոզելու, նրանց հետ աշխատելու, նրանց կազմակերպելու միջոցով։ Մենք մոռացել ենք, որ մեր ամենամեծ հաջողությունները ձեռք են բերվել ոչ թե հրացանի, այլ մարդկանց համոզելու, նրանց հետ աշխատելու, նրանց կազմակերպելու միջոցով։

Ընկ. Ղազարյանը խոսում է նաև կոլտնտեսությունների մասին։ Նա ասում է, որ կոլտնտեսությունները մեծ հաջողություններ են ունեցել, բայց դրանք կարող էին ավելի մեծ լինել, եթե... Ես կարծում եմ, որ կոլտնտեսությունները մեծ հաջողություններ են ունեցել, և դրանք կարող էին ավելի մեծ լինել, եթե...

Ընկ. Ղազարյանը անդրադառնալով նաև մեր կուսակցական կազմակերպությունների աշխատանքին, ասում է, որ մենք ունենք շատ լավ կազմակերպություններ, որոնք մեծ աշխատանք են կատարում, բայց կան նաև թերություններ, որոնք պետք է վերացնել։

— Մենք պետք է ավելի լավ աշխատենք մարդկանց հետ, — ասում է ընկ. Ղազարյանը, — մենք պետք է ավելի լավ կազմակերպենք մեր աշխատանքը, և այդ դեպքում մեր հաջողությունները կլինեն ավելի մեծ։

Ընկ. Ղազարյանը խոսում է նաև կուսակցական կազմակերպությունների ղեկավարների ընտրության մասին։ Նա ասում է, որ մենք պետք է ընտրենք այնպիսի ղեկավարներ, որոնք կարող են ոչ միայն խոսել, այլև գործել, որոնք կարող են ոչ միայն կազմակերպել, այլև համոզել։

— Մենք պետք է ընտրենք այնպիսի ղեկավարներ, — ասում է ընկ. Ղազարյանը, — որոնք կարող են ոչ միայն խոսել, այլև գործել, որոնք կարող են ոչ միայն կազմակերպել, այլև համոզել

թեանց արդիւնքին, համայնավար կուսակցութիւնը հրատարակեց յայտարարութիւն մը թէ փուանքարէ «ակներեւ յաղթանակ» մը տարաւ, շնորհիւ ֆրանսական ընտրական նոր դրութեան։

Խորհրդային մամուլը կը գրէ թէ եւրոպայի քաղաքական ուժերը պիտի համախմբուին՝ բոլշեւիկութեան դէմ։ «Պրաւդա» յիշելով որ վերջերս հող գտած է անգլեւֆրանքեւգերման հակախորհրդային «Պլոք»ի մը կազմութիւնը, դարձեալ հրապարակ կը դնէ պատերազմի մը ուրուականը, որ անցած տարի աղետալի խուճապ առաջ բերաւ ամբողջ երկրին մէջ։ Այն ատեն խուճապին առաջքը չառնուեցաւ՝ նոյնիսկ երբ կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյցներով ուզեց ապահովցնել ժողովուրդը։ Հակառակ ասոր, քաղաքացիները պահեցին իրենց պարէնի մթերքը, սովի մղձաւանջ մը ստեղծելով։

Այս վտանգաւոր խաղը վերսկսելու որոշումը տրուած է անտարակոյս Ամանուլլահ Թագաւորին այցելութեան առթիւ, առանց նկատի առնելու որ նոր տուրքերու եւ հողային նոր քաղաքականութեան պատճառաւ գիւղացիներուն մէջ մեծ դժգոհութիւն կը տիրէ։

Արդէն մամուլը կ'ազդարարէ «Փատիշահ Ամանուլլահ»ի թէ Անգլիոյ հետ առաջին բախումը պիտի պատահի Աֆղանիստանի մէջ, եւ թէ ինքը անձնապէս, իբրեւ յառաջապահ վարիչ մը, առաջին զոհը պիտի ըլլայ։

«Իզվեստիա» երկար յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ նպատակն է Աֆղանիստանը իրեն ենթարկել, ու խորհուրդ կուտայ որ արեւելեան ժողովուրդները ազատագրական շարժումի մը շուրջ միանան՝ բրիտանական աշխարհակալութեան յարձակին դիմադրելու համար։

Նարիճի ճոխ փոխադրութիւն մը

Խորհրդարանական ընտրութիւնները վերջացած ըլլալով, փուանքարէի կառավարութիւնը սկսած է գբաղիլ երկրին տնտեսական ամրապնդման խնդիրներով։ Ամէնէն առաջ կ'ուզէ մասնաւորապէս կարգադրութիւն մը ընել երերուն պարտքին համար, գոնէ մասամբ վճարելու 1928ին եւ 1929ին պայմանաժամը լրացող պարտքերը, ինչպէս նաև Պանք տը Ֆրանսի կանխավճարները։

Պանք տը Ֆրանսի վերջին հաշուեկշիռին համաձայն, Ապրիլ 26ին կառավարութիւնը այդ դրամատան կը պարտէր 23 միլիառ ֆրանք, գանձատոմսերու հաշուէն։ Ահա՛ այս կրկնակ նպաստակներուն համար է որ կառավարութիւնը ծրագրած է ներքին նոր փոխառութիւն մը կնքել, 100ին 5 տոկոսով և 75 տարուան պայմանաժամով։

Պաշտօնաթերթին մէջ լոյս տեսաւ այս առթիւ հրատարակուած պետական հրովարտակը։ Փոխառութիւնը բացուած պիտի հռչակուի Մայիս 7ին եւ բաց պիտի մնայ մինչեւ որոշ թուական մը։ Շրջաբերութեան գինը տակաւին չէ որոշուած։

Ֆրանսա պարտքերը կը վճարէ

Ֆրանսական կառավարութիւնը առաջիկայ Յունիս 15ին Ամերիկայի ունեցած իր պատերազմական պարտքին ի հաշիւ պիտի վճարէ 11,250,000 տոլար։ Իսկ Անգլիոյ ունեցած պարտքին ի հաշիւ Սեպտեմբեր 15ին եւ 1929 Մարտ 15ին երկու մասնավճարներով պիտի վճարէ 8 միլիոն տոլարին։

1928ին կատարուելիք վճարումներուն անհրաժեշտ գումարը պիտի հայթայթուի Տօբսի ծրագրէն Ֆրանսայի ինկած բաժինէն։

Երկրաշարժեն վերջ կիկլոն

Սոֆիայէն կը հեռագրեն Մայիս 2 Թուականով.

Սթարա Զաղորայէն կը հաղորդեն թէ ժամը 16ին խիստ ուժգին կիկլոն մը իջած է քաղաքին եւ շրջականերուն վրայ, ինչպես պատճառելով շատ մը շէնքերու։ Սաստիկ մրրիկ մը, կարկուտի ընկերակցութեամբ, շատ մը տաղաւարներու տանիքները թռցուց։ Սայլապան մը քշուեցաւ իր սայլին հետ միասին եւ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Ջոհերու եւ նիւթական կորուստներու քանակին մասին դեռ լուր չկայ։ Կիկլոնը որ հիւսիս-հարաւ ուղղութիւն ունէր, Պուլկարիան կտրեց հիւսիսէն, Ռուսայէն դէպի Կորնա Օրէշովիցա, կտրելով հեռագրական հաղորդակցութիւնները Ռումանիոյ հետ։

Փլուելու բնդունօքները

Ռումանիոյ պատերազմ. նախարարութիւնը Պոլսոյ թուրքեւռումէն խառն դատարանին առջեւ դատ բացած է թուրք կառավարութեան դէմ։ 1877—1878ի Փլեւնայի պատերազմին՝ Ռումէնները թուրքերէն գրաւուած իրենց թնդանօթներով Պուքրէշի ամէնէն կարեւոր պողոտային վրայ յաղթական արձան մը շինած էին։ Ընդհանուր պատերազմին երբ Ռումանիա գրաւուեցաւ Գերմաններէն, թուրքերը այդ թնդանօթները Պոլիս բերին։ Այժմ ռումէն կառավարութիւնը անոնց վերադարձուիլը կը պահանջէ։

Խառն դատարանը ինքզինքը իրաւասու հռչակեց զբաղելու այս խնդրով։ Ասոր վրայ թուրք կառավարութեան գործակալը յայտնեց թէ այդ որոշումը հակառակ ըլլալով Լօզանի դաշնագրին, հրաման ստացած է իր կառավարութենէն՝ քաշուիլ դատարանէն եւ այլեւս չմասնակցիլ անոր աշխատանքներուն։ Նախագահ Պարոն Նորտէնսքոլտ արձանագրել տուաւ այս մէյադէպը, որուն վրայ դատարանի թուրք անդամն ալ քաշուեցաւ։

Պայթում մը Տրապիզոնի մէջ

Տրապիզոնէն կը հաղորդեն որ Իմիր օղլու Հասանի զէնքի վաճառատան մէջ պահուած վառօդները պայթելով հրդեհ յառաջ եկած է։ Մէկ երկու վաճառատուն այրած է։ Այրած է նաեւ Շուկայի մզկիթը։ Հրշէջ գօրքերը մարած են հրդեհը։ Մէկ քանի հոգի մեռած են պայթումէն։ Մեռածներու եւ վիրաւորներու թիւը յայտնի չէ դեռ։

Իտալական առեւտուրը Թուրքիոյ մէջ

Նեղուցներու յանձնաժողովին տարեկան տեղեկագրին համաձայն, պատմութեան մէջ առջին անգամ բլլալով, 1927 տարուան ընթացքին Տարտանէլէն անցնող իտալական նաւերու թիւը անգլիականներէն աւելի շատ եղած է։ Իտալական նաւերու թիւը եղած է 397, ընդամէնը 2,624,822 թոնօ տարողութեամբ, մինչ անգլիականներուն թիւն է 281 նաւ, 2,080,330 թոնօ։

Հ. Յ. Դ.

Հրազդան խումբի Դ. դասախօսական ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի, իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Դասախօս՝ Ընկ. Աբօեան։ Նիւթ՝ մեր քաղաքական ուղին։

Մարսէյլի Ակնունի խումբի նախաձեռնութեամբ Ապրիլ 22ին կազմակերպուած հանդէսը, օգերու անյարմարութեանը պատճառաւ տեղի կ'ունենայ, այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Մէն Լու Կոան փօնի հայկական՝ պարտէզին մէջ։

Կը բանախօսէ ընկ. Հ. Սէրէնկիւլեան։

Ալֆօրվիլ, Սարգիս Մինասեան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին, 72 Etienne Dolet։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Մարսէյլի Պուլվար Օտտոյի վառարան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Դրադարան ընթերցասրահին մէջ։

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային դասախօսութիւնը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին. Դրադարան ընթերցասրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին հայրենակիցներ։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Ա. Գասպարեան։ Նիւթ՝ մեր ազատութեան պատմութիւնը։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի առաւօտ, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, յետ պատարագի հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ի յիշատակ Պ. Երուանդ Գազազեանի վաղամեռիկ տիկնոջ՝ ԳՈՀԱՐԻԿ ԳԱԶԱԶԵԱՆԻ, (մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ) ինչպէս նաեւ համայն Գազազեան եւ կարմիրեան գերդաստաններու ննջեցեալից։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԱՐՈՂի գրական Եռեկոն վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ճլօրիա։ Պ. Գ. Ճիզմէճեան կը ներկայացնէ իր բանաստեղծութիւնները։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Մարսէյլի Տարօն - Տուրուբերանի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Ամասիոյ Հայրենակցական երկսեռ միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Place St. Michel, 19 Brasserie Marc։ Մասնաւոր սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր Ամասիացիները։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Պազարճըգ, Ա. Ը.— 490 լէյ։
Մարսէյլ, Հ. Մ.— 175 ֆր.։
Ատիս Ապապա, Ռ. Պ.— 248։
փարիզ, Ա. Պ.— 35։
վիրօֆլէյ, Մ. Մ.— 35։
փրիվա, Յ. Պ.— 35։
Մարսէյլ, Թաշ.— 325։
Տէսին, Յ. Պ.— 20։
Սէն վալիէ, Ա. Փ.— 35։
Նիս, Մ. Լ.— 70։
Մաքօն, Թապ.— 35։
կաբ, Հ. Մ. 35։
Իսի լէ Մուլինօ, Մ. Գ.— 35։
Մուսուլ, Ե. Կ.— 1 անգլ.։
Պօքա, Ա. Ա.— 78։
փարիզ, Գ. Ա.— 50։
Լանսէյ, Գործ.— 163.20,
փարիզ, Գ. Օ.— 35։
Օշ, Շ. Ս.— 70։
Քօնպ, Ս. Պ.— 35։
Սէն Թ'Ընթուան, Ս. Ա.— 35։
Պէլֆօռ, Լ. Տ. Մ.— 35։
Սթրազպուրկ, Յ. Պ.— 35։
Մարսէյլ, Ն. Կ.— 140։
Քլիշի սու Պուա, Կ. Ճ.— 35։
փարիզ, Գ. Խ.— 35։
Սէն սիկօլէն, Մ. Յ.— 35։
Մէց, Ա. Պ.— 35։
Լիոն, Գործ.— 460։
Մարսէյլ, Գործ.— Մտացանք։
Թաւրիզ, Գործ.— Մտացանք։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՄԵԾ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ETABLISSEMENTS A. COLLET
Ա. ԳՕԼԼԷ
ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ ՄԵԾ ՀԱՒՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՓԱՐԻԶ-ՌՈՒՊԷ-ԼՈՆՏՈՆ
ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ԾԱՆՈՒՑԱՆԵԼՈՒ ԹԷ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՄԸ ԲԱՑԱԾ Է ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ
39, Rue Thubaneau, MARSEILLE Tél. Manuel 15.98
Մեր վերոգրեալ ժամանաճիւղը որ շատ լուրջ սկզբունքներու հիմանաձոյն կազմակերպուած է, բոլոր ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒՆ համար շատ օգտաւէտ եւ շահաբեր կեդրոն մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ ինք միշտ պատրաստ պիտի գտնուի ամէն տեսակի կերպասներ (Unis et Fantaisies) ՓԱՐԻԶի ԳԻՆԵՐՈՎ։
Եղանակին յատուկ միօրինակ եւ ֆանթէզի օրինակցուներու ճոխ հաւաքածոյ մը յարդելի դերձակներուն տրամադրութեան տակ է միշտ, եւ այդ օրինակցուներէն ուզուած կերպաս միշտ պատրաստ կը գտնուի Մարսիլիոյ մէջ։ Նմանապէս քլասիք տեսակներ (սէրժ, թիպէթ, կրանիթէ, սեւ, կապոյտ, ժարէնկօ, 5201 Թիւէն մինչեւ 5236) ամէն տեն պատրաստ կը գտնուին Մարսիլիոյ մէջ։ Այս միօրինակ տեսակներուն իւրաքանչիւր մեդրին վրայ կայ մեր գործարանին նշանը, ինչ որ ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ։
Մեր Մարսիլիոյ կազմակերպութիւնը առաջնակարգ է եւ վստահ ենք թէ մէկ անգամ այցելելով եւ փորձելով վերջնականապէս մեր յաձախորդը պիտի ըլլաք։
ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՉԻ ԾԱԽԵՐ, ԱՅԼ ՄԻԱՅՆ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կիւրնցի ջաքէտս ֆիզիբեան որ Մարսէյլի մօտակայ գիւղերը կը գտնուի։ Իմացնել՝ ցակոբ Տէր Յարգիսեանի, 10 Rue du Paradis, Valance, Drôme.

— Կը փնտռուի Պրուսալի Օրթագիւղէն Տօնիկ Ունճիկեանի որդին, 11 տարեկան որ աքսորի միջոցին Հալէպի և Տէրզօրի կողմերը մնացած է։ Իմացնել՝ Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Chalette par Montargis, (Loiret), France.

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

Կը փնտռուի Սեբաստացի Արշալոյճ, հօր անուն՝ Մատթիան, մօր անուն՝ Էլմաս, աքսորի միջոցին Հոմսի կողմերը կորսուած է։ Այժմ Պոլիս ըլլալը կը կարծուի։ Իմացնել՝ Mihran Mardirossian, Bat. H. No. 39, Charvieu, Isère.

Կը խնդրուի արտատպել։

— Կը փնտռեմ զաւակս իզմիրցի Զարեհ Պէրպէրեանը, 22 տարեկան, հօր անուն Պետրոս, մօր անուն Վառվառա, որ իզմիրի վերջին դէպքին կորսուած է։ Կը խնդրուի իր ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն իմացնել իր մօրը, V. Der Agopianի, 111 Sentier des Brebis, Vitry, Seine. France.

— Կը փնտռուի Մէրտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գուպէն), հօր անուն Գալուստ, մօր անուն Ազաւնի, քոյրերը Խոնարիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի ատենները Բաքուայի կողմերը արաբական տարազով։ Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Խաչիկ Պանտէզեանի եւ մօրաքրոջ տղան Մինիկ Պալթեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Հասցէն տուողին 200 ֆրանք նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ եգիպտահայ թերթերէն արտատպել։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻԼ ու ԺՊՏԻՒ
Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։
Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մնալու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը ճանէ։
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւտ N. D. de Lorette
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14 19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պելվիլ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
ԹԱՐՄ ԼԱՒԱՇ ԱԺԱՆ

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ
26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38-

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ
Բառարան գլպանի Ֆրանսահայ, Մ. Նուպարեան, ճոխ բովանդակութեամբ, կիսլթ. 25 ֆր., լթկզմ. 30, նուէրի համար կանխիկ լաթ եւ կաշի 40 եւ 60, իսկական պատմութիւն Հայոց՝ Կ. Բաստամաճեան պակրգրդ., սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Ա. Բ. մաս Ա. Բ. մաս 20, Թ. Հայաստանի նոր քարտէսը՝ Կ. Բաստամաճեան, Թուղթի վրայ 3, լաթի վրայ 7.50, Հայաստանի հին քարտէսը 3 ֆր. Անցած օրեր, յուշամատեան Գասպըքէօյի գրական ընկերոյթներու, Վ. Մալէզեան, շքեղ տպագրութիւն, սալօնի միակ գիրքն է։ Մինաս Չերազի 60ամեայ հանր. գործունէութեան յոբելեան 1865-1925, յօդուածներ, ճառեր, ուղերձներ եւ նամակներ 10. Գրական աշխարհ, պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն, Վ. Համբարձումեան 25, Մինաս Չերազ, իր կեանքը եւ գործը իր 60ամեայ յոբելեանին առթիւ 30, գրեց Ա. Ալպոյաճեան, Ազգային խնդիրներ, պատասխան առ Ա. Ալպոյաճեան, Մ. Չերազ 5, Ատաճնաբուժութիւն պակրգ. ձօք. Մ. Կ. Սրապեան 55, ինչ է սիֆիլիզ, ինչպէս պաշտպանուիլ, ինչպէս դարմանուիլ։ Ֆր. Ի. Գրիգորեան 6 Ֆր.։ l'Amira, Mme Sevadjian, traduit par Macler 20, La Participation des Arméniens à la guerre mondiale par Général Korganoff 15, Clairs-Obscurs d'Italie (poème), M. Minasse 10, Le Soleil d'Automne, (poème), A. Navarian 4 Ֆր. Դիմել՝ 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,
ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՆԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաժամանակակից գիներով։
Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլԱՅեԿՈՒՄ (քալայ)։
Ձաշարաններու համար մասնաւոր գեղ։
Կը ստանձնենք ինգ կտորէ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։
6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)
Tél. Archives 37-07։

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ
Հայկական եւ արեւելեան կրամաֆոնի փլաքներու եւ ասեղներու՝ Ամերիկայէն նոր ճասած։ Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆԻՆ, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e).
Փափաքողներուն, ցանկը կը դրկուի ձրիօրէն։

Գործաւորուհի կ'ուզուի։ Ամէն տեսակ ձեռագործ գիտցող գործաւորուհիներ կ'ուզուին։ Դիմել՝ Բ. Գասարճեանի, 20 Rue Lauzin. Մէթրօ Պիւթ Շոմոն կամ Պէլվիլ, թրամվ. թիւ 26, նաև 41bis Bld. Cotte, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.38
Կը կատարէ Ֆրանսա մուտք նելու կամ բնակելու արտօնութեան պայմանական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ գաւառական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը տանի։
Դիմել ամէն օր 9-12 ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉԱՉ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
4
ՄԱՅԻՍ
1928

4 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 638 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՉ ԿԸ ՍՈՐՎԻՆ, ՈՉ ԿԸ ՄՈՌՆԱՆ

Յաճախ կը հարցնենք մենք մեզի,— խորհրդային հրապարակագիրներուն եւ վարիչներուն մէջ անգգայութիւնն ու նենգամտութի՞ւնը աւելի գերակշիռ են, թէ բթամտութիւնն ու կիրքը:

Կը հարցնենք, եւ կը դժուարանանք պատասխանել:

Հարցումը ինքնաբերաբար կուգայ, նորէն, չնաշխարհիկ յղացածի մը առթիւ, որ գրաւեր է Թիֆլիսի «Պրոլետար»ին երկու թիւերը,— Ապրիլ 10 եւ 11:

«Հայկական հարցը եւ Եւրոպան» խորագրին տակ, այդ պրոլեթան հեղինակը ծանծաղ փորձ մը կը կատարէ, հազարերրդ անգամ ապացուցանելու համար թէ Եւրոպան խաբեց հայ ժողովուրդը:

Գրութեան նիւթը՝ Սուրիոյ հայ գաղթականներու տեղաւորման ձեռնարկն է, որուն մէջ «Պրոլետար»ի աշխատակիցը նոր դաւ մը կը տեսնէ հոգատար իշխանութեան կողմէ:

Կ'ուզէ հաւատացնել թէ Ֆրանսան «հայկական օջախ» մը հիմնելու ծրագիրը կը հետապնդէ, բայց պիտի խաբէ:

Միւս կողմէ, սակայն, ինքն է որ կը հերքէ իր հաւատումը, յայտնելով թէ պարզապէս հայ «գաղթականներու առողջապահական պայմանները պիտի բարելաւուին Հալէպի մէջ եւ ճահիճներ պիտի չորցուին Խաբկնտէրունի մէջ:»

Ուրիշ խօսքով, քաղաքական ծրագիր կամ հայկական ինդիր չկայ:

Բայց, եկէք եւ պաղարիւնով կարդացէք նոյն շարադրութեան հետեւեալ տողերը: (Կը վերածենք մեր լեզուին).

— «Հայ գաղթականներու կեանքի ծանր պայմանները անոնց մէջ յառաջ բերած են ուժեղ ձգտում վերադառնալու խորհրդային Հայաստան, որտեղէն ստացուած լուրերը մեծ հմայակրութիւն յառաջ կը բերեն Սուրիոյ գաղութներուն մէջ դէպի խորհրդային Հայաստան:

... «Ձգտումը դէպի խորհրդային Հայաստան առանձնապէս աճեցաւ, երբ Նանսէնի նախագիծը հայկական հարցի մասին՝ ջուրը ինկաւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

... «Դէպի խորհրդային Հայաստան այս ձգտումը երբեք չէին ուզեր աշխարհականները, եւ Ֆրանսան որոշեց Թոյլ չտալ որ Սուրիոյ Հայերը իրենց բախտը կապեն խորհրդային Հայաստանի հետ»:

Կարճ խօսքով, Սուրիոյ գաղթականները Հայաստան երթալ կ'ուզեն, բայց Ֆրանսան չի ձգեր, եւ զանոնք հրապուրելու համար, տեղաւորման ծրագիր մը մէջտեղ ղրեր է:

Ուրեմն, ժողովո՛ւրդ, մի՛ խաբուիր.

— «Ֆրանսացիներու կարծիքը պարտադիր չէ հայ ժողովուրդին համար: Հայ ժողովուրդին պէտք չէ առողջապահական պայմաններու բարելաւումը Հալէպի մէջ»:

Ի՞նչ պիտի խորհի այս տողերը կարդացող մարդը: Նոյն իսկ փողոցէն անցնող օտարական մը:

— Բաւի՛, հաւատացինք ձեր ըսածին: Այն ատեն, ինչո՞ւ անմիջապէս Հայաստան չէք փոխադրեր այդ գաղթականները, որպէսզի նոր խաղերու զոհ չերթան:

Չէ՞ որ, անոնք «ուժեղ ձգտում ունին վերադառնալու Խորհրդային Հայաստան»:

Ո՞վ է բոներ ձեր ձեռքէն:

Եւ եթէ իսկապէս Ֆրանսան Թոյլ չի տար որ գաղթականները դուրս ելլեն Սուրիայէն, հապա ինչո՞ւ դուք ներս չէք անոնք ուրիշ հազարաւոր տարուբեր բազմութիւններ Յունաստանէն, Պուլկարիայէն, Միջագետքէն, մինչեւ անգամ Ամերիկայի խորերէն:

Ինչո՞ւ զանոնք իբրեւ աւար կամ «լքեալ գոյք» ձգեր էք աշխարհակալներու Թաթին տակ:

Մանաւանդ որ,— կարդանք տասը անգամ տասը ձեւերով կրկնուած հէքեաթը, նոյն շարադրութեան մէջ.

—«Խորհրդային Հայաստանը վերջնապէս լուծած է ե՛ւ «հայկական հարցը», ե՛ւ «հայկական դատը», ե՛ւ հայ ժողովուրդի բախտը»:

Զորնալի՛ք ձեռքեր, որ եօթը տարիէ ի վեր գրիչ կը շարժէք այս ուղղութեամբ, բայց տարին հազար հինգ հարիւր հոգի անգամ չէք ուզեր փոխադրել Հայաստան:

Եօթը տարիէ ի վեր, եօթը ծո՛ւերու վրայ նետուած բազմութիւնները իրենց բոլոր ուժով կը զարնեն հայրենիքի դուռները: Այնքան ամուր, որ դրացիներն անգամ արթնցան, բայց դուք նորէն խոր քուն մտեր էք, եւ շան-քարոզ կը կարդաք: Աւելի ճիշտ՝ խակալով օրը իրիկուն կ'ընէք: «Պաշտօնս է խոմբալ»...

Ձեր հէքեաթները ինչո՞վ կը տարբերին քաղքենի-աշխարհականներու խայծերէն եւ խաբէութիւններէն:

Չէ՞ որ դուք ալ ճահիճներու չորնալուն կը սպասէք, մարդիկ ներս առնելու համար, ձարմաղով ու շարմաղով:

Իսկ տարագիր բազմութիւնները կը հալին, կը հալի՛ն:

Ուրիշին միականի ըսողին գոնէ երկու աչքերը կոյր չըլլային...

Կոյր՝ հարիւր հազարաւոր աշխատաւորներու թշուառութեան առջեւ: Կոյր՝ հայրենիքի խեղճութեան եւ իրենց ապիկարութեան հանդէպ:

Պիտի պատահի՞ որ գոնէ մէկ նոր բան սորվիք:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉՊԷՍ Կ'ՕԳՆԵՆ

Սոֆիայի *Արտաքս* նկարագրելով պուլկարիոյ շարժի զոհերուն համար կազմակերպուած օգնութիւնը, կը նկատէ (27 Ապրիլ).

— «Բացի արտաքին աշխարհէն, առատ կերպով կը շարունակուին նուիրատուութիւնները Պուլկարիոյ մէջ ալ, զանազան հիմնարկութեանց եւ անհատներու կողմէ: Սկսած երջանիկ մեծահարուստներէն մինչեւ քրէական կամ քաղաքական յանցանքներով դատապարտեալ բանտարկեալները, չեն մոռնար մասնակից ըլլալ հասարակաց ցաւին ու կ'աշխատին, ամէն մէկը իր կարողութեան չափով, մեղմել տիրող թշուառութիւնը:

Աչքէ անցուցէք ամէն օր պուլկար թերթերուն մէջ հրատարակուած նուիրատուութեանց ցանկերը եւ դուք պիտի տեսնէք թէ ինչպէ՛ս ղրամատուներու եւ ղրամատէրներու, մեծ վաճառականներու եւ փոքր խանութպաններու, պաշտօնեաներու, ծառաներու, սպասաւորներու եւ դիւնուորներու, մէկ խօսքով ամէն կարգի հաստատութեանց եւ անձերու անունները իրար կը հրմշտկեն, նետելով իրենց ոսկին կամ պղինձը, եղբայրական օգնութեան դանձարանին մէջ:

Հարիւրաւորներ եւ հազարաւորներ են նուիրատուները եւ սարսափելի է ըսել թէ ոչ մէկ հայ կը փայլի դեռ այդ ցուցակներուն մէջ: Ոչ մէկ հայ հատատութիւն կամ անհատ կ'երեւի Սոֆիայի կեդր. Յանձնախումբին կողմէ հրատարակութեան տրուած ցուցակներուն մէջ, երբ անդին մասնաւորապէս հրեաները աչքի կը զարնեն իրենց առատաձեռնութեամբ:

Մենք գիտենք թէ պէտք չէ բաղդատութեան դնել Հայն ու հրեան տնտեսական զեղնի վրայ: Մենք գիտենք նաեւ այն, որ կան մարդիկ, հարուստներ, որոնք ի վիճակի են եւ պարտական՝ իրենց տուրքը տալու այս երկրին, մեզ համար այս երկրորդ հայրենիքին, որ այսօր կը տքայ անկարելի հարուածի մը մահացու ծանրութեանը տակ:

Անտարբեր է կարծէք հայ անհատը: Անկէ տարբեր չեն կը թուի թէ հայ ազգային պաշտօնական հաստատութիւններն ալ:

Այս բոլորէն, մասնաւորապէս Սոֆիայի մէջ, կարծէք թէ հայ գաղութ մը գոյութիւն չունի, ու երբ անդին գաղթական Ազթոն ու Ն. Չակորան կը շտապեն իրենց լուման տալ, ասդին մայրաքաղաքի Հայը լո՛ւռ է ֆիզիքական ու բարոյական մահով մը . . .»

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄԻՍԻՈՆԱՐՈՒՀԻՆԵՐԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Պրուսայի դատարանը երեք օր բանտարկութեան եւ երեք ոսկի տուգանքի դատապարտած է ամերիկեան պայծառ Շաուզ Միշըն աղջկանց դպրոցի տեսչուհին եւ երկու ուսուցիչուհիները: Ասոնք ամբաստանուած էին թէ՝ հակառակ Թրքական օրէնքներուն՝ ստիպած են Թուրք աշակերտուհիները որ քրիստոնէական կրօնական արարողութեանց մասնակցին, քանի մը Թրքուհիներ քրիստոնեայ դարձուցած են, կրթական նախարարութեան արգիլած գիրքերը կարդացուցած են, աշակերտուհիներուն եւ անոնց ծնողքներուն միջեւ պաղութիւն առաջ բերած եւ Թուրքիոյ դէմ հակակրութիւն քարոզած են:

Նկատելով որ դատապարտեալները կին են, ըստ պատժական օրէնքին, անոնք պիտի բանտարկուին իրենց տան մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալիա, Թուրքիա, Յունաստան դաշնակցած՞

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Մայիս 3 Թուականով.— «Տէյլի Էքսփրէս» կը գրէ թէ կարեւոր դաշնագիր մը կնքուած է Իտալիոյ, Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ: Ասիկա, կ'ըսէ, արդիւնքն է Միլանի տեսակցութենէն յետոյ յիշեալ կառավարութեանց միջեւ կատարուած բանակցութեանց:

Այս բանակցութեանց գլխաւոր նպատակն էր ճշդել Իտալիոյ դիրքը հանդէպ Անատոլուի, որուն վրայ աչք չպիտի ունենայ այլեւս: Փոխարէնն, Թուրքիա որոշ ապրանքներու համար կարեւոր ապսպրանքներ ըրած է Իտալիոյ. ասկէ զատ իտալական տուներ կարեւոր պայմանագրութիւններ կնքած են՝ Իզմիրի վերաշինութեան եւ առհասարակ Անատոլուի մէջ շինարարական աշխատանքներու համար: «Տէյլի Էքսփրէս» կ'աւելցնէ թէ կնքուած դաշնագիրը, որ ոչ-յարձակողական փոխադարձ դաշինք մըն է, ելմտական եւ տնտեսական զանազան դիւրութիւններ կը նախատեսէ ի նպաստ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ:

Վերապահութեամբ կը հրատարակենք այս լուրը:

Եգիպտական տագնապը լուծուած

Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը հրատարակութեան տուաւ Եգիպտոսի պատասխանը անգլիական վերջնագրին, ինչպէս նաեւ պատճէնը այն ծանուցագրին, որ առջի իրիկուն իսկ հաղորդուեցաւ եգիպտական կառավարութեան, մարզպան Լորտ Լոյտի միջոցաւ:

Երէկ տուած էինք եգիպտական պատասխանին գլխաւոր գիծերը: Վէճին պատմականը ընելէ վերջ, Նահաս փաշա կը յիշէ թէ 1922ի յայտարարութիւնը միակողմանի ըլլալով, չի կրնար կապել եգիպտական կառավարութիւնը, ցաւ կը յայտնէ որ Անգլիա նկատի չէ առած հանրային հաւաքոյթներու իրաւունքին մասին իրեն տրուած հաւաստիքները, կ'ըսէ թէ չի կրնար ենթարկուիլ Ապրիլ 29ի ծանուցագրին տրամադրութեանց, ու կ'աւելցնէ թէ՝ համաձայնութեան մը յանգելու ջերմ փափաքով, եգիպտական կառավարութիւնը յաջողած է Ծերակոյտէն խոստում առնել թէ օրինագիծին քննութիւնը պիտի յետաձգուի մինչեւ յառաջիկայ նստաշրջան:

Սըր Օսթըն Չեմպըլէյն երեսփ. ժողովին մէջ կարդաց այս ծանուցագրին տրուած պատասխանը, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիա չի կրնար վիճաբանութեան մտնել 1922ի յայտարարութեան մասին, եւ թէ եգիպտական կառավարութիւնը պէտք է խոստանայ որ առաջիկային դարձեալ խնդրոյ առարկայ չպիտի ընէ հաւաքոյթներու օրէնքը:

Նախարարը յետոյ յայտնեց թէ Մալթայէն դէպի եգիպտական ջուրերը ճամբայ հանուած մարտանաւերը ետ կանչուած են: Այս ձեւով առժամաբար փակուած կը նկատուի տագնապը:

Գալով Անգլիոյ ապագայ ծրագիրներուն, Չեմպըլէյն ատիկա որոշակի բացատրեց՝ պատասխանելով աշխատաւորական երեսփոխանի մը, որ կը հարցնէր թէ 1922ի յայտարարութիւնը տեւակա՞ն է.

— Այո՛, պարոն, պատասխանեց, եգիպտոսի մէջ մեր ունեցած շահերը հրամայականօրէն կը պարտադրեն մեզի Թոյլ չտալ, որ այս երկիրը գրաւուի Անգլիայէն գատ ուրիշ պետութեան մը կողմէ: Անգլ. կառավարութեան մը համար միշտ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ պահպանել 1922ի սկզբունքները, եւ որովհետեւ մենք կ'արգիլենք ուրիշ պետութեանց միջամտութիւնը, պէտք է որ անհրաժեշտ բոլոր միջոցները առնենք՝ երաշխաւորելու համար օտար գաղութներու, ինչպէս նաեւ մեր հայրենակիցներու ապահովութիւնը:

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐԷՆ ՎԵՐ.Ջ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ

Երեսփոխանական ընտրութեանց պաշտօնական ստուգումը տեղի ունեցաւ առջի օր: Վաւերացուեցան բոլոր ընտրութիւնները այլ, բացի երկու համայնավար երեսփոխաններէ՝ Մէնէթրիէ եւ Քլամամուս: Առաջինը Փիւթոյի շրջանակէն ընտրուած էր, հակառակ անոր որ իրրեւ լրտես բանտարկուած է, ուստի եւ ո՛չ ընտրելու և ոչ ալ ընտրուելու իրաւունք ունի: Իսկ Քլամամուս իր հակառակորդ Ռընօէն 9 ձայնի առաւելութեամբ միայն ընտրուած էր Սէն-Տընիի մէջ: Արդ, այս ընտրութեան մէջ 637 քուէթուղթեր չեղեալ կը նկատուէին: Ստուգումներէ յետոյ, ի ներկայութեան Ռընօի և Քլամամուսի, քննիչները հետեւեալ կերպով ճշտեցին ստացուած քուէները.— Քլամամուս՝ 13,350, Ռընօ՝ 13,349: Սակայն տակաւին իրրեւ կասկածելի կը նկատուին 21 քուէներ, որոնց տէրերը սպառնալիքով քուէտուփին մէջ ձգած են իրենց քուէթուղթերը, առանց ընտրողի քարտ ներկայացնելու:

Այս պայմաններուն տակ, վերստուգիչ յանձնաժողովը չկրցաւ եզրակացութեան մը յանգիլ եւ խնդրին վերջնական կարգադրութիւնը թողուց նոյնինքն նոր երեսփ. ժողովին: Նոյն որոշումը տուաւ նաեւ Մէնէթրիէի մասին, որ 1927 Դեկտ. 24ին 3 տարի բանտարկութեան եւ 5 տարի քաղաքացիական եւ քաղաքական իրաւունքներէ զրկումի դատապարտուած էր: Յանձնախումբը ընտրութիւնը չնչելու որոշում պիտի տար, երբ տեղեկութիւն ստացաւ թէ Մէնէթրիէ վերոյիշեալ վճիռին դէմ վերաքննութեան դիմած է:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

47 ՀԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐՆՈՑ ԱՊՏԱԿ ՄԸ

Ամերիկայէն, Մալաթիոյ կրթասիրաց միութիւնը ձեռնարկած է նոր Մալաթիա մը հիմնելու Հայաստանի մէջ: Այս հայրենաշէն գործին յատկացուցած է քառասուն եօթը հազար տոլար:

Բարի եւ գեղեցիկ:

Այս քառասուն եօթը հազարին, տասն եւ եօթը հազարը ծախսուած է, Հայաստանի կառավարութեան կողմէ տրամադրուած հողերու վրայ կառուցանելու հինգ տուն, 8 սենեակ, երեք կիսաւարտ տուն, եւ աւելցած է քանի մը պարկ կիր, մաս մը փայտ ու քար եւ գերան: Այս շինութիւններուն վրայ աշխատած են 80—100 գործաւոր:

Ցմոռնանք աւելցնել որ նոր Մալաթիոյ բնակչութիւնը կը բաղկանայ եղեր երեք ընտանիքէ:

Մնացած երեսուն հազարն ալ պիտի ծախսուի այս նպատակին, եւ նախկին արդիւնքէն կարելի է ենթադրել որ այս 30 հազարով պիտի շինուին 9 տուն, 15 սենեակ, 2 կիսաւարտ տուն եւլն.:

Երեւան՝ Մալաթիոյ կրթասիրացի այս տեղեկագիրը հրատարակելով, իր կողմէ կ'աւելցնէ, — «Յուժեղ ապտակ մը սեւերես դաշնակներուն»:

Չկրցայ հասկնալ թէ՝ ի՞նչ կապ ունին շինարարական ձեռնարկ մը, դաշնակցութիւն եւ ապտակը իրարու հետ:

Չեմ կարծեր որ, Մալաթիոյ կրթասիրացը խոշոր բանի մը տեղ դնէ, Հայաստանի մէջ իր կառուցած քանի մը տնակները եւ աւելցած 5—10 քիլօ կիրը: Ոչ միայն հարուստ միութիւն մը այլ՝ անհատ մը իսկ հպարտանալու պէտք չի տեսներ այդքան ցնծալի գործի մը համար:

Օրինակ հոս, փարիզի մէջ հաճի ցակոբ աղա մը, որ քսան հոգիի հասնող իր զաւակներով, թոռներով, հարսերով, Ընատոլուէն գաղթած է, Ռնուվիլ-լէ-կոնէս արուարձանին մէջ, իր իսկ գնած հողերուն վրայ շինած է երեք-չորս տուն, բանջարանոցով, հաւնոցով, ճագարնոցով, ջուրով, օդային կազով, առանց ադմուկի եւ թմբկահարութեան, ու առանց տարիներով անդամավճար հաւաքելու իր ընտանիքին անդամներէն, կամ՝ բարեգործականին դուռը ափ առնելու եւ առանց 80—100 հոգի աշխատցնելու:

Եւ նահապետական այս ընտանիքին այս պատուական պետը, մինչեւ այսօր մտքէն իսկ չէ անցուցած, իր այս ձեռնարկը ապտակ մը նկատել նոյն իսկ թուրքերու արիւնոտ երեսին:

Ամէն պարագայի մէջ, *Երեւանի* քառասուն եօթը հազար տոլարնոց ապտակին հասցէն ոչ թէ «դաշնակ»ներուն երեսն է, այլ «Հայաստանի շինարարական աշխատանքներ»ու ժժգոյն ձակատը:

ՊԵՏԻԿ

ՁՄՈՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Զ. Ցանկ

	Ֆր.
Ազամ Գ. Հիսարլեան կրէնհէն	244.50
Mlle B. Bonnemain Grenchen (Suisse)	97.80
Գ. Թէլլալեան	10.—
Գումար	352.30
Ե. ցանկին գումարը	905.—
Ընդհ. գումար	1257.30

ԳՈՒՆԱՓԱՆԽՈՒԹՅՈՒՆ ԱՇԱՍՏԱՆԻ ՎԱՂՈՒՑԻ ՀԱՄԱՐ

(Գաղտնի թղթակցություն)

Ինչպես արդեն հայտնի է, Աշասթանի վաղուցի հայ համայնքը ունի իր ազգային վարչությունը, որ ընտրվում է ամեն տարի ընդհանուր ժողովի միջոցով։ Ընտրությունները տեղի են ունենում Զատիկի տոներին։ Ընտրողների ցուցակները կազմվում են նախորդ տարվա հոկտեմբեր ամսին։ Ընտրելու իրավունք ունեն 25 տարեկան հասակ ունեցող բոլոր տղամարդիկ, որոնք վճարել են իրենց տարեկան հարկը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։ Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

Ընտրությունների նախօրեին ամեն մի թեկնածու ձգտում է ընտրողների մեջ ունենալ իր կողմնակիցները, որպեսզի նրանց ձայները ապահովի իրեն։ Ընտրողների մեծ մասը, որ ազգային գործերի մասին քիչ տեղեկություն ունի, ենթարկվում է այդ ազդեցությանը։

ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ՏԱՀԱՎ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ

(Պատմական թղթակցություն)

Ինչպես հայտնի է, Հարսանիքի պատմությունը սկսվում է դեռևս հին ժամանակներից։ Արդեն հնագույն ժամանակներում այդ վայրը եղել է կարևոր առևտրական կենտրոն։ Հարսանիքի մասին առաջին հիշատակությունները գտնում ենք հին աղբյուրներում։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

Հարսանիքի պատմության մեջ կարևոր դեր է խաղացել նրա աշխարհագրական դիրքը։ Այն գտնվում է առևտրական կարևոր ճանապարհների խաչմերուկում, ինչը նպաստել է նրա զարգացմանը։ Հարսանիքի բնակիչները հիմնականում զբաղվել են առևտրով, արհեստագործությամբ և գյուղատնտեսությամբ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

Ամերիկայում հայկական հողերի վաճառքը ընդլայնվում է։ Վերջին տարիներին շատ հայեր, որոնք հաստատվել են Միացյալ Նահանգներում, ձգտում են ձեռք բերել հողատարածքներ և զբաղվել գյուղատնտեսությամբ։ Սակայն այդ գործընթացը հանդիպում է բազմաթիվ դժվարությունների։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Մեկ այլ խնդիր է հողի որակի հարցը։ Շատ վաճառվող հողատարածքներ ունեն ցածր բերրիություն, և նոր սեփականատերերը ստիպված են լինում մեծ ներդրումներ կատարել հողի վերականգնման համար։ Սա ևս մեծացնում է հայկական հողերի վաճառքի ծախսերը։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

Ամերիկայում հայկական հողերի վաճառքը ընդլայնվում է։ Վերջին տարիներին շատ հայեր, որոնք հաստատվել են Միացյալ Նահանգներում, ձգտում են ձեռք բերել հողատարածքներ և զբաղվել գյուղատնտեսությամբ։ Սակայն այդ գործընթացը հանդիպում է բազմաթիվ դժվարությունների։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

Հայկական հողերի վաճառքի հիմնական խոչընդոտներից մեկը բարձր գներն են։ Հողի արժեքը արագորեն աճում է, հատկապես մեծ քաղաքների մոտակայքում։ Շատ հայեր, որոնք ցանկանում են գյուղատնտեսությամբ զբաղվել, չեն կարողանում իրենց համար ձեռնտու գներով հողատարածքներ գտնել։

ՀՈՂԱՇԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ԴԱՇՏԵՐՈՒՄ

Արարատյան դաշտերում հողաշարժության զարգացումը ուղեկցվում է ինչպես դրական, այնպես էլ բացասական հետևանքներով։ Մի կողմից, այն նպաստում է հողի բերրիության բարձրացմանը, մյուս կողմից՝ առաջացնում է էրոզիայի և հողի աղակալման խնդիրներ։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

ՀՈՂԱՇԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ԴԱՇՏԵՐՈՒՄ

Արարատյան դաշտերում հողաշարժության զարգացումը ուղեկցվում է ինչպես դրական, այնպես էլ բացասական հետևանքներով։ Մի կողմից, այն նպաստում է հողի բերրիության բարձրացմանը, մյուս կողմից՝ առաջացնում է էրոզիայի և հողի աղակալման խնդիրներ։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

Հողաշարժության զարգացման հիմնական պատճառներից մեկը ոռոգման համակարգերի անկատարությունն է։ Շատ տարածքներում ջուրը հոսում է անհավասարաչափ, ինչը հանգեցնում է հողի մակերեսային շերտերի լվացմանը։ Այդ երևույթը հատկապես նկատելի է լեռնային շրջաններում, որտեղ թեքությունները մեծ են։

ՅԱՂԱՏՈՒԹԻՆ

ՅԱՂԱՏՈՒԹԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ

Նոր Խորհրդարանի բացումը Յունիս 1ին

Նոր երեսփոխանական ժողովը իր առաջին նիստը պիտի գումարէ յառաջիկայ ամսուան սկիզբը: Ըստ աւանդական սովորութեան, նախարարները յայտնեցին վարչապետ Փուանքարէի թէ պատրաստ են իրենց հրաժարականը ներկայացնելու, որպէսզի կառավարութեան պետը իր ուզած ձեւով բարեփոխէ դահլիճը: Սակայն վարչապետը պատասխանեց թէ ընտրութեանց արդիւնքը բնաւ անհրաժեշտ չէր դարձներ դահլիճին բարեփոխումը: Հետեւաբար Փուանքարէի դահլիճը կը շարունակէ իր գործը եւ նոր խորհրդարանին առջեւ պիտի ներկայանայ ամբողջ կազմով, բացի աշխատանքի նախարար Ամորէ Ֆալիէրէն, որուն տեղ նոր մը պիտի նշանակուի: Ֆալիէրի հրաժարականը ընդունուած է, սակայն մինչեւ յաջորդին անուանումը յիշեալը փոխանորդաբար պիտի վարէ իր պաշտօնատան գործերը: Իբրեւ յաջորդ կը խօսի Լուշէօրի մասին:

Սուրիոյ սահմանային վէճը

«Սէն Սաաթ» կը տեղեկանայ Թէ, Թուրքեւսուրիական սահմանային վէճը կարելի չէ եղած լուծել, որովհետեւ Ֆրանսացիները չափազանցեալ պահանջներ ներկայացուցած են. արդարեւ անոնց պահանջած սահմանը նախապէս գոյացած համաձայնագրին մէջ նշանակուած սահմանագծին հիւսիսակողմը կը գտնուի: Յատն Յանձնաժողով մը, որ դանիացի զօր. Էրնսթի նախագահութեան տակ կը գտնուէր, սահման մեկնած էր տեղւոյն վրայ քննելու համար խնդիրը: Վերջին լուրերու համաձայն, դանիացի զօրավարը Ֆրանսական տեսակէտին չարած ըլլալով, կարելի չէ եղած համաձայնութեան մը յանգիլ:

Ֆրանսական Թերթերը կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս վէճին եւ զանազան հրատարակութիւններ կ'ընեն: Միւս կողմէ Ֆրանսական դեսպան Պ. Տէշնէր Էնկիւրիի մէջ այս խնդրին շուրջ բանակցութիւններ կատարած է արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ: «Սէն Սաաթ» եզրակացնելով կ'ըսէ Թէ այս խնդրին լուծումը Ֆրանսայի բարեացակամութենէն միայն կախում ունի, եւ Թէ կարելի չէ իբր իրաւարար ընդունիլ Յառն Յանձնաժողովի դանիացի զօրավարը:

Թուրքիոյ պետական դրամատունը

Ինչպէս գրած էինք, Թուրքիոյ ելմտական գործավարութիւնը օրինագիծ մը պատրաստած է՝ պետական դրամատան կազմութեան մասին: Միայն Թէ, օրինագիծը Ազգ. ժողովին ներկայացնելէ առաջ, պէտք տեսած է կարգ մը մանրագէտներու կարծիքն ալ առնել: Պետական դրամատան համար պիտի յատկացուի պետական գանձին մէջ գտնուած մօտ մէկ միլիոնի հնչուն ոսկին: Երկրորդ, ծախու պիտի հանուին Թանգարանի այն գոհարեղէնները, որոնք պատմական արժէք չունին: Ասոնց մէջ կան 3,5-4 քիլօ ծանրութեամբ զմրուխտի կտորներ: Մասնագէտները գնահատելու վրայ են զանոնք: Երբ վերջանայ արժէքի գնահատումը, քարերը պիտի ծախուին: Կարգ մը պատճառներով, կառավարութիւնը յարմար չէ տեսած քարերը արտասահման ղրկել: Եւրոպացի վաճառականներ Պոլիս երթալով պիտի մասնակցին գնման գործին:

Երկիրը դարձեալ կը շարժի

Պոլսոյ մէջ առջի գիշեր ժամը 11.55ին պատահած է երկրաշարժ մը, որ տեւած է 10 երկվայրկեան: Կորնթոսի եւ Աթէնքի միջեւ նոր ցնցումներ զգացուեցան:

Աթէնքէն հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ Սեպտեմբեր յորդած ըլլալով, 55,000 արտավար մշակուած հող ողողուած է Սէրէզի եւ Տէմիր Հիսարի շրջանին մէջ: 2800 ընտանիքներ ձնաոսուած են ողողումներէն: Ընդհանուր ձնաս կը հաշուուի աւելի քան 80 միլիոն տրախմի:

**** Մուսոլինի մէկ միլիոն լիրէթ ղրկեց Պուլկարիոյ աղէտեալներուն: Իտալական կառավարութիւնը ասկէ զատ Պուլկարիա ղրկեց 900 անկողիններ դաշտային հիւանդանոց մը:*

Աթէնքէն հեռագիր մը համաձայն, իտալական կառավարութիւնը մէկ միլիոն լիրէթ ալ նուիրեց Յունաստանի աղէտեալներուն. վարչապետ Զայիմիս շնորհակալութեան նամակ մը ուղղեց այս առթիւ Մուսոլինիի: Եգիպտոսի Ֆուատ Թագաւորն ալ հազար ոսկի ղրկեց հելլէն կառավարութեան:

Մայիլ Արլն ամուսնացած

Քանէն (Միջերկրականի Ֆրանսական եզերք) Մայիս 2 Թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ յայտնի գրող Մայքըլ Արլըն (Տիգրան Գույումճեան) ամուսնացած է կոմսուհի Մէրքաթիի հետ, յիշեալ քաղաքի ռուս օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ: Պատուոյ օրիորդն էր հարսին քոյրը՝ կոմսուհի Տարիա: Պսակին ներկայ էին՝ հարսին մեծ մայրը՝ իշխանուհի Քարաեորկէվիչ, մայրը՝ պարոնուհի Փֆուկլ եւ եղբայրը՝ կոմս Լէոնարտի Մէրքաթիի, որ Ալֆ-Մարիթիմի նահանգապետն է:

Հրաւիրեալներուն մէջ էին անգլիական փոխ-հիւպատոսը, իշխանուհի Նիքա, իշխան եւ իշխանուհի Քրիստիան Հէսսէ, իշխանուհի Գալիցին, կոմսուհի Մէթէրնիխ եւ ուրիշ բազմաթիւ իշխաններ, կոմսեր, պարոններ եւն:

Հացը կը սղէ

Մայիս 7ին հացին քիլօն 10 սանթիմ պիտի աւելնայ. 2 ֆր. 10էն բարձրանալով 2 ֆր. 20ի: Այսպէս որոշեց ալիւրի խորհրդակցական յանձնաժողովը, որ առջի օր արտակարգ նիստ գումարեց քաղաքապետարանին մէջ: Այս որոշումը տրուեցաւ ճիշտ այն օրը, երբ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէր երկրագործական նախարարութեան մէկ գեկոյցը Թէ յառաջիկայ հունձքը շատ գոհացուցիչ պիտի ըլլայ:

Տեղական Թերթերը տարօրինակ կը գտնեն այս կարգադրութիւնը:

Անգլիա եւ բոլշեւիկեան ոսկին

Անգլիոյ երեսփ. ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ Սըր Ուիլեըմ Տէյվիսըն հարցուց Թէ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք չպիտի՞ առնէ գրաւելու համար այն երեք միլիոն սղերլինի բոլշեւիկեան ոսկին, որ ներկայիս Լոնտոն կը գտնուի, որպէսզի այդ դրամով մասնակի վճարումներ ընէ բոլշեւիկներու երեսէն ցնաոսուած անգլիացի քաղաքացիներու:

Ելմտական նախարարութեան ներկայացուցիչ Սամուէլ պատասխանեց Թէ տեղեկութիւն չունէր այդ ոսկիին մասին. ասկէ զատ չի գիտեր Թէ կառավարութիւնը իրաւունք ունի՞ ատիկա գրաւելու:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. վալանսի շրջանային կոմիտէի 12 Մայիս շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, սինեմա Սէն-Լուի սրահին մէջ կը ներկայացուի՝ «ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱԽՈՒՄԸ»

ԳԻՆ 7, 5, ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կարելի է ստանալ՝ 26 Bld. Vauban եւ ներկայացման օրը Թատրոնի կիշէն:

Հ. Ց. Դ.

Մարսէյլի *Ակնունի խումբի նախաձեռնութեամբ Ապրիլ 22ին կազմակերպուած հանդէսը, օգերու անյաջողութեանը պատճառաւ տեղի կ'ունենայ, այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Սէն Լու կոան փոնի հայկական պարտէզին մէջ:*

Կը բանախօսէ ընկ. Հ. Սէրէնկիլեան:

Ալֆօրվիլ, *Սարգիս Մինասեան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին,* 72 Etienne Dolet*: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

Մարսէյլի *Պուլվար Օտտօյի Վոամեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Դրադարան ընթերցասրահին մէջ:*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան հրապարակային դասախօսութիւնը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին. Գրադարան ընթերցասրահին մէջ: Կը հրաւիրուին հայրենակիցներ: Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Ա. Գասպարեան:*

Նիւթ՝ *մեր ազատութեան պատմութիւնը:*

Մարսէյլի *Քեռի խումբի ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,* 64 Rue de la République.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Մարսէյլի *Տարօն - Տուրուբերանի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ձանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,* Place St. Michel, 19 Brasserie Marc*ի մասնաւոր սրահը: Կը հրաւիրուին բոլոր Ամասիացիները:*

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Bois Colombesի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Place de la Comète, Bureau de Tabac*h* վերնայարկը: կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Մեր ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, 89 rue Poteau, սրճարանին սրահը: Մէթրօ՝ Porte de Clignancourt. կարեւոր օրակարգ: կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած հայրենակիցները:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի դասընթացքը այսօր ուրբաթ երեկոյ Ֆլորիա, ժամը 9—10 (X.):

10—11 պետական իրաւունք, (խոնդկարեան):

ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած «Ազարատ» միութեան կողմէ ի նպաստ տեղական մարգական մասնաճիւղի մը կազմութեան: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Թաղապետական սրահը: կը խօսի՝ փարիզի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայացուցիչը: կը ներկայացուի՝

«ՉԱՐՇԸԼԸ ԱՐՔԻՆ ԱՂԱ»

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

Շոգեկառքը կը մեկնի կառտիւ Նօէէն 8.23, 10.40, 1.43, 1.53:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուին Պալըճերցի Յակոբ Քէչեեանի որդիները՝ Դէորգ եւ Յարութիւն, որոնք ամուսնացած էին, եւ 1921ին Ֆրէզնօ (Քալիֆոռնիա) այգեգործութեամբ կը զբաղէին: Իմացնել՝ իրենց մեծ եղբօր՝ Minass Keihjaian, Pechin Camargue Bat. K. No. 8, Salin-de-Giraud (B. du R.) France.

կը խնդրուի Ամերիկահայ Թերթերէն արտատպել:

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

Վկայեալ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷԷՆ, (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne Hôpital des Enfants mäladesի եւ մանուկներ եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ԳՆԵՑԷ՛Ք ԵԹԷ ՓՈՐՁՈՎ ՀԱՍՏԱՏԷՔ ԹԷ ՕՐԱԿԱՆ 200 ՖՐԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՔ

Թախու է մեկնումի պատճառաւ, Մարսէյլի ամէնաօդաւէտ կողմը, վիլլայի մը մէջ ՊՈՒԼՎՈՒԻՐի եւ ծեծածի (տէօյմէ) գործարան մը իր բոլոր կազմածներով, մօթէօռ, քննքասէօռ, սէշուառ՝ 25 քառակուսի մեդր՝ ձմեռուան եղանակին հատիկ չորցնելու համար, վանթիլաթէօռ, մաղ, կաթսաներ, պասքիւ Ֆառինիէր, եւայլն: վիլլան ունի բնակելիք 4 սենեակ, իւրաքանչիւրը 20—25 քառակուսի մեդր մեծութեամբ, ջուր, օդային կազ, երեքթարականութիւն եւ 3—4000 քառակուսի մեդր հող յարմար վարձքով:

Դիմել՝ H. TÉLLIAN, 50 Rue St. Jacques, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԿԵՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՄՕՏ ՕՐԷՆ

ԹՈՒԼՍԹՈՅԻ ինդեան հարիւրամեակին առիթով «ԼՈՒՍԱՒԱՂ» Հրատարակչականը լոյս կ'ընծայէ անոր ԳԼՈՒԽ-ԳՈՐԾՈՅԸ՝

ՔՐԵՕՑԵՐԵԱՆ ՍՕՆԱՏ

ՁԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՎԻՊԸ ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆՈՎ

ԳԻՆ 10 ՖՐԱՆՔ: Շատ քիչ օրինակներ տպագրուելուն կրնալի է հիմակուընէ արձանագրուիլ, փոխարժէքը կանխիկ ղրկելով: Մեծաքանակ պատուիրներու մասնաւոր զեղչ: Դիմել՝ V. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին տեսակ տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ակնքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԽԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, Թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրադարմանում:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

Միշել Սէրկոֆֆ 18, ֆամելիազարդ կինը 15, Աբսէն Լիւբէն 10, շէրլօք Հոլմս 8, Ջիկոմաու 10, կին, խաղ եւ գինի 12, Բիւրեեայ խիցը 12, Աբսէն Լիւբէնի արկածները (813) 15, խաչագող 20, սիրային ոճիր մը (Բօլ Պուրժէ) 12, ընկերը (վ. Մարկըրիթ) 15, կարմիր ժամուց 10, Մանօն Լէսքօ 15, Մանչերու բարեկամը 2, Մահացու համբոյրը 2, Սատանայ 2, Սատանային զաւակը 3, Բասքուէթին 12, Մակաբոյծը 5, Սուլամիթ 6, Սալոմէ 4, Տը Փուռնտիս (Ա. Ռւայլտ) 10, Շամլէթ 10, Պէպէքս 10, Քէօր օղլը 2.50, Մոլորեալ ճամբորդը 2, Պարպուլիէ 2, Բարեկենդանի անուտիները 2, Խոհանոցին գիրքը 5, Լուսանկարչութիւն 3 եւ 16, երգարաններ 3, 5, 6, 10 եւ 25, երազահաններ՝ 5, 10 եւ 12, Ֆրանս. խօսակցութ. 6, 8 եւ 15, Հայաստանի մեծ քարտէսը 20: *Նօթաններ.*— Ընտունի, Հով արէք, իմ չինարի եարը, Շաբբաթան Ընդրանիկին (կոսիտաս վրդ.ի) հատը 10 Ֆր., ինչպէս նաեւ Սիւնիի, Զիլինկիրեանի եւ Շամբարձումեանի ձայնագր. երգերը: Պահանջեցէք գրացուցակը, որմէ Դուիք ընտրեցէք իբր նուէր ստանալիք ձեր գիրքերը: Միութիւններու մասնաւոր զեղչ:

ՆՈՒԷՐ.— 25 ֆր.է աւելի գիրք առնողին 5 ֆր.ի գիրք նուէր 50 ֆր.է աւելիին 10 ֆր.ի, իսկ 100 ֆր.է աւելիին համար 15 ֆր.ի գիրք նուէր կը տրուի:

Դիմել՝ L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ

Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով:

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլաձեկոռիմ (քալայ):

Ձաշարաններու համար մասնաւոր զեղչ:

Կը ստանձնենք հինգ կտոր եւ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն:

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)

Tél. Archives 37-07:

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ (STUDIO)

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆի

ՄԱՑԻՍ 1էն ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1

Աշակերտներու ընդունելութիւնը երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, ժամը 10—12:

Հասցէ՝ 35 Rue de Cronstadt, Paris (15e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան Թուղթեր կը հանէ:

կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier

(Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96,70 եւ 97,39

Կը կատարէ Ֆրանսա մըտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ:

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՄՆԻՀ ՀՐՃՈՒԻՒ ու ԺՊՏԻ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է,* 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

Գործատուներն կ'ուզուին: Ամէն *տեսակ ձեռագործ գիտցող գործաւորուհիներ կ'ուզուին: Դիմել՝ Բ. Գասարճեանի,* 20 Rue Lauzin. *Մէթրօ Պիւթ Շոմոն կամ Պէլվիլ, Թրամվ. Թիւ 26, նաև* 41bis Bld. Cotte, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 639

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
5
ՄԱՅԻՍ
1928

5 MAI 1928

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՏՆԻՉՆԵՐԸ՝ ՄԱՏՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Աաենէ մը ի վեր, ամէկավար, համայնավար եւ ուրիշ քաղքենիութիւններ իրենց բոլոր մնամէջ փամփուշտները սպառած ըլլալով, իրար կը գերազանցեն նոր գիւտի մը մէջ։

Ամէնէն պարզ ղէպքերուն մէջ անգամ կը տեսնեն մատնութիւն։ Աւելի ճիշտ՝ իրենք «ժուռնալ»ներ կը շինեն եւ հրատարակութեան կուտան, իբրեւ «դաշնակցական մատնութեան» գործ։

Բնազդական է այս վիճակը։ Ինչպէս գողը տրամադիր է միշտ գող տեսնելու դիմացինն ալ, կամ ստախօսը չի կրնար համոզուիլ թէ կան մարդիկ որ սուտ չեն խօսիր, այդ լրբութեանց հեղինակներն ալ, ամէնէն առաջ իրենց հոգին է որ կը մատնեն։

Մենք տարին անգամ մը հազիւ կը զիջանինք արտայայտուիլ այս թրքաբարոյ երեւոյթին առթիւ։

Եւ եթէ այսօր կը փորձուինք երկու խօսք ընել, պատճառը այն է որ, կարգ մը ղէպքեր աւելորդ անգամ մըն ալ անարգութեան սիւնին կը գամեն մեր անարժան հակառակորդներուն դէմ գլուխը։

Փարիզի ռամկավար շաբաթաթերթը, սա գարշելի «երեանը» եւ նման շարք մը թերթեր վերջերս իրարմէ յափշտակելով, տպագրութեան յանձնեցին «թանկագին փաստաթուղթ» մը, որ կ'ապացուցանէր թէ Դաշնակցութիւնը... մատնութիւն կատարած է Վոլոյի մէջ (Յունաստան)։

Այդ գաղութին մէջ կը գտնուի անկուսակցական մարմին մը, «Հ. Գ. Միութիւն»։ Մեր հակառակորդներու յերիւրանքին համաձայն, այս Միութիւնը դաշնակցական օրկան մըն է, եւ ոստիկանութեան «ժուռնալ» տուած է երկու անձերու դէմ։

Արդ, «փաստաթուղթը» հազիւ հրատարակուած, 1. «Նոր Օր» յայտարարեց թէ կեղծ է և պատրաստուած՝ Մխիրան Քէշիշեան կոչուած մարդու մը կողմէ. 2. Հ. Գ. Միութիւնը յանձն առաւ հինգ հազար տրախմի նուիրել, եթէ պաշտօնապէս հաստատէր կեղծ փաստաթուղթին իսկութիւնը.— 3. Վոլոյի ոստիկանութիւնը Ապրիլ 7 թուակիր պաշտօնագիր մը յանձնած է Հ. Գ. Միութեան, հաստատելով թէ այդպիսի փաստաթուղթ չէ տրուած իրենց։

Այս բոլոր լուսաբանութիւնները հրատարակուեցան յունահայ թերթերուն մէջ, բայց զրպարտիչ օրկանները չբարեհաճեցան արտատպել գոնէ նօթ, եթէ ոչ ուրիշ բան, գոնէ գաղութի մը պատիւը փրկելու համար։

Որովհետեւ, ինչպէս դիտել կուտայ Աթէնքի «Նոր Օր»ը, «Վոլոյի Հ. Գ. Միութիւնը մեր կուսակցութիւնը չի ներկայացներ, ոչ ալ կը գործէ մեր հրահանգներով։ Ժողովուրդի մեծամասնութեան վստահութիւնը վայելող ազգային մարմին մըն է ան, որ կը գործէ գաղութին կամքով եւ անոր շահերուն ծառայելու համար։»

Արհեստով մատնիչներն ու բանսարկուները լաւ սերտած են իրենց արհեստը,— Ստէ', զրպարտէ', միշտ բան մը կը մնայ։

Իրենց պաշտօնն է, միայն, սուտը գլորել, մուրը քսել, եւ քաշուիլ անկիւն մը, կծկուած՝ բորոտներու պէս։

Նման շարք մը պատմութիւններէ այսքանը յիշեցինք, իբրեւ նմոյշ։

«Մատնութեան» այս առասպելներուն ամբողջ խարդախութիւնը երեւան հանելու համար, հարկ պիտի ըլլար մէկ-մէկ քննատել հայերէն բոլոր թերթերը, ուսումնասիրել դէպքերը։ Մինչեւ անգամ վկայ կանչել անոնք որ իրբեւ թէ «մատնուած» են։ Որովհետեւ, յաճախ այս վերջիններն են որ հերքումը կուտան, բայց «ազգասէր» թերթը չի բարեհաճիր հրատարակել, եւ գործը կը մնայ մութին մէջ։

Իրենց ուզածն ալ այդ է։

Այս գռեհիկ խաչակրութեան առթիւ, մենք ուրիշ բանի չենք յանձնիր, եթէ ոչ յիշեցնել Հ. Յ. Դաշնակցութեան բռնած դիրքը՝ բոլոր տեսակի մատնիչներուն հանդէպ, սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, եւ ամէն երկնքի տակ։

Հասարակութեան ո՛ր խաւին ալ պատկանի, կամ ո՛ր կուսակցութեան ալ անդամակցի, մատնիչը մէ՛կ վախճան ունի։ Իսկ այդ վախճանը փուքթացնողներուն մէջ եթէ կայ իրական ուժ մը, այն ալ Դաշնակցութիւնն է։

Այս յայտարարութիւնը կ'ընենք առանց կեղծ համեստութեան։ Աւելի ճիշտ, առանց մնափառութեան. քանի որ, հայ ժողովուրդի ազատագրութեան պայքարին մէկ մասն է ցեցերու մաքրագործումը։

Մեր հակառակորդները շատ լաւ գիտեն թէ՝ յաճախ միեւնոյն ձեռքին ինկած է իրենց իսկ կաթընկեր մատնիչներուն հաշուեյարդարը։

Այնպէս որ, ի գուր թուղթ կը մրոտէք, անզգաստի՛ր, ձեր հիմնական մեղքերը ուրիշին վզին փաթթելու համար։

Լաւ կ'ըլլայ որ քիչ մը ծանր նստիք ձեր տեղը, եւ սաղմոս քաղէք ձեր հովանաւորներուն կամ լուսաղբարներուն յայտնի եւ գաղտնի յուշատետրերէն։

Այո՛, թղթատեցէք գոնէնք, պրպտեցէք ձեր թերթերը, Հայաստանէն մինչեւ Ամերիկա, եւ պիտի տեսնէք թէ ի՛նչքան կատարելագործուեր է լրտեսելու, մատնելու, սուտ-իրաւ «ժուռնալներ» պատրաստելու եւ նոյն իսկ Թուրքիա բնակողներու նկատմամբ մատնանշումներ ընելու արհեստը, անոնց կողմէ։

Սերտեցէք և պիտի համոզուիք որ, Թուրքերը՝ իրենց ամբողջ ոստիկանական և «Գրսմը Միասի»ի կազմակերպութեամբ այնքան փաստ եւ վաւերաթուղթ հայթայթած չեն, որքան ձեր բթամտութեան կամ ոճրապարտ մեղսակցութեան շնորհիւ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Մարսէյլի *Հայ Սփյռք* շաբաթաթերթը հետեւեալ առաջարկը կ'ընէ խմբագրականով մը (մայիս 3)։

— «*Օրէ օր զարգացող պայմանները անյետաձգելի պահանջ մը կը ստեղծեն հայ հիւանդանոց մը ունենալու մասին։ Պղերոցի եւ եկեղեցիի կողքին սա եւս կը դառնայ կենսական. հայ խղճի ու մտքի առողջութեան մօտ՝ հայ մարմնի պահպանումն ալ էական է։ Ո՞վ պիտի առնէ առաջին քայլը այս ուղղութեամբ։ Մարսէյլի շրջակայ օդասուն գիւղերէն մէկուն մէջ գէթ 20էն 25 անկողինոց փոքրիկ հիւանդանոց մը կառուցանելը այնքան անգործադրելի ծրագիր չէ եւ ունի յաջողութեան շատ մը առւեաներ։ Տեղական կառավարութիւնն ու Ֆրանսացի բարեսէրներն անգամ կ'աջակցին այս տեսակ ձեռնարկի մը, որովհետեւ հիւանդանոցի մը կառուցումը հանրային առողջապահութեան հետ սերտ առնչութիւն ունեցող խնդիր մըն է եւ յայտնի է տեղական կառավարութեան հոգածութիւնը այս մարզին մէջ։ Մեծածախս հայ եկեղեցիի մը կառուցումը տեսնող շատ մը Ֆրանսացիներ այժմ այն հաստատ համոզումն ունին թէ հայ ժողովուրդը հարուստ է եւ կրնայ առանձինն հիւանդանոց մըն ալ պահել. թերեւս իրաւունք ալ ունին իրենց այս կարծիքին մէջ։ 12էն 15 հազար հայութիւն (մեծ մասով բանւոր ու համեստ արհեստաւոր) ունեցող քաղաքի մը մէջ շատ պարզ է թէ որքան նախախնամական դեր կրնայ կատարել հիւանդանոց մը։*

Բարեգործականը միթէ չի՞ կրնար ստանձնել նախաձեռնութիւնը։»

ԶԱՐՇՈՒՐԵԼԻ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ԱՂԷՏԵԱԼ ՎԱՅՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԵՐԱԽԱՆԵՐ ԱՆՕԹԻ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ ՄԱՐԴԻԿ ԽՈՏ Կ'ՈՒՏԵՆ

Մանուկներու օգնութեան միջազգային միութիւնը, որուն կեդրոնը կը գտնուի Ժընեւ, Պուլկարիոյ իր պատուիրակէն ստացած է հետեւեալ հեռագիրը.

—«*120,000 անձեր, 80,000 տղաներ անօթութեան մատնուած են։ Սովը կը սպառնայ 50,000 ընտանիքներ, աւերակներուն մօտ, անպատսպար կը մնան տեղատարափ անձրեւին տակ։ Հիւանդանոցները որոնք ամապարանքով կազմակերպուած էին փայտաշէն խրճիթներու մէջ, ողբալի վիճակի մէջ են։ Աղէտեալները հիանալի քաջութիւն մը ցոյց կուտան*»։

Իսկ պուլկար թերթ մը կուտայ աւելի դժնդակ մանրամասնութիւններ։ «Սարանչ գիւղին մէջ երկու մանուկներ սովամահ եղած են։ Բազմաթիւ լեռնաբնակներ սոխլուած են կողոպուտի դիմել, կտոր մը ուտելիք հայթայթելու համար։ Աղէտեալ վայրերու բնակչութեան մեծագոյն մասը կը սնանի խոտով եւ եգիպտացորենով»։

Երբ ընդհանուր թշուառութիւնը այսքան մեծ է, ի՛նչ կրնայ ըլլալ վիճակը մեր հայրենակիցներուն, որոնց մեծ մասը առանց վերջին երկրաշարժին եւ անոր աղետալի հետեւանքներուն ալ, արդէն չունէր նախանձելի վիճակ մը։ Անհրաժեշտ է որ ամէն հայ անհատ՝ փութացնէ իր օգնութիւնը, հոգ չէ թէ քիչ, բայց շուտ։ Ուշացած օգնութիւնը չի հասնիր իր նպատակին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անգլեւեգիպտական գիւանագիտութիւն

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ գիշերային նիստի մը ընթացքին, վարչապետ Նահաս փաշա երեսփոխանական ժողովին մէջ յայտարարեց թէ անգլիական կառավարութիւնը իբրեւ գոհացուցիչ ընդունած է եգիպտոսի պատասխանը անգլիական վերջնագրին։ Տաշնապը առ այժմ փակուած կը նկատուի, ու հաւանական է որ Նահաս փաշա փորձէ բանակցութեանց ձեռնարկել՝ կնքելու համար դաշնագիր մը, որ ճշդէ Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի փոխադարձ յարաբերութիւնները։

Վերջին օրերու ղէպքերը բացած են ազգայնականներու աչքերը։ Այժմ հասկցած են թէ վաֆտը մեծ սխալ մը գործեց երկու ամիս առաջ՝ մերժելով Անգլիոյ զինակցութեան առաջարկը։ Այժմ կը մտածեն դարմանել սխալը։

Իտալեւթուրք դաշնագիրը

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Պոլիսէն կը հեռագրէ մայիս 3 Թուականով.—

«Ազգամ»ի մէջ հրատարակուած զեկոյցի մը համաձայն, բարեկամական եւ ոչ-յարձակողական դաշինք մը կնքելու մասին իտալեթուրք բանակցութիւնները վերջացած են եւ դաշնագիրը պիտի կնքուի քանի մը օրէն Հռոմի մէջ։

Այս լուրը դեռ չէ հաստատուած պաշտօնապէս։

Սառնային կոխուներ Չինաստանի մէջ

Շանկայէն կը հեռագրեն թէ հիւսիսային բանակին պատկանող երկու օդանաւեր ռմբակոծած են յիշեալ քաղաքը, մասնաւորաբար ռումբեր ձգած են զինարանին վրայ, մեծ խուճապի ենթարկելով բնակչութիւնը։ Օտար թաղամասերը չեն ախտուած։

Միւս կողմէ ազգայնական ուժերը յաղթականօրէն կը յառաջանան եւ օրէ օր Յինկ-Թաոյի անկումին կը սպասուի։ Հիւսիսայիններու կարեւոր ուժ մը կղզիացած է Յի-Նան-Ֆուի մէջ, Շանթունկի հարաւ-արեւելքը։ Զօր. Շանկ Շուն Շանկ ադգօրէն կը նահանջէ։ Իր զինուորներուն մեծամասնութիւնը անձնատուր եղած է եւ անոնք որ Շանթունկ կը մնան, մօտալուտ վտանգի ենթարկուած էն։

«Թայմզ»ի Թղթակիցը փէքինէն կը հեռագրէ թէ ղէպի հիւսիս գացող բոլոր ճամբանները լեցուն են փախստականներով, որոնք հարիւր հազարներով կ'ուղղուին ղէպի Մանչուրիա։

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, փէքին վտանգի տակ է։ Զանկ-Քայ-Շէքի եւ Ֆէնկ Եու Հսիանկի նոր համաձայնութեան հետեւանքով ազգայնականները մեծ յաջողութիւն ձեռք բերած են։

Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Յի-Նան-Ֆուի մէջ երկու օրէ ի վեր արիւնալի կռիւներ տեղի կ'ունենան չինացի ազգայնականներու եւ ձափոնցիներու միջեւ։ Երկուստեք կարեւոր կորուստներ կան։ 2000 ձափոնցիներ հասած են Յի-Նան-Ֆու։ Ամբողջ Չինաստանի մէջ ձափոնցիներու հակառակ մեծ շարժում մը առաջ եկած է։

Օգնութիւն աղետեալներուն

Թէ՛ Պուլկարիոյ եւ թէ Յունաստանի մէջ ցնցումները կը շարունակուին՝ թեթեւ կերպով, առանց նոր զնաստներ պատճառելու։

Միջազգային օգնութեան գործը փութով առաջ կը տարուի։ Կորնթոսի եւ շրջակայ գիւղերու բնակիչները այժմ բոլորն ալ տեղաւորուած են վրաններու եւ տաղաւարներու մէջ, զորս հայթայթած են հելլէն կառավարութիւնն ու անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական շոգենաւերը։ Կարմիր Խաչի ընկերութիւնները նպաստ կը բաշխեն աղէտեալներուն։

Աթէնքի «Էսթիա» թերթը հանգանակութիւն մը բացած է եւ ցարդ հաւաքած 5,500,000 տրախմի (14,785 անգլ. ոսկի)։ Պապը ղրկած է 200,000 տրախմի, Տիկին Հուսթոն 2000 սդերլին եւլն.։ Ասկէ զատ արտասահմանի բոլոր յոյն գաղութները առատաձեռնօրէն կ'աջակցին։ Սըր Պազիլ Զախարօֆ 100,000 անգլ. ոսկիի չէք մը ղրկած է Հանրապետութեան նախագահ Ծովակալ Քունտուրիոթիսի՝ Կորնթոսի արկածեալներուն համար։

**** Կորնթոսի մէջ հազիւ 130ի չափ հայութիւն մը կայ, մեծ մասամբ գործաւորներ։ Հայերուն մէջ անձի կորուստ չկայ եւ ոչ ալ վիրաւոր, մինչեւ հիմա ստացուած տեղեկութեանց համաձայն։*

Ամերիկատանի թագաւորը Մոսկուայի մէջ

Ամանուլլահ թագաւորն ու Սիւրէյայա թագուհին իրենց շքախումբով Մոսկուա հասան Մայիս երեքի առաւօն։ Լենհատանի սահմանագլուխէն սպին իրենց տրամադրուած էր ցարական ընտանիքի մասնաւոր շքեղ կառախումբը։ Կայարանը դիմաւորելու գացած էին Կալինին, Ձիչերին, Լիտվինօֆ եւ ուրիշ բազմաթիւ քաղաքական ու դիւանագիտական դէմքեր։ Նուագախումբը նախ ազգային քայլերգը, յետոյ «Լենթէրնասիոնալ»ը նուագեց, մինչ 12 օդանաւեր կը սաւառնէին կայարանին վերեւ։

Կայարանէն ելլելէ վերջ, թագաւորին առջեւ զօրանոց կատարեց պատուոյ պահակախումբը, որ կը բաղկանար նախշուն

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՆՈՐ ՇԱՐԺ

Քանի մը ամիսներէ ի վեր փառք ՄԷՆ մօրի դիտարանը անսնախընթաց ցնցումներ մը կ'արձանագրէր։ Գիտունները զարհուրելի շարժ մը կը նախատեսէին փարիզ բնակող հայրենակից բանաստեղծի սը գլխուն մէջ։

Դժբախտաբար գուշակութիւնը փոխուեցաւ տխուր իրականութեան։

Անթել հեռագիրները, այսօր, անընդմիջաբար կը ծանուցանեն աղէտը։

Ազգային խիստ *վաստակաւոր* անձի մը վարկը *շարժած* ու ինկած է անկանգնելիօրէն։ Քար քարի ու ոսկոր ոսկորի վրայ չէ մնացած։ Շարժը դեռ կը շարունակուի, տրորելով *բազմավաստակ* արկածեալին *ծանր-բեռ* մարմինը։ Տեղ տեղ մէկ *մէթր* խոռոչներ բացուած են։ *Անցած Օրերու* խաղաղութեան տեղ՝ աւերակոյտեր։ *Չեփիւռը* կը փչէ բանալով թերթերը աւերակներուն մէջ մոխրացած տետրակի մը, որ կը կոչուի *Տարագրի մը Յուշատետրը։*

Բարիքի գործարանին ոսկեհանքեր ու պարիսպներ ունեցող հրաբխային լեռն ալ բռնկած ըլլալով, 10,000 ֆրանք արժողութեամբ հալած ոսկիի ջրվէժները կը թափէ, իբրեւ լաւա, *յոգնավաստակ* բանաստեղծին անկեալ վարկին վրայ։

Աստուած ողորմի իր հոգուն։ Եկեղեցիներու մէջ *Կերոններ* կը վառին։

Մտադրութիւն կայ, ժողովրդական հանգանակութեամբ, եղբայրական գերեզմանաքար-կոթող մը գետեղելու մեռեալ վարկին վրայ։

Ամկավար-Ազատական կուսակցութիւնը այս առթիւ շքեղ սգահանդէս-թէյասեղան մը սարքած է, որուն մասնակցողներուն հինգական ֆրանք պիտի վճարէ իր հայրենի քսակէն որ է... բարեգործականի մնտուկը։

ՆՆԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՁՄՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Է. Ցանկ

	Ֆր.
Տրապիզոնի Հայրենակց. Միութիւն	500.—
Վահան քհյ. Խոյեան	100.—
Կ. Գ. Սուլթանեան	10.—
Երուանդ Ատանալեան	15.—
Գումար	625.—
Ջ. Ցանկին գումարը	1257.30
Ընդհ. գումար	1882.30

×

Ցառաջի Խմբագրութեան,

Միութիւնս այսօր որպէս եղբայրական օգնութիւն, ձեզ կը յանձնէ 500 ֆրանք, ի նպաստ Պուլկարիոյ երկրաշարժէն ադէտեալ հայրենակիցներու եւ կը խնդրէ որ հաճիք ուղարկել զայն իր նպատակին։

Ի դիմաց Տրապիզոնի Հայրենակց. Միութեան
վարչութեան քարտուղար
ՄԻՒՍԱՔ ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ

Խմբ. — «Ցառաջ»ի միջոցաւ հանգանակուած այս գումարները պարբերաբար պիտի փոխադրուին Ֆիլիպէ, Պոլսոյ նախկին պատր. փոխանորդ եւ Թրակիոյ նախորդ առաջնորդ Երուանդ եպսկ. Փէրտահճեանի, որ նախագահն է նպաստաբաշխ յանձնախումբին։

Մայիս 1ին պետական տոն-տոնավաճառների համար Երևանի տարածքում հատկացված են 35 տեղամասեր, որոնցում առևտրի կազմակերպման է ենթարկվելու 4800 հատ տարբեր ապրանքատեսակներ։ Տոնավաճառների ընթացքում կազմակերպվելու են 18,000 տոնական զանազան զվարճություններ։ Տոնավաճառների ընթացքում ապրանքների վաճառքի համար հատկացված տեղերում կանգնեցվելու են 170 վրանային առևտրական կրպակներ։

Ներկայումս ավարտվում են տոնավաճառների կազմակերպական աշխատանքները։ Տոնավաճառների ընթացքում ապրանքների վաճառքի համար հատկացված տեղերում կանգնեցվելու են 170 վրանային առևտրական կրպակներ։

Ներկայումս ավարտվում են տոնավաճառների կազմակերպական աշխատանքները։ Տոնավաճառների ընթացքում ապրանքների վաճառքի համար հատկացված տեղերում կանգնեցվելու են 170 վրանային առևտրական կրպակներ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀՈՍՔԻ ԴՈՂԱՑՈՒՄԸ

Գիտնական տնտեսագետ Ի. Ֆիշերը նկատում է, որ 1926թ. փետրվարից ի վեր, երբ ոսկու գինը սկսեց արագ բարձրանալ, ԱՄՆ-ում ապրանքների գները սկսեցին նույնպես բարձրանալ, բայց ոչ այնքան արագ, որքան ոսկու գինը։ Ֆիշերը կարծում է, որ ոսկու գնողունակության բարձրացումը ԱՄՆ-ում ոսկու գների բարձրացման հետևանքով ժամանակավոր երևույթ է։ Ֆիշերը կարծում է, որ ոսկու գնողունակության բարձրացումը ԱՄՆ-ում ոսկու գների բարձրացման հետևանքով ժամանակավոր երևույթ է։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

— ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ ...—

ամբողջ ուժով ձեռնամուխ եղավ ոչնչացնելու այդ ամենը, որ հին կարգերի ժամանակ ստեղծվել էր ժողովրդի աչքին սրբություն, անձեռնմխելի մի բան։ Ամենից առաջ նա ոչնչացրեց ինքնավարությունը, որ հին կարգերի ժամանակ ամենամեծ ուժն էր։ Ինքնավարությունը ոչնչացնելով՝ նա ոչնչացրեց նաև ինքնավարության հետ կապված բոլոր հին սովորությունները, որոնք ամենամեծ խոչընդոտն էին ժողովրդի առաջ գնալու համար։ Ինքնավարության հետ միասին

համազգեստով նիզակակիրներէ: 10,000 հետաքրքիրներ խրոնուած էին կայարանին շուրջ: Ասոնց ծափերուն տակ ինքնաշարժ նստան թագաւորն ու հետեւորդները, որոնք Մոսկուայի գլխաւոր փողոցներէն անցնելէ յետոյ, ուղղուեցան դէպի Կրէմլին: Փողոցներուն մէջ կը տեսնուէին դեռ Մայիս Մէկի դրօշակներն ու յարդարանքները:

Կարգ մը փողոցներու մէջ լայն կտաւներու վրայ արձանագրուած էին զանազան վերտառութիւններ, ինչպէս. «Բարիգալուստ կը մաղթենք Արեւելքի կեղեքուած ժողովուրդներուն», «կեցցէ պրոլետարական համաշխարհային յեղափոխութիւնը», «Աշխատաւորնե՛ր բոլոր երկիրներու, միացէ՛ք»:

⁂ Գործավարներու խորհուրդին կողմէ մինչեւ լեհական սահմանագլուխը դիմաւորելու գացած էր Քարախան, որ նիգորելով կայարանին մէջ ողջունեց թագաւորը, անոր յանձնելով Կալինինի կողմէ հեռագիր մը: Թագաւորը իր պատասխանին մէջ գոհունակութիւն յայտնեց որ խորհրդային միութեան հողը հասած է:

⁂ Լեհ կառավարութիւնը օդանաւ մը նուիրեց Աֆղանիստանի թագաւորին:

⁂ Աֆղանիստանի եւ Անգլիոյ միջեւ կատարուած բանակցութեանց իբրեւ հետեւանք, այլեւս չպիտի սահմանափակուին հնդկաստանէն դէպի Աֆղանիստան կատարուած ներածումները:

Պարսկաստանի խափիթուլասիոնները

«Թայմզ»ի թղթակիցը Թէհրանէն կը հեռագրէ թէ Պարսիկ կառավարութեան եւ քափիթիւլասիոններէն օգտուող պետութեանց միջեւ բանակցութիւնները լաւ ճամբու մէջ են. այժմ կարգ մը մանրամասնութիւններ կը ճշդուին եւ յոյս կայ որ մինչեւ Մայիս 10 նոր դաշնագիրներ կնքուին այս մասին:

Նոր կարգադրութեան համաձայն, օտարներու եւ Պարսիկներու միջեւ բոլոր դատերը իրաւարարութեամբ պիտի լուծուին՝ կողմերէն ո եւ է մէկուն պահանջին վրայ: Նոյնպէս պարսիկ կառավարութիւնը կը խոստանայ ձեռք առնել ուրիշ ապահովիչ միջոցներ, որոնք բաւարար կը նկատուին օտար պետութեանց կողմէ՝ իրենց հպատակներու շահերուն պաշտպանութեան համար:

Մեծ փոխառութեան շուրջ

Պաշտօնաթերթը երէկ հրատարակեց ամրապնդման փոխառութեան շրջաբերութեան գինը: 500 ֆրանքի անուանական արժէք ներկայացնող պարտաթուղթերը հրապարակ պիտի հանուին 455 ֆրանքէն, այսինքն իւրաքանչիւր 91 ֆրանք 5 ֆրանքի եկամուտ պիտի բերէ: Շրջաբերութիւնը պիտի սկսի 7 Մայիս երկուշաբթի օր:

Պանք ու Ֆրանսի այս շաբթուան հաշուեկշիռէն կը տեսնուի թէ այս դրամատան կողմէ պետութեան եղած կանխավճարներու ընդհանուր գումարը կը հասնի մօտ 24 միլիառի: Նոր փոխառութեան մէկ մասը պիտի յատկացուի այս պարտքի մասնակի հատուցման:

Թէհրան-Բագու օդային գիծը

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ միջազգային օդանաւային թղթատարի շաբաթական սպասարկութիւն մը բացուած է Թէհրանի եւ Բագուի միջեւ, որ այսպէս օդային ճամբով պիտի կապուի Եւրոպայի եւ Ասիոյ 25 երկիրներուն հետ:

⁂ Խորհրդային նաւային իշխանութիւնները կը հաղորդեն թէ ծրագրած են կանոնաւոր շոգենաւային հաղորդակցութիւն հաստատել Պարսից Ծոցի նաւահանգիստներուն հետ: Օտեսայի արտածումի կազմակերպութիւնները կը պատրաստեն առաջին նաւը, որուն վրայ պիտի բեռցուին մասնաւորապէս հիւսուածեղէն, դերձան եւ օճառ: Առաջին անգամն է որ խորհրդային դրօշակը պիտի երեւայ Պարսից Ծոցին մէջ:

Տրապիզոնի պայթումին շուրջ

Գրած էինք թէ Տրապիզոնի մէջ պայթում մը պատահած էր, վնասներ պատճառելով: Ազնատօլուի գործակալութիւնը Տրապիզոնէն կը հաղորդէ որ շուկայի մգկիթին մօտ գինեվաճառի մը խանութին մէջ պատահած պայթումը 5 հոգիի մահուան եւ 7 հոգիի վիրաւորման պատճառ եղած է: Վիրաւորներէն 4ը ծանր վիճակի մէջ են: Վնասը 10,000 ոսկի կ'ենթադրուի:

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին այժմու նախագահ Ուրբութիա, Քոլոմպիոյ պատուիրակ, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւններէն ուղղուած նամակով մը, յայտնեց թէ Ընդհանուր ժողովի բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 3ին երկուշաբթի օր, Ժընեւի մէջ:

Պէլա Քունի խնդիրը

Հունգար կառավարութիւնը պահանջեց աւստրիական իշխանութիւններէն, որ Պէլա Քունը իրեն յանձնեն իբրեւ հասարակ յանցաւոր հետապնդելու համար: Գերման ընկերվարական երեսփոխան Քուրթ Ռիզենֆելտ Վիէննա երթալով դատական նախարարին եւ հարցաքննէ դատաւորին մօտ դիմումներ կատարեց ի նպաստ Հունգարիոյ նախկին բոլշեւիկ դիկտատորին: Դատական նախարարը յայտնեց թէ աւստրիական օրէնքները չեն թոյլատրեր Պէլա Քունի յանձնումը: Ցիշեալը Մոսկուա պիտի ղրկուի:

Հայ գողին վերադարձը ալ ձերբակալուած

Գրեցինք թէ շաբթուս սկիզբը ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Հայկ Հուլբաթօֆ կամ Ուլբաթօֆ կոչուած Հայ մը, որ 300է աւելի գողութիւն ըրած եւ մեծ գումարներ ու գոհարեղէն ձեռք ձգած էր:

Ոստիկանութիւնը շարունակելով իր հետապնդումները, ձերբակալեց նաեւ յիշեալին մեղսակիցը՝ Գրիգոր Ֆէթվաճեան, ծնած Տրապիզոն 1874 Օգոստոս 15ին, որ կը բնակի Փարիզ փէթթալոցցի փողոց թիւ 18, եւ առեն առեն առատաձեռնութեամբ կը զբաղի: Գրիգոր կը ծախէր Ուլբաթօֆի գողցած գոհարեղէնները:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ Քրէական Ժողովէն Ապրիլ 17ի վիճակահանութեան ԺԷՋ 100,000ական ֆրանք շահած են հետեւեալ թիւերը.— 77,833 (1886ի պարտաթուղթերէն), 681011 (1903էն) եւ 15017 (1911էն): 5000 ֆրանք շահած է թիւ 112547ը (1911էն):

Հ. Ց. Դ.

Մարսէյլի Ակնունի խումբի նախաձեռնութեամբ Ապրիլ 22ին կազմակերպուած հանդէսը, օգտրու անյարմարութեանը պատճառաւ տեղի կ'ունենայ, վաղը Կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Մէն Լու Կոան Փօնի հայկական պարտէզին մէջ:

Կը բանախօսէ ընկ. Հ. Սէրէնկիւլեան:

Ալֆօրվիլ, Սարգիս Մինասեան խումբի ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին, 72 Etienne Dolet: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Մարսէյլի Պուլվար Օտտոյի Վառմեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Գրադարան ընթերցասրահին մէջ:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային դասախօսութիւնը՝ վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Գրադարան ընթերցասրահին մէջ: Կը հրաւիրուին հայրենակիցներ: Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Ա. Գասպարեան: Նիւթ՝ մեր ազատութեան պատմութիւնը:

Մարսէյլի Քեռի խումբի ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 64 Rue de la République.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Մարսէյլի Տարօն - Տուրուբերանի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած հայրենակիցները: Կարեւոր օրակարգ:

Մարսէյլի Ամասիոյ Հայրենակցական երկսեռ միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Place St. Michel, 19 Brasserie Marc/ մասնաւոր սրահը: Կը հրաւիրուին բոլոր Ամասիացիները:

Շ. Մ. Ը. Մ.ի Bois Colombesի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Place de la Comète, Bureau de Tabach վերնայարկը: կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Մեր ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիր. ժամը 2ին, 89 rue Poteau, սրճարանին սրահը: Մէթրօ՝ Porte de Clignancourt. կարեւոր օրակարգ: կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած հայրենակիցները:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած «Արարատ» միութեան կողմէ ի նպաստ տեղական մարզական մասնաճիւղի մը կազմութեան: վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Թագապետական սրահը: կը խօսի՝ փաբիճի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայացուցիչը: կը ներկայացուի՝

«ՀԱՐՇԸԼԸ ԱՐՔԻՆ ԱՂԱ»

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

Շոգեկառքը կը մեկնի կառտիւ Նօէէն 8.23, 10.40, 1.43, 1.53:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Սասունցի Ադամ Յարգիսեան որ մէկ տարի առաջ կը գտնուէր Տէսին: Գրել՝ Ջարաթ գիւղացի Գէորգ Միրոյեանի, 4 Rue de Trabos, Combes par Aubin, Aveyron.

— Պիլէճիկի կէօլ Տաղէն Յովհաննէս Արապեանի որդին Աբրահամ Արապեան կը փնտռէ իր քոյրը Խոնարհիկ Արապեան, որ 1919ին Հալէպի (Դպն) ըսուած գիւղը տեսնուդներ եղած են: Ցկէ վերջ լուր առնուած չէ: Իմացնել՝ Krikor Zartarianի, 69 Rue Mazenod, Lyon, France.

կը խնդրուի Յունահայ եւ Սուրիահայ թերթերէ արտատպել: Լուր տուողին նուէր պիտի տրուի:

— Կը փնտռուի Պրուսայի Օրթագիւղէն Տօնիկ Ունճիկեանի որդին Արթին, 11 տարեկանոր աքսորի միջոցին Հալէպի և Տէրզօրի կողմերը մնացած է: Իմացնել՝ Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Chalette par Montargis, (Loiret), France.

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Մերտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գումպէն), իր անուն Գալուստ, մօր անուն Ալանի, քոյրերը Խոնարհիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի ատենները Բաքուի կողմերը արաբական տարազով: Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Թաչիկ Պանտէզեանի եւ մօրաքրոջ տղան Հնիկ Պալթաեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Շաբթէն տուողին 200 ֆրանք նուէր: Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

Միկիր մեխեաներ

Կը ծախենք գործածուած սինկէր կարի մեքենաներ, ասեղներ եւ գործիքներ, աժան եւ լաւ: Գիմել՝ միայն երկուշաբթի, Շաբաթ եւ կիրակի օրերը ամբողջ օրը, Պօյաճեան եւ Արզուեան, 5 Rue Marceau, St. Ouen (Seine). Մէթրօ՝ Clignancourt.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ ֆրանսա մըտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ:
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՆ ու ԺՊՏԻ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

Ուշադրութիւն

Առաջին անգամ ըլլալով լոյս տեսաւ Զէյթուն քաղաքը, իր չորս իշխանները եւ ընդհ. պատերազմի ընթացքին նահատակուող հերոսներուն մեծադիր նկարը, տոկուն թուղթով եւ խնամուած աշխատութեամբ:

ԴԻՆ 4 ՖՐԱՆՔ

Փոստի ծախք չկայ, կ'ընդունինք ֆրանսական դրոշմ: Մեծաքանակ պատուիրատու մասնաւոր զեղչ: Դիմել՝ M. Ezéguielian, 75 Ave. Berthelot, Lyon, Փոխարժէքը բացարձակապէս կանխիկ է:

ՃՈԽ ՄԹԵՐԻՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՒԱԲ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑ ՄԻԱԲԱՆԻՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն **Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ**

191 Cours Lafayette, LYON

Նժոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով: Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու, վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր: Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (bau... vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ծրանաւհպատակութիւն ուզողներու համար կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով:

ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և 2-7

13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ եւ ՏԻՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խմա... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մաս... գէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր

Ջոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր:

Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ, Մանրածախի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,
Par Allauch, Marseille, France.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԵՆՔ

ԳՆԵՑԷ՛Ք

ԵՔ ՓՈՐՁՈՎ ՀԱՍՏԱՏԷՔ ԹԷ ՕՐԱԿԱՆ 200 ՖՐԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՔ

Դժուար է մեկնումի պատճառաւ, Մարսէյլի ամէնաօգտակար կողմը, միլլայի մը մէջ ՊՈՒԼՎՈՒԻՐի եւ ծեծածի (տէօմէ) գործարան մը իր բոլոր կազմածներով, մօթէօռ, քոնքասեռ, սէշուառ՝ 25 քառակուսի մեդր՝ ձմեռուան եղանակին հատիկ չորցնելու համար, վանթիլաթէօռ, մաղ, կաթսաներ, պաքելիթ ֆառինիէր, եւայլն: Վիլլան ունի բնակելիք 4 սենեակ, իւրաքանչիւրը 20—25 քառակուսի մեդր մեծութեամբ, ջուր, օդային կազ, ելեքտրականութիւն եւ 3—4000 քառակուսի մեդր հող յարմար վարձքով:

Դիմել՝ H. TÉLLIAN, 50 Rue St. Jacques, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, մէթրօ՝ Rome, Թել. 30-45

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5

Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ զրկեն վերոգրեալ հասցէին:

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

50 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ՋԵՂ

Նշանածները (768 էջ) 40, Պէն-Հուր 35, Թագաւոր Լիրայ 10, Սիրահարի մը դասերը 10, Աբբա Գօնսթանթէն 10, Ոսկեբանալի ֆր. լեզուի 12, Ինքնուսուցիչ-զրուցատրութիւն 6, 10, ֆր.հայ բառարան 8,25, 70, Հայ-ֆր. բառարան 15, Հայ. մեծ քարտէսը 20, Հրաշագործ Ծաքիրը 5, 10, Դիպուած մէջէն 2, Վարդանանք 5, Մելիհա Նուրի հանըմ 5, Բարեսիրուբուք 3, Հին Աստուածներ 15, Հօճա Նասրէտտին 17, Կէս-կոյսեր 20, Թէոտօրա 10, Աշուղ Ղարիպ 5, Մանրազրոյցներ 30, Բարեկենդանի անկուտինները 2, ԵՐՈՒՋԱՄ 6, 8, 10, 20, ԵՐԳԱՐԱՆ 3, 5, 10, 25, 30, 40, Տօքթ. Քիւրտուխլակները 10, Երկու խուլեր 2, Հարիւրապետ Քօքիր 20, Կարմիր ժամուց 10, Արշին մալ ալան 4, Օտարը (Հոդը.) 5, Խաղամոլ Մապիւս 12,50, Լուսաբեր ընթերցարան Բ. Գ. Դ. տարիներ 8, 10, 12, 14, Սրտին ձարը 25, վանդին սէրը 15, Նատիա 10, Աչուշ 5, Ոսկի եռանկիւնը (312 էջ) 25, Աղջկան մը դիշատակարանը (Տօքթ. Փաշալեան) 7.50, Խոշոր մոլիկ աղջիկը (Ա. Արփիարեան) 7.50, Արաքսէն Լիւբէն 9, Ճշմարիտ Հօլմս 7, Թոքախտը 3, Ջերմամիզութիւն 3, Սիրոյ բանին առջեւ 4, Լուսաբեր այբենարան 5:

Ինչպէս նաեւ ամէն ուզուած գիրք: Պահանջեցէ՛ք էջենց ՆՈՐ գրացուցակը որ լեցուն է ձեր ուզածներով եւ պարունակէ հայագրուէկ տեսակ գիրքեր ԱՒԲԱԶԴԱՏԵԼԻ գինով

Դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 RueKléber, Issy-les-Moulineaux (Seine)

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

երկու սենեակ եւ խոհանոց պարտէզով: կազ եւ ելեկտրականութիւն: 16 Rue des Allouettes, Colombes, Gare les Vallées. Շոգեկառք՝ կար մէն Լազարէն:

Կարեւոր ծամ. հանր. պարտուցվարչութեան պաշտօնեաներէն անոնք որոնք հատուցում չեն ստացած, հացին իրենց հասցէն յայտնել՝ Agop Patrikianի, 81 Rue de Paris, Neuilly s/Marne, (S. et O.).

Գործաւորուհի

տեսակ ձեռագործ գիտցող ծառուհիներ կ'ուզուին: Բ. Գասարճեանի, 20 Rue zin. Մէթրօ Պիւթ Շոմոն Պէլվիլ, թրամվ. թիւ 26. 41bis Bld. Cotte, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. TEURNIER

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐ

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ
ՓՈՐՁԱՒՈՒՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ
19 RUE HENRI MONNIER
PARIS (IXme)

Ծոմարներու, կազմակերպութիւն,
Հաշուեկշիռ եւ հաշուեքննութիւն,
Դիզուած հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ **75** ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակին յայտարարելնք, Թուղթերը կը քննենք, ու ճանական դիմումները ժամանակին տակար կերպով կը կատարենք:

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր առեւտրականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստէմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները: եւ առեւտրական հաշուութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՅԻՍ 1928

6 MAI 1928

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 640

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՈՑՍԸ ՉԻ ԽԱՓԱՆՈՒԻՐ

Հայաստանի կառավարութեան դէմ մղուած պայքարը, զոր անխտիր մարդիկ իբրեւ Հայաստանի դէմ բացուած կռիւ կ'ուզեն ներկայացնել, բարեմիտներու մէջ ալ շփոթութիւն կը պատճառէ հետեւեալ պատճառներուն:

Առանց ակադեմական վիճաբանութեան բռնուելու, որ շատ անգամներ պիտի տանէր մեզ, անմիջապէս անցնինք օրուան հարցերէն քաղուած փաստերու:

Անցեալ օր համառօտակի տուինք Թիֆլիսի «Զարիա Վոստոկա» թերթին խորհրդածութիւնները՝ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւններուն համաձայնավար ճակատին դէմ պայքարելու միջոցներուն մասին:

Անդրկովկասեան կարմիր պաշտօնաթերթը կը նկատէ որ՝ «այդ պայքարը եղած է շատ թոյլ», եւ կը թելադրէ աստիճանական գայն, «տանիլ աննկուն պայքար ազգայնականութեան ղէմ, մղուղ ճակատին վրայ»:

«Զարիա Վոստոկա»ն հրապարակաւ կը խոստովանի թէ՝ հաշտնակցութեան գաղափարական հոսանքը թափանցած է խորհրդային վարչական մեքենային, պարբերական հրատարակութեանց եւ երիտասարդութեան մէջ: Կը հրահանգէ զօրացնել համապատասխան կուսակցութեան ազդեցութիւնը առանձնապէս համալսարանին մէջ:

Ու վերջապէս, ամէն ուղղութեամբ մատնանշելով թէ ազգային ոգին կը զօրանայ, դիտել կուտայ.

— «Ակներեւ է որ ազգայնական սաղմերու զօրացումը նաեւ հաշտնակցական գաղափարականութեան զօրացումն է: Այժ՛ թէ ինչո՛ւ անհրաժեշտ է ամենավճռական պայքար, ազգայնութեան ամէն ձեւի արտայայտութեան դէմ, առաջին առթիւ՝ այն բացատրելու եւ գաղտնի յարձակումներուն դէմ որ տեղի կ'ունենան թուրքիոյ եւ վրացիներու հանդէպ»:

Այստեղ, կովկասեան Դաշնակցութեան պաշտօնաթերթը կ'ծածկեր թէ «շարք մը կոմունիստներ ալ զերծ չեն» այդ ոգիէն:

Ուրեմն, «ազգային» կամ «դաշնակցական» ոգին այնքան մարակիչ հանգամանք առեր է խորհրդային Հայաստանի մէջ որ, Անդրկովկասի երկրային կոմիտէն եւ պաշտօնաթերթը պարտականութիւն կը համարեն ուշադրութիւն հրաւիրել եւ զգուշացներ տալ:

Միեւնոյն ատեն, իրենց դժգոհութիւնը յայտնել Հայաստանի համապատասխան մարմիններուն, որոնք թոյլ կը շարժին...

Դժգոհութիւն, նա՛եւ, շարք մը համապատասխանավարներու դէմ, որոնք մեղսակից են «Թուրքերու եւ վրացիներու հանդէպ եղած բացայայտ եւ գաղտնի յարձակումներուն»:

Այս վերջին պարագան անշուշտ կ'ակնարկէ այն գրաւոր եւ բերանացի արտայայտութիւններուն, որոնք եղած են ու կ'ըլլան, Ղարաբաղը կամ Ախալքալաքը Հայաստանի կցելու համար:

Մենք յաճախ յիշած ենք եւ փաստեր ալ տուած, թէ վախէ խաւերէն դուրս, կա՛ն հայ համապատասխանավարներ որոնք չեն անդուրժեր հայկական հողերու «փէշքէշ»ին: 1927ի վերջերը, Ղարաբաղի մէջ իրարու ետեւէ լոյս տեսան Թուրքիկներ, ստորագրուած՝ բոլոր հոսանքներու եւ նոյնիսկ համապատասխանավարներու կողմէ, որոնք մէջտեղ կը դնէին շատ օրինաւոր պահանջ մը,— Ղարաբաղը միացնել Հայաստանին: Այս տարի Փետր. 15ին տատարակեցինք եօթը փախստականներու կողմէ խմբագրուած պետիկացութիւն մը, որ կը պատմէր թէ բազմաթիւ հայ կոմունիստներ ալ կ'աշխատին Ղարաբաղը Հայաստանին միացնելու: Անոնցմէ շատերը թէեւ բանտարկուած են այսօր, բայց անոնց հետեւողներու թիւը երթալով կ'աւելնայ»: Կազմուած է «Ղարաբաղը Հայաստանին» Միութիւնը, որ մանաճխւղեր ունի բոլոր շրջաններուն մէջ եւ որուն կ'անդամակցին «Դաշնակցականներ, հին հնչակեաններ, բոլշեւիկներ, էս-էրներ եւ մենշեւիկներ»:

Այս միութիւնը հազարաւոր թուղթիկներ ցրուած էր Նոյեմբերի ընթացքին, երկու անգամով, եւ իշխանութիւնը կատեղի, աստիճացուց հալածանքները:

Կը հետեւի թէ՝ Հայաստանի հանդէպ գործուած անորակելի ոճրագործութիւնները այնքան ընդվզեցուցեր են ժողովուրդը, որ մարդիկ այլեւս չեն քաշուիր հրապարակային բողոքներէ եւ կոչերէ:

Իսկ այդ զրկանքները միայն Ղարաբաղի չեն պատկանիր: Ոչ ալ միայն Ադրբէջանն է յափշտակիչը: Եթէ Բագուն ինքնակոչ տէր է դարձեր Ղարաբաղի եւ Նախիջեւանի եւ ուրիշ հայկական շրջաններու, Թիֆլիսն ալ իւրացուցած է հայկական Ջաւախքն եւ Ախալքալաքը:

Եւ այս՝ վարչական այնպիսի կարգադրութեամբ մը որ կը հաստատէ նոյնիսկ համապատասխանավարներու հոչակած սկզբունքին:

Ի՞նչ կը պատասխանէ «ձեռնհաս իշխանութիւնը», այս արդար եւ յարաճուն բողոքներուն:

— Աստիճացուցէ՛ք պայքարը Դաշնակցութեան եւ ազգային գաղափարներուն դէմ. թոյլ մի՛ տաք որ ժողովուրդը վարակուի այդ գաղափարներով:

Այսինքն, լռութեան դատապարտեցէք բողոքները, գրիչով եւ մարակով, ճառերով եւ աքսորներով, որպէսզի վրաստանն ու Ադրբէջանը հանգիստ վայելեն իրենց կորզած աւարը:

Եւ երեւանը բարեւի կեցած, կը կատարէ Թիֆլիսի ու Բագուի հրամանները, քուրջի կտորի մը վերածելով իր իսկ իշխանութիւնը:

Բայց, լոյսը չի խափանուիր:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՖԻԼԻՊԷԻ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆիլիպէէն կը գրեն *Արաքսի*, մայիս 1 թուականով.—

Այս առաւօտ եկեղեցւոյ բանկալին մէջ խորհրդակցական ժողով մը տեղի ունեցաւ, որուն կը մասնակցէին երուանդ եպսկ. փէրտահճեանը, թաղական խորհուրդը, Աղքատախնամը եւ հայրենակցական միութեանց ներկայացուցիչները: կազմուեցաւ գործադիր մարմին մը եր. եպիսկ. փէրտահճեանէ, թաղ. խորհրդոյ 3 անդամներէն եւ Աղքատախնամի 1 ներկայացուցիչէն, որոնք պիակից ունենալով Հայր. Միութեանց ներկայացուցիչները, պիտի ցուցակագրեն բոլոր հիւանդները եւ անոնց գարմանումին հոգ պիտի տանին: Հիւանդներուն անհրաժեշտ աննդեղէնը (կաթ, մածուն եւայլն) պիտի հոգացուին այս մարմնին կողմէ:

Արտասահման ղրկուած օգնութեան կոչերը, դեռ եւս անպատասխան կը մնան: Նոր կազմուած յանձնախումբը անմիջական օգտակար գործ մը ըրած պիտի ըլլայ, եթէ կարենայ կառավարութենէն մոմլաթ ապահովել, որովհետեւ շատեր շատ թեթեւ վրաններու տակ կը գիշերեն՝ ենթակայ բնութեան հարուածներուն:

Կառավարութիւնը սկսաւ խոշոր պարաքաներ շինել տալ հասարակութեան համար: Ամէն թաղի մէջ այս տեսակ պարաքաներէն օրական 8 հատ առնուազն պիտի շինուին եւ ժողովուրդը պիտի փոխադրուի անոնց տակ:

Դրամատուները արդէն ամէն օր 11—12ը, այսինքն օրական մէկ ժամ բաց են, միայն դրամ ունեցողներուն դրամ տալու համար:

Գալով նպաստի կազմակերպման գործին, եղածը անբաւարար է եւ միմիայն կառավարութեան ղրկած նպաստն է որ կարօտեալներուն կը բաժնուի: Որպէս ազգ՝ մենք մեր կողմէ ո եւ է բան չըրինք եւ այս ընթացքով ընելիք ալ չունինք:

Եկեղեցիին բակը, հայկական Բաբելոն մը դարձած է՝ ու վէճեր կ'ըլլան այն առեն երբ օրական կէս հաց է տրուածը, այն ալ պետութեան կողմէ...

ՆՈՐ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ երկրաշարժի երեք նոր ցնցումներ զգացուած են հարաւէն արեւմուտք ուղղութեամբ, երրորդը աւելի սաստիկ քան վերջին ամիսներուն պատահած ցնցումները: Միեւնոյն ժամանակ լսուած են ստորերկրեայ որոտումներ: Ցնցումը սաստիկ եղած է նոյնպէս Էսկիշէհիրի, Քէօթահիոյ եւ շրջականերուն մէջ: Հոս առաջին ցնցումը 35, երկրորդը 90 երկվայրկեան տեւած է: Ճաթռտած են բազմաթիւ շէնքեր: Պոլսոյ եւ Էսկիշէհիրի միասները յայտնի չեն դեռ: Նոյն ժամուն թեթեւ կերպով երկիրը շարժած է նաեւ Ինէկէօլի մէջ:

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Պոլսոյ ժողովուրդը սարսափի մէջ կ'ապրի, որովհետեւ կարգ մը թերթեր նոր եւ աւելի սաստիկ ցնցումներ կը գուշակեն:

Պոլիսէն վերջին հեռագիրի մը համաձայն, Ուրբաթ օր եւ գիշեր ամբողջ Անատոլուի մէջ երկրաշարժ տեղի ունեցած է: Նիւթական միասները ահագին են: Անձի կորուստ չկայ: Պոլսոյ մէջ ջերմաչափը 13 աստիճան վար իջած է:

*** Մեզի կը հաղորդեն որ Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան 50,000 ֆրանք յանձնած է Փարիզի հելլէն դեսպանատան՝ ի նպաստ Կորնթոսի յոյն աղէտեալներուն: Դեսպանին ուղղած իր նամակին մէջ Պ. Կիւլպէնկեան կը յիշէ Յունաստանի հիւրասիրութիւնը՝ հանդէպ հայ գաղթականներուն:*

Իվան Միխայիլօֆ ապաւինուած

Վիեննայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ սպաննուած է մակեդոնական յեղափոխական կազմակերպութեան գլխաւոր վարիչներէն Իվան Միխայիլօֆ: Սպանիչներն են Թոտոր Փանիցայի ազգականները, որոնք ուզած են վրէժ լուծել:

Չինաստանի կատաղի կռիւները

Ցինան-Ֆուի կռիւներուն մէջ իրարու դէմ կը ճակատին 35,000 Չինացիներ եւ 4000 Ճափոնցիներ: Կռիւը, որ խիստ կատաղի էր, տեւեց եօթը ժամ: Չինացիները թնդանօթ գործածեցին. իրենց կորուստն է 800 մեռած եւ վիրաւոր: Ճափոնցիներունը՝ 140: Չկառակ անոր որ իրենց դէմ իրական բանակ մը ունէին, Ճափոնցիները կրցան ամբողջովին պահել իրենց դիրքերը: Կռիւները դադրեցան՝ Շանկ Քայ Շէքի եւ Ճափոնի ընդհ. հիւպատոսին բանակցութիւններէն յետոյ:

Չկառակ ստորագրուած համաձայնութեան, Չինացիները ժամը 7ին չսպարպեցին Ցինան-Ֆուի ճափոնական թաղամասը, ընդհակառակն ժամը 11ին նոր զինուորներ բերելով փորձեցին ճափոնական առանձնաշնորհեալ հողէն ներս մտնել: Ասոր վրայ կռիւը վերսկսաւ: Մանչուրիայէն 2000 ճափոնցի օգնական զինուորներ ճամբայ հանուեցան դէպի Ցիանկ-Թաօ: Քորէայէն ալ ճամբայ ելաւ օդանաւերու տորմիլ մը՝ օգնութեան հասնելու համար: Ճափոնի ծովային նախարարութիւնը հրամայեց բազմաթիւ մարտանաւեր ճամբայ հանել դէպի Եանկ-Ցէի զանազան նաւահանգիստները: Զորս ուրիշ յածանաւեր կ'ուղղուին դէպի Ցինկ-Թաօ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՄՈՅՇ ՄԸ ՖԻԼԻՊԷԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ ՔԱՆԴՈՒԱԾ ՏՈՒՆԵՐԷՆ
(Մեր թղթակցին ղրկած լուսանկարներէն)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԱՐԶԱԿԱ՞Ն ԹԷ ՄԱՐՏԱԿԱՆ

Նորէն փոթորիկ՝ իսկապէս գաւաթ մը ջուրի մէջ:

Քակատ ճակատի կը զարնուին Շ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի վարչութիւնը եւ Ֆութպոլի Ա. խումբին անդամները:

Պատճառը՞,— կարգապահութեան չեն ենթարկուիր եւ ապօրէն պահանջներ կը դնեն կարգ մը մարզիկներ, կ'ըսէ Շ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութիւնը:

— Անհանդուրժելի է վարչութեան գործունէութիւնը, կը պատասխանեն բողոքողները:

Եւ փոխադարձ ամբաստանութիւնները կը տեղան «ցառաջ»ի խմբագրութեան սեղանին վրայ:

Իբրեւ հայկական առաքինութիւն, երկու կողմերէն ոչ մէկը կ'ուզէ խօսքի տակ մնալ:

Ազդարարութիւն, հերքում, լուսաբանութիւն, բողոք: Պատասխան: Պատասխանին պատասխանը: Մինչեւ որ կա՛ս խմբագրութիւնը ձանձրանայ, կա՛մ ընթերցողները:

Այս տխուր պատկերին առջեւ, մարդ կը փորձուի հարցնել.

— Շ. Մ. Ը. Մ.ը մարզական միութի՞ւն է, թէ մարտական կամ ըմբշական կրկէս:

Այս տղաքը իրենց հոգին ու մարմի՞նը պիտի մարզեն, թէ իբար պիտի գզեն, տարուէ տարի սրելով ակռաները:

Գոնէ՛ օրինակ առնէին հայ արիներէն, սա 15—20 տարեկան պատանիներէն, որոնք լուռ ու մունջ կը ծաղկին, եւ ճերմակերես ելան աշխարհի ամէնէն ազնուապետական երկրին մէջ անգամ...

Վ.Ա.Հ.

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Կը տեղեկանանք թէ Պ. Պողոս Նուպար, որ 100,000 տոլար նուիրած էր Հայաստանի մէջ Նուպարաշէն ատանը շինելու համար, պայմանական կերպով, այդ գումարը վերջնապէս յատկացուցած է նոյն նպատակին: Իսկ առանձին 100,000 տոլար եւս (2ուկէս միլիոն ֆրանք) նուիրած է, Փարիզի Ուսանողական Ոստանին մէջ Հայկական Տուն մը շինելու:

ՀԱՄԱՌՈՏ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐՔԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ը. Յանկ

	Ֆր.
Խնուսի Հայրենակցական Միութիւն, *Մարսէյլ*	200.—
Ա.Ետիս Մ. Խարսեղեան	15.—
Ա. Սարգիսեան	50.—
Սարգիս Շաղուկեան	10.—
Տիկին Ս. Ա.	10.—
Գումար	285.—
Է. Յանկին գումարը	1882.30
Ընդհ. գումար	2167.30

×

ԽՄԲ.— Ինչպէս յայտարարած էինք արդէն, առաջին երկու հազար ֆրանքը լրացած ըլլալով, երէկ իսկ ուղարկեցինք Փիլիպէ, Երուանդ եպիսկոպոս Փէրտահճեանի:

Հետզհետէ հասած գումարներն ալ պիտի փոխադրենք երկու հազարնոց չէքերով:

Այս առթիւ, կրկին եւ կրկին կը յիշեցնենք թէ՝ եղբայրական աջակցութիւնը այնքան աւելի մեծ արժէք պիտի ունենայ, որքան արագ ընթանայ: Սպիտակ ջարդն է որ կը սպառնայ անձրեւի տակ, թաց գետնի վրայ, կարկտան վրաններու կամ խարխուլ տախտակներու մէջ, մանաւորապէս մանուկներուն:

×

Ցառաջի Խմբագրութեան,

Միութիւնս ընդ առաջ երթալով ձեր բացած հանգանակութեան, 200 ֆրանքի իր համեստ բաժինը կը բերէ Պուլկարիոյ ադէտեալ հայրենակիցներուն:

Թէեւ քիչ, բայց մեր ունեցածն է որ կուտանք, որովհետեւ Միութեանս անդամները առանց բացառութեան գործարաններուն մէջ աշխատողներէ կը բաղկանան, եւ խիստ սակաւաթիւ են: Մեր կարօտեալներու բաժինն է որ կը դրկենք:

Կը սիրենք յուսալ թէ մարսէյլի բոլոր միութիւնները մեր օրինակին պիտի հետեւին անխտիր, քանի որ իրենց նպատակն է օգնել չքաւորներուն եւ վառ պահել հայրենիքի ոգին:

Խնուսի Հայրենակցական Միութիւն
Մարսէյլ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿԱ Կենտրոնական կոմիտեի, ՀՀ ԿԱ Նախարարների խորհրդի և ՀՀ ԿԱ Գերագույն խորհրդի պաշտոնաթերթ

Հրատարակվում է 1921 թվականի հունվարի 1-ից

Տարի 83.— Գին 20 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ Զ. Շ. ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՀԱՎԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ՈՐՈՇՈՒՄ

Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական պատգամավորների Զ. Շ. մասնակցության կահավորների համահայկական համագումարային խորհրդակցական ժողովի

Համագումարը, լսելով ընկ. Ա. Ի. Միկոյանի զեկուցումը Զ. Շ. մասնակցության կահավորների համահայկական համագումարային խորհրդակցական ժողովի մասին, որոշում է.

1. Ընդունել ընկ. Միկոյանի զեկուցումը և ընդունել նրա առաջարկությունները։

2. Ընդունել ընկ. Ա. Ի. Միկոյանի առաջարկությունը՝ Զ. Շ. մասնակցության կահավորների համահայկական համագումարային խորհրդակցական ժողովի անունից ուղարկել ողջունագիր Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական պատգամավորների

ՆԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ ԵՎ ՆՐԱ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանի վաճառական կեդրոնը, որ Ալեքսանդրապոլն է, ունի իր ետեւը հարիւր տարուայ պատմութիւն։ Ան ծնած է 1837 թուականին, երբ Ռուսիոյ կայսր Նիկոլայ Ա. հրամանագրով մը Կարսի մարզին մէջ հիմնեց Գիւմրի քաղաքը։ Ան կոչուեցաւ Ալեքսանդրապոլ՝ իր հիմնադրին անունով։ Ալեքսանդրապոլ կոչուեցաւ նաեւ Կարսի մարզը։ Ալեքսանդրապոլ կոչուեցաւ նաեւ Երեւանի նահանգին մէջ գտնուող Նոր Բայազէտ գիւղաքաղաքը։ Ալեքսանդրապոլ կոչուեցաւ նաեւ Ղազախի գաւառին մէջ գտնուող Ղարաքիլիսէ գիւղաքաղաքը։ Ալեքսանդրապոլ կոչուեցաւ նաեւ Ղարաբաղի գաւառին մէջ գտնուող Ասկերան գիւղաքաղաքը։ Ալեքսանդրապոլ կոչուեցաւ նաեւ Ղարաքիլիսէի գաւառին մէջ գտնուող Ղարաքիլիսէ

Մահափորձ քոլշեւիկ պաշտօնեայի մը դէմ

Առջի օր կէսօրէն վերջ ժամը 6.15ին Վարշաւայի խորհրդային դեսպանատան պնդաճիներէն Լիզարէֆ ինքնաշարժով կ'անցնէր Մարշալ-Կովսկա փողոցէն, երբ երիտասարդ ոուս տարագիր մը ատրճանակի երկու գնդակ պարպեց անոր վրայ։ Գնդակները քսուելով անցան Լիզարէֆի վրայէն. բոլշեւիկեան պաշտօնեան թեթեւօրէն վիրաւորուեցաւ նաեւ խորտակուած ապակիի կտորներէն։ Ինքնաշարժին մէջ իրեն հետ էր դեսպանատան ուրիշ մէկ անդամը։

Ձերբակալուեցաւ ահաբեկիչը, Վոյսիշովսկի, 24 տարեկան, որ իբրեւ ուսանող արձանագրուած է Վարշաւայի քաղաքական գիտութեանց վարժարանը։

Հինգշարաթ հոգի դատի տակ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ վերջացած է Դոնէցի աւազանին դաւադրական գործին քննութիւնը։ Ամբաստանեալներու թիւը կը հասնի 500ի։ Դատավարութիւնը պիտի սկսի շաբաթ մը վերջ։ Ամբաստանագիրէն օրինակներ ղրկուեցան բոլոր ամբաստանեալներուն։

Աւարին վաճառումը կը շարունակուի

Ռիկայէն կը հեռագրեն Մայիս 4 Թուականով.—

Խորհրդային կառավարութեան կողմէ հոս հասաւ պաշտօնեայ մը, որ օտար գնողներու հետ պիտի բանակցի ոուս ցարական գոհարեղէններու եւ ուրիշ գեղարուեստական առարկաներու վաճառումին համար։ Բոլշեւիկները կը յուսան մէկ միլիոն ոսկի ձեռք բերել այս կերպով։

Եգիպտոս եւ Անգլիոյ ընկերվարականները

Անգլիոյ Աշխատաւորականները, Մաքտոնըլտի նախագահութեամբ նիստ գումարելով, որոշեցին հրատարակել զեկոյց մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

Աշխատաւորական կուսակցութիւնը գոհունակութեամբ կը նկատէ որ եգիպտական և անգլ. կառավարութեանց միջեւ վէճերը առժամապար մեղմացած են՝ սակայն դեռ բոլորովին չեն կարգադրուած, որովհետեւ քանի կը պահուին ներկայ գոյավիճակը եւ չորս վերապահումները, վէճը կրկին կրնայ արծարծուիլ։ Կուսակցութիւնը ուժգնօրէն կը դատապարտէ անգլ. կառավարութեան վերջնագրի եւ զինեալ ուժով սպառնալիքի քաղաքականութիւնը, որ բոլորովին անհամապատասխան է կացութեան եւ թշնամական զգացումներ կ'արթնցնէ եգիպտական ժողովուրդին մէջ։ Կուսակցութեան տեսակէտն այն է որ անգլիական կառավարութիւնը կրկնէ 1922ի Յայտարարութեան մէջի ապահովութիւնները, իսկ վերապահուած չորս կէտերուն մասին ազատ բանակցութեամբ կարգադրութեան մը յանգի։ Պէտք է համաձայնութիւն մը կնքել եգիպտոսի հետ, որ կանխի եղածին չափ շուտ անդամ դառնալու է Ազգերու Դաշնակցութեան, երբ միջազգային եւ անխոցելի հիմերու վրայ դրուի ապահովութիւնը կայսերական հաղորդակցութեանց համբաներուն, որոնց էական մէկ մասը կը կազմէ Սուէզի ջանցքը։

Օդանաւային նոր արշաւներ

Զօրավար Նոպիլէի դեկավարութեամբ «Իտալիա» դեկաւոր օդապարիկը, որ կ'ուղղուի դէպի հիւսիսային բեւեռ, հասաւ վատոսկ, օդային մեծ դժուարութիւններու յաղթելէ վերջ։ Ցամաք իջած առեն դեկաւորը վնասուեցաւ։ Նորոգութիւնը քանի մը օր պիտի տեւէ։ Ասկէ զատ Նորվեկիոյ հիւսիսային եզերքին վրայ սաստիկ փոթորիկ կայ։

*** *Ամերիկացի օդանաւորդ Քլարէնս Չէմպըլին, որ անցած տարի Լէվինի հետ միասին կտրած էր Ատլանտեանը՝ նիւ Եորքէն Գերմանիա, ծրագրած է տարուոյս վերջերը Ամերիկայէն Շափոն երթալ՝ մէկ թռիչքով եւ առանձին։*

*** *Անգլիացի օդանաւորդ հարիւրապետ Քինկսֆորա Սմիթ Մայիս 29ին պիտի կտրէ Խաղաղականը՝ Սան Ֆրանչիսկոյէն Մէլպուրն (Աւստրալիա)։ Սմիթ կը յուսայ 6 օրէն կտրել 9500 ղոնի այս երկար ճամբան։*

*** *Ուրիշ անգլիացի օդանաւորդ մը՝ հարիւրապետ Քըրթնի Մայիսի մէջ Անգլիայէն նիւ Եորք պիտի երթայ մէկ թռիչքով, իտալական օդանաւի մը վրայ, որ շինուած է Փիզա։*

Աւտոյուի յիշատակարանները

Փարիզի Գեղեցիկ Դպրութեանց Ակադեմիային առջի օրուան նիստին մէջ Ռընէ Տիւսօ հաղորդեց թէ թուրք կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է Աւտոյուի իսլամական հնութիւնները պահպանելու համար։

Մինչեւ հիմա այդ յիշատակարանները երեսի վրայ թողուած էին եւ անոնցմէ շատեր այսօր խղճալի վիճակ ունին։ Թուրք բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ բաղկացած մարմին մը՝ Սթրազպուրկի համալսարանին փրոֆէսէօր Գաբրիէլի դեկավարութեամբ պիտի այցելէ Աւտոյուի գեղարուեստական կեդրոնները, պիտի դասաւորէ հնութիւնները եւ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ անոնց պահպանութիւն համար։

Ցիշեալ մարմինը արդէն հետազօտութիւններ կը կատարէ՝ կապադովկիոյ եւ Պոնտոսի մէջ՝ սկսելով Էնկիւրիէն, կեսարիայէն եւ Սվազէն։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՆՇի մէջ ընկղմեցաւ յունական «Եոաննիս-Թաֆիլիաս» շոգենաւը՝ բախելով անգլիական «Բագոս» նաւին։ Քանի մը անգլ. արտանաւեր օգնութեան փութացին եւ փրկեցին 22 նաւաշրներէն 11ը։ Միացեալ 11ը խեղդուեցան։

ՄՈՍԿՈՒԱՅի մեծ Օփերային մէջ ներկայացում մը յեղյեղկու աղջիկներ վերնայարկէն վար նետուելով անձնասպան եղան։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ազգային գիւղացի կուսակցութեան համագումարը տեղի պիտի ունենայ այսօր Ալպա-Ժուլիայի մէջ։ Ժողովէն վերջ մեծ թափօր մը պիտի պատի քաղաքին մէջ։ Ամէն միջոց ձեռք առնուած է խաղաղութիւնը չվրդովելու համար։

ԹՈՒՐՔԻՐԸ կը պատրաստուին փառաւոր ընդունելութիւն մը ընել Աֆղանիստանի թագաւորին, որ Պոլիս պիտի հասնի Մայիս 15ին։ Սէյրը Սէֆայինի «Իզմիր» շոգենաւը բարեզարդուելէ վերջ Օտեսա պիտի երթայ՝ արքայական հիւրերը փոխադրելու համար։

«ԺՈՒՌՆԱԼ» կը գրէ թէ թուրք կառավարութիւնը ընդունած է լատինական տառերը։ Այս լուրը չէ հաստատուած ուրիշ աղբիւրէ եւ կանխահաս կը թուի։

ՆԱՓՈԼԻՈՆ Պոնափարթի մահուան 107րդ տարեդարձին առթիւ երէկ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Սէն'թ-Օկիւթէն ակեղեցիին մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ

ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԱՌԱՋԻՆԸ ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ԵՒ ՄԻԱԿԸ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ եւ Եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Անդրանիկ եւ իր յուղարկաւորութիւնը, վարդանանք, Արայ գեղեցիկ եւ շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ (մին սեւանայ լիճին վրայ) եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յստակ, գունագեղ եւ մեծադիր, բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին։

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11, սալ տ'Օրթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Օթօպիւս՝ AL, S, Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.։

Տոմսակներ (5, 8, 10 ֆր.) կը ծախուին Ս. Միշէլ՝ «Անի» ճաշարան, 67 Rue Monsieur-le-Prince, Պէլվիլ՝ Պ. վաիրամին ճաշարանը, 8 Rue Jouy-Rouve եւ կազմակերպող ու ներկայացնող Յ. Պապէսեանի քով՝ 3bis Passage Lauzin (XIXe), իսկ ներկայացման գիշերը՝ կիշէն։

ՕՐ. ՎԵՐՈՆ ԵԿԱԻԵԱՆ
ԵՒ
ՆԱԶԱՐԷԹ ՖԷՐԷՇԵԹԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ
28 Ապրիլ 1928 փարիզ

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

Հ. Յ. Դ.

Ալֆորվիլ, *Սարգիս Մինասեան խումբի ժողովը այսօր կիր. ժամը 2.30ին, 72 Etienne Dolet։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթի երեկոյ ժամը 8.30ին։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՅԱՒԵՏԱՏԵՍՏ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի դասընթացքը այս առաւօտ Ժլորիայի մէջ, ժամը 10.30—12 ֆրանսերէն (Դասէթ Բէգ։

Կէսօրէ վերջ ժամը 3—6 ընդհ. ժողով Սանասարեան միութեան, Ժլորիայի վերնայարկը։

8 Մայիս Երեքշաբթի իրիկուն Ժլորիայի մէջ ժամը 9—10 Անգլիոյ պատմութիւն (Նաթանեան։

10 — 11 Տոմարակալութիւն (Տէրպէտէրեան)։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԱՅ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԵՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօռ-Սիւտ N. D. de Lorette
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14-19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ
26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.53

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64
Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրաթերմանում։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակոայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակոայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 30 ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պելվիլ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
ԹԱՐՄ ԼԱՒ Ա ԺԱՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ
Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը սահմանէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Թրանսաթլանտիկեան ուղղութիւններու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով։
ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և 2-7 և ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՅԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՓԼԱՔՆԵՐ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
Արեւելեան նպարեղէններ, լաւագոյն փասարմա, անարատ օղի, եւայլն։ Վը գտնուի միշտ Պելվիլի նպարավաճառ՝
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ քով
28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26
Գոց է կիրակի ժամը 2էն 6

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՀՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այսօր կիր. առաւօտ, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, յետ պատարագի հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ի յիշատակ Պ. երուանդ Գազազեանի վաղամեռիկ տիկնոջ՝ ԳՈՀԱՐԻԿ ԳԱԶԱԶԵԱՆի, (մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ) ինչպէս նաեւ համայն Գազազեան եւ կարմիրեան գերդաստաններու ննջեցելոց։

Սիրելիր մեխեւաւեր

կը ծախենք գործածուած սինկէր կարի մասքենաներ, ասեղներ եւ գործիքներ, Աժան եւ լաւ։ Դիմել՝ միայն երկուշաբթի, շաբաթ եւ կիրակի օրերը ամբողջ օրը, Պօյաճեան եւ Աբգուեան, 5 Rue Marceau, St. Ouen (Seine). Մէթրօ՝ Clignancourt.

ՎԱՐՁՈՒԻ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

Երկու սենեակ եւ խոհանոց պարտէզով։ կազ եւ էլեկտրականութիւն։ 16 Rue des Allouettes, Colombes, Gare les Vallées։ Շոգեկառք՝ կար մէն Լազարէն։

ՁՈՒՆ ՄԹԵՐՔ
Հայկական եւ արեւելեան կրամաֆոնի փլաքներու եւ ասեղներու՝ Ամերիկայէն նոր իսասած։ Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ ԴՐԱՏՈՒՆ, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e).
փափաքողներուն, ցանկը կը ղրկուի ձրիօրէն։

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
(STUDIO)
ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆի
ՄԱՅԻՍ 1ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1
Աշակերտներու ընդունելութիւնը երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, ժամը 10—12։
Հասցէ՝ 35 Rue de Cronstadt, Paris (15e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ Ֆրանսա մրտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԷյԼ ՀՐՃՈՒԷ ՆԱ ԺՊՏՒ
Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։
Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ Ֆրանսա մրտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ . . .

ԵԹԷ Կ'ուզես որ գործարանի ծանր աշխատութենէն ազատելով օրապահիկդ հանգստութեամբ ապահովել, փութա՛ անմիջապէս գնել լուսանկարչական ալամինիում մեքենայ մը Մ. Առաքելեանէ, որ իր տրամադրութեան տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, անուանի եւ նիւթ։ Աժան, տոկուն եւ մաքուր։

Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIAN, 72 Rue Etienne Dolet հարկ. սրճարանը, Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.)։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՍԵԱՆ
փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, Մէթրօ՝ Rome, Թուամ. 30 և 5
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5
Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ զրկեն վերոգրեալ հասցէին։

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԺԱՊԱՒԻԷՆՆԵՐՈՒ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑԵ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
191 Cours Lafayette, LYON
Նմոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ՀԱՑ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ"
ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԵՐՈՒ
Պիինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով։
Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլացեկոիմ (քալայ)։
Ձաշարաններու համար մասնաւոր գեղ։
Կը ստանձնենք ձիւնգ կտրել աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։
6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)
Tél. Archives 37-07.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՄԱՅԻՍ 1928

8 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ թիւ 641

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱՑ ԽՕՍՔ

ԱՆՁՕՐ ԿԱՏԱՂՈՒԹԻՒՆ

Այս միջոցին մոլեգնութեան մը մատնուած են մեր տնային քաղաքագէտները, ամէնաւար ժամկոչներէն մինչեւ ամենամրուկ աքլորները:

Բայց մասնաւորապէս առաջինները:

Եթէ ժամանակ ունիք, թղթատեցէք իրենց թերթերը, մանաւանդ Ամերիկայի եւ Եգիպտոսի օրկանները:

Ու պիտի տեսնէք որ անոնք օր չեն անցներ առանց Դաշնակցութիւնը քարկոծելու: Խմբագրական, յօդուածաշարք, նուագիկ նշմարներ, — ի՛նչ խորագիր որ ունին, ամէն բանէ առաջ կը ծառայէ այս խաչակրութեան: «Դաշնակցութիւնը այսպէս, Դաշնակցութիւնը այնպէս»:

Թաւշապատ աթոռի հերոսներուն ամենօրեայ մնունդն է այս: Աւելի ճիշտ՝ մղձաւանջը:

Եւ ինչպէս հիւանդներ կան որոնք բանէ մը մտալլկուելով միշտ անոր անունը կուտան, եւ այդ զառանցանքով ալ կը մեռնին, կը թուի թէ մեր սալոնի սոփեստիկներն ալ «Դաշնակցութիւն» հոլովելով հոլովելով, աչքերը բաց պիտի հալին...

կարգ մը դիտողութիւններ բրած եղանք Բարեգործականի պաշուպետական կարգուսարքին եւ տնավարի մատակարարութեան դէմ: Անոր վարիչներուն խարդախութեան, ապիկարութեան եւ մխիթարներուն դէմ: Անոնց երեւութապէս չէզոք, բայց իրապէս կուսակցական քաղաքականութեան դէմ:

կատղեցան մարդիկը: Եւ ահա գրիչ-մելան առնողը ասպազգի իներ է, սեւը ճերմակ ներկելու եւ «զոհերը» պաշտպանելու համար:

Մինչեւ անգամ գտնուեցան ապուշներ, որոնք ելան «սեղանաւորական» հաշիւներով ապացուցանել թէ՝ բաշխուած թոշակները, եւ ձախողած փաստաբանի մը ոռճիկը, ամսական տասը հազար ֆրանքը, անդամավճարներէն չի տրուիր, այլ... խմբակներու տոկոսէն:

Բայց թողունք այս կէտը եւ անցնինք բուն քաղաքական պայքարին:

Բարեգործականի մասին վերջին խօսքը չէ ըսուած տակաւին: Ոչ ալ բոլոր վէրքերը երեւան հանուած:

Եթէ Բարեգործականի վարիչ խաւերուն կամ հովանաւորներուն մէջ ծնացած են քանի մը պարկեշտ մարդիկ, ամէնէն առաջ անոնք պէտք է կարմրին, վարձու գրիչներու եւ «վարձակաւոր»ներու այս գռեհիկ ինքնագովութիւններէն և ձախլիկ պաշտպանողականներէն:

Ի՛նչ կ'ըսեն մեր հակառակորդները, քաղաքական գետնի վրայ: Ի՞նչ նոր դէպք է պատահեր, որ այսքան փրփրեր են եւ մա՛հ Դաշնակցութեան» կը ճուռան:

Ոչի՛նչ: Չին հէքեաթները:

Այնպիսի խնդիրներ, որոնք շատոնց լուսաբանուած եւ պատմութեան անցած են, ինչպէս հանրապետական կառավարութեան անկումը 1920 Նոյեմբերին, Փետրուար 18ը, գոր քար «անիծապարտ» կը կոչէ Թրքաբարոյ սրիկայութեամբ, Ապրիլ 22ի խմբագրականին մէջ. ևն: Կամ այնպիսի հարցեր որոնց մասին Դաշնակցութիւնն ալ իր վերջին խօսքը չէ ըսած տակաւին :

Իսկ իրրեւ վերջին նորութիւն, խաչակրութեան եւ լուսանքի անսպառ նիւթ մը ղարձեր է «Հայրենիք»ի Մարտ 24 թուակիր խմբագրականը:

Մեր պաշտօնակիցը, չափազանց վրդովուած «վերաշինման» աշխատանքներու խեղկատակութենէն, եւ ապացուցանելէ թէ ատոնք աւելի շատ «ռէքլամ»ներ են քան իրական գործեր, իրրեւ հետեւանք տիրող կարգ ու սարքին, դիտել կուտար.

— «Նախ՝ ազատենք մեր մայր հայրենիքը զայն յօշոտող բոլշեւիկեան եւ քէմալական աւազակներէն, եւ ապա միայն խորհինք որոր բարեկարգութեան կամ վերաշինութեան մասին»:

Եւ կը թելադրէր. «ժամանակ է որ մեր նիւթական ու բարոյական բոլոր միջոցները տրամադրենք անոր համապատասխան շարժելու»:

Ուրիշ խօսքով, քաղաքական պայքարին ուժ տալու:

կ'ընդունինք որ ծանր սխալ մը գործած է «Հայրենիք»ը:

Դաշնակցութիւնը չի կրնար դէմ երթալ վերաշինական աշխատանքներու: Չունի այդպիսի որոշում:

Որքան ալ «խորհրդային կառավարութիւնը, Խրեն աչակից ունենալով Լենինգրադի փաշաները», կաշկանդէ վերաշինական ոլորտի աշխատանքները, մեր պարտականութիւնն է ուժ տալ բոլոր անոնց որ պատ մը կը հիւսեն, աղբիւր մը կը շինեն կամ ճամբու մը կը բանան:

Մեր պայքարը՝ Երեւանի մարզպաններուն ուռուցիկ ու ճամբէն, խարդախ եւ ապիկար, մէկ խօսքով՝ հակահայասիրութեան քաղաքականութեան դէմ է: Եւ այդ ճամբուն վրայ որքան անողոք ըլլանք, այնքան պիտի օգտուի հայրենիքը:

Խմբագրականին ամբողջութիւնը կարդալով, կը հասկնաք թէ ի՞նչ բան է կ'ուզէ «Հայրենիք»ը, ընդհանուր գիծերու մէջ:

Բայց մեր նենգամիտ հակառակորդները այդ նախադասութիւնը կառչած են, եւ կ'ուզեն ապացուցանել թէ՝ Դաշնակցութիւնը... պատերազմ հրատարակած է Հայաստանի դէմ:

Եօթը տարի գրեցին, թող այս տարի ալ ճռան այս եղանկին վրայ, մինչեւ որ «բարի վարուց» վկայական մը ստանան երեւանէն, թէկուզ ան շարունակ թուք եւ մուր կը տեղայ...:

Եզրակացութի՞ւնը այս խառնիճաղանճ ժխորին:

— Կործանե՛նք Դաշնակցութիւնը. . . : «Արդէն անոնց ոյժը ցամաքած է եւ իրենք ալ հետզհետէ մեկուսացման կը դատապարտուին» («Պայքար», 22 Ապրիլ):

Թոստանե՛ր: Ձեր ամբողջ կուսակցական մեքենան ու պոռուքը եթէ մէկ Դաշնակցականի մազը շարժէր... Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՖԻԼԻՊԷի ԱՂԷՏԻՆ ԱՒԹԻԻ

Պոլսոյ «Ազդարար»ը հետեւեալ խորհրդաճուճիւնները կ'ընէ Ֆիլիպէի աղէտին առիթիւ (2 Մայիս) .

— «Հայկական Ֆիլիպէն, ո՞ր կրծնած պիտի շահէ մէջքը: Օրեր անցած են, եւ դեռ նպաստի փշրանքներ անդամ չեն հասած: Ոչ իսկ սփոփանքի քանի մը չոր խօսք, ապրանք մը՝ որ ամէնէն աւելի առատ է հայկական շուկային մէջ:

Ի՞նչպէս ընել, որ Ֆիլիպէի աղէտեալները չդառնան նպաստընկալ, կամ ցիրուցան երկիրէ երկիր: Ահա մտալլ հարցականը, որ բնութեան կողմէ դրուած է աւերակներուն վրայ, եւ պատասխան կ'ուզէ:

Արտասահմանը պիտի կատարէ՞ իր պարտքը: Կամքի մասին՝ ո՛չ մէկ կասկած: Ինչ վճակ ալ ունենան, գաղութները գիտեն իրենց եղբայրական պարտքը, աղէտահար «քրոջ» մը հանդէպ: Խնդիրը միայն կազմակերպութեան վրայ է: Եթէ գործը ցրուի ձրագրուած հիմերու վրայ, եւ զգացումի կանոնաւոր զօրաշարժ մը սարքուի, դժուար թէ դասալիքներ գտնուին: Այն գաղթականը որ երէկ Շիրակի աղէտեալներուն կը նուիրէր իր ամբողջ հարստութիւնը՝ միակ կովը, այսօր չի կրնար քար դնել իր սիրտին վրայ, երբ շարժը աւելի մօտէն է, ու թշուառութիւնը աւելի ցնցող: Լէնինականի կողքին կանգնած էին արեւնակից ժողովուրդ մը եւ աշակից կառավարութիւններ: Ֆիլիպէն զուրկ է երկու յենարաններէն ալ, որով, անհամեմատ աւելի կարօտ անմիջական ու լայն աշակցութեան:

Այլապէս, 8000ի մօտ հայութիւն մը պիտի դառնայ թափառական, ու մաս մաս պիտի հալի, տարագրութեան եւ թշուառութեան ճամբաներուն վրայ:

Բոլորին պարտքն է չթողուլ որ իրականանայ այս տխուր հաւանականութիւնը, տալով շուտ, եւ բոլորանուէր:»

ԳԵՂՈՒՀԻՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Քանի մը շաբաթէն Ամերիկայի Կալվըսթըն (Թէքսասի նահանգ) քաղաքին մէջ պիտի ընտրուի «Աշխարհի գեղեցկութեան Թագուհին»: Մրցումին կը մասնակցին 40 երկիրներ, որոնք իրենց ամէնէն շնորհալի աղջիկները կը ղրկեն այս առթիւ:

Եօթը երկիրներու գեղուհիները, որոնք քանի մը օրէ ի վեր Փարիզ կը գտնուէին, երէկ առաւօտ մեկնեցան դէպի Ամերիկա: Առնք էին՝ Միս Ֆրանսա (Օր. Ռէյմոնտ Ալէն), ինչպէս նաեւ Իտալիոյ, Պելճիքայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Սպանիոյ գեղուհիները:

Կիրակի օր Բոմմոտոր պանդոկին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ գեղուհիներուն ի պատիւ: կը նախագահէր գրագէտ Մորիս տը Վալէֆ, որ սրամիտ ճառով մը վեր հանեց անոնց իւրաքանչիւրին ինքնուրոյն շնորհն ու հմայքը:

ՀՐԴԵՀՆԵՐ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ Մանսուրայի մօտ դիւղի մը մէջ հրդեհէն այրած են 230 տուներ: Մէկ հոգի մեռած եւ 12 հոգի ծանրապէս վիրաւորուած են: Ասկէ զատ, Սոորին Եգիպտոսի ուրիշ երկու գիւղերուն մէջ հրդեհէն այրած են 50 տուներ: Չորրորդ հրդեհ մը ծագած է հին Գահիրէի Դպիներու Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ, սակայն կարելի եղած է շուտով մարել:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիա, Իտալիա եւ Յունաստան

«Թայմզ»ի Աթէնքի թղթակիցը կը հեռագրէ Մայիս 4 Թուականով.—

Այսօր կը հաղորդուի թէ Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ ոչյորձակողական դաշնագիր մը կնքելու մասին Պոլսոյ մէջ կատարուած բանակցութիւնները վերջացած են եւ թէ պատրաստուած համաձայնագիրը ստորագրութեան կը սպասէ:

Այստեղ ոեւէ պաշտօնական զեկոյց չէ եղած դեռ: Իտալական դեսպան Արլոթթա երէկ այցելեց արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոսի, որ Հիփաթիի մէջ կը դարմանուի: կը կարծուի թէ այս այցելութեան նպատակն էր հաղորդել անոր, որ իտալեթուրք բանակցութիւնները վերջացած են, եւ հարցնել թէ ի՛նչ վիճակի մէջ են հելլէնեթուրք բանակցութիւնները՝ Աթէնքի պատմանագութեան առթիւ առկախ մնացած խնդիրներու մասին:

Ինչպէս յայտնի է, ժընեւի եւ Միլանի տեսակցութեանց առեն առաջարկուած էր որ Յունաստան եւս ստորագրէ երբեակ համաձայնութիւնը, սակայն առկէ առաջ անհրաժեշտ բանակցութիւնները պէտք է կատարուէին՝ հելլէնեթուրք վէճերը լուծելու համար: Այն իրողութիւնը թէ Արլոթթա այս կէտին մասին տեղեկութիւն հարցուցած է, կը մեկնաբանուի իբրեւ քննութիւն մը թէ Յունաստան պատրա՞ստ է միանալու այդ դաշինքին:

Չկատակ երկուստեք ցոյց տրուած բարի կամեցողութեան, Էնկիւրիի մէջ հելլէնեթուրք բանակցութիւնները չեն վերջացած, որովհետեւ վէճի առարկայ խնդիրները շատ ծանր են: Չաւանաբար այսօր վերջնական հրահանգներ ղրկուին Էնկիւրիի հելլէն պատուիրակ Փափայի:

Ֆրանսա չպիտի զիջի Ալզաս-Լորէնը

Վարչապետ Փուանքարէ Շաբաթ եւ Կիրակի օր քաղաքական երկու կարեւոր ճառեր խօսեցաւ, մէկը՝ Ալզասի կեդրոն Սթրազպուրկի, միւսը՝ Լորէնի կեդրոն Մէցի մէջ: Սթրազպուրկի մէջ համալսարանի բարեկամներուն առջեւ խօսելով, պատմեց թէ ի՛նչպէս Ֆրանքֆորթի դաշնագրով Ալզասը եւ Լորէնի մէկ մասը կցուեցան կայսերական Գերմանիոյ, հակառակ տեղւոյն երեսփոխաններու բողոքին եւ յիշեց իշխան Ալէքսանդր Հոհենլոհէի խօսքը թէ Ալզաս-Լորէնը այլեւս վէճի տարր մը չէ, այլ միութեան գիծ մը պէտք է ըլլայ եւրոպական երկու մեծ պետութեանց միջեւ: «Ո՛չ Ֆրանսայի մէջ, ոչ ալ անկէ դուրս մարդ չի մտածեր ոեւէ ձեւով խնդրոյ առարկայ դարձնել Ալզասի եւ Լորէնի վերջնական մուտքը Ֆրանսական մէջ համայնքին մէջ: վստահ եմ թէ ինչպէս երէկ, վաղն ալ Ալզասի սիրտը տեղ չպիտի փոխէ»:

Աւելի բուռն խօսեցաւ Մէցի մէջ՝ Ստորին Հռենոսի քաղաքապետներուն կողմէ սարքուած հացկերոյթէն վերջ.

— Ֆրանսա ֆաստատապէս վճռած է Թոյլ չտալ երբեք որ Ալզասի կամ Լորէնի ամենափոքր մասնիկն իսկ իր ձեռքէն առնուի դարձեալ: Ազդէն մեր դրացիները խոստացած են երբեք չփորձել զայն կրկին գրաւելու: Ֆրանսա Թոյլ չպիտի տայ նաեւ որ ստեղծուի չէզոք կամ ինքնավար պետութիւն մը, որուն դիւրաբեկ եւ անկայուն կեանքը անխուսափելիօրէն նոր վէճեր պիտի ստեղծէ. Ալզաս-Լորէնը կազմող երեք նահանգները դէպի տնտեսական եւ ընկերային զարգացում իրենց ամէնէն ապահով ճամբան պիտի գտնեն՝ աւելի սերտիւ կապուելով Ֆրանսայի հետ: Ուստի անհրաժեշտ է սահուն կերպով Ֆրանսերէն խօսիլ եւ բոլորին շաիը կը պահանջէ որ դպրոցները հետզհետէ աւելի շատ սորվեցնեն մեր լեզուն նոր սերունդին:

Ալզաս-Լորէն անցեալ կիրակի ինքնավարութեան կուսակից երեք երեսփոխաններ ընտրած ըլլալով, վարչապետին ճառը աւելի կարեւորութիւն կը ստանար: Ուշագրաւ է այն որ վարչապետ Փուանքարէ խոստացաւ ոեւէ միջամտութիւն չընել Ալզաս-Լորէնի կրօնական վարչաձեւին մէջ: Ալզասի կաթոլիկները միշտ կ'ապրէին այն սարսափին տակ, որ հակակղերական Ֆրանսացիները պիտի փակեն իրենց կրօնական դպրոցներն ու վանքերը, ինչպէս երին Ֆրանսայի մէջ:

— Հանրապետութիւնը, ըսաւ, կը խոստանայ յարգել ազատագրուած նահանգներու աւանդութիւններն ու սովորոյթները, պահպանել անոնց կրթական եւ կրօնական վարչաձեւը, այն է՝ կրօնական եւ երկկեզուեան կրթութիւնն ու քոնքորտան, որքան ատեն որ կ'ուզեն :

«Շիքակօ Թրիպիւն» կը գրէ թէ վարչապետը իր այս ճառով տեսակ մը ինքնավարութիւն խոստացաւ Ալզաս-Լորէնի, գոնէ հասկցուց թէ կեդրոնացումը, որմէ կը վախնայ՛ն Ալզասցիները, չպիտի տարածուի՛այդ երկու նահանգներուն: «կարգ մը շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ այսպէս ըրաւ միայն անոր համար որ վերջին ընտրութիւնները լուրջ սպառնալիք մը կը պարունակէին: կառավարութիւնը մտադիր է վատիկանի իր դեսպանին միջոցաւ Պապին միջամտութիւնը խնդրել Ալզասի ինքնավարական կրօնաւորներուն մասին», կ'աւելցնէ Փարիզի ամերիկեան թերթը:

Սուրիոյ նոր նահանգապետը

Լիբանանի և Սուրիոյ Սահմանադիր ժողովի ընտրութիւններուն մէջ, Անտիոքի երեսփոխան ընտրուած է Պ. Մովսէս Տէր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԴԱԴԱՐ ԿԻՐՔԵՐՈՒ

Ոչ, հայ կեանքի այլանդակութիւններուն առջեւ եթէ քարերը լեզու չեն ելեր, մեր պզտիկները կը բարբառին սակայն: Անիմաստ գզուրտուքներու, սնամէջ բանավէճերու առջեւ մեր Թիգուկէս լաւերը, հոս մեր մենաստանին մէջ, կը նետեն հեգնանքով.

— «Լիոնի Հայե՛ր... Լիոնի Հայե՛ր...»

Ու եթէ անոնք քիչ մը աւելի ճանչնային հեռուն ու մօտը, ծովէն անդին, ծովէն ասդին անցած դարձածները, ո՛րքան իրաւամբ պիտի ցաւային.

— «Ա՜հ, Աթէնքի Հայեր... Գահիրէի Հայեր... աշխարհի Հայեր...»:

Ի՞նչ է, վերջապէս, սա փոթորիկը գաւաթ մը ջուրի մէջ. սա աթոռի եւ դիրքի քաշքշուքները փակ դուռներու առջեւ, հասարակաց մայթերու վրայ. «իմ»ի եւ «քու»ի խնդիրները, երբ ամէն ինչ կորսնցուցած ենք եւ ոչինչ ունինք բաժնելիք:

Ու կը սպասէի որ «ցառաջ»ի կոչը, այնքան հարազատ եւ սրտառուչ աղաղակը,— «եւրոբեայ դադար կիրքերու»— ձայն տար ամէն կողմ...

Ու կը սպասէի որ հայ մամուլը այդ կոչը նշանախօսք մը դարձնէր եւ բոլո՛րը, կուսակցութիւններէն մինչեւ անհատները, վարիչներէն մինչեւ հետեւորդները սկզբունք դարձնէին զայն:

Ու կարգախօսը թռէր, թառէր գրիչէ գրիչ, բերանէ բերան, սրտէ սիրտ, ուր որ Հայ մը կ'ապրի, կը գործէ:

Այո՛, «եւրոբեայ դադար կիրքերու»:

Մանաւանդ աւելին.

— «Դադա՛ր կիրքերու»:

ՓԱՅԼԱԿ

ՀԱՄԱՌԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Թ. Ցանկ

	Ֆր.
փոքրիկն Հրանոյշ եւ Արաքսի Գազագեան	50.—
Mme Marcelle Piatout	10.—
Գ. Աւետեան	20.—
Զ. Ռուբինեան	5.—
Ա.յրի տիկին Ագապի Սմսարեան	20.—
Լա Սօնի մէջ հանգանակուած	150.—
Մ. Ր.	20.—
փոքրիկն Յարօ Ս. Գարակէօզեան	20.—
Բ. Պ.	10.—
Գումար	305.—
Ը. ցանկին գումարը	2167.30
Ընդհ. գումար	2472.30

×

ցառաջի Խմբագրութեան,

Այսօր երբ դպրոցէն տուն եկանք, հայրիկը *Յառաջի* առաջին էջին վրայ կարդաց թէ Պուլկարիոյ մէջ երախաներ անօթի կը մեռնին եւ շատ մարդիկ խոտ կ'ուտեն: Շատ յուզուեցանք: Դպրոցին մէջ մրցանակ շահեր էինք եւ հայրիկը մեզի նուէր պիտի առնէր: Աղաչեցինք որ մեր գանձանակին դրամ, 50 ֆրանք, *Յառաջի*ն տայ, Ֆիլիպէի մեր քուրիկներուն եւ աղբարիկներուն ղրկուելու համար:

Քուրիկնե՛ր, մեզի հետեւեցէք:

Հրանոյշ եւ Արաքսի Գազազեան

×

. . . Խմբագիր,

«ցառաջ»ի 637 թիւ խմբագրականը կարդալով, իսոր յուզումի մասնակցեցաւ Լա Սօնի հայութիւնը:

Իբրեւ եղբայրական պարտականութիւն, կը փութանք ձեզի ուղարկել հանգանակուած այս չնչին գումարը, 150 ֆր.: եւ կը յուսանք, որ ձեզի հասած կաթիլները, լիճի պիտի վերածուին:

Լա Սօն *Ա. Պալիկեան*

ԽՄԲ.— Մասնակցողներու ցանկը տեսնել Դ. էջ:

Մոսկվայի Հայկական պետական թատրոնի անվան դերասանական խումբը, որ 1927 թ. ամռանը հյուրախաղերով էր Երևանում, 1928 թ. գարնանը հրավիրված էր Թիֆլիս, Բաքու, Ալեքսանդրապոլ, Կարս, Սուխում, Նոր Աթոս և Ռոստով։ Խումբը ներկայացումներ էր տալու նաև Ղրիմում, Կովկասի հայաբնակ գյուղերում և Ուկրաինայի մի քանի քաղաքներում։

Խումբը կազմակերպվել է Մոսկվայի հայ մտավորականության նախաձեռնությամբ։ Նրա հիմնադիրներն են՝ Ա. Հովհաննիսյանը, Ա. Ալազանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղազանչյանը, Ա. Ղազանչյանի կինը՝

ՅԱԳՆՈՍՅԱՆ, ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԵՎ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ՅԱԳՆՈՍՅԱՆ, ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԵՎ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Ա. ՅԱԳՆՈՍՅԱՆ

Ա. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒ

Գալուստեան (Լէյլանի), որ նախապէս ձեպելը Մուսայի «միտիւրն էր, իսկ այժմ կը վարէ գաղթականներու տեղաւորման գործը: Իսկ Չալէպէն ընտրուած է Պ. Միհրան Բիւզանդեան (402 ձայնով): Համեմատականի մնացած է տոքթ. Լեւոն պէյ Փափազեան:

Գիւղացի-Ազգայնականներու համաժողովը

Պուքրէշէն կը հեռագրեն Մայիս 6 Թուականով.—

Գիւղացի - ազգայնական կուսակցութեան բոլոր պատուիրակները առանց միջադէպի Ալպա - Ժուլիա հասան, ներկայ գտնուելու համար Գիւղացի - Ազգայնական կուսակցութեան համաժողովին: 200.000 հոգիի կը հասնէր կուսակցութեան անդամներուն թիւը: Քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որով կը պահանջեն անմիջական հրաժարումը վարչապետ Պրթթիանուի, յետոյ կ'առաջարկեն որ իշխանութեան գլուխը անցնի ազգային-գիւղացի կուսակցութիւնը, նախագահութեամբ Մանիուի:

Բանաձեւը խստիւ կը յարձակի ազատական կուսակցութեան եւ կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան դէմ, կ'ըսէ թէ ազգայնական - գիւղացիները վճռած են կռիւը շարունակել՝ մինչեւ որ փափաքուած արդիւնքը ձեռք բերեն: Ի վերջոյ կոչ կ'ընեն դաշնակից ժողովուրդներու եւ Ազգերու Դաշնակցութեան, որպէսզի նպաստաւոր լուծում մը տրուի Ռումանիան հետաքրքրող խնդիրներուն: Բանաձեւը կը վերջանայ՝ յայտնելով թէ կուսակցութեան անդամները վճռած են մինչեւ իրենց արեան վերջին կաթիլը պաշտպանել երկրին ներկայ սահմանները, ու կ'աւելցնէ թէ ազգային միութիւնը անվիճելի է:

Նման հաւաքոյթներ տեղի ունեցան նաեւ Պուքրէշի, Քրայովայի, Քոռնուցիի, Եաշի եւ Պրայիլայի մէջ: Բոլորն ալ Ալպա-Ժուլիայի մէջ քուէարկուածին նման բանաձեւեր ընդունեցին:

Համաժողովը վերջացաւ առանց միջադէպի:

Շատ՝ր այս ցոյցը կը նմանցնեն Նափոլիի մէջ Մուսոլինիի կազմակերպած Սեւ շապիկաւորներու համախմբումին, Հռոմի վրայ քալելէ առաջ: Պատուիրակներէն ոմանք 500 քիլոմեթր հեռուէն եկած էին, իրենց հետ բերելով պաշար:

:. Համաժողովէն վերջ, նախագահ Մանիու Պուքրէշ վերադարձաւ՝ ինամակալ ժողովէն ունկնդրութեան ընդունուելու եւ Ալպա - Ժուլիայի մէջ քուէարկուած բանաձեւը ներկայացնելու համար:

Պուքրէշի կառավարական շրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ քաղաքական կացութիւնը չպիտի փոխուի:

Բոլոր պատուիրակներն ու բանւորական խմբակցութիւնները կարգապահութեամբ իրենց տեղերը մեկնեցան՝ կառավարութեան տրամադրած մասնաւոր կառախումբերով:

Իշխան կարոլ պատրաստ է գահին վրայ բազմելու, երբ ազգային-գիւղացիները ներկայ կառավարութիւնը տապալելով, իշխա ութիւնը ձեռք առնեն եւ հրաւիրեն զինքը:

:. Իշխանը Շաբաթ օր Լոնտոնի օդանաւայեն իշխանութիւններէն խնդրած էր երկու օդանաւ՝ Ռումանիա փոխադրելու համար 20.000 օրինակ կոչ՝ ուղղուած ռումէն ժողովուրդին: Սակայն մերժողական պատասխան ստացաւ: Լոնտոն տպուած այդ կոչերուն մէջ, իշանը կ'ըսէ թէ՝ «կը փափաքիմ ձեր կամքով վերադառնալ զաւակիս մօտ եւ զայն դարձնել արժանի յաջորդը թագաւորութեան:կը յայտարարեմ թէ երկրէս մեկնեցայ հակառակ իմ կամքիս,դժբախտ պարագաներու ստիպման տակ:» Յետոյ շատ մը խոստումներ կ'ընէ (ազատ ընտրութիւն, մամուլի ազատութիւն, մենաշնորհներու չնչումի, գիւղացիներուն օգնութիւն եւլն.):

Իշխանին կողմէ գործակալ մը մեկնած է Հունգարիա, մաճառ կառավարութեան աջակցութիւնը ստանալու համար կարգի դատին: Յաջողութեան պարագային, իշխանը կը խոստանայ ի նպաստ Հունգարիոյ վերաքննել Թրիանոնի դաշնագիրը:

Բոլշեւիկեան ծանուցագիր Լեհաստանի

Վարշաւայի խորհրդային դեսպանատան առեւտրական կցորդ Լիդարէֆի դէմ կատարուած մահափորձին առթիւ, խորհրդային կառավարութիւնը Վարշաւայի դեսպան Բոգոմոլովի միջոցով Լեհաստանի արտաքին նախարար Զալէսքիի յանձնեց ծանուցագիր մը, որով կը բողոքէ լեհ իշխանութեանց կրաւորական դիրքին դէմ՝ հանդէպ ռուս տարագիրներու ահաբեկչական կազմակերպութեանց:

Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ մահափորձը ուղղուած էր Բոգոմոլովի դէմ, սակայն սպանիչը սխալմամբ Լիդարէֆը դեսպանը կարծած էր: Անցած տարի խորհ ային դեսպանը արդէն նախարարին յայտնած էր թէ ահաբեկիչ Վոյցիշովսքի մասնակցած էր Վոյքօֆի սպանութեան: Նախարարը խնդիրը քննելէ վերջ հաղորդած էր թէ Վոյցիշովսքի մեղսակից չէր այդ սպանութեան:

Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ լեհ կառավարութիւնը ո եւ է միջոց ձեռք չէ առած՝ ահաբեկչական կազմակերպութիւնները լուծելու համար, հակառակ անոր որ խորհրդային լիազօր դեսպան նախապէս տեղեկացուցած էր թէ մահափորձ մը կը պատրաստուի խորհրդային ներկայացուցիչներուն դէմ:

Վարշաւայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց աւելի քան 20 ռուս տարագիրներ, որոնցմէ մէկը կին: Երկու սպիտակ ռուս կազմակերպութեանց կեդրոնները խուզարկուեցան: Ձերբակալուածներուն մէջն է ահաբեկիչին եղբայրը:

Դժոխային մեքենայ Սոֆիայի մէջ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օր դրամատուն մը դրան տակ դրուած դժոխային մեքենայ մը պայթեցաւ, առանց վնասելու շէնքին: Պայթումի սաստկութեան տակ խորտակուեցան մօտակայ տուներու բոլոր ապակիները. մէջն ըլլալով Ռումանիոյ դեսպանատունը, որ դրամատուն դիմացը կը գտնուի: Այս եղեռնափորձը պարզ ցոյց մը կը կարծուի: Փննութիւն բացուած է:

Նոր երկրաշարժ Անատոլուի մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն Մայիս 6 Թուականով.—

Երէկ իրիկուն սաստիկ երկրաշարժ պատահեցաւ Իզմիրի մէջ: Անատոլուի մէջ երկու գիւղեր քանդուեցան: Տրապիզոնի մէջ բազմաթիւ մարդեր վիրաւորուեցան: Վնասները շատ կարեւոր չեն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. վարչութեան Շրջանային կոմիտէի
12 Մայիս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, սինեմա ՍԷն-Լուի սրահին մէջ
կը ներկայացուի՝ «ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱԽՈՒՄԸ»
ԳԻՆ 7, 5, ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերը կարելի է ստանալ՝ 26 Bld. Vauban եւ ներկայացման օրը Թատրոնի կիշէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՇԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ
ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԱՌԱՋԻՆԸ ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եւ Եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Անդրանիկ եւ իր յուղարկաւորութիւնը, վարդանանք, Արայ գեղեցիկ եւ Շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, Թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ (մին սեւանայ լիճին վրայ) եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յստակ, գունագեղ եւ մեծադիր: Բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին:

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս Շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11, Սալ տ'Օրթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Օթօպիւս՝ AL, S, Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.:

Տոմսակներ (5, 8, 10 ֆր.) կը ծախուին Ս. Միշէլ՝ «Ալի» ճաշարան, 67 Rue Monsieur-le-Prince, Պելվիլ՝ Պ. վահրամին ճաշարանը, 8 Rue Jouy-Rouve եւ կազմակերպող ու ներկայացնող Ց. Պապէեանի քով՝ 3bis Passage Lauzin (XIXe), իսկ ներկայացման գիշերը՝ կիշէն:

ԼԱ ՍՕՆԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՆԿԸ
Փոքրիկ Ն. Թէրլեան 5 ֆր., Ս. Եղիազարեան 20, Անհատ մը 10, Ս. Աբրահամեան 10, Յ. Գուզուեան 5, Ա. Թաշճեան 20, Մ. Սուքիասեան 15, Տիկին մը 10, Գ. Աւետեան 35, Էնկ. Պալիկեան 20, գումար 150 ֆր.:
(Տես Ա. էջ):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի դասընթացքը այսօր Երեքշաբթի իրիկուն Ֆլորիայի մէջ ժամը 9—10 Անգլիոյ պատմութիւն (Նաթանեան:
10—11 Տոժարակալութիւն (Տէրպէտէրեան):

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒԻՆ կը հրաւիրուի Պ. Յարութիւն Ճրէնկեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Մէրտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գուպալի), իր անուն Գալուստ, մօր անուն Ադաւնի, քոյրերը Խոնարհիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի ատենները Բաքուի կողմերը արաբական տարագով: Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Խաչիկ Պանտէգեանի եւ մօրաքրոջ տղան Քնիկ Պալթաեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Հասցէն տուողին 200 ֆրանք նուէր: կը խնդրուի սուրիահայ եւ եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել:

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱՓԵՑԷՔ

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԵՐ
ԻԶՄԻՐԻ ԱՂԷՏԻ ՄԱՍԻՆ

LA VÉRITÉ
Sur UN DRAME HISTORIQUE
La Catastrophe de SMYRNE
Հեղինակ՝ E. Dourmoussis
Դիմել՝ *Յառաջի*: Ֆրանսա՝ 10 ֆր., գաւառ 11, արտասահման՝ կէս տոլար:

"ՌՈՍՏՈՄ,, ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

«ՌՈՍՏՈՄ» գրադարանը ընթերցասէր հասարակութեան առջեւ բաց է հետեւեալ ժամերուն.
կիրակի օր ժամը 10.30էն 1, Գշ. օր ժամը 8.30էն 10, Եշ. օր ժամը 8.30էն 10, Շբ. 3էն 7:

Ամէն հայ անհատ կրնայ օգտուիլ գրադարանի գրքերէն վճարելով ամսական հինգ ֆր.:

Գիրքեր ստանալու համար դիմել վերեւ նշանակուած ժամերուն գրադարանապետները Պ. Հայկ Մաճառեանի եւ Գէորգ Մելիտոնեանի, 131 Fbg. du Temple, Metro: Belleville.

ՄԱՅԻՍԻ ՎԵՐՋԸ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Պ. ԶԱՐՈՑԵԱՆԻ
ՄԵՌՆՈՂՆԵՐԸ
ԹԱՏՐՈՆ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ
Գին՝ 12 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ: Յիսուն օրինակ պիտի տպագրուի ճարտնական Թուղթի վրայ, Թուագրուած 1էն 50 եւ հեղինակին ստորագրութեամբ, հասը 50 ֆրանք:
Դիմել՝ B. ZAROYAN,
119, Rue de l'Evêché, Marseille

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)
Վկայեալ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60.46

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
TANNERIE DE LA DEULE
9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05—86
Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան
Ադաղուած ներբանցու կաշի,
Քուուփօն (*կոնակի մասը*) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36.
Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, ֆրանք,
Քօլէ (*վերի մասը*) 14, 16, 18 ֆրանք:
Ֆլան (*կողի մասը*) 14, 15, 16 ֆրանք:
Մասնաւոր գնդ հայ կօշկակարներու կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԻԼՅ ՀՐՃՈՒՒԻ ու ԺՊՏԻ
Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:
Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96,70 եւ 97,39
Կը կատարէ Ֆրանսա մուտնելու/կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ:
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ
Հայկական եւ արեւելեան կրամաֆոնի փլաքներու եւ ասեղներու՝ Ամերիկայէն նոր ճասած: Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e).
Փափաքողներուն, ցանկը կը դրկուի ծրիօրէն:

Սիմկեր մեխեւնաներ
կը, ծախենք գործածուած սինկէր կարի մեքենաներ, ասեղներ եւ գործիքներ, Ժամն եւ լաւ: Դիմել՝ միայն երկուշաբթի, Շաբաթ եւ կիրակի օրերը ամբողջ օրը, Պօյաճեան եւ Արզուեան, 5 Rue Marceau, St. Ouen (Seine). Մէթրօ՝ Clignancourt.

ՎԱՐՉՈՒՒ ՅԱՐԿԱԲԱՆԻՆ
Երկու սենեակ եւ խոհանոց պարտէզով: կազ եւ ելեկտրականութիւն: 16 Rue des Allouettes, Colombes, Gare les Vallées-Շոգեկառք՝ կայ մէն Լազարէն:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10
Le Gérant. H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան *ժամեր՝* Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ
50 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ՋԵՂՁ

Նշանածները (768 էջ) 40, Պէն-Հուր 35, Թագաւոր Լիրայց 10, Սիրահարի մը դասերը 10, Աբբա Գօնսթանթէն 10, Ոսկեղէն բանալի ֆր. լեզուի 12, Ինքնուսուցիչ-զրուցատրութիւն 6, 7, 10, ֆր.հայ բառարան 8,25, 70, Հայ-ֆր. բառարան 15,70, Հայ. մեծ քարտէսը 20, Հրաշագործ Փաքիրը 5, 10, Դիակնորուն մէջէն 2, Վարդանանք 5, Մելիհա Նուրի հանըմ 5, Բանի սիրուբուռք 3, Հին Աստուածներ 15, Հօճա Նասրէտտին 17.50, Կէս-կոյսեր 20, Թէատօրա 10, Աշուղ Ղարիպ 5, Մտերիմ զրուցներ 30, Բարեկենդանի անկուտիները 2, ԵՐԱՋԱՒԱՆ 5, 6, 8, 10, 20, ԵՐԳԱՐԱՆ 3, 5, 10, 25, 30, 40, Տօքթ. Քիւրթ խրտուիլակները 10, Երկու խուլեր 2, Հարիւրապետ Քօքիճօ 20, Կարմիր ժամուց 10, Արշին մալ ալան 4, Օտարը (Հայկ. տղր.) 5, Խաղամոլ Մապիւս 12,50, Լուսաբեր ընթերցարան Ա. Բ. Գ. Դ. տարիներ 8, 10, 12, 14, Սրտին ձայնը 25, վանակնին սէրը 15, Նատիա 10, Անուշ 5, Ոսկի եռանկիւնը (312 էջ) 25, Աղջկան մը դիշատակարանը (Տքթ. Փաշայեան) 7.50, Խնդամոլիկ աղջիկը (Ա. Արփիարեան) 7.50, Արսէն Լիւպէն 9, Շէրլօք Հօլմս 7, Թոքախտը 3, Ջերմամիզութիւն 3, Սիրոյ խոնարհն առջեւ 4, Լուսաբեր այբենարան 5:

Ինչպէս նաեւ ամէն ուզուած գիրք: Պահանջեցէ՛ք մեր 40 էջնոց ՆՈՐ գրացուցակը որ լեցուն է ձեր ուզածներով եւ կը պարունակէ հազարումէկ տեսակ գիրքեր ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ գիներով: Դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 RueKléber, Issy-les-Moulineaux (Seine)

ԳՆԵՑԷՔ ԵԹԷ ՓՈՐՁՈՎ ՀԱՍՏԱՏԷՔ ԹԷ ՕՐԱԿԱՆ 200 ՖՐԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՔ
Ծախու է մեկնումի պատճառաւ, Մարսէյլի ամենաօգտաւէտ կողմը, վիլլայի մը մէջ ՊՈՒԼՂՈՒՐԻ եւ ծեծածի (տէօյմէ) գործարան մը իր բոլոր կազմածներով, մօթէօռ, քնքաքսէօռ, սէշուառ՝ 25 քառակուսի մեդր՝ ձմեռուան եղանակին հաճոյ չորցնելու համար, վանթիլաթէօռ, մաղ, կաթսաներ, պլաքիւ ֆառինիէր, եւայլն: Վիլլան ունի բնակելիք 4 սենեակ, իւրաքանչիւրը 20—25 քառակուսի մեդր մեծութեամբ, ջուր, օգային կազ, ելեքտրականութիւն եւ 3—4000 քառակուսի մեդր հող յարմար վարձքով:
Դիմել՝ H. TÉLLIAN, 50 Rue St. Jacques, MARSEILLE

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԱԳՈՅՆ ԺԱՊԱՒԻԷՆՆԵՐՈՒ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՒԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑՑ ՄԻՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Դրատուն Ն. ՅԱԿՈՐԵԱՆ
191 Cours Lafayette, LYON
Նմոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը դրկուի

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻՒԼԻՐԶ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՄԱՅԻՍ
1928

9 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 642 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ա՛Հ ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՇԱՐԺԻՆ

Երէկ արդար հպարտութեան օր մըն էր «Յառաջ»ի համար։ Առտուն՝ տասը ֆրանք միայն կերևար, շարժի հանգանակութեան գլուխը։

Կէս ժամ չանցած, իրարու ետեւէ տեղալ սկսան գումարները, — փարիզէն եւ գաւառներէն։ Եւ կէս օրին արդէն ունէինք 2222 ֆրանք, ինչպէս կը տեսնէք հանգանակութեան ցանկէն։

Բայց գումարէն աւելի, տալու ձեւն է որ յուզումով կը լեցնէ մեր սիրտը։

Ահաւասիկ տղայ մը.

— «Նիւթական օգնութիւնը զոր կ'ընեմ Թէպէտ շատ չնչին է, բայց իմ ի հանդէպ մեղադրանքները հերքելու համար, կը յայտնեմ թէ ես 15 տարեկան, աղքատ ծնողքի մը զաւակն եմ։ Այս 15 ֆր.ն ալ շաբաթական ծախքերու կրճատումէն գոյացած է ամիսներու ընթացքին, նպատակ ունենալով զայն գործածել օգտակար բանի մը։ կարծեմ ասկէ աւելի օգտակար բան չկայ»։

Եւ կը խնդրէ որ անունն ալ սկզբնատառով նշանակենք։

Ահա ուրիշ մը.

— ... «Մարդ որքան ալ անզգայ ըլլայ, անկարելի է որ օգնութեան չհասնի այս բաները լսելով։ կ'ուզեի օր առաջ ղրկել, բայց քանուր ենք. այսօր *քէնգէնս* առնելով կը փութամ ղրկել իմ պզտիկ նուէրս, քսան ֆրանք»։

Իսկ ինչ որ կատարուած է երկու արուարձաններու, Ալնուվիլ-լէ-Կոնէսի (1057 ֆր.) եւ Սէվռանի մէջ (465 ֆր.), կամ Հայրենակցական համեստ Միութիւններու կողմէ, ինքնաբերաբար, նոյնքան սրտառուչ է։ Այդ երկու գիւղերն ալ, ինչպէս ուրիշներ, կը բաղկանան համեստ աշխատաւորներէ, որոնք երբեք ձեռնպահ մնալու սովորութիւն չունին։ Ամէն անգամ որ համազգային տագնապ մը ծագի, քով քովի կուգան եւ իրարու կը յիշեցնեն իրենց պարտականութիւնը։

Այսպէս եւ Հայրենակցական Միութիւնները, որոնք արդէն ժողովներ գումարել սկսած են, իրենց բաժինը փութացնելու համար։

Առաջին քայլը առաւ Տրապզոնի Հայրենակցական Միութիւնը (Փարիզ), համեմատաբար բախտաւոր կազմակերպութիւն մը, որ 500 ֆրանք փութացուց։ Յետոյ, Ինուսի Հայրենակց. Միութիւնը (Մարսէյլ), որ քիչ գտնելով 200 ֆրանքի մասնակցութիւնը, կը բացատրէր այնքան սրտառուչ տողերով.

— «Թէեւ քիչ, բայց մեր ունեցածն է որ կուտանք, որովհետեւ միութեանս անդամները առանց բացառութեան գործարաններու մէջ աշխատողներէ կը բաղկանան, եւ խիստ սակաւաթիւ են։ Մեր կարօտեալներու բաժինն է որ կուտանք»։

Եւ այսպէս շարունակ։ կաթիլ-կաթիլ, բայց ինքնաբուխ, եւ սրտա'նց։

×

Առաջին օրէն քսինք որ մեծ յաւակնութիւններ չունինք։ Հարուածը այնքան ծանր է որ, պետական իշխանութիւնները եւ միջազգային օրհաններն անգամ շուարման մատնուած են։

Անցեալ օր հրատարակեր էինք Մանուկներու Օգնութեան միջազգային Միութեան կոչը, այնքան սարսռազդեցիկ մանրամասնութիւններով։ Սոֆիայի մեր թղթակիցը տակաւին երէկ նոր փաստեր կը յիշէր, որոնք ամբողջ ողբերգութիւն մը կը կազմեն։ Միայն Փիլիպէի մէջ հազարաւորներ ցամաք հացի մը կարօտը կը քաշեն։ Մանուկները կը հիւանդանան սնունդի պակասէն։ Փիլիպէի 7—8000նոց գաղութէն գատ, վնասուած են Չարմանլըի, Խասքովոյի, Սք. Զակրայի, Նովօ Զակրայի, փազարճըքի եւլն. Հայերը, մօտ 4-5000 հոգի, որոնց մեծ մասը 1922ի գաղթականներն են, արդէն կէս անօթի՝ տիրող անգործութեան հետեւանքով։

Ամբողջ պատմութիւն մըն է, նաեւ, Երուանդ եպսկ.ի յայտարարութիւնը, որուն մէկ մասը միայն հրատարակած ենք այսօր.

— կառավարութիւնը առաջ 650, իսկ այժմ միայն 400 հայ ընտանիքներու հաց կուտայ. ուստի ամէն օր 5-600 հաց պիտի գտնենք եւ բաժնենք։ Որոշած ենք ձրի սեղանատուն մը հաստատել եւ գոնէ շաբաթը 3-4 անգամ տաք կերակուր տալ մանուկներու։ Ջքաւորներուն գոնէ շաբաթը 2-3 անգամ տաք կերակուր ապահովելու համար, անհրաժեշտ են խոշոր գումարներ, զորս դժբախտաբար չունինք։ կարծես թէ յոյս ալ չկայ...։

Ուրեմն, ինչ որ պիտի ղրկուի արտասահմանէն, «Յառաջ»ի կամ ուրիշներու միջոցաւ, ամէնէն առաջ պիտի ծառայէ իբրեւ հացագին՝ մնծերուն, եւ իբրեւ «պուտրմ կաթ»՝ փոքրերուն համար, որոնց համբանքը ոչ մէկուն ծանօթ է տակաւին։

Մնգի կը հաղորդեն թէ Բարեգործականը եւ փարիզի Տիկնանց կարմիր Խաչն ալ օգնութեան կոչեր ուղղած են։ Բարի. բայց չէ՞ որ այդ երկու Միութիւնները կրնային մէկ անգամէն խոշոր գումարներ փոխադրել, մինչդեռ Երուանդ եպսկ.ի ձեռքը հասեր է միայն 50,000 լէվա (10,000 ֆրանք), Բարեգործականի ղրկած 20,000էն, մնացածը անշուշտ բաժնուած ըլլալով պատ. Շահվէլէտեանի հայեցողութեամբ։

Վերջին պահուն ստացանք նոր կազմակերպութեան մը, Մարսէյլի Եւրոպահայ կարմիր Խաչին կոչը, եղբայրական աջակցութեան մասին։

Գնահատելով այս բոլոր ձեռնարկները, աւելորդ անգամ մըն ալ կը շեշտենք.

— Որքան շուտ, այնքան լաւ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԽԵԼՕՔ ԽՕՍՔԵՐ

Ճիւմհուրիյէթի վաթշաւայի թղթակիցը, որ Թուրքերէնի ուսուցիչ է եղեր նոյն քաղաքի հայմալսարանին մէջ, շարունակելով իր խորհրդածութիւնները ոչ-թուրքերուն թրքախօսութիւն պարտադրելու ձեռնարկի մասին, կը նկատէ.

— «Գալով *Թուրք ժշակոյթը*, գրականութիւնը, թատրոնը եւ երաժշտութիւնը ուրիշներուն սիրցնելու խնդրին, ասիկա աւելի ծանր գործ մըն է։ Որովհետեւ Հայը, Յոյնը եւ Եահուտին, բացի իրենց գրականութենէն, եւրոպականներուն ալ ծանօթ են։ Եւ *Թուրք* գրականութիւնն ու թատրոնը բաղդատելու համար ալ պատրաստ աստղեներ կան։ Այս բաղդատութեան մէջ անժխտելիօրէն երեւան կուգայ այն իրականութիւնը թէ, *Թուրք ժշակոյթն* ու գրականութիւնը, բաղդատութեան չդիմանալու աստիճան վար են ֆրանսականէն, գերմանականէն, անգլիականէն եւ ռուսականէն։ Եւ այս բաղդատութեան արդիւնքը բնաւ փառք մը չապահովեր *Թրքութեան* համար։ Հետեւաբար, *Թուրք* գրականութիւնը ի վիճակի չէ ոչ-*Թուրքերը* գրաւելու։

Գալով թատրոնին, բուն առումով *Թրքական* թատրոն չկայ։ Հիմակուանը՝ ոչ ազգ. թատրոնի զարգացման շրջան է, ոչ ալ եւրոպական թատրոնի ցոլացումը *Թրքական* կեանքին վրայ։ Ներկայացուած երկերը, եւրոպական հին թատերական պզտարներէն հաւաքուած մէկ մէկ խաղեր են, — անգոյն, անկենդան, եւ ապազգային։ Թէ նիւթերը օտար են *Թրքական* կեանքին, եւ թէ խաղացողները, իրենց խաղով եւ շարժուձեւերով։

Սպասել որ այս գրականութիւնն ու թատրոնը ծառայեն Հայերու, Յոյներու եւ Հրեաներու *Թրքացման*, կը նշանակէ կաթ սպասել *Թռչունէն*։

Ասոր համար, ներկայիս *Թուրք* երիտասարդին պարտականութիւնն է ո՛չ թէ ոչ-*Թուրքերով* զբաղիլ, այլ ուշադրութիւնը կեդրոնացնել ազգային ներքին կեանքին վրայ, եւ հետեւեալ նշանախօսքով մօտենալ իր վարպետներուն, խմբագիրներուն եւ գրողներուն.

— Ազգակի՛ց, *Թուրքերէն* խօսէ, ազգակի՛ց, *Թուրքերէն* գրէ։»

ՄԻԱՅՆ 400 ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՑ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

ԻՍԿ ՄԻՒՍՆԵ՞ՐԸ

Ֆիլիպէի նպաստաբաշխ մարմնին նախագահ երուանդ եպսկ. փէրտահճեան հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

— *Ազէտին հետեւեալ օրն իսկ* յանուն *Թագական խորհրդոյ*, *Եգիպտոսի*, *Բալիֆորնիոյ*, *Ամերիկայի առաջնորդութեանց*, *Հ. Բ. Ը. Միութեան*, *Պ. Պ. Գ. Կիւլպէնկեանին* եւ *Գարակէօզեանին* դիմում ըրինք։ Մինչեւ հիմա միայն *Բարեգործականէն* 50,000 լէվա գանձեցինք։ Թէեւ *Բարեգործականը* 100 անգլիական եւս խոստացաւ, սակայն այդ գումարը դեռ չստացանք։ Ուրեմն ներկայիս մի միայն 50,000 լէվա ունինք։

Կառավարութիւնը թէեւ անցեալ շաբաթ 650 ընտանիքի հացի կարօտ տուաւ, սակայն այս շաբաթ 400ի իջեցուց։ Հաւանաբար շատ մը չքաւոր ընտանիքներ առանց հացի մնան, ուստի ամէն օր 500—600 հաց պիտի գնենք եւ անոնց պիտի բաժնենք։ Որոշած ենք նոյնպէս, ձրի սեղանատուն մը հաստատել եւ մօտ 70—80 պզտիկներ կերակրել, շաբաթը 3—4 անգամ տաք կերակուր տալով։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքերը կ'ընդունին լատին տառերը

Անատոլուի գործակալութիւնը էնկիւրիէն կը հաղորդէ մայիս 3 Թուականով.—

Որոշուեցաւ լատինական տառերը ընդունիլ, եւ մօտերս գիտական մեծ ձանձաժողով մը նիստի պիտի հրաւիրուի, նոր այբուբէնին հիմերը ճշդելու համար։

Նախ Թուրքերէն մեծ բառարան ը պիտի կազմուի։ Լատինական տառերու գործածութիւնը աստիճանաբար պիտի ընդհանրանայ, եւ 15 տարիէն պիտի ամբողջանայ։ Առաջին անգամ, Ազգ. ժողովը օրէնքով մը պիտի ընդունի եւրոպական Թուանշաններու գործածութիւնը։ Յետոյ, աստիճանաբար, Թղթատարական եւ հեռագրական սպասարկութեանց մէջ պիտի գործածուին Թուանշաններն ու լատինական գիրերը։ Ամէնէն վերջն ալ, նախակրթարաններու մէջ լատինական գիրերով պիտի կատարուի դասաւանդումը։

Աֆղանիստանի թագաւորը Մոսկուայի մէջ

Բազմաթիւ ընդունելութիւններ կ'ըլլան ի պատիւ Աֆղանիստանի Թագաւորին ու շքախումբին։ Գործավարները իրարու հետ մրցումի ելած են՝ պատուելու համար վեհափառ հիւրերը։ Բոլշեւիկները կարելին կ'ընեն գինուորական դաշինք մը կնքելու համար Աֆղանիստանի հետ, սակայն Ամանուլլահ Թագաւորը պատասխանած է Թէ պէտք է վերջացնէ Ռուսիոյ մէջ իր պտոյտը, այցելելով Լենինգրադ, Օտեսա, Բագու եւ Բաթում, ու վերադառնայ Քապուլ՝ որոշում մը տալէ առաջ։ «Պրաւդա» եւ ուրիշ Թերթեր կը յուսան Թէ էմիրը պիտի առնչակցի իրենց՝ Հնդկաստանի մէջ ապստամբութիւն մը պայթեցնելու համար։

Խորհրդ. կառավարութիւնը որոշած էր Մայիս 1ին կարմիր բանակին յանձնել «Մեր պատասխանը Զէմպրլէյնի» պիտակին տակ շինուած 49 օդանաւերը։ Այս արարողութիւնը յետաձգուեցաւ, որպէսզի կատարուի կիրակի օր, ի ներկայութեան Աֆղանիստանի Թագաւորին։ Այս վերջինը մեծաժ ըլլալով Անգլիոյ հակառակ ցոյցի մը մասնակցիլ, այդ հանդիսութիւնը կրկին յետաձգուեցաւ։

Պատերազմական գործավար Վորոշիլօֆ յանուն Գինուորական Յեղափոխական Խորհուրդին, Ամանուլլահ Թագաւորին նուիրեց սուր մը եւ գաշոյն մը, իսկ Սիւրէյեա Թագուհիին՝ հրացան մը։ Ընդունելութեան մը առթիւ կալինին ճառ մը խօսելով ըսաւ Թէ աֆղան-խորհրդային բարեկամութիւնը հիմնուած է փոխադարձ շահերու եւ ուղղուած՝ հասարակաց թշնամիներու դէմ։ ինը տարի առաջ երկուքն ալ կռուեցան և յաղթեցին։

Զիչէրին, որ շատ քիչ անգամ իր անունով կը գրէ, խորհրդային մամուլին մէջ հրատարակուած մասնաւոր յօդուածով մը կը բացատրէ Աֆղանիստանի ներկայ, անցեալ եւ ապագայ կարեւորութիւնը, զայն կը ներկայացնէ իբրեւ կեդրոնական հանգոյցը ասիական ճամբաներուն, մանաւանդ իբրեւ «Հնդկաստանի պողոտան»։ կը յիշէ կարեւորութիւնը զոր մեծ գինուորականներ տուին Աֆղանիստանի՝ մեծն Աղեքսանդրէն մինչեւ Նափոլէոն։ Յետոյ ևկան Անգլիացիները, սակայն ինը տարի առաջ «փատիշահ Ամանուլլահ յաղթական կռիւ մը մղեց, ու սուրը ձեռքին, ստիպեց Անգլիան, որ ճանչնայ Աֆղանիստանի անկախութիւնը»։

Զիչէրին յօդուածը կը վերջացնէ՝ հաստատ յոյս յայտնելով Թէ երկու երկիրները աւելի եւս պիտի ամրապնդեն իրենց կապերը։

Համաշխարհական փորձեր Թուրքիոյ մէջ

Համաշխարհարները Մայիս 1ի առթիւ Թուրքիկ հրատարակած ըլլալով Պոլսոյ մէջ, ուրթ հոգի հսկողութեան տակ առնուեցան։ Թուրք Թերթերը կը գրեն Թէ իզմիրի եւ Պրուսայի մէջ ալ նման դէպքեր պատահած են։

Կէս գիշերէն յետոյ, հրէական Թաղին եւ բանուորական կարգ մը տեղերու մէջ յայտարարութիւններ փակցուած են. «Թուրքիոյ համաշխարհար կուսակցութիւն, մասնաճիւղ Գ. Միջազգայինի» ստորագրութեամբ, Եւ մուրճի ու մանգաղի նկարներով։ Խմորատիպով շատ մը օրինակներ հանուած են յայտարարութենէն, և հոս-հոն բաժնուած։

Քննութիւն կատարելով, ոստիկանութիւնը կասկածելի Թուղթեր գտած է տան մը մէջ։

Իզմիրի մէջ ալ ձերբակալուած են երեք համաշխարհարներ, որոնք յայտարարութիւնները փակցուցած են կայարաններու վրայ։ Քննութիւնը կը շարունակուի։

Հայ-կաթոլիկ եպիսկոպոսներու ժողովը

«Այմա»ի Թղթակիցը Շումէն կը հեռագրէ Մայիս 6 Թիւով.

Այս առաւօտ բացուեցաւ հայ-կաթոլիկ եպիսկոպոսներու համաժողով մը, քննելու համար հայ-կաթոլիկ եկեղեցիին ներկայ կացութիւնը։ Միայն 9 հայ եպիսկոպոսներ կը մասնակցին հանդիպումին, որուն կը նախագահէ կարդինալ Սինէրօ, փոխ-քարտուղար Արեւելեան եկեղեցիներու միաբանութեան։

Պատերազմէն առաջ Հայաստանի մէջ կային ոչ նուազ քան 16 հայ-կաթոլիկ եպիսկոպոսական աթոռներ, այժմ միայն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՌՕՏ ԳԻՒՂԵՐՈՒ «ՅԷՍՏ»Ը

... Խմբագիր,

«Յառաջ»ի մէջ կարդալով նկարագրութիւնը այն աիւեղի ադէտին, որուն մատնուեցան Պուլկարիոյ հայաբնակ քաղաքները, հանգանակութեան մը ձեռնարկեցինք եւ ձեզի կը բերենք 1057 ֆրանք մեր գիւղէն։

կը հրաւիրենք ամէն հայրենակից, ո՛ր երդիքի տակ ալ գտնուի, կատարել իր պարտականութիւնը արկածահար ազգակիցներու հանդէպ։

Ալնուվիլ-լէ-կոնէսի
հաւաքիչ յանձնախումբ
Ն. Նիկողոսեան, Վ. Ճէզայիրլեան, Յ. Իշխեհան, Գ. Աւագեան, Գ. Կիւլեան։

ԽՄԲ.— Մասնակցողներու ցանկը յաջորդով։

×

... Խմբագիր,

կարդալով «Յառաջ»ի կոչը Պուլկարիոյ աղէտեալ եղբայրներու Թշուառութեան մասին, Սէվրանի հայ գաղութը հաւաքեց 465 ֆրանք, նախաձեռնութեամբ Պ. Պ. Սարգիս Պատէմեանի եւ Գրիգոր Գրիգորեանի։

ԽՄԲ.— Յանկը յաջորդով։

×

... Խմբագիր,

Ջարսանճաքի Հայր. Միութիւնը այսօր որպէս եղբայրական օգնութիւն, ձեզի կը ղրկէ 200 Ֆր. ի նպաստ Պուլկարիոյ երկրաշարժէն աղէտեալ հայրենակիցներու եւ կը խնդրէ որ ձեզիք անոնց յայտնել մեր եղբայրական ցաւակցութիւնը։

Մարսէյլ Զ. Հ. Միութիւն

×

ԽՄԲ.— Վերի գումարին առաջին 2000 ֆրանքը շաբաթ օր, 5 Մայիս, փոխադրած էինք Փիլիպէ, Երուանդ եպսկ. փէրտահճեանի։

Երկրորդ երկու հազարն ալ այժմ լրացած ըլլալով, այսօր իսկ փոխադրեցինք նոյն հասցէին։

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ժ. Յանկ

	Ֆր.
Ալնուվիլ-լէ-Կոնէսի մէջ հանգանակուած	1057.—
Սէվրանի Հայրենակից-ներէն հանգանակուած	465.—
Մարսէյլէն՝	
Ջարսանճագցիներու Հայր. միութիւն	200.—
Խորէն Չալաճեան	100.—
Վալանսէն՝	
Օր. Ասրինէ Պոյաճեան	50.—
Վ. Աճեան Չէքէմեան	5.—
Վ. Արդան Անտոնեան	5.—
Գոհար Ալաշաեան	5.—
Սէն-Սէրնէն՝	
կարապետ Քէօշկէրեան	15.—
Շրանտ Աւշարեան	15.—
Վիրոֆլէյէն՝	
Տէր եւ Տիկ. Մկրտիչ Մարգարիտ Մանուշակեան	20.—
Փարիզէն՝	
Գարլօ Ագեան	10.—
Թ.	10.—
Տ. Գահվէճեան	20.—
Էսկիշէհիրցի Արապեան ընտանիք	50.—
Փոքրիկն Լուսաճին Արապեան	20.—
Մկրտիչ Մեսաքսեան	50.—
Յակոբ Վէզիրեան	20.—
Գ. Ս.	5.—
Մնիկ Խաչերեան	100.—
Գումար	2222.—
Թ. ցանկին գումարը	2472.30
Ընդհ. գումար	4694.30

×

ՀԱՄԵՍՏ ԳԻՒՂԵՐՈՒ «ՅԷՍՏ»Ը

... Խմբագիր,

«Յառաջ»ի մէջ կարդալով նկարագրութիւնը այն աիւեղի ադէտին, որուն մատնուեցան Պուլկարիոյ հայաբնակ քաղաքները, հանգանակութեան մը ձեռնարկեցինք եւ ձեզի կը բերենք 1057 ֆրանք մեր գիւղէն։

կը հրաւիրենք ամէն հայրենակից, ո՛ր երդիքի տակ ալ գտնուի, կատարել իր պարտականութիւնը արկածահար ազգակիցներու հանդէպ։

Ալնուվիլ-լէ-կոնէսի
հաւաքիչ յանձնախումբ
Ն. Նիկողոսեան, Վ. Ճէզայիրլեան, Յ. Իշխեհան, Գ. Աւագեան, Գ. Կիւլեան։

ԽՄԲ.— Մասնակցողներու ցանկը յաջորդով։

×

... Խմբագիր,

կարդալով «Յառաջ»ի կոչը Պուլկարիոյ աղէտեալ եղբայրներու Թշուառութեան մասին, Սէվրանի հայ գաղութը հաւաքեց 465 ֆրանք, նախաձեռնութեամբ Պ. Պ. Սարգիս Պատէմեանի եւ Գրիգոր Գրիգորեանի։

ԽՄԲ.— Յանկը յաջորդով։

×

... Խմբագիր,

Ջարսանճաքի Հայր. Միութիւնը այսօր որպէս եղբայրական օգնութիւն, ձեզի կը ղրկէ 200 Ֆր. ի նպաստ Պուլկարիոյ երկրաշարժէն աղէտեալ հայրենակիցներու եւ կը խնդրէ որ ձեզիք անոնց յայտնել մեր եղբայրական ցաւակցութիւնը։

Մարսէյլ Զ. Հ. Միութիւն

×

ԽՄԲ.— Վերի գումարին առաջին 2000 ֆրանքը շաբաթ օր, 5 Մայիս, փոխադրած էինք Փիլիպէ, Երուանդ եպսկ. փէրտահճեանի։

Երկրորդ երկու հազարն ալ այժմ լրացած ըլլալով, այսօր իսկ փոխադրեցինք նոյն հասցէին։

ՀԱՅՈՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

(Ե. եր վերջին մաս)

Ժամանակագրական կարգով հետևելով հայ գրականության զարգացման ընթացքին, մենք հասանք 1913 թվականին։ Այդ տարին հայ գրականության համար նշանավոր է նրանով, որ այդ տարի հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

Ալ. Շիրվանզադեն իր «Ներսես Աշտարակեցի» վեպում ներկայացնում է հայ ազգային-ազատագրական շարժման մի էջը։ Վեպի գործողությունները տեղի են ունենում 1722 թվականին։ Հայ ազատագրական շարժման գլուխ է կանգնած Ներսես Աշտարակեցի կաթողիկոսը։ Նա ձգտում է ազատագրել հայ ժողովրդին պարսկական լծից։ Ներսես կաթողիկոսը ուղարկում է Պետրոս Մեծ ցարի մոտ, որպեսզի նրանից օգնություն խնդրի։ Ներսեսի ուղարկած պատվիրակությունը ցարի մոտ հասնում է Կասպից ծովի ափերին, որտեղ ցարը պատերազմում էր պարսիկների դեմ։ Ցարը խոստանում է օգնել հայերին, եթե նրանք ապստամբեն պարսիկների դեմ։ Ներսեսի պատվիրակությունը վերադառնում է Հայաստան։ Ներսես կաթողիկոսը ապստամբություն է բարձրացնում, բայց ապստամբությունը ճնշվում է։ Ներսես կաթողիկոսը ստիպված է լինում փախչել Ռուսաստան։ Ներսես կաթողիկոսը Ռուսաստանում մահանում է։

Ալ. Շիրվանզադեն իր վեպում ներկայացնում է հայ ազատագրական շարժման մի էջը։ Նա ցույց է տալիս, որ հայ ազատագրական շարժումը ունի ինքնուրույն բնույթ։ Հայ ազատագրական շարժումը ոչ միայն ուղղված է պարսկական լծի դեմ, այլև ուղղված է ռուս ցարիզմի դեմ։ Ալ. Շիրվանզադեն ցույց է տալիս, որ ռուս ցարիզմը ոչ միայն չի օգնում հայ ազատագրական շարժմանը, այլև խոչընդոտում է նրան։

Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպը նվիրված է 1908 թվականի հեղափոխությանը։ Գ. Զոհրապը ցույց է տալիս, որ 1908 թվականի հեղափոխությունը ոչ միայն ազատագրեց հայ ժողովրդին ցարական բռնակալության լծից, այլև ազատագրեց նրան ազգային ճնշումից։ Գ. Զոհրապը ցույց է տալիս, որ 1908 թվականի հեղափոխությունը հայ ժողովրդի մեջ առաջ բերեց ազգային ինքնագիտակցության մեծ վերելք։

Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» վեպը նվիրված է 1828 թվականի Էջմիածնի ժողովին։ Վեպում ներկայացված է Ներսես Աշտարակեցի կաթողիկոսի ընտրությունը։ Ներսես կաթողիկոսը ընտրվում է ռուսական կառավարության ճնշման տակ։ Ռուսական կառավարությունը ձգտում էր ընտրել կաթողիկոս այնպիսի մարդու, որը կլիներ ռուսական կառավարության գործիքը։ Ռուսական կառավարությունը ձգտում էր ընտրել կաթողիկոս այնպիսի մարդու, որը կլիներ ռուսական կառավարության գործիքը։ Ռ. Զարդարյանը ցույց է տալիս, որ ռուսական կառավարությունը ձգտում էր ոչնչացնել հայ ազգային ինքնագիտակցությունը։

Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպը նվիրված է 1828 թվականի Էջմիածնի ժողովին։ Վեպում ներկայացված է Ներսես Աշտարակեցի կաթողիկոսի ընտրությունը։ Ներսես կաթողիկոսը ընտրվում է ռուսական կառավարության ճնշման տակ։ Ռուսական կառավարությունը ձգտում էր ընտրել կաթողիկոս այնպիսի մարդու, որը կլիներ ռուսական կառավարության գործիքը։ Ս. Կապուտիկյանը ցույց է տալիս, որ ռուսական կառավարությունը ձգտում էր ոչնչացնել հայ ազգային ինքնագիտակցությունը։

1914 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ամբոխ» վեպը և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1915 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1916 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1917 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1918 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1919 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1920 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1921 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1922 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1923 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1924 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1925 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1926 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1927 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1928 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1929 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1930 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1931 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1932 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1933 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1934 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1935 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1936 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1937 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1938 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1939 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1940 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1941 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1942 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1943 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1944 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1945 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1946 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1947 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1948 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1949 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1950 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1951 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1952 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1953 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1954 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1955 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1956 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1957 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1958 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1959 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1960 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1961 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1962 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1963 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1964 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1965 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1966 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1967 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1968 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1969 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1970 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1971 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1972 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1973 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1974 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1975 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1976 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1977 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1978 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1979 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1980 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1981 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1982 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1983 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1984 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1985 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1986 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1987 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1988 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1989 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1990 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1991 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1992 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1993 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1994 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1995 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1996 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1997 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1998 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդարյանի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը» և Ս. Կապուտիկյանի «Ծաղկած նուռ» վեպերը։

1999 թվականին հրատարակվեցին Ալ. Շիրվանզադեի «Ներսես Աշտարակեցի» և Գ. Զոհրապի «Ամբոխ» վեպերը։ Այդ տարի հրատարակվեցին նաև Ռ. Զարդար

...ԵՆՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Ղազարոսեան՝ խորհրդ. թերթերէն)

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ

Գետերու բարձրացումը եւ ջուրը կը շարունակէ վտանգ ըլլալ Անդրկովկասի կարգ մը վայրերուն համար։ Այդ պատճառով, անհրաժեշտ նկատուած է՝ «ամապնդել՝ հեղեղներու դէմ առնուած պայքարը։

Հայաստանի մէջ.— Նկատելի է, որ Անդրկովկասի եւ Հայաստանի մէջեւ, երկաթուղային ընդհատումները ընդհատուած տրաքումներու հետեւանքով, որ կրնայ պատճառ դառնալ որ երթեւեկը հետզհետէ աւելի դանդաղ տրուեցաւ։ Անդր. երկաթուղային ընկերութեան, որ երթեւեկը շուտափոյթ ընելէ։

— Հեղեղի դէմ աշխատանքները Հայաստանի երկաթուղային վրայ, առաջ կը տարուին։ Սանահինի աւերուած մասին վրայ կ'աշխատին 350 հոգի, իսկ Քոլագերանի կողմը՝ 200 հոգի։

Երկաթուղագծի վերանորոգման աշխատանքները այնքան առաջ տարուած են, որ կարելի է Սանահին-Քոլագերան գիծին վրայ երթեւեկը հաստատել 13ին։ Իսկ բոլոր գիծերուն վրայ կ'ենթադրուէր թէ պիտի ըլլար փոխադրութիւնները վերսկսիլ Ապրիլ 15ին։ Փոխադրութիւնը ապահովելու նպատակով, անհրաժեշտ շինութիւններու ծրագիրը գնահատուած է 40,000 ռուբլի։ Դեռ պէտք կայ մօտ 10,000ի։

Անդրկովկասի երկաթուղային տրաքումներու անդամ մը հետեւանքով է հեղեղներու մասին։—Ապրիլ 19ին Փամբակ-Ջալալօղլու եւ Ջորագետի մակերեւոյթին տեղի ունեցած աւելի բարձրացումը, չի խանգարեր նորոգման աշխատանքները։

Վանայ գոյութիւն ունէր այն միակաւոր կամուրջներուն համար միայն, որոնք կառուցուած էին ճամբորդներու փոխադրութեան համար։ Յետագային, երբ հեղեղներու առաջքն առնուած էր, մեծ ամբարտակ պիտի կառուցուին։ Միեւնոյն ժամանակ՝ միջոցներ ձեռք առնուին Ջորագետի հունը ուղղելու համար։ Այդ նպատակով անհրաժեշտ է պայթեցնել ժայռերը։

Ալիքին Թղթաբերով հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը ստանանք Հայաստանի ողողումներուն մասին։

Ղափանի գաւառին մէջ Արաքսեան ջրանցքի աւերումը նորոգելու եւ ցանքերու ոչնչացած առաջքն առնելու համար միջոցներ ձեռք առած է Ղափանի տեղական միջոցներով հայթայթել նաեւ 10,000 ռուբլի, եւ յանձնարարած է Հայաստանի կառավարութեան իր սեփական միջոցներով հայթայթել նաեւ 10,000 ռուբլի, նոյն ձեռնարկին ամբողջացման համար։

Այդ շրջանին մէջ պարտաւորիչ աշխատութեան վիճակ հռչակուած է. գիւղացիք սիրով կը կատարեն պարտաւորիչ աշխատանքը, գիտակցելով անոր կարեւորութեան։ Ամէն օր կ'աշխատին մօտաւորապէս 500 հոգի։

Գետաղ գետի ափերը ամրացնելու գործը յաջողութեամբ առաջ կը տարուի։

Գետաղը կը սպառնայ ողողել երեւան քաղաքը. կ'աշխատին 250 հոգի, որոնք կը մաքրեն գետի հունը, կը կառուցանեն ամբարտակներ, եւ կ'ամրացնեն ծռած ու ցած ափերը։

Գլխաւոր աշխատանքներու կեդրոնացած են Նորք գիւղի մօտերը, համալսարանի շրջանին մէջ, ուր սովորաբար հեղեղները կ'ողողեն գետի ափերը։

Հայաստանի գործավարները խորհուրդը կեդրոնական իշխանութիւններուն դիմած է՝ վերականգնելու համար Անդրկովկասեան երկաթուղիներու հարաւային գծի Ուշի մասը։

Բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուած են աղէտահար շրջաններու բնակչութեան օգնելու համար։ Որոշուած է հանրապետութեան մէջ եղած կերի պահեստները փոխադրել այն շրջանները, ուր սկսած են գիւղատնտեսական աշխատանքները։

Թղթատարական - հեռագրական լիազօրը կապ հաստատած է Երեւան-Թիֆլիսի միջեւ՝ Ղարաքիլիսէ, Դիլիջան եւ Ախտալայի վրայով։

Սուրբնականի շրջանին մէջ Գեղեդ գետը սկսած է բարձրանալ եւ կը սպառնայ ողողել Սուրբնականի(Ալլահվէրտի)ջրակայանը։ Գործարանի վարչութիւնը հեղեղին դէմ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առած եւ կտրած է ջրակայանի ջուրերը։ Այս պատճառով մարած են բոլոր էլեկտրական լոյսերը։ Կ'աշխատի միայն «Տիզէլ» մեքենան, որ լոյս կը հայթայթէ տուներուն։

Կայարանէն դէպի Արեւելք գտնուող բանուորական տուները, որոնք շատ մօտ են ջուրերուն, սկսած են պարպուիլ։ Բանուորները, իրենց կարասիները շալկած կը փոխադրեն ապահով տեղեր։ Դիշերը ջուրերը բարձրացան՝ սպառնալով ջրակայանի գործարանին։ Լոյսերը մարեցան. տեղ տեղ միայն մոմի ազօտ լոյսեր կը տեսնուին։ Բանուորները ցեխի մէջ, անձրեւի տակ կ'աշխատին հեղեղէն ազատել ջրակայանի շէնքը։

*** Անդրկովկասեան կառավարութիւնը անհրաժեշտ նկատած է Լէնինականի մէջ հրշէջ խումբերու կազմակերպումը։ Այս նպատակով, յատկացուցած է 10,000 ռուպլի, եւ յանձնարարած է Հայաստանի կառավարութեան իր սեփական միջոցներով հայթայթել նաեւ 10,000 ռուբլի, նոյն ձեռնարկին ամբողջացման համար։

ԱԼԶԱՍ - ԼՈՐԷՆԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ

Ըլզասցի անջատողականներու դատը, որ հակառակ ամբաստանութիւններու ծանրութեան, շատ հանգարտ սկսաւ, կը սկսի փոթորկիլ։ Բուռն միջադէպեր դատարաններու եւ պաշտպան փաստաբաններու միջեւ, կուգան լարել կիրքերը եւ դանդաղեցնել դատավարութեան ընթացքը։ Վերջին նիստին մէջ, փաստաբանի մը յախուռն մէկ ակնարկութիւնը Ֆրանսայի նախարարապետ Փուանքարէի հանդէպ, պատրուակ տուաւ դատարանին որ զայն զրկէ դատավարական իրաւունքներէ, մէկ ամսուան համար։

Նիստը բացուած էր, երբ ամբաստանեալ կողմի պաշտպանները Ըլզասցի փաստաբան քէնէն, խօսք առաւ, յայտնելու համար թէ չորս օրուան հարցաքննութիւններէն յետոյ, ամբաստանեալները դեռ յստակօրէն չեն գիտեր իրենց վրայ ծանրացող մեղադրանքին տարրերը։ «Մինչեւ հիմա, ըսաւ ան, լսեցինք քաղաքական, գրական, թատերական ճառեր։ Բայց բուն իսկ դատավարութեան խօսքն ընող չեղաւ։ Միայն, «մարտախոսք»երու մասին խօսուեցաւ։ Բայց իրողութիւնը այն է որ, ամբաստանեալները միայն երկուքն այդ խնդրին հետ կապ ունին։ Մնացեալները մասնակցած չեն անոր։ Ի՞նչ է բացուած դատին նպատակը, որո՞ւ դէմ է։ Մենք կը փափաքինք որ յստակօրէն ճշդուի ամբաստանեալներուն վրայ ծանրացող մեղադրանքը եւ գիտանք թէ՝ ի՞նչ են դէպքերը, որոնք կառավարութեան դէմ իբր գործունէութեան ապօրէն միջոցներ, տեղի տուած են այս դատին»։

— Լա՛ւ, ձայնեց, ընդհանուր դատախազը. կ'առաջարկեմ դադրեցնել հարցաքննութիւնները եւ անմիջապէս լսել վկաները։

Դատաւորին առաջարկը սակայն, հաճոյքով չընդունուեցաւ փաստաբաններուն կողմէ։ Պ. Ֆուրիէ խօսք առաւ՝ խօսելու համար կառավարութեան դէմ, որ ըստ իր կարծիքին, հարուածելու համար անջատողական շարժումը, յերիւրած է դաւադրական պատմութիւն մը եւ հիմա, չի կրնար զայն ապացուցանել։

Իսկ պ. Պէրթօն, իր կարգին կ'աւելցնէ.— Պ. երդուեալ դատաւորնե՛ր, որ կանչուած էք վճիռ արձակելու, դեռ չեղաւ մէկը որ ոճրի մասին խօսէր ձեղի։ Խօսեցան ինքնավար տեսութիւններու վրայ. բայց օրէնքը չի պատժեր գաղափարը։ Դատաքրութիւն հաստատող փաստեր չկան։ Ուստի թէ ինչո՞ւ ընդդ. դատախազը կ'ուզէ ժամ առաջ լսել իր վկաները, այսինքն իր ոստիկանները եւ իր գրգռիչները։

Բայց դատարանի նախագահը, հետեւելով ընդդ. դատախազին թելադրութեան, կը յայտարարէ թէ վերջ կուտայ հարցաքննութեան, լսելու համար վկաները։

Նախագահին այս յայտարարութիւնը որ ի վնաս ամբաստանեալներուն է, յուզեց պաշտպան փաստաբանները, որոնք մէկ բերան, բողոքեցին եւ պահանջեցին որ, օրէնքի տրամադրութեան համաձայն, նախ ամբաստանեալները հարցաքննուին, բայց այն կէտին, այսինքն դաւադրութեան վրայ, որ կը կազմէ ամբաստանութեան հիմը։

Բայց նախագահը կը հակառակի. «Հարցաքննութիւնը այս կերպով առաջ չի կրնար երթալ, ամբաստանեալները մեր հարցումները պատրուակ բռնելով, հրապարակային ճառ կը կարդան»։ փաստաբանները կարգաւ խօսք կ'ուզեն։ պ. Ֆուրիէ սակայն, նոր եւ աւելի ծանր միջադէպի մը տեղի կուտայ։ Իր պաշտպանողականին մէջ, կը յիշէ պ. Փուանքարէի ճառը, արտասանուած Սթրազպուրկի մէջ, 1928 փետր. 13ին եւ կ'աւելցնէ.

— Վաղը, պ. Փուանքարէ, Մէգի մէջ պիտի փորձէ իր ձախաւերութիւնները սրբագրել.»։

Այս խօսքին վրայ ընդդ. դատախազը՝ գայրագած ոտքի ելաւ.

— Փաստաբան Ֆուրիէի դէմ կը պահանջեմ օրէնքի կիրարկումը, նախարարապետին դէմ անարգանքի համար։

Նոր աղմուկ։ Նախագահը կը ստիպուի նիստը դադրեցնել

Քառորդ ժամ յետոյ, նիստի վերաբացումին, փաստաբան Ֆուրիէ կը ջանայ բացատրել թէ՝ իր գործածած բառը պ. Փուանքարէի դէմ, նախատական բնոյթ չի կրեր եւ եթէ փաստաբան մը իրաւունք չունի խօսելու կառավարութեան սխալներուն վրայ ի՞նչպէս կրնայ ազատօրէն պաշտպանել դատ մը որ ստանձներ է։

Բայց դատարանը արդէն իր վճիռը տուած է։ պ. Ֆուրիէն դատապարտած է մէկ ամիս կալանքայման։

պ. Ֆուրիէ դիմած է վերաքննութեան. իսկ իր պաշտօնակիցները բոլորը մէկ ստորագրած են բողոքագիր մը եւ ղրկած դատական նախարարին։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՓԱՐԻԶԻ Ա. ԽՈՒՄԲԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Կիրակի օր ֆութպոլի կարեւոր մրցում մը տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ Ֆրանսական U. S. Tiaisի Ա. խումբերուն միջեւ, Ֆրանսացիներու դաշտին վրայ։ Ա. կիսախաղին Ֆրանսացիները լուրջ յարձակումներով բաւական նեղը ղրին մեր բերդը եւ քիչ վերջ փէնալթիով մը յաջողեցան շահիլ իրենց Ա. նշանակէտը։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի յառաջապահները իրենց լաւ փաստերով սկսան յառաջանալ եւ Մարդիս Կարապետեան զօրաւոր հարուածով մը նշանակեց առաջին կէտը։ Ա. կիսախաղը վերջացաւ այս արդիւնքին վրայ։

Բ. կիսախաղին աւելի արագ եւ եռանդուն չանքերով երկու կողմերն ալ փոխադարձ յարձակումներ ըրին։ Ֆրանսացիները մերիններուն պզտիկ մէկ սխալէն օգտուելով ըրին իրենց երկրորդ նշանակէտը։ Քիչ վերջ միւրալը՝ լաւ փաս մը ստանալով Մ. Կարապետեանէ՝ նշանակեց, արդիւնքը հաւասարեցնելով։ Ֆրանսացիները կրկին յարձակողականի անցնելով, ըրին իրենց երրորդ նշանակէտը, որուն ի պատասխան մեր յառաջապահներէն Միհրան գլխի դարձուածքով մը նշանակեց մեր երրորդ կէտը։

Արդիւնքը 3-3 հաւասար էր, եւ դեռ 15 վայրկեան կը մնար խաղի վերջանալուն։ Չոս խիստ արագ խաղարկութիւն մը տեղի ունեցաւ. երկու կողմերն ալ մեծ ճիգեր կ'ընէին յաղթանակը խլելու։ Վերջապէս մեր յառաջապահները կրկին սեղմեցին հակառակորդը եւ խաղը վերջանալու չորս վայրկեան մնացած, ֆրանսացի վերջապահին սխալէն օգտուելով Մ. Կարապետեան լաւ հարուածով մը նշանակեց յաղթանակի նշանակէտը։ Մրցումը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի 3ի դէմ 4 յաղթանակով։

Մրցումը անցաւ խիստ կանոնաւոր։ Հակառակ Ֆրանսացի դատաւորին կողմնակալութեան, Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբին խաղացողները կարգապահութեամբ համակերպեցան անոր բոլոր հրամաններուն, համակրանքին արժանանալով բոլոր հանդիսատեսներուն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի «Իթալը»ի մասնաճիւղի Ա. խումբը Օի դէմ 1ով լաւ յաղթանակ մը տարաւ U. S. Bretonի պահեստի խումբին դէմ։ Մրցումը տեղի ունեցաւ շատ կանոնաւոր կերպով։ Գնահատելի է այս խումբին եռանդը։

Իսկ Շավիլի Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը պարտուեցաւ F. C. Dyonisienի պահեստի խումբէն 3ի դէմ 2 նշանակէտով։ Խաղարկութիւնը գրեթէ հաւասար էր։ Հայ խումբին յառաջապահները բաւական սեղմեցին հակառակորդ կողմը, բայց բախտ չունեցան։

Գ. Գասապեան

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԻՐԵԼՈՒ ՆՈՐ ԵՂԸՆԱԿ ՄԸ։— Ա՛ջի օր, կէս օրին մօտ, յղի կին մը, դայեակի մը կ'երթար, խնամուելու համար. երբ անոր տունը մտաւ, տեսաւ որ սպասուհին՝ կաշկանդուած, գետինը կը տապլըտկէր։ Ննջասենեակին մէջ, աղջիկը նախ գժկամակէզ կեցող, խոստովանեցաւ թէ՝ իր սիրահարն էր որ տուն մտած, եւ ատրճանակի սպառնալիքին տակ, զինքը կաշկանդելէ կեցող, խուզարկած էր տան բոլոր կարասիները։ Յակայն, մանկամարդ սպասուհին, գժբախտաբար չի գիտեր իր սիրահարին ո՛չ հասցէն, ո՛չ ալ անունը...։

ՏԱՆՏԻՐ ԵՒ ՎԱՐՁԱԿԱԼ.— Լուի Փրատլիէ պանդոկի վերածած էր իր մէկ տունն։ Շաբաթ կէս գիշերին արթնցաւ աղմուկէ մը. իջաւ վար ու տեսաւ որ երկու եղբայրներ կը վիճին իրարու հետ. հրաւիրեց զանոնք հանդարտելու։ Բայց իր միջամտութիւնը հաճոյքով չընդունուեցաւ կուսակցական եղբայրներուն կողմէ, որոնցմէ փոքրը, կուշտ մը հայհոյելէ յետոյ, բռունցք մըն ալ իջեցուց անոր կզակին։ Պանդոկապետը զայրացած՝ քաշեց ատրճանակը ու կրակեց անոնց վրայ։ Մէկը սպաննուեցաւ, իսկ միւսը փրկուեցաւ՝ փախչելով։

ԵՐԿՈՒՔԸ ՄԷԿ։— Վերսայլի արհեստաւոր մը, քանի մը օրէ ղրկուած կ'ապրէր իր կնոջմէն, որ գլուխը առած քալած էր, եւ իր մօրը տունը ապաստանած։ Ամուսինը գնաց իր զոքանչին մօտ, խնդիրը անուշի կապելու համար։ Բայց վէճը սաստկացաւ. իր կնոջ մերժումէն եւ զոքանչին անհաշտ ընթացքէն զայրացած, ատրճանակը պարպեց անոնց վրայ, երկուքը մէկ սպաննեց, յետոյ անյայտացաւ։

Դեռ չէ ձերբակալուած։

ՀՈՒՐՈՎ ՈՒ ՍՈՒՐՈՎ.— Առջի առտու, դանակները եւ ատրճանակները կատաղօրէն գործեցին Մոնթօրկէօյլ փողոցին մէջ։

Ձերբակալուած է Լարտի, որ յայտարարեց թէ, ուզած է փրկել կին մը եւ 14 տարու աղջիկ մը, որոնք կռուի բռնուած էին երեք այրերու հետ։

Լարտիի կ'ընկերանար իր մէկ ծանօթը որ նոյնպէս մի. Ջատած է, եւ կողէն վիրաւորուած դանակով։ Իսկ Լարտի տեսնելով որ իր ընկերը վտանգի մէջ է, կը կրակէ յարձակողներէն մէկուն վրայ, որ վիրաւոր վիճակի մէջ ձերբակալուած եւ փոխադրուած է հիւանդանոց։

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»Ը

...ԵՆՔ»Ի ՊԱՏՈՒԱՆԴՆԵՐԸ

ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ

—ԱՏՈՂՆԵՐ, ՍԻՐՈՂՆԵՐ—

Դինքլ մօտեցաւ Բալրիհին, մէկ հրճգ զայն եւ մրմռաց թէ կը քաշուի։ Մէկ հատին աչքը վրայ ճնագեր է, որուն համար պաշտօն մը նախատեսուած էր։ Դինքլ կատակ կ'ընէր, ինչու։ Ինքը հետաքրքրող մը չկար։ Բալրիհ որ խնդրոյ առարկայ եղած էր, այնպիսի դէմք մը ունէր կուրծքին տակ նմանը ատեն մը ունեցած էր գործէն հանած էին զինքը։ Ցաւը իրեն հետ վարուած անասունի մը,—մարդ, որ անկախ բայց վերջը նորէն ոչ մի տեղ չի դներ. բայց ոչ, ոչ ալ ըլլայ զինքը մարդու դրած չէր։

Ընչա կ'ներթան։ Դինքլ բարեւ կու տանէր գանոնք, երբ գժբախտութիւն մը պատահեցաւ։ Իր խոր խոնարհութենէն դեռ գլուխը չվերցուցած, գաւիթին վրայ փուռեցաւ։ Ցիկին հեսսինկ կորնցուց գլխարկը, իր ճերմակ մազերուն կէսն ալ հետը։ Վերը Դինքլի տղաքը խնդալէն պար կուգային,— որմէ Դինքլ կացութիւնը ըմբռնել սկսաւ։ Բռունցքով վռնտեց տղաքը եւ յետոյ օգնեց տիկիններուն։ Բարեբախտաբար. վարէն Հերբսդէօրֆերը կուգար եւ այսպէս շուտով կրցան զանոնք ոտքի հանել։ «Ցէր Աստուած, ինչ էր աս», գոչեցին մէկ անգամէն. «Օճառ չէ՞ սանդուխներու վրայ քսուածը»։ Դինքլ կ'ուզէր հակասել կամ անհասկնալի գտնել. Հերբսդէօրֆերը իր ժանգոտ ձայնը հանեց «ուշադրութիւն» մը միայն ըսելու համար եւ բացաւ իր հզօր բազուկները առ ի նախազգուշութիւն։ Սակայն անոնք երկու բանուորներէն խնդրեցին կռնակին նայիլ եւ երբ Դինքլ բնաւ օճառ չտեսնելը յայտնեց այն ատեն իրենք իրենց վրայ գտան զայն։

Հիմա ի՞նչ պիտի ընենք. մենք քաղաք պիտի իջնէինք թէյի. անգամ մըն ալ տուն երթանք, փոխուի՞նք։

Դինքլ խորհուրդ տուաւ երթալ, մինչ անոնք կը յայտնէին թէ կէս ժամի կորուստ մը պիտի նշանակէր այդ. ի՞նչ կ'ըսէ Ցիկին ընդհանուր տնօրէնը ատոր։

Ատեն ատեն Հերբսդէօրֆին կը դառնային անոր կարծիքն ալ առնելու համար, բայց ապարդիւն. խիստ դէմք մը առած էր ան։ Ցիկին փօլսթերը այս կողմ եկաւ, ձեռքը ձեռքին զարկաւ եւ առաջարկեց հագուստներու վրայի արատները ամէնքը մաքրել— դինքնավար տեսութիւններու վրայ. բայց օրէնքը չի պատժեր գաղափարը։ Դատաքրութիւն հաստատող փաստեր չկան։ Ուստի թէ ինչո՞ւ ընդդ. դատախազը կ'ուզէ ժամ առաջ լսել իր վկաները, այսինքն իր ոստիկանները եւ իր գրգռիչները։

Բայց դատարանի նախագահը, հետեւելով ընդդ. դատախազին թելադրութեան, կը յայտարարէ թէ վերջ կուտայ հարցաքննութեան, լսելու համար վկաները։

Նախագահին այս յայտարարութիւնը որ ի վնաս ամբաստանեալներուն է, յուզեց պաշտպան փաստաբանները, որոնք մէկ բերան, բողոքեցին եւ պահանջեցին որ, օրէնքի տրամադրութեան համաձայն, նախ ամբաստանեալները հարցաքննուին, բայց այն կէտին, այսինքն դաւադրութեան վրայ, որ կը կազմէ ամբաստանութեան հիմը։

Բայց նախագահը կը հակառակի. «Հարցաքննութիւնը այս կերպով առաջ չի կրնար երթալ, ամբաստանեալները մեր հարցումները պատրուակ բռնելով, հրապարակային ճառ կը կարդան»։ փաստաբանները կարգաւ խօսք կ'ուզեն։ պ. Ֆուրիէ սակայն, նոր եւ աւելի ծանր միջադէպի մը տեղի կուտայ։ Իր պաշտպանողականին մէջ, կը յիշէ պ. Փուանքարէի ճառը, արտասանուած Սթրազպուրկի մէջ, 1928 փետր. 13ին եւ կ'աւելցնէ.

— Վաղը, պ. Փուանքարէ, Մէգի մէջ պիտի փորձէ իր ձախաւերութիւնները սրբագրել.»։

Այս խօսքին վրայ ընդդ. դատախազը՝ գայրագած ոտքի ելաւ.

— Փաստաբան Ֆուրիէի դէմ կը պահանջեմ օրէնքի կիրարկումը, նախարարապետին դէմ անարգանքի համար։

Նոր աղմուկ։ Նախագահը կը ստիպուի նիստը դադրեցնել

Քառորդ ժամ յետոյ, նիստի վերաբացումին, փաստաբան Ֆուրիէ կը ջանայ բացատրել թէ՝ իր գործածած բառը պ. Փուանքարէի դէմ, նախատական բնոյթ չի կրեր եւ եթէ փաստաբան մը իրաւունք չունի խօսելու կառավարութեան սխալներուն վրայ ի՞նչպէս կրնայ ազատօրէն պաշտպանել դատ մը որ ստանձներ է։

Բայց դատարանը արդէն իր վճիռը տուած է։ պ. Ֆուրիէն դատապարտած է մէկ ամիս կալանքայման։

պ. Ֆուրիէ դիմած է վերաքննութեան. իսկ իր պաշտօնակիցները բոլորը մէկ ստորագրած են բողոքագիր մը եւ ղրկած դատական նախարարին։

Դինքլ կեցած ճնագած էր. գոհ էր այսչափովն ալ եւ կը խնդար ինքնաշարժի եռեւի մասին տարուբերուելուն համար։ Ցզաքը որ իր մօտ սպրդած էին, իրենց ապտակները ստացան հայրիկէն։ Բայց այս ընելով կը խնդար ան եւ իրեն հետ ամէնքը, տիկին փօլսթերն ալ ամբողջ դրացիներով։

Երբ խուժանը նորէն վեր բարձրանալ ուզեր, քարլ Բալրիհին առջեւէն պիտի անցնէր, որովհետեւ ան կեցած էր սանդուխի շեմին եւ խորասուզուած ըլլալ կ'երեւար օճառի արատներուն մէջ... ահա ճամբայ կուտար անոնց բայց չէր խնդար անոնց պէս, այլ յօնքերը կը պռստէր....քեռայրը ուժին զարկաւ եւ միասին սրճարան տարաւ զայն. իրենց երեք ու դարձով նեղութիւն միայն կարող էին պատճառել Մալլիին։

Սրճարանը լեցուն էր. բոլոր սեղաններէն հարցումներ կը տրուէին բարձր հիւրերուն եւ օճառին մասին։ Օճառին դէպքը կը զրաղեցներ բոլորը։ Օճառը կատակներու տուն տուող բառն էր. կատակներ որ ամէնքն ալ իրարու նման էին եւ իւրաքանչիւրը նոյն աղմուկը կը յարուցանէր։

Բալրիհի, Դինքլի եւ Հերբսդէօրֆերի քով, առանց բան մը ըսելու եկաւ նստիլ նաեւ ծեր պատներկողը, որ քիչ առեղծ ի վեր քլինքորումի նկուղին մէջ կը բնակէր։ Ասիկա գործէ քաշուած եւ հոս հաստատուած մէկն էր, անհանգարտ՝ գործի չգալիք մէկը, որ միայն այն ատեն հանգստացաւ, երբ իր ծերացած ոսկորները այնտեղ բերաւ, ուր ծննդավայրի իրաւունք եւ ազգականներ ունէր։ Այս եւ Բալրիհ չէին խօսեր, մինչեւ որ Հերբսդէօրֆերը բան մը չհարցնէր։ Ընոր խօսակցութեան ձեւը վայրենիի պէս էր եւ այնպէս բարկացած կ'արտայայտուէր որ կարծես խօսիլը օրէ օր կը մոռնար։

ՀԱՅՑՆԻԻ ՄԱՆ

Թարգ. Պ. ՖՐՈՒՆՁԵԱՆ

(5) (Շար.

Երեք հատ կայ։ Եպիսկոպոսներէն ոմանք չարդուեցան, ուրիշներ աքսորի մէջ մեռան, ու այսօր միայն 13 հայ - կաթոլիկ եպիսկոպոսներ ճնացած են, մինչ պատերազմէն առաջ անոնց թիւն էր 25։

Երկու Մակեդոնացիները Հռացաւնագարկ

Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Մայիս 7ի առաւօտուն ժամը 6ին յիշեալ քաղաքին մէջ գտնւակահարուած են Մակեդոնական յեղափոխական կազմակերպութեան անդամներէն Նանօֆ եւ Քուլէլիչ, որոնք անցեալ տարի Սեպտեմբերին ծրագրած էին Սելանիկի մէջ ռումբով օդը հանել կարգ մը կարեւոր շէնքեր։ Երկուքն ալ ամբաստանուած էին թէ կը գործեն Մակեդոնական կազմակերպութեան հրահանգով։ Մահապատիժէն առաջ Քուլէլիչ խոստովանած էր ատիկա՝ յայտնելով թէ կազմակերպութիւնը պիտի լուծէ իր վրէժը։

Յիշեալները շատոնց մահուան դատապարտուած էին, սակայն պատիժը չետաձգուած էր, պուլկարեւհելլէն յարաբերութիւնները չխանգարելու համար։

Նուիկէսէր - Քոլին յիշատակին

Տարի մը առաջ, Մայիս 8ի առտուն էր, որ Ֆրանսացի երկու յանդուգն օդանաւորդներ, Նուիկէսէր եւ Քոլի, որոնք այսօր անմահացած են, Պուրժէի օդանաւային կայանէն ճամբայ կ'ելլէին «Սպիտակ Թռչուն»ով, Ատլանտեանը կտրելու համար մէկ թռիչքով։ Յանդգնաւորութիւնը մեծ էր եւ Մայիս 9ին փարիզի փողոցներուն մէջ խոնուած անհամար բազմութիւնը ձեռքէ ձեռք կը խլէր ամէն ժամ յաւելուածներ հանող թերթերը, որոնք սուտ լուրեր կը հրատարակէին՝ ըսելով թէ թռիչքը յաջողած է եւ օդանաւորդները յաղթական ընդունելութեան արժանացած են Նիւ - Եորքի մէջ։ Ցետագայ լուրերը սակայն հաստատեցին թէ երկու ռահվիրաները անդարձ անհետացած էին ովկիանոսի ալիքներուն մէջ։

Ահա՛ այս հերոսներու տարելիցին առթիւ յիշատակի արարողութիւնը մը կատարուեցաւ երէկ կէս օրէն վերջ, Պուրժէի օդանաւային կայանին մէջ։ Այս առթիւ բացումը կատարուեցաւ կոթողի մը, զոր Ֆրանսայի Նուիրեց ամերիկացի մը՝ Ռոպըրթ Շէքսըն։ Ներկայ էին փարիզի Ամերիկեան դեսպանը, Ամերիկեան Լեգէոնի ներկայացուցիչները, ֆրանս. օդանաւային ակումբի անդամները եւ Ֆրանսացի ու ամերիկացի սպաներ։ Կոթողը կը ներկայացնէ Նուիկէսէրը, Քոլին եւ Լինտպէրկը։ Վրան արձանագրուած է «Ceux qui tentèrent — Celui qui accomplit»։ (Անոնք որ փորձեցին — Ան որ իրագործեց)։

Դեսպանը եւ ուրիշներ ճառեր խօսեցան։

Մեծ օդաւշաւիները

Երէկ առաւօտ ժամը 5.57ին Պուրժէի կայանէն դէպի Թոքիօ ճամբայ ելաւ Փէլթիէ Տուազի, որուն կ'ընկերանան ճարտարագէտ Քարոլ եւ Կոնէն։ Առաջին հանգրուանն է Պուքրէշ, յետոյ 1500 քիլոմեթրնոց հանգրուաններով պիտի շարունակեն ճամբան անցնելով Անատոլուէն, Պարսից ծոցէն, Հնդկաստանէն, Հնդկաչինէն եւ Չինաստանէն դէպի Ճափոն. հեռաւորութիւնն է 30,000 քիլոմեթր։ Վերադարձը պիտի կատարուի Սիպերիոյ ճամբով։

*** Փէլթիէ Տուազի հազիւ մեկնած էր, երբ օդ բարձրացաւ ուրիշ օդանաւ մը, որուն մէջ նստած էին Արաշար եղբայրները։ Անոնք պիտի փորձեն կոտրել տեւողութեան մրցանիշը՝ 53 ժամ՝ որ կը պատկանի ամերիկացի Հէյլսմէնի եւ Սթինսընի։ Օդանաւը կ'երթեւեկէ Պուրժէի եւ Կոնտրըվիլի միջեւ (Ուազ)։ Եթէ ամէն ինչ լաւ ընթանայ, ցամաք պիտի իջնէ Հինգշաբթիէն Ուրբաթ լուսանալիք գիշերը։*

Իտալեւրուբ դաշինքը յետաձգուած

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ իտալեւթուրք դաշինքին ստորագրութիւնը ժամանակ մը պիտի յետաձգուի, որովհետեւ ատիկա որոշ չափով կախուած է հելլէնեւթուրք խնդիրներու կարգադրութենէն։

Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքափուլոս կ'ըսէ թէ Յունաստան անկեղծօրէն կը փափաքի Թուրքիոյ հետ բոլոր դժուարութիւնները հարթել, բարեկամական անկեղծ յարաբերութիւններ հաստատել եւ առեւտրական դաշնագիր մը կնքել։ Յունաստան չպիտի վարանի ոչ-յարձակողական դաշինք մըն ալ կնքել, սակայն կը փափաքի որ նախապէս կարգադրուին առկախ խնդիրները։

Իշխան Կարոլ առտախուած Անգլիական

Լոնտոնէն հեռագրի մը համաձայն, գաղտնի ոստիկան մը կոտաքրն երթալով իշխանին հաղորդած է վտարման հրամանագիր մը, ստորագրուած ներքին նախարարին կողմէ։ Անգլիական կառավարութիւնը կը գտնէ որ իշխանը չարաչար գործածած է իրեն շնորհուած հիւրընկալութիւնը՝ քաղաքական խաղերու ձեռնարկելով։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԷՇԱՊիներՈՒ Թագաւոր իպնը Սուուտ ՄէտինԷէն մէքքէ գնաց, յետոյ ձէտտէ երթալով բանակցութիւններ պիտի սկսի անգլիական կառավարութեան ներկայացուցիչներ սըր կիլպըթ Ռէյնըլտնի եւ գնդապետ Քորնուոլլիսի հետ։

ՍՈՖԻԱՅի պուլկար առեւտրական դրամատան մուտքին առջեւ պայթած ռումբին հետեւանքով բազմաթիւ ներքակալութիւններ կատարուեցան, սակայն բուն հեղինակը կարելի չեղաւ գտնել։ Կը կարծուի Թէ ռումբը պայթեցնողներուն նպատակն էր բողոքել որ դրամատէրերը բաւարար չափով չեն օգնած երկրաշարժի աղետեալներուն։

ՄՈՒՍՈԼինի պատերազմ յայտարարեց... Ցանցերուն դէմ։ Բոլոր պետական պաշտօնեաներուն հրաժանգուած է բուռն կռիւ մղել Ցանցերուն դէմ. Թերացողներուն պատիժներ սահմանուած են։

ԻՆՉԱՆ ԺԱՆ ԿՐԱՊՈՏԿԻՆ, անիշխանական սեծ տեսաբանին եղբօրորդին, որ 5 տարիէ ի վեր Նիս կը բնակէր, առջի գիշեր երեք անծանօթներու կողմէ սպաննուեցաւ։

ԵԻԻՊՏԱԿԱՆ ոստիկանութիւնը առջի օր ձերբակալեց բազմաթիւ Ռուսեր, Ցոյներ եւ իտալացիներ, որոնք ամբաստանուած են Թէ համայնավար ձեռնարկներ կ'ընեն եգիպտոսի եւ պաղեստինի մէջ։ Գտնուեցան վաւերաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն Թէ ձերբակալուածները երիտասարդ եգիպտացիներ կ'արձանագրէին՝ Մոսկուայի համալսարանին համար։

ԱՆԹՈՆԻՒի մէջ (փարիզի արուարձան) կիրակի իրիկուն յորդեցաւ պիէվրը գետակը եւ ողողեց քանի մը Թաղերու հարիւրաւոր տուները։ Ակմիջապէս ամբարտակ մը շինուեցաւ եւ ջրհեղեղ մեքենաներով ջուրերը պարպուեցան։ Ցորդումը դադրած է։

ՀԱՑԻՆ ՓԻԼՕՆ. որ երկուշաբթի օր 10 սանթիմի բարձրացում մը ունեցած էր, Մայիս 13էն սկսեալ 5 սանթիմ եւս պիտի բարձրանայ, ու պիտի ծախուի քիլօն 2 ֆր. 25ի։

ՄԱՅԻՍ ԼՕԻՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

„ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ"

(ՀԱՆՑՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ *1914*ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՕՋԱՆ)

Գրեց՝ Ս. Վրացեան։ Հրատարակութիւն Հ. Ց. Դ. Ամերիկայի կեդրոնական կոմիտէի, շուրջ 500 մեծադիր էջ, ընտիր Թուղթի վրայ։

Նիւթէն դուրս՝ մօտ 200 նկար, գործիչներ, տեսարաններ, քարտէսներ, դրամներ եւայլն։

Մեծ գունաւոր քարտէս, Հայաստանը բոլոր սահմաններով։

Կողքին վրայ հայկական դրօշը գունաւոր։

ԳԻՆ 2 ՏՈԼԱՐ

Գիմել՝ Mlle S. Agopianի, Imp. «Navarre». 5 Rue Gobelins, Paris (13e)։

Ամերիկայի համար՝ «Հայրենիք»ի գրասենեակը, 13-15 Shawmut St.-Boston. կարելի է ստանալ նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունէն։

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԻՄ ԿԱՆԽԻԿ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԱՆՇԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ

ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԱՌԱՋԻՆԸ ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ եւ եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Անդրանիկ եւ իր յուզարկաւորութիւնը, վարդանանք, Արայ գեղեցիկ եւ շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, Թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ (մին սեւանայ լիճին վրայ) եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յստակ, գունագեղ եւ մեծադիր։ Բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին։

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11, յալ տ'օրթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Օթօպիւս՝ AL, S, Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.։

Տոմսակներ (5, 8, 10 ֆր.) կը ծախուին Ս. Միշէլ՝ «Ալի» ճաշարան, 67 Rue Monsieur-le-Prince, Պէլվիլ՝ Պ. վահրամին ճաշարանը, 8 Rue Jouy-Rouve եւ կազմակերպող ու ներկայացնող Յ. Պապէեանի քով՝ 3bis Passage Lauzin (XIXe), իսկ ներկայացման գիշերը կիշէն։

Հ. Յ. Դ.

Հրազդան *խումբի ժողովը՝ վաղը երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը խօսի՝ Ընկ. Արօրեան։*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Դրադարան ընթերցասրահին մէջ։ Նիւթ՝ «Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործնէութիւնը» կը նախագահէ՝ Ընկ. Պ. Շիւսեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։*

Մարսէյլի *Ռոստոմ Նթաքոմիտէի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ, Ապրիլեան գարս, Գէորգ Ջավուշ, Զարդարեան գեղի և Քրիս խումբերու ընկերները։ Այս Շաբաթ իրիկուն 8.30ին, 63 բիւրօ Բէվիւպլիք։*

Լիոնի Պատ. *Միութեան ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Դրադարանը։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։*

Լիոնի *Քրիստափոր խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8ին, Դրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատետրներով։*

Լիոնի *կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ կայծակ - Քրիստափոր, Գեղի, Դժոխք, Կուկունեան խումբերու վարչութիւնները գանձապահի տետրակներով, այս Ուրբաթ Հ. Յ. Դ. Դրադարանը։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԳՈՂի գրական երեկոն, վաղը Հինգշաբթի, Ֆլորիայի մէջ։ Պր. Մերուժան Պարսամեան կը կարդայ իր ինքնագիր բանասեղծութիւնները։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի դասընթացքը վաղը Հինգշաբթի Ֆլորիայի մէջ, ժամը 2.30—4 Հայերէն (Նահանեան։

ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի դիշեր ժամը 8ին սկեղեցիին մէջ։ Անդամներէն կը խնդրուի անպայման ներկայ գտնուիլ։

ՆԱՄԱԿ ունին Ասչիկ Ճանիկեան, Մանուէլ Կապուտիկեան, Բարձր Հայքի Հայր. միութիւն։ Դիմել՝ Մարգարատուն։

«ՅՈՒՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ»

Պատրաստութեան մէջ է 1929ի «Յունահայ տարեգիրք»ը պատկերազարդ, գեղարուեստական կողք, մօտ 500 էջ։ Աշխատակիցներէն կը խնդրուի ձեռագիրները հասցնել մինչեւ Յուլիս մէկ։

Հասցէ՝ «Նոր Օր» վուլի փողոց, Թիւ 18, Աթէնք։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10

Le Gérant. H. TEURNIER

ԼՈՑԱ ՏԵՍՈՒԷ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

"ՍԻԴՈՆՆԱ„ ՎԱԳՈՆ

(Յիսուսի կեանքը նախ քան Ա.Կտակարանը)

Ուսումնասիրութիւն՝ Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ

Բառերու մեկնութիւն՝ ԹԷՈԴՈՏԻԿ

Գեղանկարներ՝ Մ. ՔԻՊԱՊՃԵԱՆԻ

ԳԻՆ.— *12 ֆրանք, 75 սէնթ, Ընտիր Թուղթ 50 ֆրանք*

Դիմել՝ A. OHANNESSIAN, la Fère. (Aisne) France.

Փարիզի մէջ՝ THÉOTIGի 208bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՍ ՉԿԱՑ

"ARAX„ PHOTOGRAPHIE D'ART

9 Rue Papillon, PARIS (9e). Métro Cadet կամ Poissonnière

ԱՐԱՔՍ Չկայ աւելի Թանկագին նուէր մը քան ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿՈՎ և ՆԿԱՐԻՒ ԲԱԺԻՆ ՅՈՒՏԿԱՆԻՇՆԵՐՈՎ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՄԸ

"ԱՐԱՔՍ„Ը ԿԸ ԼՐԱՑՆԷ ԱՅԴ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝—

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. քարտուղար Պ. Վիքըն, որուն լուսանկարը քաշած էր Արաքս, գնահատական երկար նամակի մը մէջ կը գրէ Նիւ Եորքէն. «Լուսանկարները հմայուտութեամբ ցոյց պիտի տան գրասենեակի պաշտօնակիցներուս եւ բարեկամներուս։

Փարիզի օտար մամուլի ընկերակցութեան նախագահ Պ. Ա. Մար.— «Ձեր պատրաստած քլիշէն իսկապէս արուեստի գործ մըն է, որ հիացում պատճառեց ինծի եւ բոլորին»։

Փարիզի Քոնսերվատուարի երգի փրոֆէսոր Պ. Էթիէն— «Դուք կը տիրապետէք լուսանկարչութեան մէջ»։

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրաթերմանուժ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը ստանձնէ մանաւանդ ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (banque vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Թրանսպորտատուութիւն ուղղներու համար կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով։

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30 12 և ժամադրութեամբ 13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-13

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ„

ԿԱԲԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ Պինդ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաժամն գիներով։

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլաձեկումիմ (քալայ)։ Ճաշարաններու համար մասնաւոր գեղչ։

Կը ստանձնենք հինգ կտոր եւ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)

Tél. Archives 37-07։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հիւանդներ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 9—12։ 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՓՊԱԽԷՆ ԺԱՊԱՒԷՆ ՆԵՐՈՒ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՒԵԼԻ ՔԱԼՈՒ ՀԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

191 Cours Lafayette, LYON

Նմոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS

Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, ecrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Clignancourt PARIS (18e), նախկին դաշնակահարդար «Pleyel» հանրածանօթ տան եւ վկայեալ, «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԻԼԻՑ ՀՐԱՒԻՐ ու ԺՊՏՂ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորադոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration — Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՄԱՅԻՍ 1928

10 MAI 1928

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 643 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աճատօլուի գործակալութիւնը պաշտօնապէս հաստատեց Մ. Քէմալի վերջին նարութիւնը:

Հրատարակուած լուրին համաձայն, նախ եւրոպական թուականները պիտի ընդունուին: Ցետոյ, թղթատարական եւ հեռագրական ապասարկութեան մէջ պիտի գործածուին եւրոպական թուանշանները ու լատինական տառերը: Ու վերջապէս, նահանգապետարաններու մէջ լատինական տառերով պիտի աւանդին դասերը:

Մրագրին համաձայն, այս նորութիւնը աստիճանաբար գործադրելով, պիտի ամբողջանայ 15 տարիէն:

Ուրեմն, Մուսթաֆա Քէմալ եւ ընկերները կանգ չեն առներ Թուրքիան արդիացնելու ճամբուն վրայ:

Ո՛րքան ալ երեւութական թուին այս ձեռնարկները, անկասկած է որ խորունկ հետքեր չձգեն, մանաւանդ եթէ Թուրքիան կարենայ վայելել ներքին եւ արտաքին խաղաղութիւն:

Քէմալապետութիւնը հետեւողական է ինքն իր մէջ: Թարգմանութիւներ չունի: Ոչ ալ կամքի տկարութիւն:

Մեծ հիմնական եւ անմիջական ծրագիրն է ամրացնել Թուրք-ազգային պետութիւնը, ամէն ճակատի վրայ: Իթթիհատն ալ ունէր այդ ծրագիրը, բայց ոչ քէմալականներուն պէս եւ վճռական գիծը, ոչ ալ անոր հնարաւորութիւնները: Մեծ ամէնէն վճռական գործը եղաւ՝ ոչ-Թուրքերու ոչնչացումը, սկսելով հայ ժողովուրդէն:

Այդ քաղաքականութիւնը կը շարունակուի մինչեւ այսօր: Յաջերէն յետոյ, Թուրքիոյ Ցոյներն ալ կոտորուեցան, տեղահանուեցան, եւ վերջապէս փոխանակուեցան:

Այժմ կարգը եկած է Քիւրտերուն, իբրեւ ամէնէն հոծ եւ համախումբ դանդուածը, եւ Լազերուն ու Չերքէզներուն, որոնք վերջին մնացորդներն են ոչ-Թուրք հասարակութեան:

Թուրք-միլլի սերունդը շարունակութիւնն է Իթթիհատ-Քէմալզրերին, աւելի բիւրեղացած, աւելի միակտուր եւ յանուն:

Այնպէս որ, պէտք չէ զարմանալ, երբ ափ մը մարդիկ առանն կանուխ ծրագիր մը կը պատրաստեն, յետոյ ձեւի համար կը կարդան ծաղրանկար կուսակցութեան՝ խալքի մէջ, եւ ղղ. ժողովին կը ձգեն միայն հանդիսաւոր «գապուլ»ը արտայանելու պարտականութիւնը:

Այսպէ՛ս է որ, Մ. Քէմալ յաջողեցաւ իրարու ետեւէ ջնջել սուլթանութիւնը, խալիֆայութիւնը, Խանէտանը-ալ-Օսմանի Տան իրաւունքները, ֆէսը, փաթթոցը, շէրիաթը, «մէտրէսէ»ները, հարէմը, բազմակնութիւնը, բաժնուած հռչակել երկրն ու պետութիւնը: Մէկ խօսքով, հրամանագրել եւ պարտադրել արմատական փոփոխութիւններ, որոնց մասին երազել անգամ չէին կրնար ո՛չ երբեմնի «Ժէօն-Թիւրք»երը, ոչ ալ Իթթիհատը:

Եւ ահաւասիկ լատինական տառերը:

Տարբեր խնդիր է թէ այս բոլոր յեղաշրջումները չեն փոխեր Թուրքին ներքինը, կամ ներքին Թուրքը: կամ դարերու ընթացքին միայն կրնան ազդել:

Էականը այն է որ, Թուրքիան կը ճգնի նորոգուիլ, երիտասարդանալ եւ ամփոփուիլ: Կը փորձէ քալել ժամանակին հետ: Ոչ թէ հրամանագիրներով:

Տարբեր խնդիր է, դարձեալ, թէ ո՛րքան կրնայ տեւել այս ճիգակր:

Իրողութիւնը այն է որ՝ քէմալապետութիւնը կ՛օգտուի ամէնէն, մանաւանդ արտաքին աշխարհին ձեռնպահութենէն, եւ յաջողութիւններ կը կատարէ, որոնք դժուար թէ ամբողջովին ջնջուին դատապարտուին:

Շատ բան կրնայ փոխուիլ Մուսթաֆա Քէմալի մահով կամ անկումով: Սխալ չէ պնդել թէ՝ այսօրուան Թուրքիոյ ճակատագիրը անձի մը կամ քանի մը անձերու հետ կապուած է:

Սակայն, կարճատեսութիւն պիտի ըլլար մոռնալ 1922էն ի վեր կատարուած փոփոխութեանց արժէքը, աւելի ճիշտ՝ անոնց թողած հետքը:

Միեւնոյն հետեւողականութեան արդիւնքն է լատինական տառերու ընդունելութիւնը:

Այս փորձը առաջին անգամ կատարուեցաւ Կովկասի մէջ, Պոլշեւիկեան, ուր արդէն գիրքեր եւ թերթեր կը հրատարակուին լատիներէն տառերով:

Թուրքերէնի ուսուցումը դիւրացնելու, Թրքացումը փութացնելու, Թրքական մշակոյթը արաբական եւ պարսկական ազդեցութենէն ազատելու. վերջապէս, ներքին վերանորոգումը պահովելու ծրագրէն զատ, այս նորութիւնը ապահովաբար նշանակուած է նաեւ աւելի հեռաւոր, քաղաքական եւ եթէ ուղիք Թուրանական ցանկութիւններով:

Իր կապերը կտրած ըլլալով Սուրիոյ եւ Միջագետքի իսլամութեան հետ, Նոր Թուրքիան աչքերը միշտ յառած կը պահէ դէպի արեւելք:

Արդ, լատինական տառերու վարժուած Կովկաս մը եւ ուրիշ արեւելեան Թուրք երկիրներ ժամանակի ընթացքին կրնան ընդունել իրենց մասաւոր կապը արաբատառ մշակոյթի մը հետ, եթէ Թուրքիոյ նոր սերունդը շարունակէ պատիարակութիւնը արաբական տառերով:

Ահա միջոց մը, այդ մեկուսացման դէմ հակազդելու:

Ամէն պարագայի մէջ, Նորութիւն մը որ նորոյթի մարմանդ չի բերէր, այլ իրական հաշիւներէ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻՇՏ ԱԻԵԼԻ ՅԱՆԴՈՒԳՆ

Օդարշաւներու նուիրուած խմբագրականի մը սէջ, *Հայրենիք* կը նկատէ (17 Ապրիլ).

— «Աւալանտեանի այս կողմէն դէպի Եւրոպա թռչելու շատ մը փորձերէն զէթ հինգը յաջողութեամբ պսակուեցան: Բայց Եւրոպայէն Ամերիկա հիւսիսային ճամբով թռչելու բոլոր փորձերն ալ ցարդ ողբերգական վախճան մը ունեցած էին: Եւ «Պրէմէն» նաւատնակը պատմական բախտն ունեցաւ առաջին անգամ արեւելքէն արեւմուտք կատելու Աւալանտեան ովկիանոսը:

Բոլոր մասնագէտներու կարծիքով, ինչպէս եւ փորձն ալ ցարդ հաստատած էր, անհամեմատ աւելի դժուար է Աւալանտեանը թռչիլ Եւրոպայէն դէպի Ամերիկա, քան ընդհակառակը: Որովհետեւ քամիներու ուղղութիւնը չափազանց անյարմար է արեւելքէն թռչողներու համար, — բան մը, որուն պատճառով նաւատնակը, փոխանակ ժամը 100 եւ աւելի մղոն կտրելու, կարող է թռչիլ շատ աւելի դանդաղ: Եւ, որովհետեւ նաւատնակը ներկայիս տակաւին չի կրնար բաւականին մեծ վառելանիւթ վերցնել իրեն հետ, ուստի Եւրոպայէն թռչողները կը սպառէին վառելանիւթը՝ Աւալանտեանի այս ափը տակաւին չհասած եւ անհետ կը կորսուէին ովկիանոսի մէջ:

Զարմանալի է մարդկային անձնազոհութեան անյաղթելի ոգուժը: Մէկը միւսի ետեւէն շարք մը նաւատնորդներ թռան Եւրոպայէն, Ամերիկա գալու համար, եւ անհետ կորսուեցան: Բայց այդ ողբերգական փորձերը յուսահատութիւն յառաջ չբերին, այլ ընդհակառակը աւելի եւս գրգռեցին բազմաթիւ ուրիշներու անձնազոհութիւնը, նորէն ու նորէն փորձելու այնքա՛ն յանդուգն խաղը գրեթէ սոսկ մահուան հետ: Եւ ահա վերջապէս, գերման «Պրէմէն»ի կը վիճակուի բախտը յաջողելու հոն, ուր շատ մը ուրիշներ ձախողեցան այնքա՛ն ողբերգական կերպով:

Տարակոյս չկայ, որ «Պրէմէն»ի պիտի հետեւին շուտով բազմաթիւ ուրիշներ: Շատեր նորէն պիտի կորսուին, բայց ուրիշներ ալ քալլ մը եւս աւելի առաջ պիտի երթան, քան կրցաւ ընել «Պրէմէն»:

Քիչ չեն գաղափարախօսներ, որոնք կը փառաբանեն պատերազմը, որովհետեւ, կ՛ըսեն, առանց պատերազմի մարդկութիւնը պիտի մեղկանար, իսկ պատերազմը կը զարգացնէ մարդոց մէջ անձնազոհութեան ոգին, որ անհրաժեշտ է մարդկային յառաջադիմութեան համար: Բայց ահա անձնազոհութեան եւ հերոսութեան զարգացման հաժար հսկայ նոր դաշտ մը, որուն նպատակը պատերազմի պէս քանդիչ չէ, այլ շինարար եւ որուն միջոցով ազգերը կարող են գեր հերոսներ արտադրել:»

ՄԱՀ ԵՐԱԹՇՏԱԳԷՏ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆԻ

Մոսկուայէն Մարիս 7 թուակիր հեռագիր մը կը հաղորդէ մահը յայտնի երաժշտագէտ Սպանդարեանի: Հանգուցեալը հեղինակած է բազմաթիւ հայ ժողովրդական երգեր եւ Հռուսիոյ մէջ համբաւ ունէր իբրեւ հեղինակ-երաժիշտ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Միջերկրականեան դաշինքը

Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոս հետեւեալը յայտարարած է սելանիկի «Մակեդոնիա» թերթի ԱԹԷՆՔի թղթակցին, միջերկրականեան դաշինքի եւ հելլէնեւսերպ յարաբերութիւններու մասին.

— *Յայտնի է թէ Իտալիա փափաքելով պահպանել Միջերկրականեան խաղաղութիւնը եւ հերքել Աճատօլուն գրաւելու մասին իրեն վերագրուած նպատակը, ներկայիս ոչ-յարձակողական եւ իրաւարարական դաշինք մը կը բանակցի Թուրքիոյ հետ: Նոյնպէս յայտնի է թէ հելլէն կառավարութեան քաղաքականութիւնն ալ կը ձգտի հարթել անցեալը եւ բարեկամական բնականոն յարաբերութիւններ վերահաստատել Թուրքիոյ հետ: Այս վերջինին եւ մեր միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին շնորհիւ երկու կողմերը տնտեսական գետնի վրայ շահաբեր գործակցութիւն պիտի ունենան: Ցաւնաստան վերջերս քանիցս կրկնեց թէ կ՛ուզէ նաւային սպառազինութեանց սահմանափակման դաշնագիր մը կնքել Թուրքիոյ հետ, ու չպիտի վարանի նաեւ ոչ-յարձակողական դաշինք մը կնքել, պայմանաւ որ նախապէս կացութիւնը անկեղծ եւ բարեկամական դառնայ:*

«Դրացի պետութեանց միջեւ վերջերս կնքուած այս կարգի դաշինքներու փորձը ցոյց տուաւ թէ մինչեւ որ այդ դաշինքներու կնքուելէն առաջ առկախ խնդիրները չկարգադրուին, յարաբերութիւնները չեն կրնար բարեկամական ըլլալ: Հելլէն կառավարութիւնը այն տպաւորութիւնն ունի թէ՝ մինչեւ որ Թուրքիոյ հետ արագ եւ վերջնական կերպով չկարգադրուին այս խնդիրները, ծագելիք վէճերը իրաւարարութեան յանձնելով, հին բախումը կրկին գլուխ պիտի ցցէ քաղաքական դաշինքի կնքուելուն յաջորդ օրն իսկ. այս ձեւով, փոխանակ բարեկամ դառնալու, թշնամի պիտի ըլլանք եւ դաշինքը պիտի դառնայ ողբալի քուրջի կտոր մը: Ջեմ ծածկեր այն իրողութիւնը թէ՝ իտալեւթուրք բանակցութեանց հետեւանքով վերջերս բանակցութիւններ սկսան Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ եւ դեռ կը շարունակուին»:

Խօսելով հելլէնեւսերպ յարաբերութեանց մասին, նախարարը յայտնեց, որ մեծ երկուստեք բարի կամեցողութիւն ցոյց տրուած է, սակայն դէպի առաջ ոեւէ քայլ չէ առնուած:

Ցունաստանի Հայերուն օժանդակութիւնը

Աթէնքի «Նոր Օր»ը կը գրէ թէ հայկ. գաղթականներու մէջ մեծ շարժում ստեղծուած է Կորնթոսի աղէտեալներուն ի նպաստ սկսուած հանգանակութիւնը արդիւնաւոր դարձնելու համար: Լիփազմայի մէջ յանձնախումբ մը կազմուած է: Երեսուն հոգի տասը հազար տրախմի արձանագրուած են: Մինչեւ 20 հազար տրախմի կարելի պիտի ըլլայ հաւաքել:

Աթէնքի մէջ ալ հանգանակութիւնը արդիւնաւորելու համար աշխատանք կը տարուի:

Սելանիկի հայկական շրջանակներուն մէջ եւս Կորնթոսի աղէտեալներուն ի նպաստ հանգանակութիւնները մեծ թափով յառաջ կը տարուին:

Բոլոր յունարէն թերթերը կը գրեն թէ, մեծապէս գովելի է հայ խանութպաններու ցոյց տուած սիրայօժար եւ առատաձեռն մասնակցութիւնը օգնութեան գործին:

Դոնեցի խնդրին դատավարութիւնը

Մոսկուայի պաշտօնական Գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— *Շախթիի խնդրին նախնական հարցաքննութիւնը վերջացաւ: Ցիսուն խորհրդային քաղաքացիներ եւ երեք Գերմաններ պիտի հանուին դատարանին առջեւ, տնտեսական հակայեղափոխութիւն սարքելու ամբաստանութեամբ: Ամբաստանեալներուն մէջ են՝ 5 նախկին հանքատէր, 37 ճարտարագէտ, 8 մասնագէտ: Անոնք կը պատկանէին հակայեղափոխական կազմակերպութեան մը, որ ութ տարիէ ի վեր կ՛աշխատի քանդել հանքային ճարտարարուեստը Դոնեցի աւազանին մէջ:*

Այս կազմակերպութեան կեդրոնը կը գտնուէր Խարքովի մէջ: Անոր նիւթական աղբիւրները կը հայթայթէին նախկին հանքատէրեր եւ մասնաւորապէս գերմանական տուներ: Դրամներն ու հրահանգները արտասահմանէն կը ղրկուէին օտար տուներու ներկայացուցիչներուն, նոյնիսկ կարգ մը օտար պետութեանց Ռուսիոյ պաշտօնական հաստատութեանց միջոցաւ:

Ամբաստանեալներէն ոմանք խոստովանեցան իրենց յանցանքները:

Կացութիւնը Ռումանիոյ մէջ

Հակառակ կարգ մը թերթերու գրածներուն թէ ապստամբութիւն մը ծագած է Ռումանիոյ մէջ եւ բազմաթիւ մարդիկ սպաննուած են, կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ այդ երկրին մէջ: Պուքրէշի մէջ ձերբակալուած են սուտ լուրեր հեռագրող քանի մը օտար թղթակիցներ, ինչպէս «Տէյլի Էքսփրէս»ի եւ «Ճոսիշէ Ցայթունկ»ի թղթակիցները:

Ալպա-Ժուլիայէն երեք թեւերով Պուքրէշի վրայ քալող 30,000 գիւղացիներ պինուորներու կողմէ ցրուեցան և իրենց գիւղերը ղրկուեցան: Զրոյցի մը համաձայն, պաշարման վիճակ յայտարարուած է Թրանսիլվանիոյ մէջ և Պուքրէշ տանող բոլոր ճամբաները պինուորական հսկողութեան տակ առնուած են:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մարսէյլի *Հայ Միրտ* թերթը՝ ազգային հիւանդանոցի մը առաւելութիւնները թուելէ վերջ, կը հարցնէ.

— «Բարեգործականը միթէ չի՞ կրնար ստանձնել հիւանդանոցի մը նախաձեռնութիւնը»:

Ապշութեամբ եւ սրտմտութեամբ կարդացի այս տողերը:

Հայ Միրտը կոյր է՝ եթէ անիկա «սիրտ» չըլլար ու «աչք» եղած ըլլար, շատ հեշտութեամբ ու շատ ալ վայելքով պիտի տեսնէր այն իսկայ, այն անզուգական ազգային հիւանդանոցը որ կառուցուած է «արդեամբ եւ ջանիւք հայ բարեգործականին»:

Թող փարիզ գայ *Հայ Միրտը*՝ դիտելու հիւանդանոցին կեդրոնական տունը իր մտախտաւորներու, կուլտուրախտաւորներու, ծուլախտաւորներու յարկաբաժիններով: Եւ տակաւին իր անսահմանութեանց որբանոցով, անկեղանոցով, ծերանոցով ու յիմարանոցով:

Անտեղ գիտական դրութեամբ ու իշխանավայել կերպով կը դարմանուին բոլոր ճշմարիտ ու սուտ խեղճերը:

Նկատելով որ շատ մը չարեաց մայրը նիւթական է՝ բոլոր հիւանդներուն ու պատսպարեալներուն կը տրուին... լիառատ թոշակներ:

Հաստատութիւնը ունի առատ մթերք հաւկիթի, հաւի, հնդկահաւի ու դրախտահաւի: Մեղրով ու կարագով կը սնանին հիւանդները որոնք մէկ մէկ տակառաչափ փորեր ունին ներկայիս: Եւ անոնք որքան ալ ըմբիշ դառնան, բնաւ չեն հեռացուիր հաստատութենէն. ընդհակառակն այնքան կը կապուին, նուիրուելով արհեստով հիւանդի նոր ասպարէզին: Անոնք այս զոհողութեամբ իրենց կը վերապահեն բոլոր ախտերն ու միկրոբները:

Այնտեղ հրաշալի ճարտարութեամբ կը դարմանուին փայծաղի, լեարդի, ստամոքսի, աղիքի, ակռայի ու փորի ցաւերը: Մէկ հիւանդութիւն միայն իր յարկաբաժինը չունի. ան ալ սիրտ ունեցողներուն՝ սրտի հիւանդութիւնն է: Եւ ճշմարիտ չէ՛ որ սրտի տէր մարդոց համար չէ այս աշխարհը: Բարեգործականը բացառութիւն չէր կրնար ըլլալ:

Գուցէ այս պատճառով է որ *Հայ Միրտ* այդ հաստատութիւնը անգոյ կը նկատէ:

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՀՍՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,, Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԱ. Ցանկ

	Ֆր.
Լոնտոնէն, Ոմն	2000.—
Զարսանեճաքի Պատ. Միութիւն *Մարսէյլ*	100.—
Լեւոն Պետրոսեան	30.—
Ադանի Ազարեան	5.—
Տիկին Ֆիլոմէն Ա. Եմէեան	10.—
Ա. Ջոմաքլեան, *Լիոն*	15.—
Գումար	2160.—
Ժ. Ցանկին գումարը	4694.30
Ընդհ. գումար	6854.30

ՄԻՄԲ.— Երէկ թերթը մամուլին յանձնելէ յետոյ, Լոնտոնէն 2000 ֆր.ի չէք մը ստացած ըլլալով, Փիլիպէ փոխադրեցինք ոչ թէ 2000 ֆրանք, ինչպէս ծանուցեր էինք, այլ 4500 ֆր.:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԿՇԻՌԸ

Ապրիլ 29ին, Թիֆլիսի «Պրոլետար»էն քաղելով, հրատարակեր ենք ուսումնասիրութիւն մը Խորհրդային Միութեան բնակչութեան թիւի մասին:

Այսօր կը թարգմանենք նոյն ուսումնասիրութեան վերջին մասը (16 Ապրիլ), որ կը ներկայացնէ գանազան ժողովուրդներու թիւը եւ կշիռը.—

Խ. Միութ. ազգաբնակչութեան ցեղային կազմն այնքան բարդ է, որ միայն կարելի է ընդհանուր հասկացողութիւն տալ այդ մասին: Ամբողջ Միութեան ազգաբնակչութեան մասին գաղափար կուտայ հետեւեալ տախտակը, ուր առհարիւր համեմատակը, ուր առհարիւր տուեալ տուիչը ցոյց կուտայ տուեալ ցեղային խումբի կշիռը Միութեան ամբողջ ազգաբնակչութեան մէջ.—

Ժողովուրդ	Հազար մարդ	%
Ռուս	77760.1	52,9
Ուկրայինացի	31194,8	21.2
Բելոռուս	4738.9	3,2
Կազակ	3959.9	2,7
Ուզբեկ	3904,5	2,6
Թաթար	3015.2	2,0
Հոյա	2700.9	1,8
Վրացական խումբ	1821.2	1,2
Թուրք	1706,6	1,2
Հայ	1567,5	1,1
Մորդուա	1340.4	0,9
Գերման	1238.5	0.8
Ջուվաշ	1117.4	0.7
Ցաճիկ	978.2	0.7
Լեհ	782.3	0.5
Կիրգիզ	768.7	0.5
Թուրքմէն	766.1	0.5
Բաշկիր	713.7	0.4
Վոտյակ	504.2	0.3
Մարի	428.2	0.3
Չէչէնական խումբ	392.6	0,3
Մոլդավան	278.9	0.2
Օս	272.2	0.2
Կարել	248.1	0.2
Միշար	242.6	0.2
Բուրեատ	237.5	0.2
Կոմի	221.3	0.2
Չերքէզեան խումբ	219.0	0.2
Եակուտ	214.8	0.2
Ցոյն	213.8	0.2

Ինչպէս կ'երեւի այս տախտակէն, 30 ցեղային խումբեր կ'ընդգրկեն Խորհրդային Միութեան ամբողջ ազգաբնակչութեան հարիւրին 97.6ը: Եթէ այդ բոլոր ժողովուրդները բաժնենք խոշոր ցեղային ճիւղերու, կը տեսնենք որ սլաւոնական ճիւղը կը կազմէ ԽՍՀՄ ամբողջ ազգաբնակչութեան հարիւրին 78,1ը, լեռու կուգայ թրքական ցեղը հարիւրին 11.6ը, Կովկասի ժողովուրդները հարիւրին 3.2ը, ֆիննական ճիւղը հարիւրին 2.2ը, սեմականը հարիւրին 1.9ը, գերմանո-յոյն-ռոմանական ճիւղը հարիւրին 1.2ը, իրանականը հարիւրին 1.0ը, եւ լետտա-լիտովեանը հարիւրին 0.1:

Գրեթէ նոյնչափ բարդ է նաեւ Խորհրդային Ռուսաստանի ազգաբնակչութեան կազմը ցեղային տեսակէտէն: 1926ի մարդահամարի ցուցակագրած 167 ցեղային խոշորագոյն խումբերն են հետեւեալները Խորհրդ. Ռուսաստանի մէջ.—

Ժողովուրդ	Հազար մարդ	%
Ռուս	74042.4	73.4
Ուկրայինացի	7873.2	7.8
Կազակ	3851.7	3.9
Թաթար	2945.4	2.9
Մորդուա	1334.6	1.3
Ջուվաշ	1114.8	1.1
Գերման	806.3	0.9
Բաշկիր	712.4	0.7
Կըրգիզ	671.9	0,7
Բելոռուս	637.6	0.7
Հրեայ	566.9	0.6
Վոտեակ	504.0	0.5
Մարի	428.0	0.4
Չէչէնական խումբ	390.5	0,4
Ուզբէկ	342.2	0.3
Կարել	248.0	0.2
Մէշչերեակ	242.5	0.2
Բուրեատ	237.3	0.2
Կոմի	221.2	0.2
Չերքէզեան խումբ	218.8	0.2
Լեհ	197.8	0.2
Հայ	195.4	0.2
Օս	157.3	0.2

Միութեան միւս հանրապետութիւնները շատ աւելի միատեսակ ցեղային կազմ ունին, քան Խորհր. Ռուսաստանը: Այսպէս, Ուկրաինայի ազգաբնակչութեան գրեթէ հարիւրին 99ը կը կազմեն ժողովուրդներու հետեւեալ 7 խումբերը, Ուկրաինցի 23,218,900 (100ին 80), Ռուս 2,677,200 (100ին 9.2), Հրեայ 1,574,400 (100ին 5·4), Լեհ 476,400 (100ին 1.6), Գերման 393,900 (100ին 1.4), Մոլդաւան 257,800 (100ին 0.9) եւ Յոյն 104,700 (100ին 0.4 տոկոս): Մնացած 79 ժողովուրդները, զորս արձանագրած է մարդահամարն Ուկրաինայի հողին վրայ, կը կազմեն անոր ազգաբնակչութեան ընդամէնը 100ին 1.1ը:

Բելոռուսական Խորհրդային հանրապետութեան ազգաբնակչութեան աւելի քան 100ին 99ը կը կազմեն Բելոռուսները՝ 4,017,300 (100ին 80,6), Հրեաները 407,100 (100ին 8,2), Ռուսերը 383,800 (100ին 7,7), Լեհերը 97,500 (100ին 2,0), Ուկրաինացիները 34,700 (հարիւրին 0,7) եւ Գերմանները 7,100 (100ին 0,1):

Ադրկովկասի մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնեն բնականաբար, երեք հիմնական ժողովուրդները: Առաջին տեղը կը բռնէ Վրացական ժողովուրդներու խումբը (Աջարացիներու, Մենգրելներու եւլլն. հետ միասին) 1,798,000, որ կը կազմէ Անդրկովկասի ազգաբնակչութեան 100ին 30,7: Երկրորդ տեղը կը բռնեն Թուրքերը՝ 1,632,800 (100ին 28,2): Երրորդ տեղը Հայերը՝ 1,332,600 (100ին 22,8): Բացի այդ երեք հիմնական ժողովուրդներէն, Անդրկովկասի ազգաբնակչութեան կազմի մէջ պէտք է յիշել Ռուսերը 336,200 (100ին 5,7), Օսերը 114,500 (100ին 1.9): Միւս ժողովուրդները համեմատաբար սակաւաթիւ խումբեր կը ներկայացնեն, թէեւ հետաքրքիր ազգագրական տեսակէտէն: Անդրկովկասի մէջ արձանագրուած է ժողովուրդներու 99 անուն, չհաշուելով ռուսահպատակները:

Ուզբեկիստանի մէջ ցուցակագրուած 89 ժողովուրդներէն ամենախոշորն են Ուզբեկները՝ 3,475,000 կամ ազգաբնակչութեան 100ին 65,9 եւ Տաճիկները՝ 967,700 (100ին 18,4): Միւս խումբերէն պէտք է յիշել Ռուսերը՝ 249,500 (100ին 4,7), Կազակները՝ 107,000 (100ին 2,0) եւ Չերքէզները 90,700 (100ին 1,7):

Թուրքմէնիստանի մէջ բացի բնիկ ժողովուրդէն՝ Թուրքմէններէն որ կը կազմեն 721,900 հոգի (100ին 72,9), պէտք է յիշել Կազակները եւ Կիրգիզները 111,000 (100ին 11,2), Ռուսերը 74,000 եւ Հայերը 13,800: Թուրքմէնիստանի մէջ ցուցակագրած են ընդամէնը 78 անուն ժողովուրդ:

Հետաքրքիր է անշուշտ լեզուական հարցը: ԽՍՀՄ մէջ արձանագրուած է 149 լեզու: Սակայն առանց շատերը գաւառաբարբառներ են, որ ժամանակի տարբերութիւններ ունին իրենց հիմնական լեզուական ճիւղէն: Ժողովուրդը եւ լեզուն կը զուգադիպին ոչ բոլոր պարագաներու մէջ: Այսպէս, օրինակ՝ Ռուսերէն լեզուն սեփական լեզու կը համարեն 84,160,000 հոգի, այսինքն 6,400,000 (հարիւրին +8,2) աւելի քան ռուս ժողովուրդին պատկանողներու թիւն է: Մինչդեռ ուկրաինական լեզուն սեփական համարողներու թիւը պակաս է Ուկրաինցիներու թիւէն 3,623,000 հոգի (—100ին 11,6), Բելոռուսականը պակաս է Բելոռուսներու թիւէն 1,272,000 (—100ին 26,8) լեհականը՝ 420,000 (—100ին 53,6) եւ հրէականը՝ 712,000 (—100ին 27,4):

ՓՐՈՖ. ՆԻՔՈԼԱ ԵՈՐԿԱ ՈՒՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

(Մեր սեփական թղթակցէն)

Պուքրէշ, 3 Մայիս

Երէկ Ռումանահայ կեդրոնական Մատենադարանը այցելեց ռումէն հռչակաւոր ակադեմական, կուսակցապետ եւ պետական մարդ փրոֆ. Նիքոլա Եորկա: Զինքը ընդունեցին եւ անհրաժեշտ բացատրութիւնները տուին Մատենադարանի վարչութեան անդամներէն Պ. Պ. Վ. Մէշտուճեան, Գ. Ղազարեան, Ս. Թումասեան եւ Ց. Ճ. Սիրունի, ինչպէս նաեւ առաջնորդ Յուսիկ եպ. եւ Թաղականութեան անդամ Պ. Շտեֆան Ասլան: Հանգամանօրէն ծանօթացաւ իրեն տրուած բացատրութիւններուն. եկեղեցին ալ պահ մը այցելելէ յետոյ, փրոֆէսէօրը ամէնէն առաջ աչքէ անցուց Մատենադարանի նկարները:

Իր հիացման արժանացաւ Մատենադարանի մէկ պատը զարդարող հին հայկական նկար մը, որ Քրիստոսի ծնունդը կը ներկայացնէ եւ որ կը վերագրուի իտալացի հռչակաւոր նկարիչ Թիմօ Պասանոի:

Այս նկարը՝ զոր 7—800,000 լէյ կը գնահատէ՝ վերջերս նուիրուեցաւ Մոլտովացի հայ օրիորդի մը՝ Օր. Զինքա Թադոսի կողմէ: Ակնկալենք որ Մատենադարանին մէջ կան նաեւ նկարներ Ֆրանսացի նկարիչ Th. Frèreէ, անգլիացի նկարիչ Biron Webbէ, եւ կան դիմաձկարներ, որոնք կը ներկայացնեն Թ. եւ Ժէ. դարու ռումանահայ դէմքեր:

Փրոֆ. Եորկա հիացաւ նաեւ Մատենադարանի պատերը զարդարող հին կաթոլիկոսական եւ պատրիարքական կոնդակներուն վրայ՝ մանաւանդ անոնց գրչութեան արուեստին տեսակէտով: Ասոնց կարգին կախուած են նաեւ ռումէն հին իշխաններու հրովարտակներ: Ասոնցմէ մէկը մանաւանդ, տրուած պիպէսքու Վոտայի կողմէ, իր ուշագրութիւնը գրաւեց, ուր ընդօրինակեց պարն հրատարակելու համար «Պատմական Հանդէս»ին մէջ: Այս հրովարտակը, սլաւներէն գլուած, կ'արտօնէ հայ արհեստագիտութեանց կազմութիւնը, եւ ինչ ինչ առանձնաշնորհումներ կուտայ անոնց:

Ցետոյ դիտեց Մատենադարանին մէջ պահուած սուլթանական վեց ֆէրմանները, տրուած սուլթան Սէլիմի, Սուլթան Մուսթաֆայի եւ ուրիշ սուլթաններու կողմէ: Ընդունք կը պարունակեն այն առանձնաշնորհները, զորս ունէին հին հայ առեւտրականները պալքաններու մէջ առեւտուր ընելու համար: Փրոֆ. Եորկա թելադրեց թարգմանել եւ հրատարակել զանոնք:

Փրոֆէսէօրը հաճոյքով դիտեց նաեւ հայերէն ձեռագիրներու մասը, որ թէեւ կարելի չէ բաղդատել Էջմիածնի կամ Մխիթարեանց վանքերուն մէջ հանգչող գլուխ-գործոցներուն հետ, բայց շահեկան են օտար այցելուին համար: Այս ձեռագիրներու կարգին կան ինչ ինչ պատմական նոր բայց անտիպ երկեր, եւ հոն պահուած է մատենաւորի մը պատկանող ձեռագիր մը՝ որ կը պարունակէ վարդան Այգեցիի առակները: Մատենադարանի այս դասակին մէջ կան շատ մը վաւերաթուղթեր ալ, որոնց վրայ փրոֆէսէօրը հիացաւ, մանաւանդ շնորհիւ հին կնիքներու գեղեցկութիւնը:

Հայկական եւ հռոմէական հին դրամներու մասը, թէեւ ոչ հարուստ, բայց գործեալ գրաւեց Եորգայի ուշադրութիւնը:

Անցնելով գիրքերուն, փրոֆ. Եորգայի ուշադրութեան յանձնուեցան մանաւանդ հատորները այն գարակին, ուր պահուած են 1800էն առաջ լոյս տեսած հրատարակութիւնները: Մասնաւորապէս իր ուշադրութիւնը գրաւեցին Ամսթէրտամ, Լէմպէրկ, Մատրաս, Մարսէյլ, եւ Մխիթարեաններէն առաջ վենետիկ տպուած գիրքերը, եւ հիացաւ հին հայ հրատարակութիւններու զարդանկարներուն վրայ, զորս թելադրեց վերստին լոյս աշխարհ հանել:

Իրեն ցոյց տրուեցաւ նաեւ անցեալ գարուն Ռումանիա տպուած հայերէն գիրքեր, կարգ մը հայ գեղարուեստական հրատարակութիւններ, եւ ի վերջոյ Ալիշանի «Սիսուան»ը:

Այս վերջինը անոր համար, որ բոլոր հետեւ փրոֆ. Եորգա յառաջիկայ ձմեռ Սորպոնի իր դասընթացքը պիտի նուիրէ Կիլիկեան Հայաստանի, եւ այժմէն սկսած է իրեն անհրաժեշտ աղբիւրներու ուսումնասիրութեան: Խնդրեց այս առթիւ որ ուշիշ ատեն պիտի գայ փնտռելու իր այդ նիւթին վերաբերեալ աղբիւրներ եւ ուսումնասիրելու զանոնք Մատենադարանին մէջ:

Փրոֆ. Եորգա խոստացաւ ներկայ ըլլալ եւ բանախօսել Մահակ Սիսրոպի տօնին առթիւ Մատենադարանի վարչութեան կողմէ կազմակերպուելիք հանդէսին:

Ռումանահայ կեդր. Մատենադարանը որ հազիւ 6 ամիս առաջ հիմնուեցաւ Պուքրէշի թաղականութեան աջակցութեամբ եւ քանի մը մտաւորականներու ջանքերով, արդէն սկսած է կատարել իր դերը: Օտար հիւրերու, մասնաւորաբար մտաւորականներու այցելութիւնները անպակաս են, եւ բոլորն ալ կը բաժնուին գոհունակութեամբ: Մատենադարանը առայժմ կը բացուի միայն այցելուներու: Իսկ երբ հնարաւոր ըլլայ ճոխացնել հայ նոր գրականութեան մասը՝ պիտի բացուի հանրութեան ալ առջեւ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային Ընկերակցութեան Գրասենեակէն մեզի կը հաղորդեն թէ՝ վերջին վեց ամիսներու ընթացքին հանգանակած է 191,675 գուինեական ֆրանք, ի նպաստ Սուրիոյ մէջ գաղթականներու տեղաւորման գործին: Այս գումարը կը բռնէ 938,249 ֆրանսական ֆրանք:

Այս գումարը մաս առ մաս կը յանձնուի ժընեւի Աշխատանքի Միջազգային Դիւանին, որուն հսկողութեան տակ է որ կը կատարուի Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղթականներու տեղաւորման գործը:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Փարիզի Ազգատախնամի տարեկան տեղեկագրէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները: 1927ին՝ Ազգատախնամը կը ներկայանայ 105,000 ֆր. նպաստի պիտճէով մը: Այս գումարին ամենամեծ բաժինը 92,000 ֆր. յատկացուած է օգնութեան գործին: Ազգատախնամը՝ նպաստի եւ օգնութեան գործը բաժնած է զանազան գլուխներու.— Ցան վարձք՝ հարիւրի մօտ ընտանիքներու, անմիջական օգնութիւն անգործներու, բնակութիւն եւ անուղղ կարօտեալներու, ինչպէս նաեւ պուլվար Ժուրտանի գաղթականներուն:

Ազգատախնամին հասոյթի գլխաւոր աղբիւրներն եղած են՝ կառավարական նպաստ՝ 500, ամասավճարներէ՝ 22,300, զանազան նուիրատուութիւններ՝ 32,600, պարեկան պարահանդէս՝ 42,000 ֆրանք:

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

(ԶԵՌՆԱԲԿԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ)

Մինչեւ հիմա անձնապէս կատարած քննութիւններս, ինձ այն համոզումը տուած են որ, Հրեաները արժանի են մեր կողմէ ամէն գնահատումի:

Սկսելով երիտասարդ տարիքէս, ունեցեր եմ Մուրատ-Ռաֆայէլեան վարժարանէն ներս, երկու պատուական հրեայ ուսուցիչներ, մէկը՝ Փրոֆ. Սօավէ քիմիագէտ, միւս հայասէր մը, որ Հ. Արսէն Բագրատունիի «Հայկ Դիւցազն»էն պարբերութիւններ բերանացի սորված, կ'արտասանէր մաքուր հայերէնով, աւէն տարի, շրջանաւարտ աշակերտութեան հրաժեշտի սեղանին շուրջ:

Երկրորդն էր, Փրոֆ. Տաֆտովա, իտալերէն լեզուի եւ գրականութեան ուսուցիչ, անուշ դէմք մը, եւ մեծ համակիր մը մեր ցեղին, անկեղծ իր արտայայտութիւններուն մէջ:

Անցնելով յետոյ Փաստուայի համալսարանը, ունեցեր եմ իբր տնօրէն, նոյնպէս Հրեայ մը, Փրոֆ. Փոլաքքօն, նոյնքան հայամիկր հայ ցեղին: Փաստուայի քաղաքապետը, եւ հիւանդանոցներու ընդհանուր տնօրէնը Հրեաներ էին, որոնք չէին խնայեր որ եւ է ջանք, որպէսզի հայ պանդուխտ ուսանողին կեանքը, աւելի դիւրին, աւելի մեղմ դարձնեն:

Համալսարանական շրջանին մէջէն է որ, նոյնպէս առիթն եւ ունեցեր ուսումնասիրելու, ծանրակուտակ Լուիճի Լուցաթթիի զործած հմայքը, Իտալիոյ ժողովուրդին վրայ: Նորածին Իտալիան Լուցաթթիին շնորհիւ, հասած էր ելմտական կայուն եւ նախանձելի վիճակի մը: Լուցաթթիին շնորհուած էր, եզական եւ բացառիկ տիտղոս մը՝ ցկեանս նախարար: Ո՞ր Հայն է որ, չէ՛ լսած, մեծ հայասէրին անունը: Հրեայ մըն էր նոյնպէս: Եւ հրեայ ցեղին մեծ յատկութիւններովը օժտուած միակ Իտալացին եղաւ՝ որ անվախ եւ անկաշկանդ ձայն բարձրացուց, մեր ազատագրութիւնը պահանջելու, եւ անկեղծօրէն տխրեցաւ, երբ ուրիշներ՝ կը խաղային մեր ճակատագրին հետ, իբրեւ առեւտրական ռնիթ: Լուցաթթին կը մնայ, իր ալեւոր մօրուքովն, իբր արդարութեան առաքեալ եւ անշէջ լիշատակ մը ամէն Հայու սրտին մէջ:

Ուսանողութեան շրջանէն վերջ, կեանքի փորձառութեան մէջ ալ, առիթն ունեցած եմ ճանչնալու եւ զործակցելու ամէն դասակարգի պատկանող Հրեաներու հետ:

Հրեայ մըն է, ինչպէս գիտենք, Պոլսոյ ամերիկեան նախկին դեսպան՝ Պ. Մորկընթաուն, որուն ցիշատակները պիտի մնան մեր Դողզոթաին, պաշտօնական անաչառ վկայութիւններէն մէկը:

Փրոֆ. Սոքոլօֆ, Սիոնականութեան նախագահը՝ Լորտ Պալֆըրի յայտարարութեան տարեդարձին առթիւ, Անգլիոյ մէջ իր խօսած մէկ բանախօսութիւնով, այսպէս կ'արտայայտուի մեզ հանդէպ.

— Հայերը անկասկած միակ ժառանգորդներն են Թուրքիոյ, Փոքր Ասիոյ մէջ, մենք այդպէս կը մտածենք եւ կը հաւատանք: Ձե'նք գիտեր ոսկոյն թէ, ո՛րքան պիտի փոխարինուինք Հայերու կողմէ:» (Տես, «Անգլիա եւ Սիոնականութիւն» գրքոյկը):

Հրեաներուն մեղի ցոյց տուած համակրական արտայայտութիւններուն եւ գործունէութեան, ի՞նչպէս փոխարինած է հայ ազգը:

Ի զո՛ւր կը մտածեմ ու կը պրպտեմ եւ դժբախտաբար ոչինչ կը գտնեմ:

Աւանդական նախապաշարումներով սնած, աւելի արհամարհողներ եղած ենք եւ ոչ ուրիշ բան մը:

Ժամանակն է այլեւս, թօթափելու կանխակալ կարծիքները, յստակ դիտելու եւ գատելու հաւատար, մեր միջավայրն ու շրջանակը:

Ուրախութեամբ կը լսեմ, թէ շարք մը փարիզահայ երիտասարդներ, մտադրած են կազմելու խմբակցութիւն մը, զերծ քաղաքական եւ կրօնական զգացումներէն, եւ որուն նպատակը պիտի ըլլայ Արարատեան սիոն անունին տակ եղբայրական ձեռք կարկառել հրեութեան երիտասարդութեան, որպէսզի միեւնոյն բախտին եւ ճակատագրին յանձնուած երկու ժողովուրդները, իրար կարենան լաւ ճանչնալ, լա՛ւ ըմբռնել եւ համաձորհուրդ ընթանալ դէպի ընկերային յառաջդիմութիւն ու զարգացումը:

ԱՐԱՄ ԴԱՄԱԼԻԿԵԱՆ

ՎԱՏԱՍԵՐՈՒՄԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Անրի Քլոց՝ Փրանսացի հնդկագէտ մը, իր վերջերս հրատարակած մէկ գիրքին մէջ («Վովանները Ռուսիան») մանրամասնութիւններ կը ներկայացնէ երկրին բարոյական վիճակը: Փաստերը որ ան կը քաղէ ռուսական աղբիւրներէ իսկ, տխուր են: Մարդկային ու վայրագ փորձերը որ հոն կը կատարուին տասը տարիէ ի վեր, յանուն հաւասարութեան, հայրենասիրութեան ու բանական տիրապետութեան...

Քաղուածաբար կուգանք ամէնէն թեթեւ փաստերը միայն վիժումը, ոչ միայն չէ արգիլուած Ռուսիոյ մէջ, այլ ընդհակառակն, հրապարակաւ կը քաջալերուի կառավարութեան կողմէ: «Մոսկուայի Առողջ վարչութիւնը նոր հրահանգով մը, թեթեւցուցած է վիժումի նախկին սահմանները...: 1927ի առաջին վեց ամիսներուն՝ Լէնինկրատի հիւանդանոցներուն մէջ միայն, համրուած են 14186 վիժումի պարագաներ, որոնցմէ 11,732ը արուծուած բժիշկներու կողմէ:

«Տղան որ կը ծնի, կը պատկանի ընկերութեան, ուրեմն կուսակցութեան», որ կը ստանձնէ «որեւէ տղան կրթել՝ ընդդէմ բոլոր ժառանգութեան»: (Շամայնաւար նր. Ռուսիան ցետրակ):

«Մեր երկրին մէջ 7 միլիոն ընկճուիկ տղաքներ կան, անոնցմէ միայն 80 հազարը հաւաքուած են: Դեռ քանիներ կան որ բախտի կը թափառին Ռուսիոյ մէջ»: (Պրաւդա թիւ 51):

«Տղոց ամբողջ բանակներ դաստիարակուած են կողոպտելու մարդ նպատակ եւ բարոյապէս, կը գտնուին կալինին, գործագիր կոմիտէի նախագահին կինը: (Իզվէստիա թիւ 65):

Հաւաքուած տղոց պատասխանները ալ, նախանձելի վիճակ մը չեն ներկայացներ: Սարսռազդու մէջ, «ամբողջ ձմեռը բոլոր ճեացած են, պատատած գետնափորով: Ցեներակներու մէջ իրարու սեղմուած կը նստին, հոն կ'ընեն իրենց բնական պէտքը ու երբեմն կան կը պառկին անկողիններու մէջ: Ողեղոտութիւնը նոպալի է: Բարեկիներ չկայ: Տղաքը իրենց կիրճ նիք չեկայ: Տղաքը իրենց կիրճ ամաններուն մէջ կը լուանան» (Պրաւդա, թիւ 149):

Այս վիճակին հետեւանքները ողբալի են: «Երիտասարդներու բռնկական պարզապէս գոլորշիի է: Ինչ որ համապատասխան է նախնական բնազդներու եւ տղոց կիրքերու գոհացումին, կը նկատուի բուրժուական նախապաշարում»: (Պրաւդա, Մարտ 1925):

1922ին 36,000 ծանր հիւանդներ գործուած են անշափահասներու կողմէ, որոնց 20 առ հարիւրը 8—12 տարու տղեկներ են:

«Տղոց մէջ սիֆիլիսի անմեմատ տարածումը կը սպառնայ վատասերել ժողովուրդը»: Լիտվատիա):

Փաստերը այնքան տխուր եւ պերճախօս որ խորհրդածելը տրամադրութիւն չեն ձգեր, ոչ ալ պէտք:

ՄԱՀՄԱՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԳԱՍՏՈՒՆ, ՀԱՅԳԱՍՏՈՒՆ...

Հայրենի՛ք, հայրենի՛ք, ո՛վ դու իմ հոգւոյ ամենասուրբ անունդ, որ ամէն անգամ որ կը լսեմ կամ կը կարդամ, ինծի համար ամենամեծ հրճուանքի պատճառ կ՚ըլլայ, ինչո՞ւ համար, ինչո՞ւ համար, ինչո՞ւ համար

⁂ *Իշխան կարոլ «Ռիւթէր»ի գործակալութեան ներկայացուցիչին յայտարարած է թէ իր մասին ըսուածները բոլորն ալ սուտ են. ինք ոչ օդանաւ վարձած էր, ոչ ալ գործակալ ղրկած արտասահման: «Եթէ Ռումանիա կամ ուրիշ տեղ երթամ, ըսած է, երբեք գայտնի չպիտի ճամբորդեմ»:*

⁂ *«Մորնինկ Փոսթ» կը գրէ թէ իշխան կարոլի մասին բոլոր ըսուածները սուտ են եւ յերիւրողներն են քանի մը լրագրողներ: Իշխանը երբեք լուր չունի եղածներէն:*

⁂ Ազգային - Գիւղացի կուսակցութեան նախագահ Մանիու Յետեւեալը յայտարարած է պելկրատի «*Փոլիթիքա*» թերթի թղթակցին.

— *Շատեր կարծեցին թէ մենք կ'ուզէինք գիւղացիական ապստամբութիւն մը հանել: Մեր կուսակցութեան նպատակը բոլորովին տարբեր է: Մենք կուսակից ենք Սահմանադրութեան եւ միապետութեան, սակայն թունդ հակառակորդներ ենք ներկայ աւատապետական վարչաձեւին: Կառավարութիւնը վիճակը շատ ծանր է: Անիկա այլ եւս չունի անհրաժեշտ ուժերը՝ հակառակելու համար գիւղացի զանգուածներու շարժումին:*

Իշխան Կարոլի արտասուքը

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ քէնուորթի վիճաբանութիւն մը բացաւ իշխան կարոլի Անգլիոյ մէջ ունեցած գործունէութեան մասին, յիշեց իշխանին կողմէ խմբագրուած եւ Լոնտոնի մէջ տպուած թռուցիկը, ու հարցուց թէ կառավարութիւնը ի՛նչ կը մտածէ այս մասին:

Ներքին Նախարար Սըր Ռիլեըմ Ճոյնսըն Հիքս պատասխանեց թէ արտաքին Նախարարին հետ խորհրդակցելէ վերջ յայտնեց իշխան կարոլի թէ Անգլիոյ մէջ իր ներկայութիւնը փափաքելի չէ եւ թէ շուտով պէտք է մեկնի Անգլիայէն: Նախարարը աւելցուց թէ իշխանը Ապրիլ 28ին արտօնութիւն ստացած էր երկու ամիս Անգլիա բնակելու: Գալով այն իրողութեան թէ այս բոլորը լրագրողները կազմակերպած են, Հիքս յայտարարեց թէ այդ մասին կը սպասէ իշխան կարոլի գրաւոր եւ մանրամասն յայտարարութեան:

Իշխանը 48 ժամ պայմանաժամ ստացաւ Անգլիայէն մեկնելու: Կ'ըսուի թէ մտադիր է Ամերիկա երթալ:

Ֆրանքլէն-Պույեոնի նոր կուսակցութիւնը

Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանքլէն-Պույեոն անցած տարի հեռացաւ արմատական-ընկերվարական կուսակցութենէն, որովհետեւ իր գաղափարները դէպի ա՛լ գարգացած էին եւ «ազգային միութեան» ու փուանքարէի մէջ միայն կը տեսներ Ֆրանսայի փրկութիւնը:

Էնկիւրիի ծանօթ դաշնագրին հեղինակ թրքասէր երեսփոխանը, քալալերուած նոր ընտրութեանց մէջ «ազգային միութեան» կողմնակից տարրերու յաղթանակէն, ծրագրած է կազմել «ձախ միութենական»ներու կուսակցութիւն մը: Այս առթիւ կոչ ուղղած է բոլոր երեսփոխաններուն, որոնք ընտրուած են «միութեան նշանին տակ»: Մայիս 18ին նախնական խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի՝ նոր կուսակցութեան հիմը դնելու համար:

⁂ *Ուրիշ անկուսակցական երեսփոխան մը՝ ժան կուա եւս խորհրդակցական ժողովի հրաւէր ուղղած է ո եւ է կուսակցութեան չպատկանող նոր երեսփոխաններուն: Եթէ չհամաձայնին նոր կուսակցութիւն մը կազմելու մասին, բոլորը մէկ պիտի յարին արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող կուսակցութեան մը:*

Չինաստանի պատերազմ

Չինաստանի մէջ կացութիւնը ծանր է: Ճափոնցիները վերջնագիր մը ուղղեցին ազգայնականներու ընդհանուր հրամանատար Չանկ-Քայ-Շէքի, պահանջելով անմիջապէս և ամբողջովին պարպել չինացի գինուորները Չինան Ֆու-Չինկթաօի երկաթուղիին երկայնքէն: Չինացիները մերժած ըլլալով այս վերջնագիրը, ճափոնական գինուորները յարձակեցան Չինացիներուն վրայ թնդանօթներով եւ երկուստեք տաք կռիւ մը սկսաւ: Կ'ըսուի թէ 100,000 ազգայնական Չինացիներ կը կռուին քանի մը տասնեակ հազար ճափոնցիներուն դէմ, որոնք փակուած են Չինան-Ֆուի մէջ: Զօր. Չանկ-Քայ-Շէք չկրնալով զսպել իր գինուորները, փախած է Թայնան-Ֆու:

Թոքիոյի մէջ պատերազմական Նախարարի Նախագահութեան տակ գինուորական կարեւոր խորհրդաժողով մը տեղի ունեցաւ: Կը կարծուի թէ դահլիճը պիտի խնդրէ Միքատոյէն ընդհանուր զօրաշարժ յայտարարել:

Ճափոնի վարչապետ՝ պարոն Թանաքա իր մօտ հրաւիրեց անգլիական, ամերիկեան, ֆրանսական եւ իտալական դեսպանները, որոնց մանրամասն բացատրութիւններ տուաւ ընդհանուր կացութեան մասին:

Գերման լրտես մը ձերբակալուած

Միւլհուզի ոստիկանութիւնը վերջերս ձերբակալած է Պատէնցի գերման լրտես մը՝ Ս.... որ Միւլհուզի կողմերը բնակող Ալզասցիի մը հետ կասկածելի յարաբերութիւններ ունէր: Ապրիլ 2ին այս երկու մարդիկը Պէլֆորի մօտակայ գիւղի մը սրճարանին մէջ իրենց հանդիպեցան: Երկու գաղտնի ոստիկանները կը հսկէին: Ալզասցին գինուորական հինգ տետրակներ յանձնեց լրտեսին: Ոստիկանները յանկարծակիի բերելով ձերբակալեցին Ս...ն, սակայն Ալզասցին փախաւ: Ս... կը գործէր Ֆրիպուրկ-ամ-Պրնկաուի գերման լրտեսական կազմակերպութեան հաշուոյն, որուն հաղորդած էր գինուորական զանազան գաղտնիքներ: Լրտեսը այժմ բանտարկուած է Պէլֆորի մէջ: Դատական իշխանութիւնները մեծ լռութիւն կը պահեն այս խնդրին մասին:

Առեւտրական ճեպընթացին արկածը

Աթէնքէն Մայիս 8 թուականով կը հեռագրեն թէ Սէնթլոն-Արեւելք ճեպընթացը, որ Պոլիս կ'երթար, գիծէն դուրս ելած է Արեւմտեան Թրակիոյ մէջ: Վայրաշարժը փճացած է: Աղէտի ծաւալին եւ զոհերու քանակին մասին տեղեկութիւն չկայ:

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՅՈՒՐՈՒՊԱ, փոխ-նախագահի խորհուրդ. Միութեան ժողովրդային գործավարներու խորհուրդին, Մոսկուայի մէջ մեռաւ սրտի հիւանդութենէ: 58 տարեկան էր:

ԱՐԱՇԱՐ եղբայրները, որոնք առոյ առաւօտ Պուրժէի օդանաւային կայանէն մեկնած էին՝ տեւողութեան հաժաշխարհային մրցանիշը կոտրելու համար, 12 ժամուան մէջ 1965 քիլոմեթր ճամբայ առնելէ վերջ, ստիպուեցան վար իջնել, որովհետեւ իւղի խողովակը աւրուած էր:

ԱՆԳԼԻՈՅ երեսփ. ժողովը վերջնապէս ընդունեց 21 տարեկան կիներու քուէարկութեան իրաւունքը:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ

վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 130 Պուլվար Սէն Ժերմէն, քաղիէ լա փըթիթ Սուրս, մէթրօ Սէէն:

ՆԻԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. վ'այանսի Շրջանային կոմիտէի 12 Մայիս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Սինեմա Սէէն-Լուի սրահին մէջ կը ներկայացուի՝ «ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱԽՈՒՄԸ»

ԳԻՒՆ 7, 5, ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կարելի է ստանալ՝ 26 Bld. Vauban եւ ներկայացման օրը Թատրոնի կիշէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ
ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԱՌԱՋԻՆԸ ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եւ Եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Անդրանիկ եւ իր յուղարկաւորութիւնը, վարդանանք, Արայ գեղեցիկ եւ Շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, Թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ (մին սեւանայ լիճին վրայ) եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յստակ, գունագեղ եւ մեծադիր, բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին:

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս Շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11։ Սալ տ'Օռթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Ծախսիւս՝ AL. S. Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.:

Տոմսակներ (5, 8, 10 Ֆր.) կը ծախուին Ս. Միշէլ՝ «Անի» ձաշարան, 67 Rue Monsieur-le-Prince, Պէլվիլ՝ Պ. վահրամին ձաշարանը, 8 Rue Jouy-Rouve եւ կազմակերպող ու ներկայացնող Յ. Պապէեանի քով՝ 3bis Passage Lauzin (XIXe), իսկ ներկայացման գիշերը՝ կիշէն:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՕՀԵՐԻՆ

Աւնուվիլ - լէ - կոնէսի

Հանգանակութիւնը

Տաճատ Կարապետեան 100, Ն. Նիկողոսեան 50, Ո. Դանիէլեան 100, Ոսմն 10, Հ. Առաքելեան, Գ. Աւագեան, Յ. Աւագեան, Յ. Կարապետեան 5ական, Հ. Սարաֆեան 15, Գ. Կիւլեան 20, Վ. Ճէզայիրլեան, Տիկ. Վ. Ճէզայիրլեան 25ական, Գ. Թէրզիեան 20, Մ. Տանտիկեան, Յ. Նահապետեան, Գ. Կէօնճեան, Տիկ. Մազլումեան 5ական, Ե. Իւնէէեան 10, Կ. Գասապեան 20, Տիկ. Պաղալեան, Ոսմն, Գ. Պէնտիճեան, Բ. Թութլուեան, Տիկ. Թարաքճեան, Mr. Rateau 5ական, Ս. Տ. Պառաեան 10, Հ. Եսայեան 5, Ա. Մարտիրոսեան 20, Յ. Մաչառուեան 5, Տէր եւ Տիկ. Մաշխաշեան 10, Ա. Սինկէրեան, Մ. Պիտիճեան 5ական, Օ. Զիլյէմեան 10, Մ. Մօմճեան, Բ. Մէնէվիշեան, Ա. Սաքաեան 5ական, Ա. Բօթուքեան 10, Յ. Մարտիրոսեան 5, Վ. Խաչեան 10, Մ. Պէկեան 3, Վ. Սաքաեան, Բարմաքսըզեան, Սանտալճեան, Յ. Թօփուզեան, Օ. Փիլաֆեան, Մ. Տիւմճեան, Վ. Թիւթիւնճեան, Գ. Թիւթիւնճեան 5ական, Գ. Կիւլիւեան 10, Mme Balet, Մ. Գարաեան, Գ. Ֆէրմանեան, Jean Louis 5ական, Keller 20, Ն. Պայրամեան 5, Բերօթեան 5, Վ. Սանոեան 10, Յ. Մամիկոնեան 10, Օր. Պէնտիրճիեան, Յ. Նահինեան, Յ. Խաչեան, Ա. Չալճեան 5ական, Տիկ. Նահինեան 3, Տիկ. Գարապաշեան 5, Յ. Քէսէճիեան 5, Ա. Քէսէճիեան 10, Տիկ. Քէսէճիեան 5, Մ. Քիւրքճեան 10, Ա. Գաբիկեան 10, Ա. Ֆէրմանեան, Տիկ. Բ. Օթճիեան, Յ. Նիկողոսեան 5ական, Յ. Տարաքճեան 3, Nicolas 3, Հ. Փափազեան 10, Ենիչէրիեան 10, Ոսմն 5, Լ. Յովակիմեան 5, Տիկ. Յովակիմեան 5, Լ. Փափազեան 6, Մելքոն Իփէքեան 10, Յ. Մովսէսեան 10, Տիկ. Աթանպուլեան 5, Տիկ. Բագումեան 5, Անդրանիկ Սէթենճիեան 10, Յ. Էլիզէկեան 5, Ս. Աճէմեան 5, Ֆ. Աճէմեան 6, Տիկ. Գալայճեան 10, Ս. Նիկողոսեան, Գ. Թօփալեան, Ե. Ինճէարապեան 5ական, Լ. Մկրտիչեան 6, Օ. Իւսկիւտարլեան, Մ. Տէրտէրեան, Յ. Կէօզիւմեան, Օպեան, Յ. Գալայճեան, Ն. Չինարեան, Ոսմն, Հուպուեան 5ական, Մ. Ալթունեան 10, Յ. Կէօմրիւքճեան 5, Պուտաքեան 20, Գ. Մարթաեան 10, Տիկ. Քիրէչճեան 2, Ժ. Տէմիրճեան 5, Ոսմն 5, Գ. Տէմիրճեան 5, Տէր և Տիկ. Պարսամեան 25, Յ. Մովսէսեան 5, Օ. Պալանճեան 10 ֆրանք: Ընդհ. գումար 1057։

(Տես «ցառաջ» 9 Մայիս).

Հ. Յ. Դ.

փարիզի Շրջ. Կոմիտէն սահպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ճեմարանէն այս Կիրակի, ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ պիտի ըլլան Ն. Կ-ի լիազօրները:

ՊԵԼՎԻԼԻ ճեմարակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ:

Հրագդան խումբի ժողովը՝ այս երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կը խօսի՝ Ընկ. Աբօեան:

Մարսէյլի «Իշխան» ճեմարակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ադրիւբ-Սերոբ, Եփրեմ-Խան, Շամազասպ, Վարդգէս խումբերը այս Շբ. երեկոյ ժամը հիւթ 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Գրագարան ընթերցասրահին մէջ: Նիւթ՝ «Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործնէութիւնը» կը նախագահէ՝ Ընկ. Պ. Շիւսեան: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

Մարսէյլի Ռոսսաւ ճեմարակոմիտէի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ, Արմէն Գարօ, Գէորգ Ջաւուշ, Զարդարեան ֆեռի և Քրիս խումբերու ընկերները: Այս Շաբաթ իրիկուն 8.30ին, 63 բիւր Լէվիւպլիք:

Լիոնի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Կայծակ - Քրիստափոր, Ֆեռի, Դժոխք, Կուկունեան խումբերու վարչութիւնները գանձապահի տետրակներով, վաղը Ուրբաթ Հ. Յ. Դ. Գրագարանը:

ԽՆԻՒՍԻ Մ'ԺՆկերա գիւղացի հայրենակիցներէն ոեւէ մէկը թող հանդիպի խմբագրատուն, իրենց համար շատ կարեւոր տեղեկութիւն մը առնելու համար:

ՅԻՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն, այսօր Հինգշաբթի, Ֆլորիայի մէջ: Պր. Մերուժան Պարսամեան կը կարդայ իր ինքնագիր բանաստեղծութիւնները: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի դասընթացքը այսօր Հինգշաբթի Ֆլորիայի մէջ, ժամը 2.30—4 Հայերէն (Նաթանեան:

ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի ընդհ. ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8ին եկեղեցիին մէջ: Անդամներէն կը խնդրուի անպայման ներկայ գտնուիլ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ԿԲԸՆՈՊ, Մ. Տ. Ս.— կրնաք մեր հասցէով դրկել:

ՊԱԶԱՐՃԸՔ, Խ. Եգանեան.— Դրամը ստացուած եւ ճանուցուած է: Թղթակցութիւնը՝ ոչ:

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Մարթիկ, Խ. Ա.— 35, Պ. Պ. Գ.ի միջոցաւ:

Մարթիկ, Գասեան.— 10։

Զակազիկ, Հայ Եր. Մխութ.— 200 ֆրանք:

Տրակինեան, Բ. Գ.— 35։

Սալին տը ժիուս, Վ. Պ.— 5։

Մարսէյլ, Գարծ.— 689։

Մոնփէլիէ, Տիկ. Ա. Գ.— 50։

փոն տը Շէրիւի, Գարծ.— 100։

փարիզ, Համ.— 10։

Տէսին, Հայրունի 35։ Սկսանք ղրկել։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԱ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԶՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41
ՄԷԹՐՕ՝ Cadet կամ Նօռ-Սիւռ Ն. D. de Lorette
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ. ամէն օր ժամը 14 19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱԳՈՅՅ ԺԱՊԱՒԻՉՆԵՐՈՒ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՒՏՈ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑԵ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն Ն. ՅԱԿՈՓԵԱՆ
191 Cours Lafayette, LYON
Նժոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ԳՆԵՑԷՔ ԵԹԷ ՓՈՐՁՈՎ ՀԱՍՏԱՏԷՔ ԹԷ ՕՐԱԿԱՆ 200 ՖՐԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՔ

Ձեռնհաս է մեկնումի պատճառաւ, Մարսէյլի ամէնաօդաւէտ կողմը, միլլայի մը մէջ պոիւլվարի եւ ծեծածի (տէօյմէ) գործարան մը իր բոլոր կազմածներով, մօթէօռ, քննքաչօռ, սէշուառ՝ 25 քառակուսի մեդր՝ ձմեռուան եղանակին հասնիլ չորցնելու համար, վանիլիաթէօռ, մաղ, կաճսաներ, պապիր ֆառինիէր, եւայլն: Վիլլան ունի բնակելիք 4 սենեակ, իւրաքանչիւրը 20—25 քառակուսի մեդր մեծութեամբ, ջուր, օդալին կապ, ելեքտրականութիւն եւ 3—4000 քառակուսի մեդր հող յարմար վարձքով:
Գիմել՝ H. TÉLLIAN, 50 Rue St. Jacques, MARSEILLE

Հ.ԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՂԷՐ ԵՒ ՏԻԿՈՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր
Զօր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր:
Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ: Մենաքանակի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,
Par Allauch, Marseille, France.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊԻՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆՔ

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ Ֆրանսա մուտ նելու կամ բնակելու արտոնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ:
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԷՅԻ ՀՐՃՈՒԻՀ ու ԺՈՂՏ
Լուսանկարիչ Մանուկ Մուրատեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baigneir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորագոյն քէնանէրով: Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ չափաւոր խիղճ:
Գործի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ ...
Եթէ կ'ուզես որ գործարանդ աշխատութենէն ազատ ժամեր ունենայ հանգստանալու օրապահիկդ ապահովել, փութա՛ թեամբ ապահովել, փութա՛ միջապէս գնել լուսանկարչական ապրանքներ միմիայն Առաքելեանէ, որ իր տարիներու տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, ապրանք եւ նիւթ: Աժան, տոկուն եւ մանրամասն:
Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIAN, 72 Rue Etienne Dolet (Կայք. սրճարանին կից) Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10

Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
11
ՄԱՅԻՍ
1928

11 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 644

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԱՇԱՆԵՐԷՆ ՅԵՏՈՅ ՓԱՏԻՇԱՀՆԵՐԸ

Այն ինչ որ կը կատարուի այս միջոցին յեղափոխակա՛ն Ռուսաստանի մէջ, ի պատիւ Աֆղանիստանի «փատիշահ»ին, աչելորդ անգամ մըն ալ կ՛ապացուցանէ թէ կարմիր վարիչները ամէն բանէ առաջ զոհերիկ պոլշեւիկոսներ են։

Արդարեւ, կարելի չէ առանց գոհունքի հետեւիլ կատարուած հեղկատակութեան, սարքուած արքայավայել ընդունելութեանց եւ հանդէսներու նկարագրութեան։

Մենք չզարմացանք, երբ Ամանուլլահ թագաւորը եւ թագուհին ձեռքի վրայ պտտցուցին այստեղ, քաղքենի - ըրամատիական երկիրներու մէջ։ Այդ ուղղակի անոնց կարգ ու սարքէն եւ դաւանանքէն կը բխի։

Արդ, հիմա ի՞նչ է տարբերութիւնը բանւորա-գիւղացիական իշխանութեան, սեւ շապիկաւոր Իտալիոյ, քաղքենի Ֆրանսայի եւ աւանդապաշտ ու աշխարհակալ Անգլիոյ։

Կարելի է ըսել թէ՝ լորձնաշուրթն փառաբանութեան տակակէտէն, Մոսկուայի վարիչները քայլ մըն ալ աւելի առաջ գացին, ուռուցիկ հանդիսութիւններով եւ դիւանագիտական նոտոմարանութիւններով։

Նո՛յն արտորանքը, նոյն շողոմարար ցոյցերը, Ամանուլլահ փատիշահը,— ինչպէս կը կոչեն իրենք— եւ Սիւրէյեա թագուհին ողջունելու, հրապուրելու, գլխու վրայ տանելու համար։

Նո՛յն ցուցադրութիւնը պետական շքեղանքի եւ զէն ու զրահի։ Նո՛յն խնջոյքներն ու բաժակաճառերը։

Եւ յետոյ, բացառիկ պատիւ մըն ալ։ Կարդանք հեռագիրը.

— Պատերազմական գործավար Վորոշիլոֆ, յանուն Ռազմա-յեղափոխական Խորհուրդին, Ամանուլլահ թագաւորին նուիրեց սուր մը եւ դաշոյն մը, իսկ Սիւրէյեա թագուհիին՝ հրացան մը։

Ու վերջապէս, շարքը սա գովասանական գրութիւններուն, որ երեւցան խորհրդային մամուլին մէջ, բոլոր ժողովուրդներու լեզուներով, փատիշահին ժամանումէն շատ առաջ. եւ որ կը շարունակուին մինչեւ այսօր։

Անշուշտ հայատառ թերթերն ալ բացառութիւն չեն կազմեր։ Թիֆլիսի «Պրոլետար»ը տակաւին Ապրիլ 22ին երկար ուսումնասիրութիւն մը կը հրատարակէր, «Աֆղանական փատիշահի ճանապարհորդութիւնը Եւրոպա» խորագրին տակ, թուելով Ամանուլլահ Խանի թագաւորութեան շնորհիւ կատարուած բարեւարութիւնները ու յառաջդիմութիւնները։

Հեռագիրը հաղորդեց արդէն Զիւէրինի մէկ մանաւոր յօդուածը, որ կը շեշտէ առանձնապէս.— Ինչ տարի առաջ, «փատիշահ Ամանուլլահ յաղթական կռիւ մը մղեց եւ սուրը ձեռքին տիպեց Անգլիան որ ճանչնայ Աֆղանիստանի անկախութիւնը»։

Այս արտայայտութիւնները ո՛րքան կը յիշեցնեն այն շռինգոտ ներքողականները որ ուղղուեցան Թուրք Ջարդարար պէյերուն եւ վիշաներուն, մինչի շարժումին առաջին ծրէն, եւ անընդհատ ճոխացան, քէմալական յաղթանակին հետ զուգընթաց, Հայաստանի տապալումէն մինչեւ կիլիկիոյ պարպումը և Փոքր Ասիոյ աղէտը, մինչեւ Լոզանի խայտառակութիւնը և 1925 փետրուարի քրտական ապստամբութեան ջախջախումը։

Այո՛, պառաւ եւ պահպանողական Եւրոպան կարմրելու բան մը չունի յեղափոխակա՛ն Ռուսաստանի հանդէպ, դէրասանութեան, կեղծիքի եւ խարդախութեան տեսակէտէն։ Նոյն հակ խղճահարութիւն ալ չի կրնար ունենալ, քանի որ դարաւոր արհեստ մը կը գործադրէ, համաձայն իր խառնուածքին եւ առանդութեանց։

«Մենք յեղափոխականներ չենք, պիտի ըսեն Զէմպրլէնները, Ֆրիաններն ու Շեթրէզմանները։ Մենք այսպէս վարժուած ենք եւ այսպէս ալ կ՛երթանք»։

Իսկ Զիւէրինները իրենց կարմիր նշանախօսքերուն եւ աշխարհասասան ցնցումներուն հետ ինչպէ՞ս կը հաշտեցնեն այս անարդ երկրպագութիւնը «յոտս կայս. Գահոյից»։

Ինչպէ՞ս կը բացատրեն, կ՛արդարացնեն գիւղացիներուն եւ բանւորներուն առջեւ, իրենց զոհերիկ պարը ջարդարար փաշաներու, խաներու եւ ասիական, միջնադարեան վեհապետներու առջեւ, երբ չեն զիջանիր «ընկեր» կոչել ընկերվարականներն անգամ։

Միամի՛տ հարցումներ,— պիտի գոչեն բանգէտները։ Ուրի՛շ բան է գաղափարը, ուրիշ բան՝ քաղաքականութիւնը։

Կը հասկնա՛նք, կը հասկնա՛նք։ Բայց մեր ուժէն վեր է ըմբռնել այսքան գոհերիկ հակասութիւն խօսքի եւ գործի, հաւատքի եւ դիրքի միջեւ։

Այս միեւնոյն մարդիկն էին որ կարտինալներու հետ գինի պարպեցին, Իտալիոյ մէջ, եւ ամէնէն ազնուապետական ու տես արդուզարդով եւ արարողականութեամբ կը փայլին Եւրոպայի սրտին վրայ, իբրեւ դեսպան կամ պատուիրակ, իրենց սիկիններուն անգին գոհարեղէններն ալ շողացնելով պողոտաներու վրայ։

Եւ ամէնէն աւելի, այս յեղափոխականն՛երն են որ լեզու կը գտնեն արիւնուռշտ ջարդարարներու եւ ամէն տեսակ շահագործողներու, պէյերու, փաշաներու, խաներու և փատիշահներու հետ, պատիւ կը սեպեն թօթուել անոնց կասկածելի ձեռքերը, բաժակ պարպել անոնց արեւշատութեան համար. կը ոգեկան անոնց բոլորտիքը, կը քծնին, կը ճկին, բայց, — ժէտ - քար կը դառնան, երբ հարկ ըլլայ լսել խոնարհ, աշխատաւոր ժողովուրդի մը ձայնը . . .

Կը շոյեն փաշաներն ու փատիշահները, միաժամանակ եւ աւելի ուժգին շահեցնելու համար մարակը՝ ժողովուրդներու վրնջակին։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մէւլիւէթ, պոլսոյ կիսապաշտօնական օրկանը, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ՛ընէ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին, նոր հայծանօթանութեանց լուրերուն առիթ։

— «Թուրքիա իր դրացիներուն հետ կամ միջազգային հանդամանք ունեցող խմբուումներու մէջ ամէնէն աւելի ուշադրութիւն կը դարձնէ. —քննել թէ խնդրոյ առարկայ խմբաւորումը Թուրքիոյ շահերուն դէ՞մ է թէ ոչ։ Այս տեսակէտին յենած, վարչապետը յայտարարեց թէ Թուրքիա ինքնապաշտպանութեան քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէ։

Այն աթժէքը զոր կուտանք նոր բարեկամութիւններու, երբեք չի նուազեցներ հին բարեկամութիւններու արժէքը։ Որքան օրերը անցնին, այնքան աւելի ջերմ բնոյթ մը կը ստանան մեր բարեկամութիւնները։ կասկած չունինք թէ մեր գագցումներու այս հաւատարմութիւնն ու մեր ընթացքին անկեղծութիւնը դիւրաւ պիտի գնահատուին մեր բարեկամներուն կողմէ։

Վճռած ենք բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել բոլոր պետութիւններուն հետ եւ նուիրուիլ ներքին յառաջդիմութեան։ Այս պատճառով առաւելագոյն զոհողութիւններէն չենք քաշուիր՝ զանազան պետութիւններու հետ մեր ունեցած առկախ խնդիրները լուծելու համար։

Փոխանակութեան խնդիրն առիթ, Յունաստանի հանդէպ տարիներէ ի վեր մեր հետապնդած քաղաքականութիւնը այս սկզբունքին յենած է։

Պետութիւնը մինչեւ որոշ աստիճան մը կրնայ միջամտել անհատներու իրաւունքներու պաշտպանութեան վերաբերեալ խնդիրներուն եւ աւելի առաջ չի կրնար երթալ։ Թուրք կառավարութիւնը զանազան առիթներով քանիցս յայտարարեց թէ փոխանակութեան խնդրին մէջ հաստած է վերը յիշուած աստիճանը։

Հելլէն դեսպանին պէս մենք ալ կը սիրենք յուսալ թէ շուտով վերջ պիտի գտնեն բոլոր թիւրիմացութիւնները։

Սուրիոյ սահմանի վէճը եթէ կը շարունակուի, ատոր մէջ պատասխանատուութեան ո՛րեւէ բաժին չունի Թուրքիան։ Այս խնդրին մէջ չենք կրնար աւելի զիջող եւ համաձայնասէր ոգի մը ցոյց տալ, որովհետեւ երկրին շահերը Թոյլ չեն տար որ աւելի առաջ երթանք։ Այս պայմաններուն մէջ կարելի չէ անբարեացակամութիւն վերագրել Թուրքիոյ։

Սա ալ աւելցնենք թէ Թուրքիա իր տեսակէտին վրայ կը պնդէ ոչ թէ փոքր հողամաս մը պահելու համար, այլ որովհետեւ մեզմէ պահանջուած զոհողութիւնը մեր սահմանին ապահովութիւնը, երկրին ներքին ապահովութիւնը խանգարելու բնոյթ ունի։

Իրականին մէջ դժուար կը բացատրուի ընթացքը Ֆրանսայի, որ այնքան խստապահանջ է սահմանային եւ ապահովութեան վերաբերեալ խնդիրներու մէջ։»

ԱՆԱՏՕԼԻՒԻ դործակալութիւնը կը հերքէ արտասահմանի մէջ տարածուած այն զրոյցը թէ Պոլսոյ մէջ պատահած երկրաշարժէն 800 տուներ փլած են։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Էնկիւրիի խորհրդաժողովը

Թայմզի պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ 8 Մայիս Թիւով.— Իտալական դեսպան Օրսինի - Պարոնէ երէկ մեկնեցաւ Էնկիւրի, ուսկից վերադարձած էր դեռ տասը օր առաջ։ Այստեղ զանազան նպատակներ կը վերագրեն այս այցելութեան։ Ոմանք կ՛ըսեն թէ պիտի ստորագրէ Թուրքա-իտալական ապահովութեան եւ ոչ - յարձակողական դաշնագիրը, որուն բանակցութեանց վերջնանալը կը հաղորդուէր շաբաթ մը առաջ։ Ուրիշներ կը կարծեն թէ աւելի առաջ երթալով, եգէականեան երեք պետութեանց՝ Իտալիոյ, Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ երրեակ համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի։

Հաւանական չի Թուիր որ ժամանակը պատեհ ըլլայ դաշինք մը կնքելու Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ, քանի որ փոխանակելի բնակչութեանց կալուածներուն մասին այնքան խնդիրներ կան դեռ առկախ։ Նկատելով որ բնակչութեանց փոխանակութեան Յանձնաժողովին հելլէն եւ Թուրք պատուիրակութեանց նախագահները՝ Տիամանտոփուլոս եւ Ճէլալ Հիւսնի պէյ եւս Էնկիւրի մեկնեցան, կրնայ ըլլալ որ մասնաւոր Ջանքեր կատարուին անոնց տարակարծութիւնները հարթելու եւ այս ձեւով ճամբայ բանալու համար երեք երկիրներու համաձայնութեան։ Ժամանակ մը կը կարծուէր թէ Թուրքիա պիտի կրնայ լեզու գտնել Իտալիոյ հետ՝ առանց ուշադրութիւն դարձնելու Յունաստանի։ Եւ սակայն կը Թուի թէ երրեակ համաձայնութիւն մը մասնաւոր շահեր պիտի ապահովէ երեք երկիրներուն ալ։

∴ Էնկիւրիէն 9 Մայիս Թուակիր հեռագիր մը կ՛ըսէ Թէ՝ Իտալական դեսպանը Թուրքիոյ արտաքին նախարարին յանձնած է Մուսոլինիի վերջին առաջարկները՝ Միջերկրականեան դաշինք մը կնքելու մասին։

Հելլեներուն հաւակնութիւնները

Յունաստանի արտաքին նախարարը Իփսիլէն Ալէնք վերադարձաւ։ Նախ քան այդ, «Էսթիա» եւ «Էթնոս» Թերթերու ներկայացուցիչներուն յայտարարեց Թէ Յունաստան առաջարկած է Թուրքիոյ մոռնալ անցեալի Թշնամութիւնն ու վէճերը եւ բարի դրացնութեան ու տնտեսական գործակցութեան նոր դարաշրջան մը բանալ։ Այժմ, Լոքառնոյի ոգիէն ներշնչուած բանակցութիւններ կը կատարուին բարեկամական եւ ոչ - յարձակողական դաշինք մը կնքելու համար։ «Ո եւ է դաշինք ստորագրելէ առաջ պէտք է կնքել համաձայնագիր մը Թէ դաշնագիրներու գործադրութեան առիթ ծագելիք բոլոր վէճերը իրաւարարութեան պիտի ենթարկուին։ Այլապէս կնքուած դաշինքը մեռեալ տառ կը մնայ։ Անարդար պիտի ըլլար հիմնական փոփոխութիւններ պահանջել ի զօրու եղած դաշնագիրներու մէջ, սակայն պէտք է գտնել միջոց մը՝ բարւոքելու եւ շուտով լուծելու համար երկու երկիրներու ներկայ վէճերը»։

∴ Ալէնքէն կը հեռագրեն Թէ իտալութուրք ապահովութեան եւ չէզոքութեան դաշինքին Յունաստանի մասնակցութիւնը շատ դժուարացած է, որովհետեւ Էնկիւրի մերժած է ընդունիլ յունական այն առաջարկը Թէ՝ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ ծագած վէճերը Իտալիոյ իրաւարարութեան պիտի յանձնուին։ Ալէնքի եւ Թուրքիոյ իտալական դեսպանները կը ջանան հարթել դժուարութիւնները։

Յոյցեր Թիֆլիսի մէջ.

Թիֆլիսէն կը հեռագրեն 9 Մայիս Թուականով.— Ժողովրդական բուռն ցոյց մը տեղի ունեցաւ երէկ՝ արգիլելու համար Կէվէյուի կողմէ աքսորեալներու կարաւանի մը մեկնումը։ Ցուցարարները յարձակեցան կայարանին վրայ։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Թուրքերուն յանձնական տառերով

Թայմզի պոլսոյ Թղթակիցը 8 Մայիս Թուականով ի հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Թուրքերուն կողմէ լատինական տառերու ընդունելութեան մասին.— կը սպասուի որ եւրոպական Թուանշանները ընդունելու մասին առաջարկ մը ներկայացուի վաղը՝ Ազգային Մեծ ժողովին եւ ընդունուի՝ ամսոյս վերջը Խորհրդարանի արձակուրդէն առաջ։

Արաբական տառերը լատինականի վերածելու համար նախապատրաստական այնքան շատ աշխատանք կայ, որ Թուրքերէնը լատինականով գրելու օրինագիծը պատրաստ չպիտի ըլլայ յառաջիկայ աշնան նստաշրջանէն առաջ։ կը հաշուուի Թէ օրինագիծը ընդունուելէ վերջ դեռ 10 - 15 տարի պէտք պիտի ըլլայ, որպէս զի արաբական տառերը վերջնապէս անհետանան։

Թէեւ եւրոպական Թուանշանները արաբականէն ածանցուած են, սակայն անոնցմէ մէկ մասին դիրքն ու արժէքը փոխուած են։ Թուրքիոյ մէջ գործածուած արաբական Թուանշաններէն 1ը եւ 9ը եւրոպայի մէջ գործածուածին պէս են. մինչ եւրոպական 7ը Թուրքերէնի մէջ կը նշանակէ 6, 0ն 5, դերն կ՛արտայայտուի միջակէտով (.) մը, 2ը եւ 3ը պոչերուն վրայ կը կանգնին, 4ը կ՛արտայայտուի շրջուած 3ի նմանող նշանով մը, V կը նշանակէ 7, ասոր շրջուած ձեւը՝ Λ=8։ Թէեւ արաբերէնը ալէյն ձախ կը գրուի, սակայն Թուանշանները եւրոպայի մէջ եղածին պէս ձախէն աջ կը գրուին։

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԿԱՅԵՐ

Անշէջ է կրակը հոգիներու մէջ։ Հայ Թունիրի մոխիրը միշտ կայծեր կը պահէ վաղուան համար։

Լոնտոն ենք։ Ընտանեկան երեկոյթ մը։ Հայ ընտանիքներ իրենց զաւակներով։ Այս վերջինները բացարձակապէս որը են իրենց մայրենի լեզուէն։

Երբ Անգլիոյ մէջ որ եւ է հաւաքոյթ կը վերջանայ, հանդիսականները պարտաւոր են ազգային քայլերգը ունկնդրել։

Դաշնակահարը սկսաւ իր մատները շարժել ու հանդիսականները ձայն տուին. «God save the King» (Ցէ՛ր, պահէ Թագաւորը)։

Ցանկացօրս տարու պատահի մը, բացարձակապէս անգլիախօս, յանկարծ կը բողոքէ եւ կը Թոթովէ անգլիերէն լեզուով.

— Ատիկա անգլիական քայլերգն է, «Մեր Հայրենիք» երգենք։

Ապրի՛ս, տղա՛յ։

Վ. ՊԵՐԱ

ՀԱՐՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԲ. Ցանկ

	Ֆր.
Եւրոպահայ կարմիր խաչի վ. յանասի ժամնաձիւղէն	1000.—
Շ. Ց. Դ. Հէրիքուրի «Մշօ» ենթակոմիտէին նախաձեռնութեամբ, Հէրիքուրի եւ Պէթոնքուրի հայրենակիցներէն	400.—
Ու... եղբ.	50.—
փոքրիկն Նորա Ցավաժամեան	50.—
Ալիքսան Ձապուրեան	15.—
Մ. Մ.	5.—
Տկն. Ա. վահանեան, Նիս	25.—
Շուազի-լը-Ռուայի Հայկական Տան աշխատաւորներէն.—	
Հայկուհի Ֆէիմիեան	5.—
Ունանեան ընտանիք	20.—
Շ. Խանէթանեան	10.—
Մնիկ Սարեան	10.—
Եւնիկէ Մինասեան	5.—
Նուարդ Փափազեան	5.—
Պարոյր Գըլըճեան	10.—
Տիրուհի Ներսէսեան	5.—
Մաննիկ Զօրավարեան	10.—
Mme Lecot	5.—
Մ. Պ.	10.—
Շ. Սարեան	5.—
Խորէն Հալվաճեան	10.—
Ս.	10.—
Կ. Քանճեան	10.—
Գումար	1675.—
ԺԱ. Ցանկին գումարը	6854.30
Ընդհ. գումար	8529.30

×

... Խմբագիր,

փարիզի արուարձաններէն՝ Շուազի-լը-Ռուայի «Հայկ. Տուն»ի աշխատաւոր ընտանիքներս, կարդալով *Յառաջի* 9 Մայիս Թիւին սրտաշարժ խմբագրականը, նուիրատուներու կարճ բայց յուզիչ նամակները, ինչպէս նաեւ Փիլիպէի նպաստաբաշխ մարմնի նախագահ երուանդ եպսկ. փերտահեանի յայտարարութիւնը, խորապէս ազդուեցանք։ Այս առիթով 130 Ֆր.ի հանգանակութիւն մը կատարելով կը դրկենք *Յառաջի*, իբրեւ եղբայրական համեստ օգնութիւն Փիլիպէի շարժի հայ զոհերուն յատկացնելու համար։»

«Հայ Տուն»ի Աշխատաւորներ

×

... Խմբագիր,

Եւրոպահայ կարմիր խաչի վ. յանսի մասնաճիւղի Մայիս 5ի Թէյասեղանէն գոյացաւ հազար Ֆրանք, ի նպաստ շարժի զոհերուն։

Այդ գումարը դրկելով ձեզի, կը խնդրենք յատկացնել իր նպատակին։

(*Կնիք վարչութեան*)

ԽՄԲ.— Տես ցանկը։

ՀԵՌԱՎՈՐ ԳՈՒՅՔԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ

(Քաղաքացիական դատ, 16 Նոյեմբ.)

Դատարանի ընդհ. նիստը տևեց 15—20 րոպէ միայն եւ ներկայ էին միայն դատաւորները, դատախազ Ներսիսեանը, քարտուղար Ղազարեանը եւ հայցի ներկայացուցիչ Ս. Ղազարեանը։ Դատարանը յայտնեց, որ գործը հետաձգուած է նոյեմբերի 7 համար՝ հայցի ներկայացուցչի խնդրանքով։

Հետաքրքրական դիտողութիւններ արին գործի մասին հայցի ներկայացուցիչը եւ պատասխանողի փաստաբանը։ Ներկայացուցիչը յայտնեց, որ գործը ինքն է ներկայացրել դատարան, որովհետեւ ինքն է եղել Հեռաւոր Գիւղերի Վաճառքի Ընկերութեան նախագահը, որ գոյութիւն է ունեցել 1924 թուականից մինչեւ 1927 թուականի մայիսը։ Ընկերութիւնը ունեցել է 7 հազար ռուբլի կանխիկ դրամագլուխ, որից մօտ 2 հազար ռուբլին եղել է ապրանքի տեսքով։ Ընկերութեան գործերը վարելիս պարզուել է, որ ընկերութեան անդամներ Ս. Ղազարեանը եւ Ա. Ղազարեանը ընկերութեան անունից ապրանք են գնել իրենց անունով եւ ապրանքը ծախել են ընկերութեան հաշուին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՈՒՐԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵԾ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՍԿԵ ՀԱՆԴԵՍԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ե. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը ծնվել է 1895 թ. նոյեմբերի 25-ին Ալեքսանդրապոլում (այժմ՝ Լենինական) բանվորական ընտանիքում։ Նա սկսել է աշխատել տասնչորս տարեկանում։ Ալեքսանդրապոլի երկաթուղային կայարանում նա աշխատել է որպես ուղեկցող, ապա՝ գնացքի ղեկավար։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1915 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի երկաթուղայինների գործադուլին։ Նրան ձերբակալել են և աքսորել Ալեքսանդրապոլի նահանգի Ղարաքիլիսա գյուղը։ Այնտեղ նա ծանոթացել է Ս. Շահումյանի հետ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. մարտին վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ և ակտիվ մասնակցություն ունեցել Փետրվարյան հեղափոխությանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների խորհրդի անդամ։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1917 թ. հոկտեմբերին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։ Ա. Ա. Ե. Ի. Միկոյանը 1918 թ. մարտին ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի նահանգի բանվորական պատգամավորների խորհրդի նախագահ։ Նա մասնակցել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությանը։

Հալէպի հայ եկեղեցականները

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, Հալէպէն երեսփոխան ընտրուած են հետեւեալ երեք Հայերը.— Պ. Պ. Միհրան Բիւզանդեան, Նիկողոս Ճանճիկեան եւ Ֆէթթուլլահ Ասիոն (հայկաթոլիկ), երեքն ալ ազգայնականներու թեկնածուներ։

Զինագիներուն կը վճարուի ձախողցիներու դէմ

Փեքինէն կը հեռագրեն մայիս 9 Թուականով.—

Հիւսիսային ուժերու վերին հրամանատար մարշալ Ճանկ-Ցո-Լին Զինաստանի քաղաքային, զինուորական եւ նախկին իշխանութեանց ղրկեց շրջաբերական-հեռագիր մը, որով կը պահանջէ վերջ տալ քաղաքացիական պատերազմին եւ առժամեայ զինադադար մը կնքել Հիւսիսի ու Հարաւի միջեւ՝ կարգադրելու համար Ցինան-Ֆուի խնդիրը։ Մարշալը կ'աւելցնէ թէ երեք տարիէ ի վեր շարունակուող քաղաքացիական պատերազմը կ'ընկղմէ պետական նաւը եւ համայնավարները առիթէն կ'օգտուին՝ երկիրը քանդելու համար։ Քանթոնի մէջ օտարներու դէմ միջազգային բարդութիւնները կը ծագին, ինչ որ կը վտանգէ Զինաստանի բարեկամական յարաբերութեանց։ Ուստի հրաման կ'ընէ իր զինուորներուն դադրեցնել թշնամութիւնները՝ փրկելու համար երկիրը։

∴ կը կարծուի թէ մարշալ Ճանկ-Ցո-Լինի ասպետը մարած է այլեւս եւ թէ այս կոչը իր կարապի երգն է։ Ուրիշ խօսքով, ճափոնական միջամտութիւնը պատրուակ կը բռնէ՝ հաշտուելու համար Հարաւի ազգայնական ուժերուն հետ՝ որոնք շատ նեղը դրած են զինքը։

∴ Ճափոնի կայսրը վաւերացուց կառավարութեան որոշումը՝ երրորդ զօրաբաժին մը ղրկելու համար Նակոյային (Քորէայի մօտ) դէպի Ցինկթաօ։ Այս ձեւով ճափոնական զինուորներու թիւը պիտի հասնի 26,000ի։ Զինաստանի բոլոր ճափոնցիները վախի մէջ են եւ կ'ապաստանին իրենց հիւպատոսարանները։ Թոքիոյի կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ուղղեց Փեքին՝ յայտնելով թէ զինուորները կը ղրկուին ճափոնի քաղաքացիները պաշտպանելու համար, ուստի եւ Զինաստանի գերիշխանութիւնը բռնաբարելու խնդիր չի կրնար ըլլալ։ Ամերիկացիները կը վախնան որ ճափոնի նպատակն է տեւական գրաւման տակ պահել Շանթունկը։ Միջազգային բարդութիւններէ կը վախցուի։

Հայու մը ձախորդութիւնը օդանաւով

Փարիզի «Շօվ-Սուրի» թատրոնին տէր եւ վարիչ ռուսահայ Բալիէֆ, որ ներկայիս ներկայացումներ կուտայ Քանատայի մէջ, բանակցութեան մտած է Տիւք Շիլլերի եւ ուրիշ Քանատացի օդանաւորդներու հետ՝ Մոնրէալէն Փարիզ օդանաւով ճամբորդելու համար։

∴ Փելթիէ Տուազի, որ Փարիզէն Թոքիօ կ'երթայ կոնէնի Քարոլի հետ եւ իբրեւ առաջին հանգրուան ծրագրած էր Պուքրէշը, ստիպուեցաւ Ռումանիոյ մայրաքաղաքէն 500 քիլոմեթր դէպի արեւմուտք Արատ ըսուած տեղը վար իջնել՝ 10 ուկէս ժամուան մէջ կտրելով 1750 քիլոմեթր ճամբայ։ Օդանաւորդները յետոյ գացին Պուքրէշ, ուսկից երէկ առաւօտ ճամբայ ելան՝ մէկ թռիչքով Հալէպ երթալու համար։

Իշխան կարողի պարագան

Լոնտոնէն կը հաղորդեն որ իշխան Կարոլ Անգլիա գացած էր՝ ձոնս ծածկանունով՝ հանգստանալու եւ անգլիական մարզանքները տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու նպատակով։ Սակայն գոհ գացած է իր ոտքմէն եւ անգլիացի բարեկամներուն, որոնք ծանօթ դաւադրութիւնը կազմակերպած էին իսիտ ձախաւեր կերպով։ Գլխաւոր դերակատարները եղած են Պարպիւ Ընէսքու, որուն հիւրն էր, եւ անգլիացի Տրոլի Հիթքոթ։ Ընէսքու հեռաւոր ազգականն է հանգուցեալ վարչապետ Թաքէ Ընէսքուի եւ 1914էն ի վեր կը բնակի Լոնտոն, ուր ահագին հարստութիւն շինած է։ Իսկ Հիթքոթ լրագրող մըն է, որ աւելի շատ արտաքին քաղաքականութեամբ կը զբաղի։

Օդանաւային իշխանութիւնները կը հաղորդեն թէ՝ թռուցիկները Ռումանիա փոխադրելիք երկու օդանաւերը վարձուած էին լոնտոնեան թերթի մը հաշուոյն։ Կարելի չէ եղած ստուգել տակաւին թէ ո՞րն է այդ թերթը։ Կասկածներ կը յայտնուին «Րիֆըրի»ի եւ կամ լորտ Րոթըրմիրի թերթերուն մասին։ Լորտը վերջերս բուռն պայքար կը մղէր Թրիանոնի դաշնագիրը վերաքննելու եւ Թրանսիլվանիան Հունգարիոյ վերադարձնելու համար։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ արտաքին նախարար Պրիանի խօսած ճառերուն հաւանածոն մօտ օրէն կը հրատարակուի գերմաներէն լեզուով։ Այս գիրքին յառաջաբանը գրած է գերմանիոյ արտաքին նախնարար Շթրեզէման։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ազգային ցնծին առիթ երէկ առաւօտ գոհաբանական աղօթք տեղի ունեցաւ փարիզի ռումանական եկեղեցիին մէջ։ կէսօրէն վերջ դեսպան Տիամանտի Ավրնիւ վակրամի դեսպանատան մէջ ընդունեց փարիզի ռուժէն գառուածը։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ

վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 130 Պուլվար Սէն ժերմէնէն, քայիէ լա փըթիթ Սուրս, մէթրօ՝ Ծտէոն։

Նիւթ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

„ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ"

(ՀԸՆՁՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ *1914*ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՕԶԱՆ)

Գրեց՝ Ս. ՎՐԱՅԵԱՆ։ Հրատարակութիւն Հ. Յ. Դ. Ամերիկայի կեդր. կոմիտէի, շուրջ 500 մեծադիր էջ, ընտիր թուղթի վրայ։

Նիւթէն դուրս՝ մօտ 200 նկար, գործիչներ, տեսարաններ, քարտէսներ, դրամներ եւայլն։

Մեծ գունաւոր քարտէս, Հայաստանը բոլոր սահմաններով։ կողքին վրայ հայկական դրօշը գունաւոր։

ԳԻՆ 2 ՏՈԼԱՐ

Պիտի՝ Mlle S. Agopianի, Imp. «Navarre». 5 Rue Gobelins, Paris (13e)։

Ամերիկայի համար՝ «Հայրենիք»ի գրասենեակը, 13-15 Shawwut St.-Boston. կարելի է ստանալ նաեւ «ցառաջ»ի խմբագրատունէն։

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

անխաբեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. վալանսի Շրջանային կոմիտէի վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, սիներմա սէն-Լուի սրահին մէջ կը ներկայացուի՝ ղեկավարութեամբ ՄԱՐՈՒԹԱՆԻ

«ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ»

ԿԱՄ «ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ»

ԳԻՆ՝ 7, 5, ԵՒ 3 ՖՐԱՆԿ

Տոմսերը կարելի է ստանալ՝ 26 Bld. Vauban եւ ներկայացման օրը Թատրոնի կիշէն։

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

26 ՄԱՅԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ

ՊԷՊՕ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՇԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ

ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եւ Եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Անդրանիկ եւ իր յուղարկաւորութիւնը, վարդանանք, Արայ գեղեցիկ եւ Շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, Թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ *(մին սեւանայ լիճին վրայ)* եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յատակ, գունագեղ եւ մեծադիր, բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին։

ՓԱՐԻԶ, վաղը Շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11, սալ տ'Օրթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Թօպիւս՝ AL, S. Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.։

ԳԻՆ 5, 8 ԵՒ 10 ՖՐԱՆԿ

ՊՈՒԻԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՁՈՀԵՐՈՒՆ

ՍԵՎՐանի հանգանակութիւնը

Յ. Մէճէլեան 50 ֆր., Մ. Զիմզնեան 50, Պ. Պատէմեան, Գ. Գրիգորեան, Մ. Պագրճեան, Բ. Այվազեան, Ն. Կիւլիստան, Գ. Նորէնեան 20ական, Ա. Բիւճեան, Բ. Պարտիզպանեան, Ա. Ֆէօճեան, Մ. Ճիլպիրեան, Տիկ. Պերճուհի, Թ. Ալեանաքեան, Խ. Մինասեան, Բասմեան, Բ.Մելքոնեան, Տ. Պիւզ, Օ. Նորէնեան, Ն. Ադամեան, Տ. Մ'օզեան, Օ. Վասիլեան, Վ. Վասիլեան, Յ. Եսայեան 10ական, Խ. Եղեկիէլեան, Տ. Սվազլեան, Կարս, Կ. Մինասեան, Օրիորդ Հալաքեան, Ս. Քլճեան, Նազարէթ, Պետրոս Գ. Խաչիկեան, Վ. Միրիէվքուլի, Վ. Մինասեան, Գ. Պետրոսեան, Տ. Տիքէնճեան, Խ. Ստեփանեան, Ս. Ապաճի, Տ. Քէսեան, Տ. Ճրկաեան 5ական ֆրանք։ Ընդ. գումար 465 ֆրանք։

(Տես «ցառաջ» 9 Մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

փարիզի Շրջ. Կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն այս կիրակի, ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ պիտի ըլլան Շ. Կ.ի լիազօրները։

Ասնուվիլ - լէ - կոնէսի խմբական ժողովը՝ վաղ կիրակի ժամը 10.30ին, 4 Rue de Turin.

Պելվիլի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պելվիլ։

Պուա-ֆոլոնպ - Անիէռի Եռագոյն խումբի դասախօսական ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.ին, 154 Ave. Argenteuilի մէջ։ Դասախօս՝ Ընկ. Անդրէ Տէր Օհաննեան։

Մարսէյլի «Իշխան» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ալթամ, Ագրիւբ-Սերոը, Եփրեմեան, Շամազասպ, վարդգես խումբերը վաղը Շբ. երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Մարսէյլի Հոսման ենթակոմիտէի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Ազմէն Գարօ, Գէորգ Չավուշ, Զարդարեան Գեղի և Գրիս խումբերու ընկերները՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն 8.30ին, 63 բիս տը Բէլֆիւզիէր։

Լիոնի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ կայծակ, Բրիստոփոր, Գևոր, Դժոխք, Կուկունեան խումբերու վարչութիւնները՝ գանձապահի տետրակներով, այսօր Ուրբաթ Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։

Փոն տը շէրիւի կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս կիր. կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին ակումբին կից սրահին մէջ։

Լիոնի «Դժոխք» խումբի դասախօսական ժողովը այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան Գրադարանի սրահը։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Վ. Չիլլէրեան։ Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն որպէս գործօն քաղաք կուսակցութիւն։ Կը հրաւիրուին ընկերներ, համակիրներ եւ պատանիները։

Նիսի Շրջ. Կոմիտէի, Կրասի եւ Քանի խումբերու խառն ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 2ին, Քանի սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վիէնի Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները անխտիր այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, հայ ժողովրդային լսարանը, Փոնթ-Լվէզ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի ԴԱՍԸՆԹԱՑԸ այսօր Ուրբաթ ժամը 8.30-9.30 Ֆլորիայի մէջ, Հայոց հին պատմութիւն (Պրոֆ. Ադոնց)։

Ժամը 10-11 Պրոֆ. Աղաջանեանի հրաւէրով Տոքթոր Մարի իր տան մէջ, 16 Bld. Edgar Quinet (մէթրօ՝ Raspail) պիտի դասախօսէ ֆրանսերէն լեզուով խեղդութեան տեսակներուն վրայ եւ ցոյց պիտի տայ իր աննման հաւաքածոն. ուղեղի այլեւայլ ձեւերը ցուցադրող։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին, 41 Բիւ Թիւպանօ, Պար տը լ'Էթուալ։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած կամ ոչ արձանագրուած բոլոր վանեցիները։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եւրոպ. Հ. Կ. Մ.ի ժառանգաւիղին Գ. ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 63 Rue de la Republiqueի սրահին մէջ։

ՎԱԼԱՆՍԻ Շապին Գարահիսարի Արծիւ միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի Ճուտօտ ժամը 8ին Քաֆէ տը լ'Էսթի սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ դերձակներու երկսեռ սէնտիքան ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր դերձակ աշխատաւորներն ու աշխատաւորուհիները այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Bourse du Travailի Ֆէռրէր սրահը։

ՉԱՐՄԱՆՃԱԳԻ Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 25 Place Jean Jaures սրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

Հ. Մ. Հ. Մ.ի Մարսէյլի Ապահատ մասնաճիւղի սկաուտական վարչութիւնը, ինպատ սկաուտական շարժման՝ ստացած է Պ. Վ. Մօրասանճեանէ 300, Պ. Ն. Դուլմաճեանէ 150 եւ Պ. Հ. Սէրքիսկիլեանէ 50 ֆրանք, գումար 500 ֆր. եւ հրապարակով իշխնարհակալութիւնը կը յայտնէ։

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ . . .

Եթէ կ'ուզես գործարանի ձանր աշխատութենէն ազատելով օրապահիկդ հանգստութեամբ ապահովել, փութա՛ անվիջապէս գնել լուսանկարչական ա լա մինիւթ մեքենայ մը Մ. Առաքելեանէ, որ իր տրամադրութեան տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, պատուկ եւ նիւթ։ Աժան, տակուն եւ ժամքուր։

Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIANի, 72 Rue Etienne Dolet հայկ. սրճարանը, Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.)։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-81

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Լեզուի գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5. Ատամնաբոյժը կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19, Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

Վկայեալ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՒԻԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ԲԺՇԿԱՒ-ՎԻՐԱԲԱԲԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-66

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վիներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրադարմանում։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր., արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրոն 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է։

ՃՈՒՄ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԺԱՊԱՒԻԷՆ ՆԵՐՔԻՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն Ն. ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ

191 Cours Lafayette, LYON

Նվոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ՓԼԱՔՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ

Արեւելեան նպարեղէններ, լաւագոյն փաստրմա, անարատ օղի, եւայլն։ Կը գտնուի միշտ պէյվիլի նպարավաճառ՝

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ քով

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85

Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

Գոց է կիրակի ժամը 2էն 6

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, մէթրօ՝ Պելվիլ

Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

ԹԱՐՄ ԼԱՒԱՇ ԱՃԱՆ

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (X)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։

կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻԼ ու ԺՓՄԷ

Լուսանկարիչ Մանուկ կոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարի խիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier (Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97.32

Կը կատարէ ֆրանսա մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ գաղտական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 12 ՄԱՅԻՍ 1928

12 MAI 1928

Ա. ՏԱՐԻ Թիւ 645

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԼՕՅՍ ՔԱՂԱՔԻՆ ՄՈՒԹ ԳՈՐԾԵՐԸ

կարելի չէ առանց վրդովումի կարդալ այն տեղեկութիւնները որ կ'երեւան այսօրուան «Յառաջ»ի մէջ, Փարիզի ազգային մասին :

Ինչպէս կը հաստատուի, Պալաքեան եպսկ. Մարսիլիա գալէ իր եղբօր ձգելով անտանելի թնճուկ մը:

Նախ, չէ վճարած Անիէնի առաջնորդարանին վարձքերը, և տէրը գրաւի տակ առած է կահ-կարասիները: Մարսիլիոյ «Միրա»ը (3 Մայիս) 6500 ֆրանք կը հաշուէր դիզուած վարձքերը, իսկ 13,516 ֆրանք՝ կահ-կարասիներու արժէքը:

Ցաւոյ, միասին տարած է բոլոր թղթածրարներն ու վաւերաթղթերը, անգործութեան դատապարտելով Թեմական Խորհուրդը :

Ու վերջապէս, իբրեւ հաշուական գործունէութեան պատշաճ պսակ հանած է տեղեկագիր մը, որ իր խակ դատապարտիչն է :

Արդարեւ, այդ հաշուեկշիռէն կ'երեւայ որ, կաթող. պատուիրակը իր գրասենեակը փակած է 148,605 ֆր.ի պարտքով մը, որուն 63,658 ֆր.ը էջմիածնի աւանդ գումարներն են, 40,072 ֆրանքը թոշակի պարտքեր, ծախքեր եւլն., մնացածը՝ անհատական փոխառութիւններ:

Իր ընդհանուր գործառնութեանց գումարը կը հասնի 90,368 ֆր.ի (1925 Ապրիլ—1927 Յուլիս):

Հարեւանցի ակնարկ մը նետելով, կը տեսնենք թէ այդ խոշոր գումարէն կրթական գործին ծախսուած է միայն 46,683 ֆրանք, իսկ կաթող. պատուիրակի ճամբու ծախքերուն՝ 12,801, որուն վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ շարք մը ուրիշ ծախսներ: Թոշակներու բաժնին մէջ արձանագրուած է 24,500 ֆրանք:

Այստեղ կ'ընդհատենք, եզրակացութիւնը ձգելով ընթերցողին: Յետոյ կ'ունենանք խօսելու այս մասին:

Յարերը տեսակէտներէ, նոյնքան եւ աւելի խայտառակ ակներ մը կը ներկայացնէ միւս ճակատը,— Փարիզի Հոգաբարձութիւնը, իր հանրածանօթ «պէրէթ»ով:

Ըսինք անմիջապէս որ նորութիւն մը չկայ այս ճակատին մասին :

Փարիզի ջոջերը, ամուր կառչած իրենց մենաշնորհին, աւելցան երբեք տիրաբար կը վարեն գայն: Արդէն վաւերացուած իրենց կրօնական ընկերակցութիւն (Association Cultuelle), խելք ու ջիղ վերջին պահուն սորվեցան, եւ այլեւս ոչ ոքի հաշիւ կուտան :

Այնքան լրբացած են, որ ոչ իսկ պատասխան կուտան կառավարութեան մարմիններու հրաւէրներուն, ինչպէս կը հաստատէ հետեւեալ տեղեկութիւնն ալ:

Տասն անգամ տասը ձեւերով մենք մերկացուցած ենք այս անհիմն «սապոթաժ»ը, որ ամէն բանէ առաջ անկրթութիւն եւ անգամութիւն կը նշանակէ:

Փարիզի ջոջերը, իրենց առեւտրական եւ աշնուապետական ոգիին կրթնած, կը չափեն ու կը ձեւեն այնպիսի կանգունով մը, որ վերջը - վերջը իրենց գլխուն պիտի դառնայ:

Կարելի չէ անվերջ համբերել այս ինքնագլուխ եւ բռնատիրական քաղաքականութեան, մանաւանդ այնպիսի երկրի մը մէջ, ուր ամէն ինչ ենթարկուած է տրամաբանութեան և օրէնքի:

Ի՞նչ ըսել կ'ուզեն, վերջապէս, այդ մարդիկը, արհամարհելով 15,000 ժողովուրդի ձայնը, իրենց քմահաճոյքին համաձայն վարելով գործերը, եւ իրբեւ անձնական հարստութիւն համարելով հարիւր հազարաւոր ֆրանքներ: Ձենք ուզեր անոնց հեռուները երթալ, պրպտելով 20 - 25 տարուան հաշիւները:

Չկա՞ն չորս - հինգ արիասիրտ եւ իրաւասու հայրենակիցներ, որ բռնեն այս մարդոց օձիքէն եւ հանրային դատաստանի տանեն, Փարիզի հոգեւոր հովիւ Վռամշապուհ եպիսկոպոսն ալ ներառեալ, իբրեւ զեղծանողներ:

Նոյնիսկ իրենց շրջանակին, Փարիզի հին գաղութին մէջ չե՞ն հինգ սրտցաւ եւ պարկեշտ մարդիկ, որ հասկցնեն այդ ցաւագին ամիրաներուն, թէ չափը անցած է, եւ իրենք ամէն ինչ չեն:

Բարեմիտներ կան որ, զղուած՝ Փարիզի հոգաբարձութեան գործողութիւններէն, կ'առաջարկեն... ուրիշ եկեղեցի մը բանալ «պոյքոթ» հռչակելով ժան Կուժոնի հաստատութեան դէմ: Ինչո՞ւ այդ «պոյքոթ»ը չբանալ բուն իսկ յանցաւորներուն կեանքի բոլոր ասպարէզներուն մէջ, բայց մանաւանդ եկեղեցիներուն մէջ, դարձնելով անոնց՝ հանրային կեանքի մէջ:

Ե՞րբ վերջ պիտի գտնեն այս մութ խաղերը, սա Լոյսերու քաղաքին մէջ, ուր անպատիժ չի մնար ո՛րեւէ անարդարութիւն:

Որո՞ւ համբերութիւնը կը փորձեն,— տուն-տեղ կորնցուցած բազմութիւնները՞ն, իրենց զաւակներուն օտարացման ատեաեւ ծնողները՞, թէ իր կանանչ արեւը գործարաններու սակարկած երիտասարդութեան:

Եւ ո՞ւր կ'ուզեն հասցնել գործերու վիճակը:

Որո՞ւ ասպարէզ կը կարդաք, պարոննե՛ր:

Ձեր ժառանգած կամ չարաշահութեամբ դիզած միլիոնները, գլխարկն ու աշնուապետական հովերը ոչինչ կը փոխեն ձեր ասիական խմորէն:

Մո՞ւրդ եք, Եւրոպա՞ կ'ապրիք,— ասպարէզ իջէք եւ պահանջեցէք, այնպէս ինչպէս պիտի պատասխաներ իսկական Եւրոպացի մը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Աթէնքի *Նոր Օրը*, խմբագրականի մը մէջ պարզելով գաղթականներու Հայաստան փոխադրութեան ծրագրին ձախողումը եւ ծագած նոր տագնապը, հետեւեալ թելադրութիւնները կ'ընէ (5 Մայիս).

— «Հազարաւորներ կը ցանկան հեռանալ յունական դառնալ այսօր. ոչ միայն կը ցանկան, այլ կողմնակի միջոցներ կը փնտռեն՝ իրենց նաւը խարխլելու յունական նաւահանգիստին վրայ:

Երեսունհինգ հազար գաղթականութեան առնուազն քսան հազարը, վերջնական կերպով տեղաւորուած, տուն-տեղ եղած կարելի է նկատել: Այս թիւը ինքնապահ է, սեփական խնամք ոչ պէտք ունի: Մնացեալ տասնհինգ հազարէն թերեւս հինգ հազարը ցանկայ Հայաստան երթալ, որով Յունաստանի մէջ զետեղուելիք գաղթականները տասը հազարէն աւելի չեն: Ասոնք կը գտնուին Թիքսի, Սինկրուի, մասամբ Լիբազմարի եւ մաս մըն ալ Մակեդոնիոյ, կղզիներու եւ Պելոպոնէսի մէջ:

Ազգերու Դաշնակցութեան Ջեւեղման Յանձնախումբի տեղեկագիրներուն համաձայն, տասը հազար գաղթական զետեղելու համար երկու հարիւր հազար ոսկերկին լիրայի կը բաւէ, այսինքն իւրաքանչիւր գաղթականի 20ական ոսկերկին, որ յունական դրամով 7500 տրախմի կ'ընէ :

Կը մնայ վայրին ընտրութիւնը:

Այս մասին կարելի է հասկացողութեան գալ կառավարութեան հետ: Յոյն գաղթականներու գետեղման աշխատանքը արդէն կը մօտենայ իր վախճանին: Դեռ անսահման տարածութիւններ կան Մակեդոնիոյ մէջ, որոնք անմարդաբնակ ու անմշակ կը մնան: Փոքր գումարներ յատկացնելով, կարելի է ճահիճներ չորցնել եւ գետեղել հայ գաղթականութիւնը:

Եթէ քաղաքական պատճառներով, հելլէն շրջանակները հաւանական չըլլան ասոր, կարելի է ընտրել ուրիշ երկրագործական շրջաններ, օրինակ Կրետէի ոչճահճային մասերը, Վոլոյի գիւղերը կամ Լարիսայի գաշտային մասերը:

Այս մասին վերջնական որոշում կրնայ տրուիլ, տեղւոյն վրայ կատարուելիք քննութիւններէն յետոյ:»

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

. . . *Խմբագիր,*

Ֆիլիպէի աղետալի երկրաշարժին առթիւ, *Յառաջի* միջոցաւ բացուած հանգանակութիւնը, եւ մանաւանդ ապէտին ծանրակշիռ հանգամանքն ու անոր բարոյական իմաստը, չէին կրնար անտարբեր թողուլ մեզ, Մարսէյլ, ս. Մարսէյի Coder Frèresի գործարանին բանուորներս: Ըրինք ինչ որ կարելի էր, տրամադրեցինք ինչ որ կը թոյլատրէր մեր աշխատաւորի համեստ քսակը:

Թէեւ չնչին է այս գումարը, բայց կինդանի օրինակ մը կրնայ ըլլալ ուրիշ գործարաններու մէջ աշխատող մեր բախտակից եղբայրներուն: (*Տես գումարը*):

Խումբ մը Բանուորներ

ԽՄԲ.— ցանկը յաջորդով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐՈՒԺ ՔԻՒՐՏ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ

Թայմզի Թղթակիցը Պոլիսէն կը հեռագրէ Մայիս 9 Թիւով.— *Երեք տարի առաջ Թրքական Քիւրտիստանի մէջ սկսած Շէյխ Սայիտի ապստամբութիւնը զսպելէ վերջ, կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առաւ Արեւելեան Նահանգներու մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար, եւ անբաղձալի նկատուած բոլոր Քիւրտերը Արեւմտեան Անատոլու աքսորեց:*

Ներքին գործավար Շիւքրի Քայա պէյ Ազգային Մեծ ժողովին առջեւ այս հարցին մասին խօսելով, բաւ թէ կառավարութիւնը հիմա գոհ է ձեռք առնուած այս միջոցներու արդիւնքէն, եւ թէ լիովին ապացուցուած ըլլալով որ կարող է այսպիսի կացութեանց առաջքն առնել, կը զգայ թէ եկած է ժամանակը ներողամտութեամբ շարժելու:

Այս նպատակով, գործավարը պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, որով կ'առաջարկուի Արեւմտեան Անատոլու աքսորուածները վերադարձնել իրենց տեղերը, դադրեցնել դատական հետապնդումները բոլոր անոնց դէմ, որ դեռ չեն դատուած, — պայմանաւ որ անոնք անձնատուր ըլլան — ու չեռանգել նախկին ապստամբներու դէմ տրուած վճիռներու գործադրութիւնը :

Արդէն քանի մը քիւրտ վարիչներ փափաք յայտնած են իրենց ընտանիքներով անձնատուր ըլլալու:

Կարեւոր յայտ մը դէպի ապակեդրութիւն

Վերջին Թղթաբերով առնուած «Միլլիյէթ» (7 Մայիս) կը հրատարակէ պատճէնը ներքին գործավար Շիւքրի Քայա պէյի պատրաստած մէկ նոր օրինագիծին, որով լայն իրաւասութիւններ կը տրուին կուսակալներուն: Օրինագիծին ամէնէն ուշագրաւ կէտն այն է որ կուսակալներն ու նահանգային ընդհանուր ժողովները իրաւունք պիտի ունենան որոշումներ տալ իրաքանչիւր նահանգի պէտքերուն մասին, առանց դիմելու Ներքին գործավարութեան: Կուսակալները միեւնոյն ժամանակ ներկայացուցիչները պիտի նկատուին գործավարներուն: Պաշտօնեաներ նշանակելու և պաշտօնանկ ընելու մասին ընդարձակ իրաւունքներ պիտի ունենան: Այսէ զատ, ոստիկանութիւնը, ոստիկան-զօրքը ամբողջովին կուսակալներու հրամանին պիտի ենթարկուին:

Նոր ախտեր դէպի Սիպերիա

Քոփէնհակէն կը հեռագրեն Մայիս 9 Թուականով.— *Մոսկուայէն հասած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Ուկրայինայի մէջ ձերբակալուած եւ Մոսկուա բերուած են 120 անձնատողականներ եւ գաղտնաբար աքսորուած են Արեւելեան Սիպերիոյ խորերը՝ առանց դատարանի առջեւ հանուելու:*

∴ Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, կատարեալ անկարգութիւն կը տիրէ Նիկոլայեւի նաւահանգիստին մէջ, ուր ընդվզումներ կը շինուին: Այսօր միայն կը յայտնուի թէ անցեալ Ապրիլ 18ին ծովային գործավար Մուկլէվիչ հալածելով Նիկոլայեւ մեկնած է Վերստուպիչ Յանձնաժողովի տեղեկագրին վրայ: Բանւորները գադրեցուցած են աշխատանքը եւ բազմաթիւ կարեւոր ու արժէքաւոր կտորներ բաց օդին մէջ մնալով ժանգոտած եւ անգործածելի դարձած են:

Ամանուլլահի պատուհասը

Ամանուլլահ Թագաւորն ու Սիւրէյայա Թագուհին առջի իրիկուն իրենց շքախումբով մեկնեցան Լէնինկրատ, ընկերակցութեամբ՝ կարախանի: Կայարանը ողջերթի գացած էին կալինին, Զիչէրին, Միկոյեան, Զինուորական Գերագոյն Խորհուրդի անդամները, արտաքին գործավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարները եւ Մոսկուայի ազգեան գաղութին ներկայացուցիչները: Մեկնումէն առաջ, Թագաւորը այցելած էր զինուրական Թանգարանը եւ ներկայ եղած զօրանոցքի մը՝ Մոսկուայի շրջակաները: Նոյն կառախումբով Լէնինկրատ մեկնեցաւ նաեւ պատերազմական նախարար Վորոշիլոֆ:

∴ Փրակայի համայնավար բոլոր կազմակերպութիւնները բուռն կերպով կը բողոքեն Մոսկուայի մէջ Աֆղանիստանի Թագաւորին ի պատիւ կատարուած ընդունելութեան դէմ: Բողոքագրին պատճէնը, զոր համայնավար օրկան «Ռուտէ Փրավօ» մերժած էր հրատարակել, լոյս տեսած է «Փրավօ Լիտու» Թերթին մէջ :

∴ Թուրքիոյ մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին փառաւոր ընդունելութիւն մը ընելու համար Աֆղանիստանի Թագաւորին: «Իզմիր» շոգենաւը Մայիս 15ին Պոլիսէն Սեւաստափոլէն նաւ պիտի նստի: Արարողապետ նշանակուած է Սաֆվէթ Զիա պէյ, որ այս առթիւ կատարուելիք հանդիսութեանց ծրագիրը կառավարութեան վաւերացման ենթարկելու համար Էնկիւրի մեկնած է:

Ձախողութիւններ յաղթական Չինաստանի մէջ

Մարաջախտ Չանկ-Չո-Լինի կոչը, որով հրաւէր կ'ուղղէր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՉՄՈՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ՋՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԴ. Ցանկ

	Ֆր.
Սէն Մարսէլի (*Մարսէյլ*) Coder Frères գործարանի հայ աշխատաւորներէն	435.—
Ս. Միքայէլ, Լա Հէյ	100.—
Ս. Գրիգորեան, Պալին	30.—
Արմենուհի Մ. Պարսամեան	15.—
Վարուժան Մ. »	15.—
Տ. Գէորգեան	20.—
Ընկեր մը	10.—
Մ. Գոնեալեան, Թոմաներ	10.—
Գումար	635.—
ԺԴ. Ցանկին գումարը	8529.30
Ընդհ. գումար	9164.30

ՄԲ.— Այս գումարէն Ֆիլիպ, երուանդ եպիսկ. Փերտահճեանի փոխադրած ենք.—

Մայիս 5ին	*2000.—*
Մայիս 9ին	*4500.—*
Այսօր (Մայիս 12)	*2500.—*
Գումար Ֆր.	*9000.—*

(Մէկ շաբթուան մէջ)

Հետզհետէ հասած գումարներն ալ պիտի փոխադրենք անմիջապէս, երկու հազարնոց կամ աւելի չէքերով:

ՏՈՄՍԵՐ

ՅՈՓԵԼԵԱՆ

Տիթրոյթէն հայրենակից մը կը գրէ.

— «Քանի մը ամիսէն Տիթրոյթի մէջ պիտի տօնուի անխոնջ գրական գործիչ Ս. Մ. Տոցիկեանի 35ամեայ յոբելեանը: Տոցիկեան ծանօթ գրագէտ մըն է, որ աշխատակցած է տասնեւօթը Թերթերու: Տոցիկեան խմբագրապետ մըն է որ լոյս է ընծայած տասնըհինգ Թերթեր: Տոցիկեան իր գաղափարական գործունէութեան դժնեկալից? Ձամբուն մէջ արտադրած է գրական, վիպական, հրապարակագրական, պատմաբանական եւ յոբելեանական գործեր:

Իր գրական գործունէութեան 25ամեան տօնուած է 10 տարի առաջ, Ֆրէզնոյի մէջ: Երեսունըհինգամեան կը տօնուի Տիթրոյթի մէջ: Ցոյս կայ 40ամեան տօնել Պոսթընի, իսկ 50ամեան... Երեւան: Այս յոբելեանները կարելի է շարունակել մինչեւ... երուսաղէմ:»

Ու գլուխս առի ափերուս մէջ եւ ունեցայ դժնեկալից! մտածումներ:

Նախ մտքիս ծոցին մէջ ի զուր փնտռեցի այս «ծանօթ գրագէտ» Տոցիկեանը: Շարցուցի ասոր անոր: Մէկ ծանչցող գտնուեցաւ հարիւր գրասէրի մէջ: Ահա Թէ ի՛նչ պատասխանեց իմ հարցումիս.

— «Տոցիկեան մշակած է ո՛չ Թէ բանաստեղծական կամ վիպասանական, այլ յոբելեանական գրականութիւն մը: Շատ կը սիրէ իր գրական գործունէութեան յոբելեանը կազմակերպել տալ, ամէն անգամ որ պարպուի իր ծոցիկը...»

Ամէն յոբելեարի մադեանը մը կ'ընեն: Ահա իմս.

— կը մադեամ որ Տոցիկեան ա՛լ իր յոբելեանը չտեսնէ: Իր ծոցիկը այնպէս լեցուի որ, ա՛լ պէտք չունենայ ի գործ դնելու իր յոբելեարի արիւնտը: Այս կերպով իր ասպարէզն ալ Թողած կ'ըլլայ ուրիշ «ծանօթ գրագէտ»ներու, որպիսիներէն է վաճան Մալէզեանը: Այս վերջինին Թէեւ ծոցիկը լեցուն ու կռնակն ալ տաք է, սակայն տեղ մը ունի որ ցարդ պարապ է:

Յոբելեանը ի՛նչ պարապուՔիւններ չէ ուռեցուցած ու լեցուցած:

ՆՇԱՆ ՊԼԵՇԿԱՆԼԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՉԸՆԿՆԻ...

Մեկ տարի է անցել այն օրից, երբ Ռուսաստանի ժողովուրդները ընդվզեցին ընդդեմ ցարական բռնակալության։ Ամբողջ երկրում ծավալվեց հզոր հեղափոխական շարժում։ Ժողովուրդը ոտքի կանգնեց ազատության համար մղելու սուրբ պատերազմի։ Ամենուր ստեղծվեցին հեղափոխական կոմիտեներ, որոնք ղեկավարեցին ապստամբությունները։ Ամենուր ժողովուրդը ջախջախեց ցարական իշխանությունները։ Ամենուր ժողովուրդը հաղթեց։

Ինչո՞ւ ցարական իշխանությունները չկարողացան ճնշել հեղափոխությունը։ Ինչո՞ւ ժողովուրդը հաղթեց։

Որովհետև ժողովրդական զանգվածները, որոնք ստեղծում են պատմությունը, ոտքի կանգնեցին հեղափոխության համար։ Որովհետև ժողովրդական զանգվածները, որոնք կրում են հեղափոխության ամբողջ ծանր բեռը, ոտքի կանգնեցին հեղափոխության համար։ Որովհետև ժողովրդական զանգվածները, որոնք հեղափոխության ամենահուսալի հենարանն են, ոտքի կանգնեցին հեղափոխության համար։

Ահա թե ինչու ցարական իշխանությունները չկարողացան ճնշել հեղափոխությունը։ Ահա թե ինչու ժողովուրդը հաղթեց։

Ռուսաստանի ժողովուրդները մեկ տարի է, ինչ ապրում են ազատ կյանքով։ Մեկ տարի է, ինչ նրանք ազատ են ցարական բռնակալությունից։ Մեկ տարի է, ինչ նրանք ազատ են կապիտալիստների ճնշումից։ Մեկ տարի է, ինչ նրանք ազատ են պատերազմից։

Ի՞նչ է տվել ժողովրդին մեկ տարվա ազատ կյանքը։

Ժողովուրդը ստացել է հողը։ Ժողովուրդը ստացել է ազատություն։ Ժողովուրդը ստացել է հնարավորություն ինքնուրույն կյանքով ապրելու։ Ժողովուրդը ստացել է հնարավորություն ինքնուրույն կառավարելու։

Ժողովուրդը ստացել է հնարավորություն ինքնուրույն ստեղծելու իր կյանքի պայմանները։

Ահա թե ին

ՅԱՅԱՍՏԱՆ

ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ

ՀԱՍՑԵ ԵՎ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան, Կառավարական տուն

Հեռ. 56-68

Ստացվել է խմբագրությունում 1923 թ. հոկտեմբերի 8-ին

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության հիմնական գծերը, որոնք ուրվագծված են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության ծրագրում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Խորհրդարանի կողմից, հետևյալներն են։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության հիմնական գծերը, որոնք ուրվագծված են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության ծրագրում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Խորհրդարանի կողմից, հետևյալներն են։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության հիմնական գծերը, որոնք ուրվագծված են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության ծրագրում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Խորհրդարանի կողմից, հետևյալներն են։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության հիմնական գծերը, որոնք ուրվագծված են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության ծրագրում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Խորհրդարանի կողմից, հետևյալներն են։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության հիմնական գծերը, որոնք ուրվագծված են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության ծրագրում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Խորհրդարանի կողմից, հետևյալներն են։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

Հայաստանի Հանրապետությունը, որ ստեղծվել է ազգային-ազատագրական պայքարի հետևանքով, որ ուղղված էր ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ճնշումների դեմ, ինքնին հանդիսանում է ժողովրդավարական պետություն։ Հայաստանի Հանրապետության ներքին քաղաքականությունը, որ հիմնված է ժողովրդավարության սկզբունքների վրա, ինքնին որոշում է նրա արտաքին քաղաքականության ուղղությունը։

քաղաքացիական կոիւը դադրեցնելու, սիրալիր արձագանգ մը գտած է չինական բոլոր շրջանակներուն մէջ, որոնք ընկճուած են անվերջ կոիւներու հետեւանքով։ Օտարականներն ալ նպաստաւոր ընդունելութիւն կ'ընեն գինադադարի առաջարկին։

Միւս կողմէ ճափոնցիները կը շարունակեն իրենց յաղթական կոիւները Չինացիներուն դէմ։ Շանթունկի երկաթուղիի ամբողջ գօտին եւ Չինան - Ֆուն իրենց ձեռքն է։ Չինան - Ֆուէն 15 քիլոմեթր հեռու Քէթիէն քաղաքը նոյնպէս ձեռքն է ճափոնցիներուն, որոնք կ'ուզեն ընդլայնել իրենց ճակատը։ Չինան - Ֆուի վրայ ճափոնական օդանաւերու հասնելուն հետեւանքով, ազգայնական Չինացիները, զօրավար Չէնկ - Շէն - Ֆուի հրամանատարութեան տակ, որոնք դեռ կը գրաւէին քաղաքին չինական թաղը, որոշեցին անձնատուր ըլլալ։ Այս գինուորները անմիջապէս գինաթափուեցան ճափոնցիներուն կողմէ։ Ցարդ գինաթափ եղած Չինացիներուն թիւը կը հասնի 7000ի։

Համաձայնաւոր Մեհեթրիէ ընտրելի չէ

Ինչպէս գրեցինք, խորհրդարանական ընտրութիւններու վերատուգիչ յանձնաժողովը չէր կրցած որոշումի մը յանգիլ՝ վաւերացնելու կամ մերժելու համար ընտրութիւնը համաձայնաւոր Մէնէթրիէի, որ փիւթոյէն երեսփոխան ընտրուած էր Ապրիլ 29ին։ Մէնէթրիէ իբրեւ լրտես 3 տարի բանտարկութեան եւ հինգ տարի քաղաքացիական իրաւունքներէ զրկումի դատապարտուած ըլլալով, ներկայիս բանտարկուած է գաւառի մէջ։ Յիշեալը եւ ընկերները Փրովոսթ, Սէրժան Տէփույէի, Կրոտնիքի եւ Պէրնշթայն այս վճիռին բեկանումը պահանջած էին, սակայն վճռաբեկ ատեանի ոճրադատ ճիւղը մերժեց բեկանել վճիռը։

Գերագոյն Դատարանի այս որոշումէն կը հետեւի թէ երբ Մէնէթրիէ իրեւ թեկնածու ներկայացաւ եւ ընտրուեցաւ, արդէն զրկուկ էր ընտրելի ըլլալու իրաւունքէն։

Այժմ երեսփ. ժողովը պիտի որոշէ թէ պէտք է նո՞ր ընտրութիւններ կատարուին փիւթոյի մէջ թէ Մէնէթրիէէն անմիջապէս յետոյ առաւելագոյն քուէ ստացողը երեսփոխան պէտք է հռչակուի։ Այս ձեւով, նոր Քորհրդարանին մէջ համաձայնաւոր երեսփոխաններու թիւը կ'իջնէ 13ի, նախորդին ճիշտ կէսը։ Նոր ընտրութեան պարագային, համաձայնաւորները դարձեալ Մէնէթրիէի թեկնածուութիւնը պիտի դնեն։

Նոր ողողումներ Յունաստանի մէջ

Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Սթրումա գետը ութ օրուան մէջ երկրորդ անգամ յորդելով ողողած է Սիտիրոքաստրոյէն մինչեւ Սէրէզ երկարող հովիտը։ 40,000 հէքթար տարածութեան վրայ ծխախոտի, բամպակի եւ արմտիքի ցանքեր բոլորովին փճացած են։ Վնաս կը հաշուուի կէս միլիառ տրախմի։

Բնակչութիւնը ջուրերով պաշարուած է։ Բազմաթիւ գիւղեր ուտելիք չունին։ Քարաճաքէօյի թումբը քշուած է ջուրերէն։

Իշխան Կարոլ կը փորձէ դաս քաւնալ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ ներքին նախարարը յայտարարեց թէ կը յուսայ որ իշխան Կարոլ Անգլիայէն կը հեռանայ մինչեւ երկուշաբթի։ Իշխանը եւ իրեն ընկերակցողները դիւանագիտական անցագիր կը կրեն, միայն այս է առաւելութիւնը զոր ունի նախկին գահաժառանգը միւս օտարականներուն վրայ։ Կոտսթրընէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ իշխանը տկար ըլլալով օրուան մեծ մասը պառկած է։

Իշխանը շատ զայրացած է անգլ. իշխանութեանց իրեն դէմ բռնած դիրքէն եւ դիմած է կարող փաստաբաններու՝ հասկնալու համար թէ կարելի չէ՞ դատ բանալ ներքին նախարարին դէմ։ Իր նպատակն է քանի մը օր աւելի մնալ Անգլիոյ մէջ։

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ իշխան կարոլի հետ է իր սիրուհին՝ տիկին Լուփէսքու։

Անգլիա եւ Եգիպտոս

Սըր Օսթըն Չեմպրլէյն երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Անգլիա երբեք նպատակ չէ ունեցած միջամտել ըլլալու եգիպտական Սահմանադրութեան։ Անգլիա պիտի պահէ 1922ի իր յայտարարութիւնը, մինչեւ որ նոր դաշնագիր մը կանոնաւորէ անգլեւեգիպտական յարաբերութիւնները։ Ապագայ բանակցութեանց դէմ դուռը չէ փակուած։ Այս առթիւ խօսեցաւ նաեւ նախկին վարչապետ Լոյտ Ճորճ, որ ըսաւ թէ Անգլիա եթէ պիտի մնայ Եգիպտոսի մէջ, պէտք է կատարէ իր պարտականութիւնները։

Պատերազմը օրէնքէ դուրս հռչակելու

Պատերազմը օրէնքէ դուրս հռչակելու մասին Ամերիկայի արտաքին նախարար Քէլլոկի կողմէ մեծ պետութեանց ղրկուած ծրագիրը քննուեցաւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ։ Չէմպրլէյն ըսաւ թէ անգլիական կառավարութիւնը ջերմ համակրանքով կ'ողջունէ ամերիկեան ծրագիրը։ «Աւելի առաջ երթալով, պիտի ըսեմ, յուսով եմ որ ատիկա յաջողութեամբ պիտի կնքուի եւ ատոր շնորհիւ իրական խաղաղութիւն պիտի հաստատուի աշխարհի մէջ։»

Գիւղացիներու համագումարին վերջ

Պուքրէշէն կը հաղորդեն թէ Ալպա-Իուլիայի համագումարը այլեւս փակուած միջադէպ մըն է։ Թէ՛ կառավարութիւնը եւ թէ ազգային գիւղացի կուսակցութիւնը կը պնդեն թէ այդ համագումարին արդիւնքը անվիճելի ապացոյց մըն էր՝ ի նպաստ իրենց։

Համագումարին մասնակցող գիւղացիներէն շատեր շաբաթ մը ճամբայ քալած էին եղի սայլերով. հիմա շաբաթ մըն ալ ճամբայ կ'առնեն՝ վերադառնալու համար։

Ռումէն կառավարութիւնը ձերբակալած է «Փրթի Փարիզիէն»ի թղթակից Շախմանը, «Ֆոսիշէ Ցայթունկ»ի թղթակիցկոստանդին Ֆագանան և «Աէվէրուլի» խմբագիր Թարանան, որոնք ամբաստանուած են թէ սուտ լուրեր հաղորդած են։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԻԼԹԻՒ ՏՈՒԱԶԻ, որ առջի առաւօտ ժամը 6ին Պուքրէշէն ճամբայ ելած էր, Հալէպ հասաւ ժամը 15ին՝ անցնելով Գոնիայէն ու Էրէյլիէն։

ՍԻՆ-ԺԻՌՄԷնի ածնավաճառը բացուեցաւ երէկ Սէն-Միւլփիսի հրապարակին վրայ։ Այս պատմական ածնավաճառին մէջ է որ ժէ դարուն առաջին անգամ ըլլալով սուրճը Փարիզցիներուն ճանչցուց մեր հայրենակիցը Փասքալ (Յարութիւն)։ Ածնավաճառը պիտի փակուի Յունիս 3ին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՇԱՐԺ ՍԻՆԷՄԱ
ՄՈԳԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եւ Եւրոպայի կարգ մը գեղեցիկ երկիրներու գունաւոր եւ սեւ տեսարանները, Ընդրանիկ եւ իր յուղարկաւորութիւնը, վարդանանք, Աբայ գեղեցիկ եւ շամիրամ, «Հայկ. ազատամարտ»ը, Հայաստանի շինարարական աշխատանքները, Թուրքիայէն հայաբնակ քաղաքներ, չորս շարժական պատկերներ (մին սեւանայ լիճին վրայ) եւ ուրիշ բազմաթիւ հետաքրքրական տեսարաններ՝ յստակ, գունագեղ եւ մեծադիր, բերանացի ծանօթութիւններ իւրաքանչիւր տեսարանի մասին։

ՓԱՐԻԶ, Այսօր շաբաթ գիշեր, ժամը 8.30—11, մալ տ'օրթիքիւլթիւրի մէջ, 84 Rue de Grenelle, Nord-Sud, Rue du Bac. Օթօպիւս՝ AL, S, Թրամուէյ՝ 14, 19, 20 եւն.։

ԳԻՆ 5, 8 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

1er Pris du Conservatoire National de Paris

20 մայիս կիրակի իրիկուն ժամը 9ին

Salons Massiliah մէջ, 1 Rue de l'Arsenal, Marseille

Տոմսերու համար դիմել՝ Manonի, 17 Rue du Pavillon, *և հայ ճաշարանները։*

ՁՈՒ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՑՆ ԺԱՊԱՒԻ ԷՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԸՍԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն **Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ**

191 Cours Lafayette, LYON

Նժոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ԳՆԵՑԷՔ ԵԹԷ ՓՈՐՁՈՎ ՀԱՍՏԱՏԷՔ ՔԷ ՕՐԱԿԱՆ 200 ՖՐԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՔ

Դժուար է մեկնումի պատճառաւ, Մարսէյլի ամէնաօգտաւէտ կողմը, միլլայի մը մէջ ՊՈՒԼՂՈՒԻրի եւ ծեծածի (տէօյմէ) գործարան մը իր բոլոր կազմածներով, մօթէօռ, քոնքասէօռ, սէշուառ՝ 25 քառակուսի մեդր՝ ձմեռուան եղանակին հատիկ չորցնելու համար, վանթիլաթէօռ, մաղ, կաթսաներ, պասքիւլ ֆառինիէր, եւայլն։ Վիլլան ունի բնակելիք 4 սենեակ, իւրաքանչիւրը 20—25 քառակուսի մեդր մեծութեամբ, ջուր, օգային կազ, ելեքտրականութիւն եւ 3—4000 քառակուսի մեդր հող յարմար վարձքով։

Դիմել՝ H. TÉLLIAN, 50 Rue St. Jacques, MARSEILLE

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05—86

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Աղտուած ներքանցու կաշի,

Գոտւփոն (կոնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36,

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, ֆրանք,

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք։

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք։

Մանրածախ գնդէ հայ գօշկակարներու կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն։

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ջէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր

Ջոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր։

Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ։ Մեծաքանակի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,

Par Allauch, Marseille, France.

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ, ԱՊՍՊՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆՔ

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Պիինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով։

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլացեկոնիմ (քայայ)։

Ձաշարաններու համար մասնաւոր գեղ։

Կը ստանձնենք գինգ կտրել աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)

Tél. Archives 37-07։

Հ.Յ.Դ.

փարիզի Շրջ. Կոմիտէն սիրողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին վաղը Կիրակի, ժամը 2.30ին, ձանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ պիտի ըլլան Շ. Կ.ի լիազօրները։

Ասնուվիլ - լէ - կոնէսի խմբակեան ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 10.30ին, 4 Rue de Turin.

Պէլվիլի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ։

Պուա-Քոլոնպ - Անիէռի Նահապետ խումբի դասախօսական ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.ին, 154 Ave. Argenteuilի մէջ։ Դասախօս՝ Ընկ. Անդրէ Տէր Օհանեան։

Ֆոն տը Շէբրիի կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիր. կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին ակումբին կից սրահին մէջ։

Լիոնի Կուկուենան խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս Հորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Կը հրաւիրուին Քրիստափոր խումբի ընկերները։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Տօքթ. Ե. Խ.։

Լիոնի «Դժոխք» խումբի դասախօսական ժողովը այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան Գրադարանի սրահը։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Վ. Չիւլէրեան։ Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն որպէս գործօն քաղաք կուսակցութիւն։ Կը հրաւիրուին ընկերներ, համակիրներ եւ պատանիները։

Նիսի Շրջ. Կոմիտէի, Կրասի եւ Քանի խումբերու խառն ժողովը վաղը Կիրակի երեկոյ ժամը 2ին, Քանի սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վիէնի Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները անխտիր վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, հայ ժողովրդային լսարանը, Փօնթ Լվէք։ Կարեւոր օրակարգ։

Փրիվայի Ենթակոմիտէն սիրողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ շրջանի բոլոր ընկերները՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին, Grand Café de Commerceի վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Մեդրակ Ոսկեան կը ծանուցանէ թէ՝ վաղը Կիրակի փարիզի Հայոց եկեղեցին, պատարագէն վերջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ի յիշատակ իր սիրեցեալ եղբօր՝ ՄԻՍԱԷԼ ՈՍԿԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին, 41 Rիւ Թիւրպանօ, Պար տը լ'Էթուալ։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած կամ ոչ արձանագրուած բոլոր վանեցիները։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եւրոպ. Հ. Կ. Խ.ի ժանեաֆիւղին Գ. ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 63 Rue de la Républiqueի սրահին մէջ։

ՎԱԼԱՆՍԻ Շապին Գարահիսարի Արծիւ միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 8ին Քաֆէ տը լ'Էթուալ սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ վերձակներու երկսեռ սէնտիքան ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր վերձակ աշխատաւորներն ու աշխատաւորուհիները վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Bourse du Travailի Շէրրէր սրահը։

ՉԱՐՍԱՆՃԱԳԻ Հայր. Մխիթեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 25 Place Jean Jaures սրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵՆՔ

Աթլէթիք եղանակին բացման առթիւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի եւ շրջանի մասնաճիւղերուն Աթլէթիք յանձնախումբը կը հրաւիրէ բոլոր հայ երիտասարդները (միութեան անդամ կամ ոչ), որոնք կը փափաքին հետեւիլ մարզական փորձերու, փուճով արձանագրուիլ հետեւեալ հաստիքներէն մէկուն մօտ, անձամբ կամ նամակով։

Մօտ օրէն պիտի ծանուցուին մարզարաններու հասցէն, մարզիչներու անուններն ու փորձերու ժամանակացոյցը։ *Փարիզ.*— 13 Rue d'Orsel (18e). *Ժուանվիլ.*— 23 Rue de la Varenne, Տօքթ. Հանչէր։ *Պուա Քոլոնպ.*— 100 Rue des Mesnils, Ք. Տէյիրմէնճեան։ *Ռօնի սու Պուա.*— 108bis Ave. de la République, Ծ. Դաւիթեան։ *Իթալի.*— 54 Rue Damesme (13e). Գորոսեան։

1000 ՖՐԱՆՔ ՆՈՒԷՐ

Թուականէս ութ օր առաջ Մարսէյլ 11 Rue de la Fare պանդոկէն գողցուած են՝ մէկ զոյգ ոսկի ապարանջան, 2 ադամանդազարդ մատանի, 7 հատ թրքական քառորդ ոսկի եւ մանեակ մը։

Ով որ կարենայ ստոյգ տեղեկութիւն տալ գողոնները երեւան հանելու համար, պիտի ստանայ իր ըրած ծախքերը եւ 1000 ֆրանք նուէր։ Սոյն կոչուառը կը դժբախտացնէ ամբողջ ընտանիք մը։

Մարսէյլ 9 Մայիս 1928։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier

(Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96,70 եւ 97,39

Կը կատարէ ֆրանսա մրտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10

Le Gérant: H. TEURNIER

Ձ.ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԼ ու ԺՊՏԷ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.*

Կը լուսանկարէ նորագոյն միջոցներով։ Գեղարուեստական դործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւաբան, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵԶԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

ՓՈՐՁԱՒՈՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

19 RUE HENRI MONNIER

PARIS (IXme)

Տոմսներու կազմակերպութիւն,

Հաշուեկշիռ եւ հաշուեքննութիւն,

Թիզուած հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ **75** ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակին մուծելու պիտի հոգանք, պատշաճական պիտոյքները ժամանակին եւ ժամանակի պիտոյքները ժամանակին եւ տակաւ կերպով կը կատարենք։

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր առեւտրականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր պիտոյքը, որ կը գիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները։ Եւ առեւտրականը կացութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 13 ՄԱՅԻՍ 1928

13 MAI 1928

Թ. ՏԱՐԻ թիւ 646

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱԺԱՆԵԼԻ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Չարկադրուած ենք նորէն անդրադառնալ ժան Կուժոն փողոցին մէջ որջացած ափ մը ջոջերու այլանդակ «սապոթաժ»ին:

Այս խնդիրը ամէնէն առաջ տաղտկացուցած է մեզ: Երկու տարին անցաւ, եւ ոչ մէկ բարեփոխում:

Ոչ իսկ լուսաբանութիւն մը, թեմական Խորհուրդին, մամուլին եւ զանազան սրտցաւ հայրենակիցներու հրապարակային դիտողութիւններուն եւ մեղադրանքներուն առթիւ:

Ընդհակառակն, աւելի քան երբեք ամբարտաւան եւ քար անդիւն: Եւ, միւս կողմէ, դաւադրական գործունէութիւն, եւ խայտառակութիւնները օրինականացնելու համար:

Երէկ հարցուցինք թէ չկա՞յ հինգ պարկեշտ մարդ, նոյն իսկ Խորհրդի հին գաղութին մէջ, այս զեղծանողները զգաստացնելու համար:

Զեղծանող՝ այն իմաստով որ, կրթնած իրենց հարստութեան դիրքին, եւ օգտուելով մեր անկազմակերպ վիճակէն, չարաչար կը գործածեն ժողովուրդին համբերութիւնը:

Տակաւին կարելի է զեղծումի մասին ալ խօսիլ, քանի որ հաշիւ կուտան, ոչ ալ ո՛ր եւ է ազգային հեղինակութիւն կը ճանչնան, իրենց խմբակէն դուրս:

Այդպէ՛ս է որ անգործութեան դատապարտեցին կաթողիկոսարանութիւնն ու Թեմական Խորհուրդը, օգտուելով ո՛չ միայն տիրող վիճակէն, այլ եւ Պալաքեան եպսկ.ի թեթեւսօլիկ գործունէութենէն եւ Թեմական Խորհուրդի թուլութենէն:

Ժամանակին ըսեր ենք եւ նորէն կը կրկնենք — կաթողիկոսարանը եւ Թեմական Խորհուրդը մեծագոյն սխալը գործեցին, դուրս ելլելով ժան Կուժոն փողոցի խորհրդարանէն, ինչի մը անոպաններու պահանջին վրայ:

1926 Յունիսի Պատգմ. ժողովին մէջ, երբ առաջնորդ եւ Թեմական Խորհուրդ կ'ընտրուէին, արդէն յայտնի էր փարիզի ընտիրներուն չկամութիւնը:

Ձիշտ ատոր համար, բացարձակ պայման դրուեցաւ որ երեք տեղի չտան եւ չհեռանան եկեղեցիի խորհրդարանէն:

Այս յանձնառութիւնը չյարգուեցաւ:

Պալաքեան եպիսկ., որ Պատգմ. ժողովէն առաջ կանխաւ տուած եւ Անիէդի մէջ շէնք մը վաճառած էր, իր սովորական ինքնահաւանութեամբ, հետեւէն քաշեց տարաբախտ Կուժոնը ալ, իբրեւ թէ իրենց հեղինակութիւնը բարձր պահելու համար: Իսկ իրականին մէջ, թէ բուն պետինը կորուսեցաւ, թէ հեղինակութիւնը, եւ թէ աւելի լրբացան յափշտակիչները:

Այս սկզբնական մեղքն էր որ քանդեց Եւրոպայի ազգային կազմակերպութեան առաջին ձեռնարկը:

Մինչդեռ, եթէ ճնացած ըլլային, ջոջերը պիտի հարկադրէին բոնի միջոցներու դիմել, եւ այն ատեն պիտի բացուէր ճարող վէրքը:

Ան ատեն հրապարակաւ պիտի հասկցուէր թէ ո՛վ է որ արգելք կը պատասխանէ:

Չի բաւեր ըսել թէ փարիզի եկեղեցին իրեն չատուկ ժողովուրդն ու Մարմիններն ունի, եւ անոնց կուտայ պատասխանը:

Այս ժողովուրդը իրաւունք ունի գիտնալու իր տուած դրամին հաշիւը, մանաւանդ անոնց գործածութեան եղանակը:

Մէկ որ մամ մը կը գնէ ժամուն դուռնէն կամ կը վճարէ աթոռութեան մը համար, պիտի գիտնայ թէ ո՛ւր կ'երթան այս գումարները:

Եթէ ծանօթ ջոջերը իրենք առանձին գումարներ տուած ըլլան իրենց վերապահեն զանոնք, բայց հանրութեան ներկայացնեն անոր արտադրած եկամուտին հաշիւը:

Մեղքը մերը չէ, եթէ ինքնաբերաբար կը սաստկանայ հոգեբար մը, որուն առաջքը դիւրին էր առնել, եթէ քիչ մը ուշքի եւ խիղճ ունենային փարիզի ժամուն «մխիթկալիպ»ները:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կրթութիւնը Արեւելեան Նահանգներուն մէջ

Է'կիւրիի կրթական խորհրդական խալիլ պէյ քննական պտոյտի ելած է Արեւելեան Նահանգներուն մէջ: Այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնները կ'ընէ Անատոլուի գործակալութեան.

— Կրթական աշխատանքները բացառիկ ուժգնութեամբ առաջ կը տարուին մանաւանդ Ուրֆա, Մարտին, Տիարպէքիր, Վան, Պիթլիս, Խարբերդ, Հէքքեարի եւ Սղերդ Նահանգներուն մէջ: Հին տարիներու հետ բաղդատելով, այսօր Արեւելեան Նահանգներու կրթական մակարդակը կրկնակի բարձրացած է: Վերջերս կուսակալներու խորհրդաժողովին մէջ կրթական ճոխ ծրագրի մը հիմնական կէտերը գծուեցան: Որոշուեցաւ իւրաքանչիւր Նահանգի մէջ գտնուած դպրոցներու քանակին չափ նորեր բանալ, գրադարաններ հիմնել, եղածները բարեկարգել, մասնաւոր զարկ տալ մարմնակրթանքին եւ մարզական պատանեկան միութիւններուն, որպէսզի մտաւոր դաստիարակութեան հետ ֆիզիքական կրթութիւն ալ տրուի՝ կարգապահութեան վարժեցնելու համար պատանիները: Նոյնպէս որոշուած է Արեւելքի բոլոր հնագիտական յուշարձանները հաւաքել եւ տեղական թանգարաններ բանալ: Մէկ խօսքով, մեծ քայլեր առնուած են՝ Արեւելեան Նահանգներու մէջ ցարդ երեսի վրայ ձգուած գիտական աշխատանքներուն գարկ տալու համար: Մեր դպրոցները, որ Հէքքեարիէն մինչեւ Ուրֆա յեղափոխութեան փափաքած եղանակով կ'աշխատին, ի վիճակի են իրենց յաջողութիւնները տարածելու Արեւելքի բոլոր անկիւնները: Մայիս 11ի մարզական ոտնին պիտի մասնակցին 1425 տարբեր եւ երկսեռ արիներ ու մարզիկներ: Առաջին քայլերուն իսկ այսքան մեծ թիւ մը՝ աննախընթաց երեւոյթ է:

Հեղհեղուտի քաղաքագլուխները

Ամէնքն կը հեռագրեն.— Զորեքշաբթի իրիկուն կառավարական երեք կուսակցութեանց վարիչներուն գումարած մէկ հաւաքոյթին մէջ, արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոս պարզեց հելլէնեւթուրք իրաւարարական դաշինք մը կնքելու մասին կատարուած բանակցութեանց վիճակը: Երկու կուսակցութեանց պետերը հաւանութիւն յայտնեցին արտաքին նախարարի տեսակէտներուն եւ լիազօրութիւն տուին անոր՝ բանակցութիւնները շարունակելու համար:

Այդ ժողովին մէջ նոյնպէս որոշուեցաւ Սահմանադրութեան ծրագիրը քուէարկել տալ Ծերակոյտին՝ Երեսփ. ժողովը արձակուրդի չգացած:

Թուրք Ապահովագրական ընկերութիւն

Թուրքիոյ Գործի դրամատան («իշ պանքասը») ընդհանուր տնօրէն եւ իգմիրի երեսփոխան Ճէլալ պէյ կարգ մը խնդիրներով զբաղելու համար Փարիզ եկած է: «Սօն Սաաթ» կը տեղեկանայ թէ Ճէլալ պէյի այդ ճամբորդութիւնը կապ ունի կարգ մը տնտեսական խնդիրներու հետ: Կառավարութիւնը մտադիր է հիմնել Ապահովագրական Ազգային ընկերութիւն մը: Օտար ապահովագրական ընկերութիւնները որոշ միջնորդչէք մը գանձելով իրենց կնքած պայմանագրութիւնները պիտի փոխանցեն Ազգային Ապահովագրական ընկերութեան: Ճէլալ պէյ այս ընկերութեան կազմութեան մասին բանակցութիւններ պիտի կատարէ նախ Փարիզի, յետոյ Ամստերտամի մէջ: Գործի Դրամատունը գլխաւոր բաժնետէրերէն մէկը պիտի ըլլայ այդ ընկերութեան: Ճիշտալ դրամատան Պոլսոյ ճիւղի տնօրէն Մուամմէր եւս Եւրոպա պիտի գայ:

Քափիթիւլասիոններու ջնջումը

Մայիս 10ին Պարսկաստանի մէջ ջնջուեցան քափիթիւլասիոնները: Այս առթիւ Թէհրան եւ Պարսկաստանի գլխաւոր քաղաքները դրօշազարդուած եւ հանդիսութիւններ կատարուած են:

Քափիթիւլասիոններու ջնջումին հետեւանքով, բոլոր մեծ պետութիւնները սկսած են առանձին առանձին դաշինքներ կնքել Պարսկաստանի հետ՝ իրենց առեւտրական շահերը ապահովելու համար, ինչպէս ցոյց կուտան հետեւեալ հեռագիրները.

Թէհրանէն կը հեռագրեն մայիս 11 թուականով.— Պարսկաստան եւ Անգլիա մաքսային ինքնավարութեան դաշնագիր մը կնքեցին: Ակնկ գատ երկու կառավարութիւնները փոխանակեցին ծանուցագիրներ, որոնցմով Պարսկաստան յանձնառու կ'ըլլայ՝ մինչեւ դաշնագրին վաւերացումը՝ առժամապար գործադրել պարսկական նուազագոյն սակը: Պարսկաստան գանազան դատական ապահովութիւններ կուտայ Անգլիացիներուն եւ կ'արտօնէ անգլիական օդանաւերը Պարսկաստանի վրայէն թռիլ՝ իրենց օդանաւային սպասարկութիւնը երկարելու համար մինչեւ Հնդկաստան: Վերջապէս Պարսկաստան կ'ընդունի բանակցիլ անգլիական ընկերութեան հետ՝ կառավարական օդանաւային կայան մը բանալու համար:

Թէհրանէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Մայիս 11ին հիւպատոսական առժամեայ դաշնագիր մը կնքուած է Ֆրանսայի եւ Պարսկաստանի միջեւ: Այս պայմանագրութիւնը մէկ տարի արժէք պիտի ունենայ: Յառաջիկայ ամիսներու ընթացքին բա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՄՈՅՇ ՄԸ ԵՒՍ ՖԻԼԻՊԷԻ ՔԱՆԴՈՒԱԹ ՏՈՒՆԵՐԷՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ՈՒՂԵԳԻԾԸ

Խմբագրականներու շարքի մը մէջ, «Յուսաբեր» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ (30 Ապրիլ).

— «Պոլշեւիզմը բուն Ռուսիոյ մէջ բազմաթիւ հակառակորդներ ունի, որոնք տիւ եւ գիշեր անոր տապալումին համար կ'աշխատին:

Խորհրդային իշխանութիւնը մե՛ր կամքով չէ որ կը գտնայ, ու մե՛ր կամքով չէ՝ որ պիտի տապալի:

Ան կրնայ վաղն իսկ խորտակուիլ, հակառակ այն փաստին, որ մենք զինք՝ մեր այսօրուան պայմաններուն համար՝ կը նկատենք իբր «փոքրագոյն չարիք»:

Այսպէս չէ սակայն Թուրքիոյ պարագան:

Հակաքէմալական ուժերը հակապոլշեւիկ ուժերու արժէքը չունին: Եւ, վերջապէս, քէմալականը եւ ոչ-քէմալականը, ասոնք ամէնքն ալ միեւնոյն Թուրքերն են, ոսկրը՝ ոսկրէն եւ արիւնը՝ արիւնէն, ժանաւանդ մեր նկատմամբ:

Ուրեմն եթէ ուժ մը ունինք, մենք զայն պիտի պահենք՝ յարմար առենին առաւելագոյն բարիքը անոր միջոցով մեր ժողովուրդին ապահովելու համար:

Խորհրդային իշխանութեան տանտիրականը հրահանգիչ փաստ պիտի ըլլայ մեզ համար: Քանի որ ռուս ժողովուրդը կը տոկայ պոլշեւիսմի գոյութեան, ուրեմն խօսք չի կրնար ըլլալ խորհրդային իրաւակարգի տապալումի մասին Հայաստանի մէջ:

Մենք կրնանք — ու պէ՛տք է որ— իշխանաւորը ստանձնենք, առանց, սակայն, իշխանութեան մօտենալու:

Ու մի ժամանակ, երկրէ-երկիր, քաղաքէ-քաղաք, գիւղէ-գիւղ եւ տունէ-տուն կենդանի պիտի պահենք հայ մարդու մէջ պիտակցութիւնը այն ահաւոր չարիքին, որ ամէն վայրկեան, մեր հայրենիքի երեք կոդերէն, կը սպառնայ մեր ժողովուրդի գոյութեան:»

ՊԷՏՔ Է ԱՁԱՊԱՐԵԼ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Սոֆիայի Արաքսը կը շեշտէ (8 Մայիս).

— Այսօր ստացուած տեղեկութեան մը համաձայն, 7500 բանւորներ Ֆիլիպէի մէջ գործի դրուած ըլլալով, պետական իշխանութիւնները որոշած են ամսոյս 10էն սկսած գադրեցնել ձրի հացի այն համամատ նպաստը, որմէ կ'օգտուէին նաեւ մօտ 1500 Հքաւոր Հայեր:

Կասկածէ դուրս է թէ այդ բանւորները տեղաւորուած են գլխաւորաբար ծխախոտի աշխատանոցներու մէջ, ուր՝ ատենէ մը ի վեր Հայերուն տեղ կը տրուի միայն այն ատեն՝ երբ պուլկար կամ պուլկարահպատակ թենկածուներ կը պակսին:

Այժմ՝ երբ պուլկար բանւորներու կարեւոր զանգուած մը դեռ կը մնայ առանց գործի, ժամանակ է երեւակայել թէ միշտ 7500 բանւորներուն մէջ հայ գաղթական աշխատաւորներն ալ կրնան ո՛եւէ տեղ գրաւել, ապահովելով իրենց աւուր հացը:»

ՁՍՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ՁՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ "ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԴ. Ցանկ

	Ֆր.
Վ. Խօրասանեան, Պրիւսէլ	5000.—
Բարձր Հայքի Հայր. Միութիւն, Մարսէյլ	300.—
Պերլինի կիներու Միութիւն, Պերլին (75-մարք) Մայիս 12ի սակով	450.—
Փարիզի կիւրէյեցիներու Հայր. Միութիւն	200.—
Փարիզի S. P. C. արհեստանոցի հայ աշխատաւորներէն եւ աշխատաւորուհիներէն	165.—
Միհրան- Մանիշակ Պախթիյարեան	200.—
Մ. Պերպէրեան	100.—
Մկրտիչ Մէզպուրեան եւ զաւակները, Պոնտի	50.—
Մկրտիչ Չամամեան	20.—
Միսաք Ղազարեան	15.—
Մ. Մ.	5.—
Յակոբ Զաւուշեան	
Մ. Օպան	20.—
Մօնրուժի Գօնթէօրի գործարանի հայ աշխատաւորներէն.—	
Թիրայր Խաչիկեան	10.—
Յովհաննէս Աչըքկէօզեան	10.—
Մարտիրոս Կրտտեան	10.—
Ա. Իքկրանեան	10.—
Մ. Անասթասեան	10.—
Վ. Եսայեան	5.—
Գումար	6580.—
ԺԳ. Ցանկին գումարը	9164.30
Ընդհ. գումար	15.744.30

×

ՀԱՅ ԿՆՈՋ ՄԸ ՍՐՏԱԲՈՒԽ ՆՈՒԻՐԸ

Այրի տիկին Պ. Մ. ազդուելով Ֆիլիպէի ադէտէն, մեզի ղրկած է իր 1500 Ֆրանքնոց ադամանդագարդ մատանին, ծախելու եւ արդիւնքը Ֆիլիպէի ադէտեալներուն փոխադրելու համար:

Ան այժմ կը պահենք իբրեւ աւանդ, յարմար միջոցով մը ծախելու կամ ադուրդի դնելու համար:

×

... Խմբագիր,

Բարձր Հայքի Հայրենակցական Միութիւնը, որքան ալ ունենար իր բազմապիսի պէտքերը, չէր կրնար անտարբեր մնալ հանդէպ այն ծանր կացութեան, ուր ըուն մասնուած են մեր հայրենակիցները, Պուլկարիոյ մէջ:

Ընդառաջ երթալով ձեր կոչին, կը փութանք «ցառաջ»ի ուղարկել 300 ֆրանք, յատկացնելու իր նպատակին:

Այս առթիւ Հայր. Միութիւնս հրապարակաւ կուգայ յայտնելու իր շնորհակալութիւնները ձեզ, որ ազգօգուտ ձեռնարկներու համար «ցառաջ»ի սիւնակները լայնօրէն կը տրամադրէք, մեղմելու ցաւ մը եւ օգնութեան փութալու հոն, ուր որ պահանջ կայ: (Կնիք վարչութեան)

Մարսէյլ, 8 Մայիս

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

(Շարունակութիւն թիւ 6-ից)

Ա. Ա. ՏԱՐԱՅԱՆ

Ի՞նչպէս ծագեցաւ հարցը։ Ամէն ինչ սկսուեց այն օրից, երբ Ռուսիան ստիպուեցաւ Թուրքիայի հետ պատերազմի մէջ մտնել։ Ռուսիան պատերազմ էր յայտարարում ոչ թէ հայերի համար, այլ իր սեփական շահերի համար։ Ռուսիան ուզում էր ընդարձակել իր սահմանները դէպի հարաւ, ուզում էր ստանալ Կարսի մարզը, Բայազէտը, Վանի նահանգի մի մասը, Մուշը, Բիթլիսը, Տարօնը, Մամուրէթ-ուլ-Ազիզը, Սեբաստիան, Ամասիան, Տրապիզոնը, Սամսունը, Սինոպը, Կարին, Ակն, Ամիդ, Սղերդ, Ուրֆան, Մարաշը, Այնթապը, Ադանան, Մերսինը, Ալեքսանդրէթը, Անտիոքը, Սուէտիան, Ալէպը, Մանբիջը, Ռաքքան, Զորավարը, Ռասուլ-Այնը, Նիսիբինը, Մարդինը, Ջեզիրէ-իբն-Օմարը, Մոսուլը, Ուրմիան, Սալմաստը, Խոյը, Մակուն, Ջուլֆան, Թաւրիզը, Մարանդը, Զանջանը, Ղազուինը, Ռեշտը, Ասթարապատը, Ասթրապատը, Ամոլը, Սարիին, Ասթրապատը, Ամոլը, Սարիին, Ասթրապատը, Ամոլը, Սարիին

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

84.— ՍԻՐԵՐԳ ԿԻՒՐԼԷՂԵՆ

Ձմեռը պայիր ելա՛ն
Գարան տըրան ետ չի կար,
Գարան ու փեսա՛ն՝ կայներ են
Հարսիքայրը հետ չիկար:
Ցուրտն կ'առնիմ կը շարիմ,
Ցուրտն կ'առնիմ կը կարիմ,
Ցուրտակ կ'առնիմ կը կարիմ,
Ցուրտ տուն կը պըտրտիմ՝
Ցուրտիս սիրածը կ'առնիմ:
Ժամուն բակը պայիր է,
Ժամուն բոլորը չայիր է,
Ժողովուրդ բոլորը
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձի կերթայ տարի է:
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Տղուարի պայիրները
Ինձ, որ կ'ըլնեն մանչերը,
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Մանչածնին կը տեսնեն՝
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձ կը դնեն ֆէսերը:
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձ պաղչան գառ մը մտաւ
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձ պաղչան գառ մը մտաւ,
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձ պաղչան գառ մը մտաւ,
Ասիդ ըսէք իմ մօրս
Ինձ կերկըդ եար մը գտաւ:

ՀԱՐՈՒՆԵՐԳ ԿԻՒՐԼԷՂԵՆ

Ես խնամի, խնամի՛,
Ինձ բամպակ կ'ըլնանի,
Ինձ ա մեր, աղջիկն ա մեր,
Ինձ բան չունիս խնամի:

Խնդանքն ի վար (1) եէմէնի.
Ինձ կերար խնամի,
Ինձ քի աղջիկդ չի տաս
Ինձ կ'ընիմ խնամի:

Խնամի խօշ ես եկեր
Ինձ ցուակդ (2) պօշ ես եկեր,
Ինձ ճամ ֆաւ մըն ես՝ բերեր
Ինձ ալ ձամբան սս կերեր:

Հաւաքեց՝ Հ. Աթմանեան

ԲԱՑՕԹ.— (1) Սայվանդ՝ Տարի, (2) Ցարտակ՝ Փոր:

Ինական են, եւ ինչ որ ալ ըլլան կարողութիւնները մեր արուեստագէտներուն՝ իրենց անմոռանալի փոխադրութիւնը շատ հաճելի պիտի է ակամայ ալլասերումը: Մեր մտածողները ալ այս առթիւ փառասիրութեամբ կը կարդամ փողոցի ազդարարութիւնները, Չմոռնալով ուշադրութեամբ վերլուծել անունները, թաքնուած հայ արուեստագէտ մը երեւան հանելու յոյսով:

Բարեբախտաբար դեռ կասկածելի բանի մը չհանդիպեցայ...

Ա. Մ. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

ՀԱՅ ԿԱԹՈԼԻԿ Ե՞ՒՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՕՍՔԵՐ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

Հռոմ, 9 Մայիս (Սեպ. թղթ).— Հայ կաթողիկէ եպիսկոպոսներու ժողովին հանդիսաւոր բացումը տեղի ունեցաւ Մայիս 6ին, կաթողիկոսական պատարագով, որուն կը մասնակցէին բոլոր եպիսկոպոսները: Եկեղեցին լեցուած էր ժամանակէն առաջ: Ներկայ էր նաեւ փոքրաթիւ հայ գաղութը, եւ հինգ կարդինալներ իրենց հետեւորդներով:

Արարողութեանց կը մասնակցէր քառաձայն խումբը, կազմուած Լեւոնեան վարժարանի աշակերտներէն եւ ամերիկացի ուսանողներէ, եւ առաջնորդուեցաւ փոխ-տեսուչ Ազաճանեան վրդ.ի:

Շատ յուզիչ էր Վատիկանի նախկին քարոզիչ Mons. Pasettoի ճառը, ուղղուած հայ եպիսկոպոսներուն եւ հայ ժողովուրդին.

— «Ինը եպիսկոպոս, 126 քահանայ, 47 մայրապետներ սպաննուած, առանց հաշուելու լուսաւորչական կղերը, աւելի բազմաթիւ: Տասը վեց թեւեր քանդուած 2,250,000 ժողովուրդով, որոնց 1,500,000ը սպաննուած: Ահա այսօրուան կացութիւնը հայ ազգին»:

Քարոզիչը լիշեց հայ ազգին տառապանքներն ու տանջանքները բարբարոսներու ձեռքին տակ, շեշտեց անոր հաւատքը և ապրելու կամքը:

Տասը եօթը տարի առաջ այս նոյն յարկին տակ հաւաքուած հայ եկեղեցւոյ հայրապետները կ'արտասանէին Մակաբայեցւոց ճակատագրական խօսքերը:

— «Եւ հաւաքուեցան խմբովին ազօթելու եւ պատրաստուելու համար պատերազմին: Եւ մին միւսին կ'ըսէր. ոտքի կանգնենք մեր ընկճուած ժողովուրդը եւ կռուինք իր եւ իր սուրբ իրաւունքներու պաշտպանութեան համար: Զինուեցէք եւ եղէք պատրաստ, վասն զի աւելի լաւ է մեռնիլ պատերազմի դաշտին վրայ, քան մեր ժողովուրդին ոչնչացումը տեսնել»:

Եւ վերջացնելով իր խօսքը ըսաւ.

— «Այն արիւնը, զոր թափեց հայ ժողովուրդը իր սրբազան իրաւունքներուն համար, չի կրնար առանց վրէժի մնալ ու հայ ազգը չի կրնար եւ պէտք չէ մեռնի: Արեւելքի կամ Արեւմուտքի մէջ ան պիտի գտնէ իր ազատութիւնը»:

Յետոյ տեղի ունեցաւ հոգեհանգիստ նահատակներուն համար:

Երկուշաբթի առաւօտ պապը ունկնդրութեան ընդունեց բոլոր եպիսկոպոսները, եւ երկարօրէն խօսեցաւ անոնց հետ: Ժողովը իր ամենօրեայ նիստերը կը դադրեցնէ Card. Sinceroի նախագահութեամբ:

Պատրիարքական ամրոց Պոլիսէն պիտի փոխադրուի շատ հաւանաբար, իբրեւ բնական հետեւանք վերջին դէպքերու: Այս մասին ուրիշ առթիւ աւելի մանրամասնօրէն կը գրեմ:

Ժողովին կը մասնակցին հետեւեալ ինը եպիսկոպոսները. Թէոդիկեան կաթողիկոս, Յովհ. եպսկ. Նազլեան՝ Տեղապահ կ. Պոլսոյ հայ կաթ.-պատրիարքութեան, Յովսէփ Թէոտորովիչ, Արքեպիսկոպոս Լէոպոլսոյ Հայոց եւ անդամ Լեհաստանի Ժեռարկոյին, Աւետիս Արփիարեան, Արքեպիսկոպոս Մարաշի (այժմ Պէյրութի), Պետրոս Գոյունեան՝ Արքեպիսկոպոս Քաղկեդոնի, Գէորգ Կուրտիկեան՝ Արքեպիսկոպոս Հալէպի, Անտոն Պահապանեան՝ Եպիսկոպոս Կեսարիոյ, Գրիգոր Պահապանեան՝ Եպիսկոպոս Գաղատիոյ, Յովհ. Դուզեան՝ Եպիսկոպոս Աղեքսանդրիոյ:

Ս.

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԼԻՈՆԻ ՎՃՌԱԳԻՐԸ

Լիոն, 9 Մայիս.— Մի՜անգամ ընդ միշտ փակելու համար չարաբաստ անուններուն բերանը, կը ներկայացնենք պատճէն — Թարգմանութիւնը Լիոնի հաշտարար դատարանին վճռագրին, որ երէկ պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ վարչութեանս.—

«Կիւլպէնկեանի եւ Փափազեանի յայտարարութիւններէն վերջ, կը վճռենք.—

«Մենք, հաշտարար դատաւոր,

«Նկատելով թէ Կիւլպէնկեան կ'արդարացնէ որ 1927 Դեկտ. 4ին Լիոնի Ազգ. Միութեան եւ հայ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ընտրութիւն կատարուած է, թէ այս ընտրութիւնը կանոնաւոր է, թէ, մէկ կողմէն, չեղեալ համարուելու ո՛եւէ փաստ չկայ, եւ, միւս կողմէն, վաւերացուած է 1928 Յունուար 7ին Էջմիածնի Ս. Աթոռին Առաքելական Պատուիրակութեան Նուիրապետական Բարձրագոյն իշխանութեան կողմէ,

«Նկատելով թէ այս կերպով ընտրուած խորհուրդը նախագահ անուանած է Կիւլպէնկեանը, թէ այս պայմաններուն մէջ այս վերջինին խնդրագիրը ընդունելի է եւ հիմնաւոր,

«Նկատելով թէ Փափազեան կ'ընդդիմանայ ըսելով որ 1928 Յունուար 8ին ուրիշ ընտրութիւններ կատարուած են, եւ թէ Սրմաքէշեան նախագահ ընտրուած է, եւ թէ իրեն դէմ եղած պահանջման դիրը օրինական հանգամանք չի ներկայացներ,

«Բայց նկատելով թէ Փափազեան իր պնդումներուն ի հաստատութիւն ո՛եւէ ապացոյց չի բերեր եւ ոչ ալ արդարացում, թէ, միւս կողմէ, ինք առժամեայ նախագահ եղած է Լիոնի Հայ Ազգ. Միութեան՝ մինչեւ 1927 Դեկտ. 4ի ընտրութիւնը, հետեւաբար ներկայացուած խնդրագիրը շատ արդարացի եղած է իրեն դէմ,

«Այս շարժառիթներով,

«Կը վճռենք.—

«Կ'ըսենք թէ Կիւլպէնկեանի խնդրագիրը կանոնաւոր է եւ հիմնաւոր:

«Կը դատապարտենք Փափազեանը անոր յանձնելու Լիոնի Ազգ. Միութեան եւ Հայ Եկեղեցւոյ բոլոր ինչքերը, վաւերաթուղթերը եւ դրամը:

«Կ'ըսենք թէ Կիւլպէնկեան իրաւունքին մէջ է տէր ըլլալու իր նախագահի պաշտօնին եւ Միութեան կեդրոնին, իրաւական միջոցներով:

«Կը մերժենք ուրիշ ամէն խնդրանք եւ եզրակացութիւն»:

*** Լիոնի եւ Լիոնէն դուրս բոլոր ողջամիտ հայրենակիցներու կը ներկայացնենք Սեբրովէն Փափազեանի ազգայնասէր արարքը, որով, պարզապէս իր փառամոլութեան յագուրդ տալու համար, անհարկի ծախքերու կը վտանգէ եկեղեցւոյ անտուկին լումանները եւ կը համարձակի երկպառակութիւնը երկարաձգել: Վարչութիւնս մօտերս նոր յայտարարութեամբ մը պիտի հրապարակէ Լիոնի հայրենակիցներէն անոնք որ բերանացի զանգատներ ըրած են, նոյնը գրաւոր կրկնել որպէսզի աւելորդ անգամ մըն ալ մերկացուի Փափազեանի ախուր արարքը, վերջնական առեանին առջեւ ուրուն ինք դիմած է:

Լիոնի Ազգ. Վարչութեան աթենապետ Աղեքս. Կ. Կիւլպէնկեան աթենադպիր Շ. Գասպարեան:

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հայ Մարզական Միութեան Ֆութպոլի խումբը այսօր, կիրակի, 13 Մայիս, իրաւիրուած է Շաւլըվիլ քաղաքը (Արտէնի նահանգ), մրցելու համար պատուոյ դասակարգին պատկանող եւ պելճիքական սահմանին մօտերը խիստ ծանօթ Ֆութպոլ ֆլիւպ տը Շաւլըվիլի դէմ:

Մրցումը չափազանց հետաքրքրական է: Ցեղական խումբը զօրացած պիտի ըլլայ երկու օտար խաղացողներով, որոնք նոր ֆասած են, եւ որոնց մասին տեղացիները ֆիացումով կը խօսին: Գալով Շ. Մ.ին, միայն մէկ հոգիի փոփոխութիւն ըրած է. միւս խաղացողները երկու տարիէ ի վեր միասին են եւ շատ վարժ իրարու:

Խումբը պիտի մեկնի կիրակի առաւօտ Gare de l'Estէն, ժամը 8ին շրջ 7ին շոգեկառքով: Ժամադրութիւն՝ այս առաւօտ ժամը 6.30ին sortie métro Gare de l'Est:

Վ. Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ո՞վ Զարկաւ.— Երէկ գիշեր, շրջուն ոստիկաններ ժիլ վէրն փողոցին մէջ, քով քովի պառկած գտան երկու վիրաւորներ: Մէկը՝ կին մը, երեք տեղէ վիրաւորուած էր. միւսը՝ այր մը՝ ճակտէն ստացած էր թեթեւ վէրք մը եւ ձեռքին մէջ սեղմած կը պահէր դեռ ատրճանակ մը:

Կինը՝ հիւանդանոցին մէջ հարցաքննուելով պատմեց թէ 6 տարի առաջ ծանօթացած էր Լէոնն Գանդէի, որուն հետ սկսած էր կենակցիլ Գանդէ, որ իրմէն քանի մը տարուս փոքր էր, չափազանց ծոյլ եւ անուղղայ գինեմոլ, անտանելի կը դարձնէր կեանքը:

Կինը երկու տարիէ ի վեր բաժնուած էր անկէ: Բայց Գանդէ յաճախ կը հանդիպէր անոր եւ միշտ կռուի տեղի կուտար: Վերջին անգամ, ինչպէ՞ս եղաւ որ կինը հաւանեցաւ ընկերակցիլ Գանդէի: Ինչո՞ւ երկուքը մէկ վիրաւոր գտնուեցան մայթերուն վրայ: Կինը կը յայտնէ թէ՝ չի գիտեր, ո՛վ էր որ կրակեց իր վրայ: Իսկ Գանդէ որ գինով էր, ըստ իր բարի սովորութեան, բան չի յիշեր: Կը կարծուի թէ Գանդէ՝ գրգռութեան պահու մը մէջ կրակած է իր նախկին հոմանուհիին վրայ եւ կարծելով զայն սպաննած ըլլալ, փորձած է վերջ տալ նաեւ իր կեանքին:

Իգական հնարք.— Յառաջիկայ 9 Մայիսի թիւով կը պատմէինք թէ սպասուհի մը կաշկանդուած վիճակի մէջ գտնուած էր իր տիրուհիին տան մէջ, թէ տունը կողոպտուած էր, սպասուհին խոստովանութեան համաձայն, իր սիրահարին կողմէ, որուն ոչ անունը գիտէր, ոչ ալ հասցէն:

Ոակայն գաղտնի ոստիկան մը, իր խուզարկութեան ընթացքին, այն համոզումը ունեցեր էր թէ՝ գող սիրահարը՝ միայն սպասուհիին երեւակայութեան մէջ գոյութիւն ունեցած է: Ոստիկանը ձերբակալեց աղջիկը, որ հուսկ ուրեմն խոստովանեցաւ թէ՝ սիրահար չէ ունեցած, զէնքի սպառնալիքով զինքը կաշկանդող չէ եղած: Ինքն է որ տիրուհիին տունը կողոպտելէ յետոյ, իր ձեռքերով գելոց մը անցուցած է իր բերնին, կաշկանդած է ինքզինքը եւ գետին նետուած: Այս կերպով կը յուսար հանդարտ խղճով վայելել գողնը՝ վրիպեցնելով ամէն կասկած: Բայց խեղճ աղջիկը չէր գիտեր թէ՝ ոստիկաններ կան որ տեսնելու համար աչքի պէտք չունին:

ՏԵՐՈՒԶԱՒԻ ՊԱՏՈՒԱՆԴՈՒՔՆԵՐԸ

ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ

—ԱՏՈՂՆԵՐ, ՍԻՐՈՂՆԵՐ—

Այս միջոցին Քալրիհին միտքը բնաւ որ աղջիկ մը իրեն կը սպասէր— իր աղջիկը, եթէ ուզէր— այդ ան կ'ուզէր եւ անպայման այդ աղջիկը պիտի ըլլար: Առանց աճապարելու սեղանէն ելաւ, դէմի պատին ալ մօտեցաւ, քիչ մնաց որ հեռանար. եւ երբ դուրս հասաւ, աղջիկը կնցած էր արդէն, գերեզմանին պատին տակ: Ինցած էր ան իր թուխ հագուստին մէջ փաթթուած, քիչ մը ծռած, երբ թէ երկար ատենէ ի վեր կը սպասէր եւ գայն տեսաւ երբ ան արդէն մօտեցած էր: «Թիլտը» տեսնց Քալրիհ աշխուժօրէն, բայց ան տիրական դէմք մը ցոյց տուաւ: Նախ ան Քալրիհ մօտեցաւ ան քան արագ քալեց: Շուքին տակէն պատին, ուրկէ մացառներ կախուած էին, կ'երթային անոնք եւ Թիլտը իր կոզերով անոր կը սեղմուէր: Նազանքովէին կուրծքերը զեղո՜ւն, որուն վրայ աւելցած էրայնիհար դէմքը, որով Թիլտը անձկութեամբ անոր կը նայէր:

Պատին ծայրը, հովը սկսաւ փչել. Քալրիհ աւելի սեղմեց Թիլտըն: Արտ ամիսն էր դեռ. ամայի եւ մութ դաշտ. կոխկրտելով կ'երթային անձրեւէն կազմուած ցեխին մէջէն: Ընչ կողմը չոր ծառերուն ընդմէջէն կը նշմարուէին տնակներ, այսպէս կոչուած, քանուորի վիլլաներ, որոնց մէջ սակաւ, գրեթէ միայն պաշտօնեաներ կը բնակէին: Իրրեւ բանուոր, մարդ պէտք է շատ նեղութիւն քաշէ: «Ձաուներըը հոգ պիտի կրնայ բնակիլ օր մը, բայց ո՛չ մենք»:

Եւ ճահճակներուն պատճառով մերթ բաժնուած, մերթ նորէն իրարու քովէ քալելէն, սկսան հաշուել Քալրիհ իր երկու պղտիկ եղբայրները ունէր. մէկը դեռ դպրոց երթալու պարտաւոր, միւսը անվճար աշխատող աշկերտ: Թիլտըի աղջնակը այլեւս բնաւ մը չէր, կ'ըսէր Քալրիհ. միայն ժայրը, որ տկար ըլլալուն համար չէր կրնար աշխատիլ, բեռ մըն էր: Եթէ ասիկա չըլլար, կ'ըսէր ան Թիլտըն պաշտպանելու փափաքով, այլեւս աշխատելու պէտք չէիր ունենար դուն, դուն իմ խե՛ղճս, եւ ես պիտի աշխատէի երկուքի համար:

Ասոր վրայ Թիլտը անոր նայեցաւ գաւազին եւ կասկածոտ, եւ աւելի բարձր, խո՛ստ ձայնով մը ըսաւ որ բանի մը պէտք չունէր եւ թէ իր մայրը բնաւ չէր իրեն, ինչպէս իր տղեկը՝ առաջ: «Ո՛վ երեւի կ'ուզէիր որ ան ալ հո՛ն դուրսը պառկէր...»

Ան ատեն Քալրիհ նկատեց որ պիրար չէին հասկնար եւ հակառակ ատոր կ'ուզէին նորէն պիրար սիրել: Պէտք էր պնդած ըլլար որ վիրաւորուած ըլլայ: Ան ատեն Քալրիհ ինքզինքը ստիպեց ըսելու. «Ես ալ կ'ուզեմ որ դուն ինծի սիրես, ես ալ կ'ուզեմ որ դուն ինծի սիրես, ես ալ կ'ուզեմ որ դուն ինծի սիրես...»

Ան ատեն Թիլտը ինքզինքը ձգեց անոր գիրկը, ամուր գրկեց զայն, ինքզինքը ամբողջովին տուաւ անոր, ինքզինքը ամբողջովին տուաւ անոր, ինքզինքը ամբողջովին տուաւ անոր, եւ ան ալ

նակցութիւններ պիտի կատարուին՝ վերջնական համաձայնութիւն մը կնքելու համար։

Կացութիւնը Ռումանիոյ մէջ

«Շիքակօ Թրիպիւն»ի Պուքրէշի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ խիստ գրաքննութիւն հաստատուած է ամբողջ երկրին մէջ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է նաեւ զինքը, — որովհետեւ լրագրած էր թէ գիւղացիները Ալպա-Իուլիայէն երկու թեւերով կը յառաջանան — եւ կը սպառնայ պատերազմական տեսանին յանձնել։ Նոյն թերթին Պելկրատի թղթակիցը Մաքսիմ Մրզլեաք եւս ռումանական սահմանագլուխին վրայ ձերբակալուած եւ բանտարկուած է։

Գործադուլ մը Հնդկաստանի մէջ

կալկաթայէն կը հեռագրեն մայիս 11 թուականով.— Երկաթուղիի ընկերութիւնները մերժած ըլլալով գոհացում տալ երկաթուղիի հնդիկ գործաւորներու պահանջներուն, մասնաւորաբար չուգելով աւելցնել օրավարձերը, հարիւրաւոր բանթողներ այսօր ըմբոստացան եւ յարձակում գործեցին բազմաթիւ եւրոպացի բարձրաստիճան պաշտօնեաներուն վրայ։

Մօտ երեսուն հոգի վիրաւորուեցան։

Բանթողները յարձակեցան նաեւ հանրակառքերուն վրայ, որոնք դադրեցուցին իրենց երթեւեկը։ Տեղական ոստիկանութիւնը անգլիացի զինուորներու աջակցութեամբ մեծ դժուարութիւն քաշեց՝ կարգը վերահաստատելու համար։ 15 բանթողներ ձերբակալուեցան։

Պոմպէյի իշխանութիւնները ձեռք անցուցած են փաստաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ Պոմպէյի եւ կալկաթայի համայնավարները վերջերս 21,000 րուփիի նպաստ ստացած են Մոսկուայի Գ. Միջազգայինէն։

**** Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, խռովութիւնները կը շարունակուին։ Ցուցարարները գաւազաններով զինուած՝ յարձակեցան ոստիկանական փոխ-տեսուչին վրայ եւ ծեծեցին զայն։ Յետոյ քարերով յարձակեցան ուրիշ ինքնաշարժի մը վրայ, որուն մէջ նստած էր անգլիացի հարիւրապետ մը եւ առեւտրական մը։ Երկուքն ալ վիրաւորուեցան։*

Անցեալ ամիս անգլիացի սպայ մը իր զինուորներուն հրամայած էր կրակ բանալ բանթողներուն վրայ, առանց նախապէս ազդարարելու, ինչպէս սովորութիւն է։ Այս առթիւ Պարականշիի դատարանը մեղադրանքի վճիռ արձակած ըլլալով անգլիացի սպային դէմ, կալկաթայի ամբողջ շրջանին մէջ բուռն թշնամութիւն սկսած է առհասարակ բոլոր անգլիացի սպաներուն դէմ։ Բանթողները թափօրներ կազմած կը պտտին փողոցները՝ սպառնալով բոլոր օտարականներուն։ Այս վերջիններէն կը վախնան փողոց ելլելէ։

Զիւնի ձափոնի պատերազմը

Նանքինի ազգայնական կառավարութեան կողմէ զօր. Թան Եէն-քայ, նախագահ գործավարներու խորհուրդին, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղար սըր Էրիք Տրըմմընտի ուղղուած հեռագրով մը կը պահանջէ արտակարգ նիստի հրաւիրել Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը՝ նկատի առնելու համար Ճափոնի միջամտութիւնը Շանթունկի նահանգին մէջ։

Ծանուցագիրը կ'աւելցնէ թէ ճափոնցի զինուորները կրակեցին չինացի զինուորներուն վրայ՝ առանց պատճառի, ու սպաննեցին 1000 հոգի։ Ասկէ զատ ճափոնցիները խուժեցին Ցինան-Ֆուի արտաքին նախարարին գրասենեակը, ձերբակալեցին զայն, ու անոր ականջներն ու քիթը կտրելէ վերջ, տեղն ու տեղը սպաննեցին՝ իր պաշտօնեաներով միասին։ Յետոյ ճափոնցի զինուորականները ծանուցագիր մը ղրկեցին ազգայնական զինուորներու վերին հրամանատարին՝ անտրամաբանական եւ անկարելի պահանջներ ներկայացնելով եւ պատասխանի համար 12 ժամ միայն ժիլոց տալով։ Սակայն առանց պատասխանի սպասելու, ճափոնցիները մեծ տարածութեան վրայ զինուորական գործողութիւններ սկսան դարձեալ։

Եզրակացնելով, Նանքինի կառավարութիւնը կը պահանջէ որ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը ղաղրեցնէ կռիւները՝ հրաւիրելով ճափոնցիները, որ պարպեն Շանթունկը։ Նանքինի կառավարութիւնը կ'ընդունի միջազգային ոեւէ քննութիւն՝ իրաւարարութեամբ կարգադրելու համար խնդիրը։

Թէեւ Նանքինի կառավարութիւնը անդամ է Ազգերու Դաշնակցութեան, սակայն ընդհ. քարտուղարը ծանուցագիրը հեռագրով հաղորդեց Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութեանց։

Դոնկի դատավարութիւնը

«Պէրլինէր Թակէպլաթ»ի Մոսկուայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ գերման ճարտարագէտներու դատավարութիւնը պիտի սկսի մօտ օրէն։ Ամբաստանուած են նաեւ բազմաթիւ ֆրանսացի եւ լեհ կարեւոր անձնաւորութիւններ։ Ասոնց մէջ է ֆրանքեւուս պարտքերու յանձնաժողովին անդամներէն մէկը։ Ասկէ զատ ֆրանսացի եւ լեհ պաշտօնեաներ օգնած են՝ ամբաստանեալները կաշառելու յատկացուած դրամներու փոխադրութեան։

Ընդհ. մարդահամար Յունաստանի մէջ

Յունաստանի թերթերը կը գրեն թէ Մայիս 15ին ընդհանուր մարդահամար պիտի կատարուի։ Այս առթիւ բոլորին բաժնուած են մասնաւոր հարցարաններ, որոնք պիտի լեցուին յունարէն լեզուով։ Մայիս 16ին մասնաւոր մարմիններ պիտի հաւաքեն հարցարանները։

Ազգային տնտեսութեան նախարարութիւնը այս առթիւ կը հրատարակէ շրջաբերական մը, բացատրելով մարդահամարին նշանակութիւնը եւ թելադրելով ժողովուրդին, որ ամենայն անկեղծութեամբ լրացնէ բաժնուած հարցարանները։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ դահլիճը հրաժարեցաւ, եվմտացոյցի վիճաբանութեան ատեն ծագած տարակարծութեանց հետեւանքով։

«ՄԷՃԻՏԻԷ» զրահաւորին նորոգութիւնը աւարտած ըլլալով, զրահաւորը Ոսկեղջիւրէն բաց ծով ելած է փորձեր կատարելու համար։ Կ'ենթադրուի թէ Մէճիտիէի ժամական արագութիւնը 20 ժամի պիտի հասնի։ Մէճիտիէի կաթսաներն ու թնդանօթները ամբողջովին նորոգուած ըլլալով, զրահաւորը վերստացած է իր նախկին վճռակը։

Հ. Ց. Դ.

Լիոնի Կուկունեան խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ կը հրաւիրուին Բրիստափոր խումբի ընկերները։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Տօքթ. Ե. Խ.։

Լիոնի «Դժոխք» խումբի դասախօսական ժողովը վաղը Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան Գրադարանի սրահը։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Վ. Զիւլէրեան։ Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը որպէս գործօն քաղաք. կուսակցութիւն։ Կը հրաւիրուին ընկերներ, համակիրներ եւ պատանիները։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10
Le Gérant: H. TEURNIER

ԹԱՏՐՈՆ ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ
10, Rue de l'Orient, (Métro: BLANCHE)
20 Մայիս 1928, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին
ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ԿԱՎՈՒՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ
Կ Ը Խ Ա Ղ Ա Յ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՔՈՄԻԷՏԻ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ
Է. Պլումի եւ Ռ. Թօշէի, Թալգմ. Ս. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ
ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին.— Քաշարանները՝ Լիլա եւ Ֆլորիա, սափրիչներ՝ Ստեփանեան, 8 Rue Domat, եւ Ալշակ Գէորգեան, 11 Rue de Nesles (Odéon), եւ Ճաշարան Վահրամ, 8 Rue Jouy-Rouve (Belleville).

Մօնթէսքիոյի դերակատարը՝ ԿԱՎՈՒՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ
Բլեյէ՝ Ձէյփիոյ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
26 ՄԱՅԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ
ՊԷՊՕ
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ
ՍՏԱՑԱՆՔ
Մազական, *Ա. Ս.— 300։*
Պէլֆօռ, *Կ. Հայր. Մ.— 70։*
Սէն Էէնիէն, *Հ. Ա.— 35։*
Վալանս, *Վ. Զ.— 35։*
Նիս, *Տ. Զ.— 140։*
Վալանս, *Գործ.— 264.10։*
Մարսէյլ, *Գործ.— 604։*

Clinique C O V O
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ց. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *ժէռսէ ռօպ կարող լաւ գործաւորուհիներ, դիւրին աշխատանք։ Դիմել՝ Marc Ovadia, 64 Rue du Fbg. Poissonnière, Paris (10e).*

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS
Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, ecrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Cli. gnancourt 'PARIS (18e), Նախկին դաշնակահարդար «Pleyel» Հանրածանօթ տան եւ վկայեալ «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»։

Տօքթ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36
PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ Ֆրանսա մըտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՍԷՅԻ ՀՐՃՈՒԻՉ ու ԺՊՏԻՉ
Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորադոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։
Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԾԱԽՈՒՄ ԵՆ *գեղեցիկ եւ տոկուն թաւլուններ, գին՝ 100 ֆր.։ Կ'ընդունինք մանաւանդ ապսպրանքներ։ Դիմել՝ Պօղոս Քէշիշեանի, 5 Rue de Paris, Montreuil, Seine, եւ կավուշի գրաշարատունը։ 208bis Rue Lafayette.*
Կը ծախուին նաեւ հայկական սրճարաններու մէջ։

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ . . .

եթէ կ'ուզես գործարանի ծանր աշխատութենէն ազատելով օրապահիկդ հանգստութեամբ ապահովել, փութա՛ անմիջապէս դնել լուսանկարչական ա լա մինիւթ մեքենայ մը Մ. Առաքելեանէ, որ իր տարաժրութեան տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, անտուկ եւ նիւթ։ Աժան, տոկուն եւ մաքուր։
Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIAN՛, 72 Rue Etienne Dolet հայկ. սրճարանը, Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.)։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64
Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրադարմանում։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ
Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով։
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և 4-7 ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

L'UNION COMPAGNIE D'ASSURANCE SUR LA VIE HUMAINE
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՆԹԱԿԱ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1829ԻՆ, R. C. Seine 7756
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՇԲՈՒԺԵՑՏ Է
ՁԵՐ ԱՊԱԳԱՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Բոլոր ապահովագրութեանց համար դիմել՝ փարիզի մասնաճիւղի քննիչ Պ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ 9 Place Vendôme

ՃՈՒ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒԱԳՈՅՆ ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐՈՒ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Գրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
191 Cours Lafayette, LYON
Նաւոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ
26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պելվիլ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնները
Թ Ա Ր Մ Լ Ա Ի Ա Ժ Ա Ն

ՓԼԱՔՆԵՐ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
Արեւելեան նպարեղէններ, լաւագոյն փաստրմա, անարատ օղի, եւայլն։ Կը գտնուի միշտ պէլվիլի նպարավաճառ՝
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ *քով*
28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26
Դուռ է կիրակի ժամը 2էն 6

ՏՕՔԹ. Ց. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)
Վկայեալ, փարիզի բժշկական ֆակիւլթէին, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Դ. Շ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՏԵՐ ԵՒ ՏԻՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դ., Շ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30— Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, Մէթրօ՝ Rome, Թուամ. 30 և 5
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5
Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ գրեն վերոգրեալ հասցէին։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւա N. D. de Lorette
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14 19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 Ֆ. 70 Ֆ. 140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 Ֆ. 200 Ֆ.

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՄԱՅԻՍ
1928
15 MAI 1928

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 647 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ԹԱԿԱՐԴ

Թուրքերէն թերթերը քանի մը շաբաթէ ի վեր ուշագրաւ տեղեկութիւններ կը հրատարակեն Փիւրտերու, եւ առ հասարակ Արեւելեան Նահանգներու» կացութեան մասին:

Շաբաթ օր հաղորդեցինք հեռագիր մը, որուն համաձայն Շիւքրի Գայա պէյ օրինագիծ մը պատրաստած է, աքսորական Փիւրտերը իրենց տեղերը վերադարձնելու համար: Այդ ծրագրին համաձայն, պիտի դադրին նաեւ դատական հետապնդումները, եւ պիտի յետաձգուի փախստական պատմամբներու դէմ արձակուած վճիռներու գործադրութիւնը:

«Երթեւեկութեան աշխատանքները բացառիկ եռանդով յառաջ կը տարուին մասնաւորապէս Ուրֆայի, Մարտինի, Տիարպէքիրի, Վանի, Պիթլիսի, Խարբերդի, Հէքեարիի եւ Սղերդի նահանգներուն մէջ: Վերթոս կուսակալներու խորհրդաժողովին մէջ գծուեցան կրթական նոր ծրագրի մը հիմնական կէտերը: Որոշուեցաւ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ եղած դպրոցներու քանակին չափ նորեր բացել, գրադարաններ հիմնել, մոլեռանդ տալ մարզական կրթութեան»ևն:

Միւս կողմէ, Թուրք Թերթերը կը հրատարակեն տեղեկութիւններ, կրթական աշխատանքներու, բուն բառով Թրքացման քաղաքականութեան մասին:

Այս հաւաստիքները կուտայ Յալիլ պէյ, Էնկիւրիի կրթական խորհրդականը, որ Արեւելեան Նահանգներէ գացած է, քննելու պարագաներով:

Իրրեւ տեղեկութիւն, աւելցնենք թէ կիսապաշտօնական «Միլլիյէթ»ն ալ մասնաւոր թղթակից մը ղրկած է այդ կողմերը:

Ուրեմն, Էնկիւրի մասնաւոր գործունէութիւն մը կը ցուցնէ քրտական շրջաններուն մէջ: Ոչ միայն նոր քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէ Փիւրտերու հանդէպ, այլ եւ կրթական աշխատանքներու նոր ծրագիրն ալ նկատի ունի առանձնապէս այդ ժողովուրդը: Ցիշուած նահանգները քրտաբնակ են այսօր, եւ խլրտումներու կեդրոն:

Շիւքրի Գայա պէյ շատ լաւատես կ'երեւայ իր օրինագծին գործադրութեան մէջ:

«Յանձնաժողովի մեր ոստիկան - զինուորներուն եւ զօրքին ուժեղացումը եւ մարզպանութեան հաստատումը մեծապէս ծառայեցին Արեւելեան Նահանգներու խաղաղացման:»

Յօդուած առ յօդուած պաշտպանելով իր օրինագիծը, գործավարը Ազգային Մեծ ժողովին մէջ յատկապէս կը դրդէր որ հաւատարիմ Փիւրտերը իրենց կարգին ընդդիմանան եւ ի հարկին կռուին «խռովարարներուն» դէմ:

«Շոշքիւ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն, անոնք որ կը փորձեն ձուկ որսալ պղտոր ջուրի մէջ եւ խռովութիւններ յարուցանել, իրենց դէմ պիտի գտնեն ժողովուրդին հաւատարիմ մասը, զօրքէն անկախաբար: Ձշմարիտ հայրենասիրութիւնը չի նայիր ձեռքերը ծալած մնալ անոնց դէմ որ կ'ընդդիմանան պետութիւններուն, այլ ընդհակառակն կը հրամայէ գործօն դեր մը կատարել, ամէն խռովարարական շարժում արմատէն ջնջելու համար»:

Պարապ տեղը չէ որ Ազգ. Մեծ ժողովը որոշեց, արեւելեան նահանգներու մէջ, պատերը փակցնել ներքին գործավարութեան ճառը:

Միւս կողմէ, արդէն իսկ Թուրք Թերթերը կ'աւետեն զանազան ցեղապետներու հպատակութիւնը: Այսպէս, Մայիս 7 Յուակիր հեռագիր մը կը ծանուցանէ Րամանլը էմին աղայի, Պինկեանլը Հիւսնի, Օսման, Ապտիւլ Գատէրի որդի Սիւլէյմանի եւ ուրիշ 25 ընտանիքներու անձնատուրութիւնը, զէնքերով միասին:

Ան այժմ դժուար է գտնել այս լուրերուն սուտն ու իրաւը: Վերջերս Սուրիա ապաստանած երկու ցեղապետներ ալ հրապուրուելով, Թրքական հողը անցած, բայց կէս ճամբէն ետ դարձած:

Ամէն պարագայի մէջ, նորութիւն մը չէ զանազան քիւրտ ցեղապետներու, շէյխերու եւ նման տարրերու դասալքութիւնն ու դաւաճանութիւնը: Առանց այդ խղճուր չարիքին, ոչ միայն քիւրտ ժողովուրդը աւելի բախտաւոր կ'ըլլար այսօր, այլ եւ Թրք ժողովուրդը նուազ կորուստով կ'ազատէր այն զարհուրելի արդելքէն, զոր պարբերաբար կազմակերպած է Թուրքիա:

Ուրիշ առեն ալ ըսած ենք Թէ խարէութիւններ եւ դաւաճանութիւններ միշտ ալ կրնան ծագիլ, ինչպէս եղան Շէյխ Սայիտի ապստամբութեան առեն իսկ:

Ինդիրը այն է որ, Փիւրտերը այսօր ունին ազգային կազմակերպութեան կորիզ մը, որ յաղողած է իր շուրջը համախմբել քիչ-շատ յեղափոխական եւ իրապէս հայրենասէր տարրերը:

Այդ կոմիտէն, «Հոյբուն», ինչպէս կը կոչեն իրենք, բաւական ամուր հիմքեր ունի և վստահ է իր ուժերուն վրայ: Շիւքրի Գայա պէյի ճառէն ալ կ'երեւայ որ կառավարութիւնը նկատի ունի այդ կազմակերպութիւնը, եւ անոր մէջքը կոտրելու համար, ոչ միայն կը չանայ հրապուրել եւ կաշառել ցեղապետները, այլ եւ եղբայր եղբօր դէմ հանել: Զի բաւեր հպատակութիւն յայտնել եւ Թրքական գթութեան ապաւինիլ: Վերջ որ ներսէմ ստանալէ յետոյ չի կրնար ապստամբներուն դէմ, կը ճնշայ միշտ կասկածելի: Դատավճիռը կախուած է իր գլխուն վերեւ...:

Կ'արժէ ուշադրութեամբ հետեւիլ Թրքական այս նոր Թափին, Թէ քաղաքական եւ Թէ կրթական գետնի վրայ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻՆ ՎԻՃԱԿԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Հայրենիք» պարզելով հայկական դատին վիճակը, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ (28 Ապրիլ)·

— «Միանգամայն վստահելի, պաշտօնական աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութիւններէ կը պարզուի.—

ա) Որ Լօզանի դաշնագիրը վերջնականապէս Թաղուած է Ուաշինկթընի մէջ.

բ) Որ Ուաշինկթընի վարչութիւնը պիտի կնքէ Թուրքիոյ հետ նոր դաշնագիր մը եւ այդ մասին արդէն բանակցութիւններ կը վարէ.

գ) Որ այդ նոր դաշնագրին մէջ կամ առանձին պայմանագրութեամբ մը Ուաշինկթընն անպայման պիտի պնդէ, որ Թուրքիա ճանչնայ Նախկին Թրքահպատակներու, բայց այժմ ամերիկեան քաղաքացիներու իրաւունքները:

Այս կէտերը որոշ են: Անորոշ կը մնայ, սակայն, Ուաշինկթընի դիրքը հայկական դատին հանդէպ, որ Լօզանի դաշնագրի մերժման գաղափարական շարժառիթներէն մէկն էր:

Այս մասին կայ միայն երկու հայասէր ներակուտականներու լաւատեսութիւնը, զոր անոնք յայտնած են Պ. Գ. Գարտաշեանին, ըսելով Թէ հայկական հարցի վիճակը այժմ միանգամայն գոհացուցիչ է:

Եթէ նկատի ունենանք այն պարագան, որ մեր բարեկամ Ներակուտականները այդ խօսքերը ըսած են Ներակոյտի դռնփակ մէկ նիստէն յետոյ (Ապրիլ 13), երբ քննութեան առարկայ էր եղած նաեւ հայկական հարցը, պէտք է ընդունինք, որ անոնց յայտնած կարծիքը միայն իրենց անձնական գնահատութեան քմահաճ արտայայտութիւնը չէ, այլ հիմնուած է առարկայական որոշ տուեալներու վրայ:

Որքան ալ ուրախալի ըլլայ այս եւ արտասնդիչ, անցեալի դառն փորձը չմոռնալով, մենք պէտք է ոչ լաւատես ըլլանք եւ ոչ ալ յոռետես, այլ իրատես: Իսկ մեր իրատեսութիւնը պէտք է մղէ մեզ նոր ճիգեր ընելու, որպէսզի մեր ամերիկեան բարեկամները նախկին Թափով շարունակեն իրենց ազնիւ, կորովի եւ այնքա՛ն յուսադրական պայքարը հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքներուն համար:

Մենք պէտք չէ երբեք մոռնանք, որ հայկական ազգային դիւանագիտութեան առջեւ ներկայիս բաց մնացած ճակատը աւերիկեանն է, որուն վրայ ալ կեդրոնացնելու ենք մեր ջանքերը, օգտագործելու համար բոլոր, նոյն իսկ ամենափոքրիկ պատեհութիւնները:

Ոչ ոք կ'ըսէ Թէ միայն դիւանագիտութեան ապաւինինք և մեր բոլոր ուժերն ու միջոցները պատենք դիւանագիտութեան վրայ: Որովհետեւ դիւանագիտութիւնը, ինչպէս ամէն ազգի, այնպէս ալ մեզի համար ինքնապաշտպանութեան զէնքերէն մէկն է: կ'ըսենք միայն, որ պէտք չէ արհամարհենք այդ զէնքն ալ, ինչպէս որ ոչ մէկ ազգ կ'արհամարհէ:»

ԵՐԿԱՒՇԱԲԹ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Մոսկուայէն Մայիս 12 Թուականով կը հեռագրեն Թէ Կովկասի մէջ սաստիկ երկրաշարժ պատահած է: Թիֆլիս եւ շրջակաները կարեւոր վնասներ կրած են: Սակայն Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ Թէ վնասները աննշան են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թշուառութիւնը Փիլիպէի մէջ

Սոֆիայի Աւետաբը (10 Մայիս) Փիլիպէի մասին կը հրատարակէ հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Հասարակ պատյտ մը, հեռաւոր Թաղերու հայկական շրջանակին մէջ, մարդուս մարմինը փուշ փուշ կ'ընէ: Անտուն ու անճար մայրեր ու քոյրեր, իրենց երեխաներովը միասին պարզապէս ցեխերու ու ջուրերու մէջ կը տապալակին: Մինչ անդին, վրանին միւս ծայրը դեռատի կին մը, ծննդաբերութեան երկունքի ցաւերով կը տառապի ու կը գալարուի:

Մինչեւ հիմա ստացուած նիւթական աջակցութեան քանակն է Հ. Բ. Ը. Մ.Է.Ն՝ 110,000, Սոֆիայի Հայ Օր. Մ.Է.Ն՝ 2,500, Սոֆիացի անհատ մը՝ 1,500, գումար՝ 114,000 լեվա: Եւ այս գումարով է, որ առնուազն 3000—4000 Հայեր պիտի պատսպարուին, պիտի խնամուին եւ պիտի կերակրուին:

Համեստ խանութպան մը՝ Յակոբ Մալխասեան, իր քսակէն մօտ 30,000 լեվա տրամադրելով գնած է Թիթեղներ (սաճ) եւ ձրիօրէն բաժնած չքաւորներուն, որպէսզի անոնք անձրեւէն պատսպարուին:

Բարեգործականի կեդրոնէն ստացուած նամակէ մը կ'իմանանք Թէ... շրջաբերական մը հաներ է, որպէսզի մասնաճիւղերը հանգանակութեան ձեռնարկեն:

Մինչեւ այժմ, Փիլիպէի շրջանին մէջ կառուցուած են 1777 տաղաւարներ, որոնցմէ 908 Փիլիպէի, 195 Փափազլըի, 215 Սաթր-Պէվովրի, 193 Վինիցայի, 28 Սատովոյի, 30 Եահալիի, 166 Պէլոզէմի, 16 Տուվանճայի եւ 78 Մանոլէի մէջ:

Մերձաւոր Արեւելքի ամերիկացի կաթոլիկներու միութիւնը 8000 տոլար տուած է աղէտեալներուն:

Փիւրտերը հաւատարմութիւն կը յայտնեն

Ընտօլուի գործակալութիւնը 7 Մայիս Թուականով կը հաղորդէ Մարտինէն.—

Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ Մարտին հասաւ: Այս առթիւ Արեւելեան Նահանգներու բնակիչներէն Րամանլը էմին, որ հարաւ փախած էր, իր արբանեակներով միասին հաւատարմութիւն յայտնեց հանրապետական կառավարութեան: Րամանլը էմին Մարտինի մէջ մարզպանին հետ տեսակցելով յայտնեց Թէ շատ մը փախստականներ կ'ուզեն հպատակութիւն յայտնել կառավարութեան եւ կը խնդրեն որ ներման արժանանան:

Փախստական ցեղապետները հետզհետէ հաւատարմութիւն կը յայտնեն կառավարութեան: Կատարուած դիմումները ընդունուած են: Փախստական նշանաւոր ցեղապետներէն հաւատարմութիւն յայտնած են Սիւնկեանլը Հիւսնի, եղբայրը՝ Օսման կէզօ, Ապտիւլքատէրի որդի Սիւլէյման եւ ուրիշ 25 ընտանիքներ: Այս բոլոր գոլացողները իրենց զէնքերը կառավարութեան յանձնած են:

Պոլսոյ մէջ փակուած հայ դեղարուեստները

Կառավարական որոշման մը համաձայն, Պոլսոյ մէջ փակուած են կարգ մը դեղարանններ, որոնց մեծ մասը կը պատկանի Հայերուն: փակման համար երեք օր պայմանաժամ տրուած է Մայիս 9ին: Հետեւեալը ցանկն է փակուած հայ դեղարաններուն.

ՊՈԼԻՍ.— Տիգրան Միսքճեան՝ Պաղչէ Գաբու, Պետրոս Ալանեան՝ Համիտիէ ճաւտէսի, Պաթիսթ Թիւլպէնտճեան՝ Համիտիէ ճաւտէսի, Աբիկ Իւթիւճեան՝ Համիտիէ ճաւտէսի, Վահան Պէրպէրեան՝ Նուրը Օսմանիէ, Բենիամին՝ Նուրը Օսմանիէ, Գէորգ Սինէմեան՝ Պայազիտ, Կարապետ Թադէոս Տինանեան՝ Պայազիտ, Յովհաննէս Մարտիրոսեան՝ Թօփ Գաբու, Լեւոն Պետրոսեան՝ Գում Գաբու, Աստուր Արսէնեան՝ Գում Գաբու, Գէորգ Մէրճիֆունեան՝ Գում Գաբու, Ոսկան Յակոբ՝ Սամաթիա:

ԲԵՐԱ ԵՒ ՎՈՍՓՈՐ.— Արմենակ Զաուքճեան՝ Շիշլի, Գրիգոր Յովսէփ Մսրլեան՝ Շիշլի, Յարութիւն Միհրան Մալխասեան՝ Հարպիէ, Վահան Սիրունեան՝ Շէհիտ Մուխթար պէյ, Արմենակ Ստեփան Թէրզիփանոս՝ Պէքիր օղլու Իճմաիէ, Սարգիս Քէլլէճեան՝ Ֆէրիքէօյ: Յարութիւն Ռափիկեան՝ Թաքսիմ, Միհրան Նշան Գալէմքեարեան՝ Փարմաք Գափու, Նուպար Կարապետ Թօզան՝ Բերա Սագրդ Աղաճ, Արամ Ռուբէն Գույումճեան՝ Մաճառ փողոց, Գիւսակ Համբարձում՝ Թաթաւլա, Սօլոն Փափազեան՝ Փափազ Քէօփրիւսի, Գրիգոր Յովսէփ Մաչէրեան՝ Հալըճը օղլու, Ֆէրտի Գրիգոր՝ Պէշիքթաշ, Արշակ Եավրուեան՝ Պէշիքթաշ, Թորգոմ Յովհ. Գալընեան՝ Օրթաքէօյ, Գրիգոր Ռուբէն Ճէրահեան՝ Պօյաճըքէօյ, Զգօն Պօղոս՝ Ասնավուտքէօյ, Ռուբէն Աշիկ Մանկասարեան՝ Օսման պէյ:

ՍԿԻՒՏԱՐ, ԳԱԼԱԳԻԻՂ, ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵԶԵՐՔ.— Գրիգոր Գույումճեան՝ Սկիւտար Պաղլար Պաշը, Սահակ Պէշիրեան՝ Գատըգիւղ, Յովհաննէս Պետրոս՝ Գատըգիւղ Մօտա, Գաբրիէլ Կարապետ Միրասեէտեան՝ Գատըգիւղ Մօտա:

ՊԱՔՐՔԷՕՅ ԵՒ ԵԷՇԻԼԷՕՅ.— Յովհաննէս Գաբրիէլ Նահապետեան՝ Սթասիօն ճաւտէսի:

Մեծ հրդեհ Բուրգասի մէջ

Վրաստանի Բուրգասի քաղաքին մէջ առջի օր ծագեցաւ հրդեհ մը, որ մեծ համեմատութիւններ առաւ՝ չուրի պակասութեան հետեւանքով: Կրակը մարելու համար պէտք եղաւ հր-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՈՑ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՕՀԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ժ.Ե. Յանկ

	Ֆր.
Ս. Դ. Փաշաեան (*Լոնտոն*)	
3 սդրլ. ծախսաւոր 125էն	375.—
Ոմն (*Շուազի-լը-Ռուա*)	10.—
Գումար	385.—
Ժ.Ե. Յանկին գումարը	15,744.30
Ընդհ. գումար	16,129.30

ՄԱՐ.— Այս գումարէն Փիլիպէ, երուանդ եպսկ. Փերտահճեանի ղրկած ենք.—

Մայիս	*5ին*	*2,000*
»	*9ին*	*4,500*
»	*12ին*	*2,500*
»	*14ին (երէկ)*	*7,000*
Ընդհ. գումար Ֆր.		*16,000*

ՏՈՄՍԵՐ

ԿՌԱՊԱՇԵՏ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

«Այս ազգին տառապանքը այնքան խոր է, խոր այնքան որ կրնայ ըլլալ... գերեզման:

Այս ազգին տառապանքը այնքան բարձր է, բարձր այնքան որ կրնայ ըլլալ... նոր Գողգոթան:

Եւ վերջապէս այս ազգին տառապանքը այնքան լայն է, լայն այնքան որ կրնայ ըլլալ... ովկիանոս Ատլանտեան:»

Այսպէս երգած է յուսահատ բանաստեղծը:

Այս ազգին տառապանքը շատ բանաստեղծներու ծնունդ է տուած. դասականներէն մինչեւ ապագայապաշտներ, հիմակ ալ՝ կոապաշտներ:

Այս վերջիններուը սակայն ոգեբերգելէ վերջ՝ յոյսի հրթիռ մըն ալ կ'արձակեն:

Նորաբոյս բանաստեղծի մը անտիպ ու ինքնատիպ տաղերէն կ'արտագրեմ հետեւեալ ստեղծագործութիւնը.—

«Հայ ազգ իմ, Գուլկարիոյ մէջ խոտ կ'ուտես ու անօթի կը մեռնիս: երկրաշարժէն զարնուած ես ու եղբայրական ձեռքի տեղ կայէնեան կռնակ կը տեսնես: մեծ է քու ցաւդ, բայց մի՛ յուսահատիր:

«Հայ ազգ իմ, որ Թուրքիոյ մէջ լեզուէդ կը զրկուիս ու հեծանոս ուսուցիչներու Թոշակ կը վճարես. մուէ՛ է ապագադ, բայց մի՛ յուսահատիր:

«Հայ ազգ իմ, որ յունաստանի ու Սուրիոյ մէջ վրանաբնակ գնչուներու նման ես, շատ եղակելի է քու վիճակդ, բայց մի՛ յուսահատիր:

«Հայ ազգ իմ, որ Ֆրանսայի գործատուններուն ու հանքերուն մէջ, ամէն օր, մահուան սեւ շաղը կ'ուտես. Թոքախտ է քու վախճանդ, բայց մի՛ յուսահատիր:

«Հայ ազգ իմ, որ Հայրենիքիդ մէջ չինարէն կը կարդաս եւ իբր հայ գործելուդ համար բանտերու մէջ կը Թոշնեցնես կանանչ արեւդ, անտանելի է կացութիւնդ, բայց մի՛, մի՛ յուսահատիր:

«Այո՛, հայ ազգ, մի՛, մի՛ յուսահատիր, քանզի քու անունովդ ուտողներ կան, քու կենացդ խմողներ կան, քու շնորհիւդ դահլիճներու մէջ հեշտացողներ կան եւ քու կռնակէդ ճամբորդողներ կան:

Եւ որքան ալ անօթի ըլլաս կամ ծարաւ, որքան ալ անտուն ու մերկ մնաս, որքան ալ բանտարկուիս ու կողոպտուիս, հոգդ անգամ մի՛ ըներ, որովհետեւ քու հարստութիւնդ անգլիական դրամատուններու պողպատեայ դրասարկղներուն մէջ «Թրըստ» եղած է:

«Հայ ազգ, իւրաքանչիւր նեղ վայրկեանիդ, յուսագինուէ ու պոռա՛.

— *Թրը՛ստ... Թրը՛ստ...*

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԵԼՄԱԿԱՆ ԱՇՈՒԼԻՍ

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐՈՀԸ

Փետրուար 15էն սկսեալ եւ մանաւանդ խորհրդարանական ընտրութիւններէն իվեր Փարիզի սակարանը անօրինակ եռուզեռի մէջ է։ Այնչափ առուծախ երբեք գոյութիւն ունեցած չէ եւ արժեթուղթերու գործակալները— Agent de change —Մայիս 9ի Չորեքշաբթի օրը փակեցին սակարանը տեղի ունեցած գործառնութիւնները արձանագրել կարենալու համար։

Առուծախի հրամաններն այնչափ բազմաթիւ են որ, բառին իսկական իմաստով կը յորդին եւ պաշտօնեաները չեն հասնիր բաւելու։ Սակարանի հսկայ շէնքը լեցուած է յաճախորդներով եւ ազատ շրջագայութիւնը խափանուած բոլորովին։

Շատ մը արժեթուղթերու գիները որոշելն անկարելի եղած է, որովհետեւ անհամար պահանջներ կան եւ ծախող չկայ։ Յաճախ փոխանակութեանց աչնաիքը կը ստիպուի միջամտել ո՛ր եւ է արժեթուղթի գինը որոշելու համար։ 8—10,000 ֆր. արժող թուղթերէն 5—600ը մէկէն գնելու հրամաններ կը հասնին արտասահմանէն եւ տասնեակ միլիոններ կ'արձանագրուին քանիմը վարկեանի գործառնութեանց միջոցին։

Ամերիկայէն, Պելճիքայէն եւ Հոլանտայէն (ի հաշիւ Գերմանիոյ) հրամաններ կը հասնին 1000ական հատ Crédit Lyonnais, Banque de Paris եւ Crédit Foncier գնելու, արժեթուղթեր որոնք 4—5,000 ֆրանք կ'արժեն։

Գիները կը բարձրանան բնականաբար եւ միեւնոյն ժամանակ գրոհը կը շարունակուի անընդհատ. ամբողջ ժողովուրդը շահադիտութեան ետեւէ է. պաշտօնեաներ, ուսուցիչներ, քահանաներ, ուսուցիչներ արժեթուղթ կը գնեն եւ թրամուէյներու մէջ սակարանի գիներու վրայ կը խօսին։

Մինչեւ ե՞րբ պիտի տեւէ այս վիճակը եւ գիները ո՞ւր կանգ պիտի առնեն։ Ինչնասական «Թայմզ» կը գրէր վերջերս թէ ֆետաշրջութիւնը շատ յանկարծակի պիտի գայ եւ ազէտը մեծ պիտի ըլլայ, բայց ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ միեւնոյն չարաբաստիկ խօսքերը Պելճիքայի սակարանին համար ալ արտասանուեցան, բայց իրականութիւնն եկաւ չրելու զանոնք եւ այսօր պելճիական բոլոր արժեթուղթերն ալ կը գտնուին իրենց բարձր գիներուն վրայ։

Լաւատեսներն հետեւեալ կերպով կը բացատրեն բարձրացումը. օրինակ առնենք Crédit Lyonnais դրամատունը. Պատերազմէն առաջուան իր տարեկան հաշուեկշիռին մէջ ան կ'արձանագրէր շատ մը անշարժ կալուածներ, ոսկեղրաւ եւն. իրենց իսկական արժէքովը։ Այնուհետեւ՝ ինչպէս պատերազմի տեւողութեան ժամանակ, նոյնպէս եւ խաղաղութենէն վերջ այդ գումարներն անփոփոխ պահեց, որովհետեւ ֆրանքի գինը փոփոխական ըլլալով չէր կրնար որոշ արժէք մը նշանակել։ Այս կացութիւնը չէր կրնար սակայն երկար տեւել եւ անմիջապէս որ ֆրանքը օրինապէս կայունանայ, դրամատունն ստիպուած է այդ ոսկեդրամ արժէքները նշանակել իրենց նոր գիներով, այսինքն գոնէ 4—5 անգամ աւելի մեծ թիւերով. հետեւանքը պիտի ըլլայ բնականաբար այդ տարբերութիւն մը ի նպաստ դրամատան գոյքին (actif) եւ ահագին բարձրացում շահաբաժնի։

Ֆրանսական դրամատունները շատ հաշտ աչքով չէ որ կը դիտեն իրենց արժեթուղթերու օտար ձեռքերու փոխանցումը. յայտնի է թէ որոշ քանակութեամբ արժեթուղթ ունեցողները իրաւունք կ'ունենան վարչական խորհուրդներուն անդամակցելու եւ իրենց ձայնը լսելի ընել տալու. եւ այս է պատճառը որ ֆրանսական դրամագլուխն ալ կը ստիպուի հետեւելու ընդհանուր հոսանքին։

Հարիւրին 5 նոր փոխառութիւնը 91 ֆրանքի արժէքով բանական նպաստաւոր դիտեղում մըն է դրամի եւ կը կարծուէր թէ անոր հրապարակ հանուիլը պիտի կասեցնէ արժեթուղթերու բարձրացումը, հապա մէկ երկու օրուան վարանում եւ գիները վերստին սկսան իրենց վերելքը. Լոնտոնի հինգ մեծ դրամատուներէն (The Big Five) մէկը միայն մէկ միլիոն անգլիական ոսկիի արժէքով ստորագրած է նոր փոխառութենէն, իսկ Ամերիկայի դրամատուններէն միլոնաւոր տոլարներու արձանագրութեանց հրամաններ փոխանցուած են Փարիզի ամերիկեան մասնաճիւղերուն։

Այսօրուան փայլուն կացութիւնն երեւակայելն իսկ չի մտաբերիր պիտի նկատուէր 1926ի Յուլիսէն առաջ եւ սակայն մէկ ու կէս տարուան խոհեմ աշխատանքն ու հալրենասէր զոհողութիւնը բաւականեղանձրանսային տալու իր արժանի դիրքը եւ այսօր Փարիզի սակարանը իր գործառնութեանց կարեւորութեամբ շատ ետ չի մնար Լոնտոնի եւ Նիւ Եորքի սակարաններէն։

Անհամբերութեամբ է սովորական ժամանակ գործերու յորդումին հետեւանքով սակարան փակելու որոշումը, ինչ որ յայտարար նշանն է իրական բարգաւաճ եւ առողջ կացութեան։

Մեր հայրենակիցներէն ալ շատեր գիտեմ —մինչեւ իսկ խմբագիրներ նաեւ գործաւորներ — որ տարուած են սակարանով եւ այս առթիւ կը լիշեմ փորձառու բարեկամի մը հետեւեալ դիտողութիւնը.

— «Կը մաղթեմ որ գաւակս կորսնցնէ սակարանի իր առաջին փորձերուն մէջ որպէսզի անգամ մըն ալ չփորձուի ժառանգելու անոր։»

Արդարեւ եթէ մեծ հարստութիւնները սակարանին մէջ միայն կը շինուին, պէտք է միշտ նկատի ունենալ թէ սակարանի խաղերը մեծ դումարներ ունեցողներուն միայն նպաստաւոր են վերջ ի վերջոյ եւ փոքր դրամագլուխները շուտ կը հալին այդ ահագին հնոցին մէջ։ Սակարանը բախտախաղ մը չէ, սակայն այնտեղէն շահ ակնկալելու համար պէտք է որոշ փորձառութիւն, աչալուրջ հսկողութիւն եւ մանաւանդ մեծ զգուշութիւն։

Ելմտական թերթերէն շատերը ծախսուած են զանազան խմբակցութեանց եւ անոնց տուած տեղեկութիւններէն շատերը դիտաւորեալ են եւ վճարուած։ Պէտք է մանաւանդ գիտնալ զանազանել շահադիտական (spéculatives) եւ դրամապանակի (portefeuille) արժեթուղթերը. առաջինները յարատեւ ելեւէջներու ենթակայ են շահադէտներու ձեռքերուն մէջ՝ եւ ի նպաստ իրենց քսակին, իսկ երկրորդները թէեւ մեծ ելեւէջներ չեն ունենար մեծ տարբերութիւններ յառաջ բերելու համար, բայց ապահով են եւ յաճախ պետական հակակշիռի ենթակայ։

Մ. Տ.

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԳԻՒՏԸ

Գահիրէի «Էլ - Մոքաթթամ» թերթը կը գրէ թէ Րոզէթի եւ Տամիէթի միջեւ երկաթի հարուստ հանք մը գտնուած է, մօտ 25 միլիոն ոսկի արժէքով։ Այս գիւտը ընողն է հայ ուսանող մը՝ Հրայր Զրաքեան, ուսանող Միւլհուզի Քիմիաբանութեան բարձրագոյն վարժարանի, որ երկու տարիէ ի վեր կը զբաղէր այս խնդրով։

Մեր հայրենակիցը հաստատած է թէ Րոզէթի եւ Տամիէթի միջեւ ծովեզերքի երկայնքը ծածկող աւազը մեծ քանակութեամբ երկաթի թթուուտ կը պարունակէ։

Այս առթիւ կարգ մը չափազանցուած հրատարակութիւններ եղած են եգիպ. մամուլին մէջ։

«Յուսաբեր» կը գրէ թէ կառավարութիւնը ո եւ է արտօնութիւն չէ տուած յիշեալ հանքի շահագործման համար եւ թէ այս ուղղութեամբ կատարուած խուզարկութիւնները տակաւին ծրագրային սահմանի մէջ կը գտնուին։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԸ ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՎ

Թուրքիոյ մէջ օրուան խնդիրն է Թուրքերէնը լատինական տառերով գրելու հարցը։ Պոլսոյ Թուրք Թերթերը, որոնք էնկիւրիէն բնաւ ամէն հրաման իբրեւ պատգամ կ'ընդունին, սկսած են արդէն երկար յօդուածներ հրատարակել՝ փառաբանելով կառավարութեան այս յեղափոխական նոր ժեստը։ «Միլլիյէթ» կը գրէ թէ Թուրք մշակոյթին համար անհրաժեշտ էր որ շատոնց կատարուած ըլլար այս յեղաշրջումը, սակայն այդ կարեւոր քայլը առնելու բախտն ալ դարձեալ Հանրապետական կառավարութեան վիճակեցաւ։ Ու կ'առաջարկէ Թուրանական քայլր ապգի՝ Մաճառներու տառադարձութիւնը ընդունիլ։

Ուրիշ յօդուածագիր մը նոյն Թերթի Մայիս 7ի թիւին մէջ կը հրատարակէ երկար յօդուած մը։ Կ՝ըսէ՝ քաղենք գլխաւոր կէտերը։

Այն օրէն ի վեր, որ Թուրքերը վերսկսան զգալ թէ տէր դարձած են անկախ լեզուի մը, տառերու խնդիրը գրեթէ անհուժելի գաւ մը դարձած էր։ Եւ որովհետեւ սկիզբէն ի վեր որոշակի չէր հասկցուած թէ ցաւը ուսկից կուգայ եւ կարելիչէր մէկ անգամէն քակել այսօրը երէկին կապող առանգական կապերը, երկար ատեն տատամսեցանք գարմանին տեսակը որոշելու։ Այդ տատամսումն էր պատճառ, որ զանազան անմիտ առաջարկներ եղան էլիֆպան բարեփոխելու եւ ուղղագրութեան մէջ կարգ մը կանոններ մտցնելու մասին։

Սովորութեան պատճառով, այդ էլիֆպան մեզի ապրանք կը նկատէինք։ Այս բոլոր երկրորդական գարմանները ժամանակաւոր Հանգստութենէ զատ ուրիշ բանի չծառայեցին։ Ասոնց հետեւանքը այն կ'ըլլար որ, ամէն անգամուան ցաւը կրկին գլուխ կը ցցէր, աւելի սաստիկ կերպով։

Ո՛րքան ալ օտար տարրեր խառնուած ըլլան մէջը, Թուրքերէնը աշխարհի լեզուներուն մէջ որոշ դիրք ունեցող լեզու մըն է. կը պատկանի ուրալ-ալթայեան ընտանիքին. հետեւաբար եւ չէր կրնար իր պէտքերը գոհացնել արաբերէնէն փոխ առնուած տառերով։ Արաբերէնը գլխաւոր մէկ անգամն է քամեան-սեմական լեզուներու ընտանիքին եւ չարտայայտեր բոլոր ձայնաւոր տառերը։ Այսպիսի այբուբեն մը չէր կրնար գոհացնել Թուրքերէնը, ինչպէս որ չէ կրցած ինը գարէ ի վեր։

Խլամութիւնը Թուրքերու մէջ ծաւալելէն առաջ Թուրք լեզուն իր բնութենէն ծնած նախնական այբուբեն մը ունէր։ Այս այբուբենը, զոր կը ճանչնանք Օրխոնի յիշատակարաններուն երեւան հանուելէն ի վեր, ունէր չորս ձայնաւոր տառեր։ Ձայնաւորներուն Թեթեւ կամ ծանր ըլլալը ցոյց տալու համար բաղաձայնները հաստ ու բարակ տարբեր ձեւեր ունէին. այդ պատճառով ալ բաղաձայնները չափէն աւելի էին։ Ասկէ զատ, այդ գիրերը չինարէնի պէս վերէն վար կը գրուէին։ Այս ալ չինական ազդեցութեան հետեւանք էր, որովհետեւ այն ատեն Թուրքերը առնէն աւելի Չինաստանի հետ յարաբերութիւն ունէին։

կեդրոնական Ասիոյ մէջ Թուրքերը Ույղուզ այբուբենի գիրերով գործի սկսան եւ իսլամութեան վարգացումով, հետզհետէ այդ այբուբենը փոխնակեցին արաբական էլիֆպայով։ Ահա այդ ատենէն ի վեր Թուրքերէնը միշտ արաբական տառերու ազդեցութեան տակ ճնացած է եւ ատոր երեսէն շարունակ ուղղագրական խառնաշփոթութեանց ենթարկուած է։

Առանց պրպտելու պատմութեան հեռաւոր շրջանները, եթէ ակնարկ մը նետենք վերջին դարու մեր մտաւորական շարժման վրայ, կը տեսնենք որ այն օրէն ի վեր ուր վերածնունդի ճառագայթները կը նշուլեն հորիզոնին վրայ, դարձեալ օրակարգի կ'անցնի այբուբենի եւ տառերու խնդիրը։ Որովհետեւ մեր գիրերը շիտակ եւ դիւրաբաւ կարգացուելիք ձեւի մէջ դնելէն հասարակութիւնն է որ պիտի օգտուի, որովհետեւ իսկական ժողովրդական գրականութիւնը այն է, որ ինքզինքը կը կարդացնէ ժողովուրդին։

Այս ցաւին մեծութիւնը անգամ մըն ալ աւելի ցայտուն կերպով հասկցանք այն օրը, ուր սկսանք ֆրանսերէն սորվիլ։ Նոյն իսկ այսօր Թուրքերէնն ու ֆրանսերէնը միասին սորվելու սկսող մանուկ մը, կասկած չկայ թէ որոշ ատենէ վերջ ֆրանսերէնը աւելի շիտակ ու դիւրին կը կարդայ, մինչ Թուրքերէնի մէջ գիր մը իւսնիւնո՞վ Թէ էսրէով կարգալն մասին կը տատամսի, կը Թոթովէ կը կենայ։

Այս գաւին դարման փնտռող գրագէտներէն ոմանք կ'առաջարկէին մեր տառերը բարեփոխել, ուրիշներ կը Թելադրէին «վավ», «քեաֆ» եւ այլ զանազան ձայներ ունցող տառերու վրայ նշաններ դնել եւ ուղղագրութիւնը փոխել, ուրիշներ ըսին Թէ իւրաքանչիւր բաղաձայնի քով ձայնաւոր մը պէտք է դնել։ Այս ձեռնարկներուն ոչ մէկը արդիւնք տուաւ։ Որովհետեւ, ինչպէս ըսինք, չէր մտածուեր Թէ գործը հիմէն խախտ է։ Այս միջոցներէն իւրաքանչիւրին առջեւ իրրեւ անանցանելի Թումբ մը կը կանգնէին արաբերէնէ եւ պարսկերէնէ առնուած, սակայն չծրքագուած եւ ժողովուրդին լեզուին չինկած բառերը։

Մեր վերջին յեղափոխութենէն յետոյ վերջապէս հիմնական արդիւնքի մը յանգեցաւ այս խնդիրը, որուն մասին սկիզբները շատ քիչ, եւ մեծ վախով ու զգուշութեամբ կը խօսուէր։ Այսօր արդիականութեան կողմնակից բոլոր գլուխները այս հիմնական անհրաժեշտութեան շուրջ միացած են։

Ճիշտ է Թէ տակաւին կարգ մը կողմերէ այս մասին Թեթեւ առարկութիւններ կը լսուին. ոմանք կ'ըսեն Թէ արաբական տառերու սզագրական արագութենէն պիտի վնասենք, ուրիշներ կ'առարկեն Թէ արեւելեան երկիրներու հետ մեր առեւտրական յարաբերութիւններուն մէջ պիտի տուժենք — իրրեւ Թէ տակաւին աշխարհի առեւտրական կեդրոնը Արաբիան ու պարսկաստանը եղած ըլլար։ Սակայն բոլոր առարկողներն ալ կամաց կամաց մէկ կողմ կը քաշուին չղջիկներու պէս, ուռանց աչքերը կը շլանան արեւի լոյսէն։ Այլեւս յաղթանակը տարած է վերածնունդի գաղափարը, եւ վաղուան Թուրք սերունդին դիւրաբաւ կարգացուելիք գիր մը շնորհելու փառապանծ միտքը. հիմա մնայն գործադութեան եղանակին մասին կը խորհուի։

Լատինական տառերը Թուրքերէնի յարմարցնելու մասին գանազան միտքեր կան։ Իրաւաբանական վարժարանի ուսուցիչներէն Սեւիֆան էֆ. գարաեան անգած տարի այս մասին ծրագիր մը կազմած եւ հրատարակած էր։ Ընկերակ կը թելադրէր բոլորովին խուսափիլ նշաններու գործածութենէն, «վավ» ձայնաւորին համար չորս բարեփոխեալ ձեւեր գտած էր, «էսրէ»ի տեղ e գիրը կ'առաջարկէր եւ լատինական լեզուներու մէջ չտեսնուած կարգ մը ձեւեր կը հնարէր։

Վերջացնելով, յօդուածագիրը կը թելադրէ լատինական տառերէն շատ չհեռանալ, ու կ'առաջարկէ առնել ֆրանսերէնի 25 տառերը, կարգ մը գիրերու վրայ նշաններ աւելցնելով. օրինակ j, u, o գիրերուն վրայ այս (՚) նշանը, իսկ oի եւ eի տակ ալ մէկ մէկ *սէտիլ* դնել։ Այս կերպով կը կարծէ Թէ Թուրքերէնը ֆրանսերէնէն աւելի շուտով եւ դիւրաբաւ կարելի պիտի ըլլայ սորվիլ։

ՊԱԼԱՏԷՆ ԲԱՆՋԱՐԱՆՈՑ

Յեղափոխութիւնները, ինչպէս նաեւ պատերազմները վերի վայրը կը շրջեն մարդկային արտը այնպէս, ինչպէս աւօրին խոփը տակնուվրայ կ'ընէ դաշտերու հողը։ Անհրաժեշտ, անխուսափելի գործողութիւն մը որ ակօս կը բանայ նոր ծիլերու, անակնկալ եւ բեղուն հունձքերու առջեւ։

Վերջին Մեծ Պատերազմէն ալ անճանաչելի, այլափոխուած դուրս եկաւ գրեթէ ամէն ազգ, ու ամէն դասակարգ, նոյնիսկ ամէն մարդ։ Ո՞ւր էինք, ի՞նչ էինք, եւ ուրո՞ր կը թափառինք այսօր։ Ի՞նչ խօսք որ կեանքը կարծուածին չափ ալ միօրինակ չէ։ Բարեբախտաբար պատուհասները, վիշտերը եւ նոյնիսկ մահը բաւական են մեր կեանքը դեղեցկացնելու, զայն հետաքրքրական ընծայելու։

Բարի, համապարփակ խառգաղութեան մը երազը դիս չ'ոգեւորեր, այնպէս ինչպէս ձանձրանալի դրախտը. ոչ, մարդը պէտք ունի արկածի, անակնկալի, հարուածներու եւ անկումի։ Ատոնք կը զօրացնեն զմեզ, եթէ բոլորովին չախջախուած ըլլալու չափ տկար չենք. կը դարբնեն մեր ճակատը, եթէ բաւականին պինդ գլուխ ենք։

Կարեւորը ինը անգամ իյնալէն վերջ, տասն անգամ կանգնիլն է, ինչպէս կ'ըսէ Ծայրագոյն Արեւելքի իմաստութիւնը։

Լականը օգտուիլ գիտնալն է այն դէպքերէն կամ պատահարներէն, որոնք երբեմն նպաստաւոր, բայց շատ անգամ անյաստ, կուգան խանգարելու մեր կեանքը, կամ պղտորելու մեր ներքին պայծառութիւնը։ Այո, օգտուիլ գիտնալ, այն ալ առաւելագոյն չափով։ Ո՞վ ունի այդ կորովը. ասպարէզը իրն է, ինքզինքէ է իր ճակատագրին։

Ահա ժառանգութիւնը զորս այնքան հեշտութեամբ ամէն վայրկեան կրնանք հիւսել կեանքի անզուգական տեսարանին առջեւ, բայց անոնք ինծի Թելադրուեցան նախկին Թագաւորի մը շատ սովորական մէկ դիպուածէն. (որովհետեւ ալ վարժուած ենք արեւուն տակ տարօրինակ բան չգտնելու)։

Փորթուգալի նախկին գահընկէց եւ շնորհազուրկ Թագաւորը, Մանուէլ, ողջմտութիւնը ունեցած է քաշուելու Անգլիոյ անյայտ մէկ անկիւնը ու հոն բանջարանոց մշակելու. փոխանակ ուրիշ շատ մը բախտակիցներու նման հոսանքն ի վեր Թի քաշելու, կամ անօգուտ իրարանցումներ ստեղծելու, ան նախապատիւ համարած է լռիկ կամ շողգամ հասցնել։ Խելացի գործ արդարեւ, որովհետեւ յիժար Թագաւորի մը մէջ կրնայ պարկեշտ պարտիզպան մը գտնուիլ, փաստ որ իր լռիկներն ու կաղամբները մրցահանդէսներու մէջ առաջնութիւն շահած են։

Փորթուգալի նախկին Թագաւորէն մինակ գահընկէց ապստամբները չէ որ կրնան դաս մը առնել, այլ ամէն մարդ. չէ որ ամէն սրտի մէջ ալ ապրած կայ եւ շատ յաճախ բախտի հալածական, մեր երեւակայութեան մէջ գոհ մը կը նկատենք մեզ։

Ու Թերեւս ալ այդպէս է շատ անգամ։

Բայց ինչ փոյթ. պետութիւն մը կորսնցնելէ վերջ, կենսագործ մը անկիւն մը, պարտէզ մը գտնել։ Երանի՛ անոնց որոնք անկարծ են քան բախտին դէմ նիքը, ճակատագրին լողքարշ։

Ազնուական քարին նման կեանքի հետ շփուելով շփուելով, փոխանակ մաշելու, հասնիլ գիտնանք յղկուիլ ու փայլիլ։

Փ. ՍԱՆԱՍԱՐ

ԱԼՋԱՍ ԼՈՒԷՆԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ԲԱՆ

Դեռ դատը չվճռուած, կը խոստանայէր որ առ առաւելն 15 օրէն կարելի կ'ըլլայ ազատ Բայց ամբաստանեալներու կարգադրութեան պատասխանատուները, պաշտօնական փաստաբաններու անդրդուելի հաստատութիւնները կը նայեն դատը շեղեցնելու իր ընթացքէն, մանրամասնութիւններով, որոնք փոխանակ լուսաբանելու, աւելի կը ծառայէին խճողելու հարցը։ Սակայն, երդուեալ դատաւորներու միաձայն վճիռքին վրայ, ընդհանուր դատախազը փորձեց համաձայնութեան գալ ամբաստանեալներու փաստաբաններուն հետ, որպէսզի կարելի ըլլայ, կարճ ժամանակի մէջ, լրացնել հարցուպատասխանի օրինական ձեւակերպութիւնները եւ յանդիլ եզրակացութեան։ Նիստը բացուելուն ընդհանուր դատախազը խօսք կ'առնէ։

— Ատենը եկած է գիտնալ թէ ո՞ւր ենք, ո՞ւր կ'երթանք։ Յարդ միայն մէկ ամբաստանեալ կայ հարցաքննուեցաւ իրօք երեք հարիւրի չափ վկաներ կանչուելիք։ Միայն մէկը լսելիք եւ այն ալ դեռ չլրացուց։ Ամէն մէկ հարցումի ղէմ, դատապարտուած ենք երկար ճառեր լսելու։ Եթէ այսպէս տեւէ, մենք չենք աշխատիր այս գործով պիտի զբաղինք։ Այս անպատեհութեան առաջքն առնելու համար կ'առաջարկեմ չլսել տեւէ վկայ եւ այս պայմաններուն մէջ, ես պիտի չկանայ օգտագործել միայն իմ թղթածարարիս մէջ գտնուած փաստաթուղթերը։ Եթէ այս առաջարկս չընդունուի, անհրաժեշտ կ'ըլլայ, ամէն մէկ հարցումի համար, վկաներու թիւը։ Թող իրաւունքս չխլուի կողմէ, ի նպաստ իրեն 6—վկաներ միայն կանչէ։

Այս վերջին հիման վրայ որ համաձայնութիւն կը գոյանայ։ Ամբաստանեալ կողմը կը ներկայացնէ վկաներու ցանկ մը բաղկացած 28 հոգիներէ, որոնք մէկ պիտի լսուին միայն անոնք որ անհրաժեշտ նկատուին։

Ամբաստանեալներու հարցաքննութիւնը վերսկսաւ ուրբաթ երեկոյեան եւ երկար ընդմիջումներէ յետոյ, որոնք գործը չծառայեցին ո՛չ մէկ դրանքը հաստատելու, ո՛չ ամբաստանութիւնը հերքելու։

Այս անգամ ամբաստանեալներէն Վուրցն է, պաշտօնապատուսուցիչ մը, որ առիթը կ'ունենայ բացատրութիւններ տալու կը մեղադրուէր Թէ ի նպաստ Գերմանիոյ քարոզութիւններ ըրած է։ Ֆրանսական ինդէպենտրակտութիւնն ու մշակոյթի միայն՝ Ալզասի մէջ տարածելու աշխատած է։ Ու կը հաստատէ Թէ՝ իր ամբողջ ջանքը եղած է մաքառիլ պոռնկագրութեան դէմ։ Բայց կ'առարկէ Թէ՝ զարմանալի է որ իր տարածած գրքոյկները կուգան Գերմանիայէն, մանաւանդ այն քաղաքէն (Ֆրիպուրկ) ուր կը գտնուի գերման փոխադրութեան կեդրոնը։ Ընդհանուր դատախազը կը կարծէ որ այս քաղաքին մէջ կը գտնուի դատաղրութեան բանալին։ Ինչ կից էր որ անձնատուզականներ կը հրահանգներ եւ այս վերջիններս հոն էր որ կը գտնէին իրենց գործունէութեան հնութեան եւ բարոյական յենարանը։

ԱՅԳԱՏՈՒԹԻՆ

— ԱՏՈՒՆՔ, ՍԻՐԵՔ ՀԱՅԳԸ —

Հայկ թագավորի մեծ դիմումը դեպի Հայաստանի ամբողջ ժողովուրդը, որ կոչ էր անում «Բարությամբ և ուղղամտությամբ» միանալ իր շուրջը, հնչեց ինչպես հրամայական պատգամ։ Հայկ Նահապետի կոչը ոչ միայն ոգևորեց հայ ցեղերին, այլև ստիպեց նրանց ամենայն լրջությամբ մտածել իրենց ապագայի մասին։ Հայկ Նահապետի կոչը ոչ միայն ոգևորեց հայ ցեղերին, այլև ստիպեց նրանց ամենայն լրջությամբ մտածել իրենց ապագայի մասին։

շէջներ կանչել ամենամօտիկ քաղաքէն՝ Փոթիէն։ 600 տուներ այրեցան եւ 11 հոգի բոցերուն մէջ կորսուեցան։

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, 600 տուներ ալ հրոյ ճարակ եղած են կազանի նահանգին Սասովօ փոքրիկ քաղաքին մէջ։ Այրած են հիւանդանոցը, դատարանը, կաշիի մթերանոց մը, մեծ գործարան մը եւլն։ 2500 հոգի առանց ապաստանի մնացած են։

Ութ հոգի ահապարտ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն մայիս 13 Թուականով.

Սեւաստապոլի մէջ վերջացաւ դատավարութիւնը 69 հոգիներու, որոնք ամբաստանուած էին իբրեւ հակայեղափոխականներ։ Ութ հոգի մահուան դատապարտուեցաւ, միւսները զանազան պայմանաժամերով բանտարկութեան։

Կացութիւնը Չինաստանի մէջ

Նանքինի ազգայնական կառավարութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան դիմելէ վերջ, նոր դիմում մըն ալ ըրաւ Միացեալ Նահանգներու նախագահին՝ խնդրելով որ միջամտէ Շանթունկի վերջին միջադէպերը կարգադրելու համար։

Հակառակ մարալախտ Զանկ-Յօ-Լինի զինադուլի կոչին, ազգայնականներու եւ հիւսիսայիններու միջեւ կռիւները կը շարունակուին։ Հիւսիսայիններու «Հայիշի» յածանաւը Ամոյի նաւամատոյցը երթալով ռմբակոծեց ազգայնականներու ամրոցները։ «Վալէ» շոգենաւով նոյն տեղը ցամաք հանուեցան 1500 հրացան, 20 գնդացիր եւ մէկ միլիոն փամփուշտ. տակաւին 3000 մնտուկ ռազմանիւթ ալ պիտի տանի Շանկայ։

Հարաւայինները ու բանակը կը յառաջանայ դէպի Թիէն-Ցին, ուր կան 4000 ամերիկացի զինուորներ, 20 օդանաւով, հինգ հրասայլով եւ 5 դաշտային թնդանօթով, 3000 ֆրանսացի, 1000 անգլիացի, եւ մօտ 500 ճափոնցի զինուորներ, ընդամէնը 8500 օտար զինուոր։ Օտար հրամանատարները խորհրդաժողով գումարելով որոշեցին քաղաքին շուրջ 7 մղոն շառաւիղի վրայ յառաջապահներու գիծ մը հաստատել։ Թիէն-Ցինի ամէնէն կարեւոր կէտերու պահպանութիւնը յանձնուեցաւ ճափոնցիներուն։

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, մարալախտ Զանկ-Յօ-Լին կը նահանջէ դէպի Մանչուրիա։ Կ'ըսուի թէ Մանչուրիոյ մէջ ըմբոստութիւն մը ծագած է Զանկ-Յօ-Լինի դէմ եւ թէ ճափոնցիները ուշադիր կը հետեւին դէպքերու ընթացքին։

Ամերիկայի թագաւորը Խրիմի մէջ

Աֆղանիստանի թագաւորն ու թագուհին կիրակի ժամը 17ին Մոսկուայէն ճամբայ ելան դէպի Խրիմ։ Իրենց կ'ընկերանայ կարախան։ Մեկնելէն առաջ, թագաւորը այցելեց Գիտութեանց Ակադեմիան, ուր աչքէ անցուց Աֆղանիստանի երկրագործութեան վերաբերեալ վաւերաթուղթերը։

Թագաւորին զոքանչն ու աղջիկը անցած շաբաթ հասան Պոլիս, ուր ընդունուեցան պաշտօնապէս։

Տրախմիին կայունացումը

Աթէնքի պաշտօնաթերթը շաբաթ իրիկուն հրատարակեց պետական հրամանագիր մը, որով պաշտօնապէս կը ծանուցուի տրախմիին կայունացումը։ Հրամանագիրը կ'ըսէ մասնաւորապէս թէ տրախմին ընդունուած է իբրեւ միաւոր յունական դրամին հետեւեալ ոսկի արժէքով. 51.212.87 տրախմին հաւասար է 1000 ոսկի տրախմիի։ Գալով դրամատոմսերուն՝ 375 տրախմին մէկ անգլիական ոսկիի հաւասար կը նկատուի։

Անաստղուն ևոր երկաթուղիները

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն թէ կառավարութեան եւ շուէտական խմբակին միջեւ տարակարծութիւնները հարթուած են։ Վերջերս երկաթուղագիծը կարգ մը փոփոխութեանց ենթարկուած ըլլալով, Շուէտացիները նախապէս գնահատուած 110 միլիոն ոսկիին փոխարէն կը պահանջէին 237 միլիոն ոսկի, միաժամանակ քիչ կը գտնէին 5 տարին, եւ աւելի երկար պայմանաժամ կ'ուզէին՝ շինութիւնը աւարտելու համար։

Նկատելով որ Ազգ. Մեծ ժողովը 110 միլիոն միայն քուէարկած է, կառավարութիւնը Շուէտացիներուն յայտնած է թէ կարելի չէ ոեւէ յաւելում կատարել այս գումարին վրայ։ Միւս կողմէ, նկատելով որ շուէտական խմբակին ցոյց տուած թուանշանները իրականութենէ շատ հեռու չեն, որոշուած է շինութիւնները աւարտել՝ Ազգ. Մեծ ժողովի կողմէ քուէարկուած վարկին համապատասխան ձեւով՝ այսինքն մինչեւ որ այդ վարկը լրանայ։ Տրուած այս որոշումին համաձայն, Էնկիւրի—Էրէյլի գիծը մինչեւ Ֆիլիոս պիտի շինուի եւ միացեալ մասին շինութիւնը ապագային պիտի յետաձգուի։

Քէլլեր—Տիարպէքիր գիծը, որ 5րդ տարւոյն վերջը Տիարպէքիր հասած պիտի ըլլար, պիտի հանուի մինչեւ Ըսմէթ Փաշա կայարանը, որ 100 քիլոմեթր հեռու է Արղընիէն։

Բոլշևիկ յոտնակաև ցանց մը

Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ Լեթոնիոյ քաղաքական ոստիկանութիւնը երեւան հանած է համայնավար լրտեսական կազմակերպութիւն մը, որ յարաբերութիւններ ունէր խորհրդային դեսպանատան պաշտօնեաներուն հետ։ Այս վերջիններէն մէկը՝ Լանկէ ձերբակալուած է։ Կարեւոր վաւերաթուղթերու գրաւումէն յետոյ ուրիշ քանի մը ձերբակալութիւններ եւս կատարուեցան։ Ձերբակալուածներուն մէջն է տեղակալ Քաքթինօ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ Ռոշանպօ շոգենաւով հաւր ցամաք հանուեցաւ ոսկիի նոր բեռ մը՝ բաղկացած 216 տակառներէ, 11,574,509 տոլար արժէքով։ Ոսկիները մասնաւոր կառախումբով Փարիզ բերուելով փոխադրուեցան Պանք մը Ֆրանս։

ՕԴՕՆԱՒՈՐԴ Փէյթիէ Տուագի, որ Հալէպէն Պասրա գացած էր առանց արկածի, Կիրակի առաւօտ Պասրայէն ճամբայ ելաւ եւ Քարաչի (Հնդկաստան) հասաւ յաջողութեամբ։

ՄՐԲՈՒՀԻ ժան ա'Արքի տօնը հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Փարիզի մէջ թափօրները աննախընթաց փայլ ստացան՝ մասնակցութիւնովը զանազանօտարապգեղու, որոնք թափօրին մէջ իրենց ազգային տարազներով ներկայացուցիչներ ունէին։

ՓԱՐԻԶԻ տօնավաճառը բացուեցաւ Փորթ տը Վէրսալի մէջ եւ պիտի տեւէ մինչեւ Մայիս 28։ Կը մասնակցին նաեւ 500է աւելի օտար տուներ։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

1er Prix du Conservatoire National de Paris

20 մայիս կիրակի իրիկուն ժամը 9ին

Salons Massiliah մէջ, 1 Rue de l'Arsenal, Marseille

Տոմսերու համար դիմել՝ Manonի, 17 Rue du Pavillon, *եւ հայ ճաշարաններէն։*

ՕՐ. ՄԱՌԻ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

եւ

ԹԱԳՈՒՀ ԱՒԼԱՀԵՐՏԻԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

13 մայիս 1928

Առնուվիլ-լէ-կոնէս Մոնթարժի

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ

S. P. C. արհեստանոցի հայ բանուորներուհանգանակութիւնը.

Մ. Նալճեան, 3. Գալայճեան, Մ. Էլիզէեան, Տիկ. Մ. Ճիհանեան, Տիկ. Ա. Տէմիրճեան 10ական, Տ. Մինասեան 5, Մ. Թագուորեան 15, Մ. Կարապետեան 5, Ղ. Խաչատուրեան, Տ. Պօյաճեան, Պատիկեան, Ա. Մարաշեան, Տիկ. Ասլանեան 10ական, Գ. Քիւրճեան 15, Ումն 25, գումար 165 ֆրանք։

ՍԷն Մարսէլի (Մարսէյլ) հանգանակութիւնը.—

Մ. Մակարեան, 3. Պալիկեան, 3. Պիպէրեան 10ական, Գ. Պօյաճեան 6, Հ. Մխիթարեան, Լ. Կիւշէմիրեան, Տ. Ըղիազարեան, Ե. Փաժուքճեան, Խաթապեան եղբայրք, Չէրքէզեան եղբարք, Գ. Մելոեան, 3. Սահակեան, Պ. Սահակեան, Դ. Սրապեան. Հ. Երէցեան, 3. Ճիզմէճեան, Ն. Վարդանեան, Խ. Ուլասեան, 3. Ոսկիանեան, Ա. Դաւիթեան, Գ. Գրիգորեան, Թ. Պէզազեան, Պ. Հայրապետեան, Կ. Հաւանեան, Գալէնտէրեան, Սէթեան, Ա. Փափազեան, Մ. Վարդերեսեան, Գ. Զիլինկիրեան, Մ. Թորոսեան, Կ. Տէմիրճեան, Թ. Տէմիրճեան, Հ. Սուրէնեան, 3. Մինասեան, Մ. Սամուէլեան, Ղ. Հրիթեան, Տ. Ճաղճեան, Ա. Գուլումճեան, Մ. Կոստանեան, Ա. Սիվրիհիսարլեան, Պէնէէեան, Փիլիկեան, Մ. Փաւլուսեան, Ա. Փափազեան, Ա. Կպանեան, 3. Պետրոսեան, Ե. Կորկոտեան, Մ. Սահակեան, Գ. Էպէեան, Մ. Տոմանեան, Մ. Պօղոսեան, Գ. Տատուրեան, Մ. Արապեան, Հ. Քիրպէքեան, Գ. Էպէեան, Եարալըեան՝ 5ական, Մ. Տինկիլեան 4, Բ. Փափազեան, Վ. Գոզիկեան, 3. Դարբինեան, Գ. Աւետեան, Վ. Տամլամեան, Պ. Պալեան, Կ. Միքայէլեան, Աւետեան, Պաքալեան, Կ. Թորոսեան, Թորոսեան, Պալեան, Խարբուճլուեան, Բանուոր, Ահարոնեան 3ական, 3. Պօղուկեան, Գուլումճեան, 3. Հոլաեան, Չօպանեան, Ժամկոչեան, Մ. Ռաֆայէլեան, Ա. Տէմիրճեան, Կ. Հոլաեան, Խ. Տէր Պետրոսեան, Կ. Անտոպիկեան, 3. Եսայեան, 3. Տէր 3ակոբեան, Մ. Չմայեակեան, Կ. Կիւմիւշեան, Ս. Մամալեան, Սվաճեան, Ե. Ղազարեան, 3. Պիպէրեան, Նազարեան, 3արուճիւնեան, Սարգիսեան, Մարտիկեան, Աւետիսեան, Գաբրիէլեան, Բանուոր մը, Մինասեան, Եղբարք, Պալեան՝ 2ական, երկու ֆրանքէն պակաս վճարողներու գումարը՝ 32.50։ Ընդհ. գումար 435 ֆր.։

(Տես «ցառաջ» 12 մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

Լիոնի Կուկունեան խումբի դասախօսական ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Կը հրաւիրուին Բրիստափոր խումբի ընկերները։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Տօքթ. Ե. Խ.։

ՅԱՒԵՏՏԱՏԵՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Գրասիրաց միութեան դասախօսական ժողովը այսօր երեքշաբթի երեկոյ ժամը 7.30ին, ծանօթ հայաբնակատեղին։ Նիւթ՝ Նոր գրականութիւնը եւ գաւառաբարբառը։ Կը դասախօսէ՝ Կ. Խրայեան։

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ Գէորգ Ճէբահեան, Մանուէլ Կապուտիկեան, Խաչիկ Ճանիկեան եւ Գարեգին Երկանեան։ Դիմել՝ խմբագրատուն։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ փաստաբան փարմաքզեանէ իր հասցէն հաղորդել վաճան վարիկեանի, 11 Rue Bisson, Paris (10e)։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

վարպետ խոհարարապետ մը որ 35 տարուան փորձառութիւն ունի, գործ կը փնտռէ ոեւէ ճաշարանի մը մէջ։

Դիմել «ցառաջ»ի Մ. Աւետիսեանի։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՐ ու ԺՊՏՂ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԺԱՄԱԴԻՐՆԵՐ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՈՒՌԻԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑԵ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Դրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

191 Cours Lafayette, LYON

Նժոյգներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

"ARAX,, PHOTOGRAPHIE D'ART

9 Rue Papillon, PARIS (9e), Métro Cadet կամ Poissonnière

ԱՐԱՔՍ *Ձկայ աւելի Թանկագին նուէր մը քան ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿՈՎ և ՆԿԱՐԱՏԻՐ ԲՈԼՈՐ ՅԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐՈՎ*

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՄԸ

"ԱՐԱՔՍ,,Ը ԿԸ ԼՐԱՑՆԷ ԱՅԴ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝—

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. քարտուղար Պ. Վիլքի, *որուն լուսանկարը քաշած էր Արաքս, գնահատական երկար նամակի մը մէջ կը գրէ Նիւ Եորքէն. «Լուսանկարները հոյակատարութեամբ ցոյց պիտի տան գրասենեակի պաշտօնակիցներուս եւ բարեկամներուս։*

Փարիզի օտար մամուլի ընկերակցութեան նախագահ Պ. Ա. Մար.— *«Ձեր պատրաստած քլիշէն իսկապէս արուեստի գործ մըն է, որ հիացում պատճառեց ինծի եւ բոլորին»։*

Փարիզի Քոնսէրվատուարի երգի փրոֆէսոր Պ. Էճէն.— «Դուք կը տիրապետէք լուսանկարչութեան մէջ»։

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԵԻ ԱՄՐՈՂՋ ՕՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՁԵՂՔ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

ՄԱՅԻՍ ԻՕԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ՎԷՊԵՐ.— Ամուսնութիւնք փարիզի 15, Անկութեան ժամեր 2. Բարիզէթ 6, երեւակայական ոճիրը 2, Թուղթի փառք 5, Լուացարեր 8, Թղեմտանքի ձայներ 8, կեանքը ինչպէս որ է 8, կարկեհանէ ապարանչանը 8, Հէտվիճի երդումը 10, ձեպընթաց նրաճիները 2, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Մանկութեան մեղքեր 15, Մեր խաչը 10, Ցեղափոխ. մակաբոյծները 5, Նօրմա 2, Պարոն տը Փամոր (2 հատոր) 25, Սատանային գաւակը 3, Սիրոյ խորանին առջեւ, Սուլամիթ 6, Տիկին Ռոժէ 5, Փլավի 10, Քոմօ կորտիէֆ 15, Շարուածը 3, Դիակներուն մէջէն 2, Աշրգ Գարիպ եւ շահ Սէնէմ 7, Թօփալ Օսման 5, Ապերախտ գրագիրը 5։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ.— Արշակ Բ. 4, Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բռնի ամուսնութիւն 2, Դոյութեան պայքարը (*հայ տարագիրներու կեանքէն*) 15, Կառքի արկած մը 2, Շամլէթ 10, Թէլլ 10, Շռոմէոս եւ ձիւլիէտտա 12, Ձամբուն վրայ 7.50, Մոլորեալ Ճամբորդը 2, Նամուս 12, Շողոքորթը 4, Ջարտաշ 4, Պարպուլիէ 2, Սալօմէ 4, Օքաբէնի հիւանդանոցութիւնները 6, Տրիլբի 5, Ֆիօդ Իօաննովիչ արքան 8։

ՋԱՆԱՋԱՆ.— Հաճքոյի սիր. քառեակները 4, Օմար Խայեամ 4, Ջերմամիզութիւնը 1.50, Սիֆիլիզ 1.50, Ֆրանս.-հայ. զրուցատրութիւն 6, Ֆրանս. հայ. գրպանի խօսակցութիւն 8, Հայ ժող. սիրային երգեր 3, Ապազգայնացումը 2։

200 ֆր.ի գիրք ընտրեցէք 100 ֆր.ի փոխարէն, 90 ֆր.ի գիրք 50 ֆր.ի, եւ 40 ֆր.ի գիրք 25 ֆրանքի միայն։ Փոստի ծախք չկայ։ Բացարձակապէս կանխիկ։ Տեսակները չսպառող դիմեցէք L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)։

ՄՕՏ ՕՐԷՆ

ԹՈԼՍԹՈՅԻ *Ցննդեան ճարիւրամեակին առիթով «ԼՈՒՍԱՓԱՂ» Հրատարակչականը լոյս կ'ընծայէ անոր ԳԼՈՒԽ-ԳՈՐԾՈՑԸ՝*

ԿՐԵՑՑԵՐԵԱՆ ՍՕՆԱՏ

ՁԳԱՅԱՑՈՒՆՅ ՁԱՅՆ *ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆՈՎ*

Դին 10 ՖՐԱՆՔ։ Շատ քիչ օրինակներ տպագրուելուն կարելի է հիմակուընէ արձանագրուիլ, փոխարժէքը կանխիկ ղրկելով։ Մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել՝ V. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, (Seine).

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ

Բառարան գրպանի ֆրանսահայ, Մ. Նուպարեան, ձոխ բովանդակութեամբ, կիսալ. 25 ֆր., լմկգմ. 30, նուէրի համար կալուած եւ կաշի 40 եւ 60, իսկական պատմութիւն Հայոց՝ Կ. Բասմաջեան պտկրզրդ., սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Ա. Բ. մաս 40, Բ. մաս 20, Թ. Հայաստանի նոր քարտէսը՝ Կ. Բասմաջեան, Թուրքի վրայ 3, լաթի վրայ 7.50, Հայաստանի հին քարտէսը 3 ֆր., Անցած օրեր, յուշամատեան Գասպրքէօյի գրական երեկոյթներու, Վ. Մալէգեան, Հզեղ տպագրութիւն, սալօնի միակ գիրքն է 15, Մինասս Չերազի 60ամեայ հանր. գործունէութեան յոբելեան 1865-1925, յօդուածներ, Ճառեր, ուղերձներ եւ նամակներ 10, գիտ. աշխարհ, պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն, Վ. Համբարձումեան 25, Մինաս Չերազ, իր կեանքը եւ գործը իր 60ամեայ յոբելեանին առթիւ 30, գրեց Ա. Ալպոյաճեան, Ազգային խնդիրներ, պատասխան առ Ա. Ալպոյաճեան, Մ. Չերազ 5, Ատամնաբուժութիւն պտկրզ. Տօք. Մ. Կ. Պրապեան 55, ի՞նչ է սիֆիլիզը, ի՞նչպէս պաշտպանուիլ, ի՞նչպէս դարմանուիլ, Տօք. Լ. Գրիգորեան 6 Ֆր.։ l'Amira, Mme Sevadjian, traduit par F. Macler 20, La Participation des Arméniens à la guerre mondiale par Général Korganoff 15, Clairs-Obscurs d'Italie (poème), Mme I. Minasse 10, Le Soleil d'Automne, (poème), A. Navarian 4 Ֆր։ Դիմել՝ 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, ականջի եւ կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *Ժէռսէ ուժգին կարող լուս. գործաւորուհիներ, Գիւրին ուսուցանք։ Դիմել՝* Marc Ovadia, 64 Rue du Fbg. Poissonnière, Paris (10e).

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՏՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն } 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
16
ՄԱՅԻՍ
1928

16 MAI 1928

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 648

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁՐՈՑՑ ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Մէկ տարի առաջ, իբրեւ պատասխան կարգ մը տրտունջներու, հրապարակաւ բացատրեցինք թէ ի՛նչպիսի նիւթեր կը սպասենք մեր թղթակիցներէն, մանաւանդ գաւառի աշխատակիցներէն:

Մտիկուած ենք նորէն արծարծել այս «ընտանեկան վէճը»: «Յառաջ»ը ամէն բանէ առաջ կը փնտռէ կենդանի նիւթեր, ժողովուրդի օրուան կեանքէն: Գիծեր՝ որ պարզեն անոր չարչարին, անոր բաղձանքները, ու տագնապները:

Կ'ընդունինք որ երեք տարուան ընթացքին, մեր աշխատակիցները թանկագին ծառայութիւններ մատուցին այս տեսակէտէն, եւ կը շարունակեն գործել այդ գետնին վրայ:

Ունինք բազմաթիւ համեստ, յաճախ մեզի անծանօթ, բայց գոյացա թղթակիցներ, որոնք պարտականութիւն կը համարեն որ օրին գրի առնել իրենց գիւղին, քաղաքին, պանդոկին կամ բրձարանին կեանքը, ներկայացնել մեր ցիրուցան համրանքներուն կենցաղն ու ճիգերը:

*Անոնք շատ անգամ գրելու ձեւերն ալ չեն գիտեր, եւ գայով իրենց թերութիւնը, ներողութիւն կը խնդրեն...: Խմբագրութիւնը սիրով կը սծանձնէ ամէն յոգնութիւն, հրատարակութեան տալու համար այդ հում նիւթերը: Ո՛չ մէկ մեղադրանքի թ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Անցեալ տարուան ընթացքին քաղաքական կեանքը անդադրում չանցաւ Իրանի մէջ։

Մարիս 10ին Խորհրդարանի շէնքին մէջ տեղի ունեցաւ Ազգային (դատական) պաշտօնեաներու խոշոր եւ աղմկարար ցոյցը, որ հազիւ զսպուեցաւ ոստիկանական եւ զինուորական ուժերու միջոցով։ Առիթը՝ դատական նախարար Դաւէրի ձեռք առած բարենորոգումներուն հետեւանքով, պաշտօնեաներու ոճիրներու կրճատման պատրուակն էր, սակայն բուն պատճառը քաղաքական էր. «քափիթիւլասիօն»-ներու չնչման խնդիրը։ Այս եւ ուրիշ դժուարութիւններու պատճառով, Մուսթօֆի-օլ-Մամալէքի նախարարութիւնը հրաժարական տուաւ, որ ընդունուեցաւ Շահին կողմէ Մայիս 28ին եւ Յունիս 1ին կազմուեցաւ նոր նախարարութիւն Մէհտի Ղուլի Խան Հէտայէթի (նախկին Մօշտէրը - Սալթանէի) նախագահութեամբ։ Դատական եւ կրթական նախարարները, Դաւէր եւ Թադայոն միացին կազմին մէջ, իրենց սկսած բարենորոգումները շարունակելու։ Յունիս 23ին մահուան դատապարտուեցան Սէյֆէտ Խան Բանան, Դաբիրը Նըզամ եւ հայազգի Ստեփան Խան, զինուորական գաղտնիքներ օտար դեսպանատան մը ծախելու ծանր ամբաստանութեամբ։ Աւելի ուշ, Փետրուար 14ին գնդակահարուեցաւ Սարհանգ Մահմուտ Խան Փուլադինը, իսկ իր գործակիցները դատապարտուեցան 15, 7 եւ 5 տարուան բանտարկութեան։ Առաջին մահապատժի գոհերը, իբրեւ դաւաճաններ, ընդհանուր զզուանքի առարկայ դարձան, սակայն վերջիններս, ըստ իրենց կարծիքի, հայրենիքը փրկելու համար միապետի կեանքին դէմ մահափորձ կազմակերպելու յանցանքով բռնուեցան. զինուորական դատարանի նախագահը մահապատիժը չստորագրելուն համար պաշտօնանկ եղաւ։ Յուլիս 7ին երկրի բոլոր մասերուն մէջ ջնջուեցան «Բարկօզար»ները — թիւրքմէնչալի դաշնագրի հետեւանքով օտարթանպատակներու շահերու պաշտպանութեան համար հաստատուած դատարանները — եւ անոնց պաշտօնը փոխանցուեցաւ նահանգապետներուն։

Քաղաքական կարեւոր նշանակութիւն ունի նաեւ հայազգի Յովհաննէս Խան Մասեհեանի Լոնտոնի դեսպան անուանումը Յուլիս 14ին։ Կը թուի թէ Պարսիկ կառավարութիւնը, իր կրոնակին ունենալով հանդերձ Ռուսիոյ պաշտպանութիւնը, կը գերադասէ խաղաղ եւ բարեկամական քաղաքականութիւն պահպանել Անգլիոյ հանդէպ։

Այս անուանումը, որքան ալ շոյէ մեր ազգային ինքնասիրութիւնը, կարծելի չէ չարձանագրել այն յուսախաբութիւնը տարաւալին պարսկահայ, մասնաւորաբար գիւղական շրջաններուն մէջ, որ մեր Խորհրդարանի անդամը, գրեթէ միաձայն ընտրուած, կիսատ թողուց ազգի կողմէ իրեն վստահուած պաշտօնը, եւ իր աթոռը թափուր կը մնայ մինչեւ նոր նստաշրջանի ընտրութիւնը։ Ահա թէ ինչո՞ւ նոր ընտրութիւններուն միայն պատգամաւոր մը ընտրելու ուժեղ տրամադրութիւն կը նկատուի ամբողջ հարաւային Պարսկաստանի մէջ։

Ուշագրաւ էր Շահին ճամբորդութիւնը դէպի Ամրպատական, Օգոստոս 29—Սեպտեմբեր 26։ Այդ ճամբորդութեան ներքին բովանդակութիւնը, որ կապուած էր թուրք-պարսկական կնճռի եւ քրտական շարժման հետ, դժբախտաբար ժամանակին չարձանագրուեցաւ պարսկական մամուլին մէջ։ Այժմ ալ իր մանրամասնութիւններով կը պահուի գաղտնի։ Հրապարակ հանուեցաւ միայն ճամբորդութեան նկարագրութիւնը, որ արդէն յայտնի է «Յառաջ»ի ընթերցողներուն։ Շահին այս քայլը, սակայն, անցնող տարուան քաղաքական կեանքի էն կարեւոր մէկ ձեռնարկն է, որ անշուշտ իր խոշոր ազդեցութիւնը ունեցաւ քրտական խնդրին մէջ։

Ներքին զինուորական կարեւոր թուականներ են Սեպտեմբեր 17ը, երբ 93,000 զոհ յատկացուեցաւ պարտադիր զինուորութեան ծախքերուն, Սեպտեմբեր 28ը երբ արհամարհելով բողոքները ու ցոյցերը յայտարարուեցաւ թէհրանի 3,200 նորակոչներու անուանացուցակը, Հոկտեմբեր 8ի զօրահաւաքը եւ Դեկտեմբեր 3ը, երբ Ղումի ուխտատեղին հաւաքուած իւէմաները պարտուած, թէհրան գալով Շահնշահին ներկայացան։ Յմռռնամ յիշել Արարներու յարձակումը Մօհամարայի վրայ, (Անգլիացիներու դրդումով), որ ետ մղուեցաւ պարսիկ ուժերու կողմէ, Սեպտեմբեր 2ին։

Նոյեմբեր 3—13ին տեղի ունեցաւ Շահի երկրորդ պաշտօնական ճամբորդութիւնը Մազանդարան. ըսի պաշտօնական, քանի որ քանիցս կատարած է երկրի զանազան կողմերը անպաշտօն, երբեմն ծպտուած ճամբորդութիւններ, գրեթէ ամէն անգամին քաղաքական-զինուրական նպատակներով։

Անցեալ տարի մեր երկիրը ունեցաւ երկու պետական մեծ անձերու կորուստը։ Նոյեմբեր 2ին մեռաւ յայտնի միապետական գործիչ Էյնը-Տովլէն, որ երկու տասնեակ տարի առաջ այնքան չանգեր թափեց խորտակելու սահմանադրական շարժումը եւ շարք մը արիւնահեղութիւններու պատճառ դարձաւ, իսկ Դեկտեմբերի 26ին իր մահկանացուն կնքեց սահմանադրական պետական գործիչ Նասէր-Օլ-Մուլքը, որ Մահմէտ Ալիի գահընկէցութենէն յետոյ նշանակուեցաւ Ղաճար ցեղապետի վերջին անչափահաս Շահի խնամակալը (Նայիպը Սալթանէ)։

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

1500 ՅՈՅՆ ԳԵՐԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

«Տէյլի Էքսփրէս»ի ԱԹԷՆՔի Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Մեծ յուզում առաջ բերին յայտնութիւնները փախստական դինուորի մը, որ կը հաւաստէ թէ ներկայիս նախկին պատերազմական գերիներէն 1500 Յոյներ, իբրեւ գերի կ'ապրին Անատոլուի մէջ, ուր ծախուած են իսլամ երեւելիներու։ Փախատական դինուորն է Տիմիթրի Աթանասոփուլոս, հելլէն գնդացիրներու 36րդ զօրագունդին Ա. վաշտէն, որ գերի բռնուած էր 1922ի Օգոստոսին Մ. Ջէմալի բանակին կողմէ։ Յիշեալը կը պատմէ.

— Ես մաս կը կազմէի կարաւանի մը, որ կը բաղկանար 1000 դինուորէ եւ մօտ 100 քրիստոնեայ ընտանիքէ. ընկերներս շատերը սպաննուեցան. կիները առեւանգուեցան. ծերերն ու մանուկները գրեթէ բոլորն ալ մեռան։ Վերապրողները ղըրկուեցան Ատանա, յետոյ Հաւէպ (.) ուր ծախուեցան թուրք կալուածատէրերու անոնց հոդերը մշակելու համար։

Աֆանասոփուլոս եւ ուրիշ վեց դինուորներ վերջապէս յաջողեցան փախչիլ, ու շնորհիւ ամերիկեան շոգենաւի մը նաւապետին օգնութեան, Մայիս 12ին Փրէտն հասան։ Եօթերնին ալ խեղճ վիճակի մէջ են։ Անոնք հելլէն իշխանութեանց հաղորդեցին անուններն իրենց այն ընկերներուն, որոնք տակաւին ստրկութեան մէջ կ'ապրին։

Խնդիրը պիտի արծարծուի Խորհրդարանին մէջ, անմիջապէս որ բացուի։ Կը սպասուի որ արտաքին նախարար Մ'ինեակրափուլոս կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ընէ այս մասին։

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐԻ ՄԸ ԽՐԱՏՆԵՐԸ ԻՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ

«Նոր Երկիր», հին Հնչակեաններու շաբաթաթերթը, վերջին թիւով կը հրատարակէ երկար յորդորական մը՝ վաստակաւոր Գ. Եղիկեանի ստորագրութեամբ։

Կը քաղենք ամէնէն յատկանշական հատուածները.

Մեր կուսակցութեան վերածնունդի սոյն օրերին մեր այլեւայլ շրջանների ընկերների մտքերի մէջ չկայ միակերպութիւն, երեւոյթների վերաբերմամբ ընկերները միեւնոյն հասկացողութիւնը չունին, կուսակցական պրոպականտան միաձեւ չէ, մի ուղղութեամբ չի մղուում առաջ, ընդհակառակը, կուսակցական տեսակէտները այս կամ այն շրջանում բոլորովին իրար հակառակ ձեւով են դրւում եւ հակառակ ձեւով վճռւում։ Մտքեր, որոնք արտայայտւում են մեր մի շրջանում կատարեալ վճռականութեամբ, մի ուրիշ շրջանում նոյնպիսի վճռականութեամբ ետ են մղւում։

Ես մտաս դնում եմ իսկական վէրքի վրայ, որ եթէ շուտափոյթ չբժշկուի, կը թարախակալի և վերջնականապէս կը հիւծի մեր կուսակցութեան մարմինը։ Այս վէրքը վտանգաւոր է, եւ, պէտք է լուրջ կերպով մտածել այդ վէրքը բուժելու մասին։ Սրտցաւ ընկերները, մանաւանդ դեկավարները, անհրաժեշտ է, որ առանց միմեանց մեղադրելու, առանց միմեանց քննադատելու միահաւուռ ջանքեր գործադրեն սոյն վէրքը անվտանգ դարձնելու համար։ Մեզ համար պարզ պիտի լինի, որ եթէ այս անգամ էլ ընկերները հիասթափութեան մատնուին, այլեւս նրանց կրկին իրար մօտ հաւաքել ո՛չ մի ոյժ չպիտի կարողանայ, այլ խօսքով մեր կուսակցութիւնը պիտի լուծուի։

Որպէսզի մի քաղաքական կուսակցութիւն ամուր լինի, գործ կատարի, իր նպատակին հասնի, նա պէտք է ունենայ ամուր հիմք։ Մի քաղաքական կուսակցութեան ամուր հիմքը իր սկզբունքներն են, այն նպատակը, որին նա դիմում է այդ սկզբունքների վրայ յենւած, եւ այդ գործելակերպը, որ բղխում է նոյն սկզբունքներից։ Եթէ կուսակցութեան նպատակը պարզ է, սկզբունքները որոշ, գործելակերպն էլ բնականաբար պարզ եւ որոշ է լինելու։ այդ դէպքում ո՛չ մի ոյժ նոյն կուսակցութեան յառաջխաղացումը չի կարող խանգարել։ Մեր կուսակցութեան նպատակները պարզ են։ Նախ.— Անկախ Հայաստան, ապա սոցիալիստական կարգեր։ Մեր կուսակցութեան սկզբունքները պարզ են, Մարքսիզմ, Սոցիալիզմ։ Մեր կուսակցութեան գործելակերպը պարզ է, ամէն մի միջոց գործադրել, Անկախ Հայաստան ունենալու համար, ապա նոյն Հայաստանում պարլամենտարիզմի, դեմոկրատական կարգերի վրայ յենւած դիմել դէպի սոցիալիստական հասարակակարգ։ Մեր ծրագիրը այս է ասում, այս է սովորեցրել։ Մեր սոյն նպատակին հասնելու համար տասնեակ հազարաւոր զոհեր տւել ենք մենք, Հնչակեաններս, եւ միլիոնաւոր զոհեր տւել է հայ ժողովուրդը։

Հնչակեան կուսակցութիւնը հայկական կուսակցութիւն է, նա ծնւած է հայ իրականութիւնից, նա կոչուած է պայքարելու հայ ժողովուրդի ազատագրութեան եւ ապահովութեան համար, նրա գործունէութիւնը պիտի ուղղուի միայն մի կողմ, այն է լուծել հայկական հարցը, ունենալ մեր անկախ հայրենիքը տաճկահայկական վիլայէթներով, դէմոկրատական կարգերով միջոց տալ Հայաստանում ապրող ժողովուրդներին դէպի սոցիալիզմ գնալ։ Հնչակեան կուսակցութիւնը օտար ազդութեան պատկանող կուսակցութիւն չէ, նա իրաւունք չունի օտար շահեր հետապնդել, նա իրաւունք չունի հայ ժողովրդին զոհ բերել օտարների քաղաքական նպատակներին։

Մեր կուսակցութեան նպատակը չէ իրագործուած։ Հայ ժողովրդի մեծամասնութիւնը, Տաճկահայութիւնը, իր գլուխը դնելու տեղ չունի։ Նրա դրութիւնը այժմ շատ աւելի ողբերգական է, քան երբ նա նստած էր իր հայրենի հողին վրայ թէկուզ թրքական իշխանութեան տակ։ Այս ժողովուրդը վերջնականապէս ոչնչանալու վտանգի առաջ է կանգնած։ Մեր կուսակցութեան գերագոյն պարտքն է այդ ժողովուրդը վերադարձնել իր հայրենիքը, իր անկախ երկիրը, նրա ապագան ապահովել, նրան անկումից ազատել։

Մեր կուսակցութիւնից շատերը հեռացան, հաւանօրէն նրանք նոր իտէալներ գտնացին փնտռելու օտարների մօտ։ Նրանք դասալիքներ են, բայց նրանց ներում եմ ես եւ պիտի ներենք բոլորս։ Նրանք, թէեւ պայքարում են մեղ դէմ, բայց վտանգաւոր չեն, որովհետեւ մեր բանակում չեն գտնւում, օտար դիրքերի վրայ են։ Մեր կուսակցութեան համար աւելի վտանգաւոր են այն տարրերը, որոնք չհաւատալով հանդերձ կուսակցութեանս վերածննդին, ընդունելով հանդերձ օտար հասկացողութիւններ եւ օտար տեսակէտներ, մնում են մեր կուսակցութեան շարքերում։ Այդ տարրերը ո՛չ միայն վտանգաւոր, այլ եւ՛ ամենաարդահատելի տարրերն են, որոնք քաղութիւնը չունին իրենց տեսակէտները պարզ դնելու։ Այս տարրերն է, որ պէտք է օր առաջ հեռացնել կուսակցութեանս շարքերից, եթէ ուզում ենք, որ մեր կուսակցութիւնը ապրի, գործի եւ օգտակար լինի։

Ձգիտի ուրանանք, սիրելի ընկերներ, որ այսօր մեր կուսակցութիւնը ամբողջապէս որպէս քաղաքական մի կազմակերպութիւն՝ քաղաքական գործ դրեթէ չի կատարում։ Թէ մեր օրկաններին, թէ կուսակցական նամակներին եւ թէ մասնաւոր գրութիւններին հետեւող ամէն մի անհատ պարզապէս տեսնում է, որ մենք շատ քիչ բացառութեամբ աւելի շուտ բառերի ետեւից ենք ընկել։ Եթէ մեր կուսակցութեան շարքերում կան այնպիսիները, որոնք որ եւ է քաղաքական գործի են մասնակցում, այդ մասնաւոր երեւոյթներ են, այդպիսիները ոչ մի նիւթական կամ բարոյական ամենաչնչոք աջակցութիւն չեն վայելում կուսակցութեան պատասխանատու մարմինների կողմից, թէեւ շարքերը իրենց կարողութիւնից վեր զոհողութիւններ են անում կուսակցական մեքենան շարժելու համար։ Մեր կուսակցութիւնը, կարծես թէ, իր գոյութիւնը պահում է միմիայն ուրիշներին քննադատելու համար եւ խուսափում է իր գործը կատարել։ Սա կիսաճանապարհ է, կիսամիջոց է։ Մեր կուսակցութեան օրկաններն ու ղեկավարող մարմինները պիտի մասնակցին քաղաքական կեանքին, այլապէս այս կուսակցութիւնը կը դադարի քաղաքական կազմակերպութիւն լինելուց։

Եթէ մեր ընկերների մէջ կան այնպիսիները, որոնք գտնում են, որ խորհրդային Հայաստանի գոյութեամբ, Հնչակեան կուսակցութիւնը իր նպատակին հասել է, եթէ այդպիսիները հաւատացած են, որ խորհրդային Հայաստանը արդէն մեր գաղափարների իրականացումն է, որովհետեւ թէ անկախ է եւ թէ սոցիալիստական, այդ դէպքում շատ զարմանալի է, որ նրանք մնում են Հնչակեան շարքերում, որովհետեւ խորհրդային Հայաստանը յայտարարում է, որ իր գոյութեամբ հայկական գաղը վճռած է, Տաճկահայութիւնը այլ եւս ոչ մի անելիք չունի, եթէ ո՛չ մտնել օտար համայնավար կուսակցութեանց շարքերը եւ միջազգային յեղափոխութիւն առաջ բերել։ Խորհրդային Հայաստանի գոյութիւնը մեր նպատակների իրագործումը համարող ամէն մի հնչակեան պէտք է անմիջապէս հնչակեան լինելուց դադարի եւ ժամի տեղական համայնավար կուսակցութեանց շարքերը, եթէ այդ հնչակեանը հետեւողական է իր գաղափարների մէջ։

Հնչակեան գաղափարաբանութեան, հնչակեան սկզբունքների, հնչակեան նպատակի տեսակէտով, խորհրդային Հայաստանի գոյութիւնը դեռ չի նշանակում հայկական գործ լուծում իր ամբողջութեամբ, ոչ էլ սոցիալիզմի տիրապետութիւն հայ կեանքում։ Հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան գործն է, որ խորհրդային Հայաստանի գոյութիւնը դեռ չի նշանակում հայկական գործ լուծում իր ամբողջութեամբ, ոչ էլ սոցիալիզմի տիրապետութիւն հայ կեանքում։ Հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան գործն է, որ անտեսւում է խորհրդային Հայաստանի վարիչների կողմից եւ հնչակեան կուսակցութեան սրբազան եւ գերագոյն պարտականութիւնն է այդ գործը պաշտպանել, դրանով պաշտպանելով ամբողջ հայ ժողովուրդի անկախութեան գործը։

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԵՒ ՔԻՒՐՏԵՐԸ

ՇԻՒՔՐԻ ՓԱՅԱ ՊԷՅԻ ՁԱՒՐԸ

Գրեցինք թէ Թուրքիոյ ներքին գործավար Շիւքրի Քայա պէյ օրինագիծ մը պատրաստած է՝ տեղահանուած քիւրտերը իրենց տեղերը վերադարձնելու եւ դատապարտուած քիւրտերու պատիժին գործադրութիւնը յետաձգելու համար։ Այս առթիւ գործավարը Մայիս 7ին Ազգային Մեծ ժողովին առջեւ խօսեցաւ ետեւ մը, զոր կարեւորութեանը համար կը թարգմանենք նոյնութեամբ.

Յարգելի Էֆէնտիներ,

Մեր արեւելեան կարգ մը նահանգներուն մէջ պատահած դէպքերուն հետեւանքով, այնտեղի բնակչութենէն մաս մը արեւմտեան նահանգները փոխադրուած էր։ Երբ խնդիր կ'ըլլար անոնցմէ մէկ քանին հայրենիք վերադարձնելու մասին, ըսած էի թէ «ասիկա առաջին հանգրուանն է այն միջոցներուն, որոնք պիտի գործադրուին արեւելքի մէջ»։

Իրեւ յուսգուցիչ մաս մըն ալ միսէ ի վեր ձեռք առնուած միջոցներուն, այսօր պատահելի ժողովիդ կը ներկայացնեմ նոր առաջարկ մը։ Այն օրէնքը որ կ'ապահովէր կարգ մը մարդոց անձնատուութիւնը եւ ուրիշներու իրենց օջախները վերադարձը, տուաւ իրմէ սպասուած դրական արդիւնքը։ Ներկայ առաջարկին նպատակն է իրենց վիճակը բարելաւելու հնարաւորութիւն տալ անոնց, որ օրէնքի պաշտպանութեան կ'ապաւինին։ Այս օրինագիծը պէտք է նկատուի ձեռք բերուած երկու արդիւնքներու հետեւանքը. առաջինն՝ այն որ արեւելեան նահանգներուն մէջ որոշ նպատակի մը հասնելու համար սիստեմատիկ մեթոտով մը հետապնդուած քաղաքականութիւնը դրական եւ օգտակար արդիւնքներ տուած է. երկրորդ՝ այն իրողութիւնը թէ արեւելեան նահանգներուն մէջ կը տիրէ ապահովութիւն մը, որ հիմնուած է պատժելու եւ զսպելու արժանի ամէն հաւանականութեան դէմ գնելու կարող ուժի մը վրայ։

Արդարեւ, մեր ոստիկանզօրքին եւ սահմանագլուխի ուժերուն զօրացումը եւ ընդհանուր քննիչութեան կազմակերպութիւնը մեծապէս օգնեցին արեւելեան նահանգները բարեկարգելու եւ խաղաղեցնելու այնպէս, ինչպէս կը փափաքէր Ազգային Մեծ ժողովը։ Երբ մէկ կողմէ մեր ոստիկան-զօրքը գործնապէս կը ներկայացնէ եւ կ'իրագործէ Հանրապետութեան զսպիչ ուժը, միւս կողմէն մարզպանութիւնն ու կուսակները լրջօրէն եւ հաստատակամ կ'աշխատին կանոնաւոր վարչութիւն հաստատել եւ հայրենիքի կիցներու մէջեւ մտերմութիւն առաջ բերել։

Այնտեղ ժողովուրդը հասկացած է թէ Հանրապետութիւնը որքան հաստատակամ եւ լուրջ է յանցաւորները պատժելու մէջ, նոյնքան անկեղծ է օրէնքին ապահովելու համար։ Որքան ալ ծանր եւ կրկնակի յանցանքներ գործած անցեալին մէջ, բոլոր անոնք որ օրէնքի գծած սահմանին ու պայմաններուն տակ — այսինքն առանց ոեւէ պայմանի եւ պահումի — անձնատուր կ'ըլլան, ամէն կերպով ապատութիւն եւ ապահովութիւն կը վայելեն։ Քերու մէջ աւելի եւս տպաւորուած է այն իրողութիւնը թէ Հանրապետական ոստիկան-զօրքը, բանակին անձնուիրութեամբ ձեռք բերած արդիւնքը։ Այս առթիւ պարծանք կը զգամ յայտնելով ակնածանքով, գովեստով եւ երախտագիտութեամբ յիշել այն անձնազոհութիւնն ու դիւցազնութիւնը, զոր գոյց կուտան մեր զինուորներն ու ոստիկան-զինուորները իրենց պարտականութեան կիրարկումին մէջ։ (Ծափեր)։

Հանրապետութեան պաշտպանողական ուժերը պատրաստ են ապագային եւս Հանրապետական օրէնքները ամէն հաւանականութեան դէմ պաշտպանելու համար բոլորանուէր կատարել իրենց պարտականութիւնը, համաձայն գերագոյն ժողովիդ բարձր փափաքներուն։ (Ձայներ՝ պրաւո՛)։

Ահա՛ այս ապահովութիւնն է որ մղեց մեզ այս օրէնքով գոհացում տալ ժամանակին շիտակ ճամբէն շեղած այն հայրենիքցիներուն, որոնք այժմ զղջալով կ'ուզեն օր առաջ իրենց օջախները վերադառնալ եւ իրենց արտերուն մօտ մնալ։

Անոնք որ վստահութիւն ընծայելով օրէնքներուն եւ գանձ գործադրող պաշտօնեաներուն խաղքին, գործին, վարքին, ուղղամտութեան եւ հաստատամտութեան վրայ կը վերադառնան իրենց տուները, այս օրէնքին շնորհիւ ամէն հետապնդումէ զերծ պիտի ըլլան եւ պիտի վայելեն այս օրէնքներու եւ պարբերաբար աշխատանքի ապահոված բարիքները։

Այս երեւոյթը իրականացած է արդէն։ Մեր վերջին օրէնքներու գործադրութենէն եւ այդ շրջանին մէջ մտցուած բարենորոգումներէն ի վեր հոն տիրող ժամանակաւոր հանգիստը հիմնովին փոխուած է հիմա։ Ուրիշ ապացոյցներ ալ կան։ Սակայն պետական կեանքի մէջ համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին պատահած դէպքերէն ընդհանուր օրէնքներ հանելը շիտակ քաղաքականութիւն մը չէ։ Միայն կ'ուզեմ կրկնել թէ միջոցներ կան, որոնք կը նախատեսեն եւ կրնան արգիլել յառաջիկային պատահելիք հաւանական ոեւէ դէպք։ Մեր այդ միջոցները արդէն պատրաստ են։ (Ձայներ պռաւո՛)։

Յարգելի Էֆէնտիներ,

Օրէնքին առաջին յոդուածը մասնաւորապէս ուշագրութեան արժանի է՝ ժամքերու վրայ գործելիք իր ազդեցութեան տեսակէտով եւ կուտայ իսկական պատ-

ՅԱՆԳՑՈՒՈՂՈՒՅ

ՅԱՀԱՊԱՆՈՒՄՆ ՎՐԱՑԵՑԻՆ

(Լրագրատուից «Կոմսոմոլեց»)

Ընդառաջ Լենինի մահվան տասնհինգերորդ տարելիցին, Լենինի մեծ հոգեժառանգները՝ կոմսոմոլականները, ամբողջ երկրի հետ միասին, ոտքի են կանգնել՝ ի պատիվ Լենինի հիշատակի, ի պատիվ Լենինի կենդանի գործի՝ ամրապնդելու համար մեր հայրենիքի պաշտպանունակությունը։

Կոմսոմոլի կենտկոմի կոչը, որ հրապարակված է մեր թերթի նախորդ համարում, ամենուրեք ընդունվել է ոգևորությամբ։ Կոմսոմոլի շարքերը լցվում են նոր անդամներով։ Ամենուրեք կազմակերպվում են ռազմական շրջանակներ, ուր ուսումնասիրում են ռազմական գործը։ Ամենուրեք կազմակերպվում են ռազմական խաղեր, զորավարժություններ, ռազմական վարպետության մրցումներ։

Ռազմական խաղերի և զորավարժությունների ընթացքում կոմսոմոլականները ցույց են տալիս, թե ինչպես պետք է պաշտպանել հայրենիքը, եթե նրան սպառնա թշնամական հարձակում

Խաղաղութիւնը վերահաստատուած է Յինան-Ֆուի մէջ: Ճափոնցիները տեղւոյն չինական իշխանութեան հետ գործակցաբար կը հակեն քաղաքին անդորրութեան: Զինեւճափոն բանակցութիւնները կը շարունակուին, վերջին միջադէպերը բարեկամաբար կարգադրելու համար:

Պարսկահայ կրթական տագնապը

Պարսկաստանէն թղթակից մը կը գրէ.—

Րիզա Շահը, երբ Ղազվինէն կ'անցնէր դէպի Լուրիստան երթալու, սպանուած նախարար Աբդուլլահ Խան Թահմասբիի յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալու համար, Ղազվինի հայութիւնը եւ աշակերտութիւնը ընդառաջ գնաց Շահին եւ աղերսագրով մը խնդրեց, որ հրամայէ իրենց ազգային դպրոցին վերաբացումը: Շահը սիրով լսեց ժողովուրդին խնդրանքը, խոստանալով, որ վերադարձին կը կարգադրէ այդ հարցը, յօգուտ Հայերուն:

Այժմ վերաբացուած է արդէն այդ դպրոցը:

Նոր եղեռնագործութիւն Սոֆիայի մէջ

Մայիս 14ին առաւօտեան ժամը 3ին Սոֆիայի մէջ դրամատան մը գաւիթին մէջ պայթեցան երկու ռումբեր: Վնասները աննշան են եւ գոհ չկայ: Ռումբին հեղինակները անծանօթ են: Կը կարծուի թէ ասիկա կրկնութիւնն է այն ցոյցին, որ քանի մը շաբաթ առաջ տեղի ունեցաւ ուրիշ դրամատան մը դէմ:

Հրդեհ Ռումանիոյ նաւթահորերուն մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն.—

Մորէնիի նաւթային շրջանին մէջ ծագեցաւ հրդեհ մը, որ սաստկութեամբ կը շարունակուի: Մինչեւ հիմա երկու ընկերութեանց պատկանող 18 հորեր փճացան: Երեք գինուորներ մեռան: Վնասները չեն հաշուուած, սակայն հարիւր միլիոն լէյը կ'անցնի:

Խորհրդաւոր հիւանդութիւն Անատոլուի մէջ

Պոլիսէն կը հեռագրեն մայիս 15 թուականով.—

Քանի մը օրէ ի վեր խորհրդաւոր հիւանդութիւն մը կը տիրէ Անատոլուի մէջ: Մէկ օրուան մէջ 60 հոգի մեռած են Ինճիրլի փոքրիկ քաղաքին մէջ: Համաճարակը կը շարունակուի եւ բժիշկները անզօր են անոր առաջքն առնելու:

Շրեհզհանաի հիւանդութիւնը

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ արտաքին նախարար Շթրեզեման Մայանսի շրջանը ընտրական պտոյտ մը կատարելէ յետոյ Պերլին վերադարձած եւ անմիջապէս անկողին ինկած է: Նախարարին վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ բժիշկներուն:

Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարար Պէնէշ Պերլին կը հասնի վաղը Չինգշաբթի: Նպատակն է Շթրեզեմանի հետ բանակցիլ՝ անտեսական խմբակ մը կազմելու համար Գերմանիոյ, Զեխոսլավաքիոյ, Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ: Այս պայմաններուն տակ Պէնէշ չպիտի կրնայ տեսնուիլ գերման նախարարին հետ:

Զերբակալուած թղթակիցներու դատը

Պուքրէշէն կը հաղորդեն թէ գերման, սերպ, ռումէն եւլլն. թղթակիցները, որոնք ձերբակալուած էին Գիւղացի - Ազգայնականներու համագումարին առթիւ սուտ լուրեր տուած ըլլալու ամբաստանութեամբ, պատերազմական տեսանին առջեւ պիտի պաշտպանուին ոչ միայն պաշտօնական փաստաբաններու, այլ նաեւ քաղաքական դէմքերու կողմէ, ինչպէս Գիւղացի - Ազգայնական կուսակցութեան փոխ - Նախագահ Միխալաքի, երեսփոխաններ՝ Միրթօ, Ծոանիչէսքու, Ծունեան, նախկին արտաքին փոխ - Նախարար Մանոիլէսքու եւլլն.:

Իշխան կարող ապահանութիւնի տեղ կը փնտռէ

Իշխան կարոլ երկուշաբթի օր չմեկնեցաւ Անգլիայէն, որովհետեւ չէր գիտեր թէ ո՛ւր պիտի երթայ: Երեսփ. ժողովին մէջ ներքին նախարարը յայտարարեց թէ իշխանը ամէնէն ուշ մինչեւ Չինգշաբթի պիտի հեռանայ անգլ. հողէն: Կարոլի հիւրամեծարը՝ Ծոնէսքու նախարարին դիմելով խնդրեց որ եա առնուի արտաքսումի հրամանագիրը, սակայն մերժուեցաւ: Ասոր վրայ Ծոնէսքու Տուվրէն շոգենաւ նստաւ: Նպատակն է Պելճիքայի եւ Ֆրանսայի մօտ դիմումներ կատարել՝ իշխանին բնակութեան արտօնութիւն առնելու համար:

Իշխան կարոլի կոտսթոնի առժամեայ բնակարանը գաղտնի ոստիկաններու հսկողութեան տակ է գիշեր ցորեկ: Երկու օրէ ի վեր նոյն տեղը հսկողութիւն կը կատարէ նաեւ փարիզէն գացած գաղտնի ոստիկան մը:

Առջի օր կէսօրին Ֆրանս. օդանաւ մը անցաւ կոտսթոնի շէնքին վրայէն ա՛նքան ցած, որ գրեթէ ծխնելոյզերուն կը դպչէր: Ականատեսները կը կարծէին թէ օդանաւը պիտի իջնէ հոն: Շէնքին շրջանը կ'ընէր, երբ հորիզոնին վրայ երեւցաւ անգլ. զինուորական օդանաւ մը, որ նոյնպէս տան շրջանը ընելէ յետոյ անհետացաւ Ֆրանս. օդանաւին ուղղութեամբ:

Իշխանը մեկնումի համար ամէն պատրաստութիւն տեսած է: Կ'ըսուի թէ իր տրամադրութեան տակ է մեծ ինքնաշարժ մը:

Պրիւքսէլէն կը հեռագրեն թէ Պարպօ Ծոնէսքու Պելճիքայի մայրաքաղաքի Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնութեան հետ տեսնուած է: Արդիւնքը յայտնի չէ:

Հռոմէն կը հաղորդեն որ իշխան կարոլ հեռագրած է Մուսոլինիի՝ արտօնութիւն խնդրելով իտալական Ռիվիէրայի վրայ բնակելու, խոստանալով երբեք չմիջամտել՝ քաղաքական գործերու, «ուղղակի կամ անուղղակի»:

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Փիլիպիէ ՏՈՒՈԱԶի եւ ընկերները Քարաշիէն Կալկաթա հասնելով, ճամբայ ելան դէպի Բանկոն:

Նիի ԵՈՐՔՅԻ փաստաբան մը՝ Տոնըլտ Սթրաքան Ամանուլլահ թագաւորէն 50 տարուան համար ժենաշնորհ ստացած է՝ «Աֆղանիստանի քարիւղին, պղինձին, երկաթին եւ երկաթուղիներուն վրայ»: «Թայմզ» կասկածելի կը գտնէ այս լուրը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՄԲՈՂՋ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի շրջանի խումբերու ներկայացուցիչները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին: Ցեղը կը յայտարարուի վաղը:

ԹԱՏՐՈՆ ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ

10, Rue de l'Orient, (Métro: BLANCHE)

20 Մայիս 1928, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԿԱՎՈՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԿԸ ԹԱՂԱՑ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՀՈՄԻԶՏԻ ԵՐԵՔ ԸՐԸՐ

Է. Պլումի եւ Ռ. Թօշէի, Թարգմ. Ս. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին.— Քաշարաններ՝ Լիլա եւ Ֆլորիա, սափրիչներ՝ Ստեփանեան, 8 Rue Domat, եւ Աըշակէորգեան, 11 Rue de Nesles (Odéon), եւ Ճաշարան վաիրամ, 8 Rue Jouy-Rouve (Belleville).

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Չինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. Գրադարան Ընթերցասրահին մէջ: Նիւթ՝ Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործունէութիւնը: Կը նախագահէ՝ Ընկ. Պ. Հիւսեան: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

ՅԱՒԻՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԳՈՂի գրական երեկոն վաղը Չինգշաբթի Ֆլորիայի մէջ: Կը խօսի՝ Պ. Պատմագրեան, երաժշտական խնդիրներու շուրջ: Կը հրաւիրուին անդամները ու համակիրները:

ԺՈՂՈՎի ՀՐԱՒԻՐ

ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ

ՆԱՒԿԻՆ ՍԱՆԵՐՈՒՆ

Մուրատ-Ռափայէլեան Նախկին Սանուց Միութեան Բ. ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 3, կիրակի ժամը 3ին, Միլանի Միսիթարեան վարժարանի սրահին մէջ (Viale Umbria 62) հետեւեալ օրակարգով.

Ա.— Համարատուութիւն վարչութեան. Բ.— Վերամշակուած Ծրագիր-կանոնագրի քննութիւն եւ վաւերացում. Գ.— Նոր առաջարկներ վարչութեան կողմէ Դ.— Պատուոյ եւ համակիր անդամներու ընտրութիւն. Ե.— Ընտրութիւն վարչութեան:

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները: Այն անդամները՝ որոնք հետաւորութեան կամ այլ ստիպողական պատճառով պիտի չկրնան ժամնակցիլ ժողովին, կը խնդրուի որ նախօրօք տեղեկացնեն իրենց գրաւոր փոխանորդութիւնը: Ըստ Ծրագիր-կանոնագրի «իւրաքանչիւր անդամ կրնայ ուրիշ երեք անդամներու կողմէ տրուած գրաւոր փոխանորդութիւնը ընդունիլ եւ իր փոխանորդութեան իրաւունքը գործածելքուէարկութեանց մէջ»: Եթէ ժողովը, որոշուած ժամուն մեծամասնութիւն չունենայ, ժամ մը յետոյ տեղի կ'ունենայ երկրորդ գումարումը, որ վաւերական կը համարուի, ինչ ալ ըլլայ ներկայ անդամներու թիւը:

(Կնիք)

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻ ցարութիւն Սեբաստեան. Դիմել՝ Խմբագրատուն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սրտանց շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այն բոլոր ծանօթ եւ ոչ ծանօթ բարեկամներուն որոնք իրենց բարի մասնակցութեամբ 246.50 ֆր. գումար մը ինձի ղրկեր են Պ. Լ. Քէշիշեանի միջոցաւ:

Կ. Սարգիսեան

Ժուրմի, հիւանդանոց

*** Ապրիլ 22ին վալանսի մէջ շապկի գարաճիսարցի Պ. Մելքոն վաիրատեանի երանային մկրտութեան առթիւ հետեւեալ նուէրները եղան Շ. Գարաճիսարի Աբծիւ միութեան.—

Մ. Վահրատեան 25 ֆրանք, Ն. Իսթիֆեան, Ա. Բրդեզեան, Ա. Աւետիքեան, Յ. Հայրապետեան, Յ. Ղարիպեան, Խ. Մուրատեան, Ռ. Ձէնաղեան, Ե. Զատիեան, Վ. Հայրապետեան՝ 10ական, Յ. Հայրապետեան, Տիկ. Ե. Ղարիպեան, Զմշկածագցի Օ. Մելիքեան, Զմշկածագցի Ա. Մելիքեան, Ս. Թովալեան, Տիկ. Ա. Տիւրկէրեան՝ 5ական, Ա. Տիւրկէրեան 10 ֆր.: Գումար՝ 155 ֆր.: Միութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլորին:

(Կնիք վարչութեան)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ս. ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. Ս. Շամոնի կոմիտէի եւ ղեկավարութեամբ Մ. Մ. ԱՐՈՒԹԵԱՆի

Այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Վարիէթէ սրնէմաի մէջ: կը ներկայացուի **ՔՕՐՐԱՏՕ**

ԳԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Սեբաստացի Նշան Նուրեան եւ իր կինը Սաթենիկ Ջեհպաշեան, իսկ անուն պետրոս, մօր անուն Նունուֆար: Երկու տարի առաջ եկած են Ֆրանսա, կը կարծուի որ Վալանսի շրջակայ գիւղերը կը գտնուին: Իմացնել Սրբուհի Մէնտիլեան, Maison d'ouvrières, Aouste, (Drôme).

— Կը փնտռուի Մէրտէկէօզցի Գրիգոր Գալուստեան (կամ Գումպէն), իսկ անուն Գալուստ, մօր անուն Ալաւնի, քոյրերը Խոնարհիկ եւ Մարիամ, աքսորուած 1915ին, տեսնուած 1918ի աւեները բաքքայի կողմերը արաբական տարազով: Իմացնել իր մօրեղբօր՝ Թաչիկ Պանտէզեանի եւ մօրաքրոջ տղան Զննիկ Պալթեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Bandézian, 75 Bld. de la Madeleine Nice (A. M.) France.

Հասցէն տուողին 200 Ֆրանք նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ եւ եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել:

— *Կը փնտռուի Պրուսայի Օրթապիւղէն Տօնիկ Ռնճիկեանի որդին Արթին, 11տարեկանոր աքսորի միջոցին Հալէպի և Տէրզօրի կողմերը մնացած է, Իմացնել* Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Chalette par Montargis, (Loiret), France.

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— Պիլէճիկի կէօլ Տաղէն Յովհաննէս Աբրապեանի որդին Աբրահամ Աբրապեան կը փնտռէ իր քոյրը Խոնարհիկ Աբրապեան, որ 1919ին Հալէպի (Դպն) բռնուած գիւղը տեսնողներ եղած են: Ներկէ վերջ լուր առնուած չէ: Իմացնել՝ Krikor Zartarianի, 69 Rue Mazenod, Lyon, France.

Կը խնդրուի Յունահայ եւ Սուրիահայ Թերթերէ արտատպել: Լուր տուողին նուէր պիտի տրուի:

Կ'ուզուին ստիպողաբար լաւ գործաւորուհիներ՝ պրօտէի, փուան Թիւրքի եւ ֆօրսոնէի: Դիմել՝ 139 Arcades des Champs Elysees. Lippe.

Ծախու է հինակարկատի խանութ մը՝ բազմամարդ Թաղի մը մէջ, բանուկ փողոցի վրայ, լաւ յաձախորդներով: Ամսական վարձք միայն 50 ֆրանք: *Կը ծախուի խիստ աժան գինով:* Դիմել՝ 76 Rue Jean-Jacques Rousseau, Issy-les-Moulineaux, Թրամուէյ 32 եւ 23, իջնել՝ Galliénie.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

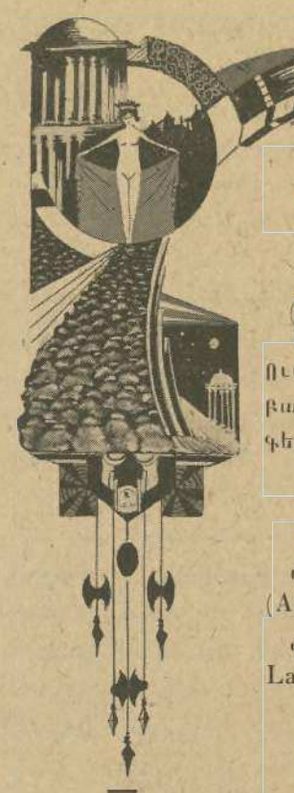
ՄԱՐՄԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻ ու ԺՊՏԻ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Դեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԾ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

"ՍԻԴՈՆՆԱ,, ՎԷՊԸ

(Յիսուսի կեանքը նախ քան Ա.Կտակարան)

Ուսումնասիրութիւն՝ Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ

Բառերու մեկնութիւն՝ ԹԷՈԴՈՏԻԿ

Գեղանկարներ՝ Մ. ՔԷՊԱՊՃԵԱՆԻ

ԳԻՆ.— *12 ֆրանք, 75 սէնթ, Ընտիր թուղթ 50 ֆրանք*

Դիմել՝ A. OHANNESSIAN, la Fère, (Aisne) France.

Փարիզի մէջ՝ THÉOTIGի 208bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՍ ՉԿԱՅ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ակնի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9է՝ 19: Կիրակի 9—12:

ՃՈԽ ՄԹԵՐԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՓՈՅՆ ԺԱՊԱՒԻԷՆՆԵՐՈՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՈՒԹ ԲՈԼՈՐ ՀԱՑ ՄԻՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի՝ Դրատուն **Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ**

191 Cours Lafayette, LYON

Նժոյշներու և գիներու ցուցակը փափաքողներու ձրի կը ղրկուի

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրադարմանում:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով: Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործերը, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր: Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ծրանաւշխատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով:

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30— կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)

Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի

եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գ., Ե., Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԵՍ . . .

Եթէ կ'ուզես գործարանի ծանր աշխատութենէն ազատելով օրապահիկդ հանգստութեամբ ապահովել, փութա՛ անմիջապէս գնել լուսանկարչական ա լա մինիւթ մեքենայ մը Մ. Առաքելեանէ, որ իր տրամադրութեան տակ ունի վերջին նորութեամբ լուսանկարչական ամէն տեսակ մեքենայ, անուշուկ եւ նիթի: Աժան, տոկուն եւ ազատ:

Դիմել՝ մինչեւ Մայիս 15 M. ARAKELIANի, 72 Rue Etienne Dolet հայկ. սրճարանը, Alfortville (Seine), կամ Grand Marché de Pont Magnan, Nice (A. M.).

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS

Travail très soigné, écrire Paris et Banlieue, HINDAMIAN, 35 rue de Bagnancourt PARIS (18e), նախկին դաշնակահարդարը «Pleyel» դպրատան եւ վկայեալ «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»:

ԲՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:

կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՄԱՅԻՍ 1928

17 MAI 1928

Տ. ՏԱՐԻ Թիւ 649

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒԿԻ ԽՕՍՔ

ԱՆՃԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Անցեալ օր դիտել կուտայինք թէ ցաւագար մոլեգնութեան մատնուած են մեր անարժան հակառակորդները, եւ մասնաւորապէս ռամկավարները:

Իրրեւ յատկանշական օրինակ, յիշեր էինք Ամերիկայի «Ազգ»ն ու Եգիպտոսի «Արեւ»ը, որոնք քաջարի՛ յառաջապահներն են այս ճագարի ճակատամարտին:

Ահաւասիկ քանի մը տող «Արեւ»ի խմբագիրութեան աթոռը բազմեցաւ բանաստեղծ-գրագէտ Վահան Թէքէեանը, բոլորովին ուրիշ լեզու կը գործածէր, մինչեւ անգամ խոստովանելով Դաշնակցութեան առաքինութիւնները: Վէճերը կարճ կապելու եւ քաղաքական բոլոր հոսանքները գործակցութեան հրաւիրելու խօսքեր ալ արտասանեց:

Բայց, կարճ տեւեց մեղրալուսինը: Եգիպտոսի ներքին վէճը եւ իրենց խարուսիկ յաղթանակը սրեցին բանաստեղծապետին ալ ախորժակը, եւ հիմա մեր դիմացը ունինք Վահան Թէքէեանը, քինախնդիր եւ խառնակիչ:

Իր պայքարը նախ Եգիպտոսի Դաշնակցականներուն դէմ Հիմա դարձած է ամբողջ Դաշնակցութեան դէմ, ոստոստալով լայն ճակատի մը վրայ, որ ծածկուած է փշաթելերով եւ ականներով:

Թողո՛ւնք ինչ որ գրեց մինչեւ հիմա, եւ քննենք միայն «Արեւ»ի Մայիս 5ի խմբագրականը:

Բանաստեղծ-յանձնակատարը կը փորձէ «հանդարտ եւ անաչառ ոգւով» քննել «Դաշնակցութեան մէջ երեւան եկող նոր ուղղութիւնը», եւ թարթափումներ կը տեսնէ:

«Չեռանալով, Հայաստանէն եւ Ռուսաստանէն զատ, Թուրքիան ալ», Դաշնակցութիւնը իրրեւ թէ ուրիշ ընելիք չէ գտեր իւր տարուան ընթացքին, եթէ ոչ մխրճուիլ ազգային-քաղաքային գործերու մէջ: Բայց «անանկութեան» հանդիպելով, իմա սկսեր է հնչեցնել ազատագրութեան շեփորը, «իր մեծ ձիթորին վրայ մեծ եղանակները հնչեցնել զարձեալ, պզտիկ շեփորներն ու պզտիկ եղանակները մոռցնել աշխատելով»:

Եւ իրրեւ եղրակացութիւն այս «հանդարտ եւ անաչառ» վերլուծման, ռամկավար օրկանը ազնուաբա՛ր հետեւեալ խորհուրդը կուտայ Դաշնակցութեան.

— «Թէ անպատճառ «ընելիք» կ'ուզէ Դաշնակցութիւնը, այդ ընելիքը միմիայն հետեւեալը.— իր հաւաքաբար ծախողած ըլլալը ընդունելով, նախ լուծուիլ եւ ապա Թոյլ տալ իր անդամները որ անհատաբար նոր միջոց, նոր ելք փնտռեն իրենց օգտաբար ըլլալու ցանկութեան՝ իրենց պէս այդ ցանկութիւնը ունեցող ուրիշ շատերու հետ եւ ոչ թէ անոնց դէմ»:

«Վո՛ւյ, արեւուդ կոտրիմ, որդի՛, աս ի՛նչ խելացի բաներ կ'ըսես»— պիտի գոչէր մամիկս:

Մենամոլ փիլիսոփայ Քալֆոնուն անգամ չհամարձակեցաւ այսքան առաջ երթալ, իր հռչակաւոր գրքոյկը հրապարակ ձգած ատեն: Իսկ թէ հիմա, երեք տարի Հայաստան ապրելէ յետոյ, ի՛նչ կը մտածէ առանձնապէս այդ հրատարակութեան համար,— հարց մըն է որուն պատասխանը օր մը կ'իմանանք:

Ուրեմն, Երեւանի առաքեալներէն չետոյ, ռամկավար լուսաւորի՛չներն ալ մէկ միջոց կը գտնեն հայ ժողովուրդը փրկելու, — լուծել Դաշնակցութիւնը:

Երանի՛ թէ կարելի ըլլար այդպիսի հրաշք մը, ամբողջ ժողովուրդ մը փրկելով ծանր առաքելութեան մը պատասխանատուութենէն:

Այդ հրաշքը կատարուած ատեն, մեծ շունչ մը պիտի առնէին ոչ միայն Դաշնակցականները, այլ եւ հայ ժողովուրդը իրաւ:

Որովհետեւ, իսկապէս լրացած պիտի ըլլար հայկական ազատագրութեան գործը, քանի որ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, քանասուն տարիէ ի վեր կ'ապրի, կը տեւէ ու կը զօրանայ միայն եւ միայն ա՛յդ նպատակին համար:

Փորձենք և ձախողեցա՞ւ: Այդ բան մը չապացուցաներ: Իրապէս ձնչայտ մարդ մը, երբ դատաստան կը տեսնէ, պէտք է աչքի առջեւ ունենայ կատարուած գործի մը ամբողջութիւնը, յաջողածն ու ձախողածը, վաստակն ու ՀԱՍը:

Այլ եւս վերջացա՞ծ է իր դերը, — Այդ հարցին պատասխանը Թէքէեանները չէ որ պիտի տան, այլ Դաշնակցականները ինքնք եւ անոնք որ Դաշնակցական կ'ըլլան իրարու ետեւէ, ամենաառաջ բոլոր ձախողանքներուն եւ աչքէն ու ձախէն տեղացող արհաւածներուն:

Պատասխանը պիտի տայ մանաւանդ հայ ժողովուրդը, միշտ ամէն ընդ միշտ երես դարձնելով Դաշնակցութեան, եւ համաձայնելով երեւանի «փրկիչ»ներուն կամ ռամկավար ժամկոչներուն բոլորտիքը:

Եւ յետոյ, եթէ Դաշնակցութիւնը ընելիք չունի, հապա ինչ է Թանկագին «ընելիքը» սա ծիրանած տիրացուներուն եւ պիտղոսաւոր բոշաներուն, որ ռամկավար կուսակցութիւն կը կազմեն:

... Զափազանց երկար է եւ տաղտկալի՝ այս նիւթին քննութիւնը:

Այսօր կը փակենք կարճ խօսքով մը,— ինչպէս համայնավարներուն, ռամկավարներո՛ւն ալ իրական մտահոգութիւնը այս գործին մէջ, ոչ թէ հայ ժողովուրդին հոգն է, այլ անկածի, անկարի հոգեբանութիւնը:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան, իրական եւ յարաճուն ուժին ջնջաւանջը:

Շ.

ՏՈՄՍԵՐ

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ԵՒ ԱՆԿՈՒՄ

Ի՛նչ անսպառ խորհրդածութիւններ կը ներշնչէ օրուան լուրը մը, որ հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի Մայիս 15ի Թիւին մէջ:

Էնկիւրի որոշած է սահմանափակել պոլսոյ դեղարաններու Թիւը, Ընատոլու փոխադրելու համար դեղերն ու ժարդիկը:

Ինչպէս կը նախատեսուէր, այստեղ ալ կարեւոր դեր կատարած է «Թիւրք օղլու Թիւրք»ի քաղաքականութիւնը, եւ առաջին հարուածը կ'իջնէ ոչ-Թուրքերու, մանաւանդ Հայերու գլխուն:

Այդ ոչինչ:

«Արկածեալներուն» մէջ կը փայլին կարգ մը անուններ,— Արմենակ պէյ Զպուքեան, Նուպար պէյ Թօզան եւլն,— գործօն անդամները «Թուրքեւհայ բարձրացման Միութեան», որ այնքան աղմուկ հանեց ատեն մը:

Այս խեղճերը, իրենց գլուխն ունենալով Ցոքդ. եաղուպեանը, տասը կտոր կ'ըլլային, իրենք զի րենք Թուրք ցուցնելու համար: Արմենակ պէյը տունէ տուն կը պտտէր անդամավճար հաւաքելու: Ցոքդ. եաղուպը Թէյասեղանի կը հրաւիրէր հին ու նոր Թուրք պէյեր, եւ իր մեռած մօրը «եաշմաք»ը վկայութեան կը կանչէր, ապացուցանելու համար Թէ սկիզբէն ի վեր Թուրքի պէս մտածեր եւ Թուրքի պէս ապրեր են:

Նոյն իսկ հպարտութեամբ կը պատմէր, Թուրք Թերթի մը մէջ, Թէ ի՛նչպէս պուլկարական կապտանէն ազատեց շանսատակ պէհլէտտին շաքիրը...:

Եւ դեռ ի՛նչ հաւատարմական սրտազեղումներ:

Եւ աիւասիկ վարձքը.— երեք օրէն փակէ դեղարանդ, եթէ ոչ . . .

Բարձրացա՛ն, բարձրացա՛ն, «փա՛ռք ի բարձունս» երգելու համար Ազիզ Նասիներու եւ Հիսամէտտին պէյերու արեւուն: Իրենց ուսերուն վրայ բարձրացուցին զանազան ոչնչութիւններ, — բայց իրենց խանութներն անգամ չկրցան փրկել:

Նորէն ամէնէն խելացին Ցոքդ. եաղուպն էր, որ ունեցածէ-չունեցածը փրկեց եւ չուեց...

ՎԱՀԷ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Կը տեղեկանանք թէ երկու Հայ գոնարավաճառներ՝ Պ. Պ. Արմենակ Համբարձումեան եւ Խաչիկ Մաճեան 250,000 ական ֆրանք տրամադրած են, հայկական ֆիլմեր պատրաստելու համար: Ֆրանսական շարժանկարի ընկերութիւն մը եւս հետաքրքրուելով, նոյն նպատակին կը տրամադրէ 500,000 ֆրանք: Այս մէկ միլիոն ֆրանք դրամագլուխով նախ պիտի պատրաստուի Անդրանիկ ֆիլմը:

Այս ձեռնարկին թելադրիչը եղած է յայտնի դերասան Ա. Շահխաթունի, որ գլխաւոր հեղինակը եւ կազմակերպիչը պիտի ըլլայ պատրաստելիք ֆիլմերուն եւ մօտերս Պուլկարիա պիտի երթայ, կամաւորական կոիւներու շարժանկարը առնելու համար:

ՀԱՅՑԱՆ «ԼԲԵԱԼ» ԳՈՑԲԵՐԸ

Վերջին Թղթաբերով առնուած պոլսոյ Թերթերը կը գրեն Թէ՝ ըստ ոյուած է ծախել Հայոց «լքեալ» գոյքերը, եւ փոխարժէքը պետական գանձին հասոյթ արձանագրել: Ինչպէս յայտնի է, այս տեսակ կալուածները Թուրք գաղթականներուն չեն յատկացուիր այլեւս:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալերէն դաշնագիրը կնքուած:

Պերլինէն կը հեռագրեն Մայիս 15 Թուականով.—

Աշխէնքէն հասած տեղեկութեան մը համաձայն, իտալեԹուրք դաշինքը վերջնապէս ստորագրուած է Էնկիւրիի մէջ Մայիս 14ին՝ արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի եւ իտալական դեսպան Պարոնէ տ'Օրսինիի միջեւ:

Դաշնագիրը կը բաղկանայ նախաբանէ մը, 17 յօդուածներէ եւ յաւելուածէ մը, որով Թուրքիա մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայէ Անատոլուի մէջ իտալական դրամագլուխին եւ առեւտուրին: Միւս կողմէ կը նախատեսուի որ այդ դաշնագրին կրնան յարիլ կարգ մը պալքանեան պետութիւններ, մասնաւորապէս Պուլկարիա: կը մնայ ճշտել մէկ կէտ միայն, այն Թէ դաշնագիրը քանի՛ տարուան համար կնքուած է:

Այս դաշնագիրը կարեւոր է Իտալիոյ համար, այն տեսակէտով որ Ալպանիոյ մէջ ո՛և է գործողութիւն կատարած ատեն, Թուրքիոյ, հաւանաբար նաեւ Յունաստանի չեզոքութիւնը պիտի ստանայ:

Իտալիոյ դիւանագիտութիւնը Մոս. Առեւելքի մէջ

«Ճան»ի Հռոմի Թղթակիցը կը գրէ.—

Իտալական մամուլը վեր հանելով այն իրողութիւնը Թէ Տարտանէլլէն անցնող իտալական նաւերու տարողութիւնը գլած անցած է անգլիականը, կ'ըսեն Թէ ատիկա լաւագոյն ապացոյց մըն է որ Իտալիա մեծ մղումով կուտայ Արեւելքի մէջ Թափանցումի եւ առեւտրական ծաւալումի: «Ռոմա» Թերթը կը գրէ այս առիթով Թէ Արեւելեան Միջերկրականի ծովային ճամբաներուն վրայ կացութիւնը ամէն օր կը բարելաւուի ի նպաստ Իտալիոյ առեւտրական նաւատորմին, որ այս ձեւով կը կազմէ «ապահով գէնքը՝ երաշխաւորելու համար Իտալիոյ կատարեալ յաղթանակը Արեւելքի իր խաղաղ եւ յաղթական յառաջխաղացումին մէջ»:

Նոյն Թերթին համաձայն, արեւելեան շուկաներու այս յաղթանակը պիտի դիւրանայ եւ աւելի արագ պիտի կատարուի՝ շնորհիւ Իտալիոյ, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուելիք դաշինքներուն: Ըլլա՛յ ոչ-յարձակողական երրեակ համաձայնութիւն, ըլլայ բարեկամական երեք անջատ դաշնագիր, փոխադարձ վստահութիւնը պիտի վերածնի երեք երկիրներու միջեւ, եւ այս դէպքը ամրապնդելով խաղաղութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ՝ տնտեսական նոր մղում մը պիտի տայ աշխարհի այդ մասին մէջ: Ըստ «Ռոմա»յի, իտալական ճարտարարուեստը այժմէն իսկ կը գտնուի գործունէութեան եւ Թափանցումի ընդարձակ դաշտի մը առջեւ, որովհետեւ Յունաստան, մասնաւորապէս Թուրքիա բազմաթիւ եւ կարեւոր շուկաներ կրնան մատուցանել իրեն: Այսպէսով, Իտալիոյ բանւոր դասակարգը ապահով պիտի ըլլայ Թէ տեւական եւ շահաւոր գործ պիտի ունենայ: կ'ըսուի Թէ Թուրք կառավարութիւնը արդէն կարեւոր ապսպրանքներ ըրած է Իտալիոյ նաւարաններուն եւ ուրիշ հաստատութեանց: Մէկ խօսքով, իտալական մամուլը կը գուշակէ Թէ խիստ մօտ ատենէն տնտեսական գօրաւոր Թափանցում տեղի պիտի ունենայ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ, իմեծ շահ իտալական ճարտարարուեստին եւ առեւտուրին:

Պրիան եւ Շթրեզեման թուելատրուած:

Գերմանիոյ արտաքին նախարար Տոքթ. Շթրեզեմանի հիւանդութիւնը ծանրացած է: Պերլինէն հեռագրի մը համաձայն, միայն հրաշք մը պիտի կրնայ փրկել զայն: Բացի ստամոքսէն եւ աղիքներէն, նախարարը կը տառապի նաեւ երիկամունքի հիւանդութենէ: Վերջին 24 ժամուան ընթացքին երիկամունքները իրենց պաշտօնը չեն կատարած և բժիշկները աղետաւոր կը գտնեն այս պարագան: Պերլինի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ. շատեր գիշերը մինչեւ ուշ ատեն կը սպասեն՝ տեղեկութիւն առնելու համար նախարարի առողջական վիճակին մասին: Ֆրանսական Թերթերն ալ համակրանքով կ'արտայայտուին՝ Լոքառնոյի այս գլխաւոր հեղինակին մասին:

*** Շիքակօ Թրիպիւն կը գրէ.— *Փարիզի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ ժամանակէ մը ի վեր շրջող այն գրոյցը Թէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի վերջին նստաշրջանի պատուիրա՛կներէն ոմանք Թուենաւորուած են, կը հաստատուի Շթրեզեմանի հիւանդութեամբ: Ամէնէն առաջ հիւանդացաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Պրիան. անկէ յետոյ լուր առնուեցաւ Թէ ուրիշ պատուիրակներ ալ հիւանդացած են: Բժիշկներու ախտաճանաչութեան համաձայն, բոլորն ալ նոյն ցաւէն կը տառապին, հետեւաբար եւ հիւանդութեան մանրէները նոյն աղբիւրէն տարածուած են: Ոմանք կ'ըսեն Թէ ժընեւի մէջ այդ պետական մարդոց խմած ջուրը գէշ էր. ուրիշներու համաձայն, անիշխանականները մանրէներ ղրած են արտաքին նախարարներու ըմպելիին կամ կերակուրին մէջ:*

Մեջլիսի նոր ընտրութիւնները

Թէհրանէն կը հեռագրեն Թէ խորհրդարանային նոր ընտրութեանց պայքարը սկսած է: կառավարութիւնը կը ջնջէ «անբաղձալի» Թեկնածուները, արգիլելով անոնց ընտրական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ժէ. Ցանկ

	Ֆր.
Լանսէի ժող. ցանծնախումբին հանգանակութիւնը	558.—
Մեսրոպ կիւրեղեան, Վէրվ	10.—
Կէմէրէկի Հայր. Միութիւն, Պէլճոռ	200.—
Մ. Վարանդեան	25.—
Հ. Ց. Դ. փրիվայի ենթակոմիտէին հանգանակութիւնը	256.—
Փոքրիկն Գուրգէն Վ. Քրմոյեան, իր գանձանակի դրամը	25.70
Կարապետ Սինանեան	15.—
Ցարութիւն Ագեան	10.—
Ցոքդ. Մ. Նորայր	50.—
Հայ աշակերտ մը	10.—
Լիոնի Զէնկիլէրցիներու հանգանակութիւնը.—	
Ցարէթ Մարգարեան ընտանիք	50.—
Մինաս Երամեան	50.—
Սողոմոն Պօտուրեան	25.—
Տ. եւ Տիկ. Քոփարանեան	50.—
Տ. եւ Տիկ. Մ. Փէհլիվանեան, Վիէննէն	30.—
Նորայր Մարգարեան *Պօսթֆէտէն*	20.—
Ցարութիւն Պօղոսեան	50.—
Գումար	1434.70
Ժ. Ցանկին գումարը	17,777.30
Ընդհ. գումար	19,212.—

×

. . . Խմբագիր,

Լսեցինք Ֆիլիպէի հայութեան ազէտը եւ մեր փախստական եղբայրներու տաժանելի վիճակը մղկտացուց մեր սիրտը: Ուզեցինք մեր լուման ալ խառնել ընդհանուր գումարին եւ մեր փոքրաթիւ բանւորական գաղութէն 558 Ֆր. հաւաքեցինք, այն յամոզումով, որ գոնէ օրուան հաց տրուի մեր վշտակիր եղբայրներուն:

Ժողովրդական ցանծնախումբի անդամներ՝ Ա. Յարութեան, Հմայեակ Զայիրեան, Յ. Ա. Բապեան, Ա. Ալէքսանեան:

Լանսէ, 14 Մայիս

ԽՄԲ.— Ցանկը յաջորդով:

×

. . . Խմբագիր,

Նկատի ունենալով հազարաւոր ընտանիքներու դժբախտ վիճակը եւ մենք մեր մորթերուն վրայ զգացած ըլլալով չքաւորութիւնը, մեր սրտաբուխ բայց հիմեստ նուէրը, 200 Ֆրանք, կը ներփակենք, ձեր միջոցաւ ղրկուելու համար Պուլկարիոյ ադետեալներու:

Կէմէրէկի Հայր. Միութիւն Պէլճոռ

×

. . . Խմբագիր,

Մարդիկ քարէ սիրտ ունենալու են, լուռ եւ անտարբեր մնալու համար սրտակեղեք կոչերուն, ու քսաներեք պատմութիւններուն հանդէպ, որ մեզ կը հասնին հեռաւոր Պուլկարիայէն, ձեր Թերթին միջոցաւ:

Իրեր բոլորին պարտքն է օգնել: Ուրեմն չէնկիլէրցիներս որ ամբողջ կազմով քանի մը ընտանիքներէ կը բաղկանանք, մեզ կը ղրկենք 275 Ֆր. (Տես ցանկը):

. . . Խմբագիր,

Կարդալով, Յառաջի սրտաշարժ խմբագրականները, կը փութանք աջակցիլ մեր սիրելի եւ արկածեալ հայրենակիցներուն:

Գաղութս կը բաղկանայ 70 հոգիէ: Բոլորն ալ կ'աշխատին մետաքսի գործարաններու մէջ, եւ հազիւ օրապահիկ մը կրնան ճարել: Բայց կրցանք 256 Ֆր. հաւաքել եւ մեզի ղրկել:

Հ. Յ. Դ. Ենթակոմիտէ

Փրիվա, 15 Մայիս

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԵՒ ՊՈՒՐՉԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՐԾԻՔ ՄԸ ԱՌԱՋԱՐԿԵԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՄԻՆԻՍԹԸՐ ՀԱՐ. ՀԱՅԿԱԶՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ

Ինչ յօդուածէ մի թուրքական «Ութըմադե» խորագրեալ թերթ կը գրէ Թուրքիոյ վարչապետ Մինիսթըր Ճայարի թիւրքոյ հետ ունեցած հարցազրոյցին մասին։ Հետաքրքրական է տեսնել, թէ ինչպէս կը ներկայացնէ թուրքական մամուլը Հայկական Հարցի լուծման ուղիները։

Ինչպէս յայտնի է, Մինիսթըր Ճայարի Ամերիկա կատարած ճամբորդութեան նպատակներէն մին եղաւ Ամերիկայի կառավարութեան հետ խորհրդակցիլ Հայկական Հարցի մասին։ Ամերիկա ինքնին չունի Հայկական Հարցի հետ որևէ առնչութիւն, սակայն Ամերիկա կրնայ ազդեցիկ դեր մը կատարել Հայկական Հարցի լուծման մէջ, որովհետև Ամերիկա ունի ուժեղ ազդեցութիւն մը Եւրոպայի վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Ֆրանսայի վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Իտալիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Ֆրանսայի վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Ճապոնիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Չինաստանի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Ֆրանսայի վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Պելճիքայի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Հոլանտայի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Շուէտի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Նորվեկիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Դանիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Իսպանիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Պորտուգալիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Յունաստանի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Սերպիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Ռումանիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Պուլկարիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Հունգարիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Չեխոսլովաքիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Լեհաստանի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Ռուսիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Թուրքիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Հայաստանի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Ասորիքի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Պաղեստինի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Եգիպտոսի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Սուդանի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Լիբիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Թունիսի վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Ալճերիոյ վրայ, որ իր հերթին կրնայ ազդել Անգլիոյ վրայ։ Ամերիկա կրնայ ազդել Մարոկոյի

ՅԱՆԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԳՅԱՆԱՑՈՒՄ ՎԱՇԻՆԳՏՈՆԻ

(Ընդհատուած «Աղաւնի»-ին)

— Ա՛խ, ինչ էշ եմ եղել, որ չեմ ուզել ամուսնանալ Ասլանի հետ, ասում էր Հերմինէն իր ընկերուհուն, որ գալով տեսնելու նորապսակներին, ինքն էլ ուզում էր ամուսնանալ։ Ասլանը հարուստ տղայ էր, ինչո՞ւ չեմ ամուսնացել նրա հետ, ինչո՞ւ... Ես ինձ համար ամենաերջանիկ կինն եմ պատկերացնում, որ ամուսնացած է Ասլանի հետ։

Հերմինէն ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ Ասլանի հետ։ Ասլանը հարուստ տղայ էր, ինչպէս ասում էր ինքը Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը գեղեցիկ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը ազնիւ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը խելացի տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը ազնիւ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։

Ասլանը ազնիւ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը խելացի տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը գեղեցիկ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը հարուստ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։

Հերմինէն ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ Ասլանի հետ։ Ասլանը հարուստ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը գեղեցիկ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը ազնիւ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը խելացի տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։

Ասլանը ազնիւ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը գեղեցիկ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը հարուստ տղայ էր, ինչպէս ասում էր Հերմինէն, բայց ինչո՞ւ էր ուզում ամուսնանալ նրա հետ։ Ասլանը խելացի

թուղթիկներու եւ շրջաբերականներու տպագրութիւնն ու բաշխումը: Այս առթիւ բազմաթիւ բողոքներ կ'ըլլան, սակայն կառավարական թեկնածուները կը բացատրեն թէ քափիթիւլասիոնները ջնջուած ըլլալով, կառավարութիւնը կը փափաքի ունենալ Խորհրդարան մը, որ հաւանի անհրաժեշտ բարենորոգումները մտցնել: Պարսիկ կառավարութիւնը չուզեր որ կրօնաւորներ մտնեն Խորհրդարանին մէջ:

Անգլիայէն եւ Ֆրանսայէն յետոյ, Ամերիկայի հետ եւս կնքուեցաւ դաշնագիր մը, որով մաքսային դիւրութիւններ կը տրուին:

Դաւանեալ երկրաշարժ Կովկասի մէջ

Գրեցինք թէ Շաբաթ օր երկրաշարժ պատահած է Կովկասի մէջ, առանց մեծ վնաս պատճառելու:

Մոսկուայէն Մայիս 15 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այդ օրը Թիֆլիսի շրջանին մէջ ցնցումներու շարք մը զգացուած է՝ խորունկ յուզում առաջ բերելով բնակչութեան մէջ, որ խուճապի մատնուած է:

Մինչեւ հիմա մարդկային զոհի մասին տեղեկութիւն չկայ, սակայն նիւթական վնասները մեծ են:

ՈՒՐԻՇ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՀՐԱԲՈՒԽ

Ճամպայէն կը հաղորդեն որ կղզիին կեդրոնական մասին՝ «Պանկոէմասի» մէջ լուրջ երկրաշարժ պատահած է, որուն յաջորդած է հրաբխային ժայթքում մը: «Թիմպանք» գիւղին մօտ յանկարծակի բացուեցան հրաբուխի բերաններ՝ դուրս պոռթկալով մոխիր եւ քար: Աւսոր ալ յաջորդեց երկու մեղր թանձրութեամբ լաւայի ժայթքումը:

Երկրաշարժը ազդարարութիւն մը եղած էր բնակիչներուն, այնպէս որ երբ հրաբուխը սկսաւ մոխիր ու քար ժայթքել, խուճապահար փախան դէպի բաց դաշտերը: Մարդկային զոհ չկայ: Բազմաթիւ տուներ ու փողոցներ ծածկուեցան լաւայի տակ, որ գետի պէս կը հոսի:

∴ Ճափոնէն, Փերուէն եւ Հասարակածէն եւս երկրաշարժի լուրեր կը հասնին: Փերուի «Շաշափազաս» քաղաքը կիսովին քանդուած է երկրաշարժէ եւ երեք հոգի մեռած են: Ցնցումին յաջորդած է տեղատարափ անձրեւ մը:

Նոր փոխառութիւնը 10 միլիառ կը բերէ

Մայիս 7ին կառավարութիւնը հրապարակ հանած էր ամբապնդման փոխառութիւն մը 100ին 5 տոկոսով, երերուն պարտքի եւ Պանք տը Ֆրանսի պարտքին մէկ մասը վճարելու համար:

Ութ օրուան ընթացքին Ֆրանսայէն եւ արտասահմանէն 10 միլիառ ֆրանքի պարտաթուղթ գնուած ըլլալով, վարչապետ եւ ելմտական նախարար Փուանքարէ որոշեց Մայիս 15ի իրիկունէն սկսեալ դադրեցնել նոր պարտաթուղթերուն շրջաբերութիւնը՝ կանխիկ դրամով:

Մինչեւ Յունիս 8 պիտի ընդունուին պետական որոշ պարտաթուղթեր՝ փոխանակուելու համար նոր պարտաթուղթերուն հետ:

Ֆրանկիստական քանակցութիւնները

Թանճէրի մասին Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ կատարուած բանակցութիւնները աւարտելու վրայ են: Նոր կնքուելիք համաձայնութենէն մեծապէս պիտի օգտուին Իտալացիները: Անոնք ոչ միայն աւելի թիւով պատուիրակներ պիտի ունենան Թանճէրի վարչական յանձնաժողովին մէջ, այլ նաեւ աթոռ մը՝ ոստիկանական պաշտօնատան եւ կառավարական յանձնաժողովին մօտ:

Միւս կողմէ Ֆրանսա ընդունած է ինպաստ Իտալիոյ սահմանագլուխի սրբագրութիւն կատարել կապէզայի կողմէն, որ Թունուզը կը կապէ Տրիպոլիսի: Ֆրանսա տրամադիր է նաեւ զիջումներ ընել՝ Թունուզի իտալական գաղութներուն համար:

72 ուխտաւորներ խեղդուած

Թէհրանէն կը հեռագրեն Մայիս 15 թուականով.—

Երէկ գիշեր Պարսից ծոցին մէջ անձնաւոր շոգենաւ մը ընդհարեցաւ երկսեռ 72 ուխտաւորներ փոխադրող առագաստանաւի մը, որ քանի մը վայրկեանի մէջ ընկղմեցաւ: Կը կարծուի թէ միայն 4 հոգի կրցած են ազատուիլ: Անձնաւոր շոգենաւը կը ճամբորդէր բոլոր լոյսերը մարած վիճակի մէջ:

Թուրք հաւատարմագրեալներ Իզմիրի մէջ

Իզմիրի ոստիկանութիւնը քննութիւններ կը կատարէ այն յայտարարութիւններուն մասին, որոնք Մայիս Մէկին ինքնաշարժ էին քաղաքին զանազան մասերուն մէջ: Այդ յայտարարութիւնները բանուորները կը հրաւիրեն համայնավարութեան, ըսելով թէ կառավարութիւնը ոչ մէկ օժանդակութիւն կ'ընէ բանուորներուն, մինչդեռ կ'օժանդակէ Ամուսնութեզատէներուն եւ Նէմլիզատէներուն: Իզմիրի մէջ երկու համայնավարներ եւս ձերբակալուած են: Ասոնցմէ մէկը Թանկօ Թէվֆիքն է, որ անցեալ անգամ համայնավարներու հետ Պոլսոյ մէջ դատուած եւ անպարտ արձակուելէ յետոյ կրկին Իզմիր գացած էր: Միւսն է Թուրնաճի Բաղըպ:

Ձերբակալուած են նաեւ հետեւեալ անձերը. Սմբռումճացի ատաղձագործ Հիլմի, Նազըֆ, Պօշնաք Ատէմ, եւ Ահմէտ Համտի: Ասոնց նախագահն է Սմբռումճացի Հիլմի:

Ձերբակալուածները խոստովանած են իրենց յանցանքը, ըսելով թէ գիշերանց փակցուցած են յայտարարութիւնները, առանց տեղեակ ըլլալու անոնց պարունակութեան:

ՏԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Սէն-Տրնիի ելեկտրական կայանին մէջ պատահած արկածի մը հետեւանքով, երէկ առաւօտ ժամը 7,30ին Մէթրոնները յանկարծ կանգ առին բոլոր գիծերուն վրայ: Այդ ժամուն գործի գացող աշխատաւորները ոտիպռանցան դուրս ելլել եւ հետիոտն երթալ իրենց տեղերը: Ժամը 8.15ին երթեւեկը վերսկսաւ:

ԻՇԽԱՆ ԿԱՐՈՂ երէկ Անգլիայէն Պելճիքա մեկնեցաւ: Հաւանաբար պիտի բնակի Արաէնի դղեակին մէջ:

ՋՕՐ. ՆՈՊԻԼԷ «Իտալիա» դեկաւոր օդապարիկով Շիւիցպէրկէն ճամբայ ելաւ դէպի հիւսիսային բեւեռ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷն կը հեռագրեն թէ Սմոլենսկի մէջ կէփէուն ձերբակալած է 29 գաղտնի ոստիկաններ, որոնք միլիոնաւոր բուբլիի գեղծում կատարած էին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՄԲՈՂՋ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի շրջանի խումբերու ներկայացուցիչները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, 60 Rue des Ecoles սրճարանին վերնայարկը:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Ալֆորվիլ.— Այս Շբ. գիշեր ժամը 8.30ին, «Երիտասարդաց Ակումբ»ին մէջ, 138 Rue Etienne Dolet.

Նիւթ՝ Հ.Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

Կը խօսին՝ ընկերներ Անդրէ ՏԷր Օհանեան և Վ. Համբարձումեան:

Պէլվիլ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 120 Bld. de Belleville*ի սրահին մէջ:*

Կը խօսին ընկերներ՝ Թ. Մեճատուրեան և Լ. Մելիք-Դադաեան:

ՊՈՒԱ-ԲՈԼՈՆՊ-ԱՆԻԼԻՒ.— Այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Պուա-Քոլոնպ, Place Comète, Bureau de Tabac*ի վերնայարկը:*

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին ընկերներ՝ Աբօ Աբեան եւ Արմէն Պատուճի:

ՄԱՐՍԷԼ.— Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին:

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին՝ ընկերներ Լեւոն Մօզեան եւ Աշոտ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

„ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ"

(ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ *1914*ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՕԶԱՆ)

Գրեց՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ: Հրատարակութիւն Հ. Յ. Դ. Ամերիկայի կեդրոնկոմիտէի, շուրջ 500 մեծադիր էջ, ընտիր թուղթի վրայ:

Նիւթէն դուրս՝ մօտ 200 նկար, գործիչներ, տեսարաններ, քարտէսներ, դրամներ եւայլն:

Մեծ գունաւոր քարտէս, Հայաստանը բոլոր սահմաններով: կողքին վրայ հայկական դրօշը գունաւոր:

ԳԻՆ 2 ՏՈԼԱՐ

Գիմել՝ Mlle S. Agopianի, Imp. «Navarre». 5 Rue Gobelins, Paris (13e):

Ամերիկայի համար՝ «Հայրենիք»ի գրասենեակը, 13-15 Shawmut St.-Boston. կարելի է ստանալ նաեւ «ցաւաց»ի խմբագրատունէն:

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ԹԱՏՐՈՆ ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ

10, Rue de l'Orient, (Métro: BLANCHE)

20 Մայիս 1928, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԿԱՎՈՒՕՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԿԸ ԹԱՂԱՑ **ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ**

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՔՈՄԻՏԷԻ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ

Է. Պլումի եւ Ռ. Թօշէի, Թարգմ. Ս. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին.— Ձաշարաններ՝ Լիլա եւ Ֆլորիա, սափրիչներ՝ Յակոբեան, 8 Rue Domat, եւ Արշակ Էորգեան, 11 Rue de Nesles (Odéon), եւ Ճաշարան վաճրամ, 8 Rue Jouy-Rouve (Belleville).

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՁՈՀԵՐՈՒՆ

Հ. Յ. Դ. կրասի Քրիստափոր խումբին նախաձեռնութեամբ կատարուած հանգանակութիւնը.

Ա. Տէր Վարդանեան 50, Մ. Տէրտէրեան 50, Վ. Ալօեան 25, Յ. Դագլիկեան 20, Յ. Սէմէրճեան 25, Մ. Մէրաքեան 20, Պ. Թոթիկեան 20, Ա. Գասպարեան 20, Հ. Աբրահամեան, Յ. Սէմէրճեան, Ա. Գրիգորեան, Ա. Վահանեան, Հ. Ոսկեան, Վ. Մինասեան, Պ. Փափազեան, Շ. Զալքեան՝ 10ական, Օ. Սէմէրճեան, Մ. Զարիֆեան, Հ. Շէրպէկեան, Ս. Տիւնկէլեան, Հ. Գալայճեան, Հ. Գլօեան, Մ. Տիւնկէլեան, Կ. Ուզունեան, Մ. Տիպլաեան, Գ. Զալքեան, Ա. Հէլմաճեան, Յ. Նաքաշեան, Մ. Պէքէրեան՝ 5ական: Գումար 375 ֆրանք:

(Տես «ցաւաց» 16 Մայիս)

Շավիլ եւ վիրօֆլէ ֆաստատուած հայ ընտանիքներէն, նախաձեռնութեամբ Պ. Պ. Մ. Տէմիրճեանի եւ Պ. Հայրապետեանի, հաւաքուած գումարներու ցանկը.—

Օ. Տէմիրճեան 20, Պ. Հայրապետեան 10, Փանոսեան ընտանիք 20, Հ. Աթանեան 10, Ոմն, Մ. Մկրտիչեան, Կ. Օհանեան, Գ. Մինասեան՝ 5ական, Յ. Բարսեղեան 10, Պ. Պետեան 15, Պ. Համբարեան, Օ. Թօրանեան, Ն. Փանոսեան, Փափազեան ընտանիք, Ն. Քիւլլեան՝ 10ական, Ռ. Տէմիրեան 20, Ճ. Ճանիկեան 10, Յ. Զագըճեան 10, Մօրօզեան 5, Կ. Զըպուքճեան 5, Ա. Գալաբըճեան 10, Վ. Փափազեան 50, Քիւրտեան 2, Մ. Դաւիթեան, Խուպէսէրեան, Զ. Օհանեան՝ 10ական, Լ. Պէտիկեան 5, Օ. Թօրիկեան 5, Գասէպեան 2, Ռ. Տէր Դաւիթեան, Պ. Գասապեան, Կ. Պաչըրլեան, Վ. Ալթունեան, Տօղրամաճեան եղբարք, Մ. Սարգիսեան՝ 10ական, Գ. Պէրպէրեան, Ա. Իսրայէլեան, Օ. Երամեան, Հ. Շէտաւնեան, Հ. Ժամկոչեան, Մ. Կարմիրեան՝ 5ական, Գ. Պօյաճեան, Թ. Եղիազարեան, Մ. Տէր Մաթիսեան, Գ. Կիւլեան, Ա. Նիկողոսեան, Վ. Նիկողոսեան, Յ. Նազարէթեան, Տիկ. Դանիէլեան, Կ. Թազըմճեան՝ 10ական, Ոմն, Գ. Շամլեան, Վ. Վարդիվանեան՝ 5ական, Տիկ. Գ. Թազըմճեան 20, Թազըմճեան ընտանիք 50 ֆրանք: Գումար 574 ֆրանք:

(Տես «ցաւաց» 16 Մայիս)

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ: Նիւթ՝ Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործունէութիւնը: Կը նախագահէ Ընկ. Պ. Հիւսեան: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

Լիոնի Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Ներկայանալ անդամատետրով:

Ցեսլինի կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Քաֆէ տը լա Փէյի սրահը: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ներկայանալ անդամատետրերով: Ներկայ պիտի ըլլան շրջանային կոմիտէի լիազօրները: Կը խնդրուի գաւառներէն եկող ընկերներէն ներկայանալ անդամատետրով կամ վկայագրով:

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԻ ՀՐՃՈՒԻՉ ու ԺՊՏՂ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխագրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով: Դիպարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ:

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19, Կիրակի 9—12:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ **Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ**

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պէլվիլ

Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Թ Ա Ր Մ *Լ Ա Ւ* *Ա Ժ Ա Ն*

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր

Չոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր:

Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ: Մեծաքանակի համար դիմել՝ ԽԱՆՋԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,

Par Allauch, Marseille, France.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆՔ

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41

Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւա N. D. de Lorette

Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14-19, Կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

50 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ՋԵՂՁ

Նշանաւոնները (768 էջ) 40, Պէն-Հուր 35, Թագաւոր Լերանց 10, Սիրահարի մը դասերը 10, Աբբա Գօնսթանթէն 10, Ոսկեղէն բանալի Ֆր. լեզուի 12, Ինքնուսուցիչ-զրուցատրութիւն 6, 7, 10, Ֆր.-հայ բառարան 8,25, 70, Հայ-Ֆր. բառարան 15,70, Հայ. մեծ քարտէսը 20, Հրաշագործ Ճաքիրը 5, 10, Դիահնդրան ժէջէն 2, Վարդանանք 5, Մելիհա Նուրի հանդէմ 5, Բանի սիրուբառաք 3, Հին Աստուածներ 15, Հօճա Նասրէտտին 17.50, Կէս-կոյսեր 20, Թէոտորա 10, Աշուղ Ղարիպ 5, Մտերիմ զրոյցներ 30, Բարեկենդանի անկուտիները 2, ԵՐԱՋԱՒԱՆ 5, 6, 8, 10, 20, ԵՐԳԱՐԱՆ 3, 5, 10, 25, 30, 40, Տօքթ. Քիւրի խրատուիլակները 10, Երկու խուլեր 2, Հարիւրապետ Քօքլիքօ 20, Կարմիր ժամուց 10, Արշին մալ ալան 4, Օտարը (Հայկոդր.) 5, Խաղամոլ Մապիւս 12,50, Լուսաբեր ընթերցարան Ա. Բ. Գ. Դ. տարիներ 8, 10, 12, 14, Սրտին ձայնը 25, Վանակնին սէրը 15, Նատիա 10, Անոյշ 5, Ոսկի եռանկիւնը (312 էջ) 25, Աղջկան մը ւիշատակարանը (Տքթ. Փաշայեան) 7.50, Խղճմտիլիկ աղջիկը (Ա. Արփիարեան) 7.50, Արսէն Լիւպէն 9, Շէրլօք Հօլմս 7, Թոքաքատը 3, Ջերմամիզութիւն 3, Սիրոյ խրանին առջեւ 4, Լուսաբեր այբենարան 5:

Ինչպէս նաեւ ամէն ուզուած գիրք: Պահանջեցէ՛ք մեր 40 էջնոց ՆՈՐ գրացուցակը որ լեցուն է ձեր ուզածներով եւ կը պարունակէ հազարումէկ տեսակ գիրքեր ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ գիներով: Դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 RueKléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵԻՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով:

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլացեկոմ (քալայ): Ձաշարաններու համար մասնաւոր գերդ:

Կը ստանձնենք ինչ կտորէ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն:

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)

Tél. Archives 37-07:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԻ Գրասիրաց միութեան դասախօսական ժողովները 20 եւ 21 Մայիս ժամը 7.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը դասախօսէ՝ Կ. Թոլայեան: Նիւթ՝ 1. Պատմութեան եւ հայրենի աւանդութեանց արժէքները, 2. Կուսակցութիւններու եւ ազգ. միութիւններու կարեւորութիւնը գադութներու մէջ:

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նահանգի հայրենակցական միութեան ընդհանուր ժողովը՝ այս Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Ֆլորիան վերնայարկը, 61 Rue Mr. le Prince: կը խնդրուի անդամ-անդամուհիներէ ոք. րոշեալ ժամուն ներկայ ըլլալ:

«Բուժալիւ» լոյս տեսաւ Մայիսի թիւը (No. 23), ծոխ բովանդակութեամբ: Գին 2 ֆրանք: Փնտռել ամէն միշէլի լրագրավաճառներէն: Բաժնեգին՝ տարեկ. 22 ֆր.: Շասգէ՝ Dr. L. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (Xe).

Կ'ուզուիլի ստիպողաբար լաւ գործաւորուհիներ՝ պրօտէի, փուան Քիւրքի եւ Քօրօնէլի: Գիմել՝ 139 Arcades des Champs Elysees. Lippe.

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մնալու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱՑԵՆԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
18
ՄԱՅԻՍ
1928

18 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 650

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐՆԱԳՐԻ

Երկու խօսք եւս, «Արեւ»ի Մայիս 5ի հոչակաւոր խմբագրականին առթիւ։

Ինչպէս պարզեցինք երէկ, Եգիպտոսի ամրակալար պաշտօնեաները կ'առաջարկէ լուծել Դաշնակցութիւնը, ապաւինելով բանաստեղծ-քաղաքագէտ Վահան Թէքէեանի խելքին և գրչին։

«Արմատական միջոց», ինչպէս խորագրուած է խմբագրականն ալ։

Պատճառը՝ շատ կարճ է.— Դաշնակցութիւնը ձախողած է Նաւաքաբար, եւ «անելիք» չունի այլեւս։

Միայն թէ, արտառո՜ւդ շնորհ մը կ'ընէ «կէս գիշերէն մինչեւ Արշալոյս» տքնաջան երազները տեսնող բանաստեղծը։

Թո՛ղ լուծուի Դաշնակցութիւնը, բայց «թողլ տայ իր անդամներուն որ անհատաբար նոր միջոց, նոր ելք փնտռեն իրենց ազգակար ըլլալու ցանկութեան, իրենց հետ այդ ցանկութիւնը տանեցող ուրիշ շատերու հետ, ոչ թէ անոնց դէմ։»

Պարզ հայերէնով, միանան, օրինակ, ռամկավարներուն հետ, որոնք այսօրուան պահանջները կը գոհացնեն լիուլի, փարիզէն մինչեւ Եգիպտոս ու մինչեւ Ամերիկա...

Դժբա՜խտ ժողովուրդ, որ ընդունակ չեն ըմբռնելու այսքան տարրական ճշմարտութիւն մը, եւ կը յամառիս Դաշնակցականին գրածը կարդալ, Դաշնակցական հռետորը լսել, Դաշնակցութեան գործունէութեան հաւատալ։ Մէկ խօսքով՝ ուժ ալ ընելիք չունեցող» կազմակերպութեան մը։

Սթափէ՛, ահաւասիկ ազգասէր իմաստուններ կանգնած են դռդիդ, եւ աւետաբեր լուրեր կուտան քեզի։

Ցնա՛ զունդազունդ լեցնել շքեղաշուք շարքերը քինախնդիր եւ յեղյեղուկ թէքէեաններու, պորտաբոյծ եւ մանկլաւիկ Մաքենաներու, մեծապատիւ մուրացկան Զօպանեաններու եւ արհեստով վաշխառուներու, որոնք ունին գաղտնիքը քու փրկութեանդ, եւ գիշեր ցորեկ նոր խօսք ու կենդանի գործ կ'ոգեւորեն քեզի համար, միայն քեզի՛ համար...

Ցնա՛ եւ սորվէ թէ ի՛նչ հետեւողական եւ հայրենասէր մարդիկ ունիս ծոցիդ մէջ, — հանճարնե՛ր որոնք չորս ոտքի վրայ կը խաղան, երբ Մայիս 28ը կը տօնես հայկական եռագոյնով, բայց նոյնքան խանդավառութեամբ կ'ուրանան երկուքն ալ, եւ «փառիշահըմ չօք եաշա» կ'աղաղակեն նորեկին, աւելի զօրաւորին։

Ցնա՛ եւ տես թէ ի՛նչ տաղանդաւոր դիւանագէտներ ունիս, որոնք մասնաւոր պատուիրակութիւններ կը ղրկեն Երեւան, առաջնորդներ եւ պաշտօններ սակարկելու համար հագիւ ձեւաւորուած կառավարութեան մը հետ (1919), բայց յետոյ, երբ կը պարտուի այդ կառավարութիւնը, աշխարհի եօթը անէծքները կը թափեն և՛ անոր և՛ զայն պաշտպանող կազմակերպութեան դէմ։

Հետեւէ՛ եւ տես թէ ի՛նչպիսի անձնուէր հայրենասէրներ նստած են գլխուդ վերեւ, դերասանները՛ որոնք երէկ զոռոզաբար կը ծաղրէին «ափ մը Երեւանը», որոնք Դաշնակցութիւնը կը կարկաբեկէին իբրեւ պզտիկ Հայաստանի կուսակից, մինչ իրենց երեւակայութիւնը ծովերէ ծով կը սաւառնէր, իսկ այսօր ինկայնօք փա՛ռք եւ երանի՛ կուտան ճղակտոր, աւելի փոքր եւ դաղրանկար «հանրապետութեան» մը, նոյն Երեւանի հասարակապետութեան։

Լսէ՛, կարդա՛ եւ իմացի՛ր, թէ ի՛նչպէս միեւնոյն կուսակցութեան մէկ ճիւղը կամ անդամը կ'անարգէ Մայիս 28ը, միւսը կը տօնէ եւ ճառերով կը փառաբանէ զայն, Դաշնակցութեան եւ ուրիշներու հետ միասին։

Ու՛ վերջապէս, ճիգ ըրէ եւ սորվէ՛ թէ՝ ինչպէս կարելի է ինկնկ ծխել այսօրուան վարիչներուն, որոնք հրապարակաւ, պաւուրապէս կ'ուրանան հայկական Դատը, մանաւանդ Թրքահայ դատը, եւ միւս կողմէ արծարծել «Մեծ Տեսիլքը», մե՛ծ, ծիա՛ւալ և անկախ Հայաստանի գաղափարը։

Ի՞նչ գործ ունիս այլեւս Դաշնակցութեան հետ,— փա՛ռքն ալ հոն է, ռամկավարներուն քով, Բարեգործականի գրասենեակէն մինչեւ Գահիրէի ժամուն բանկալը, հայրենի՛քն ալ, եւ Ազատասիրութիւնն ու աշխատաւորութիւնն ալ...

Մտաւորական ո՞ւժ կ'ուզես, մարտական յարաճուն սե՞ռնդ, մէկ ազդանշանի վրայ կրակը նետուելու պատրաստ հազարեակնե՞ր, ազատագրական շարժումին կուռ հմտութի՞ւն, Հայաստան աշխարհի ուղն ու ծուծը քամած անվիճելի հեղինակութիւննե՞ր, նիւթական զոհողութեան պատրաստ բազմութիւննե՞ր, ամուր կազմակերպութի՞ւն, ֆէտայինե՞ր, քաջե՞ր, ահաբեկիչնե՞ր,— հո՛ն են, բոլորը հո՛ն են, «ընդ հովանեաւ» սալօնի պուպրիկներու, անթիւ եւ անհամար, անշէջ ու անսպառ։

Ի՞նչ կեցեր էք, ինչո՞ւ կառչեր էք Դաշնակցութեան, որ այս բոլորէն ոչ մէկը ունի, եւ չունենալով հանդերձ, կը յաւակնի ձեր ճակատագիրը վարել...։

Այս խորհուրդը — Դաշնակցութիւնը լուծելու խելքը, տուեր է ձեզի ամկավար իմաստունը՝ 1908ին. «Ահիկա բնելու էր անգամ մը՝ 1908ին, երբ Օսմ. Սահմանադրութիւնը եղաւ» («Արեւ»), եւ երբ ռամկավար կուսակցութիւնը ծնաւ («Յառաջ»). 1918ին, երբ Հայաստանի անկախութիւնը հոչակուեցաւ»։ Եւ այսօր, 1928ին, «1908ի երկրորդ տասնամեակը», վերջին պահուն է որ կը ներկայանայ։

Սթափէ՛, խե՛ղճ ժողովուրդ։ Մոգերն ու փրկիչները եկած՝ ուղղակի կը գարնեն։

Ա՛լ ո՞ր օրուան կը սպասես...։

Շ.

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿԱԾ ԴՐԱՄՈՎ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՁՔԶ ԿԸ ՏՐՈՒԻ
100 ԶՔԱՒՈՐ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ

ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՊԻՍԿ.Ի ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Մայիս 5ին Թիֆլիսէ փոխադրած էինք մեր հանդանակութեան առաջին արդիւնքը, 2000 ֆրանք։

Ազէտեալներու Յանձնախումբին նախագահ Երուանդ եպիսկ. իր ստացագրին հետ, հետեւեալ նամակը ուղղած է «Յառաջ»ի.—

... Խմբագիր,

«Կարի՛ գոհացուած ենք ազէտեալներու վերաբերմամբ Յառաջի ցոյց տուած ազնիւ եւ փութկոտ վերաբերմունքէն։ Ընդունած ենք ձեր ուղարկած 2000 ֆրանքի եւ թեք կտոր չէքերը՝ որոնց փոխարժէքով որոշած ենք դպրոցական որբ եւ աղքատիկ 100 մանուկներու օրական ճաշ մը տալ։

Ճաշարանը պիտի բացուի Մայիս 14ին, երկսեռ ուսուցիչներու խնամատարութեամբ եւ պիտի շարունակուի այնքան ժամանակ ո՛րքան Յառաջ շարունակէ ապահովել սեղանատան պէտքերը։

Յանուն ազէտեալ ուսանողներու սրտագին շնորհակալութիւններ յայտնելով, ողջունիմ սիրոյ մնամք աղօթարար՝

Ա. Ե. ՅԱՆԱՆ. Նախագահ
ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՊԻՍԿ.

Թիֆլիս, 11 Մայիս

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱՍԱՅՆՔ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ (?)

ԱԹԷՆՔի Նոր Օրը խմբագրականի մը մէջ այս յուշը տալով, կը նկատէ (11 Մայիս).

—«Մենք կը տեղեկացնեն թէ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը գործնական քայլեր առած է, իբրեւ կրօնական համայնք. ճանչցնել տալու համար յունահայութիւնը։ Մանրամասնութեանց տեղեակ չենք։ Այս քայլը պարտաւորիչ համարող պատճառներն ալ ծանօթ չեն մեզի։

Խնդրոյն իրաւագիտական կողմը մասնագէտներու զննատումին ձգելով, մենք կ'ուզենք հայկական տեսակէտով քննել։ «Կրօնական համայնք» ասութիւնը շատ նեղ եւ սահմանափակ նշանակութիւն ունի։ Շատեր կը կարծեն թէ այդ հանդամանքով ճանչցուելէ յետոյ, մենք իրաւունք կ'ունենանք պահելու Պատգ. Ժողովը, Ազգ. Վարչութիւնը, Թաղականութիւնները եւ ազգային վարժարանները։

Մինչդեռ օրէնքին տրամադրութիւնը ճիշտ հակառակն է։ Պետութիւնը, իբրեւ համայնքին ներկայացուցիչը պիտի ճանչնայ միայն անոր հոգեւոր պետը, որուն իրաւասութիւնները սահմանափակուած պիտի ըլլան հոգեւորի չորս պատերուն մէջ։ Ազգային անտուկին մուտքն ու ելքը պետական հակակշռի տակ պիտի ըլլայ ու մենք ազատ չպիտի ըլլանք մեր յարմար դատած նպատակներուն համար՝ մեր ազգայիններէն դրամ հանգանակել կամ հանգանակուած գումարները նպատակներու յատկացնել։

Բացառութիւն ընելով, եթէ թոյլ տրուի մեր վարժարանները ունենալու, պետութեան կրթական օրէնքը ի գործու պիտի ըլլայ անոնց համար եւ բացի հայերէն լեզուէն, միւս դասերը պիտի աւանդուին երկրին պաշտօնական լեզուով, յոյն ուսուցիչներու միջոցաւ։

Կրօնական համայնքները, Ազգերու Դաշնակցութեան փոքրամասնութեանց համար դծած իրաւասութիւններէն չեն կրնար օգտուիլ։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քիւրտերը հաւատարմութիւն կը յայտնեն

Մարտինէն կը հեռագրեն թէ՝ Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ քննութեան ենթած է՝ Մարտինի կուսակալ Թեվֆիք Հատի պէյի, զինուորական և ելմտական խորհրդականին եւ այլ պաշտօնատարներու հետ։ Մարզպանը արտակարգ ընդունելութիւն գտած է վրանաբնակ ցեղերուն կողմէ։ Բոլոր ցեղերը մեծ ուրախութեամբ յայտնած են թէ միշտ հաւատարիմ պիտի մնան մեծ Ղազիին ու Հանրապետութեան եւ թէ իրենց կեանքը պիտի գոհեն բոլոր հրամանները կատարելու համար։

Հարաւի կողմը գտնուած փախստականները խումբ-խումբ կը դառնան՝ անձնատուր ըլլալով։

Ամերիկայի տարեւտիւր եւ Հայերը

Երիտասարդ կիներու Ամերիկեան Ընկերակցութիւնը (Y. W. C. A.) մանրամասն տեղեկագիր մը հրատարակած է՝ սեղմիչ օրէնքներու ձեռնարկուին մասին։ Տեղեկագիրը, որ պատրաստուած է Օր. Ալաւնի եկեղեցանի կողմէ եւ երեք մասերէ կը բաղկանայ, կ'ըսէ թէ իրենց գաւակները, կիներն ու ծնողները Ամերիկա բերելու համար արտասահմանէն կամ Ամերիկայէն ղրկուած ազերագիրները այնքան շատ են որ, Ուաշինկթընի ներգաղթի պաշտօնեան յայտարարած է թէ վերջին դիմողը հինգէն մինչեւ 15 տարի պէտք է սպասէ՝ մինչեւ որ իր կարգը գայ։

Նոյն տեղեկագրին համաձայն, Թրքական տարեչափը փակուած է 24 տարի, հետեւաբար վերջին դիմողը 24 տարի պէտք է սպասէ։

Երիտասարդ կիներու Ամերիկեան Ընկերակցութիւնը քննած է շատ մը ազգերու գանգատները եւ գտած է որ, Հայերն ու Յոյները մեծամասնութիւն կը կազմեն, երբ խնդիրը կը վերաբերի քաղաքացիներու 18 - 21 տարեկանէն վեր զաւակներու և ծնողներու բաժանման։ Տեղեկագիրը կը պահանջէ օրէնքին բարեփոխումը։

Թուրքիա մտնելու համար

Պոլսոյ Թերթերուն մէջ կը կարդանք.— *Այն Թրքահպատակները, որոնք կը փափաքին արտասահմանէն Թուրքիա գալ կամ Թուրքիայէն արտասահման մեկնիլ, պէտք է իրենց հետ ունենան անձնագիր, անցագիր եւ զինուորական վկայականներ։ Նկատելով որ շատեր կը բաւականանան միայն անցագրով ճամբորդելու, դժուարութենց կը հանդիպին Թրքական հիւպատոսարաններուն մէջ։*

Ներքին գործավարութիւնը շրջաբերականով մը շահագրգռուողներու ուշադրութեան կը յանձնէ այս պարագան։

Թուրքեւսուրիական վէճը

Գրած էինք թէ՝ Թուրքեւսուրիական սահմանի մասին վէճ մը ծագած էր Թուրք եւ Ֆրանսացի պատուիրակներուն միջեւ։ «Ազգամ»ի համաձայն, այս տարակարծութիւնը կը վերաբերի Նուսէյպին - Մէզիի պատմական գիծին շուրջ։

Խառն Ցանձնաժողովի նախագահ՝ Դանիացի զօր. Էրնոթ, ուզած է ինքզինքին իրաւարարի իրաւունք տալ եւ պարտադրել իր տեսակէտը, որ հակառակ է Թուրք տեսակէտին։ Թուրք կառավարութիւնը մերժած է լուծումի այս եղանակը, յայտնելով թէ վէճը իրաւարարութեան պէտք է յանձնուի։

Չինաստանի կռիւները

Ազգայնական բանակներու ընդհանուր հրամանատար զօր. Չանկ - Քայ - Շէք ընդունեց ճափոնական կառավարութեան պահանջները՝ Ցինան Ֆուի մէջ ճափոնցի զինուորներու վրայ կատարուած յարձակումին առթիւ։ Ճափոն կը պահանջէր՝ պատժել չինացի զօրավար Չօ - Եաօ - Ցուն, որ ազգայնական զինուորներուն կը հրամայէր երբ ճափոնցիներուն դէմ կռիւ սկսաւ. դա բեցնել կռիւները Ցինանի որոշ մէկ գօտիին մէջ եւ Ցինան - Ցինկթաօ երկաթուղագծին վրայ։

Ազգայնական զինուորները կը շարունակեն իրենց յաղթական յառաջխաղացումը դէպի Փեքին. միւս կողմէ մարշալ Չանկ - Ցօ - Լինի զինուորները խուճապահար կը փախչին դէպի Մանչուրիա, որպէսզի իրենց նահանջի գիծը չկտրուած՝ ապահով տեղ հասնին։

Ճափոնական կառավարութիւնը որոշեց արգիլել որ Չինացիներու քաղաքացիական կռիւները փոխադրուին Մանչուրիա կամ Մոնկոլիա։ Պիտի աշխատի, որ փեքինի անկումով վերջ գտնեն բոլոր թշնամութիւնները։ Ճափոն թոյլ չպիտի տայ որ ազգայնականները անցնին Շանհայքվան - Զաօհանկ գիծէն վեր։ Հակառակ պարագային զինաթափ պիտի ընէ երկու կողմի զինուորներն ալ։

Շրեզեւանի վիճակը

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, Գերմանիոյ արտաքին նախարարին առողջական վիճակը բաւարար է։ Ադիքի բորբոքումը եւս անհետացած է եւ երիկամունքները սկսած են գործել, սակայն բժիշկները տակաւին վտանգաւոր կը գտնեն իր վիճակը, վախնալով կրկնութենէ մը։

Շեքէզմանի հիւանդութեան պատճառաւ, ընտրական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՉՄՈՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐՔի ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՐ. Յանկ

	Ֆր.
Օր. Վարդուհի Թամիրեանց	200
Իսքէնտէր Ն. Թոգաճլեան *Մարսէյլ*	100
Տիկին Մ. Պ.	50
Վ. Երանոսեան, *Մալաքօֆ*	20
Օրիորդ Մ	20
Գումար	390
Ժէ. Ցանկին գումարը	19,212
Ընդհ. գումար	19,602

*** Երէկ տօն ըլլալով (շաբաթում), որ եւ է ապահովագրեալ նամակ չստացանք։

×

Բարեգործականի գրասենեակէն մեզի կը հաղորդեն թէ նորագոյն տեղեկութեանց վրայ, Ֆիլիպէ Պրկուած է 30,000 ֆր.ի երկրորդ նպաստ մը, որուն 10,000 ֆրանքը վճարած է Պ. Պօղոս Նուպար։

*** Աւելորդ թիւրիմացութիւններ կանխելու համար, կը յայտարարենք թէ «Յառաջ»ի մէջ կը հրատարակուին միայն այն ցանկերը, որոնց արդիւնքը մեր միջոցաւ կը փոխադրուի։

ՏՈՒՄՍԵՐ

ԻՇԽԱՆ ԿԱՐՕՂ ԵՒ... ՀԱՅՈՒՀիի ՄԸ

Իշխան կարող, Ռումանիոյ ըմբոստ գաֆաժառանգը, անել վիճակի մը մատնուած է։

Անգլիայէն կը ճամբեն գինքը։ Ֆրանսայի ու Լիւքսէնպուրկի մէջ չեն ին՛իւրասիրեր։ Իր Ռումանիա մուտքը անկարելի է։ կը դիմէ Ամերիկա, Իտալիա, Սպանիա։ կը փնտռէ տեղ մը, ապաստանարան մը, ծակ մը վերջապէս։

Չէ՛ք իշխան կարող, որ այս լայնաքանակ աշխարհին մէջ ծակ մը տեղի կարօտը կը քաշէ։

Իշխանին վիճակը ինծի կը յիշեցնէ աւելի քան հինէ Շայուհիի մը ոդիսականը։ Հայ կին մը, ամիսներ առաջ, Մարսէյլէն ճամբայ կ'ելլէ, վերադառնալու համար Պոլիս։ Շոգենաւը Գալաթիոյ կամուրջին մօտ խարիսխ կը նետէ։ Թուրքերը սակայն չեն թողուր որ կինը նաւէն դուրս ելլէ։

Հայուհին շոգենաւին մէջ մնալով, ակամայ կը ճամբորդէ դէպի Վառնա։ Պուլկարներն ալ չեն ընդունիր։ Ճամբան կը շարունակուի դէպի կոստանցա։ Ռումանացիներն ալ ներս չեն առներ գինքը։ Աւելի վեր, Ռուսիա, Օտեսա, բոլշեւիկները բնաւ չեն ընդունիր ի հարկէ։ Դարձ մը՝ պաթում։ վրացիները անշուշտ չեն կարող ընդունիլ՝ Օտեսայէն մերժուած մը։

Վերադարձ՝ Պոլիս, իզմիր ու Պիրէոն։ Չա՛ր սատանայ, ցոյներն իսկ չեն ընդունիր։ Յառա՛յ՝ Նափոլի։ Իտալացիներն ալ կը մերժեն։ Վերադարձ՝ Մարսէյլ ու այս անգամ Ֆրանսացիներն ալ չեն ընդունիր։

Եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից ամէն...

Հիմա կը պատմեն թէ այդ ծովացած Հայուհին՝ ծովէ ծով ու նաւահանգիստէ նաւահանգիստ տակաւին կը ճամբորդէ, իր գործն ու բնակութիւնը հաստատած ըլլալով նաւուն մէջ։

Եթէ ծողերը սահմաններ ու եթէ սահմանները օրէնքներ ունին, անդին կայ ծո՛վը անսահման ու անօրէն։

Իշխան կարոլին մէկ բան կը մնայ. — կամ իր ճակատագիրը կապել մեր ծովագնաց Հայուհիին հետ եւ կամ տարբեր ուղղութեամբ... նետուիլ ծով։

ՆՇԱՆ ՊԼԵՒՆԱԼԵԱՆ

ԲԻՒՐՈՂԻ. ՊԱՏՄԱԹԵԼԸ ՍՈՒՐԲ ՏԵՂ

Ա.

ՆՈՒԱՃ ԿԱՂԲԱՆՉ ՏԵՂ

Ես իմ վերջին տարիներուն ամենէն աւելի ուրախացայ, երբ լսեցի, որ Պուրսայի մէջ կը հրատարակուի «Ճառագայթ» անունով շաբաթաթերթ մը, որ պիտի ջանայ ազգային գաղափարներ տարածել ժողովուրդին մէջ։ Ուրախացայ, որովհետեւ ես ալ ինծի համար նպատակ մը դրած էի, որ ամէն առիթով պիտի ջանայի ազգային գաղափարներ տարածել ժողովուրդին մէջ։

Ազգային գաղափարներ տարածելու համար պէտք է ունենալ ազգային գաղափարներ։ Ազգային գաղափարներ ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային զգացումներ։ Ազգային զգացումներ ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային սէր։ Ազգային սէր ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային հոգի։ Ազգային հոգի ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային մարմին։ Ազգային մարմին ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային արիւն։ Ազգային արիւն ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային ոսկոր։ Ազգային ոսկոր ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային ուղեղ։ Ազգային ուղեղ ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային միտք։ Ազգային միտք ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային հոգեբանութիւն։ Ազգային հոգեբանութիւն ունենալու համար պէտք է ունենալ ազգային ոգի։ Ազգային ոգի

„ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԱՅՆ“

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

Հիմնադրված 1928 թ. հունվարի 1-ին

Հրատարակվում է շաբաթական 6 անգամ

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող. № 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 3-58-20, 3-58-21, 3-58-22, 3-58-23, 3-58-24, 3-58-25, 3-58-26, 3-58-27, 3-58-28, 3-58-29

Գրախանութ-կիոսկ № 1, Աբովյան փող. № 1

Գրախանութ-կիոսկ № 2, Ալավերդյան փող. № 2

Գրախանութ-կիոսկ № 3, Ալավերդյան փող. № 3

Գրախանութ-կիոսկ № 4, Ալավերդյան փող. № 4

Գրախանութ-կիոսկ № 5, Ալավերդյան փող. № 5

Գրախանութ-կիոսկ № 6, Ալավերդյան փող. № 6

Գրախանութ-կիոսկ № 7, Ալավերդյան փող. № 7

Գրախանութ-կիոսկ № 8, Ալավերդյան փող. № 8

Գրախանութ-կիոսկ № 9, Ալավերդյան փող. № 9

Գրախանութ-կիոսկ № 10, Ալավերդյան փող. № 10

Գրախանութ-կիոսկ № 11, Ալավերդյան փող. № 11

Գրախանութ-կիոսկ № 12, Ալավերդյան փող. № 12

Գրախանութ-կիոսկ № 13, Ալավերդյան փող. № 13

Գրախանութ-կիոսկ № 14, Ալավերդյան փող. № 14

Գրախանութ-կիոսկ № 15, Ալավերդյան փող. № 15

Գրախանութ-կիոսկ № 16, Ալավերդյան փող. № 16

Գրախանութ-կիոսկ № 17, Ալավերդյան փող. № 17

Գրախանութ-կիոսկ № 18, Ալավերդյան փող. № 18

Գրախանութ-կիոսկ № 19, Ալավերդյան փող. № 19

Գրախանութ-կիոսկ № 20, Ալավերդյան փող. № 20

Գրախանութ-կիոսկ № 21, Ալավերդյան փող. № 21

Գրախանութ-կիոսկ № 22, Ալավերդյան փող. № 22

Գրախանութ-կիոսկ № 23, Ալավերդյան փող. № 23

Գրախանութ-կիոսկ № 24, Ալավերդյան փող. № 24

Գրախանութ-կիոսկ № 25, Ալավերդյան փող. № 25

Գրախանութ-կիոսկ № 26, Ալավերդյան փող. № 26

Գրախանութ-կիոսկ № 27, Ալավերդյան փող. № 27

Գրախանութ-կիոսկ № 28, Ալավերդյան փող. № 28

Գրախանութ-կիոսկ № 29, Ալավերդյան փող. № 29

Գրախանութ-կիոսկ № 30, Ալավերդյան փող. № 30

Գրախանութ-կիոսկ № 31, Ալավերդյան փող. № 31

Գրախանութ-կիոսկ № 32, Ալավերդյան փող. № 32

Գրախանութ-կիոսկ № 33, Ալավերդյան փող. № 33

Գրախանութ-կիոսկ № 34, Ալավերդյան փող. № 34

Գրախանութ-կիոսկ № 35, Ալավերդյան փող. № 35

Գրախանութ-կիոսկ № 36, Ալավերդյան փող. № 36

Գրախանութ-կիոսկ № 37, Ալավերդյան փող. № 37

Գրախանութ-կիոսկ № 38, Ալավերդյան փող. № 38

Գրախանութ-կիոսկ № 39, Ալավերդյան փող. № 39

Գրախանութ-կիոսկ № 40, Ալավերդյան փող. № 40

Գրախանութ-կիոսկ № 41, Ալավերդյան փող. № 41

Գրախանութ-կիոսկ № 42, Ալավերդյան փող. № 42

Գրախանութ-կիոսկ № 43, Ալավերդյան փող. № 43

Գրախանութ-կիոսկ № 44, Ալավերդյան փող. № 44

Գրախանութ-կիոսկ № 45, Ալավերդյան փող. № 45

Գրախանութ-կիոսկ № 46, Ալավերդյան փող. № 46

Գրախանութ-կիոսկ № 47, Ալավերդյան փող. № 47

Գրախանութ-կիոսկ № 48, Ալավերդյան փող. № 48

Գրախանութ-կիոսկ № 49, Ալավերդյան փող. № 49

Գրախանութ-կիոսկ № 50, Ալավերդյան փող. № 50

Գրախանութ-կիոսկ № 51, Ալավերդյան փող. № 51

Գրախանութ-կիոսկ № 52, Ալավերդյան փող. № 52

Գրախանութ-կիոսկ № 53, Ալավերդյան փող. № 53

Գրախանութ-կիոսկ № 54, Ալավերդյան փող. № 54

Գրախանութ-կիոսկ № 55, Ալավերդյան փող. № 55

Գրախանութ-կիոսկ № 56, Ալավերդյան փող. № 56

Գրախանութ-կիոսկ № 57, Ալավերդյան փող. № 57

Գրախանութ-կիոսկ № 58, Ալավերդյան փող. № 58

Գրախանութ-կիոսկ № 59, Ալավերդյան փող. № 59

Գրախանութ-կիոսկ № 60, Ալավերդյան փող. № 60

Գրախանութ-կիոսկ № 61, Ալավերդյան փող. № 61

Գրախանութ-կիոսկ № 62, Ալավերդյան փող. № 62

Գրախանութ-կիոսկ № 63, Ալավերդյան փող. № 63

Գրախանութ-կիոսկ № 64, Ալավերդյան փող. № 64

Գրախանութ-կիոսկ № 65, Ալավերդյան փող. № 65

Գրախանութ-կիոսկ № 66, Ալավերդյան փող. № 66

Գրախանութ-կիոսկ № 67, Ալավերդյան փող. № 67

Գրախանութ-կիոսկ № 68, Ալավերդյան փող. № 68

Գրախանութ-կիոսկ № 69, Ալավերդյան փող. № 69

Գրախանութ-կիոսկ № 70, Ալավերդյան փող. № 70

Գրախանութ-կիոսկ № 71, Ալավերդյան փող. № 71

Գրախանութ-կիոսկ № 72, Ալավերդյան փող. № 72

Գրախանութ-կիոսկ № 73, Ալավերդյան փող. № 73

Գրախանութ-կիոսկ № 74, Ալավերդյան փող. № 74

Գրախանութ-կիոսկ № 75, Ալավերդյան փող. № 75

Գրախանութ-կիոսկ № 76, Ալավերդյան փող. № 76

Գրախանութ-կիոսկ № 77, Ալավերդյան փող. № 77

Գրախանութ-կիոսկ № 78, Ալավերդյան փող. № 78

Գրախանութ-կիոսկ № 79, Ալավերդյան փող. № 79

Գրախանութ-կիոսկ № 80, Ալավերդյան փող. № 80

Գրախանութ-կիոսկ № 81, Ալավերդյան փող. № 81

Գրախանութ-կիոսկ № 82, Ալավերդյան փող. № 82

Գրախանութ-կիոսկ № 83, Ալավերդյան փող. № 83

Գրախանութ-կիոսկ № 84, Ալավերդյան փող. № 84

Գրախանութ-կիոսկ № 85, Ալավերդյան փող. № 85

Գրախանութ-կիոսկ № 86, Ալավերդյան փող. № 86

Գրախանութ-կիոսկ № 87, Ալավերդյան փող. № 87

Գրախանութ-կիոսկ № 88, Ալավերդյան փող. № 88

Գրախանութ-կիոսկ № 89, Ալավերդյան փող. № 89

Գրախանութ-կիոսկ № 90, Ալավերդյան փող. № 90

Գրախանութ-կիոսկ № 91, Ալավերդյան փող. № 91

Գրախանութ-կիոսկ № 92, Ալավերդյան փող. № 92

Գրախանութ-կիոսկ № 93, Ալավերդյան փող. № 93

Գրախանութ-կիոսկ № 94, Ալավերդյան փող. № 94

Գրախանութ-կիոսկ № 95, Ալավերդյան փող. № 95

Գրախանութ-կիոսկ № 96, Ալավերդյան փող. № 96

Գրախանութ-կիոսկ № 97, Ալավերդյան փող. № 97

Գրախանութ-կիոսկ № 98, Ալավերդյան փող. № 98

Գրախանութ-կիոսկ № 99, Ալավերդյան փող. № 99

Գրախանութ-կիոսկ № 100, Ալավերդյան փող. № 100

Գրախանութ-կիոսկ № 101, Ալավերդյան փող. № 101

Գրախանութ-կիոսկ № 102, Ալավերդյան փող. № 102

Գրախանութ-կիոսկ № 103, Ալավերդյան փող. № 103

Գրախանութ-կիոսկ № 104, Ալավերդյան փող. № 104

Գրախանութ-կիոսկ № 105, Ալավերդյան փող. № 105

Գրախանութ-կիոսկ № 106, Ալավերդյան փող. № 106

Գրախանութ-կիոսկ № 107, Ալավերդյան փող. № 107

Գրախանութ-կիոսկ № 108, Ալավերդյան փող. № 108

Գրախանութ-կիոսկ № 109, Ալավերդյան փող. № 109

Գրախանութ-կիոսկ № 110, Ալավերդյան փող. № 110

Գրախանութ-կիոսկ № 111, Ալավերդյան փող. № 111

Գրախանութ-կիոսկ № 112, Ալավերդյան փող. № 112

Գրախանութ-կիոսկ № 113, Ալավերդյան փող. № 113

Գրախանութ-կիոսկ № 114, Ալավերդյան փող. № 114

Գրախանութ-կիոսկ № 115, Ալավերդյան փող. № 115

Գրախանութ-կիոսկ № 116, Ալավերդյան փող. № 116

Գրախանութ-կիոսկ № 117, Ալավերդյան փող. № 117

Գրախանութ-կիոսկ № 118, Ալավերդյան փող. № 118

Գրախանութ-կիոսկ № 119, Ալավերդյան փող. № 119

Գրախանութ-կիոսկ № 120, Ալավերդյան փող. № 120

Գրախանութ-կիոսկ № 121, Ալավերդյան փող. № 121

Գրախանութ-կիոսկ № 122, Ալավերդյան փող. № 122

Գրախանութ-կիոսկ № 123, Ալավերդյան փող. № 123

Գրախանութ-կիոսկ № 124, Ալավերդյան փող. № 124

Գրախանութ-կիոսկ № 125, Ալավերդյան փող. № 125

Գրախանութ-կիոսկ № 126, Ալավերդյան փող. № 126

Գրախանութ-կիոսկ № 127, Ալավերդյան փող. № 127

Գրախանութ-կիոսկ № 128, Ալավերդյան փող. № 128

Գրախանութ-կիոսկ № 129, Ալավերդյան փող. № 129

Գրախանութ-կիոսկ № 130, Ալավերդյան փող. № 130

Գրախանութ-կիոսկ № 131, Ալավերդյան փող. № 131

Գրախանութ-կիոսկ № 132, Ալավերդյան փող. № 132

Գրախանութ-կիոսկ № 133, Ալավերդյան փող. № 133

Գրախանութ-կիոսկ № 134, Ալավերդյան փող. № 134

Գրախանութ-կիոսկ № 135, Ալավերդյան փող. № 135

Գրախանութ-կիոսկ № 136, Ալավերդյան փող. № 136

Գրախանութ-կիոսկ № 137, Ալավերդյան փող. № 137

Գրախանութ-կիոսկ № 138, Ալավերդյան փող. № 138

Գրախանութ-կիոսկ № 139, Ալավերդյան փող. № 139

Գրախանութ-կիոսկ № 140, Ալավերդյան փող. № 140

Գրախանութ-կիոսկ № 141, Ալավերդյան փող. № 141

Գրախանութ-կիոսկ № 142, Ալավերդյան փող. № 142

Գրախանութ-կիոսկ № 143, Ալավերդյան փող. № 143

Գրախանութ-կիոսկ № 144, Ալավերդյան փող. № 144

Գրախանութ-կիոսկ № 145, Ալավերդյան փող. № 145

Գրախանութ-կիոսկ № 146, Ալավերդյան փող. № 146

Գրախանութ-կիոսկ № 147, Ալավերդյան փող. № 147

Գրախանութ-կիոսկ № 148, Ալավերդյան փող. № 148

Գրախանութ-կիոսկ № 149, Ալավերդյան փող. № 149

Գրախանութ-կիոսկ № 150, Ալավերդյան փող. № 150

Գրախանութ-կիոսկ № 151, Ալավերդյան փող. № 151

Գրախանութ-կիոսկ № 152, Ալավերդյան փող. № 152

Գրախանութ-կիոսկ № 153, Ալավերդյան փող. № 153

Գրախանութ-կիոսկ № 154, Ալավերդյան փող. № 154

Գրախանութ-կիոսկ № 155, Ալավերդյան փող. № 155

Գրախանութ-կիոսկ № 156, Ալավերդյան փող. № 156

Գրախանութ-կիոսկ № 157, Ալավերդյան փող. № 157

Գրախանութ-կիոսկ № 158, Ալավերդյան փող. № 158

Գրախանութ-կիոսկ № 159, Ալավերդյան փող. № 159

Գրախանութ-կիոսկ № 160, Ալավերդյան փող. № 160

Գրախանութ-կիոսկ № 161, Ալավերդյան փող. № 161

Գրախանութ-կիոսկ № 162, Ալավերդյան փող. № 162

Գրախանութ-կիոսկ № 163, Ալավերդյան փող. № 163

Գրախանութ-կիոսկ № 164, Ալավերդյան փող. № 164

Գրախանութ-կիոսկ № 165, Ալավերդյան փող. № 165

Գրախանութ-կիոսկ № 166, Ալավերդյան փող. № 166

Գրախանութ-կիոսկ № 167, Ալավերդյան փող. № 167

Գրախանութ-կիոսկ № 168, Ալավերդյան փող. № 168

Գրախանութ-կիոսկ № 169, Ալավերդյան փող. № 169

Գրախանութ-կիոսկ № 170, Ալավերդյան փող. № 170

Գրախանութ-կիոսկ № 171, Ալավերդյան փող. № 171

Գրախանութ-կիոսկ № 172, Ալավերդյան փող. № 172

Գրախանութ-կիոսկ № 173, Ալավերդյան փող. № 173

Գրախանութ-կիոսկ № 174, Ալավերդյան փող. № 174

Գրախանութ-կիոսկ № 175, Ալավերդյան փող. № 175

Գրախանութ-կիոսկ № 176, Ալավերդյան փող. № 176

Գրախանութ-կիոսկ № 177, Ալավերդյան փող. № 177

Գրախանութ-կիոսկ № 178, Ալավերդյան փող. № 178

Գրախանութ-կիոսկ № 179, Ալավերդյան փող. № 179

Գրախանութ-կիոսկ № 180, Ալավերդյան փող. № 180

Գրախանութ-կիոսկ № 181, Ալավերդյան փող. № 181

Գրախանութ-կիոսկ № 182, Ալավերդյան փող. № 182

Գրախանութ-կիոսկ № 183, Ալավերդյան փող. № 183

Գրախանութ-կիոսկ № 184, Ալավերդյան փող. № 184

Գրախանութ-կիոսկ № 185, Ալավերդյան փող. № 185

Գրախանութ-կիոսկ № 186, Ալավերդյան փող. № 186

Գրախանութ-կիոսկ № 187, Ալավերդյան փող. № 187

Գրախանութ-կիոսկ № 188, Ալավերդյան փող. № 188

Գրախանութ-կիոսկ № 189, Ալավերդյան փող. № 189

Գրախանութ-կիոսկ № 190, Ալավերդյան փող. № 190

Գրախանութ-կիոսկ № 191, Ալավերդյան փող. № 191

Գրախանութ-կիոսկ № 192, Ալավերդյան փող. № 192

Գրախանութ-կիոսկ № 193, Ալավերդյան փող. № 193

Գրախանութ-կիոսկ № 194, Ալավերդյան փող. № 194

Գրախանութ-կիոսկ № 195, Ալավերդյան փող. № 195

Գրախանութ-կիոսկ № 196, Ալավերդյան փող. № 196

Գրախանութ-կիոսկ № 197, Ալավերդյան փող. № 197

Գրախանութ-կիոսկ № 198, Ալավերդյան փող. № 198

Գրախանութ-կիոսկ № 199, Ալավերդյան փող. № 199

Գրախանութ-կիոսկ № 200, Ալավերդյան փող. № 200

Գրախանութ-կիոսկ № 201, Ալավերդյան փող. № 201

Գրախանութ-կիոսկ № 202, Ալավերդյան փող. № 202

Գրախանութ-կիոսկ № 203, Ալավերդյան փող. № 203

Գրախանութ-կիոսկ № 204, Ալավերդյան փող. № 204

Գրախանութ-կիոսկ № 205, Ալավերդյան փող. № 205

Գրախանութ-կիոսկ № 206, Ալավերդյան փող. № 206

Գրախանութ-կիոսկ № 207, Ալավերդյան փող. № 207

Գրախանութ-կիոսկ № 208, Ալավերդյան փող. № 208

Գրախանութ-կիոսկ № 209, Ալավերդյան փող. № 209

Գրախանութ-կիոսկ № 210, Ալավերդյան փող. № 210

Գրախանութ-կիոսկ № 211, Ալավերդյան փող. № 211

Գրախանութ-կիոսկ № 212, Ալավերդյան փող. № 212

Գրախանութ-կիոսկ № 213, Ալավերդյան փող. № 213

Գրախանութ-կիոսկ № 214, Ալավերդյան փող. № 214

Գրախանութ-կիոսկ № 215, Ալավերդյան փող. № 215

Գրախանութ-կիոսկ № 216, Ալավերդյան փող. № 216

Գրախանութ-կիոսկ № 217, Ալավերդյան փող. № 217

Գրախանութ-կիոսկ № 218, Ալավերդյան փող. № 218

Գրախանութ-կիոսկ № 219, Ալավերդյան փող. № 219

Գրախանութ-կիոսկ № 220, Ալավերդյան փող. № 220

Գրախանութ-կիոսկ № 221, Ալավերդյան փող. № 221

Գրախանութ-կիոսկ № 222, Ալավերդյան փող. № 222

Գրախանութ-կիոսկ № 223, Ալավերդյան փող. № 223

Գրախանութ-կիոսկ № 224, Ալավերդյան փող. № 224

Գրախանութ-կիոսկ № 225, Ալավերդյան փող. № 225

Գրախանութ-կիոսկ № 226, Ալավերդյան փող. № 226

Գրախանութ-կիոսկ № 227, Ալավերդյան փող. № 227

Գրախանութ-կիոսկ № 228, Ալավերդյան փող. № 228

Գրախանութ-կիոսկ № 229, Ալավերդյան փող. № 229

Գրախանութ-կիոսկ № 230, Ալավերդյան փող. № 230

Գրախանութ-կիոսկ № 231, Ալավերդյան փող. № 231

Գրախանութ-կիոսկ № 232, Ալավերդյան փող. № 232

Գրախանութ-կիոսկ № 233, Ալավերդյան փող. № 233

Գրախանութ-կիոսկ № 234, Ալավերդյան փող. № 234

Գրախանութ-կիոսկ № 235, Ալավերդյան փող. № 235

Գրախանութ-կիոսկ № 236, Ալավերդյան փող. № 236

Գրախանութ-կիոսկ № 237, Ալավերդյան փող. № 237

Գրախանութ-կիոսկ № 238, Ալավերդյան փող. № 238

Գրախանութ-կիոսկ № 239, Ալավերդյան փող. № 239

Գրախանութ-կիոսկ № 240, Ալավերդյան փող. № 240

Գրախանութ-կիոսկ № 241, Ալավերդյան փող. № 241

Գրախանութ-կիոսկ № 242, Ալավերդյան փող. № 242

Գրախանութ-կիոսկ № 243, Ալավերդյան փող. № 243

Գրախանութ-կիոսկ № 244, Ալավերդյան փող. № 244

Գրախանութ-կիոսկ № 245, Ալավերդյան փող. № 245

Գրախանութ-կիոսկ № 246, Ալավերդյան փող. № 246

Գրախանութ-կիոսկ № 247, Ալավերդյան փող. № 247

Գրախանութ-կիոսկ № 248, Ալավերդյան փող. № 248

Գրախանութ-կիոսկ № 249, Ալավերդյան փող. № 249

Գրախանութ-կիոսկ № 250, Ալավերդյան փող. № 250

Գրախանութ-կիոսկ № 251, Ալավերդյան փող. № 251

Գրախանութ-կիոսկ № 252, Ալավերդյան փող. № 252

Գրախանութ-կիոսկ № 253, Ալավերդյան փող. № 253

Գրախանութ-կիոսկ № 254, Ալավերդյան փող. № 254

Գրախանութ-կիոսկ № 255, Ալավերդյան փող. № 255

Գրախանութ-կիոսկ № 256, Ալավերդյան փող. № 256

Գրախանութ-կիոսկ № 257, Ալավերդյան փող. № 257

Գրախանութ-կիոսկ № 258, Ալավերդյան փող. № 258

Գրախանութ-կիոսկ № 259, Ալավերդյան փող. № 259

Գրախանութ-կիոսկ № 260, Ալավերդյան փող. № 260

Գրախանութ-կիոսկ № 261, Ալավերդյան փող. № 261

Գրախանութ-կիոսկ № 262, Ալավերդյան փող. № 262

Գրախանութ-կիոսկ № 263, Ալավերդյան փող. № 263

Գրախանութ-կիոսկ № 264, Ալավերդյան փող. № 264

Գրախանութ-կիոսկ № 265, Ալավերդյան փող. № 265

Գրախանութ-կիոսկ № 266, Ալավերդյան փող. № 266

Գրախանութ-կիոսկ № 267, Ալավերդյան փող. № 267

Գրախանութ-կիոսկ № 268, Ալավերդյան փող. № 268

Գրախանութ-կիոսկ № 269, Ալավերդյան փող. № 269

Գրախանութ-կիոսկ № 270, Ալավերդյան փող. № 270

Գրախանութ-կիոսկ № 271, Ալավերդյան փող. № 271

Գրախանութ-կիոսկ № 272, Ալավերդյան փող. № 272

Գրախանութ-կիոսկ № 273, Ալավերդյան փող. № 273

Գրախանութ-կիոսկ № 274, Ալավերդյան փող. № 274

Գրախանութ-կիոսկ № 275, Ալավերդյան փող. № 275

Գրախանութ-կիոսկ № 276, Ալավերդյան փող. № 276

Գրախանութ-կիոսկ № 277, Ալավերդյան փող. № 277

Գրախանութ-կիոսկ № 278, Ալավերդյան փող. № 278

Գրախանութ-կիոսկ № 279, Ալավերդյան փող. № 279

Գրախանութ-կիոսկ № 280, Ալավերդյան փող. № 280

Գրախանութ-կիոսկ № 281, Ալավերդյան փող. № 281

Գրախանութ-կիոսկ № 282, Ալավերդյան փող. № 282

Գրախանութ-կիոսկ № 283, Ալավերդյան փող. № 283

Գրախանութ-կիոսկ № 284, Ալավերդյան փող. № 284

Գրախանութ-կիոսկ № 285, Ալավերդյան փող. № 285

Գրախանութ-կիոսկ № 286, Ալավերդյան փող. № 286

Գրախանութ-կիոսկ № 287, Ալավերդյան փող. № 287

Գրախանութ-կիոսկ № 288, Ալավերդյան փող. № 288

Գրախանութ-կիոսկ № 289, Ալավերդյան փող. № 289

Գրախանութ-կիոսկ № 290, Ալավերդյան փող. № 290

Գրախանութ-կիոսկ № 291, Ալավերդյան փող. № 291

Գրախանութ-կիոսկ № 292, Ալավերդյան փող. № 292

Գրախանութ-կիոսկ № 293, Ալավերդյան փող. № 293

Գրախանութ-կիոսկ № 294, Ալավերդյան փող. № 294

Գրախանութ-կիոսկ № 295, Ալավերդյան փող. № 295

Գրախանութ-կիոսկ № 296, Ալավերդյան փող. № 296

Գրախանութ-կիոսկ № 297, Ալավերդյան փող. № 297

Գրախանութ-կիոսկ № 298, Ալավերդյան փող. № 298

Գրախանութ-կիոսկ № 299, Ալավերդյան փող. № 299

Գրախանութ-կիոսկ № 300, Ալավերդյան փող. № 300

Գրախանութ-կիոսկ № 301, Ալավերդյան փող. № 301

Գրախանութ-կիոսկ № 302, Ալավերդյան փող. № 302

Գրախանութ-կիոսկ № 303, Ալավերդյան փող. № 303

Գրախանութ-կիոսկ № 304, Ալավերդյան փող. № 304

Գրախանութ-կիոսկ № 305, Ալավերդյան փող. № 305

Գրախանութ-կիոսկ № 306, Ալավերդյան փող. № 306

Գրախանութ-կիոսկ № 307, Ալավերդյան փող. № 307

Գրախանութ-կիոսկ № 308, Ալավերդյան փող. № 308

Գրախանութ-կիոսկ № 309, Ալավերդյան փող. № 309

Գրախանութ-կիոսկ № 310, Ալավերդյան փող. № 310

Գրախանութ-կիոսկ № 311, Ալավերդյան փող. № 311

Գրախանութ-կիոսկ № 312, Ալավերդյան փող. № 312

Գրախանութ-կիոսկ № 313, Ալավերդյան փող. № 313

Գրախանութ-կիոսկ № 314, Ալավերդյան փող. № 314

Գրախանութ-կիոսկ № 315, Ալավերդյան փող. № 315

Գրախանութ-կիոսկ № 316, Ալավերդյան փող. № 316

Գրախանութ-կիոսկ № 317, Ալավերդյան փող. № 317

Գրախանութ-կիոսկ № 318, Ալավերդյան փող. № 318

Գրախանութ-կիոսկ № 319, Ալավերդյան փող. № 319

Գրախանութ-կիոսկ № 320, Ալավերդյան փող. № 320

Գրախանութ-կիոսկ № 321, Ալավերդյան փող. № 321

Գրախանութ-կիոսկ № 322, Ալավերդյան փող. № 322

Գրախանութ-կիոսկ № 323, Ալավերդյան փող. № 323

Գրախանութ-կիոսկ № 324, Ալավերդյան փող. № 324

Գրախանութ-կիոսկ № 325, Ալավերդյան փող. № 325

Գրախանութ-կիոսկ № 326, Ալավերդյան փող. № 326

Գրախանութ-կիոսկ № 327, Ալավերդյան փող. № 327

Գրախանութ-կիոսկ № 328, Ալավերդյան փող. № 328

Գրախանութ-կիոսկ № 329, Ալավերդյան փող. № 329

Գրախանութ-կիոսկ № 330, Ալավերդյան փող. № 330

Գրախանութ-կիոսկ № 331, Ալավերդյան փող. № 331

Գրախանութ-կիոսկ № 332, Ալավերդյան փող. № 332

Գրախանութ-կիոսկ № 333, Ալավերդյան փող. № 333

Գրախանութ-կիոսկ № 334, Ալավերդյան փող. № 334

Գրախանութ-կիոսկ № 335, Ալավերդյան փող. № 335

Գրախանութ-կիոսկ № 336, Ալավերդյան փող. № 336

Գրախանութ-կիոսկ № 337, Ալավերդյան փող. № 337

Գրախանութ-կիոսկ № 338, Ալավերդյան փող. № 338

Գրախանութ-կիոսկ № 339, Ալավերդյան փող. № 339

Գրախանութ-կիոսկ № 340, Ալավերդյան փող. № 340

Գրախանութ-կիոսկ № 341, Ալավերդյան փող. № 341

Գրախանութ-կիոսկ № 342, Ալավերդյան փող. № 342

Գրախանութ-կիոսկ № 343, Ալավերդյան փող. № 343

Գրախանութ-կիոսկ № 344, Ալավերդյան փող. № 344

Գրախանութ-կիոսկ № 345, Ալավերդյան փող. № 345

Գրախանութ-կիոսկ № 346, Ալավերդյան փող. № 346

Գրախանութ-կիոսկ № 347, Ալավերդյան փող. № 347

Գրախանութ-կիոսկ № 348, Ալավերդյան փող. № 348

Գրախանութ-կիոսկ № 349, Ալավերդյան փող. № 349

Գրախանութ-կիոսկ № 350, Ալավերդյան փող. № 350

Գրախանութ-կիոսկ № 351, Ալավերդյան փող. № 351

Գրախանութ-կիոսկ № 352, Ալավերդյան փող. № 352

Գրախանութ-կիոսկ № 353, Ալավերդյան փող. № 353

Գրախանութ-կիոսկ № 354, Ալավերդյան փող. № 354

Գրախանութ-կիոսկ № 355, Ալավերդյան փող. № 355

Գրախանութ-կիոսկ № 356, Ալավերդյան փող. № 356

Գրախանութ-կիոսկ № 357, Ալավերդյան փող. № 357

Գրախանութ-կիոսկ № 358, Ալավերդյան փող. № 358

Գրախանութ-կիոսկ № 359, Ալավերդյան փող. № 359

Գրախանութ-կիոսկ № 360, Ալավերդյան փող. № 360

Գրախանութ-կիոսկ № 361, Ալավերդյան փող. № 361

Գրախանութ-կիոսկ № 362, Ալավերդյան փող. № 362

Գրախանութ-կիոսկ № 363, Ալավերդյան փող. № 363

Գրախանութ-կիոսկ № 364, Ալավերդյան փող. № 364

Գրախանութ-կիոսկ № 365, Ալավերդյան փող. № 365

Գրախանութ-կիոսկ № 366, Ալավերդյան փող. № 366

Գրախանութ-կիոսկ № 367, Ալավերդյան փող. № 367

Գրախանութ-կիոսկ № 368, Ալավերդյան փող. № 368

Գրախանութ-կիոսկ № 369, Ալավերդյան փող. № 369

Գրախանութ-կիոսկ № 370, Ալավերդյան փող. № 370

Գրախանութ-կիոսկ № 371, Ալավերդյան փող. № 371

Գրախանութ-կիոսկ № 372, Ալավերդյան փող. № 372

Գրախանութ-կիոսկ № 373, Ալավերդյան փող. № 373

Գրախանութ-կիոսկ № 374, Ալավերդյան փող. № 374

Գրախանութ-կիոսկ № 375, Ալավերդյան փող. № 375

Գրախանութ-կիոսկ № 376, Ալավերդյան փող. № 376

Գրախանութ-կիոսկ № 377, Ալավերդյան փող. № 377

Գրախանութ-կիոսկ № 378, Ալավերդյան փող. № 378

Գրախանութ-կիոսկ № 379, Ալավերդյան փող. № 379

Գրախանութ-կիոսկ № 380, Ալավերդյան փող. № 380

Գրախանութ-կիոսկ № 381, Ալավերդյան փող. № 381

Գրախանութ-կիոսկ № 382, Ալավերդյան փող. № 382

Գրախանութ-կիոսկ № 383, Ալավերդյան փող. № 383

Գրախանութ-կիոսկ № 384, Ալավերդյան փող. № 384

Գրախանութ-կիոսկ № 385, Ալավերդյան փող. № 385

Գրախանութ-կիոսկ № 386, Ալավերդյան փող. № 386

Գրախանութ-կիոսկ № 387, Ալավերդյան փող. № 387

Գրախանութ-կիոսկ № 388, Ալավերդյան փող. № 388

Գրախանութ-կիոսկ № 389, Ալավերդյան փող. № 389

Գրախանութ-կիոսկ № 390, Ալավերդյան փող. № 390

Գրախանութ-կիոսկ № 391, Ալավերդյան փող. № 391

Գրախանութ-կիոսկ № 392, Ալավերդյան փող. № 392

Գրախանութ-կիոսկ № 393, Ալավերդյան փող. № 393

Գրախանութ-կիոսկ № 394, Ալավերդյան փող. № 394

Գրախանութ-կիոսկ № 395, Ալավերդյան փող. № 395

Գրախանութ-կիոսկ № 396, Ալավերդյան փող. № 396

Գրախանութ-կիոսկ № 397, Ալավերդյան փող. № 397

Գրախանութ-կիոսկ № 398, Ալավերդյան փող. № 398

Գրախանութ-կիոսկ № 399, Ալավերդյան փող. № 399

Գրախանութ-կիոսկ № 400, Ալավերդյան փող. № 400

Գրախանութ-կիոսկ № 401, Ալավերդյան փող. № 401

Գրախանութ-կիոսկ № 402, Ալավերդյան փող. № 402

Գրախանութ-կիոսկ № 403, Ալավերդյան փող. № 403

Գրախանութ-կիոսկ № 404, Ալավերդյան փող. № 404

Գրախանութ-կիոսկ № 405, Ալավերդյան փող. № 405

Գրախանութ-կիոսկ № 406, Ալավերդյան փող. № 406

Գրախանութ-կիոսկ № 407, Ալավերդյան փող. № 407

Գրախանութ-կիոսկ № 408, Ալավերդյան փող. № 408

Գրախանութ-կիոսկ № 409, Ալավերդյան փող. № 409

Գրախանութ-կիոսկ № 410, Ալավերդյան փող. № 410

Գրախանութ-կիոսկ № 411, Ալավերդյան փող. № 411

Գրախանութ-կիոսկ № 412, Ալավերդյան փող. № 412

Գրախանութ-կիոսկ № 413, Ալավերդյան փող. № 413

Գրախանութ-կիոսկ № 414, Ալավերդյան փող. № 414

Գրախանութ-կիոսկ № 415, Ալավերդյան փող. № 415

Գրախանութ-կիոսկ № 416, Ալավերդյան փող. № 416

Գրախանութ-կիոսկ № 417, Ալավերդյան փող. № 417

Գրախանութ-կիոսկ № 418, Ալավերդյան փող. № 418

Գրախանութ-կիոսկ № 419, Ալավերդյան փող. № 419

Գրախանութ-կիոսկ № 420, Ալավերդյան փող. № 420

Գրախանութ-կիոսկ № 421, Ալավերդյան փող. № 421

Գրախանութ-կիոսկ № 422, Ալավերդյան փող. № 422

Գրախանութ-կիոսկ № 423, Ալավերդյան փող. № 423

Գրախանութ-կիոսկ № 424, Ալավերդյան փող. № 424

Գրախանութ-կիոսկ № 425, Ալավերդյան փող. № 425

Գրախանութ-կիոսկ № 426, Ալավերդյան փող. № 426

Գրախանութ-կիոսկ № 427, Ալավերդյան փող. № 427

Գրախանութ-կիոսկ № 428, Ալավերդյան փող. № 428

Գրախանութ-կիոսկ № 429, Ալավերդյան փող. № 429

Գրախանութ-կիոսկ № 430, Ալավերդյան փող. № 430

Գրախանութ-կիոսկ № 431, Ալավերդյան փող. № 431

Գրախանութ-կիոսկ № 432, Ալավերդյան փող. № 432

Գրախանութ-կիոսկ № 433, Ալավերդյան փող. № 433

Գրախանութ-կիոսկ № 434, Ալավերդյան փող. № 434

Գրախանութ-կիոսկ № 435, Ալավերդյան փող. № 435

Գրախանութ-կիոսկ № 436, Ալավերդյան փող. № 436

Գրախանութ-կիոսկ № 437, Ալավերդյան փող. № 437

Գրախանութ-կիոսկ № 438, Ալավերդյան փող. № 438

Գրախանութ-կիոսկ № 439, Ալավերդյան փող. № 439

Գրախանութ-կիոսկ № 440, Ալավերդյան փող. № 440

Գրախանութ-կիոսկ № 441, Ալավերդյան փող. № 441

Գրախանութ-կիոսկ № 442, Ալավերդյան փող. № 442

Գրախանութ-կիոսկ № 443, Ալավերդյան փող. № 443

Գրախանութ-կիոսկ № 444, Ալավերդյան փող. № 444

Գրախանութ-կիոսկ № 445, Ալավերդյան փող. № 445

Գրախանութ-կիոսկ № 446, Ալավերդյան փող. № 446

Գրախանութ-կիոսկ № 447, Ալավերդյան փող. № 447

Գրախանութ-կիոսկ № 448, Ալավերդյան փող. № 448

Գրախանութ-կիոսկ № 449, Ալավերդյան փող. № 449

Գրախանութ-կիոսկ № 450, Ալավերդյան փող. № 450

Գրախանութ-կիոսկ № 451, Ալավերդյան փող. № 451

Գրախանութ-կիոսկ № 452, Ալավերդյան փող. № 452

Գրախանութ-կիոսկ № 453, Ալավերդյան փող. № 453

Գրախանութ-կիոսկ № 454, Ալավերդյան փող. № 454

Գրախանութ-կիոսկ № 455, Ալավերդյան փող. № 455

Գրախանութ-կիոսկ № 456, Ալավերդյան փող. № 456

Գրախանութ-կիոսկ № 457, Ալավերդյան փող. № 457

Գրախանութ-կիոսկ № 458, Ալավերդյան փող. № 458

Գրախանութ-կիոսկ № 459, Ալավերդյան փող. № 459

Գրախանութ-կիոսկ № 460, Ալավերդյան փող. № 460

Գրախանութ-կիոսկ № 461, Ալավերդյան փող. № 461

Գրախանութ-կիոսկ № 462, Ալավերդյան փող. № 462

Գրախանութ-կիոսկ № 463, Ալավերդյան փող. № 463

Գրախանութ-կիոսկ № 464, Ալավերդյան փող. № 464

Գրախանութ-կիոսկ № 465, Ալավերդյան փող. № 465

Գրախանութ-կիոսկ № 466, Ալավերդյան փող. № 466

Գրախանութ-կիոսկ № 467, Ալավերդյան փող. № 467

Գրախանութ-կիոսկ № 468, Ալավերդյան փող. № 468

Գրախանութ-կիոսկ № 469, Ալավերդյան փող. № 469

Գրախանութ-կիոսկ № 470, Ալավերդյան փող. № 470

Գրախանութ-կիոսկ № 471, Ալավերդյան փող. № 471

Գրախանութ-կիոսկ № 472, Ալավերդյան փող. № 472

Գրախանութ-կիոսկ № 473, Ալավերդյան փող. № 473

Գրախանութ-կիոսկ № 474, Ալավերդյան փող. № 474

Գրախանութ-կիոսկ № 475, Ալավերդյան փող. № 475

Գ

պայքարին մէջ կը տուժէ իր պատկանած ժողովրդական կուսակցութիւնը։ Այս շաբաթ նախօրարր պիտի խօսէր Պավարիոյ մէջ, որ միջնարերդն է ազգայնականներու։ Այս վերջինները իրենց բոլոր տրամադրելի հռետորները թափած են Պավարիոյ մէջ։

Ռիկովի հիւանդութիւնը

«Թայմզ» կը գրէ թէ Մոսկուայի ժողովրդային Գործակատարներու Խորհուրդին նախագահ Ռիկով 15 օրէ ի վեր հիւանդ է։ Մոսկուայի մէջ այս առթիւ հրատարակուած է պաշտօնական տեղեկագիր մը։ Այս հիւանդութեան պատճառով քաշուած է հանրային գործունէութենէ եւ չէ մասնակցած Ամանուլեան թաղաւորի ընդունելութեան, ինչպէս նաեւ Ցուրուպայի յուղարկաւորութեան։ Ռիկով կը տառապի յօդացաւային ցաւերէ։

«Հավաս»ի գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Ռիկովի հիւանդութիւնը աւելի ծանր է քան ինչ որ ցոյց կուտան պաշտօնական տեղեկագիրները։ Ընդհանուր տկարութեան պատճառաւ, վիճակը վտանգաւոր կը նկատուի։

Նափոլէոնի գլխարկը 37,500 ֆրանկ

Անցի օր Տրուօի սրահներուն մէջ աճուրդով ծախուեցան բազմաթիւ պատմական յիշատակներ, որոնց կարգին գլխարկ մը, որ կը պատկանէր Նափոլէոնի, երբ տակաւին միայն Պոնափարթ էր անիկա։ Բազմաթիւ սիրողներ կը մասնակցէին աճուրդին։ Ֆրանսացի սպայ մը 37,500 ֆրանքի գնեց այդ պատմական գլխարկը, հաւանաբար զինուորական թանգարանի հաշուոյն։

Աֆղանիստանի թագաւորը կը դիւանագիտէ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ առջի օր Թուրք երեւելիներէ բաղկացած պատուիրա՛ուքիւն մը «Իզմիր» շոգենաւով Սեւաստապոլ մեկնած է, ընդ առաջ երթալու համար Աֆղանիստանի թագաւորին։ Այս վերջինը Պոլիս պիտի հասնի Շաբաթ օր եւ քանի մը ժամ հոն մնալէ յետոյ անմիջապէս Էնկիւրի պիտի երթայ։

Փարիզ-Թոհիս թռիչքը ընդհատուած

Փէլթիէ Տուագի եւ ընկերները կոնէն ու կարոլ Զորեք-շաբթի առաւօտ կանուխ կալկաթայէն ճամբայ ելած էին։ Աքեապ եւ Ռանկուն երթալու համար։ Ժամը 10ին օդանաւը ցամաք իջաւ Աքեապ, Պէնկալի ծոցին վրայ, կալկաթայէն 650 քիլոմեթր հեռու։ Քիչ ետք դարձեալ ճամբայ ելան, սակայն Աքեապէն երկու մղոն անդին, չի գիտցուիր ինչո՞ւ, օդանաւը ստիպուեցաւ վար իջնել, ուժգնօրէն զարնուելով գետնին։ Օդանաւը ամբողջովին քանդուեցաւ։ Կոնէնի աջ թեւը կոտրեցաւ, կարոլ թեթեւօրէն վիրաւորուեցաւ, երեքն ալ զօրաւոր ցնցումներ ստացան։ Կոնէն եւ կարոլ հիւանդանոց փոխադրուեցան. կեանքի վտանգ չկայ։ Փէլթիէ Տուագի կը հեռագրէ թէ պիտի կրնան երեք շաբաթէն շարունակել ճամբան։

Լեհաս ալ ձերբակալուած

Քրաքովիայէն (Լեհաստան) կը հեռագրեն թէ ձերբակալուած է Թուրէք անուն լրտես մը, որ կ՛աշխատէր ձեռք բերել կարգ մը վաւերաթուղթեր, պատերազմի պարագային զօրաշարժի մասին։ Թուրէք, որ խոստովանութիւններ ըրաւ, կը գործէր ղեկավարութեանը տակ վիեննական մեծ ընկերութիւն մը, որուն ինքնութիւնը չէ ճշդուած։ Թուրէքի տան մէջ խուզարկութիւն կատարուելով գտնուած են բազմաթիւ կարեւոր թուղթեր։

Թուրք գաղթականներու տեղաւորումը

Թուրք կառավարութիւնը նոր օրինագիծ մը պատրաստած է փոխանակուած թուրք գաղթականներու տրուած կալուածներու սեփականատիրութեան մասին։ Գաղթականներուն սեփականատիրութեան իրաւունք կը տրուի այն կալուածներուն համար, որոնք իրենց տրամադրուած են։

Ելմտական գործակատարութիւնը վերջերս երկու յօդուած ևս աւելցուցած է օրինագծին վրայ, որուն համաձայն գաղթական մը, միայն մէկ գաւառի մէջ կրնայ կալուած ստանալ։ Այն գաղթականները, որոնք մէկէ աւելի գաւառներու մէջ կալուած ստացած են, մէկ ամսուան ընթացքին պէտք է նախընտրութիւն մը ընեն, եւ պետական իշխանութեանց զրաւոր կերպով հաղորդեն կալուածները այն վայրին, զոր կը նախընտրեն։

Չեռեղման օրէնքի համաձայն, գաղթականներու տրամադրուած կալուածներու արժէքը կը ծանուցուի։ Ծանուցումի թուականէն սկսեալ մինչեւ 3 ամիս եթէ 10 առ 100 աւելի արժէք տուող չգտնուի, կալուածը վերջնականապէս կը յանձնուի գաղթականին։ Այս ձեւով գաղթականներուն յատկացուած կալուածներուն համար պաշտօնական կալուածաթուղթ (թափու սէնէտի) կը տրուի։ Այս յօդուածները ամէն կողմ դժգոհութիւն պատճառած ըլլալով, գաղթականները հեռագրով կառավարութեան դիմած են։

Գաղթականները գլխաւորաբար կը բողոքեն թէ հազարաւոր ոսկիներ ծախսած են իրենց ստացած կալուածները վերանորոգելու համար, եւ թէ կարելի չէ առանց հատուցումի վերադարձնել զանոնք։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐՊԻՈՅ ելմտական նախարար Մարքովիչ եւ Փարիզի սերպ դեսպանը ներկայացան վարչապետ Փուանքարէին։ Սերպիա հետեւելով Յունաստանի եւ Լեհաստանի օրինակին, կ՛ուզէ կալուածացնել իր դրամը. այս առթիւ ելմտական նախարարը փոխատուութեան համար դիմումներ պիտի կատարէ Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ։

ՍՐՐ ԻՏՄԸՆՏ ԿՈՍ՝ անգլիացի յայտնի գրագէտ, քննադատ եւ բանաստեղծը առջի օր մեռաւ Լոնտոնի մէջ 78տարեկան հասակին։ Հանգուցեալը կը սերի ֆրանսացի բողոքական հին ընտանիքէ մը։ Իր բազմաթիւ հեղինակութիւններէն յիշենք «Հայր եւ որդի»ն, որ 1913ին պսակուեցաւ Ֆրանսական Ակադեմիային կողմէ։ Պատուոյ լեգէոնի հրամանատար էր եւ Սորպոնի առջեւը տիպարն ունէր։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը յիշատակի շքագրութիւններ տպել պիտի տայ՝ կարնէթոսի ազէտին առթիւ օգնութեան փութացող օտար մարտանաւերու նաւաստիներուն բաժնուելու համար։ Նոյն շքագրամը տպուած էր իտալական կառավարութեան կողմէ՝ 1908ի Մեսինայի երկրաշարժին առթիւ։

Հ. Յ. Դ.

Լիոնի Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Ներկայանալ անդամատեւրով։

Ցեսինի կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Քաֆէ տը լա Փէյի սրահը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատեւրերով։ Ներկայ պիտի ըլլան շրջանային կոմիտէի լիազօրները։ Կը խնդրուի գաւառներէն եկող ընկերներէն՝ ներկայանալ անդամատեւրով կամ վկայագրով։

Նիսի Շրջ. Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քանի եւ Կրասի խումբերը՝ այս կիրակի իրիկուն ժամը 2ին, Քանի ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայ կ՛ըլլան Շրջ. կոմիտէի անդամները։

Մարսէյլի Պատան. միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 1.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատեւրերով։

ՄԵԾ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ETABLISSEMENTS A. COLLET
Ա. ԳՕԼԼԷ
ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՓԱՐԻԶ-ՌՈՒՊԷ-ԼՈՆՏՈՆ
ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ԾԱՆՈՒՑԱՆԵԼՈՒ ԹԷ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՄԸ ԲԱՑԱԾ Է ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ.
39, Rue Thubaneau, MARSEILLE Tél. Manuel 15 - 98
Մեր վերոգրեալ ժամնաձիւղը որ շատ լուրջ սկզբունքներու համաձայն կազմակերպուած է, բոլոր ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒՆ համար շատ օգտաւէտ եւ շահաբեր կեդրոն մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ հոն միշտ պատրաստ պիտի գտնուին ամէն տեսակի կերպասներ (Unis et Fantaisies) ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՆԵՐՈՎ։
Եղանակին յատուկ միօրինակ եւ ֆանթէզի օրինակցուներու ճոխ հաւաքածոյ մը յարգելի դերձակներուն տրամադրութեան տակ է միշտ, եւ այդ օրինակցուներէն ուզուած կերպասը միշտ պատրաստ կը գտնուի Մարսիլիոյ մէջ։ Նմանապէս քլասիք տեսակներ (սէրժ, թիպլէք, կրանիթէ, սեւ, կապոյտ, ժարէնկո, 5201 թիւէն մինչեւ 5236) ամէն ատեն պատրաստ կը գտնուին Մարսիլիոյ մէջ։ Այս միօրինակ տեսակներուն իւրաքանչիւր մեդրին եզրին վրայ կայ մեր գործարանին նշանը, ինչ որ ամէն երաշխաւորութիւն կ՛ընծայէ։
Մեր Մարսիլիոյ կազմակերպութիւնը առաջնակարգ է եւ վստահ ենք թէ մէկ անգամ այցելելով եւ փորձելով վերջնականապէս մեր յաճախորդը պիտի ըլլաք։
ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՉԻ ԾԱԽԵՐ, ԱՅԼ ՄԻԱՅՆ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.—Վաղը Շբ. դիշեր ժամը 8.30ին, «Երիտասարդաց Ակումբ»ին ժէջ, 138 Rue Etienne Dolet.

Նիւթ՝ Հ.Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

Կը խօսին՝ ընկերներ Աշոտ և Վ. Համբարձումեան։

ՊԷԼՎԻԼ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 120 Bld. de Belleville-ի սրահին ժէջ։

Կը խօսին ընկերներ՝ Թ. Մեճատուրեան և Լ. Մելիք-Դադաեան։

ՊՈՒԼՈՒՆ-ԱՆԻԷՒ.— Այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Պուա-Քոլոնպ, Place Comète, Bureau de Tabac-ի վերնայարկը։

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱԶԱՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին ընկերներ՝ Աբօ Աբօեան եւ Արմէն Պասունի։

ՄԱՐՍԷՒԼ.— Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին։

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին՝ ընկերներ Լեւոն Մոզեան եւ Անդրէ Տէր Օհանեան։

ՀԱՅ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի շրջանի խումբերու ներկայացուցիչները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, 60 Rue des Ecoles սրճարանին վերնայարկը։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.—Վաղը Շբ. դիշեր ժամը 8.30ին, «Երիտասարդաց Ակումբ»ին ժէջ, 138 Rue Etienne Dolet.

Նիւթ՝ Հ.Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

Կը խօսին՝ ընկերներ Աշոտ և Վ. Համբարձումեան։

ՊԷԼՎԻԼ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 120 Bld. de Belleville-ի սրահին ժէջ։

Կը խօսին ընկերներ՝ Թ. Մեճատուրեան և Լ. Մելիք-Դադաեան։

ՊՈՒԼՈՒՆ-ԱՆԻԷՒ.— Այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Պուա-Քոլոնպ, Place Comète, Bureau de Tabac-ի վերնայարկը։

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱԶԱՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին ընկերներ՝ Աբօ Աբօեան եւ Արմէն Պասունի։

ՄԱՐՍԷՒԼ.— Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին։

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին՝ ընկերներ Լեւոն Մոզեան եւ Անդրէ Տէր Օհանեան։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

„ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ"

(ՀԱՆՑՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ 1914ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՕԶԱՆ)

Գրեց՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ։ Հրատարակութիւն Հ. Յ. Դ. Ամերիկայի կեդրոնական կոմիտէի, շուրջ 500 մեծադիր էջ, ընտիր Թուղթի վրայ։

Նիւթէն դուրս՝ մօտ 200 նկար, գործիչներ, տեսարաններ, քարտէսներ, դրամներ եւայլն։

Մեծ գունաւոր քարտէս, Հայաստանը բոլոր սահմաններով։

կողքին վրայ հայկական դրօշը գունաւոր։

ԳԻՆ 2 ՏՈԼԱՐ

Դիմել՝ Mlle S. Agopian, Imp. «Navarre». 5 Rue Gobelins, Paris (13e)։

Ամերիկայի համար՝ «Հայրենիք»ի գրասենեակը, 13-15 Shawmut St.-Boston. կարելի է ստանալ նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունէն։

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ԹԱՏՐՈՆ ՈՐԼԵ ՄՕՊԷԼ

10, Rue de l'Orient, (Métro: BLANCHE)

20 Մայիս 1928, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԿԱՎՈՒՕՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԿԸ ԹԱՂԱՑ ԱՆՈՒԾԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՔՈՄԻՏԷԻ ԵՐԵՔ ԸՐԸՐ

Է. Պլումի եւ Ռ. Թօշէի, Թարգմ. Ս. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին.— Ճաշարաններ՝ Լիլա եւ Ֆլորիա, սափրիչներ՝ Ստեփանեան, 8 Rue Domat, եւ Արշակ Գէորգեան, 11 Rue de Nesles (Odéon), եւ Ճաշարան վաիրամ, 8 Rue Jouy-Rouve (Belleville).

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

1er Prix du Conservatoire National de Paris

20 Մայիս կիրակի իրիկուն ժամը 9ին

Salons Massiliah մէջ, 1 Rue de l'Arsenal, Marseille

Տոմսերու համար դիմել՝ Manon-ի, 17 Rue du Pavillon, եւ հայ ճաշարանները։

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

26 ՄԱՅԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ

ՊԷՊՕ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29 04

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՕՐ. ՀԵՂԻՆԷ ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ՀՐԱՆՏ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՆ

13 Մայիս 1928 ՎԻԵՆ (Իզէռ)

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ

Լանսէի հանգանակութիւնը.

Ս. Գրիգորեան 30 ֆր., Ո. Յակոբեան 20, Հ. Զայրեան, Յ. Կիրակոսեան, Ա. Յարութիւնեան, Ն. Քշիկեան՝ 15ական, Ն. Քէօսէեան, Ա. Ալէքսանեան, Ե. Գզիրեան, Յ. Դրացինեան, Ս. Գրիգորեան, Ա. Օհանեան, Ոմն, Ն. Գաբայեան, Շաքարեան, Ե. Կէօկիւչեան, Յ. Արապեան, Ե. Եղիկեան, Խ. Արապեան, Կ. Հապէշեան, Ս. Տէրտէրեան, Պ. Մուճաֆեան, Մ. Մինասեան, Ա. Յարութիւնեան, Յ. Դուլումճեան, Գ. Քէշիշեան, Գ. Զարացեան, Ն. Խաչիկեան, Ա. Մինքաչեան, Յ. Գարուկեան, Գ. Մէնտիլեան, Յ. Գալէմքէրեան, Գ. Մարգարեան, Ս. Ճէլալեան, Կ. Եզոբոսեան՝ 10ական, Պ. Խաչիկեան, Օ. Իզմիրլեան, Cargas Dimitris (յոյն), Յ. Իզմիրլեան, Մ. Յարութիւնեան, Տ. Զօլօեան, Կ. Քէլէքէկեան, Պ. Ստամպօլեան, Օ. Պօյաճեան, Մ. Վարթանեան, Վ. Խանէտանեան, Գ. Մէրէտեան, Խ. Խանամանեան, Գ. Կոշգարեան, Ս. Քէօսէեան, Յ. Սիւքէրեան, Հ. Բարմաքսըզեան, Գ. Տիրացուեան, Ոմն, Աբաչէն, Ս. Զարմանեան, Ն. Աճէմեան, Ն. Քէօչէկեան, Ե. Մելքոնեան, Գ. Անտոնեան, Յ. Յարութիւնեան, Ա. Թիրեաքեան, Խ. Իմանաթեան, Ա. Իսպէնճեան, Ղ. Քէօչակեան, Յ. Շահինեան՝ 5ական, Ա. Տապանեան 3 ֆր., Դուման 558 ֆրանք։

(Տես «Ցառաջ» 17 Մայիս).

Փռիվա-Շոմերաքի Հ. Յ. Դ. ենթակոմիտէին հանգանակութեան ցանկը.—

— Կազմեցինք տոս հոգինոց յանձնախումբ մը անդամակցութեամբ Հ. Յ. Դ. փռիվայի ենթակոմիտէի անդամներէն Ստեփան փէշտիմալճեանի, կարապետ Գայապալեանի, եդուարդ Նաւասարդեանի եւ համակիրներէն Մինաս ձիզմէճեանի։

Ս. Փէշտիմալճեան, Տիկ. Զ. Թէնէքէճեան, Ճ. Մէրճիմէկեան 20ական. Ն. ձիմճիմեան 15, Պր. Յ. Մարտիկեան, Յ. Խաչիկեան, Ե. Նաւասարդեան, Յ. Աբգարեան, Կ. Պէազեան, Տիկ. Գ. Բարսեղեան, Փոքրիկն Ժան Պէնլիեան, Տիկ. Մ. Արապաճեան, Ոմն, Տիկ. Մարթա Յարութիւնեան, Մ. Ստամպուլեան, Օր. Հ. Դաւիթեան, Ե. Օգուժուշեան, Լ. Բարսեղեան 10ական, Մ. ձիզմէճեան, Կ. Գայապալեան. Գ. Իվէնճիեան, Գ. Տէմիրճեան, Ա. Զաքմաքեան, Բ. Բարսեղեան, Տիկ. Կիւլա Նաւասարդեան, Օր. Թ. Տամատեան 5ական Ֆր., Ոմն 1 Ֆր.։ Դուման 256 ֆրանք։

ՑԱՒԵՇԱՏԵՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Գրասիրաց միութեան դասախօսական ժողովները 20 եւ 21 Մայիս ժամը 7.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կը դասախօսէ՝ Կ. Խրայեան։ Նիւթ՝ Պատմութեան եւ հայրենի ատենաբանութեանց արժէքները, 2. կուսակցութիւններու եւ ազգ. միութիւններու կարեւորութիւնը գաղութներու մէջ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նահանգի հայազգի նակցական միութեան ընդհանուր ժողովը՝ վաղը շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Ֆլորիան վերնայարկը, 61 Rue Mr. le Prince։ կը խնդրուի անդամ-անդամուհիները ճշդել ժամուն ներկայ ըլլալ։

Տ. Տ. Հ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 Rue Fbg. du Temle, Պելվիլ։ կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր հայրենակիցները։

ԼԻՈՆԻ Բարձր Հայքի Հայազգի նակցական միութեան վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այս կիրակի ժամը 2ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը։ կարեւոր օրակարգ։

ՑԱՐԴԱՐՈՂԻ վիճակահանութեան շահած են հետեւեալ թիւերը.— 12, 43, 44, 40, 169, 203, 252, 273, 276, 284, 319, 355, 357, 358, 375, 381, 386, 393, 406, 439, 457, 499, 501, 504, 537, 541, 551, 588, 603, 632, 704, 709, 710, 727, 735, 795, 828, 853, 905, 927, 929, 934, 991։ Շահուած իրերը ստանալու համար շահող տոմսակը եւ նկարը ղրկել՝ Mlle Nevarte Kazpakian, 5 Ave. Quihou, St Mandé Seine, (France).

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Մոնի կոմիտէի Թատերական նիստերուն կայացումը՝ 19ին Մայիս։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը ճանէ։
Կ՛ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԾԱԽԱՍ Է ճկակարկատի խանութ մը բարձր մամարդ թաղի մը մէջ, բանուոր փողոցի վրայ, լաւ յաճախորդներով։ Ամսական վարձք միայն 50 ֆրանք։ կը ծախուի իբրեւ աժան գինով։ Դիմել՝ 76 Rue Jean-Jacques Rousseau, Issy-les-Moulineaux, Թրամուէյ 32 եւ 26 իջնել՝ Galliéni.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՀՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մանուագէտ քժիշկներէ կը բնակուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ՛ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Imprimerie - MASSIS - Éditions
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 19 ՄԱՅԻՍ 1928

19 MAI 1928

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 651 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

Երէկ հրատարակեցինք Փիլիպէի Աղէտեալներու Օգնութեան Յանձնախումբին նախագահ՝ Երուանդ եպսկ.ի Մայիս 11 թուակիր նամակը, որ հաղորդելով մեր առաջին գումարին ստացումը, կը յայտնէր թէ որոշուած է «Յառաջ»ի հանգանակութիւնը յատկացնել հարիւր որբ եւ աղքատ մանուկներու օրական ճաշ մը տալու։

— «Ձաշարանը պիտի բացուի Մայիս 14ին եւ պիտի շարունակուի այնքան ժամանակ, որքան Յառաջ շարունակէ ապահովել տեղւոյն պէտքերը»։

Մեր առաջին առաքումը 2000 ֆրանք էր (Մայիս 5)։ Անկէ ի վեր փոխադրած ենք, — Մայիս 9ին՝ 4500 ֆր., Մայիս 12ին՝ 2500 ֆր., Մայիս 14ին՝ 7000 ֆր., իսկ Մայիս 18ին (երէկ) 4500 ֆրանք։ Համագումար՝ քանի հազար հինգ հարիւր (20.500) ֆրանք, որ այսօրուան արդիւնքն է, կլոր հաշուով։

Ուրեմն, «Յառաջ»ի ընթերցողներն ու համակիրները, եւ առհասարակ սրտցաւ հայրենակիցներ ու մանաւանդ աշխատաւորներ ապահոված են ոչ միայն հարիւր մանուկներու ճաշը, այլ եւ աւելին։

Հանգանակութեան արդիւնքը նկատի առնելով, անշուշտ Փիլիպէի Յանձնախումբը կամ աւելցուցած է մանուկներու քիւր, կամ ուրիշ ստիպողական պահանջներու ալ բաժին հանած։

Ամէն պարագայի մէջ, իրենց անմիջական ակնկալութիւնը պակուած է. եւ կրնան վստահ ըլլալ թէ տակաւին պիտի ստանան կարեւոր գումարներ, որովհետեւ, «Յառաջ»ի հանգանակութիւնը կը շարունակուի, եւ պիտի շարունակուի դեռ ատեն մը։ Շատ մը վայրերու մէջ նոր սկսած են շարժիլ, եւ ամէն օր չոչափելի գումար մը կը բարդուի մեր ցուցակին վրայ։

Այս կազդուրիչ երեւոյթը արձանագրելէ յետոյ, պարտականութիւն կը սեպենք մեր ընթերցողներուն ուշադրութեան յանձնել աղէտեալներու կացութեան վերջին պատկերը։

Այսօր կը հրատարակենք կարճ նամակ մը՝ Փիլիպէի մեր մանաւոր թղթակցէն։ Նկարագրութենէ աւելի՝ չոր փաստեր, որոնք մեկնութեան կարօտ չեն։

Ի՞նչ անմիջական պահանջներ կը ներկայացնէ արկածահար ժողովուրդը.—

1. Ցառական իմաստով, չոր հաց, օրական առնուազն 800—1000 հոգիի համար։ Նուազագոյն 5000 լեվա (մօտ հազար ֆրանք), ամէն օր։

2. Պատսպարան հազարաւոր դժբախտներու համար։ Մէկ տաղաւարը կ'արժէ 1000—1200 լեվա (200 ֆր.), 2—3 ընտանիքի համար։

3. Դեղ-դարման հիւանդներու համար։

4. Օգնութիւն մօտակայ շրջաններու համար։

Ամէն ընթերցող որ ուշադրութեամբ կը կարդայ այսօրուան թղթակցութիւնը, ինքն իր մասին կրնայ դատել եւ հասկնալ իրեն ինկած պարտականութիւնը։

Կաթիլ-կաթիլ հասած գումարները իրական օրհնութիւն մը կը դառնան կրկնապէս խոցոտուած ժողովուրդին համար, մանաւանդ բարոյական տեսակէտով։

Արկածահար հազարեակները պէտք չէ մէկ վայրկեան միթքէ անցընեն թէ լքուեր են։ Եթէ հայրենիքը շատ հեռու է կամ անճար, արտասահմանի իրենց հայրենակիցները ոչ մոռցկոտ են, ոչ ալ անտարբեր։

Օգնութեան շարունակութիւն անհրաժեշտ է նաեւ ուրիշ տեսակէտով մը։

Պուլկարիոյ մէջ, կառավարութիւնը թէեւ խտրութիւն չի դներ, բայց չափէն աւելի ծանր հոգեր ունենալով, չի կրնար ամէն մանրամասնութեամբ զբաղիլ։ Ապացոյց այն է որ՝ Մայիս 10էն ի վեր դադրեցուցած է հաց բաշխել հայ արկածեալներուն։

Յետոյ, կարելի չէ բան սպասել պուլկարահայ գաղութէն, որ եթէ քանի մը տասնեակ հազար լեվա տրամադրեր է, այն ալ յանձնուած է պետական մարմիններուն, հասկնալի պատճառներով։

Ու վերջապէս, Պուլկարիա հասած միջազգային օգնութիւնը այնքան մեծ չէ, որքան Յունաստանի եղածը։ Միայն Փարիզի յունական դեսպանատան միջոցաւ 850.000 ֆրանք փոխադրուեցաւ Աթէնք, կորնթոսի աղէտեալներուն համար։

Մեր թղթակիցը ուրիշ պարագայ մըն ալ ուշ սդրութեան կը յանձնէ։

Փիլիպէ դպրոց մը ունի 600 աշակերտի համար։ Արդէն խեղճ նեղլիկ, այդ կրթարանն ալ վնասուած է երկրաշարժէն եւ լուրջ նորոգութեան կամ վերաշինութեան կը կարօտի։ Ասկէ առաջ ուրիշ աշխատակից մը 100-150 տղերքին կը հաշուէր նորոգութեան ծախքը։

"Զկա՞յ ո՛ր եւ է Միութիւն կամ Մարմին, որ ստանձնէր վերաշինութիւնը, նոյն իսկ իր անունով», կը հարցնէ մեր թղթակիցը։

Ո՞վ պիտի տայ պատասխանը, միութիւն կամ անհատ։

Հարիւր-հարիւր յիսուն տղերքին՝ վեց հարիւր եւ դեռ աւելի մանուկները այլասերումէ փրկելու համար։

Ա՞յս ալ ժողովրդական հանգանակութեան կարօտ է։

Գիտենք որ ժողովուրդը ատոր տասն անգամը կուտայ։ Բայց ինչո՞ւ ծանրանալ անոր վրայ, երբ այնքան տրամադրելի գումարներ կան, Բարեգործականէն մինչեւ Նիւ-Եորքի Հայ Կրթական Հիմնարկութեան անտուկը։

Ուրիշ խնդիր, եթէ չեն հետաքրքրուիր։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Այս լոյսերով խմբագրականի մը մէջ, Հայրենիք վերլուծելով վերջերս տեղի ունեցած անցուդարձերը, Թուրքեւիտալական մերձեցման լուրերը եւ ուրիշ պալապաններ, կը նկատէ (1 Մայիս)։

— «Ուժանք այնքան հեռու կ'երեւան, որ կը պնդենք, թէ Թուրքիա որոշած է փոխել իր արտաքին քաղաքականութիւնը եւ իր երեսը Խորհրդային Միութենէն դարձնել դէպի Արեւմուտք։

Նման գրոյց մը եղաւ ասկէ մօտ երկու տարի առաջ եւս, երբ Գերմանիա կը մտնէր Ազգերու Լիկայի մէջ։ Սակայն, փորձը ցոյց տուաւ, որ Թուրքիա շատ կը վախնայ Խորհրդային Միութենէն եւ ամէն գնով, գէթ առժամանակ, կ'ուզէ մնալ անոր բարեկամը։

Այսուհանդերձ կը թուի, թէ Թուրքիա որոշած է, առանց ետես դարձնելու Խորհրդային Միութենէն, Արեւմուտքի հետ ալ այսուհետեւ աւելի բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել, քան ունեցած է ասկէ առաջ, Քէմալի օրով։

Ըստ երեւոյթին, Թուրքիա այժմ կ'աշխատի ինքզինքը ապահովել Արեւմուտքէն գալիք հարուածէ մը, եւ ատոր համար մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնէ Իտալիոյ վրայ, որմէ կը վախնայ։ Ատով պէտք է գլխաւորապէս բացատրել Թէվֆիկ Րիւշտի պէյի վերջին տեսակցութիւնը Մուսոլինիի հետ։

Յամառօրէն կը խօսուի նաեւ իտալօ-յոյն-Թրքական դաշինքի մը մասին, որուն իբր թէ Բուլղարիա եւս պիտի միանայ։

Սակայն, նման դաշինքի մը առջեւ այժմ կան այնպիսի խոչոր, եթէ չըսենք անյաղթելի, արգելքներ, որ դժուար է լրջօրէն հաւատալ, թէ, գէթ ներկայ պայմաններու մէջ, հնարաւոր պիտի ըլլայ վերացնել այդ արգելքները, իտալօ-յոյն-Թուրքական դաշինք մը կամ ապահովութեան դաշինք մը կնքել կարենալու համար։

Ամէն պարագայի տակ, որոշ է, որ Թուրքիա իր ամէնէն վտանգաւոր արեւմտեան թշնամին՝ Իտալիոյ բարեկամութիւնը կը փնտռէ այս պահուս, ինչպէս որ տարիներ առաջ փնտռեց եւ գտաւ իր արեւելեան մեծագոյն թշնամիին՝ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը։

Մօտիկ ապագան միայն կրնայ ըսել, թէ Էնկիւրիոյ նոյնքա՞ն պիտի յաջողի Արեւմուտքի մէջ Իտալիոյ հետ, որքան որ յաջողեցաւ Արեւելքի մէջ, Ռուսիոյ հետ։

Ինչ ալ ըլլայ, սակայն, ասոր պատասխանը, դրական թէ բացասական, մէկ բան այժմէն իսկ կարելի է ըսել— այն, որ գէթ ժամանակի մը համար Թուրքիա կարող է սանձ դնել Իտալիոյ ախորժակներուն, եթէ տնտեսական որոշ զիջումներ ընէ անոր»։

ԵԼՐԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

... Խմբագիր,

Մարսէյլ.— Մենք Քափրլէթի վակոնաժի աշխատաւորներս, օրը օրին հետեւած ըլլալով Յառաջի կոչերուն Փիլիպէի աղէտեալներու մասին, ուզեցինք մեր պարտականութիւնը կատարել։ Քարէ հոգի պէտք էր ունենայինք, որ անտարբեր մնայինք պատառ մը հացի տագնապին հանդէպ։ Ո՞ր հայ մարդն է որ պիտի կարդայ աղէտին մանրամասնութիւնները եւ չպիտի շարժի։ Մենք մեր պարտականութիւնը կատարելով, մեր չունեցածէն հաւաքեցինք 310 Ֆրանք, 43 խոնարհ աշխատաւորներէ։ Թէեւ քիչ է, բայց մեր խիղճը կ'անգիստ է։ (*Տես ցանկը*)

Հանգանակիչ ՅԱՆԱՆԵԱՆ

Գրիգոր Եղիկեան, Սահակ Յարութիւնեան. Մխիթար Պօյաճեան, Մեսրոպ Նաճարեան եւ Գարեգին Եղիկեան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մարզպանը Էրզրումի շրջանիներու մէջ

ձեզրէէն կը հաղորդեն. *Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ Մայիս 12ին Մարտինէն մեկնեցաւ, շրջունակելու համար իր պատրաստները Արեւելեան Նահանգներու քրտական շրջաններուն մէջ։ Իրեն կ'ընկերանան Մարտինի կուսակալը Թէվֆիք Հատի, մարզպանութեան խորհրդականներ Գատրի փաշա, Թալեաթ եւ Մուամմեր պէյեր եւ ուրիշներ։ Ատոնք իրենց ճամբուն վրայ գտնուած բոլոր գիւղերու մէջ կանգ առնելով, կը քննեն տեղական պէտքերը։ Կառավարական պաշտօնեաներ, ոստիկան զինուորներու յոկատներ, դպրոցական աշակերտներ եւ ժողովուրդէն ներկայացուցիչներ ամէն տեղ ընդ առաջ կ'երթան այս պաշտօնական մարմինին, որուն անդամները ժողովուրդին հետ մօտէն կը շփուին, բոլորին հետ առանձին կը տեսնուին և միասին կը լուսանկարուին։ Սաւուր գիւղին մէջ, ուր հասաւ պատուիրակութիւնը նոյն օրը, Իպրահիմ Թալի պէյ պարզ ու յստակ լեզուով բացատրեց թէ ինչ նշանակէ հանրապետական կառավարութիւն, թէ ի՛նչու քիւրտ ապստամբներուն պատիժը յետաձգելու օրէնքը հրատարակուեցաւ։ Հաղարաւոր հանդիսականներ «կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը, կեցցէ՛ մեծ Ղազին» ըսելով աղօթեցին։*

Թալի պէյ յետոյ Թիւրք Օճաղըն երթալով բոլոր ներկաներուն հետ տեսնուեցաւ։ Թաղապետարանն ու դպրոցը այցելելէ յետոյ ճամբայ ելաւ դէպի Քէբրասի գաւառակը։ Սաւուր ունի 600 տուն, 3000 բնակչութեամբ, կառուցուած է լերան մը լանջքին վրայ, եւ շրջապատուած՝ այգիներով ու պարտէզներով։ Կառավարութեան դէմ գանգատ ունեցողները խնդրագիր ներկայացուցին. այս մասին պէտք եղած հրահանգները տրուելէ վերջ, պատուիրակութիւնը ճամբայ ելաւ դէպի Միտիաթ։ Հակառակ ժամանակը ուշ ըլլալուն, մեծ բազմութիւն մը ընդ առաջ եկաւ։ Յաջորդ օրը պատուիրակութիւնը հասաւ Ճէզրէ։ Մարզպանը զինքը դիմաւորելու եկող հարիւրաւոր զինուորներու եւ դպրոցականներու ուղղուած երկար ճառ մը խօսեցաւ եւ անոնց բացատրեց հանրապետական վարչաձեւին առաքինութիւնները. նոյնպէս մանրամասն բացատրութիւններ տուաւ պատիժներու յետաձգման օրէնքին մասին։ Ժողովուրդը ամէն կողմ ուրախ զուարթ աղօթքներ կը կատարէ Ղազիին արեւշատութեան համար։

Թուրք սպաներն եւ օսար կիներ

Էնկիւրիի կառավարութիւնը պատրաստած է նոր օրինագիծ մը, որ Ազգ. ժողովի վաւերացման պիտի ենթարկուի։ Ըստ այդ օրինագիծին, այն սպաներն ու զինուորականները, որոնք օտար աղջիկներու կամ կիներու հետ կ'ամուսնանան, պիտի զրկուին հանգստեան կոչուելու իրաւունքէն եւ առանց այլեւայլի հրաժարած պիտի նկատուին։ Իսկ անոնք որ օրէնքին հրատարակութենէն առաջ օտարներու հետ կարգուած են, անմիջապէս հանգստեան պիտի կոչուին եւ թոշակ պիտի ստանան իրենց ծառայած տարիներուն համեմատութեամբ միայն։

Օտարի հետ ամուսնացող այն զինուորականները որ օրինական ծառայութեան շրջանը չեն լրացուցած, որպէսզի հրաժարած նկատուին, պարտաւոր են որոշ հատուցում ընել։

Գալով այն սպաներուն, որոնք ուսանելու համար կամ մասնաւոր պաշտօնով օտար երկիր ղրկուելէ յետոյ հոն օտար կիներու հետ կ'ամուսնանան, բացի վերոյիշեալ կարգադրութիւններէն, պարտաւոր պիտի ըլլան նաեւ պետական գանձին վերադարձնել կրկինը այն թոշակներուն եւ ամէն տեսակի ծախքերուն, որոնք եղած են Եւրոպայի մէջ իրենց համար։

Բոլշեւիկներու ներքին վեց թշնամիները

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Մայիս 17 թուականով.—

Երիտասարդ հաւաքնաւարներու առջեւ ճառ մը խօսելով, Բուխարին յայտարարեց թէ Խորհրդային Միութիւնը ստիպուած է պայքար մղել ներքին վեց վտանգաւոր թշնամիներու դէմ։ Ատոնք են՝ 1. հարուստ գիւղացիները (կուլակ). 2. կղերն ու կրօնական կազմակերպութիւնները. 3. հայրենասէրներն ու ազգայնականները. 4. հակահրէականները. 5. քաղքենի սովորութիւնները կապկելու մենամոլութիւնը, 6. գինովութիւնը։

Գ. Միջազգայինի նախագահը աւելցուց թէ Խորհուրդները պայքար կը մղեն այս փորձանքներուն դէմ. որովհետեւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը առանձին կրնայ կործանել խորհրդային վարչաձեւը։

*** Մոսկուայի տնտեսական պաշտօնաթերթը դիտել կուտայ թէ միսի պակասը զգալի է ո՛չ միայն Մոսկուայի եւ Լէնինգրադի, այլ եւ Սարատովի եւ Օրէնսբուրգի նման արտադրող շրջաններու մէջ։ Պատճառը այն է որ, կ'ըսէ թերթը, Գործակցականները դէշ կազմակերպուած են։*

Մոսկուայի դատավարութիւնը

Երէկ Մոսկուայի մէջ սկսաւ դատավարութիւնը Դոնէցի ածխահանքերու ծանօթ խնդրին։ Ամբաստանեալներն են երեք գերման ճարտարագէտներ եւ յիսուն Ռուսեր, Դատավարութիւնը անթելով պիտի հաղորդուի ամբողջ երկրին։ Տեսարանները պիտի շարժանկարուին եւ Ռուսիոյ գլխաւոր սրահներուն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՌՕՏ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ՏՈՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Մայիս 17ին, Հանրապետութեան Նախագահ Ալեքսանդր Խատիսեանի նախագահութեամբ, Հանրապետութեան Կառավարութիւնը հաւաքուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահի տունը, Հանրապետութեան հարիւրաւոր տոնախմբութիւնը կատարելու համար։

Ներկայ էին Հանրապետութեան Կառավարութեան անդամները, Ազգ. Ժողովի նախագահ Ալեքսանդր Սահակեանը, Ազգ. Ժողովի անդամներ, Հանրապետութեան Նախագահի Քարտուղարութեան պաշտօնեաները, Հանրապետութեան Նախագահի Պահակազօրքի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Զօրամասի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանապետը, Երեւանի Քաղաքապետը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պետը, Երեւանի Քաղաքապետարանի պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպայակոյտը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի պահակազօրքը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի նուագախումբը։

Հանրապետութեան Նախագահ Ալեքսանդր Խատիսեան ներկայացուց Հանրապետութեան Կառավարութեան անդամները, Ազգ. Ժողովի նախագահ Ալեքսանդր Սահակեանը, Ազգ. Ժողովի անդամները, Հանրապետութեան Նախագահի Քարտուղարութեան պաշտօնեաները, Հանրապետութեան Նախագահի Պահակազօրքի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Զօրամասի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանապետը, Երեւանի Քաղաքապետը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պետը, Երեւանի Քաղաքապետարանի պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպայակոյտը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի պահակազօրքը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի նուագախումբը։

Հանրապետութեան Նախագահ Ալեքսանդր Խատիսեան ներկայացուց Հանրապետութեան Կառավարութեան անդամները, Ազգ. Ժողովի նախագահ Ալեքսանդր Սահակեանը, Ազգ. Ժողովի անդամները, Հանրապետութեան Նախագահի Քարտուղարութեան պաշտօնեաները, Հանրապետութեան Նախագահի Պահակազօրքի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Զօրամասի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանապետը, Երեւանի Քաղաքապետը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պետը, Երեւանի Քաղաքապետարանի պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան պաշտօնեաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի հրամանատարութիւնը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպայակոյտը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի սպաները, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի պահակազօրքը, Երեւանի Ոստիկանական Վարչութեան Ձիաւոր Գունդի նուագախումբը։

ՁՄՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԹԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԹ. Ցանկ

	Ֆր.
Եւրոպահայ կարմիր խաչի Պէյֆուրի մասնաճիւղ (ցանկը յաջորդով)	500
Քափրլէթի (Մարսէյլ) հայ աշխատաւորներուն հանգանակութիւնը (նոյնպէս)	310
Լիոնի Usine Jindreի մէջ աշխատող քանի մը որբուհիներ եւ տիկիններ, տիկին Ռ. Սերայտարեանի ձեռքով	120
Փոքրիկն Քնարիկ Տրէգեան	10
Գումար	940
Ժ.Ը. ցանկին գումարը	19,602
Ընդհ. գումար	20.542

ՏՈՄՍԵՐ

"ՈՎԱՍԻՍ,,

Նոր ամսաթերթ մը: «Ովասիս»: «Գրական, գիտական, բարոյական» եւ տակաւին «անկախ»:

Կ'ելլէ կիպրոսի մէջ, Նիկոսիա: Հրատարակութիւն, տպագրութիւն, խմբագրապետութիւն, աշխատակցութիւն եւ բանաստեղծութիւն՝ միայն մէկ անձի կողմէ:

Թերթէն կ'իմանանք թէ կիպրոս կղզին անապատ մը ըլլալուն, հիմնուեր է «Ովասիս»ը: Մենք մինչեւ այս թերթին լոյս տեսնելը տարբեր բան կը կարծէինք կիպրոս կղզին:

«Կղզի նման չիք մեր կիպրեայ,
Եւ ոչ մէկ վայր է արդարեւ»:

Ռուսինեան ստեր է՝ հակառակ իր նահապետութեան: Եւ սակայն, որքան որ կը յիշենք, մինչեւ հիմակ այդ կղզիին մէջ ոչ ջարդ, ո՛չ հրդեհ, ո՛չ տարագրութիւն եւ ո՛չ ալ երկրաշարժ պատահեցաւ, անապատ դառնալու համար: Ընդհակառակն հոն, այդ երկրին մէջ, Մելքոնեան ագարակը հիմնուեցաւ, իր աքլորներով, հաւերով, խոզերով եւ սիրամարգներով: Եւ տակաւին այդ կղզիին ջուրերէն ծնաւ փրփրածինն վէնիւս:

«Ովասիս»ը ունի 16 էջ տառաձուութիւն: Բարեբախտաբար ոչ խորութիւն ունի եւ ոչ ալ բարձրութիւն: Ցափակ գետին մըն է: Այդ տարածութեան գրեթէ կէսը գրաւած է խմբագիրը, լրագրելով, յայտարարելով, գովաբանելով, ընկերաբանելով եւ, ո՛հ, մանաւանդ քնարերգելով: Պ. Թաքսուտեան գրական ազնիւ ցաւ ու ծարաւ ունի եւ կուշտ ու կուռ կը խմէ Ովասիսին բոլոր ակերէն:

Եթէ խմածը մինակ ջուր ըլլար, ոչինչ, բայց ան նեկտար խմել ալ գիտէ, կիպրուհիներու շրթներէն: Ա՛նո՛ղջ: Եւ իր պատմած բոլոր բաժակներուն տակն ալ քաղաբար կը ստորագրէ:

Ա՛հա քանի մը հատուկտոր մէջբերումներ իր քնարէն.

«Ես մօտեցայ վառ շրթներով.
Վրաս ինկար դու անվրով.
Ընդունեցիր
Արդ, ընդ երկա՛ր երջանկացիր»:

Անկախ Ովասիսին մէջ սիրուհիները կը կախուին սիրահարներու վրայ.

«Փութամ սեղմել կուրծքիս վրան
Բիւրեղ ժարմինդ հուր ազնուական
Ու քեզ գրկեմ քեզ համբուրեմ
Սիրեմ աչերդ յար համբուրեմ
Ո՛հ, այն աչերդ որ ես պաշտեմ
Ու քեզ սեղմեմ քեզ համբուրեմ»

Կէտադրութիւն չկայ: Ստորակէտի տեղ համբոյր, միջակէտի տեղ համբոյր, վերջակէտի տեղ համբոյր:

Ես ալ իր բազմատաղանդ ճակատը փափաքելով համբուրել՝ իմ կողմէ ներկայացուցիչ կը կարգեմ կիպրաբնակ ցակոբ օշականը:

ՆՆԱՆ ՊԷՅԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Ի՞ՆՉ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՄԵՏՋԻՔԻՆ ՊԻՏԻ ՀԱՅԹԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿԸ

ՕՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ ԱՌՈՒ 800 - 1000 ՀՈՎԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐՈՂ ԵՄ ՏԱԼ

ԱՆՈՒՇ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ՓԱՐԻԶ, 12 Մարտ

Ֆրանսայի մէջ հազարաւոր եւ հազարաւոր հայ բանուորներ կան, որոնք ամէն տարի իրենց վաստակին մէկ մասը կը ղրկեն իրենց հարազատներուն, որոնք կը մնան Հայաստանի մէջ։ Այդ ղրկուած գումարները կը կազմեն տարեկան 2—3 միլիոն ֆրանք։ Ասոնք կը ղրկուին կամ ուղղակի հասցէներու վրայ, կամ ալ Հայկական Ընդհանուր Բարեգործական Միութեան միջոցով։

Ընդհանուր Միութիւնը, որ ունի 10 մեծ մասնաճիւղեր եւ 5000 անդամներ, ամէն տարի կը ղրկէ Հայաստան 1200 կիլօ, 2—3 ընտիր եղջերու, առանց հաշուելու ամէն տեսակ ուրիշ ընծաները։ Այս տարի ալ ղրկուած է 1000— 1200 կիլօ, 2—3 ընտիր եղջերու եւ մեծ քանակութեամբ ուրիշ ընծաներ։ Ընդհանուր Միութեան նախագահ Պ. Ալեքսանեան կ՚ըսէ, որ շատ դժուար է ամէն տարի ղրկել այդ ընծաները, որովհետեւ ամէն տարի աւելի մեծ գումարներ կը հաւաքուին։ Միայն անցեալ տարի ղրկուած է 40 տոն հագուստ եւ կօշիկ, որուն մեծ մասը ղրկուած է Ամերիկայէն։ Ընդհանուր Միութիւնը ունի նաեւ հիւանդանոց մը Երեւանի մէջ, որ կը գործէ 60 մահիճներով։

Պ. Ալեքսանեան կ՚ըսէ, որ Ամերիկայի մէջ կան 800—1000 հայեր, որոնք ունին մեծ գումարներ։ Անոնք կը ղրկեն իրենց հարազատներուն, որոնք կը մնան Հայաստանի մէջ։ Ամերիկայի մէջ կան նաեւ հայ բանուորներ, որոնք ամէն տարի կը ղրկեն 5000 ֆրանք։ Ընդհանուր Միութիւնը ունի նաեւ մասնաճիւղեր Ամերիկայի մէջ, որոնք ամէն տարի կը ղրկեն 5000 կիլօ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

մէջ պիտի ներկայացուին։ Ամբաստանագիրը կը բաղկանայ մէկ միլիոն բառէ եւ ընթերցումը պիտի գրաւէ քանի մը նիստ։ Մասնաւոր կարգադրութեամբ մը օրական 1500 հոգի պիտի կրնան իրենց ունկնդիր մտնել դատասրահ։ Այս ձեւով հաշիւ կ'ըլլայ որ մօտ 50,000 հոգի պիտի կրնան հետեւիլ դատավարութեան մէկ մասին։ Բոլշեւիկ իշխանութիւնները որոշած են այս դատը դարձնել դաս մը՝ «սահմանուած անոնց, որ ապագային յանդգնութիւնը պիտի ունենան խառնուելու սովետներու ճարտարարուեստական ձեռնարկներուն։

Ամբաստանեալ յիսուն Ռուսերէն երկուքին համար — Մաոճֆ եւ Բրատանովսկի— ծանր կասկածներ կան թէ կէփէուի հաշուոյն կը գործէին։ Անոնք զանազան խոստովանութիւններ ըրած են՝ ամբաստանելով բազմաթիւ անձեր։ Իրենց փաստաբանը Մուրավիէֆ փորձած է համոզել զիրենք որ ետ առնեն իրենց խոստովանութիւնները, փրկելու համար իրենց ընկերները։ Մաոճֆ եւ Բրատանովսկի բողոքած են դատարանին մօտ՝ այս միջամտութեան դէմ. ասոր վրայ փոխ-դատախազ Մուրավիէֆի պաշտօնին վերջ տրուած է։

Գերման թերթերը այն կարծիքէն են թէ դատավարութիւնը չպիտի ուշանայ կատակերգութեան վերածուելու հւ թէ արդարութեան ու օրէնքի հետ հեռաւոր կապ մը իսկ չպիտի ունենայ մէկ ծայրէն միւսը։

Մամուլի ցուցահանդէսը Քոլոնիոյ մէջ

Ներկայիս Գերմանիոյ Քէօլն քաղաքին մէջ տեղի կ'ունենայ մամուլի ցուցահանդէս մը, որուն կը մասնակցին 43 ազգեր։ Բացումը կատարուեցաւ կիրակի օր փրուսիոյ վարչապետին կողմէ։ Ներկայ էին նաեւ թուրք մամուլի ներկայացուցիչները։ Ցուցահանդէսը կը գրաւէ 500,000 քառակուսի մեդր տարածութիւն եւ ընդհանուր ծախք եղած է 15 միլիոն մարք։ Ցուցադրուած են գիրերու, թերթերու եւ գիրքերու բոլոր տեսակները, հին դարերէն սկսեալ մինչեւ մեր օրերը, ցոյց տալով անոնց աստիճանական զարգացումը։ Թրքական բաժինը կառուցուած է արեւելեան ոճով։

Հայ առեւտրականի մը անակնկալութիւնը

Պոլսոյ Առեւտրական Դատարանը մնանկ հռչակած է Պոլիս, Հաճօբուլօ խան հաստատուած Միսաք Մէրճիմէքեանը, որուն վաճառատունը կնքուած է։ Մնանկութեան որոշումը տրուած է գերմանական Հօլլթրասէ տան պահանջին վրայ, մինչ Մէրճիմէքեան իր պահանջատէրներէ շատերուն հետ բարեկամաբար կարգադրելու վրայ էր իր գործերը։ Վերջին անգամ ալ Իտալիա մեկնած էր նոյն նպատակով եւ ուր կը գտնուի այժմ։

Թուրքերէնը եւ հայերէն տառերը

Երեսփոխան եւ բանասէր Ճէլալ Նուրի պէյ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է «Իգտամ»ի մէջ՝ լատին տառերու ընդունելութեան առաջարկի մասին։ Կը խօսի չորս տեսակ այբուբէնի վրայ։ 1.— Լատինական տառեր՝ գորս ընդունած է մարզկային ընկերութեան մեծամասնութիւնը։ 2.— Լատինական տառերու ուրիշ մէկ ձեւը, որ Գերմաններու մեծամասնութեան կողմէ ընդունուած է։ 3.— Ռուսերու, Պուլկարներու եւ Սերպերու գործածած այբուբէնը որ յունական այբենարանին վրայ ձեւուած է։ 4.— Յունարէն այբուբէնը։ Ճէլալ Նուրի պէյ կ'ըսէ թէ ասոնց վրայ պէտք է աւելցնել նաև հայերէն այբուբէնը, որ շատ կատարեալ է։ Իսկ լատին այբենարանը առաւելութիւն ունի միւսներուն վրայ։

Եգիպտոսի խորհրդարանին մէջ

Գահիրէէն կը հեռագրեն Մայիս 17 թուականով.

Երեքշաբթի օր խորհրդարանի նիստին բուռն տեսարաններ պարզուեցան վաֆտ կուսակցութեան կողմէ, երբ վիճաբանութիւն կը կատարուէր 750,000 տոլարիի մասին, գումար, որ Եգիպտոսի բաժինն է Սուտանի ծախքերուն համար։

Մայիս 16ին անկարգութիւնները կրկնուեցան։ Վաֆտի երեսփոխաններէն մէկը առաջարկ մը ներկայացուցած էր, նիստերու ընթացքին անկարգութիւնները արգիլելու մասին։ Վաթանականներն ու ազատականները ընդդիմացան եւ ժողովասրահէն մեկնեցան։

Միջագգային Ողիմպիականի բացումը

Առջի օր Ամսթէրտամի մէջ բացուեցաւ իններորդ Ողիմպիականը՝ մեծ բազմութեան մը ներկայութեան։ Այս առթիւ բացումը կատարուեցաւ նաեւ Պարոն վան Թիւիլի արձանին։ Հանգուցեալը Հոլանտայի ողիմպիական յանձնախումբին առաջին նախագահը եղած է (1912-1924) եւ մեծ չանքեր բրած է Ողիմպիականին Ամսթէրտամի մէջ կատարուիլը յաջողցնելու համար։

Առաջին մրցումը սկսաւ հոքէյով։ Հոլանտա յաղթեց Ֆրանսայի՝ 5-0, Տանըմարքա Զուիցերիոյ՝ 2-1, Գերմանիա Սպանիոյ՝ 5-1, Հնդկաստան Պելճիքայի՝ 6-0։

Իտալի նոր ընտրութիւնները

Պաղտատէն կը կը հեռագրեն թէ Միջագետքի ընտրութիւնները զօրաւոր մեծամասնութիւն մը ապահոված են Ապտիւլ Մուհսինի չափաւոր կառավարութեան։ Պարտուած են ազգայնականները, որոնք հակառակ էին անգլեւիրաքեան դաշնագիրը վաւերացնելու։ Կառավարութեան կուսակից նոր երեսփոխաններու թիւն է 70, ազգայնականներ՝ 10, անկախ՝ 8։ Նոր Խորհրդարանին բացումը պիտի կատարուի երկուշաբթի օր, Պաղտատի մէջ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐԲԻՈՅ Ֆրանսական դեսպան Տէշնէր, որ հանգստեան կոչուած էր, Էնկիւրիի մէջ հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Մ. Քէմալի եւ Թէվֆիք Բիւշտի պէյի։ Յետոյ վերադարձաւ Պոլիս, ուրկից շուտով ճամբայ պիտի ելլէ Ֆրանսա գալու համար։ Նորընտիր դեսպան սը Շանպրէօն դեռ չէ մեկնած պաշտօնատեղին։

ԿՏՐՕՆՆԵՐՈՒ խնդրին մասին Ֆրանքաւթուրք բանակցութիւնները դեռ չեն յանգած։ «Փառի-Միաի» կը գրէ այս առթիւ. «Վերջին պահուն իրենց սակարկութիւններով, թուրքերը կ'ուզեն յիշեցնել թէ արեւելքցի են»։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Այսօր Շբ. գիշեր ժամը 8.30ին, «Երիտասարդաց Ակումբ»ին մէջ, 138 Rue Etienne Dolet.

Նիւթ՝ Հ.Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

Կը խօսին՝ ընկերներ Աշոտ և Անդրէ տէր Օհանեան։

ՊԻՒՎԻԼ.— Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին, 120 Bld. de Belleville-ի սրահին մէջ։

Կը խօսին ընկերներ՝ Թ. Մեճատուրեան և Լ. Մելիք-Դադաեան։

ՊՈՒԱ-ԲՈՒԼՈՆՅ-ԱՆԻԷՌ.— Վաղը Կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Պուա-Բոլոնյ, Place Comète, Bureau de Tabac-ի վերնայարկը։

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին ընկերներ՝ Աբօ Աբօեան եւ Ռրմէն Պասունի։

ՄԱՐՍԷԼ.— Վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, Salle des Noces, Rue de Paris.

Նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին՝ ընկերներ Լեւոն Մօզեան եւ Վ. Շամբարձումեան։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

21 Մայիս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.45ին, փիւթօի քաղաքապետարանի սրահը, 22 Rue Rocque du Fillol, Puteaux.

Նախաձեռնութեամբ փիւթօի Ֆրանսական «Fraternité» միութեան եւ նախագահութեամբ փիւթօի քաղաքապետ Jacotot-ի եւ ընդհ. խորհրդական ու «Ֆրաթէռնիթէ» միութեան նախագահ պ. F. Seclin-ի։

Կը դասախօսէ՝ Պ. Ա. ՄԱՏԻՍԵԱՆ, *Հայաստանի մասին (Ֆրանսերէն)։ Մոգական լապտերով ցոյց կը տրուին նկարներ։*

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԹԱՏՐՈՆ ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ

10, Rue de l'Orient, (Métro: BLANCHE) վաղը գիշեր ժամը 8.30ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԿԱՎՈՒՇ-ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԿԸ ԽԱՂԱՅ **ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ**

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՔՈՄԷԴԻ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ

Է. Պլումի եւ Ռ. Թօշէի, Թարգմ. Ս. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին.— Ձաշարաններ՝ Լիլա եւ Ֆլորիա, սափրիչներ՝ Ստեփանեան, 8 Rue Domat, եւ Ալրակերգեան, 11 Rue de Nesles (Odéon), եւ Ձաշարան վաճրամ, 8 Rue Jouy-Rouve (Belleville).

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

1er Prix du Conservatoire National de Paris

վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 9ին

Salons Massiliah մէջ, 1 Rue de l'Arsenal, Marseille

Տոմսերու համար դիմել՝ Manon-ի, 17 Rue du Pavillon, *եւ հայ ձաշարանները։*

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

26 ՄԱՅԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ

ՊԷՊՕ

Մանրամասնութիւնները ժօտ օրէն

Հ. Յ. Դ. ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի *Կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Ներկայանալ անդամատարիւրով։*

Տէսինի *Կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, վաղը Կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Քաֆէ տը լա Փէի սրահը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատարերով։ Ներկայ պիտի ըլլան շրջանային կոմիտէի լիազօրները։ Կը խնդրուի գաւառներէն եկող ընկերներէն ներկայանալ անդամատարով կամ վկայագրով։*

Նիսի *Շրջ. Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քանի եւ Կրասի խումբերը՝ վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 2ին, Քանի ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի անդամները։*

Մարսէյլի *Պատան. միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիր. ժամը 1.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատարերով։*

Տէսինի *«Վիշապ» խումբի դասախօսական ժողովը՝ վաղը Կիրակի առաւօտեան ժամը 11ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Դ.*

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

Տէսին, *Հայրուհի.*— *Դժբախտաբար ոչ։ Ուրիշ մը պիտի գայ։*

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

ԵՐԷԿ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

"ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ"

(ՍԻՐՈՅ ՀԵՋ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԳՐԵՑ՝

ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Գեղազարդեց՝

ՄԵԼՔՈՆ ՔԷՊԱՊՃԵԱՆ

Նկարներ՝

ՀՐԱՆԴ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ

ՄԻԱՅՆ 250 ՕՐԻՆԱԿ ԹՈՒՂԹՈՒԸՆ

Ագնիւ թուղթի վրայ ու բազմաթիւ զարդանկարներով։

Տպարան «ՅԱՌԱՋ»

ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ

ՖՕՆՕԿՐԱՖԻ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐԸ

3-4 ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ ՄԻԵԻՆՈՅՆ ՓԼԱՔԻՆ ՎՐԱ

ՄԷԿ ՓԼԱՔ 15 ՖՐԱՆՔ մեծ աքանաքի համար մասնաւոր

Պատասխատ՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Մասնակցութեամբ բոլոր յայտի արեւելեան երգիչներուն

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ, ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԻՆ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ – POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, մէթրօ՝ Rome, Թրամ. 30 & 3

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5

Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ զայն վերագրեալ հասցէին։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier (Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97.2

Կը կատարէ ֆրանսա մուտ նելու կամ բնակելու արտ նութեան պայմանակ գործողութիւնները, արտ կերպով։ Նաեւ գաղ եւ վարչական ամէն տե գործեր կը սատնանէ։

Դիմել ամէն օր 9-12

Կ'ՈՒԶՈՒԻԼ ֆիլ փաֆ քօքօյի եւ

ուի գործաւորուհիները իրենց մէջ աշխատելու համար։ կան գործ։ Դիմել՝ 8իկն րամանի 38 Rue Charles dier, Pré St. Geovais: Dannbe, Թրամ. 21 եւ 29, Porte Pantin.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, դաքականգիտութեանց վ Ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեն. Passy 72.56

15 օրէն ֆրանսա մուտ իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութ թուղթեր կը հանէ։

կ'ընդունի ամէն օր (ի գաւառեալ շաբաթ) կէս ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - E

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. TEURNIER

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ

ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

ՓՈՐՋԱՒՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

19 RUE HENRI MONNIER

PARIS (IXme)

Տոմարներու կազմակերպութիւն,

Հաշուեկշիռ եւ հաշուեքննութիւն,

Փիզուած հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ **75** ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակին յայտարարելնք, Թուղթերը կը քննենք, տանական դիմումները ժամանակին եւ տակար կերպով կը կատարենք։

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր աւելուրդականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստէմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները եւ առանց ուշացումի կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 Ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 20 ՄԱՅԻՍ 1928

20 MAI 1928

Տ. ՏԱՐԻ Թիւ 652

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԸ ՃԻԳԵՐԸ

Օրուան ազգային - քաղաքական ժխորէն դուրս, տաղտկալի մթնոլորթէ մը, որուն հարկ է անդրադառնալ ատեն - ատեն:

կ'ակնարկենք մտքի ճիգերուն, գրքի եւ գրականութեան:

Այս տողերը գրած ատեն, մեր աչքին առջեւ է խոշոր հասոր մը, «Հայաստանի Հանրապետութիւնը», գրեթէ աննախընթաց իր սեռով եւ ծաւալով: Հայ ժողովուրդին պատմութիւնը՝ 1914էն ի վեր, 550 մեծադիր էջ. կուռ բովանդակութեամբ, եւ նուիրուած 1918 Մայիս 28ի տասնամեակին: Ինչքան ալ զրկուած շարք մը հնարաւորութիւններէ, մանաւանդ Հայաստանի պետական դիւանաթուղթերէն, հեղինակը, Ս. Վշացեան, կրցած է արտադրել լուրջ գործ մը, որ տարիներով պիտի թղթատուի ու սերտուի, իբրեւ ճանկագին վկայարանը ժողովուրդի մը եւ շրջանի մը անհնարին ճիգերուն:

Բայց գրախօսական գրել չէ մեր նպատակը, մանաւանդ ընթերցական սիւնակներու մէջ: Ամերիկայի կեղր. կոմիտէին այս բովանդակալից եւ բազմածախս հրատարակութիւնը կը պահանջէ առանձին ուսումնասիրութիւն, որ պիտի երեւայ իր ժամուն:

Պարզապէս ուզեցինք յիշել օրուան դէպք մը, յանգելու համար մեր նիւթին:

կ'ուզէինք մեր եղբայրական հանդաստանքի խօսքը ուղղել այդ ճիգին առթիւ, որ ահա կը ծաղկի մեր աչքերուն առջեւ, այս յուսացնցուղ եւ համայնակուռ պողոտաներուն վրայ կամ այլուր:

«Հայաստանի Հանրապետութեան Պատմութեան» հետ միեւնոյն ատեն, խմբագրական սեղանին վրայ կը ժպտին երկու մատաղ հատորներ, — «Գարնանայինը» Վազգէն Շուշանեանի եւ «Միդոնիա»ն՝ Նշան Պէչիկթաշլեանի:

Երիտասարդ գործերը երկու երիտասարդներու, որոնք շատ կանխէն քամած կեանքի բովանդակ լեղին ևնեստուած՝ աշխարհէ աշխարհ, կը պահեն լաւագոյն բաներու հաւատքը, այլ մանաւանդ արուեստի կրակը:

Իրարու աննման՝ խառնուածքով եւ հասկացողութեամբ, երկուքն ալ կը փորձեն իրենց թեւերը բանալ անսահման հորիզոնի մը վրայ, խանդավառ եւ ինքնավստահ:

Այստեղ ալ, գրախօսութիւն չէ որ պիտի կատարենք: Գրաքաոին կը մնայ կարդալ եւ վերլուծել երկու աշխատանքները, գրեթէ հանել անոնց արժէքը՝ մեր նորագոյն գրականութեան եւ առհասարակ արուեստի անդաստանին մէջ:

Մենք ուզեցինք ուշադրութեան յանձնել բեղուն ճիգերը երիտասարդի մը, հալածական եւ ցիրուցան, շատ կանուխէն կարուած՝ կաթէ եւ օրորոցէ, եւ թերեւս այդ իսկ պատճառով ժամանակէն առաջ հասունցած:

Երկունքը ափ մը «նորահաս»ներու, ինչպէս կ'ըսեն, որոնք իրենց տագանդին ցոլքերը կը յանձնեն մեր գնահատութեան: Ու կ'ըսեն — Ահա մենք ալ հասանք, եւ կը յաւակնինք վառ պահել կրակը :

Անշուշտ միայն այս երկուքը չեն որ կը ներկայացնեն այդ սերունդը: Անուններով կրնանք համրել դեռ շատեր, որոնք արդէն տուած են գիծերը իրենց տագանդին եւ իրենց թարմ ոյնը կը պտցնեն օրաթերթերու եւ հանդէսներու մէջ: կամ կը ճգնին մթնոլորտ մը ստեղծել, գրական ասուլիսներով, ինչպէս «Յարդագողի մէջ:

կան որ գիրքեր ունին արդէն, իսկ աւելի շատ՝ ձեռագիրներ ու ծրագիրներ. փարիզէն ու Մարսէյլէն մինչեւ Ֆիլիպէ, Յունաստանի կայաններուն կամ Եգիպտոսի հրակէզ արեւուն տակ, Պոլիս եւ Ամերիկա:

Պատկերը սրատեսութ է մանաւանդ անոր համար որ, այս բոլոր տղաքը կ'արտադրեն անհանդուրժելի պայմաններու մէջ, ընդունած՝ հազարումէկ տագնապներով, եւ մանաւանդ նախանձական ապրուստի մը հոգերով: Գոնէ մեր ճանչցածներուն մէջ, — եւ քանի կը մօտենայ անոնց թիւը — հազիւ քանի մը հոգի կրնան «բախտաւոր» համարուիլ: Միւսները՝ կա՛մ օրը իրիկուն կ'ընեն գործարաններու ծուխ ու մուրին մէջ, մեքենաներու դժոխային թաւալումներուն տակ խղդելով իր՛ենց ներքին կոչը, կամ կը թոռմին գրասենեակներու, արհեստանոցներու եւ վաճառանոցներու խորը, եւ կամ կը տքնին իբրեւ ուսանող:

Եւ հակառակ այս բոլորին, մենք չտեսանք մէկը որ ափ ափի մեկենասի մը դուռը, կամ ուզէր յարմարիլ անոր մեծատիւ քմահաճոյքներուն:

Ու չեղաւ մէկն ալ, որ հետաքրքրուէր իրենցմով: Ոչ իսկ «հայկական» կոչուած իշխանութիւնը:

Յատկապէս յիշեցինք կարգ մը մանր պարագաներ, ապացուցանելու համար թէ ինչպիսի պայմաններու մէջ կը ծաղկի մեր գրական նոր սերունդը:

Ու մանաւանդ հաստատելու համար թէ՝ հայրենիքէն հեռու, ամէն անգամ եօթանասուն ցամաքներու վրայ, գժոխային պայմաններու մէջ, բուռ մը երիտասարդներ շատ աւելի գրակ տնարուեստական գործ կը խոստանան ու կ'արտադրեն, կամ Հայաստանի մէջ, ուր գրականութիւնն ու արուեստն անգամ ուրիշի ապրանք է դարձեր, եւ կը կատարուի համաձայն վարկան ապսպրանքներու եւ «դեկրէտ»ներու:

Պէտք է տակաւին սպասել «Այգեկութք»ին կամ նման հրատարակութեան մը, ամբողջական գաղափար կազմելու համար:

Ամէն պարագայի մէջ, ողջո՛յն այս բոլոր ճիգերուն եւ անոնց երիտասարդ հեղինակներու արեւուն:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թրմացումը կը շարունակուի

Իգտաւի մէջ կը կարդանք.— Փոքրամասնութեանց դպրոցները թուրքերէնի ուսուցման հետ մայրենի լեզուն եւ ուրիշ դասեր աւանդելու համար Պատրիարքարանները աշխարհական ժողովներուն պատրաստած ծրագրին համեմատ օրական 7 ժամ յատկացուցած են: Այս վիճակը աշակերտներուն չափազանց յոգնեցնելուն պատճառաւ թոյլ չի տար որ անոնք պէտք եղած կերպով սորվին թուրքերէնի, պատմութեան եւ աշխարհագրութեան դասերը: Ուստի կրթական գործավարութիւնը 1928-1929 դպրոցական տարեշրջանի սկիզբէն, նախակրթարաններու մէջ 7 ժամուան դասաւանդութիւնը 5ի պիտի իջեցնէ, ինչպէս կ'ըլլայ թուրք վարժարաններու մէջ:

Յեղափոխական խմորումներ Ադիճի մէջ

Ադէնէքէն կը հեռագրեն Մայիս 18 Թուականով.—

Վերջին օրերս յամառ զրոյց կը շրջէր թէ զօրավար Քոնտիլիսի ղեկավարութեամբ գինուորական նոր շարժում մը կը պատրաստուի՝ կառավարութիւնը տապալելու համար: Ինչպէս կը յիշուի, զօր. Քոնտիլիսն է որ 1926ին տապալած էր զօրավար Փանկալոսի դիկտատորական իշխանութիւնը:

Պատերազմական նախարար Ալեքսանդր Մազարաքիս այսօր կը հրատարակէ գեկոյց մը, որով հելլէն բանակը կը բողոքէ կարգ մը սպաներու վերագրուած ծրագրին դէմ: Զօրավար Փլաստիրաս երէկ այցելեց նախկին վարչապետ Վենիզելոսի՝ հաւաստելու համար անոր թէ բանակը որոշած է երբեք չմիջամտել ներկայ քաղաքական վարչաձեւին:

Կարոլեի վերջ ևոնեսո՞ւն ալ...

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Ռումանիոյ նախկին գահաժառանգ իշխան Կարոլի արտաքսուելէն վերջ, ներքին նախարարը մտադիր է նաեւ անգլիական հողէն մեկնելու հրաման տալ Պարպիւ ԵՒոնէսքուի, որուն հիւրը եղած էր իշխանը Կոտսթոնի մէջ:

Կարգ մը թերթերու համաձայն, յիշեալը Ռումանացի չէ եւ ԵՒոնէսքու չի կոչուիր: Լեհ մըն է, որ Անգլիա եկած է պատերազմին սկիզբը՝ պելժ գաղթականներուն հետ:

Տիկին Քոլոնթայ Փարիզի դեսպան՞

Լոնտոնէն հեռագիր մը կ'ըսէ.— Եթէ հաւատանք Ռիկայի ճամբով Մոսկուայէն հասած տեղեկութեան մը, Ժողովրդային Գործավարներու Խորհուրդը կը մտածէ Փարիզի դեսպան նշանակել Տիկին Ալեքսանդրա Քոլոնթայը, Դովգալեսկիի տեղ, որուն գործունէութիւնը բաւարար չի նկատուիր Կրէմլինի վարիչներուն կողմէ:

Տիկին Քոլոնթայ աշխարհի առաջին կին դեսպանն է: Նախ եղած է խորհրդային միութեան Սթոքհոլմի դեսպանը, յետոյ նոյն պաշտօնով փոխադրուած է Մեքսիկօ:

Ամերիկեան բագաւորը դէպի Թուրքիա

Աֆղանիստանի թագաւորը եւ թագուհին իրենց շքախումբով Ուրբաթ առաւօտ Սեւաստապոլէն ճամբայ ելան դէպի Պոլիս: Մոսկուայի կողմէ ողջերթ մաղթեցին կարախան և Ղրիմի բոլշեւիկեան իշխանութիւնները:

Թագաւորը կը ճամբորդէ Սէյրը Սէֆայինի «Իզմիր» շոգենաւով, որուն կ'ընկերանան երկու թուրք մարտանաւեր՝ «Փիքը Շէվքէթ» եւ «Պէրքը Սաթվէթ»: Պոլսոյ մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը կատարուին, փառաւոր ընդունելութիւն մը ընելու համար: Թուրք թերթերը մեծ կարեւորութիւն կուտան այս այցելութեան:

Ամանուլլահ թագաւորը Էնկիւրիի մէջ Մուսթաֆա Քէմալին հետ տեսակցելէ յետոյ, անոր հետ միասին Պոլիս պիտի վերադառնայ: Թագաւորը պիտի այցելէ նաեւ Տուժլու Փունար եւ Թուրքեւհելլէն պատերազմի ուրիշ պատմական վայրերը:

Մեծ վախանեկութիւն մը Պոլսոյ մէջ

Ղալաթիոյ ոստիկանութիւնը եւ ծխախոտի մենաշնորհի վարչութեան հետապնդիչ պաշտօնեաները երեք ամիսէ ի վեր հսկողութեան տակ առած էին կարգ մը անձեր, որոնք Ղալաթիոյ Իփէք խանը կը մտնէին, կ'ելլէին: Գաղտնապէս կատարուած քննութիւնը աւարտած ըլլալով, Ղալաթիոյ ոստիկանապետը ոստիկաններով եւ ծխախոտի վարչութեան հետապնդիչ պաշտօնեաներով անակնկալ կերպով նոյն խանը գնաց եւ խուզարկութեան սկսաւ: Ժամու մը չափ խանին ամէն մէկ կողմը քննուեցաւ եւ կարելի չեղաւ բան մը գտնել:

Այդ պահուն պաշտօնեաները դիտեցին որ խանին պատերէն մէկը գորգերով ծածկուած էր: Այդ գորգերէն երկուքը վար առին եւ տեսան որ տախտակ մը գամուած էր: Այդ տախտակն ալ քակեցին եւ նեղ անցք մը մտան փոքր սենեակ մը: Այդ տեղ կատարուած խուզարկութեամբ երեւան հանուեցաւ 90 ծրար պայթուցիկ նիւթեր, ռումբ եւլլն. ու ծրար մը ռումբի «քաթսիւլ», ինչպէս նաեւ 70,000 ծրար սիկառի թուղթ: Իւրաքանչիւր ծրարի մէջ 100 տետրակ գտնուելով, ձեռք անցուած սիկառի թուղթերու քանակութիւնը կը հասնի 7 միլիոնի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ
ՆՄՈՅՇ ՄԸ՝ ԻՐԵՆՑ ՇԻՆԱԾ ՏՈՒՆԵՐԷՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Մի պլնէթ մեր սրբոհթիւնները

Ա յս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Պէյրութի «Ազդակ»ը կ'աղաղակէ արդար զայրոյթով (9 Մայիս).

— «Ազգային եղերերգութիւնը մէկ դրուագն է այդ ահաթոյն պայքարին. անկէ յետոյ ամբողջ պատերազմի ընթացքին այս երկու «հայրենասէր» կուսակցութիւնները զիրար գերազանցեցին վայրագութեան մէջ, եւ զիրար «մաքրագործեցին» կազմակերպուած կոտորածներով եւ թալաններով»:

Եւ այս գարշելի տողերը Հայու գրչէն կը գծուին եւ Հայու ժպտէն կ'արտադրուին: Ըստ «Երեւան»ի, Պոլսոյ մէջ մի միայն քանի մը տասնեակ ժառանգականներն են որ Թուրք բարբարոսութեան զոհերն են, իսկ մնացած մէկ միլիոնը պարզապէս «Դաշնակ» եւ «Իթթիհատ» կուսակցութեանց իրարու հանդէպ ունեցած պայքարին եւ վայրագութեանց արդիւնքը. այսինքն Թուրքերը մեղաւոր չեն իրենց Ջարդարարութեան համար, անոնք լոկ մաքրագործում մը ըրին:

Այս տողերով «Երեւան» կ'ուրանայ թուրք կառավարութեան հայաջինջ ծրագիրներն ու գազանային արարքները: Եթէ Դաշնակներն ու Իթթիհատը իրար գերազանցեցին վայրագութեան մէջ եւ իրար մաքրագործեցին, ապա ուրեմն բոլորովին Դաշնակներ էին այդ միլիոն մը նահատակները:

Մարդիկ կը գտնուին դեռ մեր մէջ, որոնք այնքան անանկացած բարոյականի եւ քարացած խղճի տէր են որ հրապարակաւ կը յանդգնին արդարացնել մարդակեր Թալէաթներու եւ արիւնարբու Ենվէրներու ոճրագործութիւնները: Անբարոյականութիւնը այն աստիճան զարգացած է այդ մարդոց քով, որոնք օր ցերեկով կ'ուրանան մեր ժողովուրդի քալած այն ահաւոր Golgothan, ուր խաչուեցան մեր միլիոնները անողորմօրէն:

Կ'ուրանան բոլոր այն գարհուրատեսիլ դրուագները, որոնց ականատես եղան բազմաթիւ օտարներ եւ սարսուռով պատմեցին իւր աշխարհին կը մոռնան որ մեր քոյրերը՝ բռնի հարճութիւնը առնուեցան եւ երախաներ սրախողխող ժորթուեցան:

Համբուրուեցէ՛ք եւ շարունակեցէք ձեր սիրուբտուքը Թուրքին հետ, անարտոյացած բեբրաններ:

Ամօ՛թ է ձեզ թրքացած հայանուն շողորթներ եւ հարա՛մ ձեր ծծած կաթը»:

Ձմռնանէ Մեր Պարտքը

Շարժի Հայ Զոհերուն Համար

"ՅԱՌԱՋ"ի Հանգանակութիւնը

Ի. Ցանկ

	Ֆր.
Շ. Ց. Դ. Վիվիէի «Անդրանիկ» խումբին ձանգանակութիւնը (ցանկը յաջորդով)	157
Մկրտիչ Մեղրիկեան	30
Արտաշէս Մկրտիչեան	10
Ս. Ա.	5
Տիկին Պեդիկ Սուքիասեան, *Մարսէյլ*	10
Գ. Գոգեան, *Մարսէյլ*	20
Karagavourian, Château-Renault	25
Գումար	257
Ժ. ցանկին գումարը	20,542
Ընդհ. գումար	20,799

×

Այս գումարէն Ֆիլիպէ, երուանդ եպիսկ.ի փոխադրած ենք.—

Մայիս	*5ին՝*	*2,000*
»	*9ին՝*	*4,500*
»	*12ին՝*	*2,500*
»	*14ին՝*	*7,000*
»	*18ին՝*	*4,500*
Ընդհ. գումար	*Ֆր.*	*20,500*

×

Մարսէյլէն, 8 տարեկան հայ տղայ մըն է որ այս նամակը ղրկած է մեզի, 20 Ֆրանքին հետ: Հետաքրքրութեան համար նոյնութեամբ կը հրատարակենք զայն, բայց մեր ընթերցողն ատեն չենք կրնար ծածկել մեր խոր կսկիծը, օտարացման այս իրական փաստին առջեւ: եւ այս դեռ հազարէն մէկն է...

Monsieur Directeur
de «HARATCH»

Moi je ne sais pas, lire ni écrire arménien. Mon papa il avait lue dans votre journal. Il avait lue le tremblement de terre de Bulgarie. Et j'ai prié à mon père de me donné 20 francs pour envoillet à mes frères et à mes sœurs bulgarien.

Ma lettre écrivé sur votre journal que tous les camarades de mon âge qui habite en France prenent des expliquations.

Krikor Kozian
Marseille, 18 Mai 1928

*** Փրակայէն մեզի կը գրեն թէ քաղաքին սակաւաթիւ հայ գաղութը 4500 (չորս հազար հինգ հարիւր) լեվա ղրկեց երուանդ եպ. փէրտահճեանին, Ֆիլիպէի հայ աղէտեալներուն յատկացուելու համար: «Այս առթիւ կ'ուզէինք հարցնել *Յառաջի* միջոցաւ, թէ վիէննայի շատուոր եւ հարուստ հայ գաղութը ի՞նչ չափով օժանդակած է օգնութեան այս գործին:»

ԽՄԲ.— Մենք ալ տեղեկութիւն չունինք այդ կղզիացած եւ ունեւոր գաղութէն, որ ատեն մը սիրով կը մասնակցէր հանրօգուտ ձեռնարկներու:

ԱՆԱՆՑԱՆԵԼԻ ՊԱՏՆԷՇՆԵՐ

Կը թուի, թէ խորհրդային երկրի մէջ մնացած էր մէկ հիմնարկութիւն, ուր բոլշեւիկեան կաշկանդող եւ ճմռող ձեռքը մուտք չպիտի ունենար։ Խօսքս, համալսարանին մասին է։

Սկզբնական շրջանին, բոլշեւիկեան կուսակցութիւնը, ժողովուրդի սիրտը շահելու համար, յայտարարեց ձրի եւ պարտադիր ուսում։ Շատ չանցած, ոչ միայն ուսումը վճարովի դարձաւ, այլ եւ բազմաթիւ «ընկերային» ու «քաղաքական» խոչընդոտներ յառաջ գալով, հազարաւոր երախաներ մնացին դպրոցի սեմէն դուրս։ Խորհրդային իշխանութիւնը մէկ կողմէ կ'որոշէ մինչեւ 1934 երկրի ներսը խոպան վերացնել անգրագիտութիւնը, միւս կողմէ իր անխորհուրդ ու յոռի քաղաքականութեամբ կը նպաստէ տգիտութեան տարածմանը։

Վերջին օրերս տեղի ունեցած վիճակագրութիւնը ցոյց տուաւ, որ Խորհրդային Միութեան ազգաբնակչութեան հարիւրին 38ը տակաւին գրել կարդալ չի գիտեր։

Հանրապետութեան օրով հաստատուած համալսարանը, Հայաստանի խորհրդայնացման առաջին տարիներուն ժառնուած էր անուշադրութեան եւ արհամարհանքի։ Քանի անգամներ խնդիր եղաւ փակել զայն եւ բաւականանալ Թիֆլիսի վրացա-ռուսական համալսարանով։ Եւ եթէ 1923ին վերջնապէս որոշուեցաւ Հայաստանի համալսարանը պահել եւ ուժ տալ անոր զարգացման, այդ հետեւանք է ժողովրդական զանգուածներու ճնշման եւ այն եռանդի ու նախանձախնդրութեան գոր, երեւան բերաւ ուսանողութիւնը, հակառակ կեանքի ամենածանր պայմաններուն ու զանազան դժուարութիւններու։

Թէ ի՛նչ ընթացք ունէին կոմունիստները համալսարանի հանդէպ, բաւական է յիշել, որ առաջին տարին կուսակցական ուսանողներու թիւը հինգը չէր անցներ, իսկ երրորդ տարիի վերջը՝ ընդհանէնը 33 էր։ Կոմունիստ երիտասարդութիւնը աչքերը յառած ռուսական համալսարաններու դուռներուն՝ ձգտի ու հեգնանքի կ'ենթարկէր «հայկական» բարձրագոյն դպրոցը։

1924ին էր, որ համալսարանը արժանացաւ կառավարութեան յատուկ ուշադրութեան։

Բայց Հայաստանի կոմկուսը չուշացաւ միջամուխ ըլլալու նաեւ համալսարանի ներքին կեանքին։ Առաջին առթիւ համալսարանի կոմբջիջը ռանձգութիւններ կատարեց ուսանողական կազմակերպութիւններու հանդէպ, չանալով իր ձեռքն առնել ուսանողական խորհուրդը, դատարանը եւ գիտական խմբակները։ Պայզ է, որ առանց վարչական միջոցներու օգնութեան, կոմբջիջը չէր կրնար յաղթել անկուսակցական ուսանողութեան կուռ դիմադրութեան։

Ատոր զուգընթաց, համալսարանին մէջ աստիճանաբար ձեռնարկուեցաւ «մաքրագործում»։ Զոհան յանձնախումբը 1924ի աշնանը յայտարարեց 40 ուսանողներու անուններ, որոնք համալսարան յաճախելու իրաւունքէն կը զրկուէին։ Ի տարեկ, եթէ այդ կարգադրութիւնը ըլլար ուսումնական նկատումներով, ոչ ոք կրնար առարկել։ Բայց դժբախտաբար, հաժալսարանէն զրկուեցան ամէնէն ժրաջան ու յառաջադէմ ուսանողները։ Եւ ամէնէն ցաւալին՝ անոնց մեծ մասը վերջին դասընթացքի ուսանողներ էին։ Շատ հասկնալի պատճառով, ուսանողութեան հանդէպ կատարուած այս տարդի միջոցները կորեցին անոնց ուսանելու թափը եւ հաւատքը դէպի ապագան։

Մինչեւ վերջերս ալ հալածանքը կը շարունակուէր, բայց գեռ եւս պաշտօնական ձեւակերպում չէր ստացած։ Սակայն այդ ալ չուշացաւ։ 1928 Ապրիլ 25ին Հայաստանի կրթական գործակատարութեան կողմէ հրատարակուեցաւ օրէնք մը, որ կը ծանուցանէր Հայաստանի պետական համալսարանի ընդունելութեան պայմանները։ Իբրեւ յաւելուած, օրէնքին կցուած է հարցարան մը, զոր իւրաքանչիւր խնդրատու ուսանող պարտաւոր է լրացնել։ Անհրաժեշտ է, որ արտասահմանի հայութիւնը ծանօթանայ այն ճնշումներուն եւ արգելքներուն, որ կը գործադրուին խորհրդ. Հայաստանի մէջ, այս գետնին վրայ անգամ։

Հրատարակուած 15րդ. յօդուածը կ'ըսէ.

— «Հայաստանի պետ. համալսարանը կ'ընդունուին առաջին հերթին բանուորներն ու գիւղացիները (չքաւոր եւ միջակ) և անոնց զաւակները, համկոմկուսի (բ.) եւ համ.լկեմ'ի անդամները, պետմանկատան սանները, նաեւ անոնք, որոնց իրաւունքները դպրոցական հիմնարկութիւններ մտնելու մասին՝ ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի որոշումներով հաւասարեցուած են բանուորներուն և գիւղացիներուն։ Երկրորդ հերթին աշխատաւոր մտաւորականներու, ծառայողներու, տնայնագործներու եւ արհեստաւորներու զաւակները, և ապա ազատ տեղ ունենալու պարագային՝ միւս քաղաքացիները»։

Հետաքրքրականն այն է, որ «մնացած քաղաքացիներուն» տեղ կը տրուի, նախօրօք յայտարարելով, թէ այս տարի Հայաստանէն կրնան ընդունուիլ ընդամէնը 200 հոգի, «առաջնութիւն տալով Երեւանի եւ Լենինականի բանֆակներու շրջանաւարտներուն»։ Ուրիշ խօսքով, համալսարան կ'ընդունուին միայն կուսակցականներ եւ բանֆակի թերուս աշակերտներ։

Իսկ հարցարանին մէջ կան հետեւեալ կարեւոր կէտերը.

5. Ընկերային ծագումը (ծնողներու ընկերային վիճակը)։ Ա. բանուոր, բ. գիւղացի՝ բատրակ, չքաւոր— գիւղացի, գ.ծառայող, դ. մասնագէտ, ե. արհեստաւոր, առեւտրական, հոգեւորական, ազատ արուեստ եւայլն.

6. Ծնողներու մնտեսական ապահովութեան աստիճանը (գոյքը, տարեկան միջին աշխատավարձը կամ եկամուտը)։

7. Ձեր ընկերային ներկայ վիճակը.— բանուոր, բանուորի զաւակ, չքաւոր գիւղացու խնամքի տակ ապրող, միջակ գիւղացու խնամքի տակ ապրող, ծառայողներու խնամքի տակ ապրող, ծառայող, արհեստաւոր, արհեստաւորի խնամքի տակ ապրող, հոգեւորականի խնամքի տակ ապրող, առեւտրականի խնամքի տակ ապրող, կարմիր բանակային, որբ եւայլն։

8. Ի՞նչ քաղաքական կուսակցութիւններու պատկանած էք։

9. կոմկուսի անդամ կամ թեկնածո՞ւ էք, երբւանի՞ց, տոմսի թիւը։

10. Լկեմ անդամ կամ թեկնածո՞ւ էք (գծել) ո՞ր թիւէն, տոմսի թիւը։

11. Ո՞ր արհեստակցական միութեան անդամ էք, ո՞ր թիւէն, տոմսի թիւը։

12. Ձեր ծնողները ո՞ր արհեստակցական միութեան անդամ են։

17. Այժմ կը ծառայէք ա) ո՞ւր, բ) ո՞ր թուականէն, գ) ի՞նչքան ռոճիկով։

18. Եթէ չէք ծառայում, ի՞նչ եկամուտով էք ապրում։

19. Անցեալին ծառայեր էք՝ ա) ո՞ր թուականին, բ) ո՞ւր, գ) ի՞նչ պաշտօնով։

26. Մասնակցե՞ր էք քաղաքացիական կռիւներուն. ա) ո՞ր թուականին, բ) ո՞ւր եւ գ) ո՞րքան ժամանակ։

27. Ի՞նչ հանրային աշխատանք էք կատարած, ո՞ր թուականին, իբրեւ ի՞նչ։

Այսպէս, եթէ որեւէ մէկը, անկախ իր կամքէն, ընկերային անհամապատասխան ծագում ունի կամ չէ յաջողած պաշտօն ձարել (որն այնքան դժուար է) եւ ոչ-խորհրդային աշխատանք է տարած կամ մասնակցած է ոչ-բոլշեւիկեան կուսակցութեան մը, այդպիսիներու առջեւ ընդմիշտ փակուած են համալսարանի դռները՝ հոգ չէ թէ ըլլայ ամէնէն ընդունակ եւ խոստմնալից ուսանողը։

Զարմանալու բան չկայ, քանի որ, ներկայիս, Խորհրդային Միութեան մէջ հարց է դրուած, որ գիտութեան կաճառի նոր ընտրութիւնը անդամներուն մեծ մասն ալ կուսակցականներ ըլլան . . .

Թերեւս այս ալ դաղափարական պայքարի մէկ ձեւ է . . .

ԱՇՈՏ

ԴԷՊԻ ԱՐեՒԸ

Այս հատուածը կը քաղենք Խարբերդի տաղանդաւոր գրագէտին ամբողջական գործէն, որ վերջերս հրատարակուեցաւ Ամերիկայի մէջ, իր սաներուն ջանքերով։ Խմբ.

Լեռնէ լեռ, թուփէ թուփ՝ ճանբան բոպիկ քալելով, ճանբան բոպիկ ու շատ հեղ գլխիբաց գլուխով Արեւին ելեր կ'երթայ ան, որ անգամ մըն ալ Արեւին ըսէ ըսելիքը ու պատասխանն ալ ուղղակի Արեւին բերանէն լսէ։ Քովի մարդերը ծանօթ անծանօթ՝ ու հեռուներ գտնուող անուն չինած իմաստուն հոյակապ հեղինակութիւններն անգամ իր լեզուէն չհասկնալու տգիտութիւնով թեթեւ յոյս մըն ալ չեն կրցած ներշնչել իրեն, ամենքն ալ, գրեթէ ամենքն ալ՝ բայց ի հարկէ առանձինն հանդիպումներու պահուն, դնա՛, ըսեր են, գլխուդ ճարը գտիր, մենք ոչ ատցաւին տեսակէն կը հասկնանք, ոչ ալ բնականաբար անոր դեղ դարմանը գիտենք։ Ու մարդը այսպէս վերջին նոր փորձ մը հետապնդելու կտրիճ յանձնառութիւնով այս նոր արշաւանքին տաժանքներուն ալ կը հաժակերպի։ Հիմա ալ Արեւին է որ կը տանի իր տարտերը։ Արեւը մեծ իմաստուն մը, Արեւը մեծ Աստուած մը...։

Անցորդը կը լսէ ասոնք ու իր մէջէն ալ լայնող հոգիի մը մղմղանքը ունկնդրելով, ճանբան կը շարունակէ։

Մարդը այս նոր ճանբուն վրայ, սովորականէն աւելի թախծոտ եւ յուսահատ կծկումի մը մէջ, բերան չի բանար երբեք, աչ ձախն ալ չի նայիր, կը քալէ առանց ամենեւին իր ոտքին տեղն ալ տեսնելու, իր ցաւը կամ իր հոգին հատցնող այն ինչ տեսակ վիշտերու առհասարակ կեանքին բաղդատելով հիմա իր տեսածներուն հետ, շատ պզտիկ կը գտնայ, պզտիկ ու նոյն իսկ հեգնոտ հանգամանքի մը մէջ, բայց կը քալէ, դեռ ատեն մըն ալ կը քալէ. անդին ահա նոր երեւոյթ, նոր մտմտուքներ։ Անհուն ծաւալով աւերակ մը այս տեղը, ուր ծերուկ կին մը կռնակը կիսափուլ աշտարակի մը պատին տուած նստեր՝ աս ալ իր վայրկեաններուն մէջ կը ձէնոտի. մարդ մարդասանք չերեւնար իր շուրջը. ծունկերուն առաջքը կոտրատած բերանով կարմիր կուժ մը կայ միայն, որ պահ մը ճանբորդին մտածել կուտայ թէ՝ Չուրի սափոր մը պիտի ըլլայ, բայց ո՛վ գիտէ...։ Անցորդը ինքզինք քաշն ի քաշ այս կնկան կուշտին ձգելով, կը բարեւէ զայն մեղմով մը ու հալ խաթրը կը հարցնէ, կ'ուզէ անոր ոնի ու ինչը հասկնալ. այս անգամ ճանբորդը ինքն է որ կը ցանկար իր այս հանդիպածովը հետաքրքրուիլ ու բաներ մըն ալ իր իսկ հարցումներովը առնելիք պատասխաններէն ըմբռնել, եթէ սակայն չի մերժուի անկէ, օ՛հ, չէ ամենեւին, մօր շնորհքով ազնուական բան մը ունի ան, անուշ ընդունելութիւն մը նոյն իսկ, որուն շատը կարօտ, շատն ալ սիրազեղ գուրգուրանքի մը հոգեբանութիւնը կը պոռթկացնէ։

— Դարերէ ի վեր ահա այս աւերակներուն փաթը, կ'ըսէ, ես ալ այն քարերուն պէս քար մը եղած եմ, տղա՛ս, բայց իրաւ է նաեւ որ ես ինքս ալ այն աշտարակին ու սա բերդերուն փլուածքովը գետնին հաւասրած աւերակ մը կը մնամ աս տեղը, այս ամայութիւններուն ծոցը, բայց ալ այնպէս կ'երեւի որ չպիտի կրնամ դիմանալ, հա՛, հարցումիդ կարճ պատասխան մը ահա, պիտի մեռնիմ վերջապէս, ես ալ ելեւէս անէնքի մը քարացումովը հոս չպիտի կրնամ մնալ ու մաժռտիլ. հաւատա որ ես օր մը այն մայրն էի որ բերան բացող աշխարհքը ինծի միայն երանութիւն կուտար ու պերճանքներս կ'երդէր։ Աստղերուն թիւովը զաւակներ ունէի, ծովի աւազներուն համրանքովը թոռներու ու թոռնորդիներու շարքեր մը մեծցուցի այս ծունկերուս վրայ։ Անոնք ապա կըտրիճ ժողովուրդի մը համբաւով դրացի ցեղերուն սարսափը եղան, այնպէս որ քաղաքին դուռներէն մանաւանդ մոդէան անգամ կարող չէր բնաւ համարձակ մուտք մը ընել։ Տարիներ ու տարիներ համերաշխ միութիւն մը պահեցին մէկ մէկու հետ, մեծը մեծ պզտիկը պզտիկ ճանչցան ու իրենց այս ընդարձակ բնակատեղին թշնամի ոտնձգութիւններէ ազատ պահելու արիւն խնամքով ու չանքերով լեռներու ստուար թանձրութիւնով ամուր պարիսպի մը մէջ փակեցին։ Ահագին բերդեր բարձրացուցին ամէն ուղղութեամբ, անոնց ամէն մէկուն մէջ սա չափ պատրաստ զօրք ու զօրապետներ տեղաւորելով, ես ինչե՛ր չունէի, ո՛վ անցորդ, աս աչքերս ի՛նչ փառքեր չտեսան, որոնք իմիններուս համբաւը աշխարհի հեռաւոր ծայրերը արձագանգ կը տանէին ու կեանքը ամէնուն համար ալ զրախտի հանն ունէր։ Բայց օր մըն ալ ահա, աշխարհք սա չափը շա՞տ մի տեսաւ ինծի ու իմիններուս համար, աս աւերակներուն մէջ բացի աչքերս, ու հարցուր թէ ի՛նչ ըլլար պատճառը — պատճառը, իմ տղա՛ս, քեզի ալ ըսեմ, բայց կարճ պիտի ըսեմ, այս մեծ քայքայումին առաջին պատճառը ան միայն որ երկու համարիւն աղբրաիք չուզեցին իրար հասկընալ. իրար բզգտելու կեցուածքի մը մէջ ծառացան իրարու դէմ, ան քովի գետը անոնց լերդ արիւնն էր որ կը տանէր տարիներով, ելան ապա իրենց ձեռքերովը իրենց ամրաշէն, հոյակապ բերդերն ու դղեակները քակեցին, ու թողին որ մնացածը քովի բարբարոս ժողովուրդները լմնցնեն։ Ան օրէն ի վեր չեմ գիտեր քանի՞ դարեր անցեր են. իմիններուս անժառանգութիւնն է որ նստեր կուլայ։ Շատերուն պատմեր եմ ցաւս, շատերուն շատ երկար ու մանրամասն պատմեր եմ։ Հիմա քեզի ալ ահա, ո՛վ անցորդ, նայելով քու խոստովանութեանդ, Արեւին կ'երթաս եղեր, դնա, տեսածը կորսնցնող կնկան մը տէրտերուն իրականութիւններէն ալ խօսիր, ու հակկիր թէ՝ գէթ վերջ չեկա՞ւ աս անողոք ճակատագրին, դեռ ի՛նչքան միս ու ոսկոր պիտի հալեցնէի հոգեհան այս սարսուռներուս մէջ։ Այս քարերը անգամ մըն ալ իրարու վրայ չպիտի՞ դրուին, աւերակը ուշանա՞յ պիտի շինուելու, աս մեծ քաղաքը չպիտի՞ շէննայ, զաւակներուս ողջ մնացածները ցրուած աշխարհի չորս հովերուն՝ վերադարձ մը չպիտի՞ ընեն. լսէ՛, ես մայրն եմ ազնուական ցեղի մը, թող անգամ մըն ալ խնդալի, կը ներէի եղածին ու վերջը կը մեռնէի։ Ես մայրն եմ ՀԱՅՈՒՀ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ, անունս ալ միտդ պահէ։ Իսկ այն սափորը որ կը տեսնաս հոն, անով ամէն օր արիւնարցունք մը կը տանիմ կը խառնեմ մօտի այն գետի չուրերուն։ Այդ չուրերն ալ Ախուրեանները պիտի ըլլան, աս ալ միտդդ պահէ։

Անցորդը ալ չկրնալով ինքզինք զսպել, կը փղձկի վայրկեան մը ու դժբաղդ այն մեծ ծերը հետ հրաժեշտի ողջագուրում կ'ընէ, խօսք կուտայ որ ինք աւելին խօսի ու պատմէ Արեւին, ինքն ալ որովհետեւ Հայ մըն էր ու արդէն իր Ազգին ցաւովն էր որ Արեւելք կը ճամբորդէր։

ԹՒԿԱՏԻՆՑԻ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ. ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

(Գ. եւ վերջին մաս)

Ուրեմն, մեր ձեռքերը ծալած պիտի նստի՞նք, որպէսզի օտարները շինեն մեր գաղթականի բոյները։

Ասիկա հակառակ է մեր ազգային արժանապատուութեան։ Եւ այս է պատճառը որ Հայ գաղթականներն ալ, իրենց կնքած փոխադարձութիւնները որոշ ժամանակի մը մէջ վերադարձնելու համար, յանձնառութիւն ստորագրած են յօժարակամ։ Բայց մեզի պարտականութիւն կ'ինայ մէկ կողմէ օժանդակել ցեղասրման յանձնաժողովին եւ միւս կողմէ դիւրացնել աշխատանքը Հայ գաղթականներուն, որպէսզի կարենան յարգել իրենց յանձնառութիւնները եւ նոյնիսկ պայմանաժամէն առաջ փակել իրենց հաշիւները։ Այսպէս արագացնելով իրենց բախտակիցներուն զեղումը եւ իրենց համար ալ բարօյական անխորտակելի վարկ մը շինելով Հոգատար պետութեան մօտ։

Ինչպէս բացատրեցինք մեր երկրորդ յօդուածին մէջ, պարծանքով կը կրկնենք որ Սուրիա ապաստանած Հայ գաղթականները, երկրագործութեան գրեթէ ամէն ճիւղերուն մէջ վարպետներ են։ Բայց իրենց առջեւ կը ծառանան նորութիւններ, որոնց մէջ խակ են կամ բոլորովին տգէտ։ Այսպէս, ճահիճներ չորցնելու, ոռոգումի եւ ուրդումի գործողութիւններ կատարելու ատակ չեն։ Իրենց ծննդավայրերուն հողերը վարդի պէս հողերէին, յուռթի եւ մեղրածոր։ Խակ միամտութիւն կ'ըլլայ սպասել որ, Հիւրընկալ երկրին մէջ Հայ գաղթականներուն տրամադրուած կամ տրամադրելիք հողերը — չնչին բացառութեամբ — ըլլան լաւ հողեր։ Հայերը կամ պիտի ցամքեցնեն Հալէպի Ս.Ըրգի ճախճախուտ դաշտը, որուն վրայ շատ կը խօսուի եւ կամ ցէր Ձօրի առնապատները, որ արդէն յագեցած են Հայ արիւնով, պիտի ճգնին վերածել ապատներու։

Իմ կարծիքով, երկու պարագայ կը ներկայանայ մեզի։ Երկու պարագաներն ալ պարտականութիւններ են։ Օգնել մէկ կողմէ Հայ գաղթականներուն եւ օգնել միւս կողմէ տեղաւորման յանձնաժողովին։ Հայ գաղթականներուն մեր օգնութիւնը աւելի պիտի կայանայ անոնց գիտական պաշար հայթայթելուն մէջ։ Օժտելու է զանոնք արդիական գիւղատնտեսական գիտութեամբ, որպէսզի քիչ ժամանակի մէջ կարենան շտկել իրենց քաժակը եւ երկրագործական բարգաւաճ գաղութներու ծնունդ տալ։ Պէտք ունինք հզօր ճիգի եւ խտացեալ աշխատանքի։ Ասոր համար պէտք է դնել գիւղատնտեսներ, անասնաբոյծներ, ոռոգումի եւ ուրդումի մասնագէտներ, շրջան շրջան, Հայ երկրագործական գաղութներու տրամադրութեան տակ։ Եւ կամ նմանօրինակ մասնագէտներու խնամքին յանձնուին գաղութներու վարժարանները, որպէսզի մէկ կողմէ մատաղ սերունդը ընտելանայ նաեւ գիւղատնտեսական գիտելիքներուն եւ միւս կողմէ, ձմրան գիշերներ, յիշեալ մասնագէտները տարէցներուն համար Հաստատեն գիշերային կամ կիրակնօրեայ դասընթացքներ։ Անձնուէր մասնագէտ գործիչներ կրնան մեծ արդիւնքներ ձեռք ձգել։

Ժամանակ ըսել նաեւ թէ Հայ գիւղացիին կը պակսի առողջապահական գիտելիքները։ Բժիշկ ուսուցիչներ կամ գործիչներ ալ կրնան լրացնել այդ պակասը։ Բոլոր տեսակի Հայ մասնագէտներէն կարելի է գտնել առաջարկներ Ֆրանսա եւ Սուրիա։ Մի՛ ըսէք թէ հոգատար կառավարութիւնը իր տրամադրելի մասնագէտներով կրնայ այս պակասը լրացնել։ Բանը որ մենք ի վիճակի ենք ընելու եւ անտարակոյս ուրիշներէ աւելի լաւագոյն կերպով պիտի ընենք մեր քամբախտ Հայրենակիցներուն համար, պէտք է նկատի ունենալ մեր ազգային միջոցները։

Գեղեցիկ առիթ մը կը ներկայանայ Բարեգործականին, որ ուղղութեամբ առաջին քայլը առնելու համար։

Երկրորդ քայլը, զոր պէտք է առնէ Բարեգործականը, առանց ժամանակ կորսնցնելու, այն է որ Հաղորդէ Տեղաւորման Յանձնաժողովին թէ ինքը, յանուն Հայ Ազգին, յանձն կ'առնէ հոգալ, Հայ երկրագործական գաղութներէն ամէն տեսակ երկրագործական գործիքները։ Այդպիսի ժեստ մը խոր տպաւորութիւն պիտի ձգէ մեր օտար բարեկամներուն վրայ։

Ահա մենք երեք յօդուածներով, մեր տեսակէտները յայտնեցինք համառօտակի։ Ցանկացող անձերէ կը խնդրեմ որ յայտնեն իրենց տեսակէտները ալ, որպէսզի չլուսաբանուած կէտ մը չմնայ։

Ուրեմն, Բարեգործականէն կը սպասենք հրապարակաւ կամ մասնաւոր կերպով յայտնած տեսակէտներէն լաւագոյնը ընտրելով, նետուիլ առաջ։ Կը յուսանք թէ՝ գէթ այս անգամ Հայ դատին հրէշաւոր մղիչ ազգերէն այդ ոգին գլխաւոր մղիչ ազգերէն երկրագործական գաղութները առաջնորդելու բարգաւաճման բարձր ոլորտները։

ՍԵՊՈՒՀ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

85.—ՍԻՐԵՐՈՎ ԿԱՐՆՈՅ ԳԻՒՈՒՂ

Սա՛զ (1), կարմունջդ (2)կամար
Ա՛յ տղայ, սիրտդ քար է։
Դուն չե՛ս գիտեր իմ սէրը
Սէրն Աստղիւն ճամար է։

Լացի՛, լացի՛, շա՛տ լացի,
Ջաճիկ կեա՛նքս ժաչեցի
Գոյր ու եղբայր չի գըտայ
Ես միայնակ մնացի։

Սարէն եղնիկ մը կուգայ
Ջագը կորուցեր՝ կուլայ,
Սարը մեր, եղնիկը մեր,
Որսկանը ինչո՞ւ կուգայ։

Հաւաքեց՝ Օ. ՃԳՆԱՒՈՐԵԱՆ

ԲԱՑԱՏ.— (1) Եփրատ գետի մէկ ճիւղը (Սեւ Ջուր)։ (2) կամուրջ։

ԱՆԱՆԴԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Շարունակ. խորհրդ. թերթերէն)

ՆՈՐ ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐ

Ըստ իրիկունը, Ապաքս Մակարդակը բարձրացաւ Հեգիր: Դրութիւնը սպառնական է մասնաւորաբար ճանփէդա գիւղին մօտ, որ հեղեղման ամէն վտանգաւոր կէտը կը նկատուի: Ամէն մէկ գիւղին մօտ, ուր հեղեղման վտանգ սպառնացող տրորած եւ ողողած է 8 մեդրի չափ տարածութիւն: Հեղեղ կատուցուղ Խոր-Վիրապի կայանին եւ ջրանցքին մասնաւոր վնաս տուած: Շինութիւնները ապրանակութիւն:

Ողողումներու առթիւ ստեղծուած արտակարգ եռանդին առթիւն պէրպէրեան՝ յայտարարած է Ապաքսի աւազանէն վերադարձին.— Երրորդ օրն է որ ջուրը կը շարունակէ բարձրանալ հեղեղման վտանգ սպառնացող գիւղերուն: Մասնաւորապէս գիւղին մօտ, գետը կը սպառնայ մտնել իր հին հուներէն մէկուն մէջ, որու հետեւանքով կայ ողողել 30 քառ. քիլոմ. տարածութիւն: Գետեզրին՝ պատսպարուած շինութիւնը կը շարունակէ եռանդով, գիշեր եւ ցերեկ ափերու ամրացման աշխատանքին կ'օգնեն նաեւ շրջակայ գիւղերու բնակիչները: Երեւանէն ուղարկուած են շինանիւթեր եւ վարպետներ:

— Լեռնային շրջաններու մէջ տեղի ունեցած հետեւանքով, հեղեղման վտանգը նորէն կը սպառնայ: Զանգու, գառնի եւ քանաքեռի մօտ, Զանգուն գետերու մակարդակը բարձրացած է:

Քանաքեռի մօտ, Զանգուն կտրուած է, 90 սանթիմեդր ողողած Շորլու-Դամուրեղեան գիւղերու դաշտերը:

— Կարմիր Խաչը՝ 300 հոգիով ուտելիք ղրկած է, գիւղացիներուն համար:

— Քոլագերանի մօտ, հեղեղմէ հետեւանքով քանդուած Կիրովականի 126րդ քիլոմեդրի երկաթուղի, շինուած նոր կամուրջի մասինը փորձուեցաւ, շոգեշարժ մը քանիներով: Փորձը յաջող անցաւ եւ Ապրիլ 23ին երկաթուղային կանոնաւոր երթեւեկը հաստատուեցաւ:

Վնասատան մանուկներ.— Մանուկներու պաշտպան յանձնաժողովին նախաձեռնութեամբ, Հայաստանի երկաթուղագծի շրջաններէն հաւաքուած են 79 հայկական մանուկներ: Բժշկական քննութեան ենթարկուելէ յետոյ, ասոնցմէ 29 տեղաւորուած են մանկական հիմնարկներու մէջ, 6ը յանձնուած են իրենց ծնողքներուն, իսկ մնացածներուն համար՝ աշխատանքներ կը կատարուին տեղաւորելու արհեստանոց-դպրոցներու կամ մանկարանները մէջ:

Քարիւղի պակաս.— Երեւանի եւ գաւառներու միջեւ, երթեւեկի ընդհատման հետեւանքով՝ քարիւղի մեծ պահանջ կը զգացուի գանազան վայրերու մէջ: Կառավարութիւնը կարգադրած է որ անյապաղ դէպի Երեւան ղրկուին՝ Սանահինի մէջ մնացած Հայ Համագործակցականին մթերքը:

Գրքի ամիս.— Նախապատրաստական աշխատանքներու լրացումէն յետոյ, Երեւանի եւ գաւառներու մէջ, Մայիսի 15ին սկսած է գրքի ժամն վաճառումի ամիսը:

— Գէորգ Կարապետեան հրատարակած է Հայաստանի հանքային աղբիւրներու մասին ուսումնասիրութիւն մը: Երկրաբանական եւ քիմիական մանրամասն ուսումնասիրութեան ենթարկած է Արդինի, կենսաւի, Սիվանի, Բլթան-Չայի եւայլն հանքային ջուրերը:

Հայաստանի համալսարանը.— 1928-29 տարեշրջանին համար, Հայաստանի պետական համալսարանը պիտի ընդունին 275 ուսանող-ուսանողուհիներ, հետեւեալ բաժանումներով. բժշկական՝ 40, գիւղատնտեսական՝ 40, արհեստագիտական՝ 50, ընկերատնտեսագիտական՝ 40, մանկավարժական՝ 105, բնագիտական եւ ուսոզական՝ 35, կենսաբանական՝ 30, պատմագրական՝ 40:

Այս թիւին մէջ, ԽՍՀՄ հանրապետութիւններէն՝ յատկացուած են 25 տեղ Ադրբէջանին, 25՝ Վրաստանին, եւ 15 Միւսներուն: Հայերուն համար, առաջնութիւնը կը տրուի Երեւանի եւ Լենինականի բանուորական ճեմարաններէ շրջանաւարտներուն:

ՄՈՒԿԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԸ

Պատերազմէն ի վեր, մուկերը իսկական վտանգ մը դարձած են մեծ, բազմամարդ քաղաքներուն մէջ: Ամէն մարդ գիտէ թէ առնուազն հեռու որեւէ օգուտ ունենալէ, կը ծառայեն մանաւանդ կարգ մը մահացու եւ տարափոխիկ հիւանդութիւններու տարածման:

Կ'արժէր ուրեմն փճացնել զանոնք: Բայց այս անգամ, Ազգերու Լիկան է որ դժուելով խաղաղութեան հրեշտակի իր դերը, կը յայտարարէ բուռն պայքար առնոց դէմ:

Ու պայքարին՝ իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն ոչ միայն գիտնականներու ամէն կարգի զօրականներ, այլեւ քաղաքական մարդեր ու նաեւ արուեստագէտներ:

Ընոնց դէմ կռիւը հրահրելու համար, Սորպոնի մէջ տրուած միթինկի մը մասնակցեցան, Հոքեքշաբթի օր, Հանրապետութեան նախագահը, Պ. Փուանքարէ, Պ. Էռիօ եւ Օփէրայէն արուեստագէտներ:

Մարգերիր ակնարկը իջեցուցանոր հակառակ գլուխը կնոջ վրայ, եւ վերադառնալով իր առաջին նշանակէտին՝ խնդրին անդրադառնալէ առաջ, վայրկեանը յարմար դատեց եւ պատասխանեց.

— Ձեմ կարծեր, պարո՛ն, որ այդ հարցումը ինծի ուղղելիք հարցում մը ըլլայ:

Մինչեւ իսկ պաշտօնեաները՝ չուշէրնին կտրեցին պահ մը: Ամէնքն ալ ապշահար մնացած էին, եւ Միս Ջըլաքսըն որ անտարբեր ու հաճելի կին մըն էր, լայն ժպիտ մը ունեցաւ: Պ. Ալլին՝ մասրենիի ծաղիկի մը պէս վարդագոյն դարձաւ ու իր բերանը բարկութենէն կծկուեցաւ: Իր բոունգքը ցցեց մարդուն դէմքին առջեւ, մինչեւ որ գայն թրթռացուց ելեկտրական գործիքի մը կոճակին պէս:

— Քանի չեմ գիտեր այդ երկու նամակներուն մասին, բսաւ ան տխմարօրէն:

— Քան չէ՞ք գիտեր...: Ընշուշտ...: Ինծի նայեցէք, շարունակեց Պ. Ալլին՝ նախ հաւանութեան ակնարկ մը փնտռելով իր քովը կանգնած կնոջ աչքերուն մէջ, պիտի ապո՞ւշ կը կարծէք...:

Ինքգինքը վայրագ, վրիժառու եւ ծարաւի զգաց, գայրացաւ իրեն եւ ուրիշներուն դէմ: Պ. Ալլին գինքը ժամ մը հանգիստ չպիտի թողուր ծլլեւս. իր կեանքը դժոխք մը պիտի ըլլար: Կը գոչէր լեզուն քաշած չըլլալուն, եւ ամէնուն ծաղրելի դարձած ըլլալ կը կարծէր:

Առաջին օրերէն իսկ, Պ. Ալլին հաշտ չէր եղած իրեն հետ: Պ. Ալլին օր մը վրայ հասած էր իրեն՝ Հիկկինսը ու Միս Փարքըրը գուարճացնելու համար, Ֆարինկըրն առնոր հիւսիսայինն Իրլանտայի շրջագծի կեղծած էր: Եւ ահա թէ ինչպէս սկսած էր թշնամութիւնը իրենց մէջ: Պահ մը մտածեց Հիկկինսէ դրամ ուզել, բայց Հիկկինս ինքգինքին համար իսկ բան մը չունէր, այնպէս որ՝ երբ մէկ հոգիի համար անբաւարարութիւն կայ, երկու հոգիի համար...: Դարձեալ գգաց իր լայն մարմինին ծաւալը, այնքա՜ն ան կարօտը կը քաշէր գարեջրատան մխիթարանքին: Մշուշը սկսած էր սառիլ, ժամ ձեռ Օնէլլի խանութը՝ փաթէն բան մը փրցնել: Բայց փաթի տալիքը մինչ պիտի բաւէ՞ր: Բայց ստիպողական էր դրամ գտնել ոեւէ կերպով. վերջին տասնօրեայ գաւաթ մը գարեջուր խմած էր եւ քանի մը վայրկեանէն այլեւս անկարելի պիտի ըլլար ոեւէ փոխառութիւն մը կնքել:

Ցանկարծ, մինչ իր ժամացոյցին շղթային հետ կը խաղար, յիշեց Ֆլիճ Սթրիթ գտնուող վաշխառու Թըրրի ՔՔլլին: Ահա բախտը. ինչպէ՞ս ժամ առաջ չէր մտածած...: Արագօրէն անցաւ «Թէմփլ Պար»ի նեղ անցքէն. եւ իր վրայ մտածելով, «բոլոր միւս մարդիկ գրողը թող տանի»ն մոլտալով՝ սկսաւ ուրախութեան նշաններ ցոյց տալ եւ կանխաւ լեցուիլ ժամրողջ գիշերուան մը կերուխումով ու գուարճութիւններով:

(3) ԱԼԻՍՄՍ ՀՈՑՍ
Թարգմ. Ե. ՉԱՒԻՐԵԱՆ

ԵՐԱՆԻ ՁԵՂ, ԱՄՕԹ ՄԷՋ

Ինչպէս երանի չտալ, երբ «Յառաջ»ի մէջ կը կարդանք թէ սէր Թ'ընթեան գիւղը (Պարսկ.) իր առանձին մանկապարտէզը հիմնած է:

Ֆրէզի ընկերութեան հողամասերէն մէկուն մէջ ապրող 30-40 ընտանիքները, որոնք ամէնքն ալ հապիւ իրենց օրապահիկը շահող գործաւորներ են, իրենց եռանդուն ջանքերուն շնորհիւ հիմնած են մանկապարտէզ եւ մատուռ:

Հազար ամօթ մեզ, բոլոր փարիզաբնակ հայերուս, որ ոչ թէ 30-40, այլ հայաշատ կեդրոններուն մէջ, ինչպիսին է պէլվիլ ուր կարելի է հաշուել 300-400 հայ ընտանիքներ, դեռ չենք կրցած այսչափ կարեւոր ու կենսական խնդրի մը մասին խորհիլ իսկ: Եւ ամէնէն վրդովիչը քար անտարբերութիւնն է այն ծնողքներուն, որոնք ամէնքն ալ ի վիճակի են օգնելու նմանօրինակ ձեռնարկի մը, թէ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս:

Եթէ խորհողներ ալ կան, անոնք ալ խօսքով միայն կը բաւականան, գործի անցնելու քաջութիւնը չունին: Ինչպէս ամէն ձեռնարկի մը յաջողութեան համար, պիտի ստանձնէ մանկապարտէզի մը բացումը: Ամէնէն մեծ հոգը՝ տրամադրելի շէնքն է, ճեագեալ ծախքերը մանուկներու տարեթոշակով կարելի է լեցնել:

Այն փոքրիկները, որոնք յաճախելով սոյն հաստատութիւնը, իրենց նախնական կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը պիտի ստանան մայրենի լեզուով, խոր երախտագիտութեամբ պիտի յիշեն հիմնադիրներուն անունները: Իսկ հակառակ պարագային պիտի անիծեն մեզ, որ բան մը չըրինք գիրենք օտարացման վտանգէն փրկելու համար:

Քանի դեռ իրականացած չէ այս պահանջը, որեւէ գիտակից ծնողք չի կրնար հանդարտ սրտով ուտել հացը, նոյն իսկ եթէ լիանայ իւղով եւ մեղրով:

Քիչ մը խիղճ, ո՛վ փարիզաբնակ Հայեր:

Արմենուհի Խաչիկեան

Նակտութիւնը կը բերեն ոչ միայն գիտնականներու ամէն կարգի զօրականներ, այլեւ քաղաքական մարդեր ու նաեւ արուեստագէտներ:

Ընոնց դէմ կռիւը հրահրելու համար, Սորպոնի մէջ տրուած միթինկի մը մասնակցեցան, Հոքեքշաբթի օր, Հանրապետութեան նախագահը, Պ. Փուանքարէ, Պ. Էռիօ եւ Օփէրայէն արուեստագէտներ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այսօր, Կիրակի, Գերմանիոյ մէջ կը կատարուին խորհրդարանական ընտրութիւնները: Մօտաւորապէս 40 միլիոն երկսեռ ընտրողներ իրենց քուէներով պիտի ընտրեն Գերմանիան ղեկավարելու կոչուած օրէնսդիր գերագոյն մարմինը: Նոյն ժամուն գերմանական հաւաղաշնակցութեան երկու մեծ պետութիւններըՓրուսիա ու Պաւարիա, եւ երկու պզտիկները՝ Անհալտ ու Օլտէնպուրկ պիտի ընտրեն նաեւ իրենց տեղական խորհրդարանները:

Գերմանիոյ մէջ ընտրական դրութիւնը տարբեր է ֆրանսականէն: Հոն ի գործու է ամբողջական ցանկի քուէարկութեան դրութիւնը: Իւրաքանչիւր ցանկ իրաւունք ունի ա՛նքան անձոյ, որքան անդամ որ 60,000 ձայն կը շահի իւրաքանչիւր շրջանակի մէջ (ամբողջ Գերմանիա բաժնուած է 32 ընտրական շրջանակի): 60,000էն պակաս ստացուած քուէները եւս կ'օգտագործուին իւրաքանչիւր կուսակցութեան կողմէ, մասնաւոր դրութիւնով մը, եւ ընդհանուր ընտրութեան մէջ ամէն մէկուն շահած անձոյներուն համապատասխան ձեւով:

Այս անդամ 31 տարբեր ցանկեր կան հրապարակին վրայ: Հին մեծ կուսակցութիւնց քով կ'երեւան նաեւ մանրանկար խմբակցութիւններ, երեք «քրիստոնեայ» ցանկեր, երեք «ցեղապաշտ», չորս «գիւղացի» 7 «վերարժեւորման կուսակից» կազմակերպութիւններ:

Գերման ազգայնական հրապարակագիր մը վերջերս կը գրէր որ, եթէ այսպէս շարունակէ, շատ չանցած իւրաքանչիւր Գերմանացի իր սեփական կուսակցութիւնը պիտի ունենայ եւ խորհրդարանային դրութիւնը պիտի անանկանայ:

Ընտրական ներկայ դրութեան անպատեհութիւնը Գերմանները իրենք ալ կը խոստովանին: Թեկնածուներու ցանկը կը պատրաստուի կուսակցութեանց վարիչ մարմիններուն կողմէ: 40 միլիոն ընտրողները պարզապէս իրենց ձայնը կուտան այդ սակաւաթիւ վարիչներու նշանակած անուններուն: Հետեւաբար այն կ'ըլլայ, որ ամէն ընտրութեան, թեկնածուներուն ցանկը շատ քիչ փոփոխութիւն միայն կը կրէ: Արդէն Ռայխսթակի անդամներէն 200ը զորձօն կամ հանգստեան կոչուած պետական պաշտօնեաներ են:

Ընկերվարականներու, ժողովրդականներու եւ հաւատարմաւորներու ցանկերը այս անգամ եւս մեծ փոփոխութիւն մը չեն կրած:

Երեսփոխաններու ընդհանուր թիւը, որ լուծուած Ռայխսթակին մէջ 493 էր, այսուհետեւ 500ը պիտի անցնի: 1904—1908 տարիներուն ծնած Գերմաններն ու Գերմանուհիները, որոնք առաջին անգամ ըլլալով ընտրութեանց կը մասնակցին, թիւով աւելի շատ են քան առկէ առաջուան շրջաններուն ծնած ընտրողները: Վերջին չորս տարուան ընթացքին մեռածներն ալ հաշուելով, այս անգամ ընտրողներու թիւը 2ուկէս միլիոն աւելցած է:

L'AMITIÉ FRANÇAISE

Մայիսի սկիզբէն ի վեր փարիզի մէջ քանի մը լեզուներով սկսած է հրատարակուիլ շաբաթաթերթ մը՝ «L'Amitié Française» անունով: Այս նոր թերթին տնօրէնն է Լիոնի երեսփոխան Շառլ Լանպէր, որ ինչպէս կը յիշուի, անգամ տարի երեսփ. ժողովին մէջ կարեւոր դեր կատարեց քուէարկել տալու համար ֆրանսական ստացական քաղաքացիութեան նոր օրէնք մը, որով միլիոններ կը տրուին ֆրանսական քաղաքացի դառնալ փափաքող օտարականներուն:

Խմբագրապետն է փօլ Լանտովքի, փարիզի Օտար Մամուլի Սէնդիկայական Ընկերակցութեան ընդհանուր քարտուղարը:

Առաջին 2 թիւերուն մէջ, բացի ֆրանսերէնէ, յօդուածներ կան նաեւ իտալերէն, լեհերէն եւ ռուսերէն լեզուներով:

Շառլ Լանպէր, որ իր քարոզութիւնները կը շարունակէր նաեւ խորհրդարանի բեմէն դուրս՝ հրապարակային բանախօսութեանց ձեւով, իր այս նոր թերթով կը ձգտի աւելի լայն ծաւալ տալ իր ջանքերուն:

Իր գլխաւոր նպատակն է ֆրանսայի հետզհետէ նուազող բնակչութեան պակասը լրացնելու համար, կարելի եղածին չափ մեծ թիւով օտարականներ ֆրանսագի դարձնել:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԻՐ ԵՒ ԾԱՌԱՅ.— Հարուստ ազարակապանուհի մը որ կը բնակէր Ամարսիէօ (Սէն Թ'Էթիէն) նախորդ գիշեր, լսեց որ իր սենեակին դուռը կը փորձեն բանալ զգուշութեամբ: Կարծելով թէ՝ իր տղաքներէն մէկն է, պոռաց որ շուտ անկողին մտնեն. բայց խօսքը բերանը մնաց: Երկաթ ձող մը ուժգնօրէն իջաւ գլխուն:

Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ: Ազարակի ծառաներէն մէկն է, որ յայտնեց թէ՝ ուզած է վրէժ լուծել իր տիրուհիէն, որ ծանր դիտողութիւններ կ'ընէր իրեն:

ԱՅՐ ՈՒ ԿԻՆ.— Ապրի իրիկուն ժամը 8,30ին, Մոնբառնասի մեթրոյին պաշտօնեաներէն մէկը՝ յանկարծ իր կինը հրեց ու նետեց երկաթուղիին վրայ. ինքն ալ նետուեցաւ անոր ետեւէն, բայց ոչ թէ միասին մեռնելու, այլ միայն իր կինը քաշքշելու համար ելեկտրագին վրայ: Կինը միայն այրուածքներ ստացաւ ու փոխադրուեցաւ հիւանդանոց, իսկ այրը ձերբակալուեցաւ:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ԶԱՒԱԿՆ ԱՆ.— Իշուի (Լանտ) քաղաքապետին գաւակը գտնուեցաւ, Մօտակայ անտառի մը մէջ, ծառէ մը կախուած: Դիակը կը կրէր հրազէնի երեք հարուածներ եւ կաշկանդած էր: Ընոր մօտերը պատահած թուղթերու մէջէն գտնուեցաւ նամակ մը, որ կնոջ մը ուղղուած հրաժեշտ մըն էր: Դէպքին խորհրդաւոր պարագաները նկատի առնելով, ոստիկանութիւնը մանրակրկիտ հետազօտութեան ձեռնարկած է:

ԿՆԱՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԸ.— Պաթիստ Պուլէ շատ կը սիրէր կիները: Չէր կրնար գոհանալ մէկ հատով, իր օրինաւոր ամուսինովը: Չգեց գայն երեսի վրայ, իր հինգ զաւակներով թուռնուլի մէջ, ու փարիզի մէջ ուրիշ կնոջ մը հետ ամուսնանալէ յետոյ, գայն ալ լքեց նոր մը փնտռելու համար: Բայց ոստիկանութիւնը մատը դրաւ գործին մէջ ու զայն յանձնեց դատարան, որ իր կողմէ երկու տարուան բանտով պատժեց:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, Հայ ժողովուրդի քաղաքական պատմութիւնը 1914էն մինչեւ Լօզանի դաշնագիրը: Գրեց՝ Մ. Վրացեան: Շքեղ հատոր մը՝ 550 մեծադիր էջերով, թանկագին վաւերաթուղթերով եւ բազմաթիւ պատկերներով: Հրատ. Հ. Ց. Դ. Ամերիկայի կեդր. կոմիտէի: փարիզ. 1928: Գինն՝ 2 տոլար: Ֆրանսայի համար՝ 40 ֆրանք:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ամսագիր, 6րդ տարի. թիւ 7. Մայիս 1928: Գրուածքներ ունին՝ *Կոստան Զարեան, Արմենուհի Տ. Ահարոնեան, Լաս, Վազգէն Շուշանեան, Ատրուշան, Մանուկ Պէրպէրեան, Ա. Ահարոնեան, Համաստեղ, Պրոֆ. Ն. Ադոնց, Լեւոն Շանթ, Յ. Ճ. Սիրունի, Արսէն վրդ., Ն. Աղբալեան, Արտ. Աբեղեան, Արշակ Չամալեան, Ռուբէն Խանազատ, Ռուբէն, Գ. Մխիթարեան* եւ ուրիշ հին ու նոր գրողներ:

Տարեկան բաժնեգինն է 5 տոլար. վեցամսեայ՝ 3 տոլար: Հասցէ.— Hairenik, 13—15 Shawmut St., Boston, Mass. U. S. A.

ՍԻՊՈՆՆԱ, գրեց՝ Ն. Պէշիկթաշլեան: Ուսումնասիրութիւն մը հեղինակի մասին՝ Արտ. Յովհաննէսեանէ: Բառերու մեկնութիւն՝ թէոդիկ: Գեղանկարեց՝ Մ. Քէլապաեան: Գինն՝ 12 ֆրանք: Ընտիր թուղթի վրայ՝ 50 ֆրանք: Դիմել A. Hovhannessian, Collège de Jeunes Filles, La Fère (Aisne). փարիզի մէջ՝ թէոդիկի, 208 bis Rue Lafayette.

«ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ»

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՈՒԱՆԴՈՒՆԵՐԸ

Աշխարհ գալէն ի վեր կրած տառապանքները զայրոյթ կը պատճառեն իրեն: . . . Ցետոյ կը ժամանակակից արկղակալէն դրամ ուզել, տասնվեցնոր մը պահանջել: Բայց կարելի էր արկղակալին հետ անկարելի էր...: Մտաբերել բարեկամներուն սովորական ողջագուրումները, գիտէր թէ ո՞ր գիշեր էր գտնել Լէոնարտը եւ Ռոզըրան եւ Նոզի Ֆլինը: Իր ներկայութիւնը ան ծանրաբեռնութիւն կ'ուտար՝ փոխադրիկ:

Իր երեւակայութիւնը այն վայրկեան տիրացած էր իր ուղեղին, ինքգինքը կանչող ձայնին երեք անգամն ալ վերջ մը տալ պատասխանելով: Պ. Ալլինն եւ Միս Ջըլաքսըն Հաշուեսեղանին մօտ կոյմը գտնուէին եւ բոլոր պաշտօնեաներն ալ անոնց կողմը գարձած կարեւոր դէպքի մը սպասման մէջ: Մարգը ոտքի ելաւ. Պ. Ալլինին սկսաւ բերնին տալ, նկատելով որ թղթածրարին մէջ երկու նամակներ պակաս էին: Մարգը պատասխանեց՝ խնդրին տեղեակ չէր, ու ընդսրինակութիւնը հաւատարմօրէն ըրած էր: Ան կը շարունակէր լուտանքներ արձակել. անոնք այնքան դառն ու վիրաւորիչ էին որ մարգը հապիւ կրցաւ ինքգինք զսպել եւ իր բոունգքը չիջեցնել իր առջեւ բուսած թզուկին գլխուն:

— Բան չեմ գիտեր այդ երկու նամակներուն մասին, բսաւ ան տխմարօրէն:

— Բան չէ՞ք գիտեր...: Ընշուշտ...: Ինծի նայեցէք, շարունակեց Պ. Ալլինն՝ նախ հաւանութեան ակնարկ մը փնտռելով իր քովը կանգնած կնոջ աչքերուն մէջ, պիտի ապո՞ւշ կը կարծէք...:

Մարգըր՝ փողոցին դիմացի կողմը՝ դրան մը մէջ կեցած կը սպասէր արկղակալին, եւ կը յուսար գայն առանձին տեսնել:

Բոլոր պաշտօնեաներն ալ իրարու նետուէ դուրսելն՝ վերջապէս արկղակալն ալ իր կարգինմէջտեղ ելաւ Շէլլիի ընկերակցութեամբ: Պարապ բան էր անոր խօսք մը ուղղել: Մարգը կը զգար իր վիճակին ինչ աստիճան խախուտ ըլլալը: Պարագաներն գինքը ստիպած էին գձուձ բաներով ներողութիւն խնդրել Պ. Ալլինէն, բայց գիտէր թէ գրասենեակը այլեւս իրեն համար պիծակի բոյն մը, անտանելի վայր մը պիտի ըլլար: Կը յիշէր Պ. Ալլինի մէկ արարքը, իր եղբօրորդիին տեղ մը պատրաստելու համար փոքրիկնփիքիկոպիտարտաքսումը:

Ինքգինքը վայրագ, վրիժառու եւ ծարաւի զգաց, գայրացաւ իրեն եւ ուրիշներուն դէմ: Պ. Ալլին գինքը ժամ մը հանգիստ չպիտի թողուր ծլլեւս. իր կեանքը դժոխք մը պիտի ըլլար: Կը գոչէր լեզուն քաշած չըլլալուն, եւ ամէնուն ծաղրելի դարձած ըլլալ կը կարծէր:

Առաջին օրերէն իսկ, Պ. Ալլին հաշտ չէր եղած իրեն հետ: Պ. Ալլին օր մը վրայ հասած էր իրեն՝ Հիկկինսը ու Միս Փարքըրը գուարճացնելու համար, Ֆարինկըրն առնոր հիւսիսայինն Իրլանտայի շրջագծի կեղծած էր: Եւ ահա թէ ինչպէս սկսած էր թշնամութիւնը իրենց մէջ: Պահ մը մտածեց Հիկկինսէ դրամ ուզել, բայց Հիկկինս ինքգինքին համար իսկ բան մը չունէր, այնպէս որ՝ երբ մէկ հոգիի համար անբաւարարութիւն կայ, երկու հոգիի համար...: Դարձեալ գգաց իր լայն մարմինին ծաւալը, այնքա՜ն ան կարօտը կը քաշէր գարեջրատան մխիթարանքին: Մշուշը սկսած էր սառիլ, ժամ ձեռ Օնէլլի խանութը՝ փաթէն բան մը փրցնել: Բայց փաթի տալիքը մինչ պիտի բաւէ՞ր: Բայց ստիպողական էր դրամ գտնել ոեւէ կերպով. վերջին տասնօրեայ գաւաթ մը գարեջուր խմած էր եւ քանի մը վայրկեանէն այլեւս անկարելի պիտի ըլլար ոեւէ փոխառութիւն մը կնքել:

Ցանկարծ, մինչ իր ժամացոյցին շղթային հետ կը խաղար, յիշեց Ֆլիճ Սթրիթ գտնուող վաշխառու Թըրրի ՔՔլլին: Ահա բախտը. ինչպէ՞ս ժամ առաջ չէր մտածած...: Արագօրէն անցաւ «Թէմփլ Պար»ի նեղ անցքէն. եւ իր վրայ մտածելով, «բոլոր միւս մարդիկ գրողը թող տանի»ն մոլտալով՝ սկսաւ ուրախութեան նշաններ ցոյց տալ եւ կանխաւ լեցուիլ ժամրողջ գիշերուան մը կերուխումով ու գուարճութիւններով:

(3) ԱԼԻՍՄՍ ՀՈՑՍ
Թարգմ. Ե. ՉԱՒԻՐԵԱՆ

Գտնուեցան նաեւ կէս օրա «էսբար» պարունակող 14 ծրարներ։ Այս բոլոր մաքսանենգեալ ապրանքները փոխադրուեցան Ղալաթիոյ ոստի՛անատունը եւ շէնքին վարձակալն ալ ձերբակալուեցաւ։ Միայն սիկառի թուղթի տուգանքը կը հասնի 3 միլիոն ոսկիի։

Հիւսիսային Բեւեռի հետազօտութիւնը

Օսլոյէն կը հեռագրեն.— *Շփիցպէրկէն կը հեռագրեն թէ, երեք օրուան թռիչքէ մը յետոյ գօր. Ումպէրթօ Նոպիլէ Քինկս Պէյ վերադարձաւ։ Կը հաստատուի թէ իր այս ճամբորդութիւնը կատարեալ ձախողութիւն մը եղաւ, քանի որ ո՛չ մէկ նոր երկիր կրցաւ գտնել։ Իր ամբողջ թռիչքի ընթացքին գօրավարը տեսած է միայն Ֆրանց Եոզէֆի երկիրը, որ արդէն նախապէս գտնուած էր։ Նոպիլէի ընկերացող մասնագէտները կը յայտարարեն թէ այլ եւս գոյութիւն չունի Ս. Նիկոլայի երկիրը (այժմ Լէնինի երկիր), ուր ծրագրած էր իջնել արշաւախումբը։ Սակայն յայտնի բեւեռախոյզ Ամունսէնն, որ ուրիշ առթիւ մը ընկերացած էր Նոպիլէի, կը պատմէ թէ ինք 1919ին իջած է Նիկոլայի կամ Լէնինի երկիրը եւ մանրամասն նկարագրած գայն։*

Չի գիտցուիր թէ այժմ ի՛նչ ծրագրած է գօրավարը։ Կը կարծուի թէ «Իտալիա» զեկաւոր օդապարիկով պիտի թռչի վերջերս ձորձ Ուիլքինսի կորած շրջանը։

Սաֆօ-Վանցէթթիի դատին դէմ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ռիչմոնտ Հիլի մէջ (Լոնկ Այլէնտ) անիշխանականները փորձեցին ռումբով օդը հանել բնակարանը Ռոպըրթ Էլիբթի, որ գլխաւոր դահիճն է Սինկ Սինկի եւ քանի մը արեւելեան նահանգներու բանտերուն։ Միաժամանակ պայթեցան երկու ռումբեր, որոնք կարեւոր վնասներ հասցուցին շէնքին։ Էլիբթ ընտանիքը եւ իրենց պզտիկները դուրս նետուեցան անկողինէն, սակայն ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։ Շրջակայ տուներու բնակիչները եւս ընդոստ արթնցան պայթիւնէն՝ կարծելով թէ երկրաշարժ կր պատահի։

Ռումբին հեղինակները չեն ձերբակալուած դեռ։

Դահիճը կը յայտարարէ թէ Սաքքօ-Վանցէթթիի կուսակիցներն են, որ ուզած են վրէժ լուծել իրմէ։ Յիշեալ երկու անիշխանականներուն ելեկտրական աթոռի վրայ դրուելէն ի վեր, Էլիբթի բնակարանը ոստիկանական հսկողութեան տակ էր. երկու շաբաթ առաջ միայն այդ հսկողութիւնը վերցուած էր։ Այժմ կրկին հաստատուած է։

Աշխարհի շրջանը հօրանուանուն երկու օրեն

Երկու Սկանդինաւիացի լրագրողներ՝ Դանիացի Պասթ եւ Շուէտացի Էսսէն Մարտ 8ին ճամբայ ելած էին՝ աշխարհի շրջանը կատարելու համար, հետեւելով մօտաւորապէս ժիւլ Վէռնի հերոս Ֆիլէաս Ֆոկի ուղեգիծին։

Այս երկու աշխարհաշրջիկները Ուրբաթ առաւօտ հասան իրենց ճամբորդութեան վերջակէտը՝ Փարիզ, քաֆէ տը լա Փէ։ Պասթ իր մրցորդէն քառորդ ժամ առաջ հասաւ։ Երկու մրցորդները առանձին ճամբորդեցին, երբեմն իրարու հանդիպելով աշխարհի զանազան կէտերուն վրայ։ Վերջին անգամ դարձեալ իրար գտան Նիւ Եորքի առջեւ խարսխած «Մէճըսթիք» շոգենաւին մէջ, որ Շէրպուրկ բերաւ զիրենք։ Ֆրանսական եզերքէն մինչեւ Փարիզ մրցորդները զօրաւոր ինքնաշարժերով եկան։

Ահա՛ թէ ինչպէս կը պատմէ Պասթ իր ճամբորդութիւնը երկու խօսքով.

— Մ՛չ մէկ ո՛իջադէպ։ Հեւ ի հեւ տեսայ Պոլիսն ու Տրիպոլիսը. ինքնաշարժով կորեցի ափրիկեան անապատը։ Փեշավէրէն (Պարսից ծոց) նաւով Պոմպէյ գացի։ Կէս մը տեսայ Քոլոմպօն, քնացայ Սինկափուրի մէջ, յետոյ ճամբորդեցի դէպի Հոնկ-Քոնկ, եոքոհամա, վանքուվէր եւ Նիւ Եորք։

Շարժանկարիչները իրարու հետ կը մրցէին՝ նկարելու համար այս աշխարհաշրջիկները, որոնք ուխ օրուան տարբերութեամբ կատրած էին Ժիւլ Վէռնի հերոսին մրցանիշը եւ կատրած 40,000 քիլոմեթր ճամբայ։

Ֆրանսիական քանակցութիւնները

Համ. Հանրային Պարտքի պարտատէրերու ներկայացուցիչները երեքշաբթի օր Փարիզի մէջ գումարուած ժողովի մը ընթացքին թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչին հաղորդեցին թէ կ՛ընդունին Էնկիւրիի ներկայացուցած վերջին պայմանները։

Կը կարծուէր թէ այս ձեւով համաձայնութիւնը կատարեալ էր։ Սակայն թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչը յայտնեց թէ նոր համաձայնագիրը կարելի պիտի չըլլայ վաւերացնել տալ Ազգ. Մեծ ժողովի ներկայ նստաշրջանին, որ կը փակուի մօտ օրէն, որով վաւերացումը պիտի յետաձգուի Հոկտեմբերի նստաշրջանին։ Ազգ. Մեծ ժողովը պիտի արտայայտուի 1929ի Յունուարէն առաջ եւ առաջին կտրօնի վճարումը պիտի յետաձգուի 1928ի Յունիսէն 1929ի Յունիսին։

Պարտատէրերու ներկայացուցիչները մերժեցին ընդունիլ այսպիսի յետաձգում մը։ Վաղը երկուշաբթի պիտի գումարուի լիակատար ժողով մը, որուն հրաւիրուած են շահակից բոլոր երկիրներու ներկայացուցիչները։

Ծանուցանել են գեղեցիկ եւ տոկուն թաւլուններ, պին՝ 100 ֆր.։ Կ՛ընդունինք մանուածոյ ապապրանքներ։ Դիմել՝ Պօղոս Քէշիշեանի, 5 Rue de Paris, Montreuil, Seine, եւ կաւուշի գրաշարատունը։ 208bis Rue Lafayette.

Կը ծախուին նաեւ հայկական սրճարաններու մէջ։

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36
PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière

Ծախու է հինակարկատի խանութ մը՝ բազմամարդ թաղի մը մէջ, բանուկ փողոցի վրայ, լաւ յաճախորդներով։ Ամսական վարձք միայն 50 ֆրանք։ *Կը ծախուի խիստ աժան գինով։* Դիմել՝ 76 Rue Jean-Jacques Rousseau, Issy-les-Moulineaux, Թրամուէյ 32 եւ 23, իջնել՝ Galliéni.

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS
Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, écrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Clignancourt PARIS (18e), նախկին դաշնակահարդար «Pleyel» դանրածանօթ տան եւ վկայեալ «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՊԷԼՎԻԼ.— Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին, 120 Bld. de Belleville*ի սրահին մէջ։*

Կը խօսին ընկերներ՝ Թ. մեծատուրեան *և* Լ. մելիք-Դադաեան։

ՊՈՒԱ-ԲՈԼՈՆՊ-ԱՆԻԷՌ.— Այսօր կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Պուա-Քոլոնպ, Place Comète, Bureau de Tabac*ի վերնասրահը՝* նիւթ՝ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ *և* ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը խօսին ընկերներ՝ Աբօ Աբօեան եւ Ա. Ծատուկեան։

ՄԱՐՍԷԼ.— Ժողովը յետաձգուած է։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.45ին, փիւթօի քաղաքապետարանի սրահը, 22 Rue Rocque du Fillol, Puteaux.

Նախաձեռնութեամբ փիւթօի Ֆրանսական «Fraternité» միութեան եւ նախագահութեամբ փիւթօի քաղաքապետ եւ պնդի. խորհրդական Jacototh ու «Ֆրաթէռնիթէ» միութեան նախագահ պ. F. Seclinի։

Կը դասախօսէ՝ պ. Ա. ԽԱՏԻՄԵԱՆ, Հայաստանի մասին (ֆրանսերէն)։ Մոգական լապտերով ցոյց կը տրուին նկարներ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԵՐԵՔ ԺԱՄ ԱՆԸՆԴՀԱՏ ԾԻԾԱՂ
Այսօր կիրակի գիշեր ժամը 8,30ին
ՐԸՆԷ ՄՕՊԻԼ ԹԱՏՐՈՆԸ
10, RUE de L'ORIENT — Métro: Blanche & N. S.: Abbesses

ՓՐՓՉԱԼԻՐ ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՉԱՓԵՑՆ 3 ԱՐՄԱՐ
ԿԱՎՐՕՇ ԹՕԼԱՅԵԱՆ ԱԼ ՆՈՒԱՑԸ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ

Photo: PHÉBUS

ԳԻՆԵՐԸ 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
26 ՄԱՅԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ
ՊԷՊՕ
Մանրամասնութիւնները ժօտ օրէն

Հ. Յ. Դ.

Իսի-լէ-Մուլինոյի եւ Պիյեանքուրի «Վռամեան» ընթակոմիտէի ժողովը այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 7.30ին, ձանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

STUDIO ALBAN
Կը փնտռեմ 15—17 տարեկան մի քանի հայ ուշիմ պատանիներ, փափաքող գեղարուեստական լուսանկարչութիւն սորվելու։ Կ՛առաջարկեմ սկիզբի համար 50էն 100 ֆրանք շաբաթական վճարել։ Դիմել՝ ամէն օր M. Alban, 46 Rue du Ponthieu, Métro: Champs-Elysées.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ կը հրաւիրուին Հայկ Սէմէրճեան եւ Յովսէփ Պարսամեան։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱԶԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est — Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ
Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը տանձնէ մանաւանդ ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). *Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով։*
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 *և* ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République. Tél. Archives 15-14

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ **Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ**
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ ՊԷԼՎԻԼ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
ԹԱՐՄ ԼԱԻ ԱԺԱՆ

ԼՈՒՑՈՒ ՏԵՍՐ
ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ
"ՍԻԴՈՆՆԱ" Վ.ԷՊՐ
(Ցիտուսի կեանքը նախ քան Աւետարան)
Ուսումնասիրութիւն՝ Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ
Բառերու մեկնութիւն՝ ԹԷՕՒՐԻԿԻ
Պեղանկարներ՝ Մ. ՔԷՊԱՊՃԵԱՆԻ
ԳԻՆ.— *12 ֆրանք, 75 սէնթ, Ընտիր թուղթ 50 ֆրանք*
Դիմել՝ A. OHANNESSIAN, la Fère (Aisne) France.
Փարիզի մէջ՝ THÉOTIGH 208bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)
ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՍ ՉԿԱՅ

L'UNION COMPAGNIE D'ASSURANCE SUR LA VIE HUMAINE
ՄԱՄՆԱՒԱՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՆԹԱԿԱՅ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1829ին, R. C. Seine 7756
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՇՐԱԺԵՇՏ Է
ՁԵՐ ԱՊԱԳԱՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Բոլոր ապահովագրութեանց համար դիմել՝ փարիզի մասնաճիւղի քննիչ Պ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ 9 Place Vendôme

ՓՐՈՖԷՍՕՐ Կ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ
Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒՆ ՋՂՒԱԾԻՆ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ
Միայն իրիկուններ 5—8, կամ ժամադրութեամբ
5 Rue St-Didier, Métro Boissière, Tél. Passy 68-48

ՓԼԱՔՆԵՐ ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ 18 ՖՐԱՆՔ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
Ջուտ խաղողէ անարատ օղի (Պօրտօ պատրաստուած), արեւելեան նպարեղէններուն լաւագոյնը, ապուխտ, երշիկ, աղի ձուկեր, յոռնական ձէթ, ձիթախուղ, էրմիս գինաբոլներ, Թէյ եւ սալրու., անուշեղէններ եւն.։
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ *քով*
28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26
Բաց է ամէն օր մինչեւ ժամը 9,30

Սիւնկէր մեքենաներ
Կը ծախենք գործածուած Սինկէր կարի մեքենաներ, ասեղներ եւ գործիքներ, Ձժան եւ լաւ։ Դիմել՝ միայն երկուշաբթի, շաբաթ եւ կիրակի օրերը ամբողջ օրը, Պօյաճեան եւ Արզուեան, 5 Rue Marceau, St. Ouen (Seine). Մէթրօ՝ Clignancourt.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, Մէթրօ՝ Rome, Թրամ. 30 և 5
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5
Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ զգան վերոգրեալ հասցէին։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64
Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վիներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական դործողութիւն, ելեկտրաթարմանում։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.։ արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)
Վկայեալ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St-Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւտ N. D. de Lorette
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14-19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՄԱՅԻՍ 1928

22 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 653

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԷՏՔ Է ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԻ

Կիրակի օր վերջացաւ մեր մէկ աշխատակցին յօդուածաշարքը, Սուրիոյ գաղթականներու տեղաւորման մասին:

Մեր տեսակէտը շատ յստակ է այս մասին: Եւ, ամէն անգամ որ առիթ ներկայացած է, պարզած ենք զայն, առանց բացատրելու ծամծմելու:

— Քանի որ հայրենիքը չուզեր կամ չի կրնար ընդունիլ երկիրներու բազմահազար հայ գաղթականութիւնը, Լիբանանի եւ Սուրիոյ տարագիրներուն տեղաւորումը նուազագոյն չարիքն է, ներկայ պայմաններուն մէջ:

«Յառաջ» պարբերաբար հրատարակեց ընդարձակ եւ փաստագի տեղեկագիրներ եւ ուսումնասիրութիւններ, տեղաւորման աշխատանքներու մասին:

Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին տեղեկագրին համաձայն, տեղաւորման կը կարօտին 40.000 գաղթականներ. որոնց 12.000ը արհեստաւորներ, իսկ 28,000ը հողագործներ: Ամէնէն առաջ ձեռնարկուած է տեղաւորելու կարօտները, որոնց թիւը կը հաշուէն 12,000: Արդէն հողեր գնուած են եւ տուներ կը շինուին Ալեքսանդրէտի շրջանին մէջ, 566 հողագործ ընտանիքներու համար, համագումար՝ 24,476 սղերլին ծախքով: Թաղաքաբնակ տարագիրներու համար հողեր գնուած են Պէյրութի շրջակաները, ինչպէս եւ Հալէպի մէջ:

Այս երեք ծրագիրներու գործադրութեամբ, աստիճանաբար պիտի տեղաւորուին 566 հողագործ ընտանիքներ, իւրաքանչիւրը 45 սղերլին ծախքով եւ 458 քաղաքաբնակներ, 57 սղերլինով: Ընդհանուր գումար՝ 1024 ընտանիք կամ 5000 հոգի եւ 30.476 սղերլին ծախք: Որով տակաւին 35,000 ընտանիք եր դալու կը մնան:

Անմիջական ծրագիրներուն գործադրութեան համար նախատեսուած է 45,976 սղերլին ծախք, մինչդեռ տեղեկագրին հրատարակութեան ատեն պատրաստ կար միայն 37,668 սղ., որուն 25,000ը Լիբանանի կառավարութիւնը տրամադրած է:

Անցեալները, լուրերու կարգին գրեցինք թէ՝ Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային Ընկերակցութեան ընդհ. քարտուղար Տ. Կ. Պէրրի Չանքերով, վերջին վեց ամիսներու ընթացքին հանգանակուած է 191.675 գուինեական կամ 938,249 ֆրանսական ֆրանք: Այս գումարն ալ պիտի յանձնուի Ազգերու Դաշնակցութեան Աշխատանքի Գրասենեակին, որ կը վարէ տեղաւորման աշխատանքները:

Մեր աշխատակիցը, իբրեւ գիւղատնտես, քննելով Սուրիոյ եւ Լիբանանի հողին եւ կլիմային յարմարութիւնները հողագործական գաղութներու համար, կ'ընէր կարգ մը թելադրութիւններ.—

1.— Օգնել, տեղաւորման յանձնաժողովին միջոցաւ, գաղթականներուն, գիտական պաշար հայթայթելով անոնց: Ասոր համար պէտք է տրամադրել գիւղատնտեսներ, անասնաբոյժներ, տոզումի մասնագէտներ: Ինչպէս եւ բժիշկներ եւ ուսուցիչներ:

2.— Բարեգործականը պէտք է յանձն առնէ հոգալ նոր գաղութներուն հոգագործական գործիքները:

Ակռէ առաջ դիտել տուած ենք թէ Բարեգործականը սահմանափակ եւ պայմանաւոր յանձնառութիւն մը ունի այս գործին հանդէպ: Տեղաւորման գործը լուրջ հանգամանք առած ըլլով, չենք գիտեր թէ վերջերս անդրադարձած եւ նոր կարողութիւն մը ըրա՞ծ են:

Ամէն պարագայի մէջ, պատուաբեր չէ մեր մեկուսի եւ «ամերիկեան» կեցուածքը, երբ ուրիշները այնքան եռանդով աշխատին, դրամ ճարելու եւ աշխատանքները յառաջ տանելու համար:

Մեզ չի հետաքրքրեր թէ անոնք, օտարները, ինչո՞ւ կը տարուին այս աշխատանքը: Իրենց խղճմտա՞նքը թելեւ թէ մարդասիրական գործ մը լրացնելու համար:

Արդահատանքով կը կարդանք նաեւ խորհրդային թերթերու շան-քարոզները այս մասին: Վերջերս յիշեցինք թիֆլիսի «Պրոլետար»ին երկու յօդուածները (Ապրիլ 10 եւ 11), ուստի համաձայն, հայ գաղթականները Խ. Հայաստան երթալ ուզեն, բայց աշխարհակալներուն հաճելի չէ այս ձգտումը, Ֆրանսան որոշեց թոյլ չտալ որ Սուրիոյ Հայերը իրենց նախկին կապեն Խորհրդային Հայաստանի հետ»:

Մեզի համար էականը այն է որ, քանի մը տասնեակ հազար տարագիրներ կը փրկուին անստուգութենէ, կայաններու փողոցներու գարշահոտութիւններէն, օրուան հացի հնարքէն, եւ հողին ու արօրին կապուելով, կը դառնան ինքնաբաւ: կը համախմբուին, ու կը ծաղկին իբրեւ առողջ եւ ինքնագին համրանքներ՝ վաղուան համար, հայրենիքին համար:

Այս հնարաւորութիւնները կը ներկայացնէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղթականներուն տեղաւորման ծրագիրը:

Ահա թէ ինչո՛ւ պէտք է լրջօրէն հետաքրքրուիլ եւ ուժգին փոխանակ իբրեւ «ազգային լուր» կարդալու եւ անցնելու: Եւ երկու մաղթանք թոթովելու եւ յօրանջելու:

Հայկական բոյներ են որ կը կազմուին, հոգ չէ թէ օտար հողի վրայ:

Ինչ որ պիտի փրկուի այս միջոցներով, իրական շահ է, ոչ թէ խարուսիկ հաշիւ:

Մանաւանդ որ, գաղթականները իրենք սիրով փարած են գործի, եւ կը ճգնին տուն-տեղ ըլլալ, մարդու կարօտ չմնալ, պիտի տրուած դրամներն ալ հատուցանել կարելի եղածին չափ:

Շ.

ՏՈՄՍԵՐ

ՏՐՏՈՒՆՋՆԵՐ ԻՒ ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ

Խարեգործականի պաշտօնեաները, որոնք ճապարաւոր ֆրանքներ կ'առնեն իբր ամսական, կուլան, կը դժգոհին, կը տրտնջան.

— Սոսկալի բան է գործս, եղբայր, սոսկալի՛: Աւտուբնէ մընչեւ կէս գիշեր: Իւիկունէն մինչեւ կէս գիշեր: կէս գիշերէն մընչեւ լոյս՝ գրիչ, գիրք, թերթ, թուղթ, մելան, մատեան, մոխիր: Սոսկալի բան է: Թեւերս կոտրեցան:

— Այաւոր բան է գործս, եղբայր, այաւո՛ր: Հոս, հոն, ասդին, անդին, վեր-վար, աջ, ձախ, խարեգործական պատ մը, ամէն օր, ամէն ժամ, անդուլ, անվերջ: Այաւոր բան է: Ոտքերս կոտրեցան:

— Խենդենալի՛ք, խենդենալիք բան է վիճակս, mon cher: Մէկ ամուսէս միւսը, մէկ բակամուսէն միւսը, մէկ օճեակէն միւսը, մէկ սենեակէն միւսը: Նստէ, կո՛ր, խմէ՛, ուրախ լեր, նորէն նստէ, բազմէ, հան եկուր: Խենդենալիք բան, mon cher: Ոսկորներս կոտրեցան:

— Ցա՛ւը է վիճակս, սիրելիս, շա՛տ ծանր: Շազարներ, միլիոններ, ոսկիներ, քարեր: Ամբողջ ազգը մատներուս ու քթիս վրայ: Բեւս ծանր է: կոկորդս խխմուեցաւ, փորս ուռեցաւ, գլուխս կոտրեցաւ:

Այսպէս կը յանկերգեն մեր խելացի աչագողները, իրենց ունկնդիրները կարճելով ժողովարանի ապուշներ:

Այդ թեւ, ոտք, ոսկոր, գլուխ կոտրողները պէտք է Յապբիքա մը խոթել, որպէսզի ըմբռնեն թէ ի՞նչ է Աշխատանքը: Այդ վատերը ոչ միայն աշխատող այլ դիտող իսկ չեն կրնար ըլլալ:

Այդ գարհուրելի տաժանքը դիտելու քաջութիւնն իսկ չպիտի կրնան ունենալ ծանօթ ձրիակերները ու պիտի բացագանչեն.

— Ո՛հ, հեռացուցէք մեզ այս դժոխքէն, չենք կրնար նայիլ, մեր նայուածքը կը կոտրի, մեր ակորժակը կը կտրի...

ՆՇԱՆ ՊԻՇԻԿԱՇԼԵԱՆ

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՆՈՐ ԱՐՇԱԻՆԵՐ

Քոսթ եւ Լը Պրի, որոնք Նուն-կէսէր-Քոյի օդանաւով հարաւային Ատլանտեանը կտրելէ յետոյ աշխարհի շրջանը կատարած եւ յաղթական մուտք գործած էին Փարիզ, Կիրակի առաւօտ ժամը 6.53ին Պուրժէի օդանաւակին կայանէն ճամբայ ելան դէպի Պելկրատ, ուր հասան ժամը 15.30ին: Ժամը 16ին երկու յանդուգն օդանաւորդները մեկնեցան դէպի Պուքրէշ, ուսկից պիտի երթան Էնկիւրի: Թուրքիոյ մայրաքաղաքէն պիտի անցնին Աթէնք (1000 քլմ.) ուր պիտի մնան մէկ օր, յետոյ պիտի անցնին Վարշաւա (1100 քլմ.), անկից Փրակա, Ժընեւ, Միւնիխ, Հոոմ, յետոյ պիտի դառնան Փարիզ:

Այս ճամբորդութենէն վերջ, երկու յաղթական օդանաւորդները պիտի փորձեն կարել Ատլանտեանը:

*** *Երէկ՝ Մայիս 21, Լինտպէրկի յաղթանակին տարեդարձն էր:*

*** *Ատլանտեանը կտրող դերմանական պրէմէն օդանաւը նորոգուած էր եւ Կիրակի օր Կրինլի Այլէնտէն նիւ Եորք պիտի մեկնէր: Քանի մը ժամուան փորձէ վերջ, մեքենավարները հաստատեցին թէ ամէն ինչ լաւ էր եւ օդանաւը կրնար ճամբորդել: Սակայն հազիւ քանի մը վայրկեան եղած էր օդ բարձրանալուն, երբ գետին իյնալով չախչախուեցաւ: Երեք օդանաւորդները հրաշքով ազատեցան: Օդանաւը փճացած ըլլալով, որոշուեցաւ օդանաւին անեղծ մնացած մասերը քակել եւ Ամերիկա փոխադրել:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ընկերվարականներու յաղթանակը

Գերմանիոյ կիրակի օրուան խորհրդարանական ընտրութեանց մէջ չախչախիչ յաղթանակ մը տարին ընկերվարականները: Երէկ առաւօտ հասած վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, ընտրութիւնը տուած է հետեւեալ արդիւնքը. (35 ի վրայ միայն 31 ընտրական շրջանակի արդիւնքները հասած են դեռ): 35,545,000 ձայներու բաշխումը եղած է այսպէս.

Ընկերվարականները՝ 9,027,000 ձայն, 150 աթոռ. Ազգայնականները՝ 4,345,000 ձայն, 72 աթոռ կեդրոնի կուսակցութիւն՝ 3,610,000 ձայն, 60 աթոռ. ժողովրդականներ՝ 3,295,000 ձայն, 58 աթոռ. Համայնավարներ՝ 3,081,000 ձայն, 51 աթոռ. Ռամկավարներ՝ 1,455,000 ձայն, 25 աթոռ. Պավարիոյ ժողովրդականներ՝ 940,000 ձայն, 16 աթոռ, Տնտեսականներ՝ 1,360,000 ձայն, 22 աթոռ. Ազգային-ընկերվարականներ՝ 778,000 ձայն, 13 աթոռ. զանազան՝ 2,070,000 ձայն:

Տրուած ըլլալով այս արդիւնքը, կարելի է նախատեսել, որ ընկերվարականները (Սոցիալ-Դոմոկրատ), որոնք նախորդ Խորհրդարանին մէջ 131 երեսփոխան ունէին, այժմ պիտի ունենան 155, մինչ ազգայնականները, որ նախապէս 110 աթոռ ունէին, այժմ պիտի ունենան 75 միայն: 1924ի Ռայխսթակը կազմուած էր հետեւեալ կերպով. 131 ընկերվարական, 45 համամասնավար, 111 ազգայնական, 69 կեդրոնի կաթոլիկ, 51 ժողովրդական, 21 տնտեսական, 19 Պավարիոյ ժողովրդական, 32 ռամկավար եւ 14 ցեղապաշտ (ռասիստ):

∴ Ընտրութիւնները ընդհանրապէս խաղաղ անցան: Միայն քանի մը միջադէպեր պատահեցան: Պրեսլաւի մէջ արիւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցաւ համայնավարներու եւ ազգայնականներու միջեւ: Մէկ հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Պերլինի մէջ համայնավարները յարձակեցան ընկերվարականներու մամուլի մէկ գրասենեակին վրայ: Կլաւշաուի մէջ Շաբաթ գիշեր համայնավար եւ ընկերվարական թափօրներու ընդհարումին պահուն մահացու կերպով վիրաւորուեցաւ ընկերվարական թաղապետական խորհրդական մը: Չէռնէի մէջ եւս համայնավարները խռովութիւններ հանեցին:

Նախարարական տագնապ Յուգոսլաւիոյ մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ՝ ելմտական նախարար եւ ազատական (վէնիզելոսեան) կուսակցութեան վարիչ Քաֆանտարիս որոշած է հրաժարիլ: Պատճառն այն է, որ անհամաձայնութիւն կայ Քաֆանտարիսի եւ Վէնիզելոսի միջեւ՝ ազատական կուսակցութեան ուղղութեան մասին:

Այսօր՝ երեքշաբթի Քաֆանտարիս ժողովի պիտի հրաւիրէ ազատական կուսակցութիւնը եւ անոր պիտի ներկայացնէ իր հրաժարականը կուսակցութեան վարիչի պաշտօնէն. ատոր հետեւանքը պիտի ըլլայ իր հրաժարու՛մը ելմտական նախարարութենէն. հաւանաբար իրեն պիտի հետեւին նաեւ միւս ազատական նախարարները: Այս մասնակի տագնապը նախարարական ընդհանուր տագնապ առաջ պիտի բերէ:

Վէնիզելոսեան թերթի մը համաձայն, ազատական կուսակցութեան քայքայումը արգիլելու համար Վէնիզելոս պիտի ստիպուի դարձեալ քաղաքական ասպարէզ իջնել եւ ձեռք առնել կուսակցութեան ղեկը: Այն ատեն ազատականները պիտի աշխատին Խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն ձեռք բերել և նոր դահլիճ մը կազմել՝ մասնակցութեամբ Քաֆանտարիսի: Միւս կողմէ կ'իմանանք թէ այս վերջինը մօտ օրէն պիտի կազմէ նոր կուսակցութիւն մը՝ բարեկործական անունով:

Աղետի վերջ

Արաքսի Փիլիպէի Թղթակիցը կը գրէ.— Իտալական Առաքելութիւն մը եկած է հոս, 6-7 օրէ իվեր: Քաղաքին զանազան մասերուն մէջ վրաններ լարեցին, առողջապահական եւ այլ բաժանումներով: Կարծեմ ազգային իշխանութեան կողմէ եւս դիմում մը փորձուած է վրան ուզելու համար, բայց մերժուած՝ «Հայերու մասին կարգադրութիւններ ընելու հրահանգ չունենալնուն համար»: Թէեւ յաջորդ օրը, անձնական միջամտութեամբ մը, հատ մը կարելի եղաւ ձեռք ձգել, ուր տեղաւորուեցան 5-6 ընտանիքներ:

∴ *Ազգային վարժարանի Հոգաբարձութիւնը եւ Ուսուցչական Մարմինը խառն նիստ մը ունեցան: Որոշուեցաւ վարժարանը վերաբանալ: Շէնքը պիտի քննուի ճարտարագէտներու կողմէ: Հաւանական է որ վարի յարկերէն 2-3 դասարան ապահով նկատուին: Նախընտրութիւն պիտի տրուի երկու կարգերու, որոնք իրենց շրջանը պիտի փոխեն:*

Ի՞ՆՉ ԱՐԺԵՑ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Պուլկարիոյ ներքին նախարարութեան հրատարակած պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն, վերջին երկրաշարժերուն հետեւանքով երկիրը կրած է հետեւեալ վնասները. Աւերուած են 166 վայրեր, մեռած են 107 եւ վիրաւորուած 399 հոգի, քանդուած են 24,991 տուներ, որոնց շուրջ 18,500ը ամբողջովին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՄՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իա. Յանկ

	Ֆր.
Պուա-Քոլոնպ — Անիէռի հանգանակութիւնը (*Տես նաժակը*)	1065
Մէօտոնի մէջ հանգանակուած՝ Պ. Պ. Ե. Էվրանեանի, Զ. Ջաքրճեանի եւ Բ. Ջաքրեանի նախաձեռնութեամբ (ցանկը յաջորդով)	300
Տրամաբիքի ղեկավար՝ Տրդատ Նշանեան	50
Վ. Նազարեան	25
Ե. Յովհաննէսեան	25
Յ. Սէյլէմէզեան	10
Ոմն, *Վիլժիւիֆֆէն*	50
Սիրվարդ Սրապեան	10
Ղազարեան Եղբարք	50
Մելքոն Պասմաճեան	20
Պէրպէրեան ընտանիք Շավիլ	50
Լիոնէն, Պ. Պետրոս Սահակեանի ժիջոցաւ.—	
Տիկին Ռ. Հաժամճեան	5
Տիկ. Մ. Ադամեան	10
Պ. Պ. Գնկրեան եւ Թէրզեան	10
Տիկ. Մաննն. Էյիբլեան	5
Տիկ. Մ. Թնմազեան	5
Օր. Շ. Գայալրեան	10
Յ. Սիմոնեան	25
Պ. Սահակեան	15
Գումար	1,740
Ի. ցանկին գումարը	20,799
Ընդհ. գումար	22,539

×

ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՊԻՍԿ.Ի ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Երէկ Ժիլիպէէն ստացանք հետեւեալ հեռագիրը, Մայիս 20 թուակիր.

— «Ստացած ենք «Յառաջ»ի միջոցաւ մինչեւ Մայիս 14 ղրկուած գումարները, 16,000 ֆր.: Երկու նամակ ունիք ճամբան:

Երուանդ Եպիսկ.

×

... Խմբագիր,

Պուա-Քոլոնպի եւ Անիէռի ցիր ու ցան եւ հայրենազուրկ հայութիւնը, եօթը աշխարհներու դառնութիւնները քամած, կը բաժնէ Ֆիլիպէի իր աղետեալ եղբայրներուն ցաւը, եւ կը կազմէ հանգանակիչ մարմին մը, որ գործի կը սկսի Ազգ. Միութեան հակակշռին տակ:

Յանձնախումբս կը փութայ ձեզ յանձնել առաջին առաքիւ հանգանակուած գումար մը, 1065 ֆրանք (*Տես գումարը, ցանկը յաջորդով*): Գործը կը շարունակուի տենդագին:

Ա յս առթիւ կ'արժէ յիշել փոքրիկն Լուիզի ինքնաբուխ նուէրը, 25 ֆր. որ կը կազմէ իր գանձանակին ամբողջ հարստութիւնը. նաեւ տարաբախտ տիկինը մը, որ ցանձնախումբիս կը մօտենայ արտասուալից աչքերով եւ կը յանձնէ իր ամբողջ ունեցածը, 100 ֆրանքը:

Այս ազգը կ'ապրի: Շնորհակալութիւն «Յառաջ»ի:

Ի դիմաց հանգանակիչ մարմնի՝ *Բ. Վարդանեան եւ Պօղոս Պօյաճեան:*

Պուա-Քոլոնպ, 20 Մայիս

ԹՈՒՐՔԱՆԵՆՆԵՐԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆ

Էնկիւրիի Ազգ. ժողովը առջի օր քուէարկեց օրէնք մը, որով 1929 ցունիսէն սկսեալ պետական բոլոր պաշտօնատունները պարտաւորիչ կերպով պիտի գործածեն եւրոպական թուանշանները:

Կրթական նախարարը յայտնեց թէ մասնագէտներէ բաղկացած յանձնախումբ մը պաշտօն ունի ուսումնասիրելու այն գործնական միջոցները, որոնք պիտի դիւրացնեն լատինական այբուբենի ընդունումը:

(Տպագրված թերթիս նախորդ համարում)

ԳԱՂԱՆԱՏԱՆ, 4 ՄԱՅԻՍ

Դժբախտաբար, մեր ազգային պատմության մեջ շատ քիչ են եղել այնպիսի ժամանակաշրջանները, որոնք ամբողջությամբ նվիրված լինեն ազգային մշակույթի զարգացմանը։ Ընդհակառակը, մեր պատմության մեծ մասը լցված է եղել ներքին և արտաքին թշնամիների հետ մղված անդադար պայքարներով, որոնք ավերել են մեր նյութական և հոգևոր կյանքի ստեղծագործությունները։ Ուստի և մեր ազգային մշակույթի ստեղծագործությունները, որոնք հասել են մեզ, ներկայացնում են ոչ թե ամբողջական շղթա, այլ միայն առանձին օղակներ։

Ահա թե ինչու մեր ազգային մշակույթի ուսումնասիրությունը, որքան էլ հետաքրքրական լինի, միևնույն ժամանակ շատ դժվար է։ Մեր ազգային մշակույթի ուսումնասիրությունը նման է հնագիտական պեղումների։ Ինչպես հնագետը, որ պեղումներ է կատարում հին քաղաքների ավերակների մեջ, հանում է հողի տակից մեկ-մեկ կոտրված անոթներ, զենքեր, զարդեր, արձանիկներ, դրամներ, արձանագրություններ և այլն, և այդ առանձին իրերի միջոցով ուսումնասիրում է ամբողջ քաղաքի կյանքը, նույնպես և մեր ազգային մշակույթի ուսումնասիրողը, հանելով հողի տակից մեկ-մեկ գրական կամ գեղարվեստական գործեր, ուսումնասիրում է ամբողջ դարաշրջանի կյանքը։

Մեր ազգային մշակույթի ուսումնասիրության համար մեծ նշանակություն ունեն նաև օտար ազգերի գրականության մեջ եղած տեղեկությունները մեր ազգի մասին։ Այդ տեղեկությունները հաճախ ավելի ամբողջական են լինում, քան մեր սեփական աղբյուրները։ Այդ պատճառով մեր ազգային մշակույթի ուսումնասիրության համար մեծ նշանակություն ունեն նաև օտար ազգերի գրականության մեջ եղած տեղեկությունները մեր ազգի մասին։

"ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒԵԼՔ,,

ՇԻՓԻ. ՆԱՆՍԷՆԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

Ազգայնի բեւեռախոյզ եւ մարդասէր ծերունի. Ֆրիտեօֆ Նանսէն, որուն տարիներս խիստ մօտիկ հետաքրքրուեցաւ հայկական խնդիրներով եւ ճանաչեց հայ գաղթականները, այդ սրտառուչ եւ անխոնջ ախոյեանը, 1926ի ամրան իր հետ տարաւ բոլշեւիկեան Հայաստան, այդ փոքրիկ հողաժապաւէնը վրայ աւելի մեծ թիւով գաղթականներ տեղաւորելու համար ոռոգումի աշխատանքներ կատարելու նպատակով։

Այդ այցելութեան ընթացքին գտաւ որ անպաշտօն քրիստոնէութիւնը բաներ մը կ'ընէր գեղ օգնելու, մնուցանելու եւ կրթելու համար հայ մանուկները, մինչ իրենց բուն կառավարութիւնը սկսած էր անապատները ոռոգել՝ Լէնինականի մօտ բանալով Շիրակի ջրանցքը։

Տօքթ. Նանսէն միայն հաւատարմօրէն կը թուէ թէ խաղաղութիւն գտաւ երկրի մը մէջ, որ աւերուած էր օտար եւ քաղաքացիական կռիւներով, ու շատ քիչ բան կ'ըսէ ընկերային կամ վարչական պայմաններուն վրայ խորհրդային երկիրներու, որոնց մէջէն ինք անցաւ։ Կը նկարագրէ դաշնակցային խմբակցութիւնները եւ ինքնավար շրջանները, որոնք թոյլ կուտան որ Ամերիկան Հանրապետութեան մէջ։

Շատ քիչ անգամ կը խօսի համայնավարական գործերու մասին, ինչպէս երբ կը պատմէ պարագան Թիֆլիսցիի մը, որ ծաղիկներու սիրահար ըլլալով, արտօնուած է իրրեւ պետական պարտիզպան ծառայել հանրային պարտէզին մէջ։ Երբ դէմ յանուն պրոլետարիատի գրաւուած չէր՝ այդ պարտէզը անոր անձնական սեփականութիւնն էր։

Միւս կողմէ, Տօքթ. Նանսէն կը խօսի թէ՛ Հայաստանի եւ թէ Վրաստանի անցեալ պատմութեան վրայ, կը նկարագրէ թէ ի՛նչպէս գեղեցիկ թագուհիի մը ամուսինը դաւաճանութեամբ Պարսիկներուն ձեռքն իսկայ, արծաթեայ գլոբոններու մէջ բերդարգելուեցաւ, թէ ինչպէս իր վերի հրամանատարը գերի բռնուեցաւ ողջ ողջ քերթուեցաւ որպէս զի մորթին մէջ յարդ լեցուելով ղրկուի իր շրթայակապ վհատախին՝ զայն ահու սարսափի ենթարկելու համար. թէ ինչպէս իրենց կարգին պարսիկ յաղթականները պարտուեցան, ողջ ողջ քերթուեցան եւ յարդով լեցուեցան, մինչ իրենց թագուհին՝ ցոյց տալու համար հայ քրիստոնեաներու գերակշռութիւնը պարսիկ կրակապաշտներէն, անվնաս եւ զօրաւոր շքախմբով մը ետ ղրկուեցաւ։ Սակայն ըլլայ մեծ թագուհի թամարայի մասին գրած ատեն, կամ երբ կը խօսի այն իշխանին մասին, որ թուրանուրեց իր կաթողիկոսը՝ սիրոյ բժակով մը, եւ սպանուեցաւ դաւաճան Հոմայեցիէ մը, մինչ գինով էր, երբ կը խօսի ոռոգումներու կամ կարմրախայտով լեցուն Սեւանայ լիճին եւ անոր նուիրական կղզիին մասին, Զուարթնոցի շրջանակի եկեղեցիին կամ Լէնինականի Պոլիգոնին մէջ Ամերիկեան Նպաստամատոյցին կատարած օգտակար գործին վրայ, կամ նոյնիսկ երբ պարզապէս կը բացատրէ բամպակի գինը, անոր բարձրացման պատճառները կամ քարիւղի արտադրութիւնը, Տօքթ. Նանսէն կը յաջողի ընթերցողին ուշադրութիւնը լարել, ճոխ ու շահեկան մանրամասնութիւններ տալով 2000 տարուան պատմութեան եւ 20,000 քառակուսի մղոն տարածութեամբ այդ երկրին մասին, որ կէս տասնեակ տարիէ ի վեր փակուած էր Արեւմուտքի հետաքրքիրներուն առջեւ, մինչեւ իր այցելութիւնը։

ՍԵՒ ՇԱՊԻԿԱՒՈՐ ՍԷՆԴԻԿԱՆԵՐԸ

Ֆաշիստ սէնդիկաներու դաշնակցութեան երրորդ ընդհ. ժողովը տեղի ունեցաւ Հռոմի մէջ։ Նախապէս արտադրութեան բոլոր ճիւղերու ներկայացուցիչները, գիւղացիներ, բանւորներ, դրամատան եւ առեւտրական պաշտօնեաներ, գրաշարներ, արուեստագէտներ եւլն. զանազան ժողովներ գումարեցին, համաձայն իրենց դասակարգին եւ վիճաբանեցան արհեստակցական խնդիրներու վրայ։ Ցետոյ, ընդհ. ժողովը շքեղ գոյց մը կատարեց մեծ թատրոնի մը մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ պ. Ալպէռ Թոմա, Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակին տնօրէնը։

Ֆաշիստ սէնդիկաներու Դաշնակցութեան նախագահը կարդաց տեղեկագիր մը, որուն համաձայն առաջին ընդհ. ժողովին կազմակերպուած անդամներու թիւն էր 500.000. երկրորդին՝ երկու միլիոն, իսկ երրորդին՝ երեք միլիոն։ Այժմ. աւելի քան 1.200,000 գիւղացիներ եւ 1,300.000 մեծ գործարաններու բանւորներ անդամ են Դաշնակցութեան։ Գալով մտաւորականներուն, անոնց մասնաւոր կազմակերպութիւնը «պարծանքն է երիտասարդ Իտալիոյ»։ Եւ ունի 100.000 անդամներ, որոնց ներկայացուցիչները որոշած են «ամբողջ միացած մնալ իրենց եղբայրներուն, ձեռքի աշխատաւորներուն»։

Տեղեկագիրը շեշտած թէ հովիւներն անգամ ենթարկուած են սէնդիկայի կարգապահութեան։

Այդ պահուն ներս մտաւ Մուսոլինի եւ ընդունելեցաւ բուռն ծափերով. յետնկայ։ պ. Ալպէռ Թոմա եւս բարմութեան հետեւելով, ոտքի ելաւ եւ հռոմէական բարեւ տուաւ, աջ ձեռքը բարձրացուցած։ Մուսոլինի ճառ մը խօսելով, փառաբանեց աշխատանքը։ Ժողովը եղաւ համերաշխութեան ցոյց մը՝ յանուն Հայրենիքի։

ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐԸ ՏՐԱՄԱՅԻ ՄԷՋ

Տրամայէն կը գրեն.—

Գեղեցիկ եւ ուշագրաւ շարժում մը ծայր տուած է վերջերս Տրամայի մէջ եւ հետզհետէ տարածուած՝ բոլոր շրջանները։

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Տրամայի գրասենեակը սկսած է զարկ տալ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ ցրուած չափահաս որբերու մարմնակրթական զարգացման։ Գիւղի տղաքը, այսօր, ի վճակի են իրենց աշխատութիւններէն դուրս ժամեր տրամադրել, զօրացնելու համար իրենց միտքն ու մարմինը։

Ընդհանրական կերպով փայլուն արդիւնք հնարաւոր չէ ձեռք ձգել անտարակոյս եւ սակայն, քայլ առ քայլ կարելի է յառաջդիմել եւ ձեռք ձգել օգտակար արդիւնքներ։

Ընշո շտ պ. Թէոտոր Փէյսի այս գեղեցիկ նախաձեռնութիւնն ու ծրագիրը իր արժանի արձագանգը պիտի գտնէ Մակեդոնիոյ քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ եւ բոլոր երիտասարդները զօրավիգ պիտի հանդիսանան անոր աշխատանքին։

ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ռումանիոյ Դաւանութեանց նախարարութիւնը պաշտօնագիր մը հաղորդած է, որով կը պահանջուի կարելի եղածին չափ փութով նախարարութեան իմացնել թէ ո՞ր քաղաքներուն մէջ հայ եկեղեցիներ կան, ո՞վ է անոնց քահանան, ի՞նչ հպատակ է եւ ինչ զարգացում ունի, իւրաքանչիւր հայ եկեղեցի քանի՞ ծխական ունի, եւ ո՛րքան կալուած, շարժուն կամ անշարժ, ու ասոնք ի՞նչ հասոյթ կը բերեն։

Առաջնորդը իր կարգին այս իմաստով շրջաբերական — հարցարան մը ղրկեց իր թեմին հայ համայնքներուն։

Ինչպէս գրած էինք, Դաւանութեանց նախարարութիւնը կանոնագրութիւն մը կը պատրաստէ խորհրդարանէն վերջերս վաւերացուած դաւանութեանց օրէնքին կիրարկութեան մասին։ Իր պահանջած տեղեկութիւնները կապ ունին այդ աշխատանքին հետ։

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՇԽԱՐՇԻ ՁՈՐՍ ՆՈՐ ԱԽՈՅԵԱՆՆԵՐ

Գերմանիա լրջօրէն կը պատրաստուի Ամսթէրտամի ընդհանուր Միջազգային Ողիմպիականին. այժմէն իր մարզիկները սկսած են փշրել գանազան մրցանիշներ։ 1500 եւ 800 մեդր վազքի ախոյեանը Տօքթ. Փէլցէրն է, իսկ Շուպէն եւ Քէօնիկ, 100 մեդր վազքի մէջ մրցանիշին հաւասարած են։

Աթլէթիք եղանակին վերաբացուժով, նոր յաղթանակի լուրեր կը հասնին ամէն օր։ Ռալֆ Ռօզ, ամերիկացի ոստիկանը 1905 էն ի վեր գունդ նետելու մէջ իրեն մենաշնորհ ըրած էր մրցանիշը։ Հիմա 13 տարի յետոյ, երկու մարզիկներ՝ մէկը Գերման, միւսը Ամերիկացի, մէկ շաբթուան ընթացքին մէջ, փոխնիփոխ կոտրեցին մրցանիշը։ Նոյնպէս Գերմանացի փաուլուզ, սկաւառակ նետեց 48 մ. 32, եւ կոտրեց աշխարհի մրցանիշը։

Ամերիկացիներն ալ իրենց կարգին կ'աշխատին։ Քուփ, գունտը կը նետէ 15 մ. 56, եւ յետոյ 15 մ. 60, իսկ նիզակը 60 մ. 825, եւ 63 մեդր։ Ուրիշ փորձի մը ատեն նիզակը կը նետէ 71 մ. 63։

Քալիֆորնիացի Լի Պէռնս, ձողով ցատկելու 1924ի ողիմպիականին ախոյեանը (3մ.995ով) վերջերս ցատկեց 4 մ. 31՝ կոտրելով աշխարհի մրցանիշը, որ կը պատկանէր Եէյլի համալսարանէն Սէպին Քառի՝ 4 մ. 295ով։

Ցարատեւ, լուրջ ու համեստ աշխատանքի պտուղներն են որ կը քաղէն յիշեալ մարզիկները։ Գալով Հայերուս, դեռ շատ հեռու ենք մարզական շնորհքներէն, ու պիտի մնանք միշտ յետամնաց, որքան ատեն որ չգիտնանք ըլլալ գիջող ու համեստ։

Ամսթէրտամի ողիմպիականի մրցումներուն մէջ հոքէյի վերջին ախոյեանական մրցումը տեղի պիտի ունենայ մայիս 26ին։ Այժմէն Հնդկաստանի խումբին համար կ'ըսուի թէ պիտի շահի վերջնական յաղթանակը։ Աչքէ վրիպեցնելու չէ նաեւ գերմանական եւ Ֆրանսական խումբերը, որոնք հսկայաքայլ յառաջդիմած եւ լուրջ հակառակորդներ են։

Վ. Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳԼԱՑՈՒՄ.— Ընդհալ Ցունիսին պէլլիէ անուն երիտասարդ մը սպաննած էր իր մայրն ու հայրը եւ երկար ատեն յաջողած էր խաբել ոստիկանութիւնը, թէ ապաքներ են որ գործած են ոճիրը։ Բայց ի վերջոյ, ճշմարտութիւնը երեւան ելաւ եւ դատի ընթացքին, պէլլիէ ցոյց տուաւ շնական անպատկառութիւն մը։ Ըմբոստացնող պաղարիւնով պատմեց թէ՝ ինչպէս սպաններ էր իր ծնողքը փայտի եւ անթեղոցի հարուածներով, թէ յետոյ, ինչպէս, անոնցմէ գողցած դրամները մսեղ հաճոյքով ու խնջոյքով։ Դատարանը դինքը դատապարտած էր մահուան եւ առջի օր, իր ոճիրը քաւեց կախաղանին վրայ, առանց դղրդում յայտնելու։

Ս�էՐ ԵՒ ՄԱՐԶԱՆՔ.— Պուլոնիի մէջ երկու մարզիկներ փորձեր կը կատարէին միասին, երբ վէճ մը ծագեցաւ իրենց միջեւ։ Ընտոմէ մէկը՝ Մուլ կը կասկածէր միւսէն որ իր կնոջ հետ սիրային յարաբերութիւններ կը մշակէ։ Վէճը սաստկացաւ եւ ի վերջոյ՝ Մուլ ատրճանակի չորս հարուածներով սպաննելէ յետոյ իր հակառակորդը, գնաց յանձնուեցաւ ոստիկանութեան։

ԿԱՑԾԱԿ.— Ամսոյս 18ին, փարիզի վրայ պայթող խառն փոթորիկի ընթացքին, կայծակ ինկաւ Օպերվիլիէ, տան մը վրայ։ Ցուցը կրակ առաւ։ Շուտափոյթ օգնութիւններու շնորհիւ, կարելի եղաւ հրդեհը սահմանափակել։ Ցուցը կիսովին այրած է։

ՀԱՑՈՒ ՄԸ ՉԵՐՔԱԿԱԼՈՒՄԸ.— Լէոփոլտ Աստարճեան(*) անուն հայ մը ձերբակալուեցաւ առջի օր, Ռիւ տէ Մարթիրի մէջ, այն միջոցին որ հաշիւ կը ծախէր երկու տիկիններու։ Իր մեղադիրը որ նոյնպէս հայ է, ձերբակալուեցաւ։

(*) Աստարճեան՝ Ասդուածատուրեան ձեւափոխուած է։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ընկեր խմբագիր,

Ջանազան թիւրիմացութիւններ կանխելու համար, ստիպուած եմ աւելորդ անգամ մըն ալ յայտարարել թէ, առանց շահու ակնկալութեան հրապարակ հանած եմ «Գարնանային»ը, միայն 250 օրինակ։ Գրքին կէսը շարունակէն յետոյ է միայն որ, տպարանատիրոջ պնդումներուն վրայ (որ գրեթէ զիս կատարուած իրողութեան առջեւ դրին) այդ թիւը բարձրացաւ 295ի։ «Ցառաջ»ի ընթերցողները գիտեն որ այս աւելորդ հատորներուն մէկ մասը ձրի տրամադրուած է բանուոր ընկերներու, իսկ միւս մասը յատկացուած որոշ գրադարաններու, թերթերու խմբագրութեանց՝ որ այնքան ազնուութեամբ եւ անվճար տպեցին յայտարարութիւնը, բարեկամներու եւ ընկերներու որոնց ծախքով տպուած է գիրքը, տպարանին, ազգականներու եւ քանի մը գրագէտ ընկերներու։ Ծախսելու սահմանուած հատորներու թիւը հազիւ 240ի կը հասնի։

Ասկէ դուրս ո՛չ մէկ օրինակ՝ Ֆրանսայի մէջ ծախսելու համար։

Ջերդ՝ Վ. ԱԶԳԵՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

"ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,,

ՖԼՈՐԻԱՆ»Ի ՊԱՏՈՒԱՆԴՈՒՆԵՐԸ

Թղթի քէլլի «մէկ քուրոն» ներուն։ Իր գլխուն մէջ Հանրակառքերուն ժխորը, ինքնաշարժերուն հանած աղմուկը կը խառնուէին՝ տաք «փըչ»ին սպեղանիի պէս բարի շոգիին։

Մինչ կը քալէր, մտովի կրկնեց իր բարեկամներուն համար պատրաստած նախադասութիւնը։

— Այն ատեն, գայն դիտեցի — պաղարիւնութեամբ, անշուշտ կը գուշակէք — Ցետոյ կինը դիտեցի, դարձեալ գինքը դիտեցի, եւ առանց աճապարելու. «Շեմ կարծեր թէ այդ հարցումը ինձի ուղղուելիք հարցում մը ըլլայ» ըսի։

Նոգի Ֆլին իրեն սովրական անկիւնը նստած էր Ցէյվի պրիների գարեջրատունը. եւ երբ պատահածին տեղեկացաւ, կէս գաւաթ մը ետ դրկուեցաւ։ Սակայն ըլլայ մեծ թագուհի թամարայի մասին գրած ատեն, կամ երբ կը խօսի այն իշխանին մասին, որ թուրանուրեց իր կաթողիկոսը՝ սիրոյ բժակով մը, եւ սպանուեցաւ դաւաճան Հոմայեցիէ մը, մինչ գինով էր, երբ կը խօսի ոռոգումներու կամ կարմրախայտով լեցուն Սեւանայ լիճին եւ անոր նուիրական կղզիին մասին, Զուարթնոցի շրջանակի եկեղեցիին կամ Լէնինականի Պոլիգոնին մէջ Ամերիկեան Նպաստամատոյցին կատարած օգտակար գործին վրայ, կամ նոյնիսկ երբ պարզապէս կը բացատրէ բամպակի գինը, անոր բարձրացման պատճառները կամ քարիւղի արտադրութիւնը, Տօքթ. Նանսէն կը յաջողի ընթերցողին ուշադրութիւնը լարել, ճոխ ու շահեկան մանրամասնութիւններ տալով 2000 տարուան պատմութեան եւ 20,000 քառակուսի մղոն տարածութեամբ այդ երկրին մասին, որ կէս տասնեակ տարիէ ի վեր փակուած էր Արեւմուտքի հետաքրքիրներուն առջեւ, մինչեւ իր այցելութիւնը։

ՍԵՒ ՇԱՊԻԿԱՒՈՐ ՍԷՆԴԻԿԱՆԵՐԸ

Ֆաշիստ սէնդիկաներու Դաշնակցութեան երրորդ ընդհ. ժողովը տեղի ունեցաւ Հռոմի մէջ։ Նախապէս արտադրութեան բոլոր ճիւղերու ներկայացուցիչները, գիւղացիներ, բանւորներ, դրամատան եւ առեւտրական պաշտօնեաներ, գրաշարներ, արուեստագէտներ եւլն. զանազան ժողովներ գումարեցին, համաձայն իրենց դասակարգին եւ վիճաբանեցան արհեստակցական խնդիրներու վրայ։ Ցետոյ, ընդհ. ժողովը շքեղ գոյց մը կատարեց մեծ թատրոնի մը մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ պ. Ալպէռ Թոմա, Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակին տնօրէնը։

Ֆաշիստ սէնդիկաներու Դաշնակցութեան նախագահը կարդաց տեղեկագիր մը, որուն համաձայն առաջին ընդհ. ժողովին կազմակերպուած անդամներու թիւն էր 500.000. երկրորդին՝ երկու միլիոն, իսկ երրորդին՝ երեք միլիոն։ Այժմ. աւելի քան 1.200,000 գիւղացիներ եւ 1,300.000 մեծ գործարաններու բանւորներ անդամ են Դաշնակցութեան։ Գալով մտաւորականներուն, անոնց մասնաւոր կազմակերպութիւնը «պարծանքն է երիտասարդ Իտալիոյ»։ Եւ ունի 100.000 անդամներ, որոնց ներկայացուցիչները որոշած են «ամբողջ միացած մնալ իրենց եղբայրներուն, ձեռքի աշխատաւորներուն»։

Տեղեկագիրը շեշտած թէ հովիւներն անգամ ենթարկուած են սէնդիկայի կարգապահութեան։

Այդ պահուն ներս մտաւ Մուսոլինի եւ ընդունելեցաւ բուռն ծափերով. յետնկայ։ պ. Ալպէռ Թոմա եւս բարմութեան հետեւելով, ոտքի ելաւ եւ հռոմէական բարեւ տուաւ, աջ ձեռքը բարձրացուցած։ Մուսոլինի ճառ մը խօսելով, փառաբանեց աշխատանքը։ Ժողովը եղաւ համերաշխութեան ցոյց մը՝ յանուն Հայրենիքի։

ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐԸ ՏՐԱՄԱՅԻ ՄԷՋ

Տրամայէն կը գրեն.—

Գեղեցիկ եւ ուշագրաւ շարժում մը ծայր տուած է վերջերս Տրամայի մէջ եւ հետզհետէ տարածուած՝ բոլոր շրջանները։

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Տրամայի գրասենեակը սկսած է զարկ տալ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ ցրուած չափահաս որբերու մարմնակրթական զարգացման։ Գիւղի տղաքը, այսօր, ի վճակի են իրենց աշխատութիւններէն դուրս ժամեր տրամադրել, զօրացնելու համար իրենց միտքն ու մարմինը։

Ընդհանրական կերպով փայլուն արդիւնք հնարաւոր չէ ձեռք ձգել անտարակոյս եւ սակայն, քայլ առ քայլ կարելի է յառաջդիմել եւ ձեռք ձգել օգտակար արդիւնքներ։

Ընշո շտ պ. Թէոտոր Փէյսի այս գեղեցիկ նախաձեռնութիւնն ու ծրագիրը իր արժանի արձագանգը պիտի գտնէ Մակեդոնիոյ քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ եւ բոլոր երիտասարդները զօրավիգ պիտի հանդիսանան անոր աշխատանքին։

ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ռումանիոյ Դաւանութեանց նախարարութիւնը պաշտօնագիր մը հաղորդած է, որով կը պահանջուի կարելի եղածին չափ փութով նախարարութեան իմացնել թէ ո՞ր քաղաքներուն մէջ հայ եկեղեցիներ կան, ո՞վ է անոնց քահանան, ի՞նչ հպատակ է եւ ինչ զարգացում ունի, իւրաքանչիւր հայ եկեղեցի քանի՞ ծխական ունի, եւ ո՛րքան կալուած, շարժուն կամ անշարժ, ու ասոնք ի՞նչ հասոյթ կը բերեն։

Առաջնորդը իր կարգին այս իմաստով շրջաբերական — հարցարան մը ղրկեց իր թեմին հայ համայնքներուն։

Ինչպէս գրած էինք, Դաւանութեանց նախարարութիւնը կանոնագրութիւն մը կը պատրաստէ խորհրդարանէն վերջերս վաւերացուած դաւանութեանց օրէնքին կիրարկութեան մասին։ Իր պահանջած տեղեկութիւնները կապ ունին այդ աշխատանքին հետ։

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՇԽԱՐՇԻ ՁՈՐՍ ՆՈՐ ԱԽՈՅԵԱՆՆԵՐ

Գերմանիա լրջօրէն կը պատրաստուի Ամսթէրտամի ընդհանուր Միջազգային Ողիմպիականին. այժմէն իր մարզիկները սկսած են փշրել գանազան մրցանիշներ։ 1500 եւ 800 մեդր վազքի ախոյեանը Տօքթ. Փէլցէրն է, իսկ Շուպէն եւ Քէօնիկ, 100 մեդր վազքի մէջ մրցանիշին հաւասարած են։

Աթլէթիք եղանակին վերաբացուժով, նոր յաղթանակի լուրեր կը հասնին ամէն օր։ Ռալֆ Ռօզ, ամերիկացի ոստիկանը 1905 էն ի վեր գունդ նետելու մէջ իրեն մենաշնորհ ըրած էր մրցանիշը։ Հիմա 13 տարի յետոյ, երկու մարզիկներ՝ մէկը Գերման, միւսը Ամերիկացի, մէկ շաբթուան ընթացքին մէջ, փոխնիփոխ կոտրեցին մրցանիշը։ Նոյնպէս Գերմանացի փաուլուզ, սկաւառակ նետեց 48 մ. 32, եւ կոտրեց աշխարհի մրցանիշը։

Ամերիկացիներն ալ իրենց կարգին կ'աշխատին։ Քուփ, գունտը կը նետէ 15 մ. 56, եւ յետոյ 15 մ. 60, իսկ նիզակը 60 մ. 825, եւ 63 մեդր։ Ուրիշ փորձի մը ատեն նիզակը կը նետէ 71 մ. 63։

Քալիֆորնիացի Լի Պէռնս, ձողով ցատկելու 1924ի ողիմպիականին ախոյեանը (3մ.995ով) վերջերս ցատկեց 4 մ. 31՝ կոտրելով աշխարհի մրցանիշը, որ կը պատկանէր Եէյլի համալսարանէն Սէպին Քառի՝ 4 մ. 295ով։

Ցարատեւ, լուրջ ու համեստ աշխատանքի պտուղներն են որ կը քաղէն յիշեալ մարզիկները։ Գալով Հայերուս, դեռ շատ հեռու ենք մարզական շնորհքներէն, ու պիտի մնանք միշտ յետամնաց, որքան ատեն որ չգիտնանք ըլլալ գիջող ու համեստ։

Ամսթէրտամի ողիմպիականի մրցումներուն մէջ հոքէյի վերջին ախոյեանական մրցումը տեղի պիտի ունենայ մայիս 26ին։ Այժմէն Հնդկաստանի խումբին համար կ'ըսուի թէ պիտի շահի վերջնական յաղթանակը։ Աչքէ վրիպեցնելու չէ նաեւ գերմանական եւ Ֆրանսական խումբերը, որոնք հսկայաքայլ յառաջդիմած եւ լուրջ հակառակորդներ են։

Վ. Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳԼԱՑՈՒՄ.— Ընդհալ Ցունիսին պէլլիէ անուն երիտասարդ մը սպաննած էր իր մայրն ու հայրը եւ երկար ատեն յաջողած էր խաբել ոստիկանութիւնը, թէ ապաքներ են որ գործած են ոճիրը։ Բայց ի վերջոյ, ճշմարտութիւնը երեւան ելաւ եւ դատի ընթացքին, պէլլիէ ցոյց տուաւ շնական անպատկառութիւն մը։ Ըմբոստացնող պաղարիւնով պատմեց թէ՝ ինչպէս սպաններ էր իր ծնողքը փայտի եւ անթեղոցի հարուածներով, թէ յետոյ, ինչպէս, անոնցմէ գողցած դրամները մսեղ հաճոյքով ու խնջոյքով։ Դատարանը դինքը դատապարտած էր մահուան եւ առջի օր, իր ոճիրը քաւեց կախաղանին վրայ, առանց դղրդում յայտնելու։

ՍԷՐ ԵՒ ՄԱՐԶԱՆՔ.— Պուլոնիի մէջ երկու մարզիկներ փորձեր կը կատարէին միասին, երբ վէճ մը ծագեցաւ իրենց միջեւ։ Ընտոմէ մէկը՝ Մուլ կը կասկածէր միւսէն որ իր կնոջ հետ սիրային յարաբերութիւններ կը մշակէ։ Վէճը սաստկացաւ եւ ի վերջոյ՝ Մուլ ատրճանակի չորս հարուածներով սպաննելէ յետոյ իր հակառակորդը, գնաց յանձնուեցաւ ոստիկանութեան։

ԿԱՑԾԱԿ.— Ամսոյս 18ին, փարիզի վրայ պայթող խառն փոթորիկի ընթացքին, կայծակ ինկաւ Օպերվիլիէ, տան մը վրայ։ Ցուցը կրակ առաւ։ Շուտափոյթ օգնութիւններու շնորհիւ, կարելի եղաւ հրդեհը սահմանափակել։ Ցուցը կիսովին այրած է։

ՀԱՑՈՒ ՄԸ ՉԵՐՔԱԿԱԼՈՒՄԸ.— Լէոփոլտ Աստարճեան(*) անուն հայ մը ձերբակալուեցաւ առջի օր, Ռիւ տէ Մարթիրի մէջ, այն միջոցին որ հաշիւ կը ծախէր երկու տիկիններու։ Իր մեղադիրը որ նոյնպէս հայ է, ձերբակալուեցաւ։

(*) Աստարճեան՝ Ասդուածատուրեան ձեւափոխուած է։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ընկեր խմբագիր,

Ջանազան թիւրիմացութիւններ կանխելու համար, ստիպուած եմ աւելորդ անգամ մըն ալ յայտարարել թէ, առանց շահու ակնկալութեան հրապարակ հանած եմ «Գարնանային»ը, միայն 250 օրինակ։ Գրքին կէսը շարունակէն յետոյ է միայն որ, տպարանատիրոջ պնդումներուն վրայ (որ գրեթէ զիս կատարուած իրողութեան առջեւ դրին) այդ թիւը բարձրացաւ 295ի։ «Ցառաջ»ի ընթերցողները գիտեն որ այս աւելորդ հատորներուն մէկ մասը ձրի տրամադրուած է բանուոր ընկերներու, իսկ միւս մասը յատկացուած որոշ գրադարաններու, թերթերու խմբագրութեանց՝ որ այնքան ազնուութեամբ եւ անվճար տպեցին յայտարարութիւնը, բարեկամներու եւ ընկերներու որոնց ծախքով տպուած է գիրքը, տպարանին, ազգականներու եւ քանի մը գրագէտ ընկերներու։ Ծախսելու սահմանուած հատորներու թիւը հազիւ 240ի կը հասնի։

Ասկէ դուրս ո՛չ մէկ օրինակ՝ Ֆրանսայի մէջ ծախսելու համար։

Ջերդ՝ Վ. ԱԶԳԵՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

"ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,,

ՖԼՈՐԻԱՆ»Ի ՊԱՏՈՒԱՆԴՈՒՆԵՐԸ

Թղթի քէլլի «մէկ քուրոն» ներուն։ Իր գլխուն մէջ Հանրակառքերուն ժխորը, ինքնաշարժերուն հանած աղմուկը կը խառնուէին՝ տաք «փըչ»ին սպեղանիի պէս բարի շոգիին։

Մինչ կը քալէր, մտովի կրկնեց իր բարեկամներուն համար պատրաստած նախադասութիւնը։

— Այն ատեն, գայն դիտեցի — պաղարիւնութեամբ, անշուշտ կը գուշակէք — Ցետոյ կինը դիտեցի, դարձեալ գինքը դիտեցի, եւ առանց աճապարելու. «Շեմ կարծեր թէ այդ հարցումը ինձի ուղղուելիք հարցում մը ըլլայ» ըսի։

Նոգի Ֆլին իրեն սովրական անկիւնը նստած էր Ցէյվի պրիների գարեջրատունը. եւ երբ պատահածին տեղեկացաւ, կէս գաւաթ մը ետ դրկուեցաւ։ Սակայն ըլլայ մեծ թագուհի թամարայի մասին գրած ատեն, կամ երբ կը խօսի այն իշխանին մասին, որ թուրանուրեց իր կաթողիկոսը՝ սիրոյ բժակով մը, եւ սպանուեցաւ դաւաճան Հոմայեցիէ մը, մինչ գինով էր, երբ կը խօսի ոռոգումներու կամ կարմրախայտով լեցուն Սեւանայ լիճին եւ անոր նուիրական կղզիին մասին, Զուարթնոցի շրջանակի եկեղեցիին կամ Լէնինականի Պոլիգոնին մէջ Ամերիկեան Նպաստամատոյցին կատարած օգտակար գործին վրայ, կամ նոյնիսկ երբ պարզապէս կը բացատրէ բամպակի գինը, անոր բարձրացման պատճառները կամ քարիւղի արտադրութիւնը, Տօքթ. Նանսէն կը յաջողի ընթերցողին ուշադրութիւնը լարել, ճոխ ու շահեկան մանրամասնութիւններ տալով 2000 տարուան պատմութեան եւ 20,000 քառակուսի մղոն տարածութեամբ այդ երկրին մասին, որ կէս տասնեակ տարիէ ի վեր փակուած էր Արեւմուտքի հետաքրքիրներուն առջեւ, մինչեւ իր այցելութիւնը։

ՍԵՒ ՇԱՊԻԿԱՒՈՐ ՍԷՆԴԻԿԱՆԵՐԸ

Ֆաշիստ սէնդիկաներու Դաշնակցութեան երրորդ ընդհ. ժողովը տեղի ունեցաւ Հռոմի մէջ։ Նախապէս արտադրութեան բոլոր ճիւղերու ներկայացուցիչները, գիւղացիներ, բանւորներ, դրամատան եւ առեւտրական պաշտօնեաներ, գրաշարներ, արուեստագէտներ եւլն. զանազան ժողովներ գումարեցին, համաձայն իրենց դասակարգին եւ վիճաբանեցան արհեստակցական խնդիրներու վրայ։ Ցետոյ, ընդհ. ժողովը շքեղ գոյց մը կատարեց մեծ թատրոնի մը մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ պ. Ալպէռ Թոմա, Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակին տնօրէնը։

Ֆաշիստ սէնդիկաներու Դաշնակցութեան նախագահը կարդաց տեղեկագիր մը, որուն համաձայն առաջին ընդհ. ժողովին կազմակերպուած անդամներու թիւն էր 500.000. երկրորդին՝ երկու միլիոն, իսկ երրորդին՝ երեք միլիոն։ Այժմ. աւելի քան 1.200,000 գիւղացիներ եւ 1,300.000 մեծ գործարաններու բանւորներ անդամ են Դաշնակցութեան։ Գալով մտաւորականներուն, անոնց մասնաւոր կազմակերպութիւնը «պարծանքն է երիտասարդ Իտալիոյ»։ Եւ ունի 100.000 անդամներ, որոնց ներկայացուցիչները որոշած են «ամբողջ միացած մնալ իրենց եղբայրներուն, ձեռքի աշխատաւորներուն»։

Տեղեկագիրը շեշտած թէ հովիւներն անգամ ենթարկուած են սէնդիկայի կարգապահութեան։

Այդ պահուն ներս մտաւ Մուսոլինի եւ ընդունելեցաւ բուռն ծափերով. յետնկայ։ պ. Ալպէռ Թոմա եւս բարմութեան հետեւելով, ոտքի ելաւ եւ հռոմէական բարեւ տուաւ, աջ ձեռքը բարձրացուցած։ Մուսոլինի ճառ մը խօսելով, փառաբանեց աշխատանքը։ Ժողովը եղաւ համերաշխութեան ցոյց մը՝ յանուն Հայրենիքի։

ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐԸ ՏՐԱՄԱՅԻ ՄԷՋ

Տրամայէն կը գրեն.—

Գեղեցիկ եւ ուշագրաւ շարժում մը ծայր տուած է վերջերս Տրամայի մէջ եւ հետզհետէ տարածուած՝ բոլոր շրջանները։

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Տրամայի գրասենեակը սկսած է զարկ տալ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ ցրուած չափահաս որբերու մարմնակրթական զարգացման։ Գիւղի տղաքը, այսօր, ի վճակի են իրենց աշխատութիւններէն դուրս ժամեր տրամադրել, զօրացնելու համար իրենց միտքն ու մարմինը։

Ընդհանրական կերպով փայլուն արդիւնք հնարաւոր չէ ձեռք ձգել անտարակոյս եւ սակայն, քայլ առ քայլ կարելի է յառաջդիմել եւ ձեռք ձգել օգտակար արդիւնքներ։

Ընշո շտ պ. Թէոտոր Փէյսի այս գեղեցիկ նախաձեռնութիւնն ու ծրագիրը իր արժանի արձագանգը պիտի գտնէ Մակեդոնիոյ քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ եւ բոլոր երիտասարդները զօրավիգ պիտի հանդիսանան անոր աշխատանքին։

ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

*Ռումանիոյ Դաւանութեանց նախարարութիւնը պաշտօնագ

Նոր ևրկրաշարժ Թուրքիոյ մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Ուրբաթ եւ Շաբաթ գիշեր մինչեւ առաւօտ ժամը 4ը ընդհատաբար հինգ ցնցուղներ զգացուած են Տէմիրճիի մէջ, Քէօթահիոյ մօտ։ Առաջին ցնցումը թեթեւ էր, իսկ վերջինները զօրաւոր։ Մարդկային եւ նիւթական վնասներու մասին տեղեկութիւն չկայ։

Պատերազմը օրեմէ դուրս

Անգլիոյ արտաքին նախարար Ձէմպըրլէյն Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանին անձամբ յանձնեց Անգլիոյ պատասխանը Քէլլոկի ծրագրին՝ պատերազմը օրէնքէ դուրս հռչակելու մասին։ Ծանուցագրին մէջ անգլիական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ կը հաստատէ ամերիկեան թելադրութիւնները եւ կը խոստանայ իր կարելին ընել՝ զանոնք իրականացնելու համար։ Կը թելադրէ բանակցութեանց սկսիլ՝ խմբագրելու համար Քէլլոկի առաջարկած ձեւով ընդհանուր համաձայնագիր մը։ Անգլիա բոլոր զաղթապետութեանց հաւանութիւնն առած է այս մասին, այնպէս որ այժմէն իսկ յանձնառու կ'ըլլայ իր կատարեալ աջակցութիւնը տալ ծրագրի մը, որ «առանց վերապահութեան եւ առանց սեղմումներու չնչուած կը յայտարարէ պատերազմը՝ իբրեւ գործիք քաղաքականութեան»։

Անգլիական ծանուցագիրը վերապահումներ կ'ընէ միայն կնքուած դաշնագիրներու՝ և Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտի մասին։ Այս վերջինը եւ Լոքառնոյի դաշինքները «հիմնական տարրերն» են անգլիական քաղաքականութեան։

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Քէլլոկ մեծապէս ուրախացած է Անգլիոյ պատասխանէն։

Հայ մը արկածի զոհ

Մարսիլիայէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օր Թովմաս Քէրվէրշեան (Կէվրէկեան.՞) անուն Հայ մը կը փորձէր ելլել քալող հանրակառքի մը վրայ, երբ վար իյնալով անիւներուն տակ մնաց։ Մահը վայրկենական եղաւ։

Ռուսահայեր թուրք գաղթականներ պիտի գան

«Ագշամ»ի համաձայն, Թուրք կառավարութիւնը՝ կը փափաքի աշնան մեծ թիւով գաղթական բերել Թուրքիա։ Ներկայիս ռուս կառավարութեան հետ բանակցութիւն կը կատարուի քանի մը հարիւր հազար գաղթական փոխադրելու համար Ռուսահայէն Թուրքիա։

Մէկ միլիոն Սուրիոյ գաղթականներուն

Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային Ընկերակցութեան Գրասենեակը կը հաղորդէ թէ՝ վերջին վեց ամիսներու ընթացքին հանգանակած է 191,675 զուիցերական ֆրանք ի նպաստ Սուրիոյ մէջ գաղթականներու տեղաւորման գործին։ (938,249 ֆրանսական ֆրանք)։

Այս գումարը մաս առ մաս կը յանձնուի ժընեւի Աշխատանքի Միջազգային Դիւանին, որուն հսկողութեան տակ է որ կը կատարուի Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղթականներու տեղաւորման գործը։

Ո՛ր օտարները կրնան շէնիլ գնել

Էնկիւրիէն եկած նոր հրահանգի մը համաձայն, ֆրանսական, իտալական, գերմանական եւ չեխոսլովաք հպատակները կրնան շէնք ու հող գնել քաղաքներու եւ գիւղաքաղաքներու («գասապա») մէջ թէ դուրսը։ Ռումանիոյ, Ալպանիոյ, Պուլկարիոյ, Լեհաստանի հպատակները միայն քաղաքներու եւ գիւղաքաղաքներու մէջ կրնան անշարժ ինչքի տիրանալ։ Այս ցանկէն դուրս գտնուող օտարահպատակները իրաւունք չունին մասնակցելու պետական աճուրդներու, և հող կամ շէնք գնելու։

Նոր ընդհ. ներուժ Սուրիոյ ապստամբներուն

Սուրիոյ վարչապետ Շէյխ Թաճէտտին յաջողած է ներման շնորհք ստանալ կարգ մը ապստամբապետներու մասին, որոնք չէին կրցած օգտուիլ առաջին ներումէն։ Նոր ընդհ. ներումէն պիտի օգտուին տոքթ. Շահպէնտէր, Շիւքրի Գուվէթլի, Հասան էլ Հաքիմ, Օսման էլ Շարապաթի, Սամի էլ Սարաճ, Սաիտ Թերմուճի, Նէսիհ եւ Ատիլ էլ Ազմի։

Ֆրանսական մարզպանը չէ փափաքած այս ցուցակին մէջ մտցնել Սուլթան Աթրաշի, Էմիր Ատիլ Արսլանի եւ Ֆէյզի պէյ Գավուգճիի անունները։

Ո՛ր օտարները կրնան շէնիլ գնել

Էնկիւրիէն եկած նոր հրահանգի մը համաձայն, ֆրանսական, իտալական, գերմանական եւ չեխոսլովաք հպատակները կրնան շէնք ու հող գնել քաղաքներու եւ գիւղաքաղաքներու («գասապա») մէջ թէ դուրսը։ Ռումանիոյ, Ալպանիոյ, Պուլկարիոյ, Լեհաստանի հպատակները միայն քաղաքներու եւ գիւղաքաղաքներու մէջ կրնան անշարժ ինչքի տիրանալ։ Այս ցանկէն դուրս գտնուող օտարահպատակները իրաւունք չունին մասնակցելու պետական աճուրդներու, և հող կամ շէնք գնելու։

Նոր ընդհ. ներուժ Սուրիոյ ապստամբներուն

Սուրիոյ վարչապետ Շէյխ Թաճէտտին յաջողած է ներման շնորհք ստանալ կարգ մը ապստամբապետներու մասին, որոնք չէին կրցած օգտուիլ առաջին ներումէն։ Նոր ընդհ. ներումէն պիտի օգտուին տոքթ. Շահպէնտէր, Շիւքրի Գուվէթլի, Հասան էլ Հաքիմ, Օսման էլ Շարապաթի, Սամի էլ Սարաճ, Սաիտ Թերմուճի, Նէսիհ եւ Ատիլ էլ Ազմի։

Ֆրանսական մարզպանը չէ փափաքած այս ցուցակին մէջ մտցնել Սուլթան Աթրաշի, Էմիր Ատիլ Արսլանի եւ Ֆէյզի պէյ Գավուգճիի անունները։

Փարիզէն Պոլիս 60 ժամէն

Քանի մը օր առաջ Էնկիւրիի մէջ գումարուեցաւ արեւելեան ճեպընթացի խորհրդաժողովը, ուր որոշուեցաւ 1930էն սկսեալ 15 տարի եւս երկարաձգել երկաթուղիի վարչութեան վերաբերեալ համաձայնագիրները եւ փարիզ-Պոլիս ճամբորդութեան տեւողութիւնը 65 ժամէն 60ի զեղչել։

Աֆղանիստանի թագաւորը Էնկիւրիի մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն.— «Համիտիէ» եւ «Մէհմիտիէ» յածանաւերը եւ քանի մը թորփիլանաւեր, որոնց մէջ տեղ գրաւած էին պաշտօնական պատուիրակութիւններ եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, Սեւ Ծովու մէջ դիմաւորեցին Աֆղանիստանի թագաւորը, որ Սեւաստապոլէն նստած էր «Իզմիր» շոգենաւը։

Թագաւորը «Իզմիր»ի մէջ ընդունեց Թուրք մամուլի ներկայացուցիչները։ Ամանուլլահ խան Թուրքերէն լեզուով խօսեցաւ անոնց հետ, եւ բաւ թէ մեծ ուրախութիւն կը զգայ գտնուելով Թուրքերուն մէջ, զորս ամէնէն աւելի կը սիրէ աշխարհի մէջ, աչքի բիբին պէս։

Պաշտօնական ընդունելութենէն վերջ մասնաւոր կառախումբ մը իր շքախումբով տարաւ Էնկիւրի։ Կայարանը դիմաւորելու եկած էին Մուսթաֆա Քէմալ եւ Լսմէթ փաշաները։ Մ. Քէմալ եւ Թագաւորը ողջագուրուեցան։ Զօրանցք մը յետոյ, Էնկիւրիի քաղաքապետը արտասանեց ճառ մը, որուն պատասխանեց Թագաւորը։ Յետոյ Թափօրը ուղղուեցաւ հիւրերուն յատկացուած շէնքը։

Թագաւորն ու Թագուհին կիրակի ժամը 17ին Ազգ. Մեծ Ժողով գացին՝ Մ. Քէմալի ընկերակցութեամբ եւ օթեակի մը մէջ ունկնդրեցին վիճաբանութիւնները։ Յետոյ ներկայ եղան անկախութեան պատերազմի շքադրաւիներու բաշխման արարողութեան։ Արքայական հիւրերուն առջեւ տողանցք կատարեցին նաեւ զինուորներ եւ դպրոցական աշակերտներ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻԶ.— Նախաձեռնութեամբ Հ. Հ. Պատուիրակութեան եւ Հ. Յ. Դ. Շրջանային կոմիտէի։

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փըթի Ժուռնալ»ի սրահը, 21 Rue Cadet, Մէթրօ Cadet։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս կիրակի։

ՆԻՍ.— Նախաձեռնութեամբ Հ.Յ.Դ. Նիսի Շրջանային կոմիտէի, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 35 Bld. du Beuchage։

ԼԻՈՆ.— Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէի, Յունիս 2ին։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՏԷՕՒԻՆ.— Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Տէօվինի կոմիտէի, 28 Մայիս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Այս Շբ. գիշեր ժամը 8.45ին, Մոսիէթէ Սավանթի սրահը
8 Rue Danton, *Մէթրօ՝ Օտէոն*

Մասնակցութեամբ Կովկ. Պետ. Թատրոնի դերասանուհիներ Տիկ. Տիկ. Դուրեան-Ազրմէնեանի, Ազատիկի եւ Լ. Երամեանի։

ՊԷՊՕ *եւ* ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԴԵԲԻՒ (*Զաւեշտ*)

Գին՝ 25, 20, 15, 10 և 7.50, ԲԱՑԻ ՊԱՏՈՒՀՈՒ ՏՈՄՍԵՐԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ

Պելճիոյի Եւրոպահայ Կ. Խաչի մասնաճիւղին հանգանակութիւնը.—

Ս. Յովհաննէսեան 20, Գ. Թօլեան 10, Յ. Մ. Այվաեան 20, Լ. Տէր Մանուէլեան 30, Գ. Կակօեան 20, Ղ. Տէր Ալիքսանեան 10, Պ. Ֆրանկիւլեան 20, Մ. Զալըղեան 10, Փոքրիկն Արշալոյս Զալըգեան 5, Տիկին Լուսիկ Զալըգեան 10, Monsieur Yani *(Ջանի) 10, Յ. Տարագճեան 20, Յ. Զուռնաճեան 5, Կ. Գալայճեան 15, Ճ. Տարագճեան 10, Մ. Գուլումճեան 10, Տիկ. Հ. Հագայեան 5, Ա. Տէմէեան 10, Ա. Տօնիկեան 5, Մ. Այվաեան 10, Մ. Ոչխարեան 15, Գ. Գազըքեան 10, Գ. Գապատայեան 5, Տիկ. Հիւսնիկ Պալեան 10, Գ. Սաւտալեան 2, Օր. Միւզէն Ռըսատկեան 5, Տիկ. Մարիամ Մուրատեան 10, Գ. Մուրատեան 5, Տէր եւ Տիկ. Գրիգորեան 20, Ա. Գուլումճեան 10, Ղ. Հոլհկեան 20, Կ. Համճեան 5, Ն. Սարգիսեան 10, Տիկ. Մ. Մալխասեան 5, Յ. Սօլագեան 3, Ա. Շէհիրեան 10, Ն. Մոմճեան 5, Ե. Եղնիկեան 20, Փօլ Գազանեան 10, Թ. Աւատեան 5, Ա. Գէչէլեան 5, Յ. Ճիւէրճեան 5, Օ. Արարատեան 5, Ա. Սուքիասեան 10, Յ. Նորատունկեան 10, Պ. Աստուրեան 15, Հայկ Եօրկանճեան 5, Բ. Թազէոսեան 5 ֆրանք։ Ընդհ. գումար 500 ֆրանք։*

(Տես «Յառաջ» 19 Մայիս)։

ՓԱՒԻԼԷԹԻ (Մարսէյլ) հայ աշխատաւորներուն հանգանակութիւնը.—

Գ. Եղիկեան, Մ. Նաթուրեան, Մ. Զազլաքեան, Ս. Պօղոսեան, Ա. Սարաֆեան, Փ. Գարաճիլեան, Գ. Ահարոնեան 10ական, Մ. Մարանճեան 5, Պ. Տավուլճեան 3, Մ. Մազմանեան, Ս. Ղազարեան, Մ. Պժեան 5ական, Ս. Սարգիսեան 6, Գ. Պօրանեան 5, Գ. Գալֆանճեան 10, Սիմոնեան, Քափլանեան, Պետիկեան 5ական, Փամպուկեան 3, Նասիպեան 5, Կ. Միմիտճեան 10, Յ. Թօքաթլեան 5, Լ. Տէտէեան 2, Գ. Լուսիկեան, Վ. Ամէմեան, Գ. Աբգարեան 5ական, Մ. Ղազարեան 2, Կ. Զօլաքեան 3, Հ. Թաշճեան 5, Մ. Թնկրեան 3, Ա. Գնաճեան 5, Վ. Նշանեան, Ոմն, Լ. Տէր Մարտիրոսեան, Ն. Քէչէճեան 5ական, Կ. Ղազարեան 10, Ruebo *1, Ո. Անատեան 5, Ա. Հայրապետեան 5, Մ. Յարութիւնեան 10, Գ. Յ. Եղիկեան 5, Մ. Պօյաճեան 15 ֆրանք, ընդհ. գումար 258 ֆրանք։ Առանց ցանկի 52 ֆրանք ալ հաւաքուած է կարգ մը ազնիւ Ֆրանսացիներէ։ Համագումար՝ 310 ֆրանք։*

(Տես «Յառաջ» 19 Մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատանեկան մխիթարեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը՝ այս Հինգշբ. երեկոյ ժամը 8.30ին, Գրադարան Ընթերցասրահին մէջ։ Նիւթ՝ Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործունէութիւնը։ Կը նախագահէ՝ Ընկ. Պ. Հիւսեան, Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի Պ. Գրիգոր Ջուլհակեան (Սանասարեանցի)։

ԲԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ

ՖՕՆՕԿՐԱՖԻ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐԸ

3-4 ԱՐԻԻԵԼԵԱՆ ԵԼԱՆԱԿՆԵՐ ՄԻԵԻՆՈՅՆ ՓԼԱՔԻՆ ՎՐԱ

ՄԷԿ ՓԼԱՔ 15 ՖՐԱՆՔ *Թեժաքանակի համար մանաւանդ*

Պատրաստեց՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Մասնակցութեամբ բոլոր յայտնի արեւելեան երգի ներուն

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ, ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. *Մէթրօ* République, Tél. Archives 05—96

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Ադադուած ներքանցու կաշի,
Քուսփոն (*կոնակի մասը*) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36,
Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, ֆրանք,
Քօլէ (*վերի մասը*) 14, 16, 18 ֆրանք։
Ֆլան (*կողի մասը*) 14, 15, 16 ֆրանք։
Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու։ Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն։

ՇԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: *Մէթրօ՝* Cadet Tél. Provence 38.53

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

Վկայեալ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷԻՆ, (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel *եւ* Odeon Tél. Littré 60-46

Հ.ԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԷՐ եւ ՑՆՈՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գոլծիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով։

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կԼԱՅԵԿՈՒՄ (քալայ)։

Ձաշարաններու համար մասնաւոր գեղչ։

Կը ստանձնենք հինգ կտոր աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։

6 Rue Saint Médard (5e), կամ 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)
Tél. Archives 37-07։

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր
Զոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր։

Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ։ Մեծ քանակի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,
Par Allauch, Marseille, France.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲԱԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊԻՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆՔ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՋԵՂՁ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՄԱՅԻՍ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ՎԷՊԵՐ.— Ամուսնութիւնք փարիզի 15, Անձկութեան ժամը 2, Բարիզէթ 6, երեւակայական ոճիրը 2, Թուղթի փառք 5, Լուացարար 8, Թղթմտանքի ձայներ 8, կեանքը ինչպէս որ է 8, կեանքի ապարանչանը 8, Հէտվիճի երդումը 10, Ձեպընթաց նրբածինը 2, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Մանկութեան մեղքեր 15, Մեր խաչը 10, Ցեղափոխ. մակաբոյծները 5, Նօրմա 2, Պարոն տը Գամոր (2 հատոր) 25, Սատանային գաւակը 3, Սիրոյ խորանին առջեւ, Սուլամիթ 6, Տիկին Ռօժէ 5, Ֆլավի 10, Քոմբիէֆ 15, Հարուածը 3, Դիակներուն մէջէն 2, Աշրգ Վարիչ եւ Շահ Սէնէմ 7, Թափալ Օսման 5, Ապերախտ գրագիրը 5։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ.— Արշակ Բ. 4, Բարեկենդանի անկուտները 2, Բռնի ամուսնութիւն 2, Գոյութեան պայքարը (*հայ տարագիրներու կեանքէն*) 15, Կառքի արկած մը 2, Շամլէթ 10, Օթէլլօ 10, Հռոմէոս եւ Ձիւլիէտտա 12, Ձաւբուն վրայ 7.50, Մոլորեալ ճամբորդը 2, Նամուս 12, Շողոքորթը 4, Ցարտաշ 4, Պարպոլիէ 2, Պալօմէ 4, Սքաքէնի հնարամտութիւնները 6, Տրիլբի 5, Ֆիօրէ Իսանովիչ արքան 8։

ՋԱՆՋԱՆ.— Հաֆրզի սիր. բառեակները 4, Օմար խայեամ 4, Ջերմամիզութիւնը 1.50, Սիֆիլիզ 1.50, Ֆրանս.-հայ. զրուցատրութիւն 6, Ֆրանս. հայ. գրպանի խօսակցութիւն 8, Հայ. ժող. սիրային երգեր 3, Ապազգայնացումը 2։

200 ֆր.ի գիրք ընտրեցէք 100 ֆր.ի փոխարէն, 90 ֆր.ի գիրք 50 ֆր.ի, եւ 40 ֆր.ի գիրք 25 ֆրանքի միայն։ Փոստի ծախք չկայ։ Բացարձակապէս կանխիկ։ Տեսակները չպատասխանեն։ Դիմեցէք L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)

STUDIO ALBAN

Կը փնտռեմ 15—17 տարեկան մի քանի հայ ուշիմ պատանիներ, փափաքող դեղարուեստական լուսանկարչութիւն սորվելու։ Կ'առաջարկեմ սկիզբի համար 50էն 100 ֆրանք շաբաթական վճարել։ Դիմել՝ ամէն օր M. Alban, 46 Rue du Ponthieu, Métro: Champs-Elysées.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՉ ու ԺՊՏՂ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մուրատեան *է, 48* Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն քենոներով։ Դեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարի խիղճ։

Փարձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՄԱՅԻՍ
1928

23 MAI 1928

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 654

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՀԷՔԵԱԹ

«Ազէրի Թիւրք», Ազրբէջանի Մուսավվաթ կուսակցութեան օրկանը, տարօրինակ լուրեր կը հաղորդէ իր վերջին (15 Մայիս)ի:

Քիչ անդին պիտի կարդաք:

Ասենք առաջինը, այն թէ՝ Մակուի մէջ ձերբակալուած վեց Հայեր, «որոնք օտար պետութեան մը հրահանգով կը նային քիւրտ աշիրէթներուն մէջ»:

Իբր թէ պատճառ իր լուրին ետեւը գոյն տալու համար, կ'աւելցնէ թէ վեցն ալ Դաշնակցականներ են:

Բոլոր անոնք որ հետեւած են քրտական շարժման անցուդարձերուն, «Յառաջ»ի կամ ուրիշ հայ եւ օտար թերթերու միջոցաւ, կուշտ մը պիտի ծիծաղին այս «արժանահաւատ» լուրին վրայ:

Մենք նոր կ'իմանանք թէ վեց Դաշնակցականներ ձերբակալուած են Մակուի մէջ: Բայց մանաւանդ, թէ անոնք կ'աշխատին եղեր օտար պետութեան մը հրահանգներով:

Օրուան այս ժամուն, եթէ կայ օտար պետութիւն մը որ զօրանի աշխատանքներ կը կատարէ Քիւրտերը մոլորեցնելու համար, այն ալ խորհրդային իշխանութիւնն է:

Արդարեւ, Թուրքիա եւ կարմիր Ռուսաստանը ձեռք ձեռքի տուած են, Քիւրտերը գրգռելու եւ զանոնք Անգլիոյ (իրաք) եւմ Պարսկաստանի դէմ դարձնելու համար: Այս մասին փաստեր ալ չեն պակսիր: Նոյնիսկ խորհրդային հիւպատոսներու անուններ:

Անգլիան ալ, իր կարգին, մութ ծրագիրներ կը հետապնդէ: Բայց ան այս միջոցին այնքան դժկամակ է Քիւրտերուն հանդէպ, որ եթէ ձեռքէն գայ, Թուրքիոյ դէմ գործող Քիւրտերն ալ պիտի չլատէ:

Մուսուլին տիրանալէ յետոյ, Մեծն Բրիտանիա ոչ Քիւրտերով կը հետապրքրուի, ոչ ալ Հայերով կամ Ասորիներով:

Ա՛րդ, ո՞ր Դաշնակցականն է որ պիտի զիջանէր քիւրտ աշիրէթներուն մէջ գործել, խորհրդային իշխանութեան կամ Թուրքիոյ հրահանգներով: Մինչեւ անգամ Անգլիոյ պատուէրով:

Այդ պետութիւնը չի կրնար ըլլալ նաեւ Պարսկաստանը, որ իր խղովը կը տապկուի, եւ որուն ամբողջ հոգն է զգուշանալ ոտքին կնճիռներէ, որպէս զի կարենայ նուիրուիլ ներքին բարենորոգումներու:

Մնաց որ, վեց Հայերը ձերբակալողները Պարսիկներ են, հետեւաբար աւելորդ է խօսիլ այս մասին:

Ուրեմն, չափազանց խախուտ է Թրքական լուրին այս մասը:

Բայց անոր խարդախութեան աւելի կը համոզուինք, երբ կարդանք շարունակութիւնը:

«Ազէրի Թիւրք»ի պատմութենէն կը հասկցուի թէ՝ կալատուր վեց Հայերը կ'ուզէին ապստամբութիւն մը հանել, Քիւրտերուն կրթնելով:

Այսինքն, իրենք են որ պիտի ապստամբէին, եւ ոչ թէ ապստամբութեան պիտի մղէին Քիւրտերը:

Եւ դեռ աւելի պարզելով, Դաշնակցութիւնն է որ ձեռնարկ է ապստամբութիւն մը ստեղծել, այդ վեց հոգիով...

Միայն թէ, Մուսավվաթի օրկանը ինք ալ չի գիտեր թէ Դաշնակցութեան ո՞ր թեւը...

Որովհետեւ, չմոռնանք, «Ազէրի Թիւրք» նշանաւոր գիւտ մը ըրած էր ասկէ առաջ, եւ այս անգամ ալ կը յիշէ զայն:

Իբրեւ թէ, Դաշնակցութիւնը համաժողով (քոնկրէ!) գումարեր է Թաւրիզի մէջ, եւ համաձայնութիւն չգոյանալով քաղաքական ուղեգծի մասին, երեք թեւի բաժնուեր է,— ցարական Պետրոսեան կողմնակից, բոլշեւիկներուն հետ գործակցելու կուսակից եւ անկախութեան կուսակից:

Այս հէքեաթին արժէքը պարզելու համար, բսենք թէ Դաշնակցութիւնը «քոնկրէ» չէ ունեցած 1924էն ի վեր, գոնէ այն նշանակով որ կը հասկնայ «Ազէրի Թիւրք»ը: Բայց ամէն տարի, աշխարհի բոլոր դաշնակցական կազմակերպութիւնները կ'ունենան իրենց Շրջ. ժողովները: Պարսկաստանն ալ իր կարգին:

Արդ, ոչ մէկ տեղ, բայց մանաւանդ անցեալ տարի, այդ ժողովներէն երկու Շրջ. ժողովներ չեն ունեցած ո՛ր եւ է վարանում եւմ վերապահում՝ մեր քաղաքական ուղեգծի մասին: Այդ ժողովներուն մէջ ալ խօսք չէ եղած ո՛չ ցարական, ոչ ալ բոլշեւիկեան «օրիանտասիոն»ի մասին: Բոլոր ձայները ամփոփած եւ յանգած են միեւնոյն տեսակէտին, — Միացեալ եւ անկախ Հայաստան: Եւ այս անգամ աւելի յստակ ու վճռական: Իբրեւ սահմանակից խորհրդային երկիրներու, Պարսկաստանի մեր ընկերները իրենց քաղաքական ուղղութեան մասին դաս տալու պէտք չունին Ռէսուլ զատէներէ:

Այս բացատրութիւններէն յետոյ, դուք եզրակացուցէք թէ «Յառաջ»ը ողջ բան մը, որ հաստատէր «Ազէրի Թիւրք»ի լուրին վարկանութիւնը:

Բայց, տրամաբանութիւնը եւ ճշմարտութիւնը չեն որ կը հետաքրքրեն Մուսավվաթի Պոլիս նստած ներկայացուցիչները:

Անոնք մասնաւոր քաղաքականութեան մը կը հետեւին գործին մէջ ալ,— պղտորել պարսիկ իշխանութեանց միտքը, եւ խանգարել հայեւպարսիկ դարաւոր, անքակտելի բարեկամութիւնը:

Ատո՛ր կը ձգտի այն նշանաւոր յօդուածաշարքն ալ, որով «Ազէրի Թիւրք» ուզեց ընդդիմախօսել համարիական ճակատի գործարին, բայց ամէն բանէ առաջ սուտ-իրաւ իրար խառնեց, պարսիկները Հայերուն դէմ գրգռելու համար:

Բարեբախտաբար, պարսիկ ժողովուրդն ու կառավարութիւնը շատ աւելի բան գիտեն այս բոլոր անցուդարձերու մասին, քան Ռէսուլ զատէները եւ Միրզա Պալաները:

Շ.

ՖԻԼԻՊԷԻ ՀԱՄԱՐ

ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՊԻՍԿ.Ի Բ. ՆԱՄԱԿԸ

...Խմբագիր

Ընդունած ենք ձեր Մայիս 9 թուակիր նամակը՝ ներփակ չորս հազար հինգ հարիւր (4500) ֆրանսական ֆրանքի չէքով, որուն ընկալագիրը ներփակ պիտի գտնէք:

Քանի մը օրէն «Յառաջ»ի պիտի ղրկենք ձրի սեղանատան աշակերտներու մէկ խմբանկարը:

Եթէ աւելի դրամ ունենանք, մտադիր ենք որբերու եւ անոթ մանուկներու հազուստ ալ շինել ապագային:

Սեղանատունը երէկուընէ ի վեր բացուած է. խեղճ տղաքը «Յառաջ»ը եւ նուիրատուները օրհնելով կը ճաշեն: Այրի կիներ, արցունքոտ աչքերով, իրենց զաւակները հեռուէր տեսնելէ կը թերեն եկեղեցի և փառք կուտան Աստուծոյ որ իրենց որբուկները տաք կերակուր կ'ուտեն:

Ջերմ սրտով աղօթարար
Ա. Օ. Ց.ի նախագահ՝
ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՊԻՍԿՊՈՍ

Ֆիլիպէ, *16 Մայիս*

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՐԱՆԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ «Ագդարար»ը խմբագրականի մը մէջ վերլուծելով Պարսկաստանի մէջ կատարուած բարենորոգումները, կը գրէ (17 Մայիս).

—« *Իրրեւ անմիջական լրացուցիչ, սեղանի վրայ եկաւ նաեւ արտաքին կապանքներու թօթափման հարցը: Ճիշտ է, դէպքերու իսկ բերումով, պատուած էր անզլեւուտս նշանաւոր դաշնագիրը, որ Պարսկաստանը երկու ազարակի կը բաժնէր: Բայց դեռ կար քափիթիւլասիօնը, դամոկլեան սուրի պէս առկախ, եւ միշտ իշնելու պատրաստ: Պէտք էր զայն ալ նետել, Եւ պարսիկ ղեկավարը, առանց այլ եւ այլի փորձեց այդ շարժումը, անցեալ Մայիսին, պետութեանց հաղորդելով թէ՝ մէկ տարի յետոյ կը դադրին քափիթիւլասիօնները: Պայմանաժամը լրացաւ այս Մայիս 10ին: Ծրանսա, ժամանակին յայտնեց իր հաւանութիւնը. իսկ Անգլիա եւ Ռուսիա դեռ լուռ են, եւ եւ ապաստով իրենց ցանած որոմներու արդիւնքին: Չէ՞ որ առնէ մը ի վեր բռնկած է Լորիստանը, և կրակը կրնայ աւելի տարածուիլ, քանի որ իրենք են կայծ նետողն ալ, քարիւղ թափողն ալ:*

Բայց աւելի յատկանշական է արդիացման փորձը, որ կը կատարուի մշակութային-ազգային ճակատին վրայ: Ռիզա Շահ կը փորձէ ազգայնական աւիւն նետարկել պարսիկ նոր սերունդին, եւ առմիկ դիմագիծ տալ անոր: Եթէ երէկ հանդիսատն ու շահն էր պարսիկին ազգային ամբողջ արժէքը, այսուհետեւ բոլորովին նոր իտէալներ յաջորդելու են անոնց: Փոդէ աւելի սեփական հայրենիքի եւ ազգութեան ձայնը պէտք է խօսի Իրանցիի սրտին:

Եւ ահա պարսկացման ամբողջ ծրագիր մը, բոլոր ճիւղերուն մէջ, սկսեալ դպրոցներէն մինչեւ զրաքանութիւնը եւ պարզ առևտուրը:

Կատարեալ զարթօնք մը, ամէն ճակատի վրայ: Արթնցած դարաւոր քունէն, եւ աչքերը ճմրթկելով, Էօմէր Խայեամի հայրենիքը կը փորձէ բանալ աչքերը քաղաքակրթութեան լոյսին, եւ իր տեղը գրաւել ազգերու շարքին»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Վեց Հայեր ձերբակալուած.

Պոլսոյ Ազրբէջանցի մուսավաթականներուն օրկան՝ «*Ազէրի Թիւրք*»ի Մայիս 15ի թիւին մէջ կը կարդանք.—

Պարսկական Ատրպատականի Մակու նահանգին մէջ ձերբակալուած են վեց Հայեր, որոնք քիւրտ աշիրէթներուն մէջ օտար պետութեան մը հրահանգներով գաղտնի աշխատութիւններ կը կատարէին: Ձերբակալուածները թաւրիզ ղրկուած են: Հաստատուած է թէ այս վեց Հայերը կը պատկանին Դաշնակցութիւն կուսակցութեան, եւ կ'ուզէին քիւրտերուն վրայ կրթնելով ապստամբութիւն մը հանել: Քննութիւնները ցոյց պիտի տան թէ այս մարդիկը ո՞ եւ է կապ ունի՞ն Դաշնակցութեան այն խմբակին հետ, որ որոշած էր բոլշեւիկ եւ խորհրդային ուղղութեան հետեւիլ: Ինչպէս յայտնի է, անցեալ ա.արուան համաժողովին մէջ, Դաշնակցութիւնը երեք հատուածի բաժնուած էր, ցարական Ռուսիոյ կողմնակից, բոլշեւիկներուն հետ գործակցելու կուսակից եւ անկախութեան տեսակէտը պաշտպանողներ:

Խմբ.— Տես այսօրուան խմբագրականը:

Քիւրտերու հաւատարմութենէն կը ճառեն

Անատոլուի Գործակալութիւնը Մարտինէն կը հաղորդէ Մայիս 16 թուականով.—

Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ աշխատանոցը հաստատեց տեղւոյս Թիւրք Օճաղըի շէնքին մէջ: Իպրահիմ Թալի պէյ քանի մը օրէն հացկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ մամուլի ներկայացուցիչներուն եւ պետական ու զինուորական անձնաւորութիւններու: Մարզպանը Մարտինի կուսակալին եւ մասնաւոր քննիչներուն ընկերակցութեամբ քննական պտոյտ մը կատարեց շրջակայ գաւառները:

Փախստականները հետզհետէ հարաւային սահմանը անցնելով Թուրքիա կ'ապաստանին: Փախստականները բոլորն ալ զղջում կը յայտնեն եւ կը վերադառնան իրենց տեղերը:

Այն օրէնքը, որու համաձայն Արեւելեան Նահանգներու մէջ պաշարման վիճակի չնշումէն յետոյ կատարուած յանցանքները կը ներուին, մեծ ուրախութիւն պատճառած է բովանդակ Մարտինի գաւառին մէջ: Ամէն օր բազմաթիւ անձեր հաւատարմութիւն կը յայտնեն կառավարութեան:

Թուրքիա եւ Աֆղանիստան

Էնկիւրիի մէջ կը շարունակեն մեծ պատիւներ ընել Աֆղանիստանի Թագաւորին եւ Թագուհիին: Կիրակի իրիկուն Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի կողմէ տրուեցաւ մեծ հացկերոյթ մը, որուն կը մասնակցէին 100 հոգի: Ճաշէն վերջ ճաշ մը արտասանելով, Հանրապետութեան նախագահը վեր հանեց պատմական այն կապերը, որոնք կը միացնեն Աֆղանիստանն ու Թուրքիան, երկուքն ալ կեդրոնական Ասիոյ ծնունդ, երկուքն ալ միաժամանակ պայքարած՝ իրենց ազատութեան եւ անկախութեան համար: Յետոյ աւելցուց.

— *Ազգերու էական ու կենսական սկզբունքն է երբեք թոյլ չտալ որ ձեռք դպցնեն իրենց անկախութեան: Մեր երկու քոյր ազգերը ապացուցին թէ իրապէս կը հաւատային այս սկզբունքին: Թուրք ազգը կը փութայ այս առթիւ կատարել այն աշխատանքներն ու պարտականութիւնները, որոնք կ'իյնան քոյր ազգի մը: Ազգերու եւ անոնց վարիչներու ուշադրութենէն ու գոհոդութիւներէն կախուած է որ անկախութեան այդ արեւը դարձեալ չանհետանայ մուխ ամպերու ետին: կը մտածեմ որ աֆղան ազգին, իր զօրաւոր վեհապետին եւ խիստ յարգելի Թագուհիին բախտը պայծառ ըլլայ:*

Պատասխանելով Մուսթաֆա Քէմալի ճառին, Ամանուլլահ Թագաւորը ուրախութիւն յայտնեց որ Թուրքիա կը գտնուի: Ու աւելցուց.

— *Մեր երկու ազգերուն միջեւ կապերը այնքան զօրաւոր են, որ մեր երկիրները կարելի է նմանցնել երկու մարմիններու, որոնք նոյն հոգին եւ նոյն զգացումն ունին: Մեր երկու քոյր ազգերը նոյն նպատակներն ու նոյն պարտականութիւնները ունին: Աֆղանիստան պատրաստ է կատարելու քոյր ազգի մը բաժին ինկած պարտականութիւնները:*

Աֆղանիստանի Թագաւորը յետոյ դարձեալ իր բարեկամական սրտագին զգացումները յայտնեց հանդէպ Ղազիին եւ Թուրք ազգին, ու բարեմաղթութիւններ ըրաւ Թուրքիոյ բարօրութեան համար:

Անդրադարձի թրական խաղերուն դէմ

երկուշաբթի օր Փարիզի մէջ մեծ ժողով մը ունեցան Օսմ. Հանրային Պարտքի օտար պահանջատէրերը: Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ մերժել էնկիւրիի խնդրած պայմանաժամը՝ կտրօնները վճարելու համար: Խիստ գրութիւնմը պիտի ղրկուի Թուրք կառավարութեան՝ Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ, առանց սակայն բացարձակապէս խզելու յարաբերութիւնները:

Իրրեւ վերջին զիջում, պահանջատէրերը կը հաւանին քանի մը շաբթուան պայմանաժամ տալ, կամ թողուլ որ երկու առաջին մասնավճարները (Յունիսի եւ Դեկտեմբերի) վճարեն Դեկտեմբերին, պայմանաւ որ Թուրքիա բացարձակ ապահովութիւններ տայ:

Ժողովականները դիտել տուին թէ իր այս ընթացքով

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՁՄՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իբ. Ցանկ

	Ֆր.
Եւրոպահայ կարմիր խաչի Լիոնի ժամնաճիւղին հանգանակութիւնը	2000
Եւրոպահայ կարմիր խաչի կրթնոպլի մասնաճիւղին հանգանակութիւնը	899
Եւրոպահայ կարմիր խաչի վիէնի մասնաճիւղէն	200
Սեբաստիոյ փաթրին գիւղի Հայր. Միութիւն	200
Կ. Պասունի	25
Ց. Միասէրեան, *Քլիշի*	30
Ստեփան Եէկէնեան, *Մարսէյլ*	10
Փարիզի հայ արիներու հանգանակութիւնը.—	
Գուրգէն Մեծատուրեան	10
Վասիլ Տ. Գալեթեան	10
Ամէն-Շանթ	10
Ս. Բէկզատեան	10
Պ. Եղիազարեան	15
Յ. Եղիազարեան	10
Ս. Սահակեան	5
Մ. Յակոբեան	10
Յ. Պետիկեան	10
Ս. Ալեքսանեան	5
Շ. Գերձակեան	5
Ա. Ջամալեան	5
Դ. Յովհաննէսեան	10
Ս. Տ. Ստեփանեան	5
Տ. Գզնաւորեան	5
Ա. Սողոմոնեան	5
Ա. Բարսեղեան	10
Պ. Պօլատեան	10
Գումար	3,514
Իվ. Ցանկին գումարը	22,539
Ընդհ. գումար	26,053

×

... *Խմբագիր,*

Փարիզի հայ արիները, խորապէս զգածուած այն մեծ աղէտէն, որուն հետեւանքով պուլկարիոյ մեր հայրենակիցները անպատսպար փողոցները կը մնան, կարելի ձիգը ըրին, պզտիկ օգնութիւն մը հասցնելու իրենց խնայած դրամէն: Ներփակ կ'ուղարկենք 150 ֆր. իբր Ա. վճարում:

Խմբապետ՝
Գուրգէն Մեծատուրեան

×

... *Խմբագիր,*

Սեբաստիոյ փաթրին գիւղի նորակազմ Հայր. Միութիւնս, որքան ալ ունենայ իր բազմապիսի պէտքերը, չի կրնար անտարբեր մնալ հանդէպ այն ծանր կացութեան որուն մատնուած են մեր դժբախտ հայրենակիցները, պուլկարիոյ մէջ:

Ընդառաջ երթալով ձեր կոչին, կը փութանք «Յառաջ»ի ուղարկել երկու հարիւր (200) ֆր. յատկացնելու իր նպատակին:

Մենք աշխատաւորներս ուր որ ալ ըլլանք, պիտի փութանք հասցնել մեր եղբայրական օգնութիւնը դժբախտութեան գոհերուն:

Վարչութիւն

Տէսին, 17 Մայիս

×

... *Խմբագիր,*

Ֆիլիպէի ժամքի աղէտեալներուն հեծեծանքը ստիպեցին մեզ որ ժամանակ չկորնցնենք գիրենք մխիթարելու, փութացինք անմիջապէս սկսիլ հանգանակութեան Լիոնի հայ ժողովուրդը, գոնէ մասամբ մեղմացնելու համար գոհերուն վիշտը: Ուստի եւրոպահայ կ. խաչի Լիոնի մասնաճիւղս, իր հանգանակութենէն կը դրկէ 2000 (երկու հազար) ֆր., միեւնոյն ատեն, շարունակելով իր գործը:

Ի դիմաց վարչութեան՝ Ատենապետուհի՝ *Տ. Զոմաքչեան*, քարտուղարուհի՝ *Ե. Խաչատուրեան*:

ԹՈՒՐՔԵՒՔԻՒՐՏ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

1480 ՔԻՒՐՏԵՐ ՄՈՐԹՈՒԱԾ

25 ՔԻՒՐՏ ԱՂԱՆԵՐ ԵՒ 5 ՀԱՅԵՐ ԴԱՒԱԴՐՈՒԷՆ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

ԹՈՒՐՔ ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏԻ ՄԸ ԵՒ ՔԻՒՐՏ ԱՇԻՒՐԻԷԹԱՊԵՏԻ ՄԸ ԱԶԱԲԵԿՈՒՄԸ

Մասնաւոր աղբիւրէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Բաւական երկար ատենէ ի վեր գրեթէ հաղորդակցութիւնները կտրուած էին ներքին գաւառներու եւ քրտական ապստամբ շրջաններու հետ՝ ձրան խստացումէն ետք։ Ցետոյ, բոլոր գիծերու վրայ անդորրութիւն կը տիրէր եւ կարեւոր գէպքեր չէին պատահեր։

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Թուրք կառավարութիւնը անցեալ տարի ընդհանուր ներում յայտարարեց բոլոր քիւրտ ապստամբներուն եւ աքսորեալներուն դառնալ իրենց գիւղերը։ Թրքական այս նենգամիտ ծրագիրը շատ դիւրաւ հասկցուեցաւ եւ ոչ ոք հնազանդեցաւ անոր։

Ասոր վրայ, իր ծրագիրներուն ամբողջութիւնը տեսնելով. Թուրք բարբարոս կառավարութիւնը կը դիմէ բռնի միջոցներու եւ Թուրքիոյ զանազան կողմերը աքսորուած քիւրտ ընտանիքները Տաւրոսի լեռներուն վրայ։ Թիւով 1480 օգի, կին, երեխայ ու երիտասարդ, կը փոխադրէ Նիսիպինի (Ծծբին) արեւելեան կողմը, Ալագամիշ գիւղը եւ վայրագօրէն մորթել կուտայ բոլորը մէկ, առանց հանայելու ծծկեր մանուկներու եւ ծերերու։

Մարտի վերջերը կատարուած այս գազանութիւնը, երկար ատենէ ի վեր խաղաղած շրջանները կրկին գրգռեց եւ թշնամութիւնները սկսան աւելի սուր եւ կատաղի հանգամանք ստանալ։

Թուրքերը, յուսալով իրենց գաւադիր ծրագիրներու յաջողութենէն, կրկին սկսած են ամէն միջոց ի գործ դնել, ջարդելու եւ մորթելու համար քիւրտերը։

Ահա ուրիշ սարսռազդեցիկ դրուագ մը։

Տիարպէքիրի շրջանին մէջ Լճէ գաղափ գայմագամը կը հրաւիրէ շրջակայ քիւրտ գիւղերու 25 աղաները՝ անոնց հրահանգներ տալու պատրուակով։ Քիւրտ աղաները անտեղեակ իրենց հանդէպ նիւթուած դաւադրութեան, Լճէ կուգան եւ կը ներկայանան կառավարութեան։ Գայմագամը քիւրտ աղաները երկու-երեք քաժնելով, կը յանձնէ ոստիկաններու եւ քաղաքէն դուրս ղրկելով, ջարդել կուտայ բոլորն ալ։

Քիւրտ աղաներու հետ միասին ձերբակալուելով կը մորթուին նաեւ հինգ Հայեր, որոնք բնիկ Լճեցի են եւ հոն մնացած էին։

Այս մորթուած հինգ Հայերու անունները մէկ-մէկ հասկցուած է եւ հոս զանոնք ճանչցողներ իսկ կան։ Այս լուրերը Հաղորդած է մեզ անձամբ Լճէէն եկած քիւրտ մը։

Թուրք կառավարութիւնը սկսած է նաեւ ծանր ճնշումներ բանեցնել Ուրարտի շրջաններուն մէջ գտնուող քիւրտ գիւղերուն վրայ։ Դոյն իսկ կ'ըսուի թէ կ'ուզէ պաշարել Ուրարտի շրջանը, եւ կը կարծուի որ այս առթիւ դիմած է նաեւ պարսկական կառավարութեան։ Այդ շրջանի քիւրտերը լաւ կազմակերպուած եւ պատրաստ են։

Միւս բոլոր շրջաններուն մէջ ալ սկսած են շարժումները եւ անպակաս են մանաւանդ ընդհարումներ եւ կռիւներ։ Կը կարծուի որ քանի մը շաբաթէն երբ ձիւնահալը սկսի եւ անցքերը բացուին, շատ արիւնալի կռիւներ տեղի պիտի ունենան քրտական լեռներուն վրայ։

Քանի մ՝, ամիս առաջ շատ հերոսական դէպք մը տեղի ունեցած է Սասունի մէջ։

Թուրք զինուորներ քարայրի մը մէջ կը ձերբակալեն Ապօ եւ Ամօ անուններով երկու քիւրտ ֆետայիներ, որոնք դաւաճան քիւրտ աշիրէթապետ Ապտուրրահմանը ահաբեկելու ղրկուած էին Մահմէտ Եունուսի կողմէ։ Ապտուրրահման Թուրք կառավարութեան ձեռքը խաղալիք դարձած, մեծ ինքնաներ կը պատճառէր քիւրտերուն, եւ այդ պատճառով ալ Մահմէտ Եունուս իր ամենավստահելի երկու ֆետայիներուն պաշտօն տուած էր սպաննել զայն։

Թուրք զինուորներ կը կապեն Ապօն եւ Ամօն եւ կը տանին Հարիւրապետին, որու մօտ կը գտնուէր Ապտուրրահմանը։ Երկու քիւրտ հերոսները չդիմացակաղ մգկիթի մը մէջ կը դրուին, հետեւեալ օր քաղաք փոխադրուելու եւ մեռցուելու համար։ Հարիւրապետը, Ապտուրրահմանը, չորս զինուորներ եւ երկու քիւրտեր միատեղ մգկիթին մէջ կը պառկին։ Երբ բոլորն ալ կը քնանան, Ապօն կ'արթննայ եւ կը յաջողի քակել իր ձեռքի կապերը եւ առանց արթնցնելու գրաւելէ վերջ Հարիւրապետին բարձին տակէն մավզերը, կուգայ եւ կը քակէ Ամօին ալ ձեռքերը։ Ամօն եւս կը յաջողի Ապտուրրահմանի գէնքը գրաւել եւ երկու ֆետայիները միաժամանակ կը կրակեն եւ կը մեռցնեն Հարիւրապետ, Ապտուրրահմանը։ Վերջը կարգը կուգայ զինուորներուն, գանոնք եւս սպաննելէ վերջ Ապօ եւ Ամօ կը յաջողին փախչիլ եւ այժմ կը գտնուին ապահով տեղ։

(Ազդակ, 12 Մայիս)

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԱՒԵՐՆԵՐԸ

Մէկ տարուան մէջ, մեծ ցընցումներու երկար շարք մը արձանագրուեցաւ։ Երկիրը շարժեցաւ Փոքր Ասիոյ, Պաղեստինի, Հրիմի, Իտալիոյ մէջ եւ վերջերս ալ՝ Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի մէջ։ Այս վերջին երկուքը, կատարեալ աղէտի երեւոյթն առին, մանաւանդ, Պուլկարիոյ շարժը։

Երկու ցնցումներու պատճառած նիւթական վնասը կը գնահատի ժամաւորապէս կէս միլիառ ֆրանք։ Բարեբախտաբար ցնցումներէն մէկը պատահեցաւ լոյս աչքով, առտուան 11ին, միւսը իրիկուան դէմ, ժամը 9ին, այնպէս որ ժողովուրդը կրցաւ փրկուելու ժամանակ ունենալ։ Աղէտին նիւթական վնասներուն հետ բազատաբար, անձի կորուստը շատ մեծ չէ. ըստ պաշտօնական թիւերու, 103 մեռեալ եւ 700 վիրաւոր։

Պ՞տք է հետեւցնել թէ ցնցումները աւելի յաճախադէպ դարձած են։ Վերջին կէս դարու վիճակագրութիւնը կը փարատէ այդ մասին ամէն վախ։ Որովհետեւ, 19րդ. դարավերջի իւրաքանչիւր տարին, արձանագրած է միջին 3—9 ցնցում։ Բայց եթէ կը կրենք այն տպաւորութիւնը թէ՝ ցնցումները մեր օրերուն մէջ աւելի յաճախադէպ են, պատճառը այն է, որ այս տարի աղէտը պատահեցաւ երկրագունտի յարաբերաբար սահմանափակ մէկ շրջանին վրայ։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

(Մասնաւոր Թղթակցութիւն)

«La Tribuna» *Իտալիոյ պետութեան կիսապաշտօն օրկանը կը գրէ, «Ժամանակակից Իտալիան հայ քաղաքագէտի մը տեսակէտով» խորագրին տակ.*

— *Ամերիկա հրատարակուող «Հայրենիք» անունով հայկական թերթի մը մէջ, հայ նախկին խորհրդարանի նախագահ եւ այժմ Փարիզի Հայ Պատուիրակութեան պետ Պ. Ա. Ահարոնեան, եօթը երկար յօդուածներ կը գրէ «Ժամանակակից Իտալիան» խորագրին տակ, պարզելով մասնաւորապէս ֆաշիստական Իտալիոյ դիմագիծը։*

«Ան որ Իտալիա գտնուած է նախապատերազմեան շրջանին, կ'ըսէ Ահարոնեան, եւ այսօր կը վերադառնայ, կը նշմարէ անմիջապէս խոր փոփոխութիւն մը քաղաքական սովորութենանց եւ ազգային մտայնութեան մէջ առհասարակ։ Այսօրուան Իտալիան պատմութեան հսկայ երեւոյթն մըն է։ Ամբողջ երկիրը, ամբողջ ազգը քալարի եւ համարձակ լծուած է անխոնջ աշխատանքի։

Եւ դառնալով ֆաշիսմին «որուն միայն կը պարտի այս ընկերային վերակազմութիւնը», հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ.

«Սխալ է կարծել որ ֆաշիսմը միայն համախոհ կուսակցութեան հաւաքարուածը եղած է։ Ֆաշիսմը եղած է հակազդեցութիւնը իր ինքնաստրութեան մէջ վիրաւորուած ազգային հպարտութեան։ Ան եղած է ըմբոստացումը փարլամէնթարիսմի փտած մեքենային դէմ, հին աւանդութեանց եւ քաղաքական կերպերու դատապարտումը։ Եւ մասնաւորապէս ան ազգի մը հուժկու ուժն է որ կ'ուզէ իր արժանի տեղը գրաւել մեծ պետութեանց շարքին»։

Ու բաղդատելով իր դատողութիւնը «Մուսոլինիի հատու ճառերու մէջ ըրած յայտարարութեանց հետ», յօդուածագիրը կը շարունակէ.— «Իր արդար իրաւունքներէն զրկուած ըլլալու դառն դիտակցութիւնը, որ ամէն Իտալացիի մէջ կը գտնուի, աւելի կը զօրանայ, երբ նկատուի բնակչութեան յարաճուն յաւելումը։ Յաւիտեան դէպ, Նոր Իտալիան իր զաւակները չուզեր չորս հովին նետել ուրիշ ազգերը ուժեղացնելու համար։ Ով որ ասորմէջ խաղադութեան դէմդաւադրութիւն մը կը տեսնէ, չարաչար կը սխալի»։

Վերջապէս հայրենասէրը եւ քաղաքագէտը չի կրնար չվերյիշել իտալական նախորդ վարիչներու քաղաքական ուղղութիւնը, մանաւորապէս Նիթթիի, այն տխուր հետեւանքներուն համար զորս ունեցաւ այդ քաղաքականութիւնը վերականգնող հայ ժողովուրդին համար։ Ահարոնեան խստօրէն կը քննադատէ Նիթթիի արեւելեան քաղաքականութիւնը, «որ մինչեւ այսօր կը մնայ մութ, թէեւ կը ջանան բացատրութիւնը գտնել ապիկար Սֆորցայի անձնական հակումներուն մէջ»։

Ս.

Միլան

ԼՈՆՏՈՆ-ՊԱՂՏԱՏ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԻԾ

Պոլիս հրատարակուող իտալերէն «Մէսաճէրօ տէյլի Իթալիանի» թերթը կը գրէ թէ անգլեւիտալական զրամատիրական մեծ խմբակ մը Իտալիոյ եւ Պալքաններու ճամբով մինչեւ Պաղտատ երկաթուղագիծ մը հաստատելու ձեռնարկներ կը կատարէ։

Ծրագրուած երկաթուղագիծը Անգլիայէն պիտի երկարի մինչեւ Իտալիոյ Պարի քաղաքը, ուրկէ շոգենաւերով պիտի փոխադրուին Ալպանիոյ Տուրացցօ նաւահանգիստը։ Երկաթուղին այս քաղաքէն պիտի երկարի Սելանիկ եւ անկէ մինչեւ Պոլիս։ Շոգենկատքերը պատեղ պիտի անցնին Վռոսիրի տակ շինուած փապուղիէ մը եւ Անատոլուի գծին վրայէն մինչեւ Պաղտատ պիտի երթան։

Նոր գիծով Հոմ-Պոլիս միջոցը 48 եւ Լոնտոն-Պոլիս միջոցն ալ 24 ժամ պիտի կրճատուի։

ՀԱՅԿԱԲԱՆԱԿԱՆ

Revue des Etudes Arméniennes*ի վերջին պրակին մէջ (հատոր Է, պրակ 2 — 1927) պրոֆէսօր Մ էյեէ 2դրախօսական յօդուած ունի, մէկը գերմանացի երրտասարդ լեզուաբան* Gerhard Deetersի Armenisch und Sudkaukasisch *գրքին եւ միւսը՝ Հր. Աճառեանի վերջին երեք գրքոյկներուն վրայ.—*

1.— Հայերէն բառեր հին մատենագրութեան մէջ, հատոր Բ. վենետիկ 1926, 299 էջ։

2.— Ձեռագրական արբագրութիւններ հայ ժառանգաւորների մէջ — երեւան, 1926, 84 էջ։

3.— Քննութիւն Նոր-Նախիջեւանի բարբառի, երեւան, 1925, 464 էջ։

Հրաչեայ Աճառեանի հատոր, որ իր աշակերտն է, պրոֆէսօր Մէյեէ կը գրէ թէ անոր գործունէութիւնը գերբնական է պարզապէս. բայց իր հոյակապ Ստուգաբանական բառարանէն, որու պատրաստութիւնը վեր է արդէն սովորական մարդու մը աշխատանքի կարողութենէն, և որուն նմանը հրատարակուած չէ տակաւին աշխարհի ոչ մի լեզուով, նա կը հրատարակէ երեք նոր երկասիրութիւններ որոնք արդիւնքն են անձնական քրտնաջան հետազօտութեանց. այս երկերը ցոյց կուտան թէ ինչ աղբիւրներու եւ խուզարկութեանց արդիւնք են Աճառեանի բառարանին հաստատուն հիմերը։

Առաջին գիրքը կը պարունակէ նորագիւտ ձեռագրերու մէջ գործածուած եւ կամ հիներու մէջ գոյութիւն ունեցող, բայց ուշադրութենէ վրիպած նոր հայերէն բառեր, որոնք ոչ մէկ հայերէն բառարանի մէջ կը գտնուին։ Այս գիրքը տեսակ մը յաւելուած է հայերէն բառարաններու եւ կը պարունակէ հետազբական բացատրութիւններ։ Այս նոր բառերը ապահովաբար հին են եւ վաւերական. այսպէս 261րդ էջին մէջ կը լիշէ ոմնիկ բառը, որ կը գտնուի Յովհ. Ոսկեբերանի Թարգմանութեան մը մէջ յուշկապարիկ բառին քով, իշացուլ նշանակութեամբ.6րդ էջին մէջ կայ կոզպետ բառը իբր արհեստապետ եւալլն եւալլն։ Այս նոր բառերէն շատերը կը բացատրեն բառական շատ մը թերիներ. այսպէս, օրինակ՝ մինչեւ հիմա չունէինք կտրել բառի բայանուն, այսինքն կտրել գործողութիւնը նշանակող գոյականը. Աճառեան էջ 7ի մէջ կը մատնանշէ կտուր բառը։ Կան նաեւ միջնադարեան նոր բառեր, ինչպէս հարիրել, ազտիճ (իրաներէն azatih) *եւլն.։*

Գալով Դէէտէրսի, Մէյեէ կ'ըսէ թէ երկար ժամանակներէ ի վեր հրատարակուած չէր այդչափ խնամեալ մեթոտով պատրաստուած եւ օգտակար հատոր մը հայկական լեզուաբանութեան մասին։ Այս եւս երիտասարդ գիտունին առաջին փորձերը կը խոստանան ապագայի մեծ յոյսեր, ինչպէս հայկական նորնպէս եւ կովկասեան միւս լեզուներու մասին։ Ամբողջ գիրքը գրուած է խոհեմութեամբ, տրամաբանութեամբ եւ հմտութեամբ. (Leipzig 1927 — in 8o 114 էջ)։

Դէէտէրս կը զբաղի այն հարցով թէ ի՛նչու հայ լեզուն որ հնդկաեւրոպական ճիւղին կը պատկանի, այնչափ շատ հեռացած է իր քոյր լեզուներէն, վերիվայր շրջելով հնդկաեւրոպական միւս լեզուներու շատ մը ձեւերն ու կանոնները։

Պատճառը պարզ է. հայերէնն այն ձեւով որով կը ճանչնանք Ե. Դարու մատենագրութեամբ, բնիկներու իսկական լեզուն չէր, այլ ներմուծուած՝ հնդկաեւրոպական ժողովուրդի մը (Արմէններու) արշաւանքով, Ք.ա. իբր 7-800 տարի առաջ. այդ ժամանակ Հայաստան կը բնակէին Ուրարտացիները, որոնց լեզուն ոչ սորերէն էր եւ ոչ հայերէն, ինչպէս ցոյց տալ կը թուին վանեան բեւեռագրերը։ Արմէնները իբր յաղթական կազմեցին բնականաբար ազնուապետական դասակարգը եւ ժողովրդական զանգուածը հետզհետէ միայն փոխեց իր լեզուն, որ այսպիսով թառնուրդ մը եղաւ նախահայերէնի (ուրարտերէնի) եւ նորադուտ հնդկաեւրոպական Արմէներէնի։

Հայերէնի հնդկաեւրոպական ծագումը բացայայտ է ըստ Հիւբշմանի, Պեզերսընի, Աճառեանի, Մէյեէի եւլն. հետազօտութեանց։ Շատ մը հայեցակէտերով, հայերէնը յունարէնին հետ աւելի կը համաձայնի քան ուրիշ ո եւ է հնդկաեւրոպական լեզու. օրինակ մի՛ բացասականը որ նոյնն է յունարէնի եւ հնդկա-իրանեան լեզուներու մէջ։ Այսուհանդերձ, հինգերորդ դարուն արդէն, այսինքն Արմէններու գալչն մօտ 12 դար յետոյ, հայերէն բառերու ձեւերը կը տարբերին հնդկաեւրոպական տիպարէն. օրինակ՝ հականակ անունց, հայերէն գոյականներու ուղղական ու հայցական հոլովները միեւնոյնն են, ինչ որ բոլորովին կը տարբերի նախնական ձեւէն։ Ժ. դարէն սկսեալ յոգնակիի հին նշանը ք կը կորսուի եւ անոր տեղ կը բռնէ նախապէս հաւաքական իմաստ ունեցող եր մասնիկը։

Դէէտէրս բնաւ նկատի չառներ Հիւսիսային Կովկասի լեզուները, թէեւ կ'ընդունի թէ նախահայերէնը ապահովաբար կապակցութիւններ ունէր անոնց հետ։ Ան միայն վրացերէնի հետ կը բաղդատէ հայերէնը որ հաւաքաբար կովկասեան է եւ կ'ըսէ թէ դժբախտաբար ցարդ պատրաստուած չէ բաղդատական քերականութիւն մը հիւսիսային Կովկասի բոլոր բարբառներու, որոնք իրարմէ այնչափ կը տարբերին եւ տուեալներ չկան ուսումնասիրելու այն ազդեցութիւնն որ իբր երկու հազար տարի առաջ այդ լեզուներու հին ձեւերը կրցած են գործել հայերէնին վրայ, քանի որ ասոնց հին ձեւերէն ոչ մէկ հետք մնացած է այսօր։

Պրոֆ. Մառ կը խորհի թէ Կովկասեան լեզուները— զորս կը կոչէ յաբեթական— կապ ունին Բասկերէնի (Տարաւարին Ֆրանսայի եւ հիւսիսային Սպանիոյ մէջ՝ Պիւրէնեան լեռներու երկու կողերուն վրայ բնակող ժողովուրդ մը) հետ, բայց ցայժմ ոեւէ համեմատական քերականութիւն չհրատարակեց այդ ուղղութեամբ, որով խնդիրը կը մնայ ենթադրական վիճակի մէջ եւ այդ պատճառով ալ նկատի առնուած չէ Դէէտէրսի կողմէ։

Հայերէնի համար խնդիրը կը տարբերի. դասական լեզուով ահագին մատենագրութիւն մը կայ, զոր կարելի է օգտակար կերպով բաղդատել այժմեան կենդանի դաւառաբարբառներու հետ եւ իրական հետեւանքներու յանգիլ։ Դէէտէրս ծանօթ է արդէն գոյութիւն ունեցող աշխատութեանց եւ անոնցմէ օգուտ կը քաղէ հմուտ քննադատութիւններով, որոնց ամէնքն ալ վստահութիւն կը ներշնչեն։

Շատ մանաւանդ օրէն կը բաղդատէ հայերէնի նմանութիւնները եւ անհամաձայնութիւնները վրացերէնի հետ։ Կը հաստատէ օրինակ, թէ երկու լեզուներուն մէջ ալ ածականի եւ գոյականի համաձայնութիւն չկայ այժմ, մինչդեռ դասական հայերէնի մէջ ածականը յաճախ կը համաձայնէր գոյականին։ Այսպէս հայերէնը հետզհետէ բնազդօրէն արտայայտեց իրմէ օտար—Արմէններու—միջոցաւներաձուած շատ մը բառեր ու ձեւեր, եւ մօտեցաւ իր նախնական լեզուին, որ ոչինչ ունէր հնդկաեւրոպական, այլ կը պատկանէր անդրկովկասեան բարբառներու ընտանիքին։

Դէէտէրս կողմակից չէ Պրոֆ. Մառի ենթադրութեանց եւ կը խորհի թէ առանց հնդկաեւրոպական լեզուներու հմտութեան, կարելի չէ մօտենալ հայերէնի ուսումնասիրութեան։ Երբ հիւսիսային եւ հարաւային կովկասեան լեզուներու համեմատական քերականութիւն մը պատրաստուի յառաջիկայ Դէէտէրսի գործը կրնայ լրացուելի պիտի ըլլայ ամբողջական բացատրել հայերէնը կարեւոր տարրերու հնդկաեւրոպական եւ յաբեթական պակցութիւնն ու առաջադրութիւնը։

Մ. Ե.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

ՀԱՅ ՆԿԱՐՉՈՒՀԻ ՄԸ

Վիրակի օր փակուեցաւ նկարչական գուգահանդէս մը, որ համախմբեր 13րդ Թաղական Թեան շէնքին տօնական սրահին մէջ, նոյն Թաղին մէջ բնակող նկարիչներուն եւ արձանագործուն արտադրութիւնները։

Մեծ ապօներու այս երկրին, այդ Թաղային ապակրոնացման փորձը չպիտի կրնայ անշուշտ մեծ բազմութիւն մը հրապուրել։

Եթէ քանակի կողմէն գուգահանդէսը ճոխ էր — իւրաքանչիւր նկարիչ 5-6 գործ — նոյն ճանաչափը կարելի չպիտի գործածել որակին մասին։

Իսկ ինչ որ հետաքրքրութիւն կը գարձնէր մեզ այդ գուգադրութիւնը, հոն, հայ մանկավարժական արուեստագիտուհիի մը մասնակցութիւնն էր։

Օր. Վարդուհի Թամիրեան արդարեւ ցուցադրած էր հինգ նկար, որոնք շրջապատի միջոցներուն մէջէն կը գծուին իրենց գագաւումի նրբութեամբ եւ ներդաշնակութեամբ, արհեստավարժ եւ ինքնավստահ շեշտով, արտայայտած ճշմարիտ արուեստագէտի խառնուած քով։

Օր. Թամիրեանցի աչքերը կը գտնեն՝ լեռնային տեսարանի մը կամ քանի մը ծաղիկներու կազմած ներդաշնակութեան մէջ միակն եւ շատ գրաւիչ նօթ մը որ կը պարտադրէ երազել։

Գունագէտի (coloriste) բացայայտ կարողութիւն մը կը յայտնուի իր փոքր նկարներուն մէջ, որոնց նիւթերը՝ թէեւ համեստ՝ վրձինուած են վարժ ձեռքով մը, եւ ձեւ ու ժարմին առած արուեստագէտ հոգիի մը շունչով։

Կառավարութիւնը ուրիշ քանի մը նկարներու հետ նաեւ գնած է հայ արուեստագիտուհիին մէկ գործը։

Նկարը կը ներկայացնէ երկու պատրիկներ, բաժակի մը շուրջ ծաղկեփունջ մը, եւլն. սեղանի մը վրայ դրուած։

Հաճելի եւ ներդաշնակ գործ մը, յաջողապէս վրձինուած, որուն համար պէտք է շնորհաւորել հայ արուեստագիտուհին։

ՀՐ. ԱԼԵՔՍԱՆԴ

Ս. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ ՅՕԲԵԼԵԱՆ

Պոլսոյ Կեդր. վարժարանի ուսուցչութիւնը որոշած է տօնել ծանօթ ուսուցիչ եւ թրքագէտ Պ. Մտեփան Կուրտիկեանի յոբելեանը։

Պ. Ս. Կուրտիկեան աւելի քան 43 տարի դասախօսած է հայ վարժարաններու մէջ։ Ունի եւ սիրտ հատցնելով։ Եւ դասախօսած է հեղինակութեամբ որ բոլորին կողմէ ընդունուած է իբր անվիճելի։ Միայն նկատի առնելով իր պաշտօնավարութեան արդէն պատկառելի կեանքն է.— 37 տարի՛։

Առաջնակարգ մասնագէտ թուրքերէնի, պարսկերէնի եւ արաբերէնի։ Գրած է պարսկերէն գեղեցիկ բանաստեղծութիւններ, որոնք լոյս չեն տեսած։

Պարսիկ գեսպաններ եւ դիւանագէտներ, որոնք առիթ ունեցած են ծանօթանալու, միշտ զմայլանքով խօսած են իր լեզուական հմտութեան մասին։

Պ. Ս. Կուրտիկեան օգտակար գործունէութիւն ունեցած է նաեւ հանրային գործերու մէջ, իբրեւ Ուսումն. Խորհուրդի անդամ, տնտեսական, վարչութեան դամ, եւլն.։

„ԿԱՐՄԻՐ ՍՈՒՆԻ“

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՇԽՈՒՆԱՐԸ

Հոդվածագիրը ներկայացնում է Կարմիր Սունի հայկական վաշխունարի պատմությունը, նրա կազմակերպական կառուցվածքը, գործունեության ուղղությունները, ինչպես նաև ներկայիս խնդիրները։ Հեղինակը ընդգծում է, որ վաշխունարը ոչ միայն բարեգործական, այլև կրթական և մշակութային կենտրոն է եղել հատկապես գյուղական շրջաններում։ Նշվում են նաև այն դժվարությունները, որոնց հանդիպել են կազմակերպության աշխատակիցները։

Ա. Մելքոնյան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ

Ա. Ղազարյանի հոդվածում քննարկվում է Հայկական տարածքում գործող տնտեսական կազմակերպությունների գործունեության առանձնահատկությունները։ Հեղինակը վերլուծում է տարածաշրջանի տնտեսական ներուժը, ներդրումային հնարավորությունները և առևտրային կապերի զարգացման հեռանկարները։

Ա. Ղազարյան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԸ

Հոդվածում ներկայացվում է Հայկական տարածքի տնտեսական կյանքի ընդհանուր պատկերը, նրա հիմնական ճյուղերը, արդյունաբերության, գյուղատնտեսության և առևտրի զարգացման միտումները։ Հեղինակը անդրադառնում է նաև տարածաշրջանի տնտեսական զարգացման հեռանկարներին։

Ա. Հարություն

Թուրքիա վարկը կը կորնչէ միջազգային հրապարակին վրայ։

«Տէյլի Նիուզ» այս առթիւ կը գրէ թէ Լօզանի դաշնագրէն ի վեր Թուրք կառավարութիւնը բազմապատկած է իր խաղերը, ու խորհուրդ կուտայ չխաբուիլ այս նոր խաղէն, այլապէս ետեւէն ուրիշ խաղեր պիտի հանէ։ Նոյն ոճով կ'արտայայտուի նաեւ «Ֆինէնշըլ Թայմզ»։

Գերմանիոյ ընտրութենէն ետք

Երէկ հրատարակեցինք գերման ընտրութեանց արդիւնքը։ Վերջին պաշտօնական զեկոյցները կը հաստատեն ընկերվարականներու մեծ յաղթանակը։ 1924ին անոնք ունէին 131 երեսփոխան, նոր Ռայխսթակին մէջ ունին 152։ Ինը աթոռ կը շահին համաձնավարները՝ (45ի տեղ 54)։ Այս երկու ձախակողմեան կուսակցութիւնները մեծամասնութիւն չեն կազմեր անշուշտ Ռայխդարանին մէջ, սակայն իրենց ձայնը մեծ կշիռ կ'ունենայ։

Ձախ-ձախիչ պարտութիւն կրած են ազգայնականները, 1924ի 111ին տեղ այժմ ունին 73 աթոռ միայն, կորուստ՝ 38 աթոռ։ Եօթնեակ աթոռ կորնչուցած են կեդրոնի (այժմ 62), ժողովրդական (44) եւ ոամկավար (25) կուսակցութիւնները։ Տնտեսական խմբակը շահած է 12 աթոռ (23)։

Ինչպէս գրած էինք, 31 տարբեր ցանկեր կը ներկայանային ընտրողներուն՝ 31 տարբեր խմբակցութեանց կողմէ։ Ասոնցմէ միայն 12ն է որ կարեւոր թիւով երեսփոխաններ ղրկեցին Ռայխսթակ։

Ֆրանսերէն թերթերը գոհ են այս արդիւնքէն եւ յոյս կը յայտնեն թէ ազգայնականներու պարտութիւնով ֆրանքեւ գերման բարեկամութիւնը աւելի եւս պիտի ամրապնդուի և Լոքառնոյի քաղաքականութիւնը հիմ պիտի բռնէ։ Գոհ են մանաւանդ անոր համար որ հանրապետական սկզբունքները կը յաղթեն Գերմանիոյ մէջ, որով ապագան աւելի փայլուն է։ Լոքառնոյի կողմակից երեսփոխաններու ընդհանուր թիւն է 324, ազգայնականներունը՝ 103, համայնավարներունը՝ 54։ Փրուսիոյ Լանտթակին մէջ եւս ընկերվարականները կարեւոր յաղթանակ մը տարին։

Այս արդիւնքէն յետոյ կը կարծուի թէ վարչապետ Մարքս դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ նախագահ Հինտէնպուրկի եւ միացեալ նոր կառավարութիւն մը պիտի կազմուի՝ վարչապետութեամբ ընկերվարականի մը՝ Օթթօ Պրաունն կամ Հէրման Միւլլէր։

Նոր Ռայխսթակին բացումը պիտի կատարուի Յունիս 10ին կամ 15ին։

Կացութիւնը Չինաստանի մէջ

Փեքինէն կը հաղորդեն թէ Յինան-Ֆուի մէջ տեղի ունեցած վերջին չինեւճափոն ճակատամարտի մը ընթացքին սպաննուած են 3000 Չինացիներ։ Ճափոնցիները կ'ամբաստանեն Յինան-Ֆուի պաշտպանողական գիծերը, իսկ ազգայնականները կը ծրագրեն նոր յարձակումով մը վերագրաւել զայն։ Ճափոնական պահանջները ընդունուած չըլլալով, դէպի հիւսիս յառաջացող ազգայնական զինուորները ստիպուած են իրենց ճամբան երկարել՝ փոխանակ Յինան-Ֆուէն անցնելու։

Կ'իմանայ թէ հիւսիսային բանակներու վերին հրամանատար մարշալ Ճան-Զօ-Լին վճռած է վերջնապէս լքել դիրքերը։

Ատոր փոխարէն, ամբողջ Չինաստանը կառավարելու համար պիտի կազմուի եռապետութիւն մը, որուն մաս պիտի կազմեն Թուանկ-Շի-ժուի, իբրեւ Հանրապետութեան նախագահ, մարշալ Ֆէնկ-Եու-Հսիանկ՝ իբրեւ քաղաքական վարիչ եւ զօրավար Ճանկ-Քայ-Շէք՝ իբրեւ զինուորական վարիչ։ Ազգայնականները քանի մը օր առաջ շոգենաւ մը լեցուն ռազմանիւթ ստացան Գերմանիայէն։

Նախագահ Քուլիճ առանց պատասխանի թողուց Նանքինի կառավարութեան դիմումը՝ միջամտելու համար չինեւճափոն վէճին։ Միւս կողմէ, Նանքինի ամերիկեան հիւպատոսը ազդարարեց ազգայնականներուն, որ փեքինի եւ Թիէնցինի գրաւման պարագային կարգապահ զինուորներ ղրկեն յիշեալ քաղաքները, այլապէս ամերիկեան զինուորները պատրաստ պիտի ըլլան իրենց քաղաքացիները պաշտպանելու։

Թուրք գեղձուարուհիներ դատապարտուած

Ինչպէս յայտնի է, վերջերս Թուրքիոյ մէջ երեւան հանուած բազմաթիւ գեղձուհիներու շարքին, կարեւոր տեղ մը կը գրաւէը նաեւ Ազգային Մեծ ժողովի անուանկին կողոպտուիլը։ Ծանր պատիժներու դատարանին առջեւ վերջացաւ այս խնդրին դատավարութիւնը եւ ամբաստանեալները դատապարտուեցան հետեւեալ կերպով.—

Գլխաւոր յանցաւորը՝ արկղակալ Հաճի Մէհմէտ Ալի պէյ դատապարտուեցաւ 5 տարի ծանր բանտարկութեան, 93,751 տուգանքի եւ իւրացուցած 3900 ոսկիին հատուցման։ Եթէ չկարենայ վճարել այս գումարները, 1 տարի 6 ամիս բանտարկութիւն պիտի կրէ ու այլ եւս բնաւ պետական ծառայութեան մէջ չպիտի զործածուի։ Հակակշռի պաշտօնեայ Էմին պէյ դատապարտուեցաւ 2 տարի 7 ամիս 15 օր ծանր բանտարկութեան, 800 ոսկի տուգանքի վճարման եւ եթէ չկարենայ հատուցանել, 1 տարի 6 ամիս բանտարկութեան, առժամեայ կերպով հանրային ծառայութենէ զադարման, մշտնջենապէս կառավարական պաշտօններէ եւ հանգստեան թոշակի իրաւունքներէ զրկման։ Հաշուակալ Նէճմէտտին՝ 60 ոսկի ծանր տուգանքի վճարման, եթէ չկարենայ վճարել 60 օր բանտարկութեան եւ 93,000 ոսկիի մէկ երրորդի հատուցման։ Ճէպէլը Պէրէքէթի երեսփոխան Ալի Րիզա պէյ 2 տարի 6 ամիս ծանր բանտարկութեան, 46,000 ոսկի տուգանքի վճարման, իւրացուցած 93,000 ոսկիի մէկ երրորդին հատուցման։ Եթէ չկարենայ վճարել, 1 տարի 6 ամիս պիտի բանտարկուի։ Ալի Րիզա պէյի երեսփոխանութիւնը չնչուեցաւ։

Յունաստանի խաղաղական կացութիւնը

Ա֊ԹԷնքէն կը հեռագրեն.— Հակավենիզէլոսեան թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը հրաժարելու ոեւէ պատճառ չունի, քանի որ վէնիզէլոսի եւ Քաֆանտարիսի միջեւ ծագած վէճը կուսակցական ներքին խնդիր մըն է եւ երբեք կապ չունի կառավարութեան հետ։

Վէնիզէլոսեան թերթերը մեծ գովեստով կը խօսին Քաֆանտարիսի վրայ եւ կոչ կ'ընեն անոր հայրենասիրութեան՝ որպէս զի չհրաժարի եւ շարունակէ գործադրել կառավարական ծրագիրը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՓԱՐԻԶ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին «փլեթի ժուռնալ»ի սրահը 21 Rue Cadet, Paris (9e). *Մէթրօ* Cadet.

Կը նախագահէ՝ ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Mr. JUSTIN GAUDARD, ծերակուտական, նախկին նախարար։ Mr. KRAFFT - BONNARD, նախագահ Հայասէրներու Միջազգային Դաշնակցութեան, եւ *ՀՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ*։

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ օրիորդներ՝ Հ. ԱԻՆԱՄԵԱՆ, Ա. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Պ.Պ. Ն. ՂՈՒԿԱՍՈՑ և Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ։

Ֆրանսական զինուորական մեծ նուագախումբ մը (բաղկացած 50 հոգիէ) կը նուագէ Հայկական եւ եւրոպական եղանակներ։

Հայ Արիները կը հսկեն կարգապահութեան։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Պուա Քոլոնպ.— *Այս կիրակի ժամը 2.20ին, թաղապետական սրահը* Rue des Halles։

Կը խօսին՝ ՀՆԿԵՐՆԵՐ Շ. ՄԻՄԱՔԵԱՆ և Հ. ԳՆԴՈՒՆԻ։

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.ին, 333 Ave. du Prado կարտէն փառք

Կը խօսի՝ ՀՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Լիոն.— *26 Մայիսին, Կը խօսին՝ Հնկերներ՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Վիէն.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ։ Կը խօսի՝ Հնկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Ցէսին.— *Այս կիրակի։ Կը խօսին՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Փոն տը Շէրիւ.— *28 Մայիս։ Կը խօսին՝ Հնկերներ՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ եւ ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Պէլֆոռ, *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Հէրիքուռ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։*

Փոն տ'Ըսկնա.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԱՇՈՏ։*

Փրիվա. *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԱՇՈՏ։*

Վալանս.— *Այս Շաբաթ Սինէմա Սէն Լու։ Կը խօսին՝ Հնկերներ ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։*

Պոլէն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։*

Փուգէն.— *28 Մայիս, Կը խօսի՝ Հնկ. Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։*

Լանսեյ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։*

Նիս.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Փուժէ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Կարտան.— *28 Մայիս Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։ Երգ, ֆանֆառ, արտասանութիւն, խնջոյք։*

Սէն-Շամօն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Սէն Էթիէն.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Ճոխ յայտագիր։*

Պօւտօ.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ֆիւմել.— *29 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Գասթել Սարազէն.— *30 Մայիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ցէքազվիլ.— *2 Յունիս։ Կը խօսի՝ Հնկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Այս Շբ. գիշեր ժամը 8.45ին, Սոսիէթէ Մաւանթի սրահը
8 Rue Danton, *Մէթրօ՝ Օտէոն*

Մասնակցութեամբ Կովկ. Պետ. Թատրոնի դերասանուհիներ Տիկ. Տիկ. Դուրեան-Ադմէնեանի, Աստղիկի եւ Լ. Երամեանի։

ՊԷՊՕ ԵՒ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԴԵԲԻՒ (Զաւեշտ)

ԳԻՆ՝ 25, 20, 15, 10 և 7.50, ԲԱՑԻ ՊԱՏՈՒՀՈՅ ՏՈՄՍԵՐԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ
ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՉՈՀԵՐԻՆ

Մէօտոնի ֆանգանակութիւնը.

Բ. Մ. Չաքրեան 25, Զ. Չաքճեան 25, Ե. Էվրէնեան 20, Յ. Մարրաճեան, Յ. Ճրըգեան, G. Papazian, G. Dirassouian, Artinian Artin 10ական, A. Baladian 30, G. Dèmirdjian 10, Գ. Փարատեան 10, Մ. Պալիմեան 25, Տ. Ռ. Պալիմեան 10, Յ. Գալանճեան 10, Յ. Օտեան 15 ֆրանք։ Գումար 230 ֆրանք։

Մ. Տօրումեան 10, Տիկ. Ա. Տօրումեան 5, Տիկ. Մ. Մանկեան 5, Յ. Պէնլեան 10, Տիկ. Կ. Պէնլեան, Հ. Պէնլեան, Մ. Տօրումեան 5ական, Գ. Վարդանեան 10, Ա. Ալէքսանեան 10, Ե. Էլմաեան 5 ֆրանք։ Գումար 70 ֆրանք։

(Տես «ցառաջ» 22 Մայիս)։

Հ. Ց. Դ. Վիվիէի Ա֊դրանիկ խումբին ֆանգանակութիւնը.—

Վ. Տիւրկէրեան 20, Տիկ. Կ. Տիւրկէրեան 5, Վ. Թումասեան 20, Վ. Մարգարեան 20, Հ. Մարգարեան 5, Վ. Մարգարեան 10, Խ. Անդունեան 20, Ա. Անդունեան 10, Դ. Թէֆիրեան 20, Ե. Խաչատուրեան 10, Մ. Դաւիթեան 10, Տ. Դաւիթեան 5, Դ. Դաւիթեան 2 ֆր.։ Գումար 157 ֆրանք։

(Տես «ցառաջ» 20 Մայիս)։

Պուա-ֆոլոնպ Ա֊իէդի ֆանգանակութիւնը.—

Տիկ. Վ. Տօնէլեան 100, Գուլումճեան 50, Ա. Գասապեան 30, Գ. Յովհաննէսեան, Օր. Մ. Պօյաճեան, Մ. Գազանճեան, Ա. Յովհաննէսեան, Կ. Գասպարեան, Լ. Պեհէլեան, Անն 25ական, Գ. Մելքոնեան, Խ. Գասպարեան, Գ. Գասպարեան, Գ. Գուլումճեան, Ա. Սեաէֆեան, Ե. Տօնէլեան, Հ. Յակոբեան, Մ. Երզեան 20ական, Բ. Վարդանեան, Յ. Հնտիկեան, Զ. Գարիպեան, Վ. Կէվշէնեան 15ական, Փոքրիկն Գ. Յիսաեան, Միս. Բիէր, Յ. Դանիէլեան, Հ. Սէֆէրեան, Կ. Զարուկեան, Անն Կ...ա, Մ. Իմեան, Մ. Եագըճեան, Մ. Թօրոսկեան, Հ. Յակոբեան, Կ. Հալաճեան, Ն. Մաթոսեան, Ե. Պապիկեան, Ա. Ճերմակեան, Յ. Աբելեան, Պ. Ադամեան, Շ. Վրացեան, Մ. Ղարիպեան, Ֆ. Շէրիքճեան, Գ. Երամեան, Տիկ. Պաիկեան, Միսիկճեան ընտանիք, Պր. Զատիկեան, Պ. Մանուկեան, Տիկ. Սարգիսեան, Մ. Մկրտիչեան, Ա. Առաքէլեան 10ական, Մ. Մատոեան, Ա. Տատճեան, Յ. Դաւիթեան, Ա. Մ. Վարդանեան, Լ. Գասապեան, Ա. Պ. Նազարեան, Ա. Գուրեան, Լ. Թաշճեան, Օ. Գասպարեան, Կ. Ճամճեան, Ա. Ամիրզանեան, Ա. Սմաճեան, Ա. Յակոբեան, Գ. Էօզպէկեան, Ա. Գալայճեան, Գ. Մելքոնեան, Ն. Օսկիեան, Ա. Սիսակեան, Տիկ. Սէմէրճեան, Յ. Թաթէոսեան, Ա. Մելքոնեան, Զ. Մանուկեան, Կ. Բարսեղեան, Ա. Դանճեան, Վ. Դանճեան, Կ. Սէրվէրեան, Տիկ. Սէրպուտարեան, Կ. Թոմպազեան, Բ. Աւետիսեան, Յ. Կարապետեան, Տիկ. Թօփալեան 5ական, Բ. Լաղեան 3, Գ. Պուտուկեան 3, Կ. Սարգիսեան 2, Մ. Կէլիպօլեան 2, Հ. Ճէնտէրճեան 10, Մ. Հապեան 30, Ն. Ն. 5, Jean Bagadourian 10 ֆրանք։ Գումար 1065 ֆրանք։

(Տես «ցառաջ» 22 Մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան հոգեպարակային վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Գրադարան Ընթերցասրահին մէջ։ Նիւթ՝ Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու գործունէութիւնը։ Կը նախագահէ՝ Ընկ. Պ. Հիւսեան, Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

Լիոնի Բրիստափոր խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի երիկուն ժամը 8ին, Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատեւրերով։

Մարսէյլի Ռոստոմ Ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Քեռի խումբի բոլոր ընկերները, վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, Ծանօթ հասցէին։ 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիք։

ՅՕԻՇԱՏԵՍ

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն վաղը՝ Հինգշաբթի, Ֆլորիայի սէջ։ Արման Կոթիկեան կը կարդայ իր ինքնագրութիւնները։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29 04

Կ'ուզուին նուրբ ձեռքով կեղեւներու համար լաւ գործաւորուհիներ նեկայանալ՝ Lippe քոյրերու, Arcades des Champs Elysées, 129 թիւ գրասենեակը։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)
Le Gérant: H. TEURNIER

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ
Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լաւագոյն պայմաններով։
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՖԻԶԿԱԼ-ՎԻՐԱԲԱԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64
Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործ. զութիւն, էլեկտրադարմանում։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակոայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ձերմակ ակոայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրոն 80 ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՕՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՓԼԱՔՆԵՐ ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ 18 ՓՐԱՆՔ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
Ջուտ խաղողէ անարատ օղի (Պօրտօ պատրաստուած), արեւելեան նպարեղէններուն լաւագոյնը, ապուխտ, երշիկ, աղի ձուկեր, յունական ձէթ, ձիթապուղ, էրմիս գծնեբրիներ, Թէյ եավրու, անուշեղէններ եւլն։
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ ՔՈՎ
28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26
Բաց է ամէն օր մինչեւ ժամը 9.30

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ

Բառարան գրպանի Ֆրանսահայ, Մ. Նուպարեան, ձոխ բովանդակութեամբ, կիսլթ. 25 ֆր., լթկզմ. 30, նուէրի համար կակուղ լաթ եւ կաշի 40 եւ 60, իսկական պատմութիւն Հայոց՝ Կ. Բասմաջեան պտկրգրդ., սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Ա. Բ. մաս 40. Բ. մաս 20, Թ. Հայաստանի նոր քարտէսը՝ Կ. Բասմաջեան, Թուղթի վրայ 3, լաթի վրայ 7.50, Հայաստանի հին քարտէսը 3 Ֆր., Անցած օրեր, յուշամատեան Գատրքէօյի գրական երեկոյթներու, վ. Մալէզեան, շքեղ տպագրութիւն, սալօնի միակ գիրքն է 15. Մինաս Չերազի 60ամեայ հանր. գործունէութեան յոբելեան 1865-1925, յօդուածներ, Ճառեր, ուղերձներ եւ նամակներ 10, Գիւղ աշխարհի, պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն՝ վ. Շամբարձումեան 25, Մինաս Չերազ, իր կեանքը եւ գործը իր 60ամեայ յոբելեանին առթիւ 30, գրեց Ա. Ալպոյաճեան, Ազգային խնդիրներ, պատասխան առ Ա. Ալպոյաճեան, Մ. Ջերազ 5, Ատամնաբուժութիւն պտկրգ. Տօք. Մ. Կ. Սրապեան 55, ի՞նչ է սիֆիլիզ, ի՞նչպէս պաշտպանուիլ, ի՞նչպէս դարմանուիլ՝ Տօք. Ֆ. Լ. Գրիգորեան 6 Ֆր.։ l'Amira, Mme Sevadjian, traduit par Macler 20, La Participation des Arméniens à la guerre mondiale par Général Korganoff 15, Clairs-Obscurs d'Italie (poème), Mme I. Minasse 10, Le Soleil d'Automne, (poème), A. Navarian 4 Ֆր.։ Դիմել՝ 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՒՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՄԱՅԻՍ 1928

24 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 655 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՆ ՈՐՋ ՄԸ

Նորէն եւ նորէն ձայն չկայ ժան Կուժոն փողոցի Հոգաբարձուներու Թաքստոցէն։

Անոնք ալ, ինչպէս Բարեգործականի վարիչները, իմաստութիւն կը սեպեն քար լուռիւն պահել, Նեղացուցիչ հարցումներու հանդէպ։

Մանաւանդ երբ հրաւէր կը կարդաք հրապարակաւ, եւ ակնարկ իրողութիւններ մատնանշելով։

Բայց, Նոյնքան իմաստուն չեն իրենց պաշտպան պատուեալներն ու մեծապատիւ մուրացկանները։

Բարեգործականը իրեն ուղղուած հարցումներուն պատասխանելու հոգը թողուց իր երախտաւորեալներուն, բուն բառով՝ համակալար թերթերուն։

Առաջին անգամ, Փարիզի համկավար շաբաթաթերթն էր որ խոստովանեցաւ թէ ինք դրամական նպաստ չստանար, այլ... որոշ թիւով բաժնեգիրներ, իբրեւ քաջալերութիւն, «ի վարձ ծառայութեանց»։

Ցետոյ, բառերը ծամծմելով եւ բացատրութեան ձեւերը ծռելով, Նոյն խոստովանութիւնն ըրաւ Եգիպտոսի «Արեւ»ը. Բարեգործականը վճարած է իր ծանուցումներուն մէկ մասը միայն»։ Ե. Ամերիկայի «Պայքար»ը, որ միայն վեց բաժնեգիրի շնորհ կը վայելէ եղեր, իր յայտարարութեամբ։

Նոյն պատմութիւնը Փարիզի ժամուն պատրաստ գումարի մասին։

Երկու տարիէ ի վեր, մենք հրապարակաւ կը հարցնենք թէ ինչո՞ւ է որ այդ եկեղեցին 700,000 ֆրանք դրամ ունի։ Եւ եթէ այո, ի՞նչ բանի յատկացուած է այդ գումարը։ Կը յիշենք որ, հրապարակային ժողովի մը առեն, որուն կը նախագահէր Պայքարի եպիսկոպոս, յայտնի ռամկավար մը մէկ միլիոն հաշուեց այդ գումարը։

Մենք կանգ առինք միշտ 700,000ին վրայ, բազմապատկեցինք ու սաստկացուցինք հարցումները, մանաւանդ աչքի առնելու ունենալով այլազան կարօտութիւններ եւ առանձնապէս նոր սերունդին այլասերումը։

Ո՛չ մէկ լուսաբանութիւն։

Եւ ահաւասիկ Նորէն օգնութեան կը հասնին «զօլամ»ները։

Փարիզի ռամկավար օրկանը, իր վերջին թիւին մէջ, իրեն յատուկ լրջութեամբ մեկնելով «Յառաջ»ի վերջին շարք մը ծաղրագրականները, որոնցմէ տող մը ետ առնելու պէտք չունինք, բերնէն կը փախցնէ Թանկագին գաղտնիք մը.

—«Ցորս հարիւր հազար ֆրանք կայ փարիզի հայ եկեղեցւոյ մնուկին մէջ, որ կրնայ ազգին պէտքերուն գործածուիլ (կը յուսանք թէ աւելի չի յապաղիր այդ միջոցներով դպրոց մը բանալու հրապիրը»)։ (19 Մայիս)։

Այսքանը կը բաւէ, անգամ մըն ալ եւ աւելի ամուր բռնելու համար Փարիզի վարչական ժողովի եւ Հոգաբարձութեան անդամներուն եւ անոնց արբանեակներուն, հին եւ նոր հաստատներու եւ անոնց «Թապլաքեար վարժապետ»ներուն օձիքէն, եւ հարցնելու.

— Որո՞ւ ձեռքն է այդ գումարը (իրականէն շատ պակաս)։ Ի՞նչ բանի կը գործածուի։ Ի՞նչու չորս տարուան մէջ մէկ մանապարտէզ անգամ չբացուեցաւ անոր եկամուտով։ Ի՞նչ կ'ըլլան եկեղեցիին ամենօրեայ հասոյթները, որոնց ամսական գումարը մինչեւ տասը հազար կը հաշուեն իրազեկներ։

Աւելի Թանձրացեալ ձեւի մը վերածելով խնդիրը, շեշտակի կը հարցնենք Հոգաբարձութեան եւ վարչական Խորհուրդի գործօն անդամներուն.

— Ինչո՞ւ, անցեալ տարի աշնան, յայտարարութիւններ հրատարակեցիք Թերթերու մէջ, աւետելով կրթական խորհուրդի մը կազմութիւնը, հինգ մանկապարտէզներու բացման ծրագիրը (Թաղերուն անուններն ալ յիշելով)։ Ինչո՞ւ վարժուհիներ հրաւիրեցիք բանակցելու, Թերթերէն խնդրելով քանի մը անդամ հրատարակել ազդը։

Մէկ խօսքով,— ինչո՞ւ խաբեցիք։ Եւ ո՞վ ուզեցիք խաբել։ Ուրբսէն եկած «սա գաղթականնե՞րը»— ձեր բառով— որոնց Թիւը 15.000ը կ'անցնի միայն Փարիզի մէջ։ Տեղական մանո՞ւլը։ Միւս գաղութնե՞րը։ Ամբողջ ժողովո՞ւրդ մը, Թէ...

Մինչեւ ո՞ւր որոշած կ'ք տանիլ այս գռեհիկ ամպարտութիւնը։

Առեւտրական ո՞ր հրապարակին, շուկայի ո՞ր անկիւնին մէջ սորվեցաք այս քրէական խարդախութիւնը։

Գիտենք որ այս հարցումներն ալ պիտի մնան առանց պատասխանի։

Բայց պատասխան ստանալու ձեւեր չեն պակսիր։

Աշխարհի մէջ չկայ դատ մը որ լուռիւեան դատապարտուի այս կամ այն ուժով, ընդդէմ արդարութեան եւ տրամաբանութեան։

Ահա Թէ ինչու, մենք հրապարակաւ կը հարցնենք, Նորէն եւ Նորէն.

— Ձկա՞ն չորս - հինգ արիասիրտ եւ իրաւասու հայրենակիցներ, որ բռնեն այս մարդոց օձիքէն։

Նոյն իսկ իրենց շրջանակին, փարիզի հին գաղութին մէջ, չկա՞ն հինգ արթուն մարդիկ, որ հասկցնեն այս ուշացած ամիրաներուն, Թէ չափը անցած է...։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ

Հայրենիք, խմբագրականի մը մէջ նորէն քննելով Թուրքեւիտալական մերձեցման խնդիրը, կը նկատէ (8 Մայիս).

—«Ըստ երեւոյթին, Րիւշտի պէյի Մուսոլինիի հետ վերջերս ունեցած տեսակցութեան առեն արդէն նախնական համաձայնութիւն մը գոյացած է եղեր Թուրքիտալական բարեկամութեան դաշինքի մը կնքման մասին։

Ասիկա անկասկած նոր քաղաքականութեան կը սկզբնաւորութիւնն է քէմալական Թուրքիոյ համար, որ Խորհրդային Միութեան վիշէն պինդ բռնած՝ ցարդ կը խուսափէր սերտ բարեկամութիւն հաստատելէ դրամատիրական պետութեանց հետ, Մոսկուայի թշնամութիւնը չզրգռելու համար։

Ժամանակները կը փոխուին, անոնց հետ կը փոխուին ոյժերու փոխադարձութիւնները, որոնք կը հարկադրեն պետութիւնները փոխել նաեւ իրենց քաղաքականութիւնը։

Սակայն, ի՞նչ է փոխուած միջազգային կեանքին մէջ՝ ժղելու հաւար Թուրքիան նոր օրիենտացիա որոնելու։

Այն, որ մէկ կողմէն՝ հաւաշխարհային պատերազմի հետեւանքով ցնցուած ղրամատիրական աշխարհը տարուէ տարի աւելի կազդուրուելով, այժմ բաւականաչափ ամրացած եւ յեղափոխական փոթորիկներէ ապահովուած է. իսկ միւս կողմէ՝ Խորհրդային Միութիւնը՝ տարուէ տարի տկարանալով Թէ՛ ներքին Թէ՛ արտաքին ճակատներուն վրայ՝ այլեւս լուրջ վախ չի ներշնչեր ոչ իր յարձակողական հնարաւորութիւններով եւ ոչ ալ «համաշխարհային յեղափոխութեան» իր սպառնալիքներով։

Ցետոյ, Թուրքիա, ինքզինքը տնտեսապէս եւ ֆինանսապէս շտկել կարենալու համար, պէտք ունի արտաքին օգնութեան։ Խորհրդային Միութիւնը ինքը չի կրնար օգնել Թուրքիոյ այդ տեսակէտով։ Իսկ դրամատիրական աշխարհն ալ կը խուսափի անտեսական եւ ֆինանսական կարեւոր օգնութիւն ընել Թուրքիոյ, որքան ատեն որ վերջինս Խորհրդային Միութեան բարեկամն ու դաշնակիցն է։

Վերջապէս, որովհետեւ Խորհրդային Միութեան մէջ կ'ապրին Թուրք-Թաթարական միլիոնաւոր բազմութիւններ, որոնք շատ զօրաւոր կերպով կը հակակրին Թուրքիոյ, Էնկիւրի աւելի քիչ կը վախնայ այժմ ռուսական Թշնամութենէն, քան Մոսկուա՝ Թրքական Թշնամութենէ։ Մինչդեռ ֆաշիստական Իտալիոյ յարձակումը զօրացումը ահարկու սպառնալիք մը կը դառնայ Թուրքիոյ համար»։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

... Խմբագիր.

ՄԱՐՍԷԼ, 21 Մայիս. — Եկեղեցաց Հայրենակցական Միութեանս վարչութիւնը ծանօթանալով պուլկարիոյ մեծ աղէտին, որ խորտակած է այդ գաւառը, կարդալով Թերթերու յուզիչ նկարագրութիւնները, ինչպէս նաեւ Ֆիլիպէի նպաստաբաշխ մարմնի նախագահ երուանդ եպիսկ. փերտահճեանի յայտարարութիւնները, խորապէս ազդուեցաւ։ Անմիջապէս ձեռնարկեցինք հանգանակութեան մը մեր հայրենակիցներուն մէջ, եւ մաս մըն ալ բարդելով միութեան գանձէն, ներփակ կը դրկենք 1239 ֆրանքի գումար մը, իբրեւ եղբայրական պարտականութիւն։ *(Տես յանկը)*։

Ի դիմաց վարչութեան՝ Ատենապետ Գ. *Աթոյիկեան*, Ատենադպիր՝ Գ. *Դանիէլեան*։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Վէնիզէլոս դարձեալ վարչապետ.

Ինչպէս կը նախատեսուէր, հելլէն դահլիճը հրաժարեցաւ եւ նախարարական տագնապը ներկայիս իր ամէնէն սուր վիճակին մէջ մտաւ։ Երեքշաբթի կէսօրէն վերջ ազատական կուսակցութեան ժողովին մէջ, ելմտական նախարար Քափանտարիս յայտարարեց թէ որոշած է հրաժարիլ կուսակցութիւնը վարելու պաշտօնէն, աւելցնելով որ իր քաղաքական գործունէութիւնը պիտի շարունակէ համաձայն ժողովրդավար սկզբունքներու։ Քափանտարիս ժողովասրահէն մեկնելով գնաց վարչապետ Զայիմիսի մօտ, որուն ներկայացուց իր հրաժարականը ելմտական նախարարութենէն։ Միւս ազատական նախարարները հետեւեցան իր օրինակին։ Քիչ յետոյ վարչապետը Հանրապետութեան նախագահ Ծովակալ Քոնտուրիոթիսի ներկայացուց դահլիճին հրաժարականը, որ ընդունուեցաւ։

Նախարարական տագնապի լուրը հասաւ Խորհրդարան, որ դադրեցուց իր նիստերը՝ մինչեւ նոր դահլիճին կազմութիւնը։

Շատ հաւանական կը նկատուի որ Վէնիզէլոս կազմէ նոր դահլիճը. սակայն այս վերջինը չպիտի ներկայանայ Խորհրդարանին առջեւ. ընդհակառակն նոր դահլիճին առաջին գործը պիտի ըլլայ Խորհրդարանը լուծել եւ նոր ընտրութիւններ կատարել Յուլիսին։

Պատերազմական նախարար Մազարաքիս հրատարակեց զեկոյց մը, տարօրինակ ոճով, որով բացարձակապէս կը հերքէ Թէ զինուորական ոեւէ շարժում պատրաստուած է։ Այս զեկոյցին նպատակն է չեզոքացնել տպաւորութիւնը որ առաջ եկած էր Վէնիզէլոսի այն յայտարարութեամբ Թէ ինք դարձեալ իշխանութեան գլուխ կ'անցնի անոր համար որ զինուորական յեղափոխութիւն մը տակն ու վրայ պիտի ընէր երկիրը։ Մազարաքիսի զեկոյցը խոր ազդեցութիւն գործեց, որովհետեւ տիկա կը նկատուի նշան մը Թէ Վէնիզէլոս մեծ ընդդիմութեան կը բախի նոյնիսկ հանրապետական շրջանակներու մէջ։ Եթէ այդ դիմադրութիւնը աւելի ուժգին դառնայ, Վէնիզէլոս մտադրած է իր զինուորական բարեկամներուն հետ միասին քաղաքական դիկտատուրայի վարչաձեւ մը հաստատել։

«Թայմզ»ի Աթէնքի Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ Միխալաքափուլոս եւ հանրապետականները պահելով հանդերձ իրենց անկախութիւնը, պիտի աջակցին Վէնիզէլոսի։

Զօրավար Մէթաքսասի կուսակցութիւնը, որ մինչեւ հիմա միացեալ կառավարութենէն հեռու մնացած էր, այժմ կը հրատարակէ յայտարարութիւն մը Թէ ո՛չ մէկ պայմանով պիտի աջակցի Վէնիզէլոսեան կառավարութեան մը։

Ծովակալ Քունտուրիոթիս խորհրդակցութեան հրաւիրեց կուսակցութեանց վարիչները։ Անոնց հետ տեսակցելէ յետոյ պիտի հրաւիրէ Վէնիզէլոսն եւ հակավէնիզէլոսեան պետերը՝ միացեալ ճակատ մը կազմելու համար։

«Թայմզ»ի համաձայն, Յունաստանի քաղաքական եւ ներքին կացութիւնը երբեք չպիտի բարւոքի՝ Վէնիզէլոսի իշխանութեան գլուխ գալովը։

Ռուսերուսարսիկ համաձայնութիւնը

Թէհրանէն կը հեռագրեն Մայիս 22 Թուականով.—

Քանի մը ամսուան բանակցութիւններէ վերջ, Մոսկուա վերջապէս համաձայնութեան մը յանգեցաւ Պարսկաստանի հետ՝ սահմանագլուխի խնդրին մասին։ Պարսկաստանի արտաքին նախարար Ալի Ղուլի Խան Ամնարի, որ Մոսկուա գացած էր բանակցութիւնները վարելու համար, հրահանգ ստացաւ մնալ խորհրդային մայրաքաղաքին մէջ իբրեւ դեսպան։ Կ'ըսուի Թէ սահմանագլուխի համաձայնութիւնը բոլորովին կը գոհացնէ Պարսկաստանի պահանջները։

Մեծ ճակատամարտ Փեքինի շուրջ

Փեքինէն «Շիքակօ Թրիպիւն»ի ուղղուած հեռագրի մը համաձայն, Մայիս 21ին վճռական ճակատամարտ մը սկսած է հիւսիսի եւ հարաւի ուժերուն միջեւ՝ Փեքինի մօտ։ Ազգայնականներուն նպատակն է գրաւել Փեքինը, միանգամ ընդմիշտ չախչախելու համար հիւսիսի ուժերը։ Ճակատը կը տարածուի Թիէնցինէն 40 մղոն հարաւ՝ Մաշնակէն մինչեւ Փաօթինկֆու, Փեքինէն 90 մղոն հարաւ։

Մարաջախտ Զանկ-Ցօ-Լին խիստ վարկաբեկիչ նկատելով ճափոնցիներու պայմանները, չուզեր Մանչուրիա քաշուիլ ազգայնականները կեցնելու վերջին ճիգ մը ընելէ առաջ։

Կարեւոր կռիւներ տեղի կ'ունենան Քին-Չանի երկաթուղագծին վրայ։ Ճափոնական իշխանութիւնները կը հաշուեն Թէ Փեքինի կառավարութիւնը կրնայ տակաւին առնուազն երեք շաբաթ դիմանալ։ Փեքինի մէջ ամէն օր բազմաթիւ համայնավար գործիչներ ձերբակալուելով կը գնդակահարուին։

Նանքինի ազգայնական կառավարութեան արտաքին նախարարը Չուանկ-Ֆու հրաժարեցաւ։

Բոլշեւիկեան դատադիրներու դատը

Վարշաւայէն կը հեռագրեն.—

Վիլնայի դատարանը տուաւ իր վճիռը բոլշեւիկեան կազմակերպութեան մէջ։ 56 ամբաստանեալներէն 37ը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՁՄՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱԲԱԹ ՀԱՅ ՁՈՀԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իդ. Ցանկ

	Ֆր.
Եկեղեցաց Հայր. Միութեան հանգանակութիւնը *(Մարսէյլ)*	1239.—
Usine Gallayh (Meudon) աշխատաւորներէն, նախաձեռնութեամբ Պ. Յակոբ Պարգիսեանի (ցանկը Դ. էջ)	315.50
Անդրէաս գիւղի եւ շրջանի Հայր. Միութիւն	200.—
Լը Կռանլ-Ալանի հանգանակութիւնը	90.—
Ա. յրի Տիկ. Ա. Խաչիկեան	30.—
Մ. Գալիթեան, *Մարսէյլ*	10.—
Ս. Թահմազեան, »	10.—
Գրիգոր Պօյաճեան	10.—
Գումար	1,904.50
Իբր. ցանկին գումարը	26,053.—
Ընդհ. գումար	27,957.50

× × ×

... Խմբագիր,

«Յառաջ»ի մէջ կարդալով պուլկարիոյ աղէտին լուրերը, կը փութանք ձեզի ղրկել, իբրեւ եղբայրական օգնութիւն, 200 Ֆր.։ Գիտենք որ այսքանով կատարած չենք բլլար մեր պարտքը, բայց բոլորս ալ աշխատաւորներ ենք։

Վարչութիւն Անդրէասի եւ շրջանի Հայր. Միութեան

Փարիզ, 22 Մայիս

ՏՈՄՍԵՐ

ԾԱՂԻԿ ՄԸՆ ԱԼ...

Վալանսի Ազգ. Միութիւնը հետեւեալ պաշտօնագիրը ղրկած է *Հայ Միրոի* խմբագրութեան.

— «Ցեղւոյս Տ. Գալուստ քահանայ Մովսէսեանը պաշտօնանկ եղած է Ազգ. Միութեանս կողմէ, որովհետեւ նա գող է (ունինք շատ մը փաստեր)»։

Վալանսի Ազգ. Միութիւնը միակ հարուածով մը «գող» անուանելու իրաւունք չունի Տէր Գալուստը։

Քահանան պարզապէս հետեւած է իր վարդապետ ու եպիսկոպոս պետերու օրինակին։ Շատաբքիր է իմանալ Թէ՝ ի՞նչ գողցած է, բայց արդէն քահանայ մը ի՞նչ կրնայ գողնալ։ Շատանաբար ինք իր պատիւը գողցած է ու պահած... ցեխի մէջ։

Այս անիրաւ աշխարհիս մէջ, մարդ իր ինչքը գողնալու ազատութենէ՞ն ալ զուրկ է։ Ամէն մարդ պատիւ ունի եւ իր պատիւը ազատ է պահելու կամ չպահելու։ Տէր Գալուստ, իր անձնական սեփականութեան՝ պատիւին դէմ աւազակութիւն մըն է սարքեր։ Ջայն կարելի է՞ կոչել «գող»։

Պաշտօնագիրը շարունակելով կ'աւելցնէ.

— «Որովհետեւ նա ստախօս է»։

Շատ կնճռոտ խնդիր։ Նախ պէտք է ստուգել Թէ՝ ի՞նչ նպատակով սուտ կը խօսի. բարի՞ Թէ չար մտքով, փողի՞ Թէ գադափարի համար։ Ձշմարտութիւն կայ որ, կործանիչ է, իսկ սուտ ալ կայ որ փրկիչ է։ Եթէ անոր սուտերը պոչաւոր են, Ձշմարտութիւններ ալ կան որ ժանիքաւոր են։ Պոչը միշտ նախընտրելի է ժանիքէն։

Պաշտօնագիրը դեռ չէ աւարտած.

— «Նաեւ հանգիստ ժողովուրդը պատռակտող ու կեղծաւոր քահանայ մը լինելով, նոյն իսկ անարժան կը գտնենք իր կոչումին։»

Վալանսի Ազգ. Միութիւնը ձիշտ այստեղ կը կորնչնէ իր դատը։ Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ մարդ քահանայ եղած ըլլայ, առանց ընդհանրապէս ըլլալու «պատռակտող ու կեղծաւոր»։

Տէր Գալուստ ձիշտ իր գործին մարդն է։

Այսպիսի քահանաներուն պէտք է սեղմել աչքը, ինչպէս նաեւ... վիզը։

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՆԵՑՔ

ԵՒ ՍԱԽՍԵՑ ԻՆՁ ՊԱՏՍՊԻՆ ...

Պատմական ժամանակներում ամեն ազգ, ամեն ցեղ ունեցել է իր հերոսները, որոնք իրենց անձնազոհությամբ, իրենց քաջագործություններով ոգևորել են իրենց ժողովրդին, ազգին, ցեղին, ամեն անգամ, երբ նա գտնվել է վտանգի մեջ։ Հերոսները ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ գանձն են։ Նրանք ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ գանձն են, որովհետև նրանք ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ արյունն են։ Ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ արյունը նրանց հերոսների արյունն է։ Ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ արյունը նրանց հերոսների արյունն է, որովհետև նրանք ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ զավակներն են։ Ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ զավակները նրանց հերոսներն են, որովհետև նրանք ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ զավակներն են, որոնք ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ արյունն են թափել ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ գանձի, ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ զավակների, ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ արյան համար։

Հայ ժողովուրդը ունի իր հերոսները, որոնք իրենց անձնազոհությամբ, իրենց քաջագործություններով ոգևորել են իրենց ժողովրդին, ազգին, ցեղին, ամեն անգամ, երբ նա գտնվել է վտանգի մեջ։ Հերոսները ազգի, ցեղի, ժողովրդի ամենաթանկ գանձն են։

1918 ՄԱՅԻՍ 28 - 1928 ՄԱՅԻՍ 28

ՀԱՅԿ. ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀՌՉԱԿՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵԻ ԿԻՐԱԿԻ

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՎ,
ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԴՐՈՆԻՆ, ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Մանրամասնութիւնները կարդալ Դ. էջ

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՖԻԼԻՊԷԻ ՁՈՂԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԻՒՍԻԼ, 18 Մայիս.— Սէօլէօզի «Արեւելք» Հայրենակցական Միութեան կեդրոնական վարչութիւնը լսելով որ Փիլիպէի աղէտալի դէպքին հետեւանքով անապատ մնացած են եւ կրկին թափառական վիճակի մատնուած, անմիջապէս գործի ձեռնարկեց եւ հրահանգեց իր բոլոր մասնաճիւղերուն որ հանգանակութիւն կատարեն։ Առաջին առթիւ իսկ կեդրոնը իր անդամներէն հաւաքեց 60թը հարիւր ֆրանք եւ իր գանձէն եւս հարիւր ֆրանք աւելցնելով, երեք հարիւր ֆրանքը ցաւակցական նամակով մը ուղղակի դրկեց Փարիզի պուլկարական դեսպանին, Պուլկարիոյ ընդհանուր աղէտեալներուն համար, իսկ մնացեալ 500 ֆրանքը չէքով մը դրկեց Փիլիպէի աղէտեալներու Օգնութեան Յանձնախումբին նախագահ Երուանդ եպիսկ. Փէրտահճեանին։

Վալանսի մասնաճիւղն ալ անմիջապէս գործի ձեռնարկելով, հաւաքած է 755 ֆրանք և ուղարկած է կեդրոն, որ իր կարգին ամբողջութեամբ անմիջապէս ղրկած է զայն Երուանդ եպիսկոպոսին մասնաւոր չէքով մը։ Միւս մասնաճիւղերէ ստացուած դումարներն ալ անմիջապէս պիտի փոխադրէ աղէտին վայրը, նպատակին գործածուելու համար։ Կը յուսանք թէ մեր միւս հայրենակիցները եւս անտարբեր չպիտի մնան, եւ աչքի առջեւ բերելով անտուն ընտանիքները, անձրեւի և բուքի տակ հեծող ժողովուրդը եւ անօթի ու ծարաւ ծերերն ու երախաները, պիտի բանան իրենց քսակին բերանը եւ պիտի ղրկեն իրենց լումաները Միութեանս կեդրոնական վարչութեան, կամ այն մարմիններուն որոնք յիշեալ աղէտեալներուն օգնութեան համար ձեռնարկներ կը կատարեն։

(Կնիք)

ԱՀԱ ԹԷ Ի՛ՆՉՊԷՍ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Մայիս 21.— Պուլվար Օտոյի թաղամասերուն մէջ կը գտնուին 200 հայ ընտանիքներ, որոնց մեծագոյնմասը տեղափոխուած են կայանէն, իսկ փոքրիկ մաս մըն ալ քաղաքէն։ Գրեթէ բոլորն ալ շրջակայ գործարաններուն կ'աշխատին։ Կան որ փոքրիկ կրպակներ բացած են եւ այդպիսով կը ճարեն իրենց օրապահիկը։

Նախնական շրջանին այս գաղութը բոլորովին անտանելի վիճակ մը ունէր, դպրոց, ազգային Միութիւններ կամ կուսակցութիւններ չկային, այնպէս որ ազգային կայծը բոլորովին մարած էր ու փոքրիկները փողոցները կը թափառէին։ Այսօր հպարտութեամբ կը յայտնենք թէ, շնորհիւ քանի մը սրտցաւ հայրենակիցներու նախաձեռնութեան, իրենց կարգին ունին մատուռ մը եւ մանկապարտէզ մը, ուր կը յաճախեն 98 փոքրիկներ։ Ուրիշ 30—35 փոքրիկներու համար դիմում եղած է, բայց մանկապարտէզը փոքր ըլլալով, հոգաբարձութիւնը չէ ընդունած։ Կը մտածուի մանկապարտէզի կողքին ուրիշ մը եւս բանալ։

Դպրոցը մէկ տարուան շրջանին եկամուտ ունեցած է 19,500 ֆրանք, որուն միայն 500 ֆրանքը Մարսէյլի Ուսումնական Խորհուրդը նուիրած է, իսկ մնացած գումարը նոյն գաղութի, նուիրատուութեամբ գոյացած է։

Փափաքելի է որ Ուսումնական Խորհուրդը իր բարոյական աջակցութիւնը չզլանայ տալ փոքրիկները եւ պարբերական այցելութիւններ կարգադրէ, դաստիարակչական գործը քննելու համար։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան նոյն շրջանի մասնաճիւղն ալ միշտ դասախօսական եւ հրապարակային ժողովներ կը սարքէ։

Մ. Պաւիթեան

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Հինգ տարիէ ի վեր եւ առաջին անգամ ըլլալով, Հայ Մարզական Միութեան ֆութպոլի խումբը յաղթեց U. S. A. Clichy-ի առաջին խումբին 3ի դէմ 4 նշանակէտով։

Կիրակի ժամը ճիշտ 4ին սկսաւ մրցումը 500ի մօտ հանդիսականներու ներկայութեան։ Ցրտնոտական խումբը անմիջապէս խուժեց դէպի հայկական դիծերը, բայց չյաջողեցաւ շահիլ։ Հայերը հաւասարուժը՝ վարժ անցքերով գնդակը քշեցին դէպի հակառակորդ բերդը, բայց ապարդիւն։ Լաւ քաշուած քօնըրով մը Հ. Մ. Կ'ընէ առաջին եւ քանի մը վայրկեան յետոյ Բ. նշանակէտը։ Ցրտնոտացիները յարձակողականի սկսելով կը շահին մէկ նշանակէտ, որուն Հ. Մ. կը պատասխանէ անմիջապէս Գ. նշանակէտով։

Բ. կիսախաղին Քլիշիի խումբը կը յաջողի երկու անգամ գնդակը դրկել Հ. Մ.ի բերդէն ներս եւ այսպէսով արդիւնքը կը հաւասարի։ Խաղը վերջանալէն քառորդ ժամ առաջ, Հ. Մ. կը յաջողի նշանակել Դ. եւ յաղթական նշանակէտը։ Այս արդիւնքը Հ. Մ.ի համար չափազանց պատուաբեր էր։ Վ. Հ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՑԱՋՈՂ ՎԷՊ ՄԸ—Հաճելի եւ բաղձալի իրականութիւն, որ ամէնուն չի պատահիր սակայն, ոչ ալ ամէն տեղ։ Հեղինակն է անգլիացի նաւապետ մը, որ 1.500.000 ֆր. կտակած է աղջնակի մը։

1924ին, Նաւապետը հեռագիր Ստրալիա-Լէնտ Հաւաքած էր կոկիկ հարստութիւնը եւ հաստատուեցաւ Զուիցերիոյ Մոնտրօ քաղաքին մէջ։ Կը յուսար ապրուստ նանալ նշանածին, այրի տիկին Ֆրանսիսի հետ, որ սակայն մերժեր էր։ Ցուսահատ ու վշտաբեկ, նաւապետը ինքն ալ շատ չանցած հեռեւեցաւ իր նշանածին, հաստատութիւնը կտակելով անոր աղջկան, որ իր օրգեգիրը պիտի ըլլար, եթէ մահը չարգիլէր իր երազին իրականացումը։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԷՃԻ ՄԸ ԱՌՔԻՒ

ՀՌՈՄ, 18 Մայիս.— Փափաքելի էր նոր Ազաքս գիւղի շուրջ եղած վէճերը փակել ընդ միշտ։ Ժամանակին իտալական իշխանութենէն պէտք եղած թելադրանքը եղած է արդէն։ Գիւղին վրայ իտալական իշխանութիւնը կը հսկէ, որով աւելորդ է բաց նամակներու դիմել, մանաւանդ որ սովորագրեալներու անուննե-րը շատ հաճելի չեն իշխանութեանց։

Ազմկարարները Թող հաճին անձնական հաշիւները պահել իրենց եւ հանգիստ ձգել հանրութիւնը։

Ս.

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ
“ԼԱԶԱՐԻՆԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ,,
ՈՐ ՄԵԿ ՇՈՒՆՉՈՎ ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՑՈՒԻ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

«ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆԸ»

«Անուշահոտութիւնը» պիտակի գիշեր, Ռըսէ Մօպէլի պիւրոյին մէջ ներկայացուելու է։ Պուլսի եւ Ռ. Թօշէի «Անուշահոտութիւնը» կոչուած կատակախաղը, նշանակելի ներդաշնակութեամբ եւ իւրայատուկ յաջողութեամբ։

Քարիզեան սրամտութեան եւ թարիզեան ոճի փոքրիկ գլուխ-գործոց մը կարելի է համարել Ռոնսուայի երգիծաբաններուն կատակերգութիւնը, որուն կառուցուածքը որքան ամուր եւ ճարտար, նոյնքան հարուստ է սրամտութեան գարդարանքներով։

Քարոյականը կը վերաբերի, սակայն ոչ այնքան ուղղակի՝ որ Պ. Մօնթէ-Քրիսթօ — անուշահոտութեան գիւտարարը — կարծելով նոյնիսկ սպասուհիին սենեակը գիշերել, կը գիշերէ հոն, ուր իր ապաստանած էր, լքելով իր ամուսնին անուշահոտութեամբ ապականուած սենեակը։

Տիկին Մօնթէսօնի դերը բաւական կենդանութեամբ եւ թեթեւութեամբ տարաւ Տիկին Ա. Ռուան, հակառակ դերին անյարմարութեան, եւ կազմեց խաղին գլխաւոր առանցքը։ Պ. Ե. Թ. Ռուան նշանակելի յաջողութեամբ մարմնացուց անուշահոտութեան հեղինակ՝ գիտնական Մօնթէսօնի ծիծաղաշարժ տիպը։ Գ. Պարաֆեան՝ հակադրող գիտունի դերին մէջ ետքան բերաւ անհերքելի կարողութիւն մը ձեւակերպելու ոճ-տիպարներ, եւ լիաթոք յաջողութիւնը, իր նկատած փափարտիէի դիմակ։

Յաջող էին նոյնպէս Օրիորդ Տաուսոր՝ պչրասէր ու... պասէր սպասուհիի, Պ. Մաքսեան՝ Թէոսիւլի եւ Պ. Գր. Ռոլի դերերուն մէջ։ Ներդաշնակութիւնը մնաց ներդաշնակ մինչեւ վերջը, սահուն եւ խաղաբեկութեամբ։

ՀՐ. ԱԼԵԱՆԱՔ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

ՕՐ. Հ ՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 21 Մայիս.— Օր. Հայկանուշ Թորոսեանի երգահանդէսը տեղի ունեցաւ երէկ, Սալօն Մասիլիայի մէջ։ Ներկայ էր ընտրեալ բազմութիւն մը։

Երգչուհին անձանօթ մը չէր Մարսիլահայոց համար։ Բայց այս անգամ կը ներկայանար բոլորովին առանձին, ճոխ յատկապով, 25 կտորներէ բազկացած եւ գրեթէ երկու ժամուան տեւողութեամբ։

Յայտագիրը իր կազմութեամբ տուաւ ամփոփ պատկերը երաժշտութեան, սկսելով 17րդ դարու իտալական վերածնունդի շրջանէն մինչեւ մեր օրերը, ժողովրդական երգերու լայն բաժինով մը՝ յայտնի վարպետներ կոմիտաս վարդապետի, Գ. Սիւնիի, Manuel de Fallaի եւ Raoul Laparraի կտորներով։ Նոքերն ալ ունէին իրենց տաղանդ բաժինը՝ Բ. Կանաչեան իր «Օրօր»ով («Օրօր»ը Կանաչեանի լաւագոյն գործը պէտք է նկատուի)։ Ա. Պարթեւեան յայտագրին մէջ տեղ գտած էր իր «Ֆանթէզի հայ ժողովրդական եղանակներով» կտորով, որուն մէջ հեղինակը գեղեցկօրէն զգած է հայ ժողովրդական մօտիվներ իր «Ֆանթէզի»ին, երեւան բերելով կտոր մը լայն շունչով եւ խորունկ ներշնչումով։

Օր. Թորոսեան Soprano Lyrique մըն է թաւշեայ ճկուն եւ վճիտ ձայնով, տաք եւ զգայուն գոյնով որ հաւասար յաջողութեամբ կ'արտայայտէ զգայականն ու արդիականը, թատերականն ու ժողովրդականը, իւրաքանչիւրին տալով ինքնայատուկ ոճ։

Եթէ Օր. Թորոսեանի ձայնը իր նուրբ թէքնիքը եւ խորունկ ըմբռնողութիւնը կ'արտայայտէր եւրոպական կտորներ երգած ժամանակը, այդ ձայնը իր գեղգոյն ու բաբախուն փափկութեամբ կ'արտայայտուէր հայերէն երգերու մէջ. իր «Ես սարէն կուգայիս», և «Ձի՛նչ ու զինչ»ը պայծառ, խոր, քնքուշ եւ կախարդիչ էին։

Երբ երգողը արուեստագիտուհի մըն է, եւ օժտուած արտաբերման (articulation) յատուկ շնորհով, երգը կը դառնայ խօսուն բանաստեղծութիւն մը կենդանի արտայայտութիւնով։ Եւ արդարեւ՝ երէկ գեղարուեստագէրները ապրեցան երազական աշխարհի մը մէջ, ուր բանաստեղծութիւնը կը կարկաչէր վճիտ պետակի մը նման։

Միայն թէ սքանչելի պիտի ըլլար հայկական բաժինը, եթէ աւելի տիրապետող, աւելի լայն առնուած ըլլար։

Կամ գոնէ յայտագրին մէջ գրուած հայկական կտորները լրիւ երգուէին, փոխանակ մէկ-մէկ տունի։ Որովհետեւ, ինչ որ ալ ըլլայ Օր. Հ. Թորոսեանի արուեստը (եւ լաւ է) հայկական երգերը շատ աւելի քաղցրածորան էին, երեւի անոր համար որ երգչուհին ատոնց մէջ իր արուեստէն աւելի բան մը կը դնէր (իր սիրտն ու հոգին)։ Ու յետոյ, անոնք հարազատ էին ունկնդիրներուն, անոնք կ'արձակուէին ու կը խուժէին խոր մտերմութեամբ, մեր հայրենաբաղձ ու հայրենատենչ հոգիներուն վրայ։

Եթէ արուեստն ու արուեստագիտուհին համայիչ են, ունկնդիրները կը դառնան բռնակալ ու պահանջկոտ, ու «պիս»երը, ջերմ ծափերը կ'արտայայտէին այդ պարագան։ Օրիորդը ստացաւ շատ մը ծաղկեփունջեր։

Արդա՛ր վարձք իրեն որ գիտցաւ երէկ իրական վայելք մը տալ մեզի։

Թղթակից

ՄԱՀ ԸՆԿ. ԵՏՐՈՍ ՊԱԼԵԱՆԻ

Պաղտատէն կ'իմացնեն մահը դաշնակցական երիտասարդ ընկերոջ մը՝ Պետրոս Պալեանի, տխուր պարագաներու տակ։

Պալեան եղած է գնդացիր սպայ, գտնուած է ցեպուհիի բանակին մէջ, բազմաթիւ կուիներու քաջաբար մասնակցած ու վիրաւորուած. ծանօթ է թաւրիզի իր դիկտատորութեան գործով, որուն համար, պարսիկ կառավարութիւնը զայն մահուան դատապարտեց, սակայն այդ օրերուն Հայաստանի Հանրապետութեան Թեհրանի դեսպան՝ հանգուցեալ իշխան Արդութեանի ջանքերով, ներման արժանանալով, փրակա մեկնող ուսանողներու հետ պաղտատ հասաւ, ուր եւ ցարդ իր տիկնոջ ու միակ զաւկին հետ կը բնակէր, ռուս, հայ եւ ընդհանրապէս օտար շրջանակներու լայն համակրանքին արժանանալով։ Վերջերս անձնական գործի մը համար Պէյրութ կը մեկնի, կառապանը ձամբան կոտրտնցնելով, վեց օր անապատի մէջ կը մնան։ Մանրամասնութիւնները տակաւին յայտնի չեն. բայց Ամմանէն ստացուած հեռագիր մը կը գուժէը մահը այդ յանդուգն, անհանդարտ ու անվախ երիտասարդին, որուն համար պաղտատի մէջ սգահանդէս մը պիտի կազմակերպուի ռուս եւ հայ համակիրներու կողմէ։

ԱԼԶԱՍ ԼՈՐԷՆԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԻՍԱԿԻՖՆԵՐՈՒՆ ԴԱՍԸ

Ազգի գատավարութեան 17րդ նիստն է որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր։ Թէր ու դէմ բոլոր վկաները արդէն լսուեր էին, կարգը եկած էր ընդհանուր դատախազին, որուն ամբաստանութեան պիտի պատասխանեն փաստաբանները՝ իրենց պաշտպանողականներով։

Ընդհ. դատախազը որ նախապէս խոստացած էր չերկարել իր ճառը ու տալ ամփոփ կերպով՝ ամբաստանութեան գլխաւոր կէտերը մի՛ առ մի՛, նախապէս պատրաստած էր ամբաստանագիրը որ կարդաց։

Իր առաջին խօսքերով իսկ, ան կը յարձակի Հէկի վարդապետին վրայ, որ անցեալ տարի գատ բացած էր «Գուռնալ» թերթին դէմ, որուն մէկ համբագիրը գինքը նկատած էր խռովարար եւ ֆրանսատեաց։

— Քանի գատը կը շարունակուէր, ըսաւ ընդհ. դատախազը, կը զգացուէր թէ ամբաստանութիւնը չէր հիմնաւորուած երբ յանկարծ, Ըբբայ Հէկի անհասկնալի պատճառներով, ետ առաւ իր բողոքը եւ ծիծաղելի ըլլալու աստիճան, պոռաց «Ազգ է Ֆրանսա»։ Վարդապետին այս խաղը այնքա՜ն անակնկալ էր, որ գատարանին հետ, այն ատեն՝ զարմացան նաեւ իր փաստաբանները։

Իր բացի գատին խափանումէն ութ օր յետոյ, Ըբբայ Հէկի կը գոցէր իր թերթը, եւ կը լծուէր «ստորերկրեայ աշխատանքի»։ Իր այդ գաղտնի աշխատանքին գադար չտուաւ ան, ընդհ. դատախազը վարդապետին մէջ կը տեսնէ ղեկավար ստուերը որ կը սաւառնի այս գատին վրայ։ Ուրիշներ ալ կան անշուշտ, ինչպէս Ռօպէրթ Էրնսթ, Ազգասի, որ Գերմանիոյ մէջ կը վարէ քաղաքական դիւան մը, Ռէօշլինկ եղբայրներուն պատկանող, որոնք միայն 1926ին ծախսած են 20 միլիոն մարք, քաղաքական նպատակներու համար։ Լրտես փինքը անոնց հետ յարաբերութիւններ կը մշակէ, ինչպէս նաեւ Ռօպէրթ Էրնսթի հետ։ Ան անձամբ պատգամաւորներու եւ Գերմանիոյ միջեւ առաջին կապը ուրեմն։

1925 Ապրիլին էր որ կը հիմնուի անձամբ պատգամաւորներու թերթը, որ անմիջապէս կը սկսի վարկաբեկել Գերմանական հիմնարկութիւնները։ Գետոյ անոնք հրապարակ կը հանէն ուրիշ թերթ մըն ալ, որուն ծախքերը կը հոգայ զուիցերիացի փաստաբան Վ. Իլտ, ծայրայեղ գերմանասէր մը։

Ընձեռողականները իրենց թերթերով կը յայտնէին ու կը տարածէին իրենց նպատակը,—անձամբ Ֆրանսայէն եւ իրականացում նախկին դրութեան։

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ

Նկարիչ Ս. Խայատթեանի երկրորդ մեծ նկարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոն Fine Artsի սրահներուն մէջ, 148 New Bond Street։

Ցուսիս 1էն 30, պիտի ցուցադրուին 45 նկարներ, որոնք կը ներկայացնեն հայկական, պարսկական եւ արեւելեան կեանքէ առնուած զանազան տեսարաններ։

ՇԱՐՈՒՆԱԿԻ ՊԱՏՈՒԱՆԴՈՒՆԵՐԸ

“ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,,

Ամէն բան կ'անիծէր. սոդոմ-գոմորեանակէն դուրս, ժամանակը գրաւի դնել ու գումարը գողովին վատնած ըլլալ եւ գինով չըլլա՜լ...։ Վերստին գործը իր կոկորդին կառչեցաւ։ Ակաւ տատապիլ գարեջրատան մը մուտքին ու մուրտ մթնոլորտին մէջ։ Կորնգուցած էր ուժեղ դուռ համբաւը՝ երկու անգամ դուռ տալով անչափահաս երիտասարդ մը։ Իր սիրտը մոլեգնութեամբ կը լեցուէր, եւ երբ լայնդլխարկով կնոջ վրայ մտածելու ատեն չէր եղեր անոր «ներդուժ» փափուկ շեշտը, իր զայրոյթը քիչ մնաց պինքը խեղդէր։ Գրպարտքը կանգ առաւ Շէրլոքի մը դուռ։ Մարդը իջաւ եւ իր տրմծինը առաջնորդեց գօրանոցին պատերուն շուքին մէջէն։ Գինքը տուն վերադառնալ։ Երբ փոքր դուռը հասաւ եւ մտաւ ներս, խոհանոցը ամայի եւ կրակը մարած գտաւ։ Գոռաց.

— Ատա, Ատա՛։

Իր կինը ճարպոտ դէմքով, կարճահասակ էակ մըն էր՝ որ իր ամուսինը կը չարչրկէր երբ այս վերջինը սակաւակերութեան շրջանի մը մէջ գտնուէր, եւ մանաւանդ երբ անիկա գինով ըլլար։ Հինգ զաւակ ունէին։ Փոքրիկ տղայ մը սանդուխներէն վար իջաւ վագելով։

— Ո՞վ է ան, ըսաւ մարդը խաւարին մէջ խարխափելով։

— Ե՛ս, պա՛պա։

— Ո՞վ, դուն. Շարլի՞։

— Ո՛չ, պապա՛, Թոմ։

— Ո՞ւր է մայրդ։

— Եկեղեցին է։

— Լա՛... մտածե՞ց իմ ընթրիքս պատրաստել։

— Այո, պ'պա՛... պիտի...

— Վառէ՛ լամբարը։ Ինչպէ՞ս կը յանդգնիս դիս մութին մէջ թողուլ։ Միւս տղաքը քնացա՞ծ են։

Մարդը յուզօրէն նստաւ աթոռներէն մէկուն վրայ, մինչ պզտիկը լամբարը կը վառէր։ Իր տղուն շեշտը կեղծել սկսաւ եւ ինքնիրեն ըսաւ. «Նկեղեցին է, եկեղեցին է, եթէ կը հաճի՛ք»։ Երբ խոհանոցը լուսաւորուեցաւ, սեղանին գարկաւ բռունցքով եւ պոռաց.

— Ճաշելու համար ի՞նչ կայ...

— Պիտի... ուիեմ, պ'պա՛, ըսաւ պզտիկը։

Մարդը ցատկեց իր աթոռէն, եւ կրակը գոյգ տալով.

— Ա՛ւ կրակին վրայ, որ մարեր է։ Վա՛յ քեզի, քեզ պիտի սորվեցնեմ չվերսկսիլ...։

Դէպի դուռը քայլ մը առաւ եւ անոր կրթնած գաւազանը բռնեց։

— Քեզի պիտի սորվեցնեմ չմողուլ որ կրակը մարի, ըսաւ թեւերը սոթեցնելով որպէսզի աւելի ազատ ըլլայ իր շարժուձեւերուն մէջ։

Տղեկը պոռաց.

«Ո՛հ, պ'պա,» եւ սեղանին շուրջը սկսաւ վազվզել, արտասուելով. մարդը իրեն հետեւեցաւ եւ անոր բաճկոնին մէկ ծայրէն բռնեց։ Տղեկը յուսահատ ակնարկներ նետեց իր շուրջը եւ խուսափելու ճամբայ չգտնելով ծունկի վրայ ինկաւ։

— Հա՛... ուրիշ անգամ կրակը չպիտիձգես որմարի, ըսաւ մարդը իր գաւազանովը անգթօրէն հարուածելով տղեկը, ա՛ռ քեզի, շո՛ւն...։

Տղան ցաւէն ճիչ մը արձակեց, երբ գաւազանը իր երանքները կը ժարակէր։ Ձեռքերը իրար միացուց, զանոնք վեր բարձրացուց ու սարսափէ դողացող ձայնով մը.

— Ո՛հ, պ'պա, պոռաց, մի՛ զարներ քեզ, համար «Ողջոյն քեզ, Մարիամ...» մը պիտի ըսեմ, քեզ համար «Ողջոյն» մը պիտի ըսեմ, եթէ չզարնես, քեզ համար «Ողջոյն» մը պիտի ըսեմ։

(6)

Թարգմ. ՁԷՅՄՄ ՁՈՅՍ
Ե. ՋԱՀՐԷՅԵԱՆ

ՎԵՐՋ

դատապարտուեցան եւ 19 հոգի ազատ արձակուեցան։ Բոլոր դատապարտեալներն ալ յանցաւոր կը նկատուին թէ 1926ին մասնակցած են Հրամատա—Ճերմակ Ռիւթէն (բանւորա-գիւղացիական) կոչուած դաւադրութեան, որուն նպատակն էր զինեալ ապստամբութեամբ տապալել Լեհաստանի կառավարութիւնը, եւ խորհրդային վարչաձեւ հաստատել՝ հիւսիսի հողերը Խորհրդային Ռուսիոյ միացնելու նպատակով։ Դաւադիրները զէնքի մթերքներ ունէին։

Դատարանը 12 տարի բանտարկութեան դատապարտեց Խորհրդարանի նախկին երեսփոխանները Տարացկիէվիչը, Ռակմիշլովսկին, Վոլոցինը եւ Նիոթիան. միւս ամբաստանեալները 3էն 8 տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Գերման ընտրութիւններէն վերջ

Երկուշաբթի օր Փարիզի սակարանը մեծապէս ցնցուեցաւ։ Բազմաթիւ ֆրանսական եւ օտար արժեթուղթեր, որոնք վերջին շաբաթները յարաճուն բարձրացում կ'ունենային, յանկարծական անկում ունեցան՝ փոքրիկ խուճապ մը առաջ բերելով։ Անկումը շարունակուեցաւ նաեւ յաջորդ օրը։ Սեղանաւորական թերթեր այս երեւոյթին պատճառ ցոյց կուտան Գերմանիոյ ընտրութեանց մէջ ձախերու յաղթանակը։ Կարգ մը գերմանական տուներ ժամանակէ մը ի վեր մեծ գնումներ կը կատարէին փարիզի սակարանին մէջ, մասնաւորաբար կը գնէին ֆրանսական դրամատուններու արժեթուղթերը։

Գերմանիոյ ընկերվարականներուն յաղթանակը ուրիշ երկիրներու մէջ ալ իր ազդեցութիւնը ունեցաւ։ Խորհրդային թերթերը վախ կը յայտնեն թէ նոր խորհրդարանն ու կառավարութիւնը Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը պիտի դարձնեն դէպի արեւմտեան Եւրոպայի պետութիւնները եւ աւելի պիտի հեռանան խորհրդային կառավարութենէն։

∴ Ընկերվարական երեսփոխաններու թիւը 152էն բարձրացաւ 153ի, որովհետեւ Փոցտամէն երեսփոխան ընտրուեցաւ Հանրապետութեան հանգուցեալ նախագահ Էպէրթի տղան։

Խորհրդարանի նոր խմբակցութիւնը

Ֆրանսական խորհրդարանի նորընտիր երեսփոխանները վերջերս սկսած են խորհրդակցական ժողովներ գումարել՝ նոր խմբակցութիւններ կամ կուսակցութիւններ կազմելու նպատակով։ Բոլորովին «երիտասարդ»ներէ բաղկացած անկախ խմբակցութիւն մը կազմելու գաղափարին շուրջ կարելի չեղաւ համաձայնութիւն գոյացնել։ Կեդրոնիմէտ կուսակցութիւն մը կազմելու մասին կատարուած խորհրդակցութիւններն ալ արդիւնքի մը չյանգեցան։

Ի վերջոյ որոշուեցաւ ազատ ձգել իւրաքանչիւր երեսփոխան, որ իր ուզած խմբակցութեան յարի. միայն թէ ազգային միութեան կուսակից խմբակցութիւններ պիտի կազմեն կէդրոնի դաշնակցութիւն մը, որ կարեւոր խնդիրներու առեն ուժ պիտի տայ Փուանքարէի կառավարութեան։

Ֆրանքլէն-Պույեոնի խմբակն ալ այս օրերս վերջնական որոշումի մը պիտի յանգի։

Հայ եւրախաղ ու արկածի գոհ

Մարսիլիայէն կը հեռագրեն Մայիս 22 Թուականով.—

Այսօր Տիկին Հայկանուշ Պօղոսեան տուն վերադառնալով, իր երախան կը գտնէ գետին ինկած եւ գանկը ջախջախուած վիճակի մէջ։ Կը կարծուի թէ ժօրը բացակայութեան, երախան խաղացած առեն օրորոցէն ինկած եւ մեռած է։

Թուխաւոր կազերու դէմ

Երէկ գրեցինք թէ Համպուրկի հեղձուցիչ կազերու գործարանին մէջ ծակեցաւ մեծ ընդունարան մը եւ կազերը դուրս խուժեցին՝ շատ մը կեանքեր հնձելով։ Նոյն տեղւոյն վրայ Շթոլցէնպէրկ ընկերութիւնը ունի ուրիշ ընդունարաններ ալ, որոնք եթէ պայթին, բազմաթիւ մարդոց մահուան պատճառ կրնան ըլլալ։

Կազի խաւը արագօրէն տարածուեցաւ շրջակաները. խումբ մը դպրոցականներ, որոնք 10 քիլոմեթր հեռուն պտոյտ մը կը կատարէին, նոյնպէս թունաւորուեցան։ Համպուրկի ամբողջ մէկ թաղը պարպուեցաւ եւ բժիշկները այժմ կը քննեն՝ հասկնալու համար թէ ուտեստեղէնի մթերքներն ալ թունաւորուա՞ծ են։

Պերլինի ընկերվարական թերթը «Ֆորվէրց» կը գրէ թէ Շթոլցպէրկ տունը, օժանդակութեամբ ուրիշ մէկ քանի ընկերութեան, որոնք նպաստ կը ստանան պատերազմական նախարարութենէն, 1923-1926 հեղձուցիչ կազեր պատրաստած է խորհրդային բանակին համար։

1927 Յունուարին ընկերվարական երեսփոխան Քունսթլէր այս մասին ճշգրիտ տեղեկութիւններ հրատարակած էր։

Ամերիկեան կառավարութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ թէ հեղձուցիչ կազերը սահմանուած էին Միացեալ Նահանգներու բանակին։ Ամբողջ ամերիկեան մամուլը գայրոյթ կը յայտնէ հեղձուցիչ կազերու պատրաստութեան համար եւ կը պահանջէ որ թունաւոր կազերու պատրաստութիւնը միջազգային խիստ հակակշիռի մը ենթարկուի։

Ի յիշատակ Առեւելքի զինուորներուն

Պատերազմական նախարար Փէնլեվէ առջի օր Մարսիլիոյ մէջ բացումը կատարեց կոթողի մը, որ նուիրուած է Արեւելեան բանակի զոհուած զինուորներու յիշատակին։ Նախարարը այս առթիւ ճառ մը խօսելով, վեր հանեց Արեւելքի ֆրանսական բանակի մարտիկներուն քաջութիւնը եւ ըսաւ թէ այդ կոթողը կը խորհրդանշէ անոնց յամառ ու հերոսական ճիգերով ձեռք բերուած յաղթանակը։

ՏԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՋԱԻԻՆ ԱՐՔԵՊՍ. Պոլսոյ նախկին պատրիարքը, Պապտատէն ճամբայ ելած է դէպի Ռումանիա։ Այժմ կը գտնուի Զահլէ (Լիբանան) եւ շուտով Պէյրութէն շոգենաւ պիտի նստի Կոստանցա երթալու համար։

ՍՓԻՐԻԹ-ԱՎ-ՍԷՅՆԹ-ԼՈՒԻՋ օդանաւը, որով Լինտպէրկ տարի մը առաջ կատարած էր Ատլանտեանը, Ուաշինկթընի Սմիթսոնիա թանգարանը զրուեցաւ։ Օդանաւը ձեղունէն կախուեցաւ մեծադեալ երեք թելերով, որոնց իւրաքանչիւրը 15,000 քիլօ դիմադրական ուժ ունի։

ԼԻՆՏՊԷՐԿ յետադարձ է կրկնալանտաւի եւ Իպանտաւի ճամբով Ատլանտեանը կրկին կտրելու իր ծրագիրը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՓԱՐԻԶ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին «փլեյէլ ժուռնալ»ի սրահը 21 Rue Cadet, Paris (9e). *Մէթրօ* Cadet.

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

կը խօսին՝ Mr. JUSTIN GODARD, ծերակուտական, նախկին նախարար, Mr. KRAFFT - BONNARD, նախագահ Հայասէրներու Միջազգային Դաշնակցութեան, *և* ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ օրիորդներ՝ Հ. ԱԻՆԱՄԵԱՆ, Ա. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Զ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, Պ. Պ. Ն. ՂՈՒԿԱՍՕՖ *և* Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ։

Ֆրանսական գինուորական մեծ նուագախումբ մը (բաղկացած 50 հոգիէ) կը նուագէ հայկական եւ եւրոպական եղանակներ։

Հայ Արիները կը հսկեն կարգապահութեան։

ՄՈՏՏՐ ԱԶԱՏ Է

Պուա Քոլոնպ.— *Այս կիրակի ժամը 2.20ին, Թաղապետական սրահը* Rue des Halles։

Կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ և Հ. ԳԱԴՈՒՆԻ։

Պրիւքսէլ.— *Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 9.30ին*, 38 Rue de l'Ecuyer, Salle Marchal*ի մէջ։*

Կը խօսի՝ ԱԼ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2-ին, 333 Ave. du Prado կարտէն փառք

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Բանախօսութիւն, մեներգ, խմբերգ, արտասանութիւն, նուագ, զանազան անակնկալներ եւայլն։

Մանրամասնութիւնները լոյս տեսած են տեղւոյն վրայ առանձին թռուցիկներով եւ յայտագրերով։

Լիոն.— *26 Մայիսին, Կը խօսին՝ Ընկերներ՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Վիէն.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Ցէսին.— *Այս կիրակի ժամը 1.30ին, Սինէմա «Նովէլթի Տանսինկ»ի սրահը։ Կը խօսին՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։*

Կը ներկայացուի՝ Տանջուածները, դեկավարութեամբ Պ. Ղ. Հայրունիի եւ մասնակցութեամբ դերասան Սըտաֆեանի եւ տեղական ուժերու։

Փոն տը Շերիւի.— *28 Մայիս։ Կը խօսին՝ Ընկերներ՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ եւ ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Պէլֆոռ, *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Շէրիթքուռ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։*

Փոն տ'Օպնա.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԱՇՈՏ։*

Փրիվա. *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԱՇՈՏ։*

Վալանս.— *Այս Շաբաթ Սինէմա Սէն Լու։ Կը խօսին՝ Ընկերներ ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ պար։*

Պօլէն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։*

Փուգէն.— *28 Մայիս, Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ։*

Լանսէյ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։*

Նիս.— *Այս կիրակի ժամը 2.30ին*, 35 Bld. du Bouchage. *Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Փուժէ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Կարտան.— *28 Մայիս Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։ Երգ, ֆանֆառ, արտասանութիւն, խնջոյք։*

Սէն-Շամօն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Սէն Լթիէն.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Ձոխ յայտագիր։*

Պօրտօ.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ֆիւմէյ.— *29 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Գասթել Սարագէն.— *30 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ցէքազվիլ.— *2 Յունիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԻ

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ԳԻՐՔԸ

550 Է.Ջ ԵՒ 50 Է.Ջ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՄԻՐԻԱ 40 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

կը ծախուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԴԵՐԱՍԱՆ ԼԵՒՈՆ ԵՐԱՄԵԱՆԻ

Այս Շբ. գիշեր ժամը 8.45ին, Սոսիէթէ Սավանթի սրահը

8 Rue Danton, *Մէթրօ՝ Օտէոն*

Մասնակցութեամբ կովկ. Պետ. թատրոնի դերասաններ Տիկ. Տիկ. Դուրեան-Արմէնեանի, Ազատիկի եւ Լ. Երամեանի։

ՊԷՊՕ ԵՒ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԴԵԲԻՒ (Զաւեշտ)

Կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Աբգար, Ագնաւորեան, Գմբէթեան, Գրիգորեան, կոթիկեան եւ Եր. Քոչարեան։

ԳԻՆ՝ 25, 20, 15, 10 և 7.50, ԲԱՑԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՏՈՄՍԵՐԷՆ

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29 04

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS
Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, écrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Clignancourt PARIS (18e). Նախկին դաշնակահարդար «Pleyel» պանրած անօթ տան եւ վկայեալ, «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՉՈՀԵՐՈՒՆ

Usine Gallay֊ի աշխատաւորներուն (161 Ave. de Verdun, Meudon) հանգանակութիւնը.—

Ս. Մարգիսեան 25, Հ. Թիֆ֊Թիկճեան 5, Գ. Պալապանեան 10, Կ. Մատէոսեան 25, Գ. Գազանճեան 15, Օր. Տէրտէրեան 5, Գ. Արթինեան 10, Պ. Վարտէլիս 5, Պր. Մարտիրոսեան 5, Գր. Պէրպէրեան 10, Աս. Բիլեան 5, Գ. Միքայէլեան 5, Տիկ. Զաքարեան, Ս. Քէօշքէրեան 10, Ա. Ամճեան 10, Պր. Ղազարեան 15, Գ. Օհանեան 10, Պր. Թորոսեան 5, Եօթնեղբայրեանք 30, Ա. Ճիվէլէկեան 5, Կ. Քաֆէճեան 10, J. Mavridis 4, Տիկ. Սուրէնեան 5, Mme Yorgiadis 5, Mr. Kostale 2.50, Տիկ. Տրապիզոնեան 10, Լ. Գուստիկեան 5, J. Gorget 5, Y. Piat 4, Mr. Monténegro 5, G. Tognon 5, Պր. Թովմասեան 5, Կ. Կարապետեան 5, Mr. Dodzof 5, Ա. Սլօեան 5, Mr. Graménidis 3, Mr. Klaboudof 2, Ն. Անաեան 5, Օր. Տէրտէրեան 5, Պր. Գօչեան 5 ֆրանք։ Գումար 315.50 ֆր.։

(Տես Ա. Էջ)։

Եւրոպահայ կարմիր խաչի կրընօպլի մասնաճիւղին նախաձեռնութեամբ եւ Տիկ. Երամօֆի նախագահութեամբ.—

Պր. Ջօրայեան և Տիկ. Էյմէն 100ական ֆրանք, Վ. Աւագեան և Մ. Մխքճեան 25ական, Վ. Սարգիսեան, Ե. Տէրկումեան, Մ. Տէր Սարգիսեան, Ա. Փիւսեան, Յարութիւնեան, Կիւրճեան, Ժ. Սարաճեան, Ոսն, Սպէնճեան, Ս. Թիւրապեան 20ական, Պ. Օհաննէսեան, Մարդարեան, Գ. Քիրազեան, Մ. Մոմճեան 15ական, Ս. Պապիկեան, Խ. Գազանճեան, Մ. Ինճէեան, Կ. Արսլանեան, Երիցուհի Փամպուքճեան, Ե. Կուկուշեան, Մ. Ճարակեան, Ս. Տաժկաճեան, Փափազեան, Փոմակալքի, Բ. Տիպրատեան, Յ. Հալաճեան, Մ. Մակարեան, Գ. Թօքաթլեան, Դ. Միհրանեան, Մ. Արզուարթեան. Պ. Աւետիքեան, Ա. Յովհաննէսեան, Պ. Սաթարճեան, Մ. Գարաեան, Ա. Գառնուկեան, Յ. Տաճատպետեան, Հ. Կարապետեան, Յ. Ճերմակեան, Մ. Սարգիսեան, Ա. Ճերմակեան, Հ. Այվազեան, Կ. Կիւրիհեան, Ս. Հունանեան, Ս. Սալաւանեան, Լ. Զարաթէլեան, Կ. Չիթճեան, Ա. Ինճէեան 10ական, Ա. Մարզարեան, Թէրզիպաշեան, Նիքսարլեան, Տէլի Տիւճֆ, Վ. Յարութիւնեան, Եղիազարեան, Թ. Թիւթճեան, Մ. Մարտիրոսեան, Գ. Շահինեան, Յ. Պալօղեան 5ական, Յ. Կիւմիւշլեան 4 ֆրանք։ Գումար՝ 899 ֆրանք։

(Տես «Յառաջ» 23 Մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

Տէսինի «Վիշապ» խումբի ղովը, վաղը Ուրբաթ, ժամը 8ին։ Քաֆէ տը լա Փէյ մէջ։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՂ

Շաճու, Զէմազ.— 50։
Մօնթուէօ, Տ. Գ.— 250։
Շաճօ-Ռընօ, Ս. Գ.— 140։
Վիվիէ, Վ. Մ.— 37։
Վիլ ժիւիֆ, Ա. Ն.— 50։
Լը փիւի, Շ. Թ.— 35։
Լա կաուէն, Ս. Տ.— 70։
Մարսէյլ, Գործ.— 642.20։
Փարիզ, Ք. Պ.— 35։
Փարիզ, Մէր.— 35։
Մարսէյլ, Կ. Տ. Կ.— 35։
Մարսէյլ, Յ. Թ.— 70։
Սէն փիէռ, Ս. Գ.— 35։
Փիւրէ-լը-Մօնիւլ, Պ. Հ.— 30։
Տէսին, Զ. Ռ.— 35։
Լիէրվիլ, Մ. Կ.— 70։
Մօնմակնի, Ա. Ս.— 35։
Միլան, Գործ.— Ստացող
Լը Ման, Ս. Մ.— 5 տոլար
Մէրինեակ, Ա. Գ.— 35 ֆր.

Գործ կը փնտռէ

Արեւելեան կերակուրներու մասնագէտ խոհարարապետ կը գտնել՝ մկրտիչ Թէյեանի, 127 Ave. Président Wilson, Pre St Gervais, Seine.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱՑ
E. STEFIKI
վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեռ. Passy 72.56
15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITION
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant: H. TEURNIER

ՓԱՌԷՆ ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ
(ԴԵՐՁԱԿ)
Վ. ԿԱՑՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԱՄԵՆԱՆԱՐԴԱԿԱՆ ՊՊՐՈՑԷՆ
(ÉCOLE DE COUPE E. J. MALLE)
կը կարէ վերջին նորաձեւութեամբ չափի վրայ ապսպրանքներ արանց համար
ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ. ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
ԵՒ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ
15 փլաս Սէնթ Պառպ Սէն Թ'Էթիէն (15 Pl. Ste. Barbe St. Étienne)

ՖՕՆ ՏԸ ՔՕՄԷՐՍ, ԽԱՆՈՒԹ, ԵԻԱՅԼՆ ԳՆԵԼՈՒ ԵՒ ԾԱԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք՝ A L'ETUDE GABRIAC, ՓԱՍՏԱՐԱՆ
15 Rue Tronchet (Madeleine - St. Lazare) Թել. 24-04 և 80-05
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ՀԱՅԵՐԵՆԱԿԻՑ ՄԸ՝
Պ. ԻՆԷՃԵԱՆ, գրասենեակի տնօրէնը, որ մասնաւորապէս պիտի զբաղի հայ յաճախորդներով։ Վստահելի գործ։ Իրաւական խորհրդակցութիւններ ձրի։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑՏԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ինամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՅ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւտ N. D. de Lorette
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14-19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պէլվիլ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
ԹԱՐՄ ԼԱՒԱՇ ԱԺԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 25 ՄԱՅԻՍ 1928

25 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 656

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ԶՈՀԻ ՄԸ ՊԱՏԿԵՐԻՆ ԱՌՋԵԻ

Այս տողերը գրած ատեն, անշուշտ պատկած է գրչի մշակ մը, հանրածանօթ Թէոդիկը, մեր խմբագրատան յարակից սէկ սենեակին մէջ։

Քիչ անդին պիտի կարդաք գուժկան պատմութիւնը։

«Ամէնուն Տարեցոյց»ի ժիր և տքնաջան հեղինակին կեանքն ու գործը չէ որ պիտի ներկայացնենք այստեղ։ Այդ աշխատանքը՝ իր կարգին։

Պիտի քրքրենք թէ ինչո՛ւ մեռաւ կամ ինչէ՛ն մեռաւ։

Դառն իրականութիւնը այն որ Թէոդիկը չկայ այլեւս։ Գալիք արիւնլուայ, ձեռքերը կարկամած, սա դիմացի սենեակին մէջ յաւիտենապէս կը քնանայ այն մարդը, որ դուլ-դադար տուներ գիշեր թէ ցերեկ, որ մանրակրկիտ կը պրպտէր, կը թղթատէր, կը հաւաքէր ու կը գրէր, մինչեւ գիշերուան ժամը 2-3։

Եւ այս տքնութիւնը՝ չափազանց նախնական կենցաղի մը մէջ։ Ինքն էր իր խոհարարը։ Կ'եփէր, կ'ուտէր, կը մաքրէր, անկողին կը շտկէր միեւնոյն խցիկին մէջ։ Կատարեալ «զարիպ» մը, զրկուած ընտանեկան մխիթարութենէ եւ ուրիշ ամէն յարմարութենէ։

Իր ամբողջ կորովը յատկացուցած՝ Տարեցոյցին, որ իր միակ սփոփանքն ու իտէալն էր, և արդէն 22 տարուան պատմութիւն ունի, թափառական՝ երկիրէ երկիր։

Կարելի է վիճիլ այդ տքնաջան արտադրութեան ներքին արժէքի մասին։ Կարեւորը՝ աշխատանքի տենդն է, մտքի եւ պտի չարաչար յոգնութիւնը, երկունքը։

Թէոդիկ ինկաւ պատնէշին վրայ, փառքը ինչպէս ապրուստը կապած իր Տարեցոյցին։

Բայց դեռ քանինե՛ր կան որ ինկած են կամ պիտի իյնան մտքի տքնութեան եւ առհասարակ աշխատանքի ճամբուն վրայ, այս կամ այն ձեւով։

Եւ մանաւանդ սա լպրծուն պողոտաներուն վրայ։

Շատեր՝ յուսակտուր անձնասպան։ Ուրիշներ՝ միշտ արիւնքրտինքի մէջ, իրենց կեանքը կարճեցնելու գնով։ Դեռ ուրիշներ՝ դասալիք և ամէն կապ կտրած հարազատ ժողովուրդին հետ, կամ ենթակայ այլասերման...

Ո՛վ մտածեց ո՛ր եւ է միջոց, գոնէ տանելի դարձնելու համար մտքի աշխատաւորներուն ալ վիճակը։

Մահուընէ փրկութիւն չէ որ կ'առաջարկենք։ Ուշ-կանուխ, մէկ է բոլորիս ալ վախճանը։

Բայց, ինչո՞ւ թոյլ տալ որ աւելորդ սպառումներ եւ տանջանքներ կրեն մարդիկ, հալին ու մաշին խցիկի մը կամ պանդոկի մը խորը, իրենց մտքին հետ ֆիզիքականն ալ մաշեցնելով։

Համարակ բանուորը ունի զանազան յարմարութիւններ, ապրելի երկար դիմանալու համար։ Ծերն ու անկարը, հաշմանդամն ու տնանկը գէթ հիւանդանոցի մը կամ անկելանոցի մը յոյսն ունին։

Ի՞նչ ապաւէն ունի մտքի եւ գրչի մարդը, հայկական իրականութեան մէջ, մանաւանդ — կրկնենք — այս օտար ափերուն վրայ։

Միայն ժողովուրդը չմեղադրենք։ Մտքի մարդիկը իրենք ալ ո՛ր եւ է միջոց չեն խորհած, ո՛ր եւ է ձեռնարկ չեն կատարած ինքնօգնութեան կամ իրերօգնութեան համար։

Եւ իրրեւ հետեւանք, սակաւաթիւ բախտաւորներու— ընդհանրապէս ճկուն եւ լպրծուն տիպարներու —կողքին, պատկառելի թիւ մը կը մնայ դատապարտուած ինքն իր մէջ հալելու, կամ չարաչար յոգնութենէն կաթուածահար փոռելու։

Մտաւորականներու Միութիւն, Մշակոյթի Ընկերակցութիւն եւ դեռ բազմազան անուններով ծրագիրներ գրի կ'առնուին ամէն տարի։ Բայց ոչ մէկ արդիւնք։

Ու միայն մարդիկը չէ որ կ'անհետանան, այլ եւ ամբողջ գործեր։ Երբ դրողը կամ ուսուցանողը կը յուսահատի իր ասպարէզէն, մանաւանդ վաղուան հեռանկարէն, ու կը լքէ գայն, բոլորովին ուրիշ՝ ընթացիկ արհեստի մը կապուելու համար, կամ երբ վարձու կուտայ իր գրիչը. եւ կամ, հոգին բերանը կը բերէ չարաչար աքնութեամբ, — անշուշտ գրականութիւնը, պուեստը, մէկ բառով՝ մշակոյթն է որ կը կորնչինէն։

Պոլիս Ազգային Հիւանդանոց մը ունէինք։ Ի՞նչ ունինք այստեղ եւ նման տեղեր։

Բայց, վերջնապէս անգործութեան դատապարտուած, տաղիքէն եւ տառապանքէն հալած դժբախտներու խնդիրը չէ որ այնքան մտահոգութիւն կը պատճառէ, որքան մեր թուած շարքը, կենդանի նահատակներու վիճակը,

Ի՞նչպէս բնել որ, պարզապէս նիւթական անձկութեան եւ ան աշխատանքի հետեւանքով, շնչասպառ չիյնան մտքի եւ գրչի մարդիկ, ու մանաւանդ կարենան լրիւ տալ իրենց տաղանդին ամբողջ գանձը։

Ի՞նչպէս թեթեւցնել հայկական մշակոյթի վաստակաւորներուն հոգերը, եւ զանոնք դնել ուղիղ գծի վրայ։

Ահա քանի մը անկապ խորհրդածութիւններ, նոր զոհի մը պատկերին առջեւ։

Թշուա՛ռ Թէոդիկ, որ ինկար անդարձ, գիրք մը աւելի տալու տաժանքիդ մէջ, 1929ի Տարեցոյցին ձեռագիրներն ու փորձերը մնարիդ վերեւ . . . :

Շ.

ԹԷՈԴԻԿ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Խորին կսկիծով կը հաղորդենք մահը գրչի վաստակաւորի մը, Թէոդիկի։

«Ամէնուն Տարեցոյցը»ին հեղինակը խցիկ մը ունի Լոսիս տպարանին մէջ, իբրեւ աշխատասենեակ եւ ննջարան։ Ամէն գիշեր մինչեւ ժամը 2—3 անդադար կը գրէր, եւ առտուն կանուխ նորէն գործին գլուխն էր։

Երէկ առաւօտ (Հինգշաբթի), գրաշարը սովորականին պէս կը գարնէ դուռը, ձեռագիր առնելու համար, բայց պատասխան չի ստանար։ կարծելով Թէ կը քնանայ, չուզեր անհանգիստ ընել։ Քանի մը ժամ յետոյ նորէն դուռը կը գարնուի։ Դարձեալ ոչ մէկ ձայն։ Շարկ կ'ըլլայ սանդուղ մը երկարել եւ պատուհանէն նայիլ։

Եւ ի՛նչ —մշտաշարժ Թէոդիկը գիշերազգեստով փռուած գետինը։ Ցետոյ դուռը բացուելով ոստիկանի մը ներկայութեանը, հաստատուեցաւ մահը։

Բժշկական քննութիւնը կը հաստատէ Թէ դժբախտ գրագէտը յանկարծամահ եղած է գլխու կաթուածէ, իբրեւ արդիւնք մտքի չարաչար յոգնութեան։ Ինչպէս կ'երեւայ, սովորականին պէս իր արեւելեան սուրճը պատրաստած եւ սեղանին վրայ դրած է, բայց առանց խմելու ինկած է գետին։

Այս կսկծալի անակնկալին առջեւ, դժուար է ներկայացնել մարդը եւ իր գործը։

Թէոդիկ (Լաբաճինճեան) շատ կանուխէն նուիրուած է գրական աշխատանքներու, երբ կը ծառայէր առեւտրականի մը քով։ Եւ միայն «Ամէնուն Տարեցոյցը» չէ իր վաստակը։ Գրած է պատմուածքներ, կազմած է ձոխ հաւաքածոյ մը «Պոլսոյ Հայվար»ի։ Ինքն է խմբագրած 1915ի սարսափներու համառօտ յիշատակարանը, զինադադարի առաջին տարին։ Տառերու գիւտին 1500-ամեակին առթիւ գրեց «Տիպ ու Տառ»ը։ Անտիպ գործերէն մեզի յայտնի են «Հայկական Դոդոճեան» եւն.։ 1915ին ինքն ալ աքսորուած էր Պոլսոյ մտաւորականներու կարգին եւ հրաշքով ազատեցաւ։

Շատոնց կորսնցուցած իր կինը, դարձեալ գրչի մշակ մը, Ալշակուհի Թէոդիկ, ողբացեալ վաստակաւորը կը թողու միակ զաւակ մը, վաճագն (Ամերիկա)։ 58 տարեկան էր եւ Պոլսեցի։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

ՀԱՅՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ ՏՈՄՍԵՐ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԻԴ. ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Պրուսայի մեծ նոր Գիւղի Հայր. Միութիւն, *Մարսէյլ* (ցանկը յաջորդով)	945.—
Հ. Ց. Դ. Սէն-Շամոնի կոմիտէի Թատերասէրներու երեկոյթին մէջ հաւաքուած	187.—
Եւրոպահայ կարմիր խաչի վալանսի ժամնաձիուղէն (դերասան Մարուքեանի ներկայացման 10 առ հարիւրը)	100.—
Պ. Պալենց	40.—
Գումար	1,272.—
ԻԴ. ցանկին գումարը	27,957.50
Ընդհ. գումար	29,229.50

×

Այս գումարէն Ֆիլիպէ, երուանդ եպիսկ.ի փոխադրած ենք.—

Մայիս	*5ին՝*	*2,000*
»	*9ին՝*	*4,500*
»	*12ին՝*	*2,500*
»	*14ին՝*	*7,000*
»	*18ին՝*	*4,500*
»	*24ին (երէկ)*	*8,500*
Ընդհ. գումար Ֆր.		*29,000*

×

. . . Խմբագիր,

Մարսէյլի Պրուսայի մեծ նոր գիւղի հայրենակցական միութիւնը, Թէեւ դեռ նոր կազմուած եւ հակառակ իր բազմապիսի ծանր հոգերուն, «ցառաջ»ի ժամնանշած սպիտակ ջարդի վտանգի կոչէն ազդուած, չէր կրնար անտարբեր մնալ։ Որով իր հայրենակիցներուն մէջ հանգանակած 945 ֆրանքի համեստ գումարը կը փութայ դրկել ձեզի, Պուլկարիոյ շարժի ադետեալներուն համար եւ կը խնդրէ բոլոր երկիրներու իր հայրենակիցներէն սոյն օրինակին հետեւիլ : (Տես գումարը)։

22 Մայիս (*Կնիք վարչութեան*)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հեղինակաւոր տագնապը

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ քաղաքական կացութիւնը պայծառ չէ եւ թէ ամէն գուշակութիւն կանխահաս է։ Կարծիք՝ փոխանակութիւններ տեղի ունեցան ժողովրդական կուսակցութեանց ներկայացուցիչ Միխալաքոփուլոսի, հակավէնիզէլոսեան կուսակցութեանց պետերուն, Ցալտարիսի եւ զօրավար Մէթաքսասի միջեւ։ Երկու լուծումներ կան աչքի առջեւ. դահլիճին վերակազմութիւնը՝ մասնակցութեամբ բոլոր կուսակցութեանց, կամ դահլիճ մը՝ վէնիզէլոսի վարչապետութեամբ, որ նոր ընտրութեանց պիտի ձեռնարկէ։

Քոնտիլիս գէկոյցով մը կը շեշտէ թէ երբեք իր կուսակցութիւնը չէ մտածած բռնի տիրանալ իշխանութեան։

Ի պատիւ Ամերիկահայ թագաւորին

Պոլսոյ բոլոր թուրք թերթերը բացառիկ թիւեր հրատարակած են Ազգանխտանի թագաւորին եւ թագուհիին ժամանումին առթիւ, բազմաթիւ պատկերներով։

Թագաւորը էնկիւրիի մէջ հիւրն է Մուսթաֆա Քէմալի՝ անոր Զանքայայի ապարանքին մէջ։ Ազգ. ժողովի նախագահ Քեազիմ փաշա թէյասեղան մը տուաւ ի պատիւ անոր։ Իրիկունը թագաւորը հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Մ. Քէմալի, ներկայ եղան նախարարներ ու երեսփոխաններ։

Էնկիւրիի թաղապետութիւնը Ազգանխտանի վեհապետներուն նուիրեց գոյգ մը էնկիւրիի կատու եւ երկու մետաքս գորգեր, իրրեւ յիշատակ։

Տնտեսական նոր «դաշադրութիւն» մը

«Թայմզ»ի թղթակիցը Ռիգայէն կը հաղորդէ որ խորհրդային իշխանութիւնները երեւան հանեցին «տնտեսական հակայեղափոխութեան նոր բոյն մը» Սմոլենսկի մէջ։ Կարծեցեալ յանցաւորներէն երկուքը՝ Զիստիակոֆ եւ Պոպոֆ մահուան դատապարտուած են, ուրիշ վեց հոգի ալ երկար պայմանաժամով բանտարկութեան։

Պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Սմոլենսկի շրջանին մէջ մեծ անկարգութիւն կը տիրէ, նոյնիսկ այն գործարաններուն մէջ որոնք կը ղեկավարուին համայնավարներուն կողմէ եւ ուր բանուորներէն 100ին 50ը համայնավարներ են։ Բոլշեւիկ աշխատանոցները զեղծումի, գեղխութեան, մոլութեան, բռնութեան եւ անկանոնութեան բոյներ էին եւ մեծ կորուստներու կ'ենթարկէին պետութիւնը։ Պաշտօնանկ եղան 22 պատասխանատու պաշտօնեաներ, շատեր ձերբակալուեցան եւ 10 հոգի արդէն իսկ դատարան յանձնուեցան դատուելու համար։ Կեդրոնական կոմիտէն մասնաւոր յանձնախումբ մը ղրկեց Մոսկուայէն՝ կուսակցական նոր պաշտօնեաներ նշանակելու համար զեղծարարներուն տեղ։

Կէփէուն (Չեկա) նման «տնտեսական դաւադրութիւն» մը երեւան հանած է նաեւ մօտակայ վիտեբսկ նահանգին մէջ եւ ձերբակալած է բազմաթիւ ոչ-համայնավար պաշտօնեաներ։

ԴՈՆԷՑԻ ԴԱՏԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մոսկուայի դատարանը կը շարունակէ Դոնէցի շրջանի ծանօթ խնդրին դատավարութիւնը։ Դատարանը թելադրեց ընդհ. դատախազին որ հետապնդումի կատարէ պաշտպան փաստաբաններէն Մուրավիէֆի եւ Դէնէկէի դէմ, այն ամբաստանութեամբ թէ յիշեալները նախապէս իրարու հետ համաձայնած էին՝ բանտարկեալներուն հանդէպ իրենց բռնելիք դիրքը ճշտելու համար։ Ա՛կէ գատ անոնք վախցուցած էին չորս ամբաստանեալներ՝ հաւաստելով անոնց թէ պիտի գնդակահարուին՝ եթէ յամառին խոստովանիլ իրենց եւ միւսներուն «յանցանքը»։

Պերլինէն հեռագիր հասաւ դատարանին՝ խնդրելով որ գերմանի փաստաբան Մունթէի թոյլ տրուի պաշտպանել ամբաստանեալներէն մէնքենագէտ Մայէրը։ Դատարանը մերժեց՝ ըսելով որ խորհրդային փաստաբանները կրնան այդ պաշտօնը կատարել։

Ընդհանուր դատախազ Կրիլէնկօ թերթերուն մէջ յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը երբեք չէ ջնջած գնդակահարման սկզբունքը՝ իրրեւ պաշտպանութեան անհրաժեշտ զէնք։ Միայն «յալագին ցնդած»ներն են որ կրնան ողբալ անոր գործածութեան վրայ, իրրեւ անհրաժեշտ գործիք մը դասակարգային պայքարին մէջ։ «Մեզի կը վերապահենք, կ'եզրակացնէ, ընկերային վտանգ մը կազմող դասակարգային թշնամիները ֆիզիքապէս բնաջնջելու իրաւունքը։ Կարգ մը պարագաներու մէջ անհրաժեշտ է մահապատիժը գործադրել պրոլետարական դասակարգի անդամներուն, խորհրդային վարչաձեւին մէջ, ուր կան աւազակներ, կաշառակերներ, մաքսանենգներ, որոնք պէտք է բնաջնջուին»։

Ռումր ու իտալ. հիւպատոսարանին մէջ

Պուէնոս Այրէսէն կը հեռագրեն թէ առջի օր կէսօրէն քիչ առաջ ռումբ մը պայթեցաւ յիշեալ քաղաքի իտալական հիւպատոսարանի անցագիրներու գրասենեակին մէջ։ Մեռան տասը հոգի, վիրաւորուեցան 40 հոգի, որոնց 4ը հիւպատոսարանի պաշտօնեաներ։ Կը կարծուի թէ զոհերուն մեծ մասը գաղթականներ են։ Մեռնողներու թիւը կրնար աւելի մեծ ըլլալ, որովհետեւ

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Պարսկաստանի ներքին, քաղաքական եւ տնտեսական կեանքը պատկերացուցած առեն, չէի կրնար զանց առնել կրթական մասը։

Կրթական վիճակը աւելի քան աննախանձելի է այս երկրին մէջ։

Պետական ելմտացոյցէն երեւաց արդէն, որ կրթական նախարարութեան յատկացուած է 9,909,725 դրան (445,000,000 դումարէն)։ Եթէ նոյն իսկ աւելցնենք 210,000 դրանը, որ կը ծախսուի Շիրազի Առեւտրա-Արհեստագիտական դպրոցին վրայ, նաեւ 1,600,000 դրան, որ կալուածներու տուրքերու հաբիւրին կէսը կը կազմէ եւ կրթական նախարարութեան տրամադրութեան տակ է, կ'ունենանք 11,719,720 դրան, կլոր թիւով մօտ 12 միլիոն, այսինքն ամբողջ պետական պիւտճէին հաբիւրին 2 3/4ը, նոյնիսկ ոչ հարիւրին 3ը։ Հասկնալի է, թէ այդ դումարով, որուն մեծ մասը պաշտօնեաներու կը վճարուի, քանի հատ եւ ինչ որակով դպրոցներ կարելի է ունենալ։

Պետական դպրոցներու ընդհանուր թիւն է ամբողջ երկրին մէջ 429, հաժաձայն կրթական նախարարութեան պաշտօնական տարեցոյցին։

3 բարձրագոյն դպրոցներ, 2 ուսուցիչներ պատրաստող, 2 ուսուցչուհիներ պատրաստող, 5 լրիւ միջնակարգ, 23 առաջին շրջանի միջնակարգ մանչերու, 1 առաջին շրջանի միջնակարգ աղջիկներու, 333 տարրական մանչերու, 45 տարրական աղջիկներու, 15 տարիքաւորներու եւ որոնց 86ը Թէհրանի, մնացեալը 29 քաղաքներու մէջ։ Թէհրանի տարրական դպրոցները աւարտած են 725 տղայ, 424 աղջիկ. միջնակարգ առաջին շրջանը՝ 321 տղայ, 71 աղջիկ, լրիւ միջնակարգ դպրոցները՝ 104 տղայ, 16 աղջիկ, բարձրագոյն դպրոցները՝ 11 բժիշկ, 20 դեղագործ, 13 իրաւաբան, բոլորն ալ արական սեռէն։ Դասընթացքի բարձրացման հետ զուգընթաց կը պակսի աղջիկներու թիւը եւ մինչեւ բարձրագոյն դպրոց այլեւս աղջիկ չի մնար։

Գաւառներու մէջ եւս նոյն պատկերը կը ներկայացնէ սեռերու համեմատութիւնը։ Նախակրթարաններու մէջ 1364 տղայ, 312 աղջիկ։ Ի հարկէ ամէն տեղ, նոյն իսկ կեդրոնին մէջ, մանչերու եւ աղջիկներու դպրոցները զատ են։ Անցեալ տարուան ընթացքին ամբողջ երկրի նախակրթարաններուն մէջ յաճախած են 68,525 աշակերտ - աշակերտուհիներ, նախորդ տարին 65,072։ Նախակրթարաններու թիւը 366, նախորդ տարին 270. միջնակարգ դպրոցներու թիւը 35, նախորդ տարին 25։ Տարեկան տարբերութիւնը չնչին է, իսկ աշակերտութեան թիւը ազգաբնակութեան համեմատութեամբ բոլորովին ողբալի, մանաւանդ այնպիսի երկրի մը համար որ ունք է դրած քաղաքակրթութեան ասմին վրայ։

Կան նաեւ 374 ժողովրդական դպրոցներ, որոնց 68ը իգական, 279 հին ձեւի դպրոցներ, 2402 «մէքթէպխանէ»ներ, որոնց 539ը իգական եւ 45ը օտարազգի դպրոցներ, ուրեմն ընդհանուր թիւով աւելի քան 3500 դպրոցներ միայն, այսինքն իւրաքանչիւր 2300 մարդու մէկ դպրոց։

Օտար, ոչ պարսիկ դպրոցներու թիւը 45 պակաս է նշանակուած տարեցոյցին մէջ։ Ըստ իս միայն կեդրոնական վայրերու դպրոցներն են հաշուած, քանի որ 50ի չափ միայն հայկական դպրոցներ ունինք հաշուած եւ տիւսիս։ Չբէական, զրադաշտական եւ միսիոնարական դպրոցներն ալ հաշուելով, թերեւս 100ը անցնի։ Մեր թիւը Պարսկաստանի մէջ հաշուելով 50,000, ուրեմն իւրաքանչիւր հազար Հայուն կ'իյնայ մէկ դպրոց։ Պատերազմէն առաջ, այս համեմատութիւնը աւելի խրախուսիչ էր։ Մենք շատ դիւղական դպրոցներ կորսնցուցինք, մանաւանդ Ատրպատականի մէջ, իսկ անոնց փոխարէն նորերը չհիմնեցինք տակաւին։ Ոչ միայն կրթական նախարարութեան, այլ եւ իւրաքանչիւր պարսիկ մարդու համար պարզ է, որ այդ 2681 հաստատութիւնները նկարագրի դաստիարակութեան, առողջապահութեան, նոյնիսկ զրավարժութեան տեսակէտով խամրոցներ են այս ժողովուրդի մատաղ սերունդին համար։ Ինչու, մուխ եւ ցուրտ սենեակ մը քաղաքին մէջ, գետնափոր մը դիւղին մէջ, կիսագրագէտ մը «ախօնտ», «նարկիլէչ»ն կամ «չիբուխ»ը, յաճախ ափիոն ծխելու ծխափողը կողքին, պատմական «փալախկա»ն միւս կողքին, ճպռտները ձեռքը, բաց յատակի վրայ ծնկաչոք շարուած նիհար, վատառողջ մանուկներ, գանգատն տեսակի կրօնական արաբերէն գիրքերով, անհասկնալի բառերու եւ նախադասութիւններու յոգնեցուցիչ կրկնութիւններ, աղմուկ, ճիչ, լաց, փողոցային հայհոյանքներ — ահա, ընդհանրապէս, «մէքթէպխանէ»ները։

Աւելի բնական չէ՞ր ըլլար եթէ բարեկործուկոմներու այնքան սիրահար պարոն Թագայոնը հրամայէր փակել այդ «դպրոց»ները եւ տեղը դպրոցներ հիմնէր առանց չակերտներու։

Կարծեմ իրաւունք կը տրուի ինծի դպրոցներու ընդհանուր 3500 թիւէն զեղչել այդ 2680ը, որով կը մնան իրականին մէջ 800 պետական եւ ժողովրդական դպրոցներ, 8 միլիոն ժողովուրդ կրթելու համար։ Այսինքն իւրաքանչիւր 10,000 մարդու մէկ դպրոց։

Տակաւին ամառնային արձակուրդի մասին գաղափար չունինն պարսիկ դպրոցի ղեկավարները։ Դասաւանդութիւնը կը տեւէ տարին 12 ամիս անընդհատ. իսկ դասարաշխման դրութիւնը, դասաւանդութիւնը, քննութիւնները, պատիժները, ուսուցչի եւ աշակերտութեան յարաբերութիւնները եւայլն կրնան ընդարձակ յօդուածի մը նիւթ ծառայել։

Եթէ, ցաւով ու ափսոսանքով գրուած այս տողերս պարսիկ հայրենակիցներուս ձեռքը անցնին, թող չմտածեն թէ Հայն է որ կը խօսի, այլ Իրանցի մը, որ պակաս նախանձախնդիր չէ իր սիրած երկրի յառաջդիմութեան։ Իրական դժբախտութիւն մըն է այս, տասնեակ տարիներ շարունակ պարզուած շատ ականաւոր եւ սրտցաւ պարսիկ հայրենակիցներու կողմէ։

Մի՛ակ ելքը կրթական գործի արժատական յեղաշրջումն է ամբողջ երկրին մէջ, ընդհանուր եւ պարտադիր ուսուցման օրէնքի գործադրութեամբ, օրէնք մը որ քաղաքակրթութեան նախորդ նստաշրջանին, պատգամաւոր Զօրա Սաղինեանի առաջարկով (տես «Պարսկահայ Տարեցոյց» 1927ի)։ Օրէնքը գործադրելու ցանկութեան պարագային միջոցները չեն պակսիր։ Միլիոններու հարստութիւններ կան կուակուած երկրի ամբողջ լայնքին եւ երկայնքին վրայ. այդ կտակներէն կրնայ օգտուիլ կառավարութիւնը, փոխանակ թոյլ տալու, որ ձրիակերները այդ հարստութենէն եկամուտներով թէ՛ իրենց գոյութիւնը ապահովեն եւ թէ կասեցնեն լոյսի թափանցումը, ինչպէս բրած են անցեալին, երբ երկիրը ակր տիրական չունէր։

Կը փակեմ այս տխուր էջը լիային հաւատքով, թէ կրթական նոր նախարարը չպիտի ուշանայ պահանջելու պարտադիր ուսուցման օրէնքին գործադրութիւնը, պարսկական 1307 թուականին։

Մարմնամարզի, նկարչութեան եւ երաժշտութեան մասին եւս մխիթարական քիչ բան կայ ըսելիք։ Մարմնական կրթութեան մասին անցնող տարուան ընթացքին աւելի քան դրեցին ու խօսեցան մասնաւորը եւ համապատասխան մարմիններ։ Կեդրոնին մէջ գործը դրուած է բաւարար հիմքերու վրայ. կեդրոնական վայրերու մէջ մարզանքի դասեր հաստատեցին, բայց դաւառները տակաւին գուրկ են։ Ուրախալի է, որ մտքերը պատրաստուած են արդէն եւ գործնական քայլերը պիտի դան լրացնելու բացը։

Առաջին անդամ պարսիկ մարզիկներու խումբ մը Թէհրանէն Բազու մրցումի գնաց եւ չտեսնուած ընդունելութեան արժանացաւ Ադրբէյճանցիներու կողմէ։

Նկարչութեան եւ երաժշտութեան դասերը դպրոցներէն տեղ չունին պարսիկ դպրոցներու մէջ. Մայրաքաղաքին մէջ դպրոցներէն դուրս դասընթացքներ հիմնուեցան։ Մամուլը հապճեպ ժամանակ կը գտնէ քիչ-շատ զբաղելու այդ առարկաներու դասաւանդման խնդրով. որոշ դպրոցներ, եթէ այդ առարկաներու դասատու ունին, կ'աւանդեն։ Առհասարակ պարսիկ ժողովուրդը երաժշտութեան, նուագի, երգի եւ պարի մասին շատ տակաւ հասկացողութիւններ ունի։ Արտակարգ շարժում մը անհրաժեշտ է, սխալ կարծիքները փարատելու համար։ Զինուորական դպրոցները բացառութիւն կը կազմեն, ինչպէս եւ փոքր թիւով ժողովրդական եւ պետական դպրոցներ։ Նոր ծրագրով մասամբ նախատեսուած են դասեր, սակայն գործադրութեան չեն դրուած։ Սեպտեմբեր 6ին խորհրդարանը պարտադիր մարզանքի օրէնքը քուէարկեց նոր դպրոցներու համար։

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ

ՆՈՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ

Արտաստամանեի հայ եւ ռուս գաղթականներու իրաւական դիրքը վերջնապէս ճշդելու համար, կազմուած էր հայեւռուս խառն յանձնաժողով մը, որուն կողմէ ռուս իրաւագէտ Ռուպինշթայն պատրաստած է ծրագիր մը։ Մայիս 22ին Թրնեւի մէջ վերջին խորհրդակցութենէ մը յետոյ, որոշուեցաւ յիշատակագիրի ձեւին տակ ներկայացնել գայն բոլոր շահագրգռուող կառավարութեանց։ կարեւորութեանը համար նոյնութեամբ կը թարգմանենք այդ ծրագիրը։

Փորձագէտներու մասնաւոր Յանձնաժողովը, բաղկացած պ. պ. Կուլքէվիչէ, Նոլտէէ եւ Ռուպինշթայնէ՝ ռուս գաղթականներու համար, եւ պ. պ. Խատիսեանէ, Բաշալեանէ եւ գ. Սինապեանէ՝ հայ գաղթականներուն համար, 21 Մայիսին գումարուեցաւ Ժընեւ Ազգերու Լիգային Միջազգային գրասենեակին մէջ, նախագահութեամբ Հազարապետ Թ. Ֆ. Ճոնսընի, Ազգերու Դաշնակցութեան օգնական բարձր-կոմիսարը գաղթականներուն համար։

Քննելէ յետոյ 1928 Յունուար 31ին Ցօքթ. Նանսէնի կողմէ ղրկուած Հարցարանին՝ կառավարութենանց տուած պատասխանները, Ցանձնաժողովը ընդունեց բնագիրը յիշատակագրի մը, որ պիտի յանձնուի այն կառավարութենանց, որոնք պիտի մասնակցին 1928 Յունիս 28ի Միջ-կառավարական խորհրդաժողովին։

Այս յիշատակագրին էական եզրակացութիւնն ու յանձնարարութիւնները հետեւեալներն են.

1. Ազգերու Դաշնակցութեան Բարձր-կոմիսարը հրաւիրել, որ զանազան երկիրներու մէջ ռուս եւ հայ գաղթականներուն համար ապահովէ հետեւեալները.

ա) Ստուգել գաղթականներու ինքնութիւնն ու հանգամանքը.

բ) Ստուգել անոնց ընտանեկան կացութիւնը եւ քաղաքացիական վիճակը՝ գաղթականին բնիկ երկրին մէջ տեղի ունեցած գործողութենանց մասին.

գ) Հաստատել կանոնաւորութիւնը, արժէքն ու ծննդավայրի հին օրէնքներուն համապատասխան ըլլալը այն գործողութենանց, որոնք պատահած են այդ երկրին մէջ.

դ) Վաւերացնել գաղթականներու ստորագրութիւնները. օրինակներն ու թարգմանութիւնները այն թուղթերուն, որոնք համբագրուած են իրենց կամ իրենց երկրին լեզուով.

ե) Հաստատել պատուաւորութիւնն ու բարի վարքը գաղթականին, անոր նախկին ծառայութիւնները, անոր արհեստակցական եւ ակադեմական տիտղոսը.

զ) Ցանձնարարել գաղթականը ձեռնհաս իշխանութենանց, մասնաւորապէս վիզայի, բնակութեան արտօնագրի, եւ դպրոցներ, ժառանգարաններ եւլն. ընդունելու համար։

Ա.յս նպատակներով, եւ շահագրգռուող կառավարութենանց հաւանութեամբ, այն երկիրներուն մէջ, ուր ներկայիս այս պաշտօնները կատարող ոեւէ մարմին չկայ, Բարձր-կոմիսարը մասնաւոր ներկայացուցիչներ պիտի անուանէ եւ թէ այն երկիրներուն մէջ, ուր կիսապաշտօն կերպով կը գործեն այս կարգի մարմիններ, Բարձր-կոմիսարը գիմումի պիտի կատարէ անոնց՝ կարելի եղածին չափ լայն կերպով։

Օրինական արժէք մը ճանչնալ այս ձեւով այդ ներկայացուցիչներուն կողմէ պատրաստուած վաւերաթուղթերուն։

Անոնց գործունէութիւնը ոեւէ նոր ծախք պէտք չէ պատճառէ յիշեալ կառավարութենանց եւ թէ այդ գործողութենանց համար տուրք եւ վարձք պէտք է գանձուի, բացի ադքատներէ.

Անոնց գործունէութիւնը ոեւէ քաղաքական հանգամանք չպիտի ունենայ, ոչ ալ ոեւէ կերպ միջամտութեան մը տեղի պիտի տայ՝ երկրի իշխանութենանց կողմէ։

2. Ռուս եւ հայ անհայրենիք գաղթականներուն իրաւական դիրքը այն երկիրներուն մէջ ուր իրենց հին օրէնքը չի ճանչցուիր այլեւս, պէտք է ճշդուի իրենց սովորական բնակավայրի օրէնքով, կամ սովորական բնակավայր չունենալու պարագային, իրենց բնակավայրի օրէնքով.

Թեւարկութեան կամ հոգատարութեան ենթակայ երկրի մէջ բնակող գաղթականներուն իրաւական դիրքը պէտք է ենթարկուի թեւարկող կամ հոգատար երկրի օրէնքին.

Գաղթականներու ազգային հին օրէնքին համաձայն նախապէս կնքուած ամուսնութիւններէ կամ ստորագրուած պայմանագրութիւններէ բխած իրաւունքները պէտք է նկատուին իրրեւ ստացուած իրաւունքներ։

Գաղթականները պիտի արտօնուին, որքան որ իրենց բնակավայրի օրէնքները չեն հակառակիր ատոր, համաձայն կողմերու ինքնավարութեան սկզբունքին, պայմանագրել որ ամուսնութեան մէջ պիտի կրնան գոյքերու բացարձակ բաժանում ուննենալ եւ թէ իրգոյքերուն ազատ օրէնն տիրանալու մասին կնոջ իրաւունքը ոեւէ կերպով չպիտի վնասուի՝ ամուսնութեան պատճառաւ։

3. Փոխադարձութեան պայմանով օտարականներուն վայելած կարգ մը իրաւունքներն ու նպաստաւորվերաբերմունքը պէտք չէ մերժուին ռուս եւ հայ անհայրենիք գաղթականներուն, միայն թէ այս կանոնը կարելի չէ տարածել այն առանձնաշնորհներուն, որոնք կը բխին ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի պայմանէն։

4) Ռուս եւ հայ անհայրենիք գաղթականները պէտք է վայելեն դատական աջակցութեան առաւելութիւնը եւ վերծ ըլլան գատական երաշխաւորագին վճարելէ։

5) Ամուսնալուծութեան մէջ անհայրենիք ռուս եւ հայ գաղթականին համար իրրեւ ապգային օրէնք նկատել իր սովորական բնակավայրի օրէնքը, կամ սովորական բնակավայր չունենալու պարագային, իր բնակավայրի օրէնքը։

6) Օտար բանտարներու վերաբերեալ սեղմիչ օրէնքները պէտք չէ խստիւ գործադրուին անհայրենիք ռուս եւ հայ գաղթականներուն հանդէպ՝ իրենց բնական երկրին մէջ։

7. Ռուս եւ հայ անհայրենիք գաղթականներու դէմ հանուած արտաքսումի կամ սահմանագլուխէն դուրս քշելու հրամանագիրները պէտք չէ գործադրուին որքան ատեն որ ենթական օրինաւորապէս դրացի երկիր մը մտնելու անկարելութեան մէջ գըտնուի։

8. Ցուրքի խնդիրներուն մէջ անհայրենիք ռուս եւ հայ գաղթականները իրենց բնական երկրի քաղաքացիներուն պէս նոյն դրութեան պէտք է ենթարկուին։

9. Գաղթականի ինքնութեան թուղթը կրողները «վիզա»յի խնդրին մէջ պէտք է ենթարկուին իրական եւ իրաւական նոյն դրութեան, որուն ենթակայ են ազգային անցագիր ունեցողները. ռուս եւ հայ գաղթականները իրենց բնական երկրի ներսը ճամբորդելու համար նոյն հարկային իրաւունքին պէտք է ենթարկուին։

Գաղթականի անցագրին մէջի «ներկայ վկայագիրը արժէք չունի վերադարձի համար եւլն...» բառերուն տեղ պէտք է գրուի այսպէս. «Ներկայ վկայագիրը արժէք ունի վերադառնալու համար այն երկիրը, որ զայն տուած է։ Արժէքը պիտի կորնչէ պայմանաժամը լրանալէ յետոյ, երբ գայն տուող երկրին իշխանութիւնները կ'արգիլեն կրողին վերադարձը եւ կամ երբ կրողը ոեւէ ատեն Ռուսիա կամ Թուրքիա կը մտնէ (նայած թէ գաղթականը Ռուս է կամ Հայ)։ Այս վկայագրին արժէքը պիտի կրնայ երկարաձգուիլ արտաստմանի մէջ՝ զայն տուող երկրի հիւպատոսարաններուն կողմէ»։

10. Թող Բարձր կոմիսարի ներկայացուցիչները, որոնց անուանումը թելադրուած է Թիւ I յանձնարարութեան մէջ, արտօնուին շահագրգռուած երկիրներու կառավարական իշխանութենանց հետխորհրդակցելու՝ ներկայ առաջարկներու գործադրութիւնը ապահովելու համար։

ՏՐԵԶԴԷՆԻ (Գերմանիա) Ընտիատանքի ցուցահանդէսին մէջ հետաքրքրութիւն շարժած է հսկայ շէնք մը, որ երկրագունտի ձեւ ունի։ Ճարտարապետները կը հաստատեն թէ այս ձեւի շէնքերուն մէջ օդը աւելի լաւ մուտք կը գործէ եւ փողոցի շրջագայութիւնը աւելի դիւրին կ'ըլլայ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՓԻԼԻՊԷԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն)

Փիլիպէ, 25 Մարտ

Եթէ նկատի չառնենք թեթեւ ցնցումներն ու ստորերկրեայ խռոտումները, կարելի է ըսել թէ քաղաքին կեդրոնական, ինաստուած կամ անվթար մասին մէջ վերսկսած է կեանքը՝ խանութներու բացումով եւ բնականոն վերահաստատումով, բայց տակաւին շատ քիչեր են որ կը խիզախեն գիշերել՝ ճաթռտած ու խոխոռուլ երդիքի տակ։

Քաղաքին մօտերը գտնուող բոլոր գաշտերն ու գետինները ծածկուած են տախտակէ տաղաւարներով՝ շինուած կառավարութեան կողմէ, որոնց մէջ, անխտիր կրնան տեղ բռնել բոլոր չքաւորները։ Ձրիս օրէ ի վեր դրած է անձրեւն ալ, տեղի տալով կիզիչ արեւներուն։

Դարմանումը հնարաւոր սահմաններու տէրերէն շատեր սկսած են նորոգութիւններու, որով գաղթականները հայերէն գոնէ փոքր մը գործի լծուելով՝ կրնայ ինքնուրոյն հաց տանիլ տուն։ Ծխախոտի աշխատանքն ալ փոխադրուած է հսկայ վրաններու եւ տաղաւարներու տակ, փրկելու համար նոյն մթերքը որ ենթակայ է փճանալու, բորբոքումի հետեւանքով պետական եւ ազգային գպրոցներն ալ հաւաքած են՝ գոնէ քննութեան ենթարկուելիք փոջին կարգերը, տաղաւարներու տակ կամ բացօթեայ։

Սակայն այս բոլորը շատ հեռու են տակաւին վերահաստատելու հին պատկերը Փիլիպէին, ուրկից սիրտկաները միայն մնացած են աւերակներու ձեւով։

Արդէն հնամենի եւ աղտոտած տուներէ բաղկացած հայոց թաղն ալ անբնակելի ըլլալով, հայերը համախմբուած են մեծ մասով Ինվալիտէն քուարթալի, Հասանի եւ Լիւպինա կրտսիկ բացատաններու։ Գնահատելի է մասնաւորապէս ձեռներեցութիւնը Մալկարացիներուն, որոնք իրենց միջոցներով շինած են փայտակերտ տուներ, օգտուելով, քովքովի միակերպ, ապրեցնելով միջանգամներ, կազմուած հայրենակցական մութիւնով, ուժեղ եւ կենսունակ։

Տակաւին անկազմակերպ եւ աննախանձելի վիճակի մէջ է նպաստի բաշխման գործը։ Բարեբախտաբար, Երուանդ եպիսկոպոս Փերտահճեան, իրեն օգնական ունենալով վաղինակ քահանան, կրնայ ըսել կ'ընէ բոլորանուէր եռանդով։

«Ցառաջ»ի ղրկած նպաստը յատկացուած է տղոց ձրի սնունդին, որ ամէն օր կուգան իրենց փորը կշտացնել անսուն մանուկներ։ Մօտերս պիտի ղրկուի լուսանկարը այդ սեղաններուն տղոց։ Բարեգործականը ղրկեց նաեւ հազար ֆրանք եւս, որուն մասը հազարը պ. Պօղոս Նուպարի է տուած։

Ռումանիոյ Հ. Մ. Ը. Մ. ը. ըրած է նոյնպէս ձրի սեղանատուն մը հաստատել Էնվալիտէն քուարթալի մէջ, ուրկից, առանց խտրութեան պիտի օգտուին հայ եւ պարկեր կարօտեալներ։

Կարելի չէ սրտագին երախտագիտութեամբ չյիշել պուլկարական կառավարութեան եւ ժողովուրդին արդարակորով եւ անձնական ոգին, որուն շնորհիւ հայերն ալ կ'օգտուին նպաստներէն։ Գժբախտութիւնը այն մի՛այն որ, անապատներու արդէն իսկ մշտած մեր անասունները եւ ընչազուրկ ժողովուրդը դժուար պիտի կրնայ շտկել մէջքը այս ժամի հարուածէն։ Միշտ անհրաժեշտ են լուծոյցներ եւ մանաւանդ կազմակերպեալ աշխատանք։

ՊՈՊԻԿ

1918 ՄԱՅԻՍ 28 - 1928 ՄԱՅԻՍ 28

ՀԱՅԿ. ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀՌՉԱԿՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ

ՄԵՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՎ, ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԴՐՈՆԻՆ, ԱՐՈՒԱՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱԻԱՌԻ ՄԷՋ

Մանրամասնութիւնները կարդալ Դ. էջ

ՊԵՏՔԸ ՊԵԼԺԻՈՅ ՄԷՋ

Պրիւսէլ, 21 Մայիս.— Մարտի 17ին, Շաբաթ առաւօտեան ժամը 11ին, Պրիւսէլի նորակազմ ֆութպոլի խումբը Մէբսէլիս մարզադաշտին մէջ ներկայացաւ «Անուշ»ը եւ 3-0 թուականին վար Ալան»ը եւ 3-0 թուականին «Անուշ»ը։

Անուշը դժբախտաբար կրճատեր է ցանկալի արդիւնքը տուաւ։ Առաջին պարապայի մէջ, Ալէն հաղորդակցութեան մը ունեցաւ։

Ցաւալի է որ Պրիւսէլի ֆութպոլի խաղակից թաւերախումբը այսքան ժամանակ իր շարքերը եւ ոյժերը չկազմակերպեց իր գործունէութեան մասին կարծիք չունինք։

Ուրախութեամբ կը տեսնենք թէ, կարելի եղած է յաջողութիւն ձեռք ձգել երկու ամիսէն միայն մը պատրաստուած Պրիւսէլի անգլիկան եկեղեցիին մէջ։

Պելժիոյ հոգեւոր հովիւ Ներսէս Գանճեան յաջողած է կազմել Օրիորդներէ բաղկացած երգչախումբ մը, որ իր առաջին երգեցողութիւնը պիտի ունենայ Մայիս 28ին, Հոգեգալստեան երկրորդ օրը, Անգլիկեան եկեղեցիին մէջ։

Պրիւսէլի Հ. Մ. Ը. Մ.ը կազմակերպած անգամ ըլլալով շահեկան արձանթեայ գեղեցիկ բանակցութիւն մը ունեցաւ։ Ամէն պարագայի մէջ, Պրիւսէլի հայ գաղթական գաղութին համար։

Ուրախալի է որ Պրիւսէլի ֆութպոլի խաղակից թաւերախումբը ամէն ջանքեր պիտի ընէ իր շարքերը եւ ոյժերը զօրացնելու համար եւ ապագային իր գործունէութեան մասին աւելի լաւ կարծիք մը ունենանք։

Ներկայ չունինք։

Ուրախութեամբ կը տեսնենք թէ, կարելի եղած է յաջողութիւն ձեռք ձգել երկու անգամ

պայթումի առեն 200 հոգի ներկայ էին հիւպատոսարանին մէջ։ Պայթումէն անմիջապէս վերջ հրդեհ առաջ եկաւ։ Հրշէջները եւ զինուորները կ'աշխատին դուրս հանել բազմաթիւ զոհերը, որոնք դեռ փլատակներու տակ կը մնան։

Կ'ենթադրուի թէ այս եղեռնա-փորձին հեղինակները հակաֆաշիստներ են։

Ուրիշ ոումբ մը պայթեցաւ քաղաքին կեդրոնը դեղարանի մը մէջ, սակայն զոհեր չկան։

Թուրքեւիրաք առնվաճագծումը

Մարտինէն կը հաղորդեն թէ թուրքևիրաք սահմանագծման յանձնաժողովի միջագետքի պատուիրակութիւնը Մարտին հասած է։ Մարմնին նախագահն է Մուսուլի կառավարիչ Ապտուլլահ պէյ, խորհրդական ունենալով անգլիացի Պ. Ուիլսըն։ Ամբողջ մարմինը տասը հոգիէ կը բաղկանայ քարտուղարներով միասին։

Թրքական պատուիրակութեան նախագահն է Մարտինի կուսակալ Թէվֆիք Հատի պէյ։ Բանակցութիւնները տասնըհինգ օր պիտի տեւեն։

Անգլիա եւ Արաբիա

Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Հիճազի թագաւորին եւ անգլիական պատուիրակ սըր Կիլպըրթ Քլէյթընի միջեւ Մայիս 8ին բանակցութիւններ սկսած են Ճէտտէի մէջ՝ համաձայնութեան գալու համար Նէճտի, Իրաքի եւ Անդրյորդանանի միջեւ կարգ մը առկախ խնդիրներու մասին։ Գոհացուցիչ յառաջդիմութիւն կատարուած է վէճի առարկայ կարգ մը հարցերու մասին։ Սակայն ուխտաւորական եղանակին մօտենալուն պատճառաւ բանակցութիւնները ընդհատուեցան։ Այժմ անգլ. պատուիրակութիւնը Լոնտոն կը վերադառնայ՝ զեկոյց տալու համար կառավարութեան եւ առաջին առթիւ Ճէտտէ պիտի վերադառնայ։ Բանակցութիւնները առաջ տարուած են՝ հաշտարար ոգիով մը։

Տիւրքիաեր ու Պէտվիաեր

Պէյրութէն Մայիս 22 Թուականով կը հեռագրեն Թարմղի.—

Սուրիոյ հարաւային սահմանին վրայ Տիւրզիներու եւ արշաւող Պէտէվիներու միջեւ կատարուած վերջին կռիւի մը ընթացքին 12 Պէտէվիներ եւ երկու Տիւրզիներ սպաննուեցան. երկուստեք քանի մը հոգի վիրաւորուեցան։ Այս կռիւը ցոյց կուտայ թէ Տիւրզիներուն եւ անապատի իրենց դրացիներուն միջեւ ապստամբութենէն առաջուան զգացումները սկսած են տիրել դարձեալ։

Դէպի Միւսսպիի բեւեռ

Բեւեռախոյզ իտալացի զօրավար Նոպիլէ եւ ընկերները Քինկսպէյի մէջ քանի մը օր հանգիստէ յետոյ, առջի օր դարձեալ մեկնեցան հիւսիսային բեւեռ՝ «Իտալիա» զեկաւոր օդապարիկով։ Օդը նպաստաւոր էր։ Զօրավարը մտադրած է թռչիլ մինչեւ հիւսիսային լայնութեան 83 աստիճանը, յետոյ ուղղակի երթալ դէպի բեւեռ։ Ամբողջ ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ 40 ժամ, եթէ չնախատեսուած արեւելեան հովեր չստիպեն օդապարիկը ճամբէն շեղիլ դէպի Քանատա կամ ուրիշ սառուցեալ գօտիներ։

Նոպիլէ մտադիր է անձամբ իջնել բեւեռին մակերեսը։ Հոն քննութիւններ կատարելէ յետոյ, պիտի անկէ փայտէ խաչ մը զոր Պապը յանձնած է իրեն։

Եթէ իտալական արշաւանքը յաջողի, առաջին անգամ կարելի եղած պիտի ըլլայ հասնիլ հիւսիսային բեւեռ, զայն օդէն կտրելէ յետոյ։ Կ'ըսուի թէ զօրավարը երկու նոգի պիտի ձգէ բեւեռ քանի մը օրուան համար, ետքէն «Իտալիա» պիտի երթայ զանոնք առնելու։ Բեւեռը առաջին անգամ գտնուեցաւ 1909ին Փիըրիի կողմէ, սակայն ոչ մէկ մարդկային էակ ոտք կոխած է հոն դեռ։

Նիւ Եորք-Հռոմ ճոր թռիչք մը

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ իտալացի յայտնի օդանաւորդ հարիւրապետ Զէզարէ Սապէլլի ծրագրած է երկու շաբաթէն փորձել փիւ Եորք-Հռոմ թռիչքը՝ «Պէլլանքա» օդանաւով մը։ Այս շաբաթ փորձերը պիտի վերջանան։ Գնդապետը կը յուսայ ճամբան Ասլանտեանի վրայ հանդիպիլ ֆրանսական օդանաւի մը, որ այդ օրերուն պիտի փորձէ փարիզ-Նիւ Եորք թռիչքը։ Պահեստի օ անաւորդ Ռոճըր Ուիլըմս եւ հարիւրապետ փիթըր Պոնէլլի պիտի ընկերանան անոր։

Կռիւ մարախներու դէմ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն.—

Շաբաթ մը առաջ մարախներու երեք տարբեր խումբեր Պաղեստին մտան արեւելեան կողմէն եւ թառեցան Տիբերիոյ ու Նազարէթի հիւսիսակողմը, ինչպէս նաեւ Թափոր լերան մօտ, իւրաքանչիւր խումբ ծածկելով մօտ 250 արտաւար հող։ Մութը կոխելէն վերջ, երեք կողմէն մարախները քշուեցան դէպի կեդրոնական կէտեր եւ հոն բոցարձակ թնդանօթներով բնաջնջուեցան։

Կեդրոնին մէջ զետեղուած խոշոր ելեկտրական լապտերներ կը հրապուրեն մարախները եւ այսպիսով կը դիւրանայ զանոնք փճացնելու գործը։ Երկու գիշեր բաւական եղաւ զանոնք փճացնելու։ Երիքովի շրջանին մէջ մարախներու ածած հաւկիթները արդէն սկսած են ծնիլ։ Ցորենի հունձքը արագօրէն կը վերցուի որպէսզի կարելի ըլլայ մարախի ձագերը փճացնել մասնաւոր հեղուկով մը։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Իփփոլիթ Թէնի հարիւրամեակը տօնուեցաւ առջի գիշեր Սորպոնի ամփիթեատրոնին մէջ։ Ներկայ էին հանրապետութեան նախագահը, խորհրդարանի նախագահները, նախարարներ, դեսպաններ եւն.։ Ճառեր խօսեցան Ֆրանսուա-Փոնսէ, փրոֆէսօրներ Պուկլէ, Լէվի-Պրիւլ, փօլ Հազար եւ կրթական նախարար Էրիօ։

ԽՍՀՄԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլած է անգլիական *Մանչէսթըր Կարտիըն* եւ *Տէյլի Հէրըլտ* թերթերուն իտալիա մուտքը։

ՌՈՒՄԻՈՅ մէջ երկու ծանր արկածներ պատահեցան առջի օր։ Շոգեշարժ մեծ նաւ մը, որ 80 մանուկներ կը փոխադրէր կուբան գետին վրայ, շրջեցաւ Ցմերիուկ քաղաքին մօտ. 34 մանուկներ խեղդուեցան։ Պինեպրոպետրովսկէն փիեւ գացող Լէու Տոլստոյ շոգենաւին մէջ հրդեհ ծագելով 19 հոգի այրեցան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Պրիւքսէլ։— *Վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 9.30ին*, 38 Rue de l'Ecuyer, Salle Marchal*ի մէջ*։

Կը խօսի՝ ԱԼ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.ին, 333 Ave. du Prado կարտըն փառք

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Բանախօսութիւն, մենակ, խմբերգ, արտասանութիւն, նուագ, զանազան անակնկալներ եւայլն։

Մանրամասնութիւնները լոյս տեսած են տեղւոյն վրայ առանձին թռուցիկներով եւ յայտագրերով։

Լիոն.— *2 Յունիս, կը խօսին՝ Ընկերներ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Վիէն.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Ցէսին.— *Այս կիրակի ժամը 1.30ին, Սինէմա «Նովէլթի Տանսինկ»ի սրահը։ Կը խօսին՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։*

Կը ներկայացուի՝ ցանցուածները, ղեկավարութեամբ Պ. Ղ. Հայրունիի եւ մասնակցութեամբ դերասան Սըտաֆեանի եւ տեղական ուժերու։

Փոն տը Շերիւի.— *28 Մայիս։ Կը խօսին՝ Ընկերներ՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ եւ ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Պէլֆոու.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Հէրիքուռ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ։*

Փոն տ'Օպնա.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԱՇՈՏ։*

Փրիվա. *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԱՇՈՏ։*

Վալանս.— *Վաղը Շաբաթ Սինէմա Սէն Լու։ Կը խօսին՝ Ընկերներ ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ պար։*

Պոլէն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։*

Փուզէն.— *28 Մայիս, Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։*

Լանսէյ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։*

Նիս.— *Այս կիրակի ժամը 2.30ին*, 35 Bld. du Bouchage. *Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Փուժէ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Կարտան.— *28 Մայիս Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։ Երգ, ֆանֆար, արտասանութիւն, խնջոյք։*

Սէն-Շամօն.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Սէնթ'Էթիէն.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Ճոխ յայտագիր։*

Պօրտօ.— *Այս կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ֆիւմել.— *29 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Գասթել Պարազէն.— *30 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Տէքազվիլ.— *2 Յունիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Քոնապի.— *Հ. Յ. Դ. Ենթակոմիտէի կողմէ կիրակի ժամը 1ին Թրապոգի մէջ։ Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն եւայլն։*

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ՎԱՐԱՃԵԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ԳԻՐՔԸ

550 ԷՋ ԵՒ 50 ԷՋ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՒ 40 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

Կը ծախուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԴԵՐԱՍԱՆ ԼԵՒՈՆ ԵՐԱՄԵԱՆԻ

Վաղը Շբ. գիշեր ժամը 8.45ին, Սոսիէթէ Սավանթի սրահը

8 Rue Danton, *Մէթրօ՝ Օտէոն*

Մասնակցութեամբ Կովկ. Պետ. Թատրոնի դերասանուհիներ Տիկ. Տիկ. Դուբեան-Ալմէնեանի, Աստղիկի եւ Լ. Երամեանի։

ՊԷՊՕ ԵՒ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԴԵԲԻՒ (*Զաւեշտ*)

Կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Աբգար, Ագնաւուրեան, Գմբէթեան, Գրիգորեան, կոմիկեան եւ եր. Քոչարեան։

Գին՝ 25, 20, 15, 10 և 7.50, ԲԱՑԻ ՊԱՏՈՒՀԱՒ ՏՈՄՍԵՐԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՉՈՀԵՐՈՒՆ

Եւրոպահայ կարմիր խաչի Լիոնի մասնաճիւղին հանգանակութիւնը.—

Ս. Պետրոսեան 15, Ս. Փողհարեան, Մ. Միքայէլեան, Հ. Թադէոսեան, Պ. Տ. Մարտիրոսեան 10ական, Ճանիկեան եղբարք 30, Ս. Պաղտասարեան 10, Հաբէլեան եղբարք 30, Ա. Դարաճէմեան 20, Գ. Հէքիմեան 10, Ա. Սատօյեան 10, Մ. Դարահիսարլեան 15, Խ. Տէմիկեան 10, Տ. 5, Զ. Գրիգոր 5, Ա. Մելքոնեան 20, Տիկ. Պօղոսեան 2, Յ. Յովհաննեան 2.50, Տիկ. Մզրապեան 10, Զէրքէզեան 3.50, Սամաթիայեան 3.50, Տիկ. Բէհեանեան 1, Գ. Մխոեան 30, Ա. Մինասեան 5, Ա. Մխոեան 20, Տիկ. Ա. Թաթաուլեան 5, Տիկ. Մ. Մարտիրոսեան 5, Տիկ. Պ. Մարտիրոսեան 10, Տ. Մարտիրոսեան 30, Փոքրիկն Մարտիրոսեան 10, Պօղոսեան քոյրեր 10, Տէր եւ Տիկ. Կարապետեան 10, Տէր եւ Տիկ. Պաղտասարեան 5, Յ. Բիւրքճեան, Գ. Թօփալեան, Մ. Մարտիրոսեան, Օ. Մարտիրոսեան, Վահ. Խրիմեան, Վ. Խրիմեան, Ա. Պալասանեան 10ական ֆր.։ Դուռմար 452.50 ֆրանք։

եր. Քանկէօղեանի ձեռքով, *Նիս 39, ե. ճանկէօղեան 25, կէնճեան ընտանիք 30, Բ. Թէրզիպաշեան 20, Հ. Յովհաննէսեան 20, Պ. Զէքեան 15, Կ. Պետիկեան 15, Կ. Պօղոսեան, Ի. Պալեան, Ա. Աբրահամեան, Ա. Քիւրքճեան, Ա. Մուրատեան, Հ. Մուրատեան, Թ. Մինասեան, Պ. Պետրոսեան, Շ. Սարգիսեան, Յ. Սօֆեան, Կ. Սօֆեան, Մ. Պիտանեան, Տ. Բերուզիկ 10ական, Հ. Նէրգէթեան, Ա. Ներսէսեան, Ե. Սալմաստեան, Թ. Նալպանտեան, Ճ. Եօլճեան, Հ. Շիրօյեան, Գ. Պապիկեան, Օ. Քիւրքճեան, Ա. Արգարեան, Աթիլ, Շանլեան, Ն. Պօյաճեան, Հ. Տէրտէրեան, Կ. Սէմէրճեան 5ական, Պ. Արապեան 3, Ոմն 6, Մտեփանեան 2 ֆրանք։ Դուռմար 375 ֆրանք։*

(Տես «Յառաջ» 23 Մայիս)։

(Շարունակելի

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29-04

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

Հ. Ց. Դ.

Պուա քոլոնպի «Նապոլէոն» խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ձանօթ հաւաքատեղին։

ՑԻՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ վասպուրականի Հայր. Միութիւնը կազմակերպած է դաշտահանդէս մը Ապրիլեան հերոսամարտի 13րդ տարեդարձի առթիւ, 10 Յունիս կիրակի ժամը 2ին 10 Bld. Rabatan*ի պարտէզին մէջ։ Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Տ. Տ. Հայրենակց. Միութեան Մայիս 13ի ընդհ. ժողովը՝ ընտրեց իր նոր վարչութիւնը.—Յարութիւն Աւետիսեան առենապետ, Յովսէփ Աստրիկեան առենադպիր, Բ. Հայրապետեան գանձապահ, Խ. Յովհաննէսեան, Խ. Սուքիասեան եւ Վ. Գալուստեան եւ երեք փոխանդամներ։ Կը խնդրուի նամակ եւայլն դրկել հետեւեալ հասցէներուն, H. Avédissian, P. Dix, 32 *կամ* K. Ohannessian, 215bis Bld. National, Marseille.

ԿԱ'ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՐ ու ԺՊՏՂ'

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է,* 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Դեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, բազմակողմանի գիտութեանց վկայականէն։

106 Ave. Kléber, Paris 16e

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնուրոյն թուղթեր կը հանէ։

Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ Շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier (Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97.58

Կը կատարէ Ֆրանսա մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը սատարնէ։

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

Գործ կը փնտռէ

Արեւելեան կերակուրներու մասնագէտ խոհարարապետ Դիմել՝ Մկրտիչ Թէյեանի, 25 Ave. Président Wilson, Pré St. Gervais, Seine.

Կ'ուզուին ժէտօճ տղոց եւ աղջկանց

Հրոյ հինները արհեստանոցի մը մէջ աշխատելու համար։ Դիմել 6.30-7.30, 9 Ներսէսեանի, 17 Rue Marcadet. *Մէթրօ* Mardadet.

ՓՈՆՕԿՐԱՖԻ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐԸ

3-4 ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԼԱՆԱԿՆԵՐ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՓԼԱՔԻՆ ՎՐԱ

ՄԷԿ ՓԼԱՔ 15 ՖՐԱՆՔ մեծաքանակի համար մասնաւոր գին

Պատրաստեց՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱՒՏԻՐՈՍԵԱՆ

Մասնակցութեամբ բոլոր յայտնի արեւելեան երգիչներուն

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ, ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ

ՇԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.53

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot. Paris. Մէթրօ République. Tél. Archives 05-86

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Ադապուազ ներբանցու կաշի,

Քուռիփոն (*կոնակի մասը*) Ա. *կարգի քիլօն* 32, 34, 36.

Բ. *կարգի քիլօն* 24, 26, 28, *ֆրանք,*

Քոլէ (*վերի մասը*) 14, 16, 18 *ֆրանք։*

Ֆլան (*կողի մասը*) 14, 15, 16 *ֆրանք։*

Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու։ Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն։

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ "ՄԻՔԱ,,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԱՆՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Պղինձէ եւ թիթեղէ ամէն տեսակ ամաններու եւ գործիքներու նորոգութիւն, ամենաաժան գիներով։

Խոհանոցի ամաններու նորոգութիւն և կլայեկումիմ (քալայ)։

Ձաշարաններու համար մասնաւոր գեղչ։

Կը ստանձնենք ինկ կտորէ աւելի ամաններու փոխադրութիւնն ու յանձնումը տուներուն։

6 Rue Saint Médard (5e), *կամ* 64 Rue N. D. de Nazareth (3e)

Tél. Archives 37-07.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 26 ՄԱՅԻՍ 1928

26 MAI 1928

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 657 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ԵԼՔ՝ ԱՆԵԼԻ ՄԸ ԱՌՋԵԻ

Ամբողջութեամբ թարգմանելով, երէկ հրատարակեցինք ժըամի խառն ժողովին թելադրութիւնները, հայ եւ ռուս գաղթականներու իրաւական կացութեան մասին:

Ինչպէս կարդացին ընթերցողները, հայ եւ ռուս պատուիրակներէ յանձնախումբ մը, Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ հազարապետ Ճօնսընի նախագահութեամբ, Մայիս 22ին վերջնապէս կազմեր է յիշատակագիր մը, որ գործնական առաջարկներ կը ներկայացնէ, առանց հայրենիքի եւ անցագրի սպասած գաղթականներու վիճակը բարւոքելու համար:

Իսկապէս անտանելի է տարագիրներու իրաւական վիճակը, մանաւանդ թէ ռուս:

Առանձնապէս խօսելով Հայերու մասին, Թուրքիա չդնած իր տարագիր բազմութիւններուն հպատակութիւնը, իրրեւ ապարակ փախստականներ նկատելով զանոնք:

Այդ կարգադրութիւնը բրած է մանաւանդ նուիրագործելու համար իր աւազակարարոյ արարքը, աւարի տալու համար անոնց «լքեալ» գոյքերը: Այս աւազակութիւնը կը շարունակուի մինչեւ այսօր, համաձայն բարդ եւ բազմազան «օրէնք»ներու: Այսօր արտասահմանի մէջ եղած կամ եկող-գացող սակաւաթիւ թրքահպատակները անոնք են, որ նոր Թուրքիա ստացած քէմալական իշխանութենէն եւ Թուրքիա կը գտնուէին 1923ին:

Այս բազմութիւնները չեն կրնար Հայաստանի հպատակ համարուիլ, ոչ ալ Խորհրդային Միութեան քաղաքացիներ, մինչեւ բարդ կացութեան մը հետեւանքով:

Նախ որ, ներկայ Հայաստանը չի ճանչցուիր իրրեւ անկախ երկիր:

Յետոյ, ոչ մէկ պետութիւն կը հանդուրժէ որ իր երկրին մէջ հաստատուած ստուարաթիւ օտար բազմութիւններ մէկ ամբողջէն խորհրդային հպատակութիւն ընդունին:

Ուրեմն, Ռուսաստանն ալ չի կրնար պաշտպանել այս անձր բազմութիւնները:

Ան ոչ իսկ իր ազգակիցներուն, տասն անգամ աւելի բազմաթիւ ռուս տարագիրներուն տէր կը կանգնի:

Այնպէս որ, գաղթականները կը մնան օդին մէջ առկախ: Անթակայ իրենց գտնուած երկրին օրէնքներուն, կամ իշխանութեանց բարի կամքին:

Երբեք մարդիկ այսքան դառնութեամբ չէին զգացած օտարականի խեղճութիւնը:

Ամէն երկիր իրեն յատուկ ձեւեր ունի գաղթականներուն վիճակը «օրինականացնելու»: Զանազան արձանագրութիւններ, դիմումներ թուղթեր եւլն., որոնք թէ տաղտուկի եւ թէ ծախքի առիթներ են:

Իսկ այս բոլորը անոր համար որ, այլ եւս չեն ճանչնար հայկական անցագիրները, օրինական պատրուակներով:

Ըսենք, անցողակի, որ մեր մէջ ալ շատ-շատերը ուրախութեամբ մաղթեցին այս օրին հասնիլ: Անոնց համար աւետիսի մը չափ հաճելի եկաւ Հ. Հ. անցագիրներու ջնջումը...

Մինչդեռ, եթէ միացեալ ճակատ մը կազմած ըլլայինք գոնէ այս խնդրին մէջ, թերեւս կարելի ըլլար ձեւ մը գտնել, փոխանցման շրջանի համար:

Այդպիսի ձեւ մը կարծեցին գտնել Նանսէնեան թուղթով, որ իր կարգին դարձաւ նոր տաղտուկ մը:

Ճիշտ է, շարք մը պետութիւններ կը ճանչնան զայն եւ կիրառութեամբ կուտան գաղթականներուն:

Բայց ի՞նչ: Պարզապէս ինքնութեան թուղթ մըն է «նանսէնգիր»ը, որ յատկապէս կը շեշտէ գաղթականի, փախստականի հանգամանքը (réfugié): Երբ ճամբորդել ուզէք, պայման է նախապէս արտօնութիւն ունենաք ձեր երթալիք երկրին իշխանութենէն: Յետոյ, նախապէս պիտի ապահովէք ձեր վերադարձը: Ու վերջապէս, այդ անցագրով կրնաք երթալ ու գալ միայն երկրէն միւսը, բայց ոչ ուրիշ տեղ:

Կարճ, — քմահաճոյքի, բախտի կամ բարեկամեցողութեան ապրուած խնդիր մը:

Տակաւին չենք յիշեր իւրաքանչիւր երկրի մէջ մեր կրած անախորժութիւնները, միշտ իրրեւ գաղթական, առանց հայրենիքի եւ հպատակութեան, հետեւաբար եւ առանց փոխադարձ իրաւունքներու:

Զարիքը մեղմացնելու ձեւ մըն է որ կը փորձուի այժմ:

Մայիս 22ի յիշատակագիրը կը ձգտի հարթել դժուարութիւնները, վերցնել խորութիւնները, եւ գաղթականներուն առնուիլ իրաքանչիւր երկրի քաղաքացիին վայելած կարգ մը իրաւունքները:

Անշուշտ այս չէ արմատական միջոցը, հայ (ինչպէս ռուս) գաղթականներուն տագնապը փարատելու համար:

Ազատ եւ անկախ հայրենիք եւ փոխադարձ ճանաչում,— ամէն ինչ կը վերջանայ:

Այդ պարագային, գաղթականութեան խնդիր ալ չի մնար:

Բայց, ոչ կարմիր, ոչ ալ դեղին կամ ճերմակ իշխանութիւնները կ'ուզեն իրենց մատը մոխիրը թաթխել, այդ հիմնական լուծումը գլուխ հանելու համար:

Եւ քաղաքականութիւն ու փոխանցման ձեւերը կը շարունակուին:

Կը մնայ լսել իւրաքանչիւր պետութեան պատասխանը, ժրաջան ժողովին թելադրութեանց առթիւ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԵՄԻԱՆԵՐԸ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Պելանիկի «Հորիզոն»ը կը նկատէ (12 Մայիս).

—«Մեր հակառակորդները, ցարդ, հազար առիթ ջուր իջեցուցին, փաստելու համար թէ, Հայ Յեղափոխութիւնը — իմա Դաշնակցութիւնը—եղած է երէկուան կոտորածներուն եւ մեր այսօրուան ողբալի կացութեան միակ պատասխանատուն, որովհետեւ, եթէ մենք ըլլայինք աւելի հեզ ու «հեռատես», այսինքն, եթէ զէնք չվերցնէինք Թուրքին դէմ, հայ ցեղի արիւնարբու Չարդարարը հող եւ առիթ չէր գտներ իր գանգուածային ոճիրներուն համար: Մեր յեղափոխականներն են, ուրեմն գլխաւոր մեղաւորը, քանի որ, իրենց ըմբոստութիւններով, զրդռեցին Թուրքին գազանային բնազդը եւ եաթաղան տուին անոր ձեռքը, եւլն. եւլն.:

Բայց այսօր, կը գտնուինք բոլորովին տարբեր երեւոյթի մը առջեւ: Ճշմարտութեան արեւը, որուն ճառագայթները, տարիներէ ի վեր անթափանց էին մնացեր ոմանց վարդավարներու մտքին, կարծես այսօր պարտադրած է անոնց, իրականութիւնը տեսնել այնքան յստակ, որքան տեսեր ենք մենք ժամանակին:

Ինչպէ՛ս կ'ըլլայ—չենք կրնար ըմբռնել—որ այսօր, այլ Երեմիա «մարգարէ»ներէն մէկը, կը կենայ գուժ յեղափոխական տեսակէտի վրայ, ա՛յս հարցի առթիւ եւ կը գրէ «Արեւ»ի մէջ (Ապրիլ 24), ոամկավար ստամոքսի համար անմարսելի յետադայ տողերը:—

«Որքա՜ն ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ դիմադրութիւնը (Ապրիլեան գոհերու, Ծ. Խ.), փոխանակ միայն մի քանի տեղերու, ամենուրեք պատրաստուած ըլլար եւ աւելի սաստկօրէն, աւելի յուսահատական ու վայրագ թափով կատարուէր, եւ թէ թշնամին սրտէն զարնուէր ինչպէս մեր սրտէն մեզ զարկաւ ան»:

Այսպէ՛ս ուրեմն: Յեղափոխութեան, ինքնապաշտպանութեան պահանջ մը եղած ըլլալը, կը զգան նաեւ ոամկավարները, եւ «եթէ»ներ կը շարեն այսօր, որպէսզի երէկ կարենային «թշնամին սրտէն զարկած ըլլալ...»:

Հապա ո՞ւր կը մնայ այն ատեն յեղափոխականներու մեղքը: Արդեօք ա՞յն կէտին մէջ, որ «ամենուրեք չկրցան պատրաստել» յեղափոխական կռիւը: Բայց այդ պարագային, միթէ գլխաւոր մեղապարտները, այսօրուան ու երէկուան հակայեղափոխական երեմիաները չէ՞ն, որ իրենց ընդդիմութեամբ ու ներքին պայքարով, ժլատութեամբն ու անէծքով, փորձեցին քար շարել Յեղափոխութեան դրօշակիրներուն առջեւ»:

ԼՈՒՅՏ ՃՈՐՃի աղջիկը Օր. Մէկան Լոյտ Ճորճ յառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութեանց համար, թեկնածու նշանակուեցաւ Էնկլզի կղզիի ազատական ընկերակցութեան կողմէ:

ՓԱՐԻԶԻ մէթրոներուն հետզհետէ կ'երկարաձգուին ամրութիւնները դուրս: Քաղաքապետական հրաժանագիր մը կ'արտօնէ իվրիի մէկ կարգ մը տուներու քանդումը՝ Մէթրոյի շինութեանց համար: Ինչպիսին ալ սկսած գիծը պիտի երկարի մինչեւ Փորթ ա'Իթալի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կարախանի արտաուղ խօսքերը

Ինչպէս գրած էինք, Խորհրդային Միութեան արտաքին գործակարի խորհրդական կարախան մինչեւ Սեւաստապոլ ընկերացաւ Աֆղանիստանի Թագաւորին՝ ողջերթ մաղթելու համար անոր յանուն բոլշեւիկ կառավարութեան: Թագաւորին մեկնումէն առաջ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Սեւաստապոլի կարմիր բանակ-նաւատորմի ակումբին մէջ, որուն ներկայ եղան Ֆախրէտտին եւ Նաճի փաշաներ, Մոսկուայի եւ Քապուլի Թուրք դեսպանները, ռուս նաւատորմի ծովակալ Օրլօֆ, Սեւաստապոլի քաղաքապետը եւ ռուս ու Թուրք բազմաթիւ սպաներ: Խօսուեցան դանդաղ ճառեր: Ծովակալ Օրլօֆ ներկաները ողջունելէ յետոյ խօսքը ուղղեց Թուրքիոյ ներկայացուցիչներուն եւ ըսաւ թէ Թուրքիոյ եւ Խորհրդային Միութեան բարեկամութիւնը խիստ անկեղծ է: Նոյն իմաստով խօսեցաւ նաեւ Սեւաստապոլի քաղաքապետը: Յետոյ խօսք առաւ կարախան, որ ըսաւ.

— Յանուն Խորհրդային Միութեան Դործակարներու Խորհուրդին, կ'ողջունեմ Թուրքիոյ ներկայացուցիչները, Թուրք ծովային սպաները, Աֆղանիստանի դիւանագիտական եւ քաղաքական ներկայացուցիչները: Մեր հոս հաւաքուիլը ո՛չ տարօրինակ է, ոչ ալ պատահական: Մենք մեր բարեկամութիւնը հաստատեցինք այն օրերուն, ուր կռիւ ու պայքար կը մղէինք՝ մեր երկրին մէջ մեր ուզած ձեւով վարչաձեւ հաստատելու համար: Երբ անցեալի այս շրջանները կը յիշենք, պէտք չէ մոռնանք որ դեռ մեզի դերի դարձնել ուզողներ կան: Ինչպէս որ մենք անցեալին մէջ նիւթապէս եւ բարոյապէս իրարու օգնեցինք, յառաջիկային ալ աւելի հաստատ հիմերու վրայ պէտք է դնենք մեր բարեկամութիւնը:

Յետոյ Մոսկուայի Թուրք դեսպան Թէվֆիք պէյ ճառ մը խօսելով ըսաւ.

—Թուրք պատուիրակութեան հանդէպ ցոյց տրուած լաւ ընդունելութեան համար շնորհակալութիւն կը յայտնեմ: Այս գեղեցիկ ընդունելութիւնը պաշտօնակիցներու միջեւ սովորական քաղաքավարութենէն աւելի բարձր բարեկամութեան մը արդիւնքն է: Թուրք եւ խորհրդային հանրապետութիւնները իրար միացնող այս բարեկամութիւնը շատ դէշ օրերու մէջ կնքուած ըլլալուն համար պիտի յարատեւէ: Վեց ամիսէ ի վեր խորհրդային կառավարութեան մօտ Թուրքիան կը ներկայացնեմ, ու երջանիկ եմ տեսնելով այն կարեւորութիւնը, որ կը տրուի Թուրքիոյ հետ բարեկամութեան:

Յետոյ Աֆղանիստանի դեսպանը վեր հանեց այն անկեղծ բարեկամութիւնը, որ իրար կը միացնէ Աֆղանիստանը, խորհրդային Միութիւնը եւ Թուրքիան: Ցախրէտտին փաշա յանուն Թուրք բանակին ողջունեց կարմիր բանակը, նաւատորմը եւ ռուս ժողովուրդը:

Հելլեն տագնապը եւ Վէնիզէլոս

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն.—

Ծովակալ Փոնտուրիոթիս ընդունեց Վէնիզէլոսը, որ անոր յայտնեց թէ անհրաժեշտ է կարելի եղածին չափ շուտ կազմել կառավարութիւն մը: Վէնիզէլոս առաջարկեց՝ կամ կազմել դահլիճ մը, ուսկից դուրս պիտի ձգուին Խորհրդարանի անդամ չեղող բոլոր նախարարները եւ կամ կազմել առժամեայ կառավարութիւն մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ լուծել խորհրդարանը եւ նոր ընտրութիւններ կատարել:

Այս տեսակցութենէն յետոյ Վէնիզէլոս յայտարարեց թէ Հանրապետութեան նախագահը իրեն առաջարկած է, որ եթէ ոեւէ դահլիճ կազմել կարելի չըլլայ, ինքը տրամադի՛ր է կազմելու նախարարութիւն մը, առանց լուծելու Խորհրդարանը: Պատասխանած է թէ կը հաւանի, քանի որ երկրին շահը ատիկա կը պահանջէ: Սակայն եթէ Խորհրդարանը չկրնայ համաձայնիլ կազմել կառավարութիւն մը, որ կացութեան տէր դառնայ, այն ատեն կարելի է զայն լուծել նախագահական հրովարտակով մը:

Վէնիզէլոս ժողովի հրաւիրեց ազատական կուսակցութիւնը՝ իր տեսակէտները պարզելու համար տագնապի լուծման մասին:

ՋՕՐԱՎԱՐ ՓԱՆԿԱԼՈՍ ՊԻՏԻ ԱՐՁԱԿՈՒԻ

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն թէ խորհրդարանական հարցաքննիչ յանձնախումբը որոշեց 225,000 տրախմի երաշխաւորագինով ազատ արձակել նախկին դիկտատոր զօրավար Փանկալոսը: Այս որոշումը խորհրդարանին վաւերացման պիտի ենթարկուի:

Հիւսիսային բեւեռին վերեւ

Բեւեռախոյզ զօրավար Նոպիլէ առջի առաւօտ ժամը 1—2 մէկ ժամ շրջան կատարեց հիւսիսային բեւեռին վերեւ, սակայն չկրցաւ վար իջնել ինչպէս ծրագրած էր, սաստիկ հովերու եւ թանձր մառախուղին պատճառաւ: «Իտալիա» դեկաւոր օդապարիկը այժմ կը դառնայ դէպի Շփիցպէրկ:

Անթելի մը համաձայն, զօրավարը յաջողած է Պապին յանձնած խաչը եւ իտալական դրօշակ մը ձգել բեւեռին վրայ:

Ամբողջ իտալիոյ մէջ մեծ խանդավառութիւն առաջ բերաւ զօր. Նոպիլէի յաջողութիւնը: Զօրավարը հիւսիսային բեւեռէն անթելներ դրկեց Իտալիոյ Թագաւորին, Մուսոլինիին, Պապին եւ իր ընտանիքին: Մուսոլինիի ուղղուած հեռագրին մէջ կ'ըսէ. «Այսօր, Մայիս 24, առաւուան ժամը 1.20ին իտալական դրօ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՈԴԻԿԻ ՀԱՄԱՐ

Երէկ ժանրամասնօրէն գրած էինք թէոդիկի մասը՝ ուղեղային կաթուածէ:

Ողբացեալ վաստակաւորին մարմինը այս առաւօտ կը փոխադրուի փարիզի եկեղեցին: Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի, վաղը կիրակի, ժամը 12ին:

Աւելորդ է յիշեցնել թէ՝ յուղարկաւորութիւնը պէտք է դառնայ ազգային յարգանքի սրտաբուխ ցոյց մը, հանդէպ գրչի վաստակաւորի մը, որ իր կեանքին յոյսը մարեց յանուն հայկական մշակոյթի զարգացման:

Մարմինը պիտի ամփոփուի փանթէոնի գերեզմանատունը:

*** երկու օրէ ի վեր թէոդիկի բազմաթիւ բարեկամներ եւ հիւանդներ կ'այցելեն մասիս տպարանը եւ «ցառաջ»ի խմբագրատունը, տեղեկութիւններ քաղելու եւ ցաւակցութիւն յայտնելու:

*** վերջին պահուն կ'իմանանք թէ եկեղեցիի հոգաբարձութիւնը ամէն կարգադրութիւն ըրած է, ազգային յուղարկաւորութիւն կատարելու համար:

ՀԱՄՈՌԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱԲԹի ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ "ՅԱՌԱՋ,,ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իե. Յանկ

	Ֆր.
Լապէկիւտի հայրենակիցներէն (ցանկը յաջորդով)	400.—
Վիշիի գաղութէն	45.—
Ռօանի գաղութէն (երկուքն ալ Պ. Մեսրոպ Թորոսեանի միջոցաւ)	290.—
Ց. Պ.	25.—
Քքրկ. ժաքլին Շէքիմեան	10.50
Գումար	770.50
Իդ. ցանկին գումարը	29,229.50
Ընդ. գումար	30,000.—

×

... Խմբագիր,

ՌՕԱՆ, 24 Մայիս.— Մենք այստեղ հազիւ տասը ընտանիք ենք, բոլորովին կղզիացած: Բայց յաջողեցայ Ֆիլիպէի աղէտեալ եղբայրներուն համար հաւաքել 290 ֆրանք եւ ձեզի կը դրկեմ, խնդրելով որ հաճիք իր նպատակին յատկացնել: «ցառաջ»էն կը տեսնեմ որ բոլորն ալ ձեզի կը դրկեն:

Վերջերս մետաքսի գործարան մը բացուած ըլլալով, գաղութին թիւը քիչ մը աւելցաւ: Դեռ կազմակերպութիւն չունինք, բայց վստահ ենք որ այդ ալ կ'ըլլայ, որովհետեւ բոլորս ալ իրար կը հաւսկնանք:

Այս օրերս վիշի գացած ըլլալով, այնտեղ ալ պարզեցի աղէտեալներուն վիճակը եւ հաւաքեցի 45 ֆրանք, համագումար 335 ֆրանք: (Տես գումարը):

Մ. Թորոսեան

×

... Խմբագիր,

ԼԱՊԷԿԻՒՏ.— Այն որ տարագրութեան ճանապարհի դառնութեան բաժակը քամած է մինչեւ վերջին մրուրը, ան գիտէ թէ ի՛նչ ըսել է տնաւեր ըլլալ: Ֆիլիպէի երկրաշարժի գոհերուն սաստիկ «ցառաջ»ի հրատարակած սրտաճմլիկ տեղեկութիւնները բաւական եղան, որ Լապէկիւտի քանի մը սրտցաւ հայրենակիցներ գործի լծուին: Եւ բուռ մը հայութենէ հաւաքեցինք 400 Ֆր. զոր կը փութանք «ցառաջ»ի դրկել, իր նպատակին հասցնելու համար: Այս գումարը թէեւ քիչ է, բայց մեր սրտէն բխածն է:

Նախաձեռնարկներ՝

Մ. Բարխեան, Ն. Պօտուրեան, Մ. Տօլպալ, Յ. Մելքոնեան:

ՊՏՈՅՏ ՄԸ ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

(Մասնաւոր նամակ)

1927 թ. Հոկտեմբեր ամսին ճանապարհուեցայ դէպի հարթենիք. բայց դժբախտաբար այն չեմ տեսնուց, ինչ որ բոլշեւիկներն էին զրել իրենց թերթերում։

Նախ մտայ Ադրբէջանի զանազան գիւղերը եւ շատ բարձր եւ ուրախ գտայ ժողովրդի տրամադրութիւնը։ Նրանք ցարական օրերից աւելի սերտ կապ են իրենց կրօնին ու հաւատին, ազատօրէն զինուում են՝ ունեւորից մինչեւ չքաւորը։

Հարց եմ տալիս, թէ ինչու ձեր ունեցած չունեցածը տալիս էք այդ երկաթի կտորին, ինչների՞ց է պէտք։ Ինձ պատասխանում են, թէ աւազակութիւնը շատացել է եւ քանի անգամ դիմել ենք իշխանութեան, թէ մեզ թալանում են, բայց իշխանութիւնը մեզ պատասխանել է՝ դնացէք զէնք առէք եւ ձեր գոյքերը պաշտպանեցէք։ Տեսնելով որ իշխանութիւնից մեզ օգնութիւն չկայ, մենք ինքներս զինուում ենք մեզ պաշտպանելու համար։ Փաստ է, որ Ադրբէջանի մի քանի շրջաններում չորս կօօպերատիւներ թալանուել են եւ Զանգեզանի շրջանային կոմիտէի նախագահին խփել են և մինչեւ օրս էլ ոչ ոք չի համաձայնում այդ շրջանում նախագահի պաշտօնը վարել։

Անցայ մի ուրիշ գիւղ, ուր պատահեցի մի խումբ զինուած թուրքերի։ Ինձ խուզարկեցին, որպէս կոմունիստի։ Տեսնելով և հաւատալով, որ կոմունիստ չեմ, ինձ ազատեցին եւ յանձնարարեցին յայտնել ամէն տեղ, թէ՝ մենք վախեցականներս ոչ թէ «թալանչի»ներ ենք, այլ ժողովրդի համար ենք ընկած այս չոլերը, եւ աշխատում ենք երկիրը ազատել ուրացող կարմիրներից։

Անցնելով երրորդ գիւղը, զարձեալ պատահում եմ բաւական զինուած մարդկանց, բայց զարմանքը ինձ տիրում է, երբ տեսնում եմ, որ մի մասը փախստականներ են, իսկ մի մասն էլ տեղական կուսակցականներ, որոնք միասին նստած ուտում-խմում են։ Երկար ուշադրութիւն դարձրի նրանց խօսակցութիւններին եւ տեսայ, որ այդ երկու տեսակի մարդկանց միաքն էլ միեւնոյնն է,— իրենց ազգայնութեան պահպանումը։

Բայց որքա՜ն զարմանք եղաւ ինձ համար, երբ ես մտայ հայ շրջաններից մէկը եւ ճանապարհին պատահեցի մի քանի հասակաւոր մարդկանց հարց ու փորձ անելուց յետոյ, ինձ ասում էին. «ընկեր, գնում ես գիւղը, բայց զգոյշ ւինայ, որովհետեւ ժողովրդի մէջ լրտեսներ շատ կան, կարող են դաւաճանել»։

Հարցրի գիւղացիներից թէ ինչպէ՞ս են հայ ժողովրդի տրամադրութիւնները դէպի խորհրդիշխանութիւնը։ Գիւղացիք պատասխանեցին իրենց յատուկ լեզուով.

— Ընկեր, ախր ինչներից ես հարցնում. երբ դեռ բոլշեւիկները չէին եկել, ասում էին, որ ազատութիւն, հարստութիւն եւ գիտութիւն են բերում. մենք էլ ռամիկ ժողովուրդ ենք, հաւատացինք եւ խաբեցինք. զէ հիմիկս ազատութեան տեղ ձայներս փակեցին, հարստութեան տեղ աղքատութեան պոչը դրին ձեռներիս, լուսաւորութեան փոխարէն էլ ուրացողութիւն տարածեցին։ Դէ, մի կերպ մեր գոյութիւնը քարշ ենք տալիս։ Այսքան ցաւերին գիւղացին ո՞նց դիմանայ։ Մենք էս գիւղս ւինացել ենք մի քանի կոմսոմոլի ձեռքին զերի դառած։ Ում որ մի կտոր հաց ունի գլխին զահրուժար են արած...

Դառնում եմ դէպի հայկական մեծ շրջանը, որտեղ առաջին անգամ մտնում եմ մի մեծ գիւղ, ուր մի ձեր մարդ ինձ հիւր է ընդունում իրենց մօտ։ Այդ գիւղը կոմունիստների բոյն էր։ Հետաքրքրւում եմ գիւղացիների ներ-

կայ կեանքով, տեսնում եմ, որ գիւղացիների վրդովմունքն ու դժգոհութիւնները դէպի խորհր. իշխանութիւնը անհաշիւ են, նոյն իսկ իրենց կուսակցականներից։ Մօտենում է ինձ մի հասակաւոր գիւղացի եւ սկսում է պատմել, թէ ինչ դժոխային օրերում են ապրում, թէ մօտ օրերս մի խումբ ձիաւոր կոմունիստներ եկան մեր գիւղերը շրջեցին եւ գիւղացիներից մի երեք հոգուց մի-մի ձի խլեցին ու տարան։ Մինչեւ օրս էլ տէրերը ինչքան դիմումներ տւին, ոչինչ էլ չեղաւ։ Գիւղացիները մնացին վիզները ծռած, պարտքի տակ ճզմուած... Կօօպերատիւներին յայտարարած են ոչ-անդամներին նոյնիսկ մի լուցկի չտալ։ մասնաւոր խանութպաններին էլ էնքան պահանջներ են դրած, որ ո՞վ կը համարձակի խանութ բանալ։ Ուղես չուղես պիտի կօօպերատիւին անդամագրուես, որ շուկայում 4 բուլկի 50 կոպ. ծախուղ ցորենդ կամ ունեցած մեներքներդ տանես, իրանց ուզած արժէքներովը, տաս իրանց։ Անտառապահութիւնն էլ մի թոքախտ հիւանդութիւն է՝ կպած մեր էս խեղճ ժողովրդի հոգուն։ Ո՞վ էր տեսած, որ գիւղացին վեց ամսուայ վառելափայտին 15—20 բուլբի տոմսի տայ, կամ իրանց վարելահողում անասուններին արածելուն տոմս վերցնի։

Քանի՛ մէկին ասեմ, ա՛յ քեզ ժամադ. էնպէս մի ժամանակ է դառած, որ ասելէ չի լինում։ Եթախին ուղարկում են ուսումնարան, որ ուսում առնի, ժամանակին լաւ մարդ դուրս գայ, բայց ընդհակառակն երախան էլ իրանց պէս սատանայութիւն են ուսուցնում։ Ուրացողութիւն եւ դաւաճանութիւն։ Երեխաներին հարցնում են, որ էս գիշեր ձեր տան հիւրը ո՞վ էր, հայրիկիդ հետ ի՞նչի մասին էին խօսում, ձեր զէնքը որտե՞ղ է թաքցրած, ի՞նչ հարստութիւն ունէք, եւ այդպիսով միամիտ երեխաներից տեղեկութիւն հաւաքելով վնասում են գիւղացիներին։ Ի հարկէ, այդ աշխատանքներն էլ կուսակցական ուսուցիչներն են կատարում։

Վաղ առաւօտեան այդ գիւղից ճանապարհուում եմ դէպի Ղէի շրջանը եւ պատահում եմ իմ մի նախկին ծանօթիս։ Բարեւելուց յետոյ, տեսայ, որ շատ տխրեց։ Հարցրի պատճառը. մի խոր հոգոց քաշեց եւ ասաց.

— Սիրելի բարեկամս, երկար ժամանակ է, որ մենք փափաքում էինք ձեզ տեսնել եւ մեր բոլոր բարեկամներից մի տեղեկութիւն խնդրել, բայց ցաւում եմ, որ չեմ կարող ազատօրէն տանել մեր տուն եւ հիւրասիրել, կամ մեր ծով դարդերը պատմել ձեզ։

Մի բանի շարունակեցինք մեր ճանապարհը եւ գնացինք գիւղից հեռու մի տեղ, ուր եւ հաւաքեցին մեր նախկին ծանօթներից երեք հոգի։ Բոլորն էլ սկսեցին մէկ-մէկ պատմել իրենց ներկայ վիճակից։

Այս շրջանում ընդդիմադիրներ չէին նկատւում, բայց վերջերս պարզուեց, որ մօտ 72 հոգի կան, այն էլ ուժեղ կուսակցականներից։ Ձերբակալութիւններ միշտ հատ ու կենտ լինում են։ Սոսկալի թանկութիւն։ հացահատիկի, կտորեղէնի, շաքարի եւ բոլոր տեսակի անասուններ։ Օր օրին արժէքները բարձրանում են։ Իշխանութիւնն անզօր է առաջն առնելու։ Հայ գիւղացին զլուխը կորցրած չի իմանում պետական անուղղակի տուրքե՞րը վճարի, թէ իր ընտանիքը կառավարի։ Անընդհատ զինաթափութիւն եւ խուզարկութիւններ է, որ կատարւում են։ Այս խօսակցութեան ժամանակ բարեկամներից մէկն ասում է.

— Լ՛ւ, ինչ ենք խօսում, դուրսի աշխարհ է զարձել մեր այս սուրբ երկիրը։ Բոլշեւիկները իրենք լաւ են իմանում, որ մեզ համար մտածող չկայ, եւ ոչ ոքից վախ չունեն...

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԶԱՀԼԷԻՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն)

Լիբանանի Լեռներուն մէջ, գեղատեսիլ սարալանջէ մը կախուած է Լիբանանի էն սիրուն եւ օդասուն այս քաղաքը, ուր ամբան եղանակին գիւղագնացներու մեծ բազմութիւն մը կը փութայ Սուրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր կողմերէն եւ արտասահմանէն, մանաւորաբար Եգիպտոսէն։

Հոս ալ ունինք փոքր գաղութ մը, բաղկացած առաւելապէս Ատանցի, Սեգի, Հաճընցի եւ Էվրէկցի հայրենակիցներէ որոնց թիւը աւելի քան 1200 է։ Մեծ մասամբ արհեստաւորներ են եւ առեւտրական. կան բժիշկ, ատամնաբոյժ, գեղագործ եւլն։

Ցարաբերութիւնը բնիկ ժողովուրդին (ամբողջութեամբ քրիստոնեայ) եւ մեր գաղթականներուն միջեւ սիրալիր է եւ բարեկամական։

Դեռ երկու ամիսու աչտեղական թաղապետական ընտրութեանց առթիւ քուէարկելու իրաւունք տրուած է նաեւ Հայերուն եւ ընտրուած 9 անդամներէն Հայ Թեկնածուն՝ Ցօքթ. Ցակոբ Պէրպէրեան մեծագոյն քուէ ստացած է։

Ցօքթ. Պէրպէրեան դաշնակցական է, երիտասարդ եւ եռանդուն ու նուիրուած գաղութի բոլոր գործերուն։

Ջահլէի գաղութը ունի երկսեռ վարժարան մը, մանկապարտէզով, որուն 200 օսմ. ոսկի պիւտճէին կը մասնակցի Բարեգործականը, 60 սթերլին օժանդակութեամբ, Եգիպտոսէն Պ. Բարսեղ Փիլպէնկեան 25 սթերլին նպաստով, իսկ մնացեալը կը գոյանայ թոյակներով։

Ունին եկեղեցի եւ քահանայ մը։ Ջահլէի գաղութը երկար ժամանակ պառակտուած վիճակ մը կը ներկայացնէր, կարգ մը խառնակիչ տարրերու գործունէութեան հետեւանքով, որմէ մեծապէս տուժած է դպրոցը։

Ներկայիս դպաստագած ըլլալ կը թուին այդ տարրերը եւ յոյս կայ որ Ջահլէն բաղձալի վիճակ մը ստանայ այս տարի։

«Րուհճի»ներու օվքան ալ այստեղ է։ Վերջերս շատ գաւալի դէպք մը կը պատահի։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ամէնէն եռանդուն մէկ տղան կ'իյնայ «Րուհճի»ներու գանգին մէջ ու ընկղմելով հոգեւոր մտորումներու մէջ, տակաւ կը հեռանայ Հ. Մ. Ը. Մ.էն ու մարդանքէն։ Շատ չանցած այդ կայտառ ու քաջառողջ տղան կ'ենթարկուի տեսակ մը ապուշ վիճակի եւ խենդենալով, կը տարուի Յիմարանոց։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղաքը կ'երթան ու կը խանգարեն «Րուհճի»ներու ազօթքը, քիչ մը բիրտ ձեւով. բայց արդարօրէն։

Դէպքը կը լսէ պէյրութի ազգնորդարանը եւ կ'արգիլէ «Րուհճի»ներու պաշտամունքը մեր եկեղեցիին մէջ, ինչ որ գարգ տեղի կ'ունենայ եղեր։

Վերջապէս, քարէ սիրտ է հարկաւոր, որ դիմանայ գիւղացու տանջանքներին եւ ծով ցաւերին ու գրի առնի բոլորը։ Իսկապէս, երանի՛ նրանց, որ իրենց աչքով չեն պտնում իրենց հայրենիքի թալացումը, ազգութեան եւ առանձնապէս մանուկ սերնդի այլասերումը հայ բոլշեւիկների ձեռքով։ Իսկապէս, ես չեմ իմանում, թէ դրսի աշխարհում ապրող հայ ազգութիւնն ինչ կը մտածի Հայաստանի հայութեան համար...

ՀԱԼԱԾԱԿԱՆ

ՅԱՐԴՈՂ.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Հինդշաբթի երեկոյ, Պ. Պատմագրեան երկու ժամ տեւող շահեկան բանախօսութիւնով մը մտքերը պատրաստեց «Հայկական Երաժշտութեան» մասին իր տալիք դասախօսութեան։

«Երաժշտութիւնը, ըսաւ ան, բաղդատաբար աւելի քիչ տարածուած է մեր ժողովուրդին մէջ։ Որպէս զի ան կարենայ երաժշտական տաղանդներ արտադրել, պէտք է կարգ մը խնդիրներու ծանօթացնել զան։

Ծնիլ, ածիլ ու մեռնիլ։ Ահա օրկանական որ եւ է էակի յատկանիշը։ Մարդն է միայն որ այս բոլորին իմաստ կուտայ։ Գիտութիւն, կրօն եւ արուեստ։ Գիտութիւնով կը ճանչնայ ու կը բացատրէ, կրօնքով կը զգայ, կը սիրէ ու կը պաշտէ, եւ արուեստով կը ստեղծագործէ։

Նկարչութիւնը, ճարտարապետութիւնը եւ քանդակագործութիւնը տարածական արուեստներ են, մինչդեռ բանաստեղծութիւնն ու երաժշտութիւնը տեւողական արուեստ։

Հեղինակաւոր մարդիկ երաժշտութիւնը կը նմանցնեն ճարտարապետութեան։ Կէօթէն կ'ըսէր որ յաջող երաժշտութիւնը ճարտարապետութիւն մըն է որ կը հոսի։ Միւս միացման կէտը մաթէմաթիքն է, ո՛չ ճարտարապետութիւնը եւ ո՛չ ալ երաժշտութիւնը առանց մաթէմաթիքի կ'ըլլան։ Արուեստի այս երկու ճիւղերն ալ ներքին ամփոփ իմաստ չեն արտայայտեր։

Արձանագործութիւնը իր նիւթը վերցուցած է միշտ մարդկային ժարմինէն։ Շատ քիչ անգամ կարգ մը կենդանիներէ, անոնք ալ իբր խորհրդանիշ։ Երաժշտութիւնն ալ իբր ամենաբնական երգ կը գառնայ մարդուն շուրջ, ուսկից առած է արձանագործական «փլաստիք», «մոնիւմանթալ» բառերը։

Երաժշտութիւնն ու նկարչութիւնը շատ աւելի իրարու մօտ են քան միւս արուեստները։ Լիցթ կը խոստովանէր՝ որ իր երաժշտական յղացումները ունեցած է վինչիի ու Ռաֆայէլի գործերուն առջեւ։ Պախ ալ կ'ըսէր որ իւրաքանչիւր երաժշտական գործիքի ձայն իր մասնաւոր գոյնն ունի։ Օրինակ՝ դաշնակը՝ սեւ, ջութակը՝ կարմիր եւլն։ Այսօր այս երեւոյթը գիտականօրէն հաստատուած ու ծանօթ իրականութիւն մըն է։ Գանկարանութիւնն ալ կը հաստատէ որ մարդուն լսողական ու տեսողական ղպային կեդրոնները միեւնոյնն են եւ հետեւաբար մէկուն միւսին վրայ ունեցած ազդեցութիւնը շատ բնական։ Կոյրերը գոյներու զանազանութեան ըմբռնողութիւն ունին։ Երաժշտութիւնն ու նկարչութիւնը իրարու շատ բաներ փոխառուած են։

Երաժշտութեան ու պարի անմիջական կապը կշռոյթն է։ Առանց կշռոյթի պար չկայ, բոլոր արուեստներու յատակը կեցած է կշռոյթը։ Որքան դէպի նախնական ժողովուրդները կ'իջնենք, այնքան կշռոյթի պահանջը եւ գոյութիւնը կը տեսնուի։ Կշռութաւոր ու սկանային շարժումները իրարու հետ կապ ունին։ Կշռոյթի պահանջը օրկանական պահանջ է։ Ոտք ու համրեր նուագի ազդեցութեան տակ իրենց մկաններէն զգացուած պարած են։

Երաժշտութեան ու բանաստեղծութեան մէջ առաջին ստաղձը ձայնն է, ուսկից այն վէմը թէ ըսո՞ւքն է առաջին արուեստը թէ ձայնը։ Իմ կարծիքով, ծնող մանուկը մամբողջ տարիմը չի խօսիր, մինչդեռ կը բացագանչէ։ Երաժշտութիւնը ամենաբնական արտայայտութիւնն է. նոյն իսկ նախամարդկային կենդանիներուն մէջ։ Մեկ ընկերային արուեստն է որ մարդուն հետ կը ծնի ու մարդուն հետ կը մեռնի, իր ուրախութիւնով, իր լացովը եւ իր սուգովը։

Երաժշտական արուեստին մէջ կան հետեւեալ բաղկացուցիչ տարրերը։ Նիւթ, ոճ, ձեւ, ժարմին։

Ձայները՝ որոնք տեւողական թրթռացում ունին՝ երաժշտական են, մինչդեռ անոնք որ ընդհանուր զրոշմ մը չունին, ոչ երաժշտական։ Երաժշտական ձայնայատկանիշերն են՝ քաղցրաձայնութիւն, տեւողութիւն, մեղմ ու ժեղ ու զրոշմ։

1.— Գիտենք որ որ եւ է մարմնի մասնիկները իրարու զարնուելով որքան արագ թրթռան՝ այնքան բարձր կ'հնչեն, իսկ ամէնէն հնչողը՝ ամէնէն ցած։ Այսպէս. դաշնակին վրայ ամենացած 64՝ եւ ամենաբարձր 4097 մեզի ծանօթ ձայները 32 աստիճան, 25,000 ամենաբարձր թրթռացում ունին։

2.— Տեւողութիւն. — Ձայնի տեւողութեան պրպիւնքն է կշռոյթը, այս սկզբունքի վրայինուած են կեանքի ամբողջ բաժանումները։ Գիշերը ցերեկին, իսկ ցերեկը գիշերին դիտութեամբ կը գանազանուին։

3.— Մեղմուժեղ ձայնը.— Ո եւ է յուզումի ժամանակ ամէն ձայն իր մասնաւոր ուժգնութիւնն ունի, իր հոգեկան արտայատութեան համաձայն։ Այն ժամանակները բազմաձայն չկին երգեր, այլ միաձայն. ինչպէս եկեղեցիին մէջ կ'ըլլէմ պահելու աղօթութիւնը յոյներէն ոկսած նպատակ ունի որ եւ է ձայնի օգնել որ իր բարձրութենէն վար չիյնայ, եւ ատկից ծնունդ առած է եղանակներու դաշնակրումը։ Բոլոր այս ձայները յուզուածական են երաժշտութեան վրայ։ Եւ այս բոլորը, կշռոյթ, քաղցրահնչիւն եւլլն. արտաքին են։ Ամենամեծ հարցն է թէ ինչ է երաժշտութեան խորքը։ Իրաքանչիւր ժամանակի հեղինակաւոր անձերը յայտնած են իրենց կարծիքը այս մասին։ Յոյները կ'ընդունէին որ երաժշտութիւնը աստուածներու ընդունակ է։ 1840ին էր որ հիմը դրուեցաւ երաժշտական գիտութեան, զայն բաժնելով երեք մասի։ 1.— Զգայնականութիւն, 2.— Չեւ, 3.— Բովանդակութիւն։ Այսպէս՝ 1.— երբ ձայն մը ականջին կը զգայի, որոշ հաճոյք կը զգանք։ 2.— Ձայն լսելով արտաքին պատկերը կ'ունենանք։ 3.— Հորդ կերը կ'ունենանք։ Երաժշտութիւնն կ'ըմբռնենք։ Երաժշտութիւնն զգայարանական վարկեանական տպաւորութենէ զատ ոչինչ պատասխանու ենք։

Քանի տարի յետոյ սկսան երաժշտութիւնը շարժում մը։ Չեւի տեսակետն ալ սկսաւ պաշտպանուիլ որ տեւում ծնունդ առած է հաւասարութեան։

60ական թուականներուն Նէլի եւ վակների խէլիճները ըսաւ թէ ձեւը չի զանազանիր խորքէն։ Եթէ ձեւը զոյութիւն ունի, զոյութիւն ունի նաեւ խորքը։ Երաժշտութիւնը ինքնին խորհուրդ է. կարենալ զայն ըմբռնելու համար պէտք է մեր ականջը սորվի նայիլ։ Ամէն ազգ իր յատուկ ոճը ունի իր երաժշտութեան։

Նոր շարժումներն են՝ որ ուզեցին հին օրէնքները վերցնել եւ կազմել ազգային ուրոյն երաժշտութիւնը։»

Եղան տաք վիճաբանութիւններ։

Շիրինեան

ԱԼՋԱՍ ԼՈՐԷՆԻ ՆԵՐՔԻՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ

Ընչատոզականներու դատին կողմանը կուտանք վաղուան թիւին մէջ։ Այս անգամ, աւելորդ չենք սեպեր հակիրճ կերպով տալ պատմական քանի մը ծանօթութիւններ, քաղելով ծերակուտական Լ. Վէյլէի (բնիկ Ալզասցի) յօդուածէն, զոր արտասանեց Լոնտոնի մէջ քաղաքական մեծ ակումբի մը կողմէ մասնաւոր հրաւէրի մը վրայ։

Պարոն Լագար Վէյլէի կարծիքով, եւ արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով, Ալզասի հարց չկայ։ Պարզապէս անոր համար որ Ալզասը առարկայ չէր եղած միջազգային մասնաւոր ուշադրութիւնի եւ Գերմանիա՝ 1871ին զայն իրեն կցած էր միայն զինուորական նկատումներով։ Այս կցումը ո՛չ միայն ընդհանրապէս ալ նաեւ Գերմանիոյ համար դժբախտութիւն մը եղաւ, երկու ազգի երկիրներու միջեւ անընդհատ վրէժ ու ատելութիւն արմատացնելով։ Որքա՜ն արիւն ու աւեր թափուած պիտի ըլլար, եթէ 1871ին ուժը չհայթայթէր իրականացնելու եւ Անգլիա աւելի հեռատես գտնուէր։

Բնականաբար, Գերմանիա միշտ գաւ արդարացնելու այս կցումը, որ բռնաբարում մըն էր Ֆրանսայի դէմ։ 1871էն մինչեւ 1918 գերման իրաւագէտները ամէն ջանք թափեցին իրենց ծանր սոփեստութիւններով, Ալզասի բռնակցումը ներկայացնելու իբրեւ Գերմանիոյ արդար մէկ վերադարձումը, իբրեւ վերագրաւումը գերմանական հողամասի մը, որ ապօրէն կերպով Ֆրանսայի ձեռքն անցած էր, եւ այս տեսակէտը՝ տակաւին գերման մէկ քանի տեսաբաններ կը պաշտպանեն նոյն իսկ վէրսայլի դաշնագրէն ասդին։

Ցնծանք թէ ի՞նչ է հիմը պերմաններու այս յաւակնութեան։

Երբ շուէտական գրաւումի ատեն, բռնութիւններէ խուսափելու համար, ալզասեան շատ մը գիւղ ու քաղաքներ, նաեւ Լուի Շլյոդի օրով սիթրապուրկը, աւելի յետոյ, յեպտիսթեան շրջանին՝ միւզը ինքնաբերաբար կուգային մինանալու Ֆրանսայի, դեռ մինչեւ Գերմանիա մը գոյութիւն չէր առած։ Գերմանիա այն ատեն բաժնուած էր զանազան փոքր պետութիւններու միջեւ։ Հետեւաբար, ազատօրէն Ֆրանսայի մինանալով էր որ Ալզասի զանազան շրջանները կ'ընդունէին Ֆրանսայի մայր հողին իրենց կցումը։ Բայց մեծ պատերազմին, Ալզասի վերակցումը Ֆրանսայի կարգ մը դժուարութիւններու տեղի կուտար։ 1871ի մեր պարտութեան եւ 1918ի յաղթանակին միջեւ, գրեթէ կէս դար անցած էր։ Այդ շրջանին սակայն, Ալզասցիները չէին ուզած կոնծցնել իրենց ինքնութիւնը, եւ ամբողջն կապուած էին իրենց աւանդութիւններուն։ Եկեղեցին եւ սինակոկը ալ զասեան կեանքի օճախներ գարձեր էին, մինչ միւս կողմէ, ֆրանսական քաղաքականութիւնը կարեւոր փոփոխութեան մը ենթարկուած էր, պետութեան աշխարհականացումը եւ եկեղեցիի ու պետութեան բաժանումը, որ դեռ Ալզասի մէջ, բուռն վէճերու տեղի կուտայ։

Կրօնական տեսակէտով՝ Ֆրանսայի եւ Ալզասի միջեւ, բարքերու եւ օրէնքներու հակադրութենէն զատ, կան նաեւ ընկերային տարբերութիւններ։ Գերման տիրապետութեան տակ, Ալզասցիները կծկուած իրենց մօրթին տակ՝ ուժ տուեր էին իրենց հաւաքական յատկանիշերուն, տոկալու համար գերման արշաւին։ Ֆրանսա՝ ապահովից զանոնք որ պիտի յարգէ իրենց աւանդութիւնները, բարքերն ու հանրային հաստատութիւնները։

Ընդուշտ, Ֆրանսա չմերացաւ իր խոստումներուն մէջ. բայց գործեց սխալներ, որոնք ըմբռնո մի, լեզուի եւ գործելակերպի տարբերութիւններէ առաջ կուգային։ Գանուեցան անձեր ու կուսակցութիւններ, որոնք Ալզասի անմիջական ձուլումը պահանջեցին, ինչ որ խրտչեցուց ժողովուրդը։ Ֆրանսացի պաշտօնատարներ չկրցան անմիջապէս թափանցել ժողովուրդին մտայնութեան, փարիզեան զբօսաշրջիկները՝ օտարներու դէմ խորշում մը նշմարեցին տեղացիին վրայ եւ անոր տուին «ինքնավարութիւն» անունը, ու վերջապէս, Գերմանները, որոնք հոն հաստատեցին եւ Մոսկուայէն ներշնչուած գործակալները իրենց դերը ունեցան։

ՆՈՐԱԳԻՒՏ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ

Մայիս 23ին Պերլինի մէջ տեղի ունեցաւ նորագիւտ ինքնաշարժի մը առաջին փորձը, որուն մասին անցեալները մանրամասնութիւններ տուէր էինք։ Այս կառքին նորութիւնը հոն է, որ շարժիչ հասարակ մեքենայ մը չէ, որ անոր մղումը կ'ապահովէ, այլ պայթուցիկ մեքենայ մը, որ կը գործէ։

Կառքին ծանրը փոքր է։ Նոր վարիչին կռնակի կողմը տեղաւած են 37 խոզովակներ, որոնք գնդացիր փողերու նմանին։

Առաջին փորձին՝ որուն ներկայ էին 3000 հոգիներ, կառքը շարժեցաւ երկու պայթումներու ժղիշ ուժովը եւ անմիջապէս ստացաւ ժամական 60 քիլոմեթրի արագութիւն։ Ցետոյ, պայթումները իրարու յաջորդեցին նախ չորսական, յետոյ վեցական եւ ամէն մէկ պայթում իրարմէ քանի մը երկվայրկեան տարբերութեամբ միայն։

Մեքենայի պահուն, առաջին պայթիւնը այնքան զօրաւոր էր որ, կառքին քովը գտնուողները գետին տապալեցան օդին հոսանքէն։

Կառքը մեկնեցաւ խլացուցիչ աղմուկի մը մէջ, նման ռումբերու գոռումին։ Մութէ թանձր ամպ մը որ պայթիւնին կը հետեւէր, ծանրօրէն իջաւ ներկաներուն վրայ։ Ամէն մէկ պայթիւնի կառքին ետեւէն կը տեսնուէին բոցի լեզուներ, քսան մեթր երկարութեամբ, որոնք կառքին կուտային գիստաւոր աստղի երեւոյթը։ Երթեւեկի երկու փորձերու ընթացքին, կառքը յաջողեցաւ ժամական 195 քիլոմեթրի արագութիւն մը իրականացնել։

Հնարիչին նպատակն է նախ՝ կոտրել ինքնաշարժով արագութեան չափանիշը, որ ներկայիս 333 քիլմ. է։ Ցետոյ պիտի փորձէ վառօդով շարժումի մէջ դնելու նոյն սկզբունքը կիրարկել օգանաւերուն, որոնց կը յուսայ տալ 300-400 քլմ. ժամական արագութիւն։ Ի վերջոյ պիտի փորձէ օգանաւ մը, որ եթէ յաջողի, հողէն վեր 30 քիլմ. բարձրանալով, պիտի ծառայէ օդերեւութաբանական գննութիւններու։ Հնարիչը կը յուսայ այս բոլոր ձեռնարկները իրականացնել մինչեւ մէկ տարի։

ՊՈԼՍՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցի տարեդարձը այս տարի ալ տմնուած է մեծ ոգեւորութեամբ։ Հոգաբարձութեան տեղեկագրէն կը քաղենք հետեւեալ ծանօթութիւնները.—

Ներքին բաժին.— *1927 Մայիս 1ին Հիւանդանոցը ունէր 73 երկաեւ հիւանդ, նոյն թուականէն մինչեւ 1928 Ապրիլ 30 ընդունուած են 607 երկաեւ հիւանդ, գումար 780։ Մէկ տարուան ընթացքին հիւանդներէն 258ը բուժուած, 120ը բարւոքուած, 58ը արձակուած, 143ը մեռած են։*

Դարմանուածներուն մէջ կը գտնուին 20 թուրք մահմետականներ, 1 պելճիքացի եւ 1 յոյն։

Արտաքին բաժին.—*1927 Մայիս 1էն մինչեւ 1928 Ապրիլ 30, 505 երկաեւ հիւանդներ ընդունուած են, որոնցմէ 370ին վրայ գործողութիւն կատարուած է։ 403ը բուժուած են, 13ը բարւոքուած եւ մեկնած են. 20 հիւանդներ իրենց վիճակներուն բերմամբ ուրիշ յարկաբաժիններ փոխադրուած, իսկ 40 հիւանդներ ալ առանց գործողութեան ենթարկուելու մեկնած են։ Մէկ տարուան ընթացքին 23 հոգի մեռած է, որոնց մեծ մասը ծերացած եւ յառաջացած տարիքով ծերեր։*

Մայրանոցի բաժին. — *1927 Մայիս 1էն մինչեւ 1928 Ապրիլի վերջը, Հիւանդանոցի Մայրանոցին մէջ տեղի ունեցած են 68 ծննդաբերութիւններ, 35ը աղջիկ եւ 33 մանչ։ Մ'է մէկ ժամ պատահած է սոյն բաժնին մէջ։*

Ջերմատեղերու բաժին. — *1927 Մայիս 1էն մինչեւ 1928 Ապրիլ 30, երկաեւ յիմարանոցներու բաժիններուն մէջ ընդունուած են 83 ջերմատեղներ, որոնցմէ 13ը բուժուած, 35ը բարւոքուած, 4ը արձակուած, իսկ 33ը մեռած են։*

ԵՐԵՒԱՆ ԵԻ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ

ԱԹԷՆքի Նոր Օրը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (19 Մայիս).

—«Հայկական հարցը, տասնեակ տարիներով գործիք դարձաւ մեծ պետութեանց ձեռքին մէջ։ Հիմա միեւնոյն բանը կ'ընեն Մոսկուայի բոնակալները։

Անոնց համար բազմահազար հայ գաղթականութիւն մը, ցրուած աշխարհի չորս ծագերուն, շահագործելի դրամագլուխ է ընդդէմ եւրոպական պետութիւններուն։ Լօգանի մէջ Պ. Չիչէրինի առաջարկը տարբեր նպատակ չունէր։

Հայաստանի կառավարութիւնը, գաղութներու մէջ գաղթականական զանգուածներ պահելուն մէջ ուրիշ շահեր ալ ունի։

Հայ ազգափաո բոլշեւիկները ջերմօրէն կը հաւատան համաշխարհային յեղափոխութեան։ Գեհինը պատրաստելու, սերմեր ցանելու եւ կամքերը դարբնելու համար, գաղթականութիւնը լաւագոյն հողը կը ներկայացնէ։

Անոնք կը լուսան թէ իրենց վիճակէն, տիրող պայմաններէն ու ընկերային կարգերէն դժգոհ հաւաքականութիւնները դիւրութեամբ գործի պիտի կրնան լծել, զանոնք դարձնելով դրօշակիրը իրենց ցնորական ծրագիրներուն։

Փաստ կ'ուզէ՞ք։ Ահա բլշիւական կազմակերպութիւնները Յունաստանի գաղթականներուն մէջ։ Անոնց յատկացուած գումարը՝ պրոպականտի համար։ Անոնց կապը յոյն համարնաւար կուսակցութեան հետ։

Այս փաստերէն լեսոյ, ըսել թէ Երեւանի մէջ գաղութահայ կեանքով չեն զբաղիր, միամտութիւն կ'ըլլայ։

Կը զբաղին, կը հետեւին մեր կեանքին եւ կը ջանան իրենց գիծը պարտադրել։

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԵԼՐԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻԻՆ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ.— Շաբաթ կէսօրէ վերջ տեղի ունեցաւ «Քորբսօ»ի ներկայացումը, Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի կոմիտէի նախաձեռնութեամբ եւ դերասան Մ. Մարութեանի դեկավարութեամբ։

Կոկիկ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը։ Ներկայացումը անգամ շատ յաջող եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեամբ։

Նոյն խաղը կրկնուեցաւ յաջորդ օրը Սէն Թ'Էթիէնի մէջ, մեծ խումբով, ուրտեղ եւս մեծ քաջալերութիւն գտաւ հասարակութենէն։ Խաղարկութենէ վերջ խումբը վերադառնալով Սէն Շամոն, ի պատիւ Մ. Մարութեանի, Հ. Ց. Դ. Թատերական սիրողներու խումբի կողմէ տրուեցաւ սեղան մը։

Սեղանի վերջաւորութեան, ընկերոջ մը առաջարկին վրայ յուզուեցաւ Պուլկարիոյ մեր արկածեալ հայրենակիցներու օգնութեան հարցը, եւ անմիջապէս գոյացաւ 187 ֆրանք, զոր այսօր իսկ կ'ուղարկենք «Յառաջ»ի։ (Տես 25 Մայիս)։ Կը հրաւիրենք Սէն Շամոնի հայրենակիցները, միութիւններն ու կազմակերպութիւնները հետեւիլ այս օրինակին, քանի որ մեր տարաբախտ հայրենակիցները ամէն օգնութիւն կը սպասեն գաղութներէն։

Ա. Ր. Ա. Մ.

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆԸ ՇՈՒԱԶԻ ԼԸ ՌՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Հայ Մարզ. Միութիւնը վաղը կիրակի կը մրցի promotion division d'honneur *խումբերէն* Choisy le Roi *մը Սէրթիֆիկ Բլիւպին դէմ։ Ֆրանսական խումբը անցեալին մէջ եւ այս տարի ալ տարած է շատ մը կարեւոր յաղթանակներ։ Երկու տարիէ ի վեր* Choisy *խումբը չէր ուզեր յարաբերութեան մտնել Հայերուն հետ, ցաւալի դէպքէն յետոյ։*

Յոյս ունինք որ Հ. Մ. Ի. խումբը պիտի յաջողի փարատել այն տգեղ համոզումը որ արմատացած է թէ տեղական ժողովուրդին եւ թէ տեղական խումբին խաղացողներուն մէջ։

Ժամադրութիւն՝ կիրակի օր կէսօրէ յետոյ ժամը 1.30ին Մէթրօ Փլաս տ'Իթալիի ելքը։

Վ. Հ.

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»Ը

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻՒՆ ԳԻՍԱԿ ՄՈՒԻԱՏԵԱՆ կը ծանուցանեն ծնունդը իրենց առաջին զաւկին, ՆԵՒԻԻ։

փարիզ, 1928 Մայիս 24

ԽՄԲ.— Ինչպէս նշանտուքները, ամուսնութիւնները եւ մահերը, այսուհետեւ «Յառաջ» ծնունդներն ալ պիտի ծանուցանէ այս ձեւով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾՈՎՆԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Ժնեւի կայ Հարլըն քաղաքէն 12 մղոն հեռու գտնուող հանքի մը մէջ, կրիզուի նոր պայթում մը տեղի ունեցած է, որուն հետեւանքով 25 հանքագործներ զոհ գացած են, իսկ 50 հոգի հազիւ կրցած են ինքզինքին փրկել։

— Երեսուն ուրիշ գործաւորներ ալ, զոհ գացած են ձէկերի մէկ ածխահանքին մէջ, դարձեալ պայթումի հետեւանքով։

Փէնսիլվանիոյ շրջանին մէջ, հանքային զոհերուն ընդհանուր գումարը այս շաբթուան ընթացքին կը հասնի արդէն 215ի։

— Նախորդ օր, թոթաւոր օգանաւ մը որ փարիզ-պերլին օգային գծին վրայ կը գործեր, վար ինկաւ ու կրակ առաւ։

Ըստ այս անկումին հետեւանքով նաւուղիղը եւ մեքենագէտը, ինչպէս նաեւ աւստրիացի կին մը, որուն ինքնութիւնը դեռ կարելի չէ եղած ստուգել, սպաննուեցան։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԸ՝ ՓԱՐԻԶ

Մեզի դր'կուած ազդէ մը կը տեղեկանանք թէ Դպրոցասէր տիկնանց ընկերութեան վերակազմութեան առթիւ, կեդրոնական որոշմամբ՝ վարժարանը պիտի փոխադրուի փարիզ ներկայ Մայիս 31ին։

Հասցէ.— Ecole Tebrotzassère, (Ancienne Institution Thiers), 3bis Avenue Thiers, Le Raincy (Seine-et-Oise)։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ԴՐՕՇԱԿ,,

Թիւ 5 (ՄԱՅԻՍ)

Բովանդակութիւն.— 1. Խմբագրական՝ *Անկախութեան Տասնամեակը*, 2. Մայիս 28ը՝ (*Ա. Զամալեան*), 3. Հայկական Թերմոպիլէ (*Հ. Կոսոյեան*), 4. Անկախութեան սերունդը (*Կ. Մասունէ*), 5. Մայիս 28ը Հայաստանում (*Ա.*), 6. Առաջին քայլեր, 7. Բաֆֆի (*Ե. Ֆրանգեան*). 8. Թուրքիոյ Շուրջ, 9. Քրդական շարժումը խորհրդային ակնոցով (*Աշոտ*), 10. Ե. Ֆրանգեան (*Հ. Ա.*)։

Նաեւ շարք մը նկարներ։ Խմբագիրը՝ Հայկ. անկախութեան հիմնադիրին՝ Արամի մեծադիր նկարը։

Գին 2.50 ֆրանք։ կը ծախուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (2)

ԼԱԶԱՐԻՆԱՅԻ ՕՃԻՐԸ

ՄԱՅՐ ՄԸ

Ֆրօղինի համար անխառն, գիշերվող ուրախութիւն մըն էր տեսնել իր պուպրիկը, երբ անիկա պիտի ծեփուած հողին վրայ առաջին քայլերը առնել, կամ ափիճի մը վրայ բարձրանալ փորձել, կամ զարմանքով աչքը պտտցնել շուրջը գտնուած իրերուն, զորս հազիւ կարող էր նշմարել։

Իր հոգիին խորէն կը յուսար ան։ Ֆրօղին բոլոր պարզ անձերուն պէս, միշտ բնազդաբար կը գորէր։ Ինքիրեն կ'ըսէր թէ, ոչ մէկ փորձանք պիտի պատահէր, թէ Ըսուած պիտի պահէր գիրենք իր ամուսնոյն եւ գաւակներուն յոգնակայութեան միջոցին, ամէն առնէ աւելի հսկեց որ, անկիւնը, ուրկէ կոյսին պատկերին առջեւ վառուող կանթեղը չմարի եւ նոյն իսկ չդողդոջի։ Կանթեղը, ազքատներու գործածած ջուրի պարզ գաւաթ մըն էր, մէջը ձէթով եւ պատրոյգով մը, ինչպէս մեր հին ցայգականթեղները։

Գիշեր ու ցորեկ կ'ազօթէր հոն։ Սիրուն ու գուրգուրալի ձեւով մը՝ պզտիկ ձանը կը քշէր Մուրբին պատկերին առջեւ, որպէսզի անոր ազօթքը իրեն միացնէ։

Պատերազմին սկիզբէն ասդին, ա՛չ իր ամուսինէն լուր ստացաւ ա՛չ ալ գաւակներէն, բայց բնականաբար այս լուռթիւնը հաղորդակցութեան դժուարութիւններուն կը վերագրէր. մանաւանդ երբ Թուրքերը Լարիսա հասան։ Կոյսին պատկերը անսահման վստահութիւն կը ներշնչէր իրեն։ Ան կնոջ սրտին մէջ կար հաստատ եւ երկարատեւ յոյսը, որ յոյն ցեղին յատուկ է, ցեղ մը որ միշտ տառապած է առանց չորսուելու։ Այդ Ֆրօղինի մէջ աւելի միամիտ աւելի, սրտաշարժ բան մը կար, այն համոզումը թէ՝ երբ մարդ այսքան գեղեցիկ գաւակ մը ունենայ, անկարելի է որ անոր դժբախտութիւն մը հասնի։

Եւ իրաւ ալ՝ առաջին անգամ, չարիքը իրեն քսուելով անցեր էր։ Լագարինան՝ տասը հինգ քիլոմեթր հեռու էր գլխաւոր ուղիէն։ Թուրքերը հոն չէին հանդիպեր։ Զօրախումբը ցոմոքոսի մէջ, արդէն բանակած ըլլալով՝ ամէն վտանգ անհետացած կը համարուէր։ Ցետոյ, օրին մէկը, ձիա որներու ջոկատ մը որուն կը հրամայէր Ա՛ճմէտ, շրջականերուն ծանօթանալ ուզած ատեն, յանկարծ Լագարինան կը տեսնէ ու յարձակում կը գործէ։

Զօրագունդը դէպի գիւղ յառաջացաւ, եւ ձիերը յանկարծ կանգ առին առաջին շարքին մէջ գտնուող տան առջեւ. ճիշտ հոն՝ ուր Ֆրօղին կը բնակէր։ Ցենդագին հրամայք մը նոյն պահուն զանազան բոլորն ալ համակեց, միակ փափաք մը իրենց կուրծքը ուռեցուց։ Կ'ուզէին ոչ կողոպտել, ոչ սպաննել, ոչ կոտորել. կրակել միայն կ'ուզէին։ Գիւղը վառելու համար իրենց տիրոջ հրամանին կը սպասէին։

Ֆրօղին, սարսափահար, իր տնակին խորը քաշուած, լսեր էր ձիերուն ահեղի արշաւը։ Լսեց թէ ձայները յանկարծ դադրեցան իր տան առջեւ. զգաց թէ դժբախտութիւնը հոն էր, պայթելու մօտ։ Մանկիկը պինդ կուրծքին սեղմած, դրան սեմին վրայ երեւցաւ ան, եւ արդէն մարգերէն մէկը ձիէն կ'իջնէր, ու կը յառաջանար առնելու համար մայրն ու զաւակը. բայց մանաւանդ՝ զաւակը։ Երբ յաղթական է՝ լաւ միւսիւլմանին պարտականութիւնն է «կեավուր»ներուն զաւակները կոտորել, գոյգ տալու համար այն պատիժը՝ որուն կ'ենթարկուի Մարգարէին կենքին դիմադրողը։

Ջինուորը հազիւ ոտքը գետին էր դրեր, երբ սպան մէկ բառով կեցուց զինքը։ Մարդերը հրամանն ստացան բոլորն ալ ձիերէն վար իջնելու, ուղղուելու դէպի այն դղեակը որ գիւղին կեդրոնը կառուցուած էր, ձիերը կապելու առուին մէջ։ Ըրգիլեց կրակել ու կոտորել գիւղին մէջ։ Գալով սպային, դէպի հիւղակը շտապեց։

Ֆրօղին մօտաւորապէս երեսունը հինգ տարեկան կին մըն էր։

Իր գեղեցկութիւնը երեւակայութենէ դուրս էր, մանաւանդ երբ մարդ խորհի թէ տասը հինգ տարեկանին ամուսնացած էր։ Մարմինի հասունութիւնը իր գեղեցկութիւնը ոսկեզօծած էր։ Իր կազմին շքեղութիւնը, իր դիմագիծին վհութիւնը, իր գէմքին տաք գոյնը, իր սեւ աչքերուն խորութիւնը, եւ իր հրաշալի ճասակը այդ ցած եւ ամայի տուներուն առջեւ, ուր ան առանձին կը համարձակէր երեւալ, գերմարգկային երեւոյթի մը կուտային իրենն։ Երիտասարդ Ա՛հմէտը զգացթէպիտի խենդնայ։ Հակառակիրենց արագ ընթացքին պատճառած յոգնութեան ու թերեւս այդ յոգնութեան պատճառաւ իսկ, զօրաւոր կրակ մը կը լափէր գայն։ Կ'ուզէր այդ վայրկեանին իսկ տիրանալ անոր. ուզեց որ այդ գէմքը իրը. միայն իրը ըլլայ, այդ լեզուն մարմինն անմիջապէս տէրը դառնայ։ Իր սեւ աչքերը կը բոցավառէին. եւ բոլոր այն բոցը որ իր մարմինէն կը բխէր, կը պատէր խեղճ կինը, որ տակաւին իր դրան սեմին կանգնած էր։

Թարգմ. ԴԵՂՈՒԻՀԻ ԹԱՒԻԶՄԱՆԵԱՆ

(Շար.)

շակը անգամ մը եւս ծածանեցաւ բեւեռային սառոյցին վերև»։ Այս անթելները անմիջապէս ստացուեցան «Զիթթա տի Միլանօ» շոգենաւին կողմէ, որ խարսխած է Քինկսթէյ և հաղորդուեցան Հռոմի անթելի կայանին։

Իտալական պատերազմի տարեդարձը

Առջի օր ամբողջ Իտալիոյ մէջ հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ Իտալիոյ Մեծ Պատերազմի մասնակցութեան 13րդ տարեդարձը։ Թագաւորն ու Թագուհին գացած էին Թորինօ, ուր Ռէճիօ Թատրոնին մէջ ներկայ եղան յիշատակի արարողութեան։ Յետոյ արքայական պալատի պատշգամէն Թագաւորը ողջունեց Թափօրը Իտալիոյ նախկին պատերազմիկներուն։

Միեւնոյն օրը տօնուեցաւ նաեւ «Դաղթային Օր»ը։ Հռոմի մէջ Մուսոլինի հանդիսաւորապէս զինուորական արժանիքի շքանշան տուաւ օդանաւորդութեան դրօշակին, իբրեւ վարձատրութիւն գաղթային օդանաւերու փայլուն գործողութեանց։

Բոլոր կեդրոններու մէջ, նախկին պատերազմիկներու թափօրներ յարգանքի ցոյցեր կատարեցին պատերազմի մեռելներու կոթողներուն առջեւ։

Այս տարեդարձին առթիւ արքայական հրամանագիր մը կը տրամադրէ տալ 20 լիրէթնոց արծաթ դրամներ՝ վրան հետեւեալ արձանագրութեամբ. «Լաւ է մէկ օր ապրիլ իբրեւ առիւծ՝ քան հարիւր տարի իբրեւ ոչխար»։

ՅՈՅՑ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԷՄ

Ինսպրուքէն (Տիրոլ) կը հեռագրեն թէ խումբ մը ուսանողներ վար առած եւ պատռտած են իտալական դրօշակ մը, որ կախուած էր իտալական հիւպատոսարանին վրայ, Իտալիոյ կողմէ Աւստրիոյ դէմ պատերազմ հռչակուելու տարեդարձին առթիւ։ Ուսանողները նախատական կը համարէին այս ցոյցը։ Ոստիկանութիւնը հետապնդեց զանոնք. ծագեցաւ կռիւ մը, որու ընթացքին շատ մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Իտալական ընդհանուր հիւպատոսը պահանջեց կառավարիչէն որ դրօշակը տեղը դրուի Ինսպրուքի հրշէջներուն կողմէ, ի ներկայութեան հետեւակազօրաց չոկատի մը, որ պատիւները պէտք է մատուցանէ։ Կէսօրէն վերջ կառավարիչը գոհացում տուաւ բաղձանքին։ Կառավարիչը ցաւ յայտնեց հիւպատոսին այս միջադէպին համար եւ բսաւ թէ յանցաւորները դատական հետապնդումի պիտի ենթարկուին։

Իտալիա եւ Թանճիրի խնդիրը

Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ անգլիական, ֆրանսական, իտալական եւ սպանիական փորձագէտները վերջացուցած են Թանճէրի մասին իտալական բաղձանքներու քննութիւնը եւ խիստ բարեկամական ձեւով յանգած են նպաստաւոր համաձայնութեան մը։

Ինչպէս յայտնի է, իտալական կառավարութիւնը մերժած էր ընդունիլ 1923ի խորհրդաժողովին մէջ խմբագրուած ծրագիրը, որովհետեւ կ'առարկէր թէ Թանճէրի միջազգային վարչութեան մէջ Իտալիոյ տրուած բաժինը չէր համապատասխաներ իր շահերուն։ Վերոյիշեալ խառն յանձնաժողովը նշանակուած էր երկու ամիս առաջ։

Ֆրանսական թերթերը ուրախ են այս արդիւնքին համար, որովհետեւ ասով կ'անհետանայ Իտալիան եւ Ֆրանսան բաժնող գլխաւոր դժուարութիւններէն մէկը։ Կը մնայ ստանալ համաձայնութիւնը բոլոր այն պետութեանց, որոնք սառրագրած են 1923ի ծրագիրը, Իտալիոյ ի նպաստ փոփոխութեանց համար։

Քոլմարի դատը վերջացած

Ալզասի ինքնավարականներուն դատը վերջացաւ առջի օր եւ Քոլմարի դատարանը տուաւիր վճիռը։ Մէկ մէկ տարի բանտարկութեան եւ հինգական տարի բնակութեան արգելքի դատապարտուեցան չորս գլխաւոր ամբաստանեալները՝ նախկին աբբայ Ֆահառւէր, Շալ, Տոքթ. Ռիքլին եւ Ռոսսէ։ Վերջին երկուքը անցեալ ամիս երեսփոխան ընտրուած էին Ալզասէն։ Դատապարտեալները 5 տարի չպիտի կրնան բնակիլ սահմանագլուխի նահանգներուն եւ Փարիզի մէջ։ Մնացեալ տասնըմէկ ամբաստանեալները ազատ արձակուեցան։

Վճիռէն անմիջապէս յետոյ փողոցը խռնուած բազմութիւնը սկսաւ պոռալ «կեցցէ՛ Ալզաս»։ Ոստիկաններն ու զինուորները մեծ դժուարութեամբ կրնային կարգը պահպանել։ Ինքնավարականները բողոքի միթինկ մը գումարեցին ազատ արձակուածներու ներկայութեան։ Իսկ երբ դատապարտեալները դատարանէն դուրս կը հանուէին, ամբոխին մէջէն «կեցցէ՛ Ռոսսէ, կեցցէ՛ Ռիքլին» կը պոռային։

Պուէնոս Այրէսի եղեռնափորձը

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Պուէնոս-Այրէսի իտալական հիւպատոսարանին մէջ պայթած ռումբին զոհերն են 14 մեռեալ եւ 60 վիրաւոր։ Իտալական հիւպատոս Քարվանի վերջերս սպառնական նամակներ ստացած էր անիշխանականէ եւ հակաֆաշիստներէ։ Կ'ենթադրուի թէ ռումբը սահմանուած էր իտալական դեսպանին, որ հիւպատոսարանին մէջ պիտի գտնուէր, եթէ ռումբը 10 վայրկեան վերջ պայթէր։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 40 կասկածելիներ։ Սակայն դեռ կարելի չեղաւ ճշտել եղեռնափորձին հեղինակները։ Մեծ յուզում կը տիրէ քաղաքին մէջ, ուր ներկայիս կը տօնուի ազգային տօնը։ Իտալական հիւպատոսարանն ու դեսպանատունը ոստիկանական հսկողութեան տակ են։

∴ Մեքսիկայի երեսփոխանական ժողովի հանդերձարանին մէջ եւս ռումբ մը պայթեցաւ առջի գիշեր, նիստը վերջանալէ կէս ժամ վերջ։ Կը կարծուի թէ այս եղեռնափորձի հեղինակները նպատակն էր ռումբը պայթեցնել նիստի ժամանակ, սակայն չի գիտցուիր ինչ պատճառով, պայթումը յապաղած է։

Հինգ հարիւր տուներ ապրած թանիթաղի մէջ

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ հրդեհ մը, որ տեւած է ութ ժամ, ապրած է 500 տուներ՝ Թանթաղի մօտակայ գիւղի մը մէջ։ Զորս հոգի բոցերուն մէջ մնալով ապրած են եւ ութ հոգի վիրաւորուած։ Երեսփոխան մը կը յայտնէ թէ Մորհրդարանին մէջ պիտի հարցապն է կառավարութիւնը՝ գիւղերու մէջ պատահած յաճախակի հրդեհներու մասին եւ պիտի պահանջէ որ միջոցներ ձեռք առնուին այս մասին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՓԱՐԻԶ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին «փըթի ժուռնալ»ի սրահը
21 Rue Cadet, Paris (9e). *Մէթրօ* Cadet.

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ**

կը խօսին՝ Mr. JUSTIN GODARD, ծերակուտական, նախկին նախարար, Mr. KRAFFT - BONNARD, նախագահ Հայասէրներու Միջազգային Դաշնակցութեան, և **ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ օրիորդներ՝ Շ. ԱԻՆԱՄԵԱՆ, Ա. ՏԻՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Զ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, Պ. Պ. Ն. ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ, փեթրոկրատի օփերայէն և Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ։

Ֆրանսական զինուորական մեծ նուագախումբ մը (բաղկացած 50 հոգիէ) կը նուագէ հայկական եւ եւրոպական եղանակներ։

Հայ Աբիները կը հսկեն կարգապահութեան։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Պուա Քոլոնպ.— *Վաղը կիրակի ժամը 2.20ին, Թաղապետական սրահը* Rue des Halles՝

Կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Ա. ԱԲՕԵԱՆ և Հ. ԳՆԴՈՒՆԻ

ՊՐԻՔՍԷԼ

Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը 9.30ին, 38 Rue de l'Ecuyer, Salle Marchal *մէջ*՝

կը խօսին՝ Mr. de BRUCKÈRE, ծերակուտական,

եւ Պ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԽԱՏԻՍԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

վաղը կիր.-կէսօրէվերջ ժամը 2.ին, 333 Ave. du Prado կարտըն փառը

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

բանախօսութիւն, մեներգ, խմբերգ, արտասանութիւն, նուագ, զանազան անակնկալներ եւայլն։

Մանրամասնութիւնները լոյս տեսած են տեղւոյն վրայ առանձին թռուցիկներով եւ յայտագրերով։

Լիոն.— *2 Յունիս՝ կը խօսին՝ Ընկերներ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և Ա.ԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Վիէն.— *Վաղը կիր. կէսօրէ վերջ։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Տէսին.— *Վաղը կիր. ժամը 1.30ին, Սինէմա «Նովէլթի Տանսինկ»ի սրահը։ Կը խօսին՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և Ա.ԶԳԻՆ։*

Կը ներկայացուի՝ ցանցուածները, ղեկավարութեամբ Պ. Զ. Հայրունիի եւ մասնակցութեամբ դերասան Մուրթաֆեանի և տեղական ուժերու։

Ֆօն տը Շերիւի.— *28 Մայիս։ Կը խօսին՝ Ընկերները Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ եւ Ա.ԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Պէլֆոռ.— *Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Քազէրն տ'Օֆմօնի սրահը։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Հէրիքուռ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ։*

Ֆօն տ'Ըվնա.— *Վաղը կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա.ՇՈՏ։*

Փրիվա.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա.ՇՈՏ։*

Վալանս.— *Այսօր Շաբաթ Սինէմա Սէն Լու։ Կը խօսին՝ Ընկերները ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ պար։*

Ֆոլէն.— *Վաղը կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։*

Փուզէն.— *28 Մայիս, Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ։*

Լանսէյ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ։*

Նիս.— *Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին*, 35 Bld. du Bouchage. *Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Փուժէ.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։*

Կարտան.— *28 Մայիս Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։ Երգ, ֆանֆառ, արտասանութիւն, խնջոյք։*

Սէն-Շամօն.— *Վաղը կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

Սէնթ'Ընթիէն.— *28 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ։ Ձոխ յայտագիր։*

Ֆօրտօ.— *Վաղը Կիրակի։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ֆիւմէյ.— *29 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Գասթէլ Սարազէն.— *30 Մայիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Ցէքազվիլ.— *2 Յունիս։ Կը խօսի՝ Ընկ. ԽԱՊՐԻԿ։*

Քոնպի.— *Հ. Յ. Դ. Ընթակոմիտէի կողմէ՝ վաղը կիր. ժամը 1ին Թրապոգի մէջ։ Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն եւայլն։*

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ԳԻՐՔԸ

550 ԷՋ ԵՒ 50 ԷՋ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ. ԵՒ ՍՈՒԻՐԻԱ. 40 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

կը ծախուի նաեւ «յառաջ»ի խմբագրատունը
ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԴԵՐԱՍԱՆ ԼԵՒՈՆ ԵՐԱՄԵԱՆԻ

Այսօր Շբ. գիշեր ժամը 8.45ին, Սոսիէթէ Սավանթի սրահը
8 Rue Danton, *Մէթրօ՝ Օտէոն*

Մասնակցութեամբ Կովկ. Պետ. Թատրոնի դերասանուհիները Տիկ. Տիկ. Դուրեան-Ալմէնեանի, Ազատիկի եւ Լ. Երամեանի։

ՊԷՊՕ ԵԻ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԴԵԲԻԻ (*Զաւեշտ*)

Կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Աբգար, Ագնաւուրեան, Գալբէթեան, Գրիգորեան, կոմիկեան եւ եր. Քոչարեան։

ԳԻՆ 25, 20, 15, 10 և 7.50, ԲԱՑԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱՅ ՏՈՄՍԵՐԷՆ

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

փոխադրուած է 34 Rue de Moscou, *մէթրօ՝* Rome, *թռամ.* 30 *և* 5
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—5
Մասնաւոր ժամադրութիւն ուզողները պէտք է որ զրեն վերոգրեալ հասցէին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՉՈՀԵՐՈՒԻՆ

Եւրոպացի կարմիր խաչի Լիոնի մասնաճիւղին հանգանակութիւնը.—

(*Բ. ցանկ*)

Ա. Վահրամեան, Կ. Եաղճեան, Խ. Պապօյեան, Ս. Աւագեան, Ա. Ալլաւեան, Մ. Սէթեան, Մ. Ղազարեան, Ա. Տէրմօնեան, Խ. Զօլաքեան 10ական, Վ. Զայճեան, Լ. Նիկողոսեան, Հ. Ազարեան, Ա. Ապաճեան, Կ. Փափազեան, Տ. Յակոբեան, Ռ. Թուղտարեան, Մ. Թաղէոսեան, Գ. Կէնճեան, Հ. Վահրամեան, Ս. Տէրմօնեան, Գ. Տէրմօնեան, Յ. Վարժապետեան 5ական, Զ. Տուրիկեան 3 ֆր.։ Դումար 158 ֆրանք։

Ֆէրմանեան ընտանիք 50, Լ. Ճըլաճեան 30, Կիւլպէնկեան Ալվազեան 25, Ե. Խաչատուրեան 20, Տէր եւ Տիկ. Նիկողոսեան 20, Զ. Սէմէրճեան 15, Ի. Վարդանեան 12, Ա. Տէմիրճեան, Hermonter, *Յ. Ֆէսճեան, Ա. Կաբապետեան, Պ. Ալէքսանեան, Կ. Զիլինկիրեան, Յար. Խաչատուրեան, Յակ. Խաչատուրեան, Օ. Պէօլքճեան, Մ. Ահարոնեան, Ա. Խաչատուրեան, Խ. Որբերեան, Պ. Մանուկեան, Ա. Դանիէլեան, Վ. քհնյ. Ժամկոչեան, Հ. Ագբեան 10ական, Ե. Սէֆէրեան, Գ. Աւետիքեան, Պ. Էլմասեան, Ա. Անուրեան, Կ. Գօճակէօղեան, Ոմն, Տ. Նուրիցա, Մ. Սէտէֆեան, Բ. Աճէմեան, Օր. Սէֆէրեան, Ա. Կիւրճեան, Գ. Տօնպալեան, Ա. Մանուկեան, Յ. Գըլուկեան, Ն. Փիլիպոսեան, Զ. Համբարձումեան 5ական, Ահճեան եւ Խաչիկեան 8, Թ. Պօղոսեան, Գ. Մանուկեան, Յ. Ճըլըրեան, Յ. Պետիկեան 2ական, Գ. Բամուքճեան, Այնթապլեան*, Maisonet *3ական, X՝ 1.50 ֆր.։ Դումար 438.50 ֆրանք։*

(*Շարունակելի*)

Հ. Յ. Դ. Սէն Շամոնի կոմիտէի Թատերասէրներու երեկոյթին մէջ հաւաքուած.—

Պ. Տ. Պօղոսեան 50, Մ. Մարութեան 20, Խ. Տօնապետեան 20, Ա. Դուլումճեան 15, Ա. Մինքայէլեան, Ս. Ընտրիքեան, Յ. Թաշճեան, Յ. Դերձակեան 10ական, Յ. Մէնինտեան 5, Ոմն 2, Մ. Աճէմեան, Վ. Սահակեան, Գ. Եղիազեան 10ական, Ն. Համալեան 5, Ս. Առաքելեան 10 ֆր.։ Դումար 187 ֆրանք։

(*Տես «Յառաջ» 25 Մայիս*)։

Հ. Յ. Դ.

Պուա Քոլոնպի «Եռապօն» *խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ սաքատեղին։*

Լիոնի Կայծակ *խումբի ժողովը յառաջիկայ Դշ. ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։*

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Անտիոքցի Մղտեսեան կամ Մահտես Աբրահամեան, հօր անունը Դէորմօր անունը Ոսկի, քրոջ անունը Վիքթոր, որ ասկէ առաջ Պլյուրիթ էր եւ այժմ կը կարծուի թէ Ֆրանսա կը գտնուի։ Գրել Պ. Մելքոն Պասմաճեանի, 4 Rue Louis-Bonnet, Paris (11e).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանցվարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

Կ'ուզուին *ժէռէյ ոսպ կողք լաւ գործաւորուհիներ արհեստանոցի մէջ աշխատելու համար։ Դիմել՝ ի. բլեկուններ 6.30-7.30, Յ. Տ. Ներսէսեանի, 17 Rue Marcadet, Մէթրօ* Mardadet.

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒԻՂ ուժգին

Լուսանկարիչ Մանուկ Քարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Դիւղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Անգլիական կերպասներու (այրերու համար) մնացած մթերքս վերջնական հաշուեյարդարի ենթարկած ըլլալով, կը ծախեմ շատ աժան գիներով։

Դիմել՝ Ա. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ, 45 Rue de Trévise (*բակին մէջ*) Paris, *մէթրօ* Cadet.

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

ՎԿԱՅԵԱԼ, ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5; Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր
Զոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր։
Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ։ Մեծ քանակի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,
Par Allauch, Marseille, France.
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊԻՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԵՆՔ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԹԻՒԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՁԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱԿԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՄԱՅԻՍ 1928

27 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 658 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

1918 ՄԱՅԻՍ 28 – 1928 ՄԱՅԻՍ 28 — ՅԱՐԳԱ՛ՆՔ ԱՆՈՆՑ ՈՐ ԻՆԿԱՆ ԱՋԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԽՕՍՔ

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ՑԵՏՈՑ

Տասը տարի առաջ, 1918 Մայիս 28ին, պաշտօնապէս կը հռչակուէր Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութիւնը։ Իրականին մէջ, դատը շահուած էր Մայիս 24էն սկսեալ, զէնքի զարհուրելի վրայ, օրհասական եւ արիւնոտուշտ կռիւներէ ետք, որոնց պատմութիւնը որքան կրկնուի, քիչ է, բութ ականները զգաստացնելու համար։

Որովհետեւ, այդ անկախութեան տապալումէն ի վեր, դասական մարդիկ պարծանք եւ բանգիտութիւն կը համարեն տանիքին պոռալ եւ քուրջերու վրայ գրել թէ՝ հայկական անդրանիկ հանրապետութիւնը Թուրքերուն «շնորհն» էր։

Անբուժելի՛ ստրուկներ, որոնք միշտ ծունկի կուգան օտարին, հզօրին բաժակ մը ջուրին առջեւ, բայց չեն տեսներ հազարամեայ սրտէն եւ մարմինէն հոսած արիւնը, արեան յորդանուն գետերը, եւ անոնց իմաստն ու արժէքը . . . ։

Ուրեմն, տասը տարի առաջ ունեցանք պետական կորիզ մը։ Ազգային հայրենիքի եւ ազգային իշխանութեան ծիլ մը, որ զարգանալ ու զօրանալ, ելլէ . . .

Ծանօթ է պատմութիւնը եւ մենք ատոր մասին չէ որ պիտի խօսինք ։

Երկու բառ միայն, — տասը տարի յետոյ, այսօր աւելի քան երբեք հաստատուած, անվիճելի եւ անվիճաբանելի փաստ է, այդ կորիզը ոչնչացնող առաջին լախտը հանդիսացաւ Ռուսաստանի «բանւորա - գիւղացիական» իշխանութիւնը։ Ան յղաց ծրագիրը, եւ առաջ քշեց Թուրքերը։ Ա՛ն սարքեց ամբողջ դէպը, ու լարեց զսպանակը։

Մեզք չունի՞ն միւսները, — քաղքենի - դրամատէր գիշատիչները ։

Աւելի քան սեւ է եւ անքաւելի՝ անոնց պատասխանատուութիւնը։ Բայց, ինչո՞ւ զարմանալ։ Անոնք հաւատարիմ են միայն իրենց խառնուածքին եւ գռեհիկ շահերուն, մէկ բառով իրենց արհեստին։ Իսկ համայնավարները՝ յեղափոխականնե՛ր...։

Մեզք չունի՞նք մենք, իբրեւ Հայ, եւ առանձնապէս իբրեւ աշնակցական։

Ինչպէ՞ս չէ։ Եւ չարաչար կը վրիպին մեր այն ընկերները, որ դէպքերը պարզած եւ պատասխանատուութիւնները բացատած տեսն, կ'ուզեն ապացուցանել թէ մենք բոլորովին անեղ ենք։

Իրեւ յեղափոխականներ, պէտք է ամէն բանէ առաջ արդարամիտ ըլլանք, ոչ թէ չարախինդ հակառակորդներու հաշիւ պատճառելու, այլ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար։

Բայց մեր բոլոր մեղքերն ու պատասխանատուութիւնները կշռելով նժարին մէկ աչքը. հազիւ թէ փետուրի մը ծանրութիւնը կ'ունենանք, ուրիշներու եւ մանաւորապէս կարմիր աղաքաղներու սարքած, խրախուսած եւ գլուխ հանած քստմնելի դաւադրութեան դիմաց։

Եւ յետոյ, վերջին տասը տարուան փորձառութիւնը կ'ապացուցանէ որ, եթէ հայ ժողովուրդին բոլոր իմաստունները, բոլոր դիւանագիտական եւ ռազմական հանճարները երեւան նախմբուած ըլլային, ելքը այս էր նորէն, աւելի կամ պակաս տարբերութեամբ,— խորտակում անկախ պետութեան, եւ ջնջուածութեամբ։

Ո՛վ ներարկեց այս կախարդանքը։ Այս ամուր հաւատքը՝ տուած եռագոյն դրօշի մը, այն ալ օտար հորիզոնի տակ։

Հարցումին պատասխանը պէտք է տան բոլոր անոնք որ, միայն չեն հաւատար Մայիս 28ին, այլեւ կը համարձակին ատրել զայն ու կը ճգնին խափանել անոր յիշատակին անգամ։

Թշուա՛ռ, թշուա՛ռ մարդիկ, որ խանութպանի կանգուն մը ողորմելի պարսատիկներ միայն ունիք, ամբողջ ժողովուրդի առողջ եւ աննկուն բնազդին առջեւ...

Մայիս 28ի առաջին տասնամեակը՝ միտքերը պատրաստեց։ Երկրորդը ապահովաբար կը պատրաստէ եւ՛ հողը։

Շ.

ՏՈՄՍԵՐ

ԹԷՈԴԻԿԸ

Թէոդիկն ալ կորսնցուցինք։

Ազգը զրկուեցաւ աննման բանահիւսքէ մը։

Տարեցուցագիրները կորսնցուցին իրենց անընդօրինակելի վարպետը ։

Հայ գրականութիւնը կարեւոր մտքի մշակի մը սուգովը սեւաւորուեցաւ։

Մեռաւ աշխատանքի ու համբերութեան նահապետը։

Հապա՞ սա մեր Լաֆայէթ փողոցի շէնքը — որ տպարան է, խմբագրատուն է, գրաշարատուն է, բնակարան է, ակումբ է, ժամադրավայր է, կորսնցուց իր ամէնէն շէնշող, կենսուրախ, աշխատող, վազվզող անդամը։

Հակառակ իր դժբախտ կացութեան, կը վազվզէր սենեակէ սենեակ, յարկէ յարկ, ներսէն դուրս, միշտ ժպիտ մը դէմքին, զուարթ խօսք մը շրթունքին, ձեռագիր մը ափին, ու երբ նստէր՝ կ'աշխատէր ժամերով, գիշերով, ամբողջ օրով, ու ամիսներով։ Շատոնցներու, բառարաններու, ձեռագիրներու մէջ կը կորսուէր երբեմն, անսահման ուրախութիւն գգալով գիրի մը, բառի մը, նոյն իսկ երբեմն *բութի* մը լուսաբանութեան կամ սրբագրութեան առթիւ։

—*Թիւթ ես, Թի՛ւթ*, Թէոդիկ, կը բացագանչէի երբեմն։

— Մի ըսեր, նշան, կը յարէր ժպտելով։

Եւ այսօր այլեւս գայն չունինք մեր յարկին մէջ։ Չկայ ան որ իր սովորութեան համաձայն կրկնէր ինծի.

—Նշա՛ն, գրեցի՞ր տոմսակդ... ձգէ որ ես տանիմ *Յառաջին*...

Իր անմեղ քմայքն էր ինք իր ձեռքովը տանիլ տոմսերս ու յանձնել խմբագրին, մեծաշառաչ ածականով մը ներբողելով։

Դժբախտ, հայրանուոյշ Թէոդիկոն, Թէոդ ու Թէոդիկ, աճա տոմսակ մըն ալ, տխուր տոմսակ մը... ինչո՞ւ չըլլայիք որ վազցնէիր, կամ ինչո՞ւ ըլլար այս տոմսակը...

Հանգի՛ստ ըլէ դուն ու Թող որ ես տանիմ այս սեւ տոմսը... Ու կարծես հիմակ պիտի գամ որ եփենք մեր *տէրվիշի* կերակուրը՝ չոր լուբիան։

— Յոտեսութիւն, Թէոդիկ, ես խմբագրատուն կ'երթամ։

Այս ի՛նչ «*քիթիբոս*» բան է եղեր կեանքը . . .

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

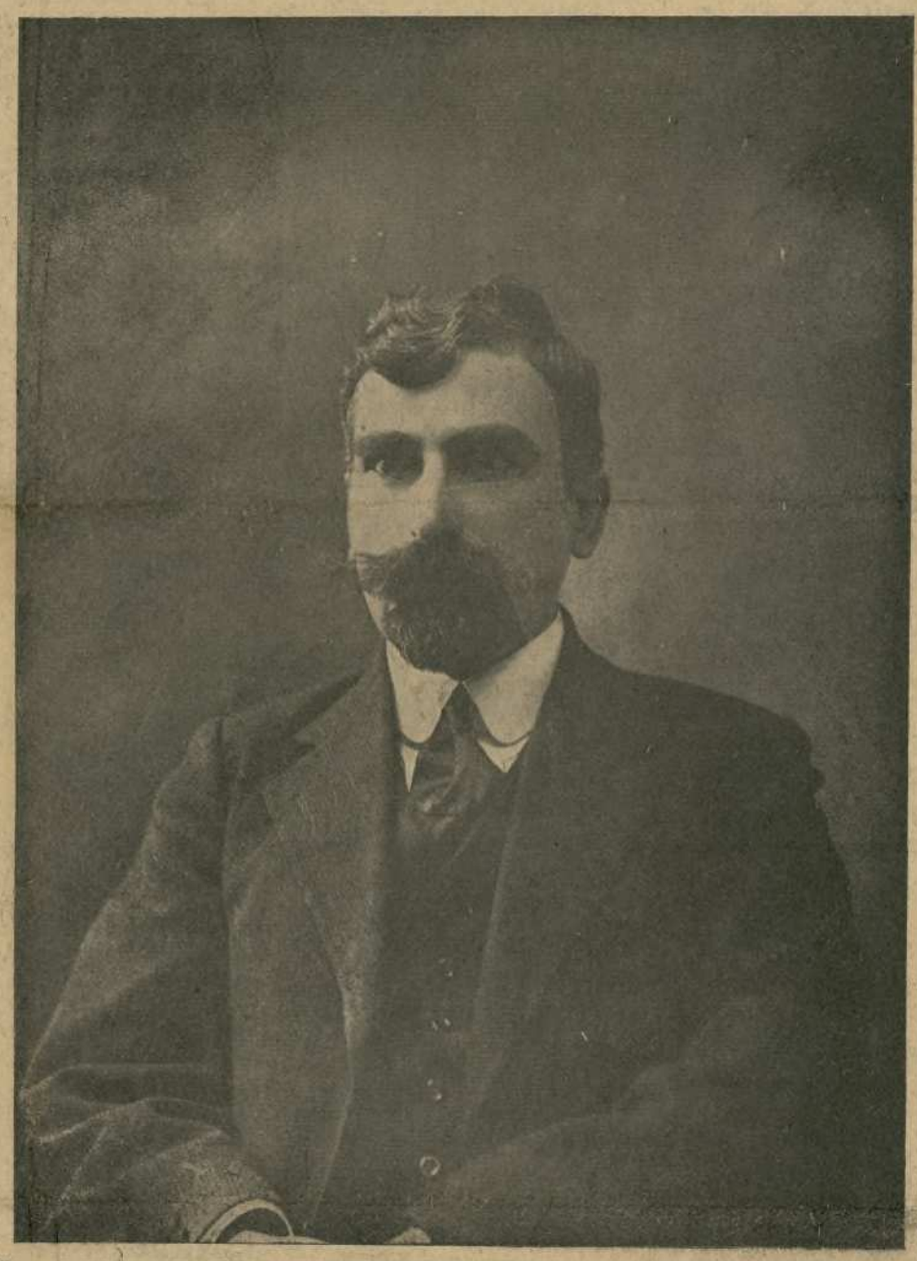
ԹԷՈԴԻԿԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, այսօր, կիրակի, ժամը 12ին տեղի կ'ունենայ ողբացեալ Թէոդիկի յուղարկաւորութիւնը, փարիզի եկեղեցին։

Հանդէսը պիտի դառնայ ազգային յարգանքի արտայայտութիւն մը։ Դամբանականներ պիտի խօսին ծանօթ դէմքեր։

*** Լոնտոնի հոգեւոր հովիւ Թերուժան քահանայէն ստացանք հետեւեալ երկտողը.

—«*Ամենախորին վշտով, ազգած մեր ամէնուս սիրելի, մեծատաղանդ Թէոդիկի անդարմանելի կորուստէն, կը փութամ յայտնել իմ եւ Լոնտոնի գրասէր հայութեան ամենէն անկեղծ ցաւակցութիւնը ամէն անոնց, որո՛նք շրջապատած են իր յարգելի դպդպը*»։

ԱՐԱՄ

որ ամէնէն վճռական դերը կատարեց Հայկական Հանրապետութեան իրականացման մէջ, 1918ի Մայիսի ճակատագրական օրերուն։

ՀՄՈՒՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ՋՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իշ. Ցանկ

	Ֆր.
Գարակէօզեան Հօմէն	581.35
Հ. Ց. Դ. Պոլէնի Ընթակոմիտէի նախաձեռնութեամբ եւ ստացան վարչութեան աջակցութեամբ	200.—
Մարսէյլի կեդր. Մանկապարտէզի պզտիկներէն (Մանրամասնութիւնները յաջորդով)	313.80
Գրիգոր Պետիկեան	10.—
Բիբէ Պետիկեան	10.—
Կարապետ Թորիկեան	10.—
Տիկին Կ.	40.—
Գումար	1,165.15
Իե. ցանկին գումարը	30,000.—
Ընդհ. գումար	31,165.15

×

ՄՄԲ.— Այս գումարէն Ֆիլիպէ, Երուանդ եպիսկ.ի փոխադրած ենք, մինչեւ 24 Մայիս, 29,000 ֆրանք։

×

Գարակէօզեան Հօմէն (Լա Կոտինիէր) հանգանակութեան մասնակցողներուն ցանկը.—

Գաւիթեան ընտանիք	60.—
Տ. եւ Տկ. Փ. Սանասար	25.—
Տ. եւ Տկ. Վ. Թաթուլ	25.—
Պ. Թէնքէրեան	5.—
Գ. Վարդանեան	10.—
Ա. Պրուսալեան	40.—
Տիկ. Մ. Խրտրշեան	10.—
Տիկ. Մ. Տէրտէրեան	10.—
Հօմիսաներու բաժինը՝մէկ անգամ իրենց միսէն զրկուելով	400.—

Գումար՝ 585 ֆր., մանտափոսի ծախք՝ 3.65։ Զուտ գումար՝ 581.35 (տես ցանկը)։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պիտի ապառնան Թուրքիոյ

Օսմանեան Հանրային Պարտքի կտրօններու խնդիրը դեռ չէ կարգադրուած։ Ինչպէս գրեցինք, օտար պահանջատէրերու ներկայացուցիչները վերջին օրերս երկու անգամ ժողով գումարելով, որոշեցին բոլորովին անդրդուելի մնալ Թուրքիոյ նոր խաղերուն դէմ։ Երկար բանակցութիւններէ յետոյ, բոլոր կէտերու մասին համաձայնութիւն գոյացած էր, եւ որոշուած՝ որ Թուրքիա կտրօններու առաջին վճարումը կատարէ Յունիս 1ին։ Մինչդեռ համաձայնագիրը ստորագրելու օրը՝ Թուրք ներկայացուցիչը յայտնեց թէ ժամանակը շատ ուշ է եւ կարելի պիտի չըլլայ համաձայնագիրը ներկայ նստաշրջանին ենթարկել Ազգ. ժողովի վաւերացման, քանի որ կը փակուի Մայիսի վերջը։ Թուրք պատուիրակին նպատակն էր մէկ տարի եւս յետաձգել տալ կտրօններու վճարումը։

Երկրորդ ժողովի մը մէջ պահանջատէրերը որոշեցին խիստ ազդարարագիր մը ուղղել Թուրք պատուիրակութեան՝ պահանջելով որ Ազգային Մեծ ժողովը յետաձգէ իր նստաշրջանին փակումը՝ զբաղելու համար այս կարեւոր խնդրով։ Այժմ չի գիտցուիր թէ ի՛նչ դիրք պիտի բռնէ էնկիւրի։

«Փարի Սուար»ի համաձայն, տպաւորութիւնը յոռետես է։ Վերջին յոյս մը դրուած է Փարիզի Թուրք դեսպան Ֆէթհի պէյի վրայ, որ բոլորովին պիտի վարկաբեկուի՝ եթէ բանակցութիւնները վերջանան ձախողութեամբ մը։ Եթէ Թուրք վարիչները յամառին մերժողական պատասխան տալ, կը կարծուի թէ, կ'ըսէ «Փարի Սուար», Ֆրանսական կառավարութիւնը, որուն հպատակները գլխաւոր պահանջատէրերն են Թուրքիոյ, ձեռք պիտի առնէ խնդիրը, ըլլայ առանձին, ըլլայ միւս շահագրգռուած պետութեանց հետ համաձայնութեամբ, պարտականին անհաշտութեան հետեւանքով ստեղծուած կացութեան պարտադրած միջոցները գործադրելու համար։

Փարիզի Հայ Ուսանողական Տունը

Ինչպէս յայտնի է, Պ. Պօղոս Նուպար 100,000 տոլարի (2ուկէս միլիոն ֆրանք) նուիրատուութիւն մը բրած է՝ Փարիզի Ուսանողական Ոստանին մէջ Հայկական Տուն մը շինելու համար։

Ուրբաթ առաւօտ Փարիզի համալսարանին վերատեսուչ Շարլէթիի գրասենեակին մէջ, ի ներկայութեան Ուսանողական Ոստանի Զարգացման Ազգային Հիմնարկութեան նախագահ Անտրէ Օնորայի եւ քարտուղար Պրանէլի՝ պաշտօնապէս ստորագրուեցաւ այդ նուիրատուութիւնը։

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈՒՅՍ

(Հատված)

Ա

Ամառ, լուռը ու պատց...

Եվ ես փախչում եմ այդ ամբոխից, որտեղ ապրելն ինչպես ինձ համար, այնպես էլ ուրիշների համար ծանր է դարձել:

Ես ուզում եմ մենակ լինել, ինձ հետ, ինձ համար, ինձ մեջ:

Ես ուզում եմ ինձ հետ խոսել, ինձ հետ ծիծաղել, ինձ հետ լալ, ինձ հետ ապրել:

Ես ուզում եմ ինձ հետ ապրել, որովհետև ես ինձ հետ միայն կարող եմ

ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ

Ջեմ Լեակին ու իր այրուձի խումբերուն հերոսական յիշատակին

Ամառուան գիշերը վերջացաւ: Ալքաղաղը երգեց:
Արշալոյսն արշաւաշէկ Արարատին մարտկոցներէն արշալոյսն իր նիզակները
կ'արձակէ աիա՛...

Հայ աշխարհը խաչին ու նուրին առջեւ՝ զանգուածօրէն ծնրադիր՝
Կ'աղաչէ կռիւին համար երկաթակուռ երդումը կը կարդայ...
Ուռա՛յ... ու դէպի՛ վարտ աշխարհ մը կը շարժի...
Ամառուագդեան երիվարներու յաղթակշիռ սմբակներուն տակ՝
Արարատին կայծքարերը երազներու պէս կը ժպտին,
Արարատին ու հողին համբոյրէն ճամբաներու ոսկեզէն աղուրին
Գիշերուան մէջ՝ յաղթանակի խարոյկի մը հանգոյն կը ջահավառի...
Հայ կոյսերուն փամփուշտներով խաչկապուած կուրծքերը երանութեամբ կը ծոցուորին,
Հայ իրենց սլացիկ արագութեան առջեւ՝ լեռները կը խոնարհին ու
Ձորերը կը հարթուին...

Հայրենի դաբիրներուն վրայ հազարաւորներ՝ զրահաւոր եւ զինավառ
Հայրը մէկ գերագոյն ուխտով մը կը հաղորդուին...
Հայրը մեծ սէրը՝ պաշտամունքի մը լուսեղէն ջրվէժին պէս յորդառատ՝
Հայրենիքին մեծ սէրը՝ բուռ առ բուռ եւ մաքո՛ւր եւ աստուածառա՛ք...

Հայ աշխարհը խաչին ու նուրին առջեւ՝ զանգուածօրէն ծնրադիր՝
Կ'աղաչէ կռիւին համար երկաթակուռ երդումը կը կարդայ...
Ուռա՛յ... ու դէպի՛ վարտ աշխարհ մը կը շարժի...
Ամառուագդեան երիվարներու յաղթակշիռ սմբակներուն տակ՝
Արարատին կայծքարերը երազներու պէս կը ժպտին,
Արարատին ու հողին համբոյրէն ճամբաներու ոսկեզէն աղուրին
Գիշերուան մէջ՝ յաղթանակի խարոյկի մը հանգոյն կը ջահավառի...
Հայ կոյսերուն փամփուշտներով խաչկապուած կուրծքերը երանութեամբ կը ծոցուորին,
Հայ իրենց սլացիկ արագութեան առջեւ՝ լեռները կը խոնարհին ու
Ձորերը կը հարթուին...

Հայրենի դաբիրներուն վրայ հազարաւորներ՝ զրահաւոր եւ զինավառ
Հայրը մէկ գերագոյն ուխտով մը կը հաղորդուին...
Հայրը մեծ սէրը՝ պաշտամունքի մը լուսեղէն ջրվէժին պէս յորդառատ՝
Հայրենիքին մեծ սէրը՝ պաշտամունքի մը լուսեղէն ջրվէժին պէս յորդառատ՝
Հայրենիքին ներս կը թափի՝ բուռ առ բուռ եւ մաքո՛ւր եւ աստուածառա՛ք...

Հայ աշխարհը խաչին ու նուրին առջեւ՝ զանգուածօրէն ծնրադիր՝
Կ'աղաչէ կռիւին համար երկաթակուռ երդումը կը կարդայ...
Ուռա՛յ... ու դէպի՛ վարտ աշխարհ մը կը շարժի...
Ամառուագդեան երիվարներու յաղթակշիռ սմբակներուն տակ՝
Արարատին կայծքարերը երազներու պէս կը ժպտին,
Արարատին ու հողին համբոյրէն ճամբաներու ոսկեզէն աղուրին
Գիշերուան մէջ՝ յաղթանակի խարոյկի մը հանգոյն կը ջահավառի...
Հայ կոյսերուն փամփուշտներով խաչկապուած կուրծքերը երանութեամբ կը ծոցուորին,
Հայ իրենց սլացիկ արագութեան առջեւ՝ լեռները կը խոնարհին ու
Ձորերը կը հարթուին...

Հայրենի դաբիրներուն վրայ հազարաւորներ՝ զրահաւոր եւ զինավառ
Հայրը մէկ գերագոյն ուխտով մը կը հաղորդուին...
Հայրը մեծ սէրը՝ պաշտամունքի մը լուսեղէն ջրվէժին պէս յորդառատ՝
Հայրենիքին մեծ սէրը՝ պաշտամունքի մը լուսեղէն ջրվէժին պէս յորդառատ՝
Հայրենիքին ներս կը թափի՝ բուռ առ բուռ եւ մաքո՛ւր եւ աստուածառա՛ք...

* * *

Ամառաշեփորն հնչեց: Զիները վրնջեցին միահամուռ,
Հրացին մէջ մօսիններու պուրակ մը կայ՝ բռունցքներէն ծլարձակ,
Եւ մերկամարմին սուսերներու պողպատէ պաղատանքին շկահիւնը,
Որ ծօսեաց անտառին ամենակարդ կատարներուն նման՝
Հայրին յաղթանակը կը պատգամէ՝ կայծակնագեղ քուրմերու բերանով:
Դէպի՛ Սարդարապատ, Հայե՛ր, դէպի՛ մահ կամ ազատութիւն...
Հիմա կրակեցէ՛ք հայրենիքի փրկութեան եւ հայ պատուի պաշտպանութեան համար,
Հա՛կ տեղացէք թշնամիին թունաւոր ոտքերը կտրելու համար մեր
Սահմաններէն,
Հա՛կ, մեր գոյութեան իրաւունքին եւ յաւիտենա՛ն վրէժին ի խնդիր,
Հա՛կ, յանուն մէկ միլիոնի որ խաչէ խաչ ազատութեան ողջակէզն է այսօր,
Հա՛կ, որովհետեւ կապարն է տիեզերական ոյժի միակ լեզուն,
Հայ սուիններ թող խորամխին այս ոճրապարտ բռնաժանիներուն
Ցագորոյն եւ եղեռնածին սիրտերուն խորը...
Հնչ հոգ, որ անոնք շան վոհմակներու պէս անթիւ են ու անհամար,
Հնչ հոգ, որ անոնք իրենց յաւիտենական աւերին մէջ՝
Ահը ու մահայ Արեւմուտքին անպատիւ մեղսակցութիւնը ունին,
Համ ի՛նչ հոգ, որ մեր դրացիները դաւաճաններ են ու տմարդիներ,
Հո՛դ մեր յուսահատական մաքառումին հրաշքներուն առջեւ ամբողջ մեր
Հոգին անոնք,
Հո՛դ մեր նահատակութեան արիւնոտ թուքը՝
Հարգանքի մը պէս փակչի տիեզերքի սուտարդար ճակատին...
Հայկական անխնայ, որովհետեւ մենք վարդաններու ժամանակէն գիտենք,
Հայկական անիծապարտ ոճիրին դէմ, մեր մեղրահամ վրէժին մէկ շիթէն՝
Մեր մէջ
Հազարներու արիական աւիւնը՝ անխորտակելի բանակներ կը յառաջացնէ...
Հո՛, կուի՛ւ եւ կրակ, յանուն խաղաղութեան, որ այս արտասուաթոր երկնքին տակ՝
Հայր արիւնին ջրատուքէն պիտի ծաղկի՛, պիտի ծաղկի՛ այսօր...

* * *

Հա՛մբ, բա՛մբ, բա՛մբ, կը գոռան հրետանիները Ոդիմպոսի շանթածրար ամպերուն պէս,
Հայ թուրքին հետ կուրծք կուրծքի, կոկորդ կոկորդի եւ ճակատ ճակատի, տեսէ՛ք,
Հայ հայդուկը իր արիւնով կը կերտէ Հայաստանին Անկախութիւնը...
Հին յետոյ, դիակին սայլերը կուլան Շուխէնի մահերգին պէս,
Հայ կոյսերը Մայիսի ադուոր վարդէ պսակներ ունին հերոս ճակատներու համար,
Հայ երկինքին մէջ ադենական ցնծութիւն կայ...
Հաւրոսէն մինչեւ բարձր Հայք, հարաւի հովը տխուր երգ մը ունի այդ գիշեր՝
Հերանի՛ ձեզ, հազար երանի՛...
Հինչդեռ Արարատին փէշերը որոտընդոստ կ'արձագանգեն՝
«Համոզուած ենք, որ միայն զէնքով կայ Հայոց փրկութիւն...»:

Փարիզ, 23 - 5 - 1928

ՈՒԻՏԱԻՈՐ

"ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ„ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մօտ շաբաթ մըն է, ցորեկ և գիշեր, սեղանիս վրայ է — կամ թեւիս տակ— այն հսկայ ու գոհար գիրքը զոր գրած է ընկ. Ս Վրացեան եւ որուն անունն է «Հայաստանի Հանրապետութիւն»:

Օրերով անօթի մնացած եւ պատառիկ մը հացի կարօտ մէկը ձգե՞ր էք ճոխ մառանի մը մէջ, ուր կայ հացէն զատ մեղր, կաթ եւ պտուղներ: Անօթի մարդը հոն պիտի շուարէր ու պիտի չգիտնար ուրկէ սկսիլ եւ ուր վերջացնել:

Մեր ծաղկած օրերուն փոթորիկէ բացուած անջրպետը մեզ կը բաժնէր այն երկրէն ուր Արարատի արեւը կը շողար: Այդ արեւին ճառագայթները հետզհետէ կ'երկարէին կարս, Ալէքսանդրապոլ, Եւդոկն, բայց որոնք չէին մտներ մեր նախկին սահմաններուն մէջ:

Իսկ մենք ստիպուած ենք միայն կարդալով իմանալ այն ինչ որ կատարուեր է, հայրենիք և պետութիւն ստեղծելու համար:

Պատերազմներ, զաղթեր, թշուառութիւն, երջանկութիւն, Անկախութիւն, Երկիր, պետութիւն, խորհրդարան, նախարարներ, բանակ, զինուոր եւ այն բոլոր էական պահանջները որոնք անհրաժեշտ են փոքր պետութեան մը առաջին քայլերուն:

Մերթ ժպիտ աչքերուս, մերթ հեծկլտուք, անձնձիր կը թղթատեմ այդ դանձարանը:

* * *

«Մայիս 28»:

Չեմ կարող գտնել Հայոց պատմութեան մէջ թուական մը, որ Մայիս 28ի չափ հասակ ունենայ: Ամէնէն մեծը ու ամէնէն փառաւորն է ան, որովհետեւ Մայիսի 26էն 30 ու անկէ առաջուան եղած հերոսական կռիւներով փակուեցաւ այն ահաւոր անջրպետը, որ յաջորդեց մեզ ամբողջ վեց դար:

Շնորհիւ հայ յեղափոխութեան, հայ ժողովուրդը Մայիս 28ին յարղարեց անկախութեան պողոտան որուն վրայէն քալեցինք երկու քառորդ դար: Ինչո՞ւ, ոչ աւելի: Այդ հարցումը տալու է ո՛չ թէ մեզի, ո՛չ թէ Դաշնակցութեան, այլ ամբողջ աշխարհին: Ռուսական յեղափոխութիւնն ու անոր անմիջական հետեւանքը՝ բոլշեւիկեան արկածախնդրութիւնը վերսին կործանեցին մեր յոյսերուն հիմերը, որոնք սկսեր էին զրուիլ միայն մեր բազուկներուն շնորհիւ, Երեւանէն Կարս, Սեւանէն վան, Ախալքալաքէն Զանգեզուր, Նախիջեւանէն Ղարաբաղ: Չեմ խօսիր աւելի հեռաւոր հեռանկարներու մասին, որ կրնային շատ չուշանալ թրքահայաստանի ազատագրութեամբ:

Քալեցինք տարիներով, զարերով այն փշոտ ճամբաներէն, փուշերը արիւնեցին մեր ոտքերը, արեւը խանձեց մեր հոգին ու մարմինը. քալեցինք ինչպէս ուզենաբեկ եւ պապական ճամբորդ մը, հասանք մեր պաղուկ աղբիւրին, շտկեցինք մեր մէջքը, շնչեցինք առատ, լիսթոք, բայց ափսոս, դեռ ճամբան չէ հատած:

Հայ ժողովուրդը դեռ իր ձեռքին մէջ պիտի պահէ իր ցուպը:

Վա՛յ այն մարդոց որոնք կը համարձակին մեր անկախութիւնը մրոտել եւ անոր վրայ ծխծաղիլ ինչպէս թուրքը:

Վա՛յ այն ստրուկ հոգիներուն, որոնք իրենց խիղճն ու զգացումները պահ տուած են դրամատուններու մէջ; իրենց միլիոններուն հետ: Վա՛յ այն պնակալէզներուն, որոնք այդ դրամի զարշահոտութեան շնորհիւ ծնծղայ կը զարնեն:

Վա՛յ այն հայրենադաւ զաոամածներուն ու աշխարհէն իզուր հաց սպառող ճաղատներուն, որոնք նենգ քմծիծաղով մը, պատահականութեան արդիւնք կը համարեն Ապրիլ 11ի, վասպուրականի, Շապին Գարահիսարի, Ուրֆայի եւ յետոյ Սարդարապատ — Ղարաքիլիսէի, Բագուի յորդառատ արիւններով օծուած ու նուիրագործուած անկախութիւնը:

Վա՛յ անոնց որ ծունկի եկած են մեր ազատագրութեան տապանաքարերուն առջեւ, եւ կը մարսեն Լօզանի դաշնագիրը, ի հեճուկս Հ. Յ. Դաշնակցութեան ու ի շնաս հայ ժողովուրդին:

Կ'ունենանք մեր անկախութիւնը, մեր երկիրը, մեր Արարատը; տառապա՛ծ հայրենակիցներ: Ժողովուրդներու կեանքը անհատներու կեանքին պէս կարճ չէ:

«Չի թէպէտ եւ եմք աճու փոքր, եւ թուով յոյժ ընդ փոքու սակ՛մանել, եւ զօրութեամբ տկար, եւ ընդ այլով յոլով անգամնուաճել թագաւորութեամբ, սակայն, բազում գործք արութեան գտանեն գործել եւ ի մերում աշխարհի»: (*Մ. Խորենացի*)

Այս գոհար խօսքերով կը սկսի «Հայաստանի Հանրապետութիւն»ը, բայց ինծի կը թուի որ աւելով ալ պիտի վերջանար:

Այո՛... բազում գործք արութեան գտանեն գործել եւ ի մերում աշխարհի»:

Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ

ՆՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒԻՄԸ

Ֆրանսայի նոր Նրեսփ. ժողովին բացումը պիտի կատարուի Յունիս 1ին: Շաբաթներէ ի վեր նորընտիր երեսփոխանները խորհրդակցութիւններ կը կատարեն՝ յառաջիկայ նստաշրջանին իրենց գիրքը ճշտելու համար հանդէպ կառավարութեան: Ամէնէն կարեւոր խնդիրը՝ ռամկավար Հանրապետական միութիւնը, որուն նախագահն է Թոշակներու նախարար Լուի Մարէն, երէկ ճշդեց իր դիրքը:

Ամէնէն կարեւոր խնդիրն է երեսփոխանական ժողովի նախագահին ընտրութիւնը: Ներկայ պիտի վաւերացուի Խնդրոյ առարկայ պիտի դառնայ քոլմարի մէջ դատապարտուած երկու ֆինանսական երեսփոխաններու՝ Ծոքթ. Ռիքլինի եւ Ռուսսէի պարագան, նոյնպէս ժողովը իր խօսքը պիտի ըսէ համապատասխանաբար երկու ծանօթ երեսփոխաններու՝ Պէնէթրիէի եւ Քլամամուսի ընտրութեան վաւերականութեան մասին:

ԹՈՒԼՈՒԶԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Երէկ Թուլուզի մէջ բացուեցաւ Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան տարեկան համաժողովը՝ կապիտոլ թատրոնի սրահին մէջ:

Ուրբաթ օր տեղի պիտի ունենան երիտասարդ ընկերվարականներու համաժողովը նոյն քաղաքին մէջ, սակայն վերջին պահուն յետաձգուեցաւ անորոշ պատճառով:

Ֆրանսայի բոլոր կողմերէն պատուիրակներ հասան Ուրբաթ օր եւ Շաբաթ առաւօտ: Օրակարգին վրայ կան բազմաթիւ կարեւոր հարցեր: Մասնաւորապէս պիտի ճշտուի նոր խորհրդարանին մէջ ընկերվարական երեսփոխաններու նեղու բռնելիք դիրքը:

Ցեղեկատուութեան համար հետագրական եւ հետաձայնական մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատուած է քոլէտի սրահի մէջ:

Այսօր՝ կիրակի իրիկուն Թուլուզի քաղաքապետարանը հացկերոյթ մը պիտի տայ՝ ի պատիւ ընկերվարական պատգամաւորներուն:

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնէն կ'իմացնեն թէ՝ ծանօթ ոգեհարց մը՝ պատուելի Փոթթէր՝ գուշակած է որ վէյմուրի աւանը պիտի կործանի երեքշաբթի օր, ժամը ճիշտ 3ը 53 անցած, ծովային յորձանքի մը հետեւանքով, թէ Ընգլիոյ հարաւային եզերքին կը սպառնայ ողողում մը: Բայց վէյմուրի քաղաքապետութիւնը կ'երեւի, նմանապէս գուշակութիւններէ ազդուելու չափ զգայուն չէ, որ բնաւ իրար չէ անցած, եւ քաղաքը փորձանքէն ազատելու ոչ միայն որեւէ միջոցի չի դիմեր, այլ նաեւ պատրաստութիւններ կը տեսնէ ընդունելու համար հետաքրքիրներու բազմութիւնը՝ որ թերեւս այս առիթէ պիտի փութայ վէյմուրի վաղել, տեսնելու համար քաղաքի մը կործուտը՝ ծովու ջուրերուն տակ:

ՀԻՆ ՊԱՀԱՍՏԻ ՄԸ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թեհրանէն կը հեռագրեն.—

Պարսիկ կառավարութեան հրաւէրով, ֆարս նահանգին մէջ պեղումներ կատարող գերման գիտնական մը Մորղապի անապատին մէջ գտաւ աւերակները հին պալատի մը, որ ճարտարապետական տեսակէտէ աւելի բարձր է քան նշանաւոր Թախտ Ճամշիտը՝ նոյն նահանգին մէջ: Պեղումները տակաւին նախապատրաստական վիճակի մէջ են. սակայն մեծ յոյս կայ որ Պարսկաստանի պատմական անցեալին մասին թանկագին լոյս պիտի սփռէ:

Պարսիկ կառավարութիւնը մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնէ այդ շրջանի պեղումներուն, որովհետեւ այդ կողմերը հողին տակ թաղուած քաղաքներ կան, որ զանազան հարստութիւններու օրով Պարսկաստանի մայրաքաղաքը եղած են:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆԸ ՄԱՆԹի ՄԷՋ

Հայ մարզական միութեան Ֆութպոլի Ա. խումբը՝ այսօր Շուազի - լը - Ռուաի մէջ մրցելէ յետոյ, վաղը՝ երկուշաբթի առաւօտ ժամը 8.40ին, պէտք է լազարի կայարանէն պիտի մեկնի Մանթ, տեղական խումբին հետ մրցելու համար: Ֆրանսական խումբը զօրացած պիտի ըլլայ, շարփանթիէով, ֆարքով եւ կուէցով, երեքն ալ նախկին խաղացողներ Րէտ - Սթարի եւ Քլիւպ Ֆրանսէի:

Հայ մարզականի Ֆութպոլիստները կը հրաւիրուին երկուշաբթի առաւօտ ժամը 8ին պէտք է լազարի կայարանը:

Վ. Չ.

ԼԱԶԱՐԻՆԱՅԻ ՕՃԻՐԸ

ՄԱՅՐ ՄԸ

Ամէն անգամ կը դանուէր այս պահուն մէկուն մէջ՝ երբ մարդկային քերքին ոչնչացած կը զգար. ամէն ինչ կը թվէր իր մէջ, բացի այդ կնոջ հայացքէն, բացի իր առջեւ ցցուած ճառագայթող իրականութենէն: Դողդոջուն, ջղայնացած, հրաբորբոք, արագ մօտեցաւ անոր եւ հրակոտ նայուածքով դիտելով զայն ըսաւ.

— Ա՛ն, գաւակիդ եւ գիւղիդ չէ մէկ-չարիք պիտի հասնի:

Ցետոյ, առանց աւելորդ մէկ բառի, բռնեց թեւէն ուժգնօրէն, անոր հետ գէպի հիւղակ սուզուեցաւ, աչքերկած երեսնան՝ ինքն իսկ դրաւ օրօրոցին մէջ ու այն տանն գինով ու կատաղի. մէկ վայրկեանի մէջ իր զօրաւոր կիրքին գոհացում տուաւ:

Ընդամ մը որ իր կիրքը յագեցուց, անպատում գորովով կծկուելով անոր կրծքին, շոյելով, համբուրելով, հառաչելով, տղէ մը աւելի մեղմ, անուշ բառերով կը խօսէր անոր հետ:

Յաջորդ օրն իսկ, Ամէտ բաժնուեցաւ Լազարինայէն, տանելով իր մարդերը որոնց վրայ վստահ չէր: Խոստացեր էր Ֆրոզինի որ զաւկին ու գիւղին չարիք չպիտի հասնէր: Պէտք էր խօսքը յարգել: Դաշինքը բացառիկ պարագաներու ներքեւ կը ներկայանար: Ամէտ լաւ գիտեր այդ: Ընդհանրապէս, միւսիւլմանը, մանաւանդ պատերազմի ժամանակ քրիստոնեայի մը տուած իր խոստումը յարգելու պարտաւոր չիզգար ինքզինքը:

Երբ ստիպուած է տալու այն խոստումներէն մէկը որ դիւանագիտօրէն «գաշնագիր» կը կոչուի, տրամաբանութեամբ խոյս տալ կը խորհի, ու այդ պարագային սուտը ոչ միայն արտօնուած, այլ նաեւ իրաւունք է: Իրաւ ալ, երբ աւազակի մը ձեռք ինկած էք որ կը սպառնայ ձեզ, ստիպուած էք իր օրէնքին հպատակիլ: Անմիջապէս որ ազատած էք եւ ձեր անձին տէրը, չէք կրնար ինքզինքիդ պարտապան զգալ հանդէպ անձի մը որ բռնի ուժով ձեր անձին տիրացեր ու ձեզմէ խոստում է կորզեր . . . :

Թուրքին Եւրոպայի հանդէպ ունեցած մտածելակերպն է այս, եւ այդ պատճառաւ ամէն խղճահարութենէ զերծ կը մնայ ու իր յանձնառութիւնը չի յարգեր:

Բայց Թուրքին հոգեբանութիւնը տարօրինակ է: Ընոր համար քրիստոնեայ այրը միայն գոյութիւն ունի: Քրիստոնեայ կինը համարեա ոչինչ է: Երբ քրիստոնեաներուն մասին կը խօսի. այրը միայն կը տեսնէ: Կինը քրիստոնեայ ըլլայ կամ ոչ. կին մըն է պարզապէս. այսինքն անկարեւոր բան մը: Ընոր համար կարեւորութիւն չունի թէ՝ հարէմին մէջ քրիստոնեայ կիներ կան, անգամ մը որ հոն են, քրիստոնեայ ըլլալէ կը դադրին անոնք իր աչքին: Միւսիւլման մը իր ազջիկը կամ քոյրը քրիստոնեայի մը կնութեան չի տար երբեք, թէ ան կրօնափոխ ըլլայ: Բայց իր պարզ մտայնութիւնով, իր տան մէջ կ'ընդունի քրիստոնեայ կին մը որ դաւանափոխ չէ եղած: Այս երկրորդական մանրամասնութիւնը իր ուշադրութիւնը գրաւելու արժանի չի նկատեր: Էականը գաւակն է: Խլամութիւնը ոչ ազգային գաղափար կը ճանչնայ, ոչ ալ ցեղի, կրօնք մըն է միայն: Քանի որ որդին միւսիւլման մը սերած է, միւսիւլման պիտի ըլլայ, մայրը կարեւորութենէ զուրկ է:

Երբ Ամէտ կեցուց իր մարդիկը, անոնք բնազդաբար խորհեցան թէ պետրկինը իր հարէմը տանիլ կ'ուզէր եւ տղան ալ Մարգարէին սպասաւոր մը ընել, ու միայն զարմացան որ արգիլուեցաւ իրենց գիւղը կոտորել: Ամէտի մտածումին չէին թափանցեր. ան ի տես Ֆրոզինի, խենթեցնող կիրքով բռնուած էր, եւ այդ խելագարող վայրկեանին՝ իր խօսքը տուած էր Ֆրոզինի: Արդ, երբ կին մը, ըլլայ ան քրիստոնեայ կամ միւսիւլման, ըլլայ ան ամուսին կամ սիրուհի, երբ տիրոջը մտքին մէջ կիրքը կը վառէ, կ'ըլլայ անոր սիրական կենդանին, որուն ո՛չ ոք կրնայ, ո՛չ ալ կ'ուզէ բան մը մերժել: Ամէտ չէր հասկնար Ֆրոզինի մէկ հարուածով իր վրայ ըրած ազդեցութիւնը: Մէկ բան կը զգար միայն. կ'ուզէր զայն տեսնել նորէն եւ միշտ: Այն վայրկեանէն ի վեր որ զայն իր գերին կը նկատէր, իր խոստումն ալ նուիրական էր. որովհետեւ իր ազատ կամքովն էր եւ ոչ թէ բռնի ուժով, որ խոստացեր էր. պէտք էր յարգել զայն:

Հազիւ իր զօրագունդին հետ Գարսալ վերադարձած, մուրթը կոխելուն ձի կը հեծնէր ու սրարշաւ Լազարինա կը հասնէր, առանց հետեւորդի: Օ՛հ, Ֆրոզին կը լսէր հեռուէն ձիուն քառասմբակ արշաւը: Գիտէր որ ան էր. անմիջապէս զգացեր էր թէ յաջորդ օրն իսկ պիտի հետապնդէր զինքը: Հիւղակին առջեւ կանգ կ'առնէր, յանկարծ ներս կը մտնէր: Բազուկները կը բռնէր, համբոյրներով կ'ածէր, այդ շքեղ էակին անվերջ տիրանալու փափաքէն գինով: Այս այցելութիւնները բաւական չէին այլ եւս իրեն: Չէր ուզեր զայն առանձին թողուլ, առանց անոր երթեւեկին տեղեկանալու:

Թարգմ. Գ. Թ.

(Շար.)

Եղած կարգադրութեան համաձայն, Պ. Նուպարի տրամադրած այդ գումարով հայ ուսանողներուն համար պիտի շինուի շէնք մը, որ պիտի կոչուի Ազգային Հիմնարկութեան կողմէ Ուսանողական Ոստանին մէջ շինուելիք շէնքի մը։ Հայ Ուսանողական Տան վարչութիւնը պիտի յանձնուի Ֆրանսական Ազգային Հիմնարկութեան։

Ճափոնի պատասխանը Քէլլոգի

Անգլիայէն վերջ Ճափոնի կառավարութիւնը եւս այսօր կուտայ իր պատասխանը Քէլլոգի ծանօթ ծրագրին, պատեբազմը օրէնքէ դուրս հռչակելու մասին։ Ահա՛ գլխաւոր գիծերը այն վերապահութիւններուն, զորս կ'ընէ Ճափոն.

1.— Պէտք է ընդունիլ որ դաշնագիրը չպիտի արգիլէ այն զինուորական միջոցները, զորս Ճափոն անհրաժեշտ կը նկատէ իր պաշտպանութեան համար։ Եթէ այս կէտը ընդունուի, Ճափոն ուրախ պիտի ըլլայ յարելու ամերիկեան ծրագրին. 2.— Ճափոնական կառավարութիւնը կը փափաքի որ Միացեալ Նահանգները խորհրդաժողով մը հրաւիրեն՝ կարելի եղածին չափ շուտ։ 3.— Կառավարութիւնը չի կարծեր որ առաջարկուած դաշնագիրը հակառակ ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին կամ Լոքառնոյի դաշինքներուն։

Հելլենական տագնապը անկուծելի

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ծովակալ Քոնտուրիոթիս կրկին ընդունեց Վէնիզելոսը, որուն հաւանութեան վրայ Հանրապետութեան Նախագահի ներկայութեան կանչուեցաւ նաեւ զօրավար Մէթաքսաս։

Այդ տեսակցութեան ընթացքին, Վէնիզելոս առաջարկեց որ ընդդիմադիր կուսակցութիւնները յարին հանրապետական վարչաձեւին։ Զօրավար Մէթաքսաս ընդունեց այս առաջարկը հաղորդել ժողովրդական կուսակցութեան պետ Ցալտարիսի։ Ցետոյ Վէնիզելոս յայտարարեց.

— *Եթէ բոլորը բացարձակապէս ձանչնան հանրապետական վարչաձեւը եւ բոլոր կուսակցութեանց պետերը կանխաւ ստորագրեն գայն, յանձնառու կ'ըլլամ անմիջապէս լքել ազատական կուսակցութեան ղեկավարութիւնը եւ մեկնիլ ցունաստանէն՝ վերջին օրերս տարագրութեան մէջ անցընելու համար։ Կ'աւելցնեմ թէ այս ձամբորդութիւնը խիստ հաճելի պիտի ըլլայ ինծի համար։*

Ժողովրդական կուսակցութիւնը երէկ գումարուեցաւ՝ վիճաբանելու համար Վէնիզելոսի առաջարկին մասին, զոր մերժեց։ Այս պայմաններուն տակ, կը կարծուի թէ Վէնիզելոս պիտի ստանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։

Իտալիա եւ Սերպիա

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Պելկրատէն կը հաղորդէ որ իտալեւսերպ բանակցութիւնները, որոնք ժամանակէ մը ի վեր ընդհատուած էին, վերսկսած են։ Պելկրատի իտալական դեսպան զօր. Պոտրէրօ, որ արձակուրդով մեկնած էր, յանկարծ վերադառնալով անմիջապէս տեսակցեցաւ արտաքին նախարար տոքթ. Մարինքովիչի հետ։ Ցետոյ դահլիճը նիստ գումարելով որոշեց վաւերացնել Նէյթիունոյի դաշնագիրները, որոնք տարիներէ ի վեր կոուախնձոր դարձած էին երկու երկիրներու միջեւ։ Կը սպասուի որ Մարինքովիչ անոնց վաւերացումը պահանջէ Սքուփչինայէն անմիջապէս։ Կառավարութիւնը մեծամասնութիւն ունի խորհրդարանին մէջ, որով եւ մեծամասնութեան քուէն պիտի ստանայ, սակայն Խրուաթիոյ եւ Տալմացիոյ երեսփոխանները քուէն ընդդիմութիւն պիտի ընեն։ Ռատիչ եւ Փրիպիչեվիչ մեկնեցան Տալմացիա, ուր հրապարակային ժողովներ պիտի գումարեն՝ Նէյթիունոյի դաշնագիրներուն դէմ խօսելու համար։

**** Նէյթիունոյի դաշնագիրները կնքուեցան 1925ի Յուլիսին ու կը վերաբերին Ֆիումէի, Զառայի, «չէզոք գօտի»ի և Տալմացիոյ խնդիրներուն։*

Ռուս նաւատորմը Պալտյ առջեւ

Թուրք կառավարութիւնը արտօնեց որ Սեւ ծովու ռուս նաւատորմը գալ շաբաթ խարսխէ Պոլսոյ Նաւահանգիստին մէջ։ Աֆղանիստանի թագաւորն ու շքախումբը ռուսական «Ուկրայինա» յածանաւով պիտի մեկնին դէպի Պաթում, ուսկից Ամանուլլահ թագաւորը պիտի վերադառնայ իր մայրաքաղաքը՝ Քապուլ։

Ո՛չ մեկ լուր «Իտալիա»ին

Երէկ գրած էինք թէ «Իտալիա» դեկաւոր օդապարիկը հիւսիսային բեւեռին վերեւ սաւառնելէ յետոյ ուղղուած էր դէպի Շփիցպէրկ՝ իր խարիսխը վերադառնալու համար։ Երկար լռութենէ մը վերջ, որու ընթացքին ամբողջ աշխարհ կը վախնար թէ վտանգ մը պատահած է բեւեռախոյզներուն, զօրավար Նոպիլէ անթելով մը հաղորդեց թէ գիշերը կը յուսայ Քինկզպէյ հասնիլ։ Բեւեռախոյզը կ'աւելցնէր թէ ամբողջ ճամբորդութեան ընթացքին, ստիպուած էր պայքարիլ հովին, փոթորիկին ու անձրեւին էմ։

Լուրի մը համաձայն, «Իտալիա» ստիպուած է կեցնել շարժիչ մեքենաներէն մէկը՝ պէնզինը խնայելու համար. այս կերպով իր արագութիւնը կէս առ կէս կը զեղչուի։ Նկատելով որ օդապարիկը 90 ժամուան համար վառելանիւթ ունէր, վերջին անթելէն յետոյ 24 ժամ եւս կրնար մնալ օդին մէջ։ Միւսկայն Շփիցպէրկէն հասած լուրերը կ'ըսեն թէ օդը շատ գէշ է եւ ոեւէ լուր չկայ «Իտալիա»յէն։

Կարը կ'աժանայ, հացը կը աղէ

Ոստիկանական տեսուչ Քիափ լսելէ վերջ կաթի հայթայթիչներու ներկայացուցիչները, որոշեց Յունիս 1էն սկսեալ 10 սանթիմի զեղչ մը ընել կաթին վրայ, որուն լիտրը պիտի ծախուի 1 ֆր. 40ի։

Միւս կողմէ Քաղաքապետարանի խորհրդակցական յանձնաժողովը ալիւրին կենդինարը 245 ֆրանքէն 249ի բարձրացուց։ Որով եւ Մայիս 31էն սկսեալ հացին քիլօն պիտի ծախուի 2 ֆր. 30ի։

Երկու ֆրանսացի օդանաւորդուհիներ

Երկու ֆրանսացի օդանաւորդուհիներ՝ Մարիզ Պասթիէ եւ Տընիզ Քոլէն ծրագրած են օդանաւային արշաւ մը կատարել կեդրոնական Եւրոպայի մէջ, անցնելով Զուիցերիայէն, Իտալիայէն, Աւստրիայէն, Հունգարիայէն, Չեխոսլաւիայէն, Յունաստանէն, Պուլկարիայէն, Թուրքիայէն, Ռումանիայէն, Լեհաստանէն, Գերմանիայէն, Հոլանտայէն եւ Պելճիքայէն։ Օդանաւորդուհիները պիտի իջնեն իրենց այցելած երկիրներու գլխաւոր քաղաքները։ Մեկնումը տեղի պիտի ունենայ մօտ օրէն՝ Օրլիի օդանաւային կայանէն։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ, ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ ՓԸԹԻ ԺՈՒՌՆԱԼԻ ՍՐԱՀԸ

21 Rue Cadet, Paris (9e). *Մէթրօ* Cadet.

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

կը խօսին՝ Mr. JUSTIN GODARD, ծերակուտական, նախկին նախարար, Mr. KRAFFT - BONNARD, նախագահ Հայասէրներու Միջազգային Դաշնակցութեան, և **ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ օրիորդներ՝ Հ. ԱԻ. ՆԱՒԱՄԵԱՆ, Ա. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Զ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, Պ. Պ. Ն. ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ, փեթրոկրատի օփերայէն և Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ։

Ֆրանսական զինուորական մեծ նուագախումբ մը (բաղկացած 50 հոգիէ) կը նուագէ հայկական եւ եւրոպական եղանակներ։

Հայ Արիները կը հսկեն կարգապահութեան։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Պուա ֆոյոնալ.— *Այսօրկիրակի ժամը 2.20ին, Թաղապետական սրահը* Rue des Halles։

Կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Ա. ԱԲՕԵԱՆ և Հ. ԳՆԴՈՒՆԻ։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ԳԻՐՔԸ

550 Է.Ջ ԵՒ 50 Է.Ջ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՓՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՈՒԻՐԻԱ 40 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

կը ծախուի նաեւ «ցառաջ»ի խմբագրատունը

ԲԱՑԱՌՋԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

"ԴՐՕՇԱԿ,,

ԹԻՒ 5 (ՄԱՅԻՍ)

Բովանդակութիւն.— 1. Խմբագրական՝ *Անկախութեան Տասնամեակը*, 2. Մայիս 28ը՝ (*Ա. Զամալեան*), 3. Հայկական Թերմոպիլէ (*Հ. Կոստեան*), 4. Անկախութեան սերունդը (*Կ. Սասունի*), 5. Մայիս 28ը Հայաստանում (*Ա.*), 6. Առաջին քայլեր, 7. Րաֆֆի (*Ե. Զրանդեան*), 8. Թուրքիոյ Շուրջ, 9. Քրդական շարժումը խորհրդային ակնոցով (*Աշոտ*), 10. Ե. Ֆրանգեան (*Հ. Ա.*)։

Նաեւ շարք մը նկարներ։ Գլխատը՝ հայկ. անկախութեան հիմնադիրին՝ Արամի մեծադիր նկարը։

Գինն 2.50 Ֆրանք։ կը ծախուի նաեւ «ցառաջ»ի խմբագրատունը։

Հ. Յ. Դ.

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը յառաջիկայ Դշ. ժամը 8.30ին, Դրադարանի սրահը։

Լիոնի Քեռի խումբի դասախօսական ժողովը՝ յառաջիկայ Չորեքշաբթի ժամը 8.30ին։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Ճ.։ Նիւթ՝ Հայաստանի ներկայ վարչիչներու քաղաքականութիւնը։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համրեներ։ Խօսք կը տրուի փափաքողներուն։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier

(Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39

կը կատարէ Ֆրանսա մրցանելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

36, Rue de Bellefond, 36

PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Poissonnière

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հայթայթէ։

կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

Կ'ուզուին նուրբ ձերմակեղէններու համար լաւ գործաւորուհիներ։ Ներկայանալ՝ Lippe քոյրերու, Arcades des Champs Elysées, 139 թիւ գրասենեակը։

Շահաւոր եւ պատրաստ գործի մը համար դրամագլխով ընկեր կը փընտռուի։ Դիմել՝ 10 Rue du Général Brunet, Paris (19e). Metro Botzaris, *թիւ 7 սենեակ, ժամը 2—5։*

Կ'ուզուին *ժէոռէ ոօպ կարող լաւ գործաւորուհիներ արհեստանոցի մէջ աշխատելու համար։ Դիմել՝ իրիկունները 6.30-7.30, 3. S. Nersesian, 17 Rue Marcadet, Մէթրօ* Marcadet.

Ծախուի են *գեղեցիկ եւ տոկուն՝ թավլուններ, գինն՝ 100 ֆր.։ Կ'ընդունինք մասնաւոր ապսպրանքներ։ Դիմել՝ Պօղոս Քէշիշեանի, 5 Rue de Paris, Montreuil, Seine, եւ կավուշի գրաշարատունը։* 208bis Rue Lafayette.

Կը ծախուին նաեւ հայկական սրճարաններու մէջ։

L'UNION COMPAGNIE D'ASSURANCE SUR LA VIE HUMAINE

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՆԹԱԿԱՅ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1829ԻՆ, R. C. Seine 7756

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ՁԵՐ ԱՊԱԳԱՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր ապահովագրութեանց համար դիմել՝ փարիզի մասնաճիւղի քննիչ **Պ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ** 9 Place Vendôme

ՓՐՈՖԷՍՕՐ Կ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՋՂՑԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Միայն իրիկուններ 5—8, կամ ժամադրութեամբ

5 Rue St-Didier, Métro Boissière, Tél. Passy 68—48

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)

Վկայեալ, Փարիզի Բժշկական Ֆաքիւլթէէն, (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական դատերով։ Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ դատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). *Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեռնարկութիւնները լաւագոյն պայմաններով։*

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և ժամադրութեամբ

13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԶԵՂՔ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

ՄԱՅԻՍ 10Է ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

Վէպեր.— Ամուսնութիւնք փարիզի 15, Անձկութեան ժամեր 2, Բարիզեցի 6, Երեւակայական ոճիրը 2, Թուղթի փառք 5, Լուսցաւեր 8, Խղճմտանքի ձայները 8, Կեանքը ինչպէս որ է 8, Կարկեհանէ ապարանչանը 8, Հետվիճի երդումը 10, Ձեռքնթաց նորածինը 2, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Մանկութեան մեղքեր 15, Մեր խաչը 10, Ցեղափոխ. մակաբոյծները 5, Նօրմա 2, Պարոն տը Գամոր (2 հատոր) 25, Սատանայինն գաւակը 3, Սիրոյ խորանին առջեւ, Սուլամիթ 6, Տիկին Ռօժէ 5, Ֆլավի 10, Ֆօմա կորտիէֆ 15, Շարուածը 3, Փիակներուն մէջէն 2, Աշրզգ Վարիպ եւ Շահ սէնեմ 7, Քօփալ Օսման 5, Ապերախտ գրագիրը 5։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ.— Արշակ Բ. 4, Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բռնի ամուսնութիւն 2, Գոյութեան պայքարը (*հայ տարագիր. ներու կեանքէն*) 15, Կառքի արկած մը 2, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Շառմէոս եւ ձիւլիէտտա 12, Ձամբուն վրայ 7.50, Մոլորեալ ճամբորդը 2, Նամուս 12, Շողոքորթը 4, Ցարտաշ 4, Պարպոլիէ 2, Սալօմէ 4, Սքաքէնի հնարամտութիւնները 6, Տրիլբի 5, Ֆիոդր Իօաննովիչ արքան 8։

ՋԱՆԱԶԱՆ.— Հաճքզի սիր. քառեակները 4, Օմար խայեամ 4, Ջերմամիզութիւնը 1.50, Սիֆիլիզ 1.50, Ֆրանս.-հայ. զրուցատրութիւն 6, Ֆրանս. հայ. գրպանի խօսակցութիւն 8, Հայ ժող. սիրային երգեր 3, Ապազգայնացումը 2։

200 ֆր.ի գիրք ընտրեցէք 100 ֆր.ի փոխարէն, 90 ֆր.ի գիրք 50 ֆր.ի, եւ 40 ֆր.ի գիրք 25 ֆրանքի միայն։ Փոստի ծախք չկայ։ Բացարձակապէս կանխիկ։ Տեսակները չսպառած դիմեցէք L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէնէրական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրաղարմանում։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակոայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակոայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՅԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Անգլիական կերպասներու (այրերու համար) մնացած մթերքս վերջնական հաշուեյարդարի ենթարկած ըլլալով, կը ծախեմ շատ աժան գիներով։

Դիմել՝ Ա. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ, 45 Rue de Trévise (*բակին մէջ*) Paris, *մէթրօ* Cadet.

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԱՅ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41

Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւս N. D. de Lorette

Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 14-19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

Սիներ մեքենաներ

Կը ծախենք գործածուած սինկէր կարի մեքենաներ, ասեղներ եւ գործիքներ, լաժան եւ լաւ։ Դիմել՝ միայն երկուշաբթի, Շաբաթ եւ կիրակի օրերը ամբողջ օրը, Պօյաճեան եւ Քրզուեան, 5 Rue Marceau, St. Ouen (Seine). Մէթրօ՝ Clignancourt.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՄԱՅԻՍ
1928

29 MAI 1928

ՏԱՐԻ Թիւ 659 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀՐԱԿԻ ՕՐ, ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԵԱՄԲ ՏՕՆՈՒԵՑԱԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Կարելի չէ բառերով նկարագրել այն ինչ որ տեղի ունեցաւ Փարիզի սրտին վրայ, «Քրթի Ժուռնալ»ի սրահի մէջ։

Գոնէ մենք չենք յիշեր այսքան խելայեղ ոգեւորութիւն եւ հայոյց տեսարան, սա շքեղ պողոտաներուն վրայ, բացի հրդեհի յուղարկաւորութենէն, որ դարձեալ կապ ունէր նոյն գաղափարին հետ։

Ամբողջ ժողովուրդ մը շարժման մէջ՝ մէկ ազդանշանի վրայ։ Յոնուած առնուազն երկու հազարնոց ընդարձակ սրահի եւ յարակից լայն սենեակներու և նրբանցքներու մէջ, դէպի ուր հանդիսականները բարձրացած կամ սանդուղներու վրայ, քրտինքի մէջ, իրար հրմշկտելով։ Ոչ թէ աթոռ, այլ ոտքի տեղ գտնելն իսկ դարձած էր անհնար։

Եւ շատեր իրաւամբ կը գանգատէին որ Կարգադիր Մասնաժողովը հեռատես չէ եղած, աւելի ընդարձակ սրահ մը վարձու համար։ «Ժողովուրդին կողմէ բողոքագիր պիտի ղրկենք մեզի», կը տրտնջային աչ ու ձախ։

Այնտեղ էին ոչ միայն ժողովուրդի խոնարհ խաւերը, որոնք ամբոխ կրակն են բոլոր ազգային շարժումներուն, այլ և մտաւորական այն մարդիկ որ տարիներ մէկ անգամ հազիւ կ'երեւան հայկական հանդիսի մէջ, այն ալ ժամուն դուռը։

Ցկար արուարձան մը որ իր ներկայացուցիչները ղրկած էր սրահ, նոյն իսկ վերջին շոգեկառքը կորսնցնելու գնով։ Եւ Օրէն չզրկուելու համար, գործադուլի մայրիկներ յանձն էին բերել նաեւ իրենց ծծկեր երախաները։

Եւ այս բոլորը՝ այնպիսի շրջանի մը մէջ, ուր ոչինչ ուշադրութիւն կ'ընծայէ մտաւորական հետաքրքրութեան։ Ոչ իսկ աւետարեր հեռանկար մը։

Ու տակաւին չյիշեցինք բազմութիւնը օտար հիւրերուն, պատգամաւորներու եւ հարեւաններու, պաշտօնատարներու եւ մտաւորականներու, բոլորն ալ, ինչպէս անհամար բազմութիւնը՝ ազգին խորհրդանշանները իրենց լամբակին վրայ, եւ խորհրդանշանները՝ հալածական եւ չարչրկուած ժողովուրդի մը ապրած խանդավառութենէն եւ յարաճուն հայրենասիրութենէն։

— «Շատ կը խնդրեմ, ամէն անգամ որ այսպիսի հայկական հանդէսներ ունենաք, ինծի լուր տուէք», կը շշնչէր Պուքսի մեծ թերթին՝ «Ունիվէրսուլ»ի թղթակիցը,— պատկառելի տարիքի մը։

Այո՛, կիրակի օր ամբողջ ժողովուրդ մը քրտնեցաւ եւ՛ մարմնով եւ՛ գաղափարով։

Այնքան վարակիչ էր մթնոլորտը եւ այնքան ինքնաբուխ հարազատ

— «Մենք չլսեցինք, մեզի համար ալ պէտք է կրկնուին այդ սրահին ճառերը», կ'աղաղակէին անոնք որ ետեւերը էին յանկից սրահներուն մէջ, կամ կը հոսէին սանդուղներէն ի վեր...

Մի՛ քովէ քով բերաւ այս վիթխարի բազմութիւնը։ Ո՞ր վարիչ վառեց անոնց հոգին, ամէն յոգնութիւն մոռցնելով ժամը 8էն մինչեւ 12։

— Միեւնո՛յն կախարդական նշանախօսքը,— ազատութիւն Հայրենիք։

Կարօտը՝ եւ՛ մէկուն եւ՛ միւսին։ Գիտակից, անդիմադրելի տարրական պահանջը ափ մը հողի եւ սեփական դրօշակի։ Պատկերը աննախընթաց է մանաւանդ անոր համար որ, այդ ժողովուրդը հազիւ շրթունքին մօտեցուցած էր ազատութեան բաժակը, վեց դարերու ստրկութենէն յետոյ։

Այն ալ՝ չափազանց եղերական պարագաներու մէջ, դեռ անցեալ տարի՝ 1915ի հայոյջինչ սարսափներու գարհուրելի մղձաւանջէն։ Երբ դեռ վերջնական ձեւ չէր առած իր ազատութիւնը, սեփական հայրենիքի կազմակերպութիւնը։

Ու վերջապէս, այսօրուան տարագիրներէն քանի՞ հոգի պիտի տեսնեն այդ օրերը, 1918 Մայիս 28էն մինչեւ անոր խաղաղութիւնը 1920 Նոյեմբերին . . .

Ուրեմն, վերջին տասը տարիները իրենց քստմնելի ելեւէջներով, վարդի մը բողբոջումէն, արշալոյսի մը առաջին ցոլքերէն մինչեւ ամեհի վերիվայրումներն ու ղղրդագին տապալումը, մինչեւ 1921էն ի վեր քաշքշուած սա գորշ եւ ընդվզեցուցիչ ներկինակութիւնը,— ուրեմն այս բոլորը շատ աւելի խորացած, ճիւղաւորած և զարգացուցած են հայրենիքի եւ ազատութեան գաղափարը, քան վերջին հարիւր չիսուն տարուան դէպքերն եւ ոճրութիւնները։

Հայկական սարսափներէն եւ գիւղերէն արձակուած ճիչը— ազատութիւն եւ Հայրենիք— սաւառնելով քաղաքներու, արձանի գետերու, անապատներու եւ կախաղաններու վերեւ, եկած արմատներ ձգած է նոյն իսկ սա լերկ եւ լպրծուն պողոտաներուն վրայ։

Հայրենի՛ք եւ ազատութիւն,— այլեւս ոչինչ կրնայ խլել մեզ այս արի եւ հպարտ ժողովուրդի ափէն։ Ոչ իսկ Աստուած։

Դուք սաղմնային, խուսափուկ երեւոյթներ չէք այլ եւս։ Ոչ ամուլ հառաչանքներ։

Այլ արգասաւորուած, միս ու ոսկոր դարձած հանգանակ, որ պիտի հրաշքներ գործել։

Շ.

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՏ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

ՀԱՆԴԷՍԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԷՍ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՕՏԱՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

Կիրակի իրիկուն, Հայաստանի անկախութեան տասնամեակին տօնակատարութիւնը իսկապէս համազգային խանդավառ հանդէսի մը երեւոյթն առաւ։ *Քրթի Ժուռնալի* ընդարձակ սրահները կը յորդէին մինչեւ պատուհանները ու սանդուղները, ժամանակէն շատ առաջ, այնպէս որ ժամը 8.30ին հաստոցները ոտք դնելի տեղ անգամ չէին գտներ եւ մօտ հազար հոգի կը հաշուուին անոնք, որ ուշացած ըլլալով ստիպուեցան ետ դառնալ։

Կարգապահութիւնը կատարեալ էր եւ ոչ իսկ ոստիկան կար։

Բեմին խորը դրուած էր հայկական զինանշանը, կանաչներով շրջանակուած եւ հայկ. ու ֆրանս. դրօշակներով շրջապատուած։ Բեմին ճակատը գրուած էր՝ «կեցցէ՛ միացեալ եւ ընկալ Հայաստան», իսկ ելեկտրական լոյսերով կը ցուցադրուէին 1918 Մայիս 28—1928 Մայիս 28 եւ Հ. Հ. մեծադիր վերտառութիւնները։

Կարելի չէ հաշիւը տալ ներկաներուն. ա՛նքան բազմաթիւ էին անոնք։ Օտար հիւրերն անգամ ճամբայ չէին գտներ ներս մտնելու եւ հիւրամեծարները արիւն-քրտինքի մէջ կը ժպտէին՝ զանոնք առաջնորդելու համար։

Օտար հիւրերէն յիշենք ծերակուտական եւ նախկին նախարար ժիւսթէն կոտար, ծերակուտական վիքթոր պէռար, փաստաբան Թիպօ, փրոֆ. ֆրէտերիք Մաքլեր, ֆնտեսական ընկերութեան ներկայացուցիչ Ա. Յես, ռուսական երեք նախկին դեսպաններ՝ սր կիրս, Նիլիւտօֆ եւ Մաքլաքօֆ, պոլսոյ դեսպանատան աւագ թարգման Մանտելշթաս, վրաստանի կողմէ՝ նախկին վարչապետ ժորտանիա, Ջիէնկէլի, Ռամիշվիլի, կամպաշիցէ, Ջոլաքայէվ եւ ուրիշներ, Ադրբէջանի կողմէ՝ թոփճիպաշէֆ, Շէյխիւլիսլամօֆ եւ բէսուլզատէ Մեհմէտ Էմին պէյ, Ուկրայինայի կողմէ Շափավալ եւ ուրիշ ներկայացուցիչ մը, Հիւս. կովկասի լեռնականներուն կողմէ փարիզի ներկայացուցիչ Ջերմոյէֆ եւ պամատօֆ, ֆուլպանի կողմէ՝ Նապատօք եւ բազմաթիւ ուրիշ օտարական բարձրաստիճան հիւրեր։ Ներկայացուցիչներ կային նաեւ օտար ժամուկէն. բացի տեղական թերթերու թղթակիցներէն, յիշենք «Ժուռնալ տը Ժընեւ»ի խմբագիր ժան Մարթէնը եւ Պուքրէշի մեծազոյն թերթին՝ «Ունիվէրսուլ»ի փարիզի թղթակիցը։ Էս-Էր կուսակցութեան կողմէ մինչ եւ Լըպէտէվ (նախկին ծովային նախարար), վիեննական մխիթարեան Արիստակէս վրդ. Մելքիսեդեան։ Ուկրայինայի զինուորականներուն կողմէ զօր. Եւտէնիչ անձամբ շնորհաւորութիւնները ներկայացնելէ յետոյ մեկնեցաւ։

Իսկ համակրական նամակներ գրած էին՝ Ֆրանսայի պատերազմական նախարար Փ. փօլ փէնլըվէ, ծովային նախարար Պ. ժորժ Լէյկ, հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Ա՛նտրէ Թարտիէօ, Թուշակներու նախարար Պ. Լուի Մառէն, Վերակոյտի նախագահ Պ. փօլ Ցումէր, փարիզի զինուորական կառավարիչ զօրավար կուբօ, արտաքին նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Պէրթըլօ եւ պաշտօնատար Պ. Սիքար, Ֆրանսայի Ազեւտրական ընկերակցութեան վարչական երեսփոխան Պ. փիէռ Ռընօտէլ, փաստաբան Շանըի ֆապըի, փարիզի յունական դեսպան Պ. փոլիթիս, միջազգային կ. խաչը, ռուս առժամեայ կառավարութեան վարչապետ կէրէնսկի, Ալեքսէնտրիէվ, Ջուիցերիոյ Հայասէրներու դաշնակցութիւնը, Գերմանիոյ ֆոքթ. Լեփսիուսի միսիոնը, ֆոքթ. Ներայպէն, ֆոքթ. Գրինֆիլտ, Պելճիքայի Վերակոյտի փոխ նախագահ Պ. Լաֆոնթէն, ծերակուտական Պ. Լուի տը Պրուքէր, Ֆրանսայի *Լա Նուվէլ Ռեվիւ Սոսիալիսթ* Թերթին կողմէ Պ. ժան Լոնկէ, իրաւաբանական վարժարանի փրոֆէսօր Պ. Լուի Լը Ֆիւր, Մարդու եւ քաղաքացիի իրաւունքներու Լիկայի վարչութեան անդամ տիկին Մէնար-Ֆորիան, փոցտամէն ֆոքթ. Ռիխարտ Շէֆէր, Գերմանիայէն ֆոքթ. Ֆարէր Շթիրը, Ուկրայինացի իշխան Քարասէվից, նախկին դեսպան, Գադթային մանուկներու պաշտպան կոմիտէն, ռուս համալսարան երիտասարդութեան պաշտպան կեդր. կոմիտէ, Մերձաւոր Արեւելքի Ամերիկեան նպաստամատոյցի եւրոպայի ընդհ. քարտուղար կորտըն Պէրրի, զօրավար Քիշմիշեան-զօրավար կուտոպօֆ, վ. Պրոկոպովիչ, Էս-Էր կուսակցութեան կողմէ Մ. վ. Իշխինաք, *Յառդզոդ* գրական միութիւնը։ Հեռագիրներ ղրկած էին Պերլինի Դաշնակցական կոմիտէն, Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն, Մարսէյլի բանուորները եւլն.։ Լոցի (Լեհաստան) Հայերուն կողմէ ղրկուած էր ուղերձ մը՝ մագաղաթի վրայ ոսկեզօծ տառերով, ճակատը զարդարուած հայկական երկու դրօշակներով։

Ժամանակը ուշ ըլլալուն եւ օդի տաքութեան պատճառաւ, կարելի չեղաւ այս բոլոր ուղերձները կարդալ։

Հանդէսին նախագահեց ընկ. Ա. Ահարոնեան, որ խօսեցաւ նախ Ֆրանսերէն յետոյ հայերէն. հետզհետէ խօսեցան ընկ. Շաւարշ Միսաքեան, ծերակուտական Պ. ժիւսթէն կոտար, Պ. ֆրաֆթ-Պոնար եւ Անգլիոյ վարչապետին տղան Պ. Օլիվըր Պօլտուին, որոնց առաջինը ժընեւէն, երկրորդը Լոնտոնէն յատկապէս եկած էին հանդէսին ներկայ ըլլալու համար։ Յիսուն հոգինոց գինուորական նուագախումբ մը եւ ծանօթ արուեստագէտներ ու արուեստագիտուհիներ մասնակցեցան գեղարուեստական բաժնին։

Ետեւը մնացող ժողովուրդին եւ հետզհետէ հասնողներուն փափաքին գոհացում տալու համար, երկրորդ հանդէս մըն ալ սարքուեցաւ յարակից մեծ դահլիճի մը մէջ։ Խօսեցան ընկերները Ա. Ահարոնեան, Ա. Ջամալեան, Շ. Միսաքեան, Պ. Ա. Շահխաթունի եւ ռուս Էս-Էր կուսակցութեան պետերէն նախկին ծովային նախարար Լըպէտէվ, որուն մայրը Հայ է։

Տեղի անձկութեան պատճառաւ մանրամասնութիւնները կը հրատարակենք յաջորդով։

ՅՈՒՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իշ. Ցանկ

	Ֆր.
Եւրոպահայ կարմիր խաչի Մարսէյլի կեդր. վարչութեան հանգանակութիւնը (ցանկը յաջորդով)	5000.—
Պ. Թամիրեանց՝ Թէոդիկի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	100.—
Գումար	5,100.—
Իե. ցանկին գումարը	31,165.15
Ընդհ. գումար	36,265.15

×

. . . Խմբագիր,

ՄԱՐՍԷՅԼ, 24 Մայիս.— Երկրաշարժի ադէտեալներու համար տեղւոյս ազգային իշխանութեան հաւանութեամբ ու հակակշռին տակ հանգանակութեան գործը առաջ կը տարուի երեք ժապաւինեալ տոմարներով։

Իբր անմիջական օգնութիւն, ձեզի կը փոխադրենք 5000 *(հինգ հազար)* ֆրանքի գումար մը առ հաշիւ, նուիրատուներու ցանկով միասին։

Ի դիմաց կարմիր խաչի վարչութեան՝ Պատենապետուհի՝ *Տ. Սէրէնկիւլեան*, վասն Պատենադպրութիւի՝ *Հ. Պաղտասարեան*։

ԹԷՈԴԻԿԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

Կիրակի օր տեղի ունեցաւ ողբացեալ Թէոդիկի յուղարկաւորութիւնը, Փարիզի եկեղեցին։

Ներկայ էր խուռն բազմութիւն մը, որուն մէջ աչքի կը զարնէին բազմաթիւ ծանօթ դէմքեր,— Պ. Պ. Ա. Ահարոնեան, Լ. Բաշալեան, Հ. Մելիքեան, Ա. Վաչեանց, Ա. Ջամալեան, Ն. Աղոնց, Իշխան Բորիս Արղութեանց, Ն. Օհանեան, Տէր Ներսէսեան եղբարք, Ա. Անտոնեան, Ե. Թօլայեան, Տ. Գէորգեան, Մ. Նաթանեան, Ա. Կէվրէկ, Մերուժան եւ Մկրտիչ Պարսամեան, Ա. Զօպանեան, Տքթ. Թորգոմեան, Տքթ. Գրիգորեան, Աստուածատուր Չարենց, Յ. Տէր Յակոբեան, մամուլի ներկայացուցիչներ, ցառաջի եւ Մասիսի գրաշարները եւայլն։

Արարողութեանց կը նախագահէր Վռամշապուհ եպսկ., որ դամբանական մը խօսեցաւ։ Պատկեպսակներ ղրկած էին ողբացեալ վաստակաւորին զաւակը՝ Վահագն Թէոդիկ (Ամերիկա), ազգականները, ցառաջի խմբագրութիւնը, Մասիս տպարանի պաշտօնէութիւնը, Տէր Ներսէսեան եղբարք, կավուշի խմբագրութիւնը, Ա. Զօպանեան եւ Յարդզող։

Արարողութիւններէն յետոյ թափօրը առաջնորդուեցաւ Փանթէոնի գերեզմանատունը (149e division, 18e ligne, 21me fosse). Զագադին կը հետեւէր ընտրեալ բազմութիւն մը՝ այնտեղ դամբանականներ խօսեցան Պ. Պ. Լ. Բաշալեան, Շ. Միսաքեան (ցառաջ), Ա. Զօպանեան, Տիկ. Զեփիւռ Արապաճեան (Նոր Երկիր), Եղ. Տարօնեան (Յարդզող), Տ. Նշանեան (Տրաժաթիք), Արտաշէս Յովհաննէսեան, շեշտելով տարաբախտ վաստակաւորին մատուցած թանկագին ծառայութիւնը հայկական մշակոյթին համար։ Պ. Շ. Միսաքեան բազձանք յայտնեց որ Թէոդիկ ունենայ ոչ թէ մարմարեայ պաղ դամբարան մը Փարիզի մէջ, այլ իր անունով սրահ մը Հայաստանի մատենադարանին մէջ, իբրեւ կենդանի յիշատակարան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիա եւ Աֆղանիստան կը դաշնակցին

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Շաբաթ օր բարեկամութեան եւ գործակցութեան դաշնագիր մը կնքուեցաւ Թուրքիոյ եւ Աֆղանիստանի միջեւ։ Այս դաշնագիրը, որ կը հաստատէ քաղաքական եւ տնտեսական գործակցութիւն մը, ինչպէս նաեւ մշտնջենական բարեկամութիւն մը երկու պետութեանց միջեւ, ստորագրուեցաւ երկու արտաքին նախարարներուն կողմէ եւ կը բաղկանայ ինը յօդուածներէ ու մէկ փրոթոքոլէ։

Դաշնագրին Յրդ յօդուածը կը տրամադրէ որ կողմերը չեն կրնար մաս կամել ոեւէ քաղաքական, զինուորական կամ տնտեսական զինակցութեան կամ համաձայնութեան, ո՛չ ալ մասնակցիլ թշնամական գործողութեան մը, որ ուղղուած ըլլայ միւս կողմին դէմ։

Յօդուած 5րդով Թուրք հանրապետութիւնը յանձնառու կ'ըլլայ ընտրել եւ Աֆղանիստանի տրամադրութեան տակ դնել իրաւական, գիտական եւ զինուորական մասնագէտներ, դիւրացնելու համար աֆղան ազգին զարգացումը բանակի եւ կրթութեան մարզերուն մէջ։

Յօդուած 6րդը կը դնէ այն սկզբունքը թէ երկու երկիրներու հպատակները պիտի օգտուին ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի իրաւունքներէն։ Այս մասին մասնաւոր դաշնագիր մը պիտի պատրաստուի։

7րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ բացի համաձայնագրի նիւթ կազմող կէտերէն, երկու երկիրները ազատ են դաշնագիրներ ստորագրել ուրիշ երկիրներու հետ։

Դաշնագիրը կնքուած է տասը տարուան համար։

Կցուած փրոթոքոլը կ'ըսէ թէ երկու ազգերու միջեւ տնտեսական գործակցութիւն մը որոշուած ըլլալով, երկու կողմի մասնագէտները ամենակարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ պիտի խորհրդակցին՝ անոր գործադրութեան անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու համար, մանաւանդ փոխադրութեանց եւ հաղորդակցութեանց մասին։

. . . «Ժուռնալ»ի քաղաքական բաժնի խմբագիր Սէն-Պրիս կը գրէ այս առթիւ.—

— Ամէն մարդ կը հարցնէր թէ ի՛նչ դուրս պիտի գայ ազգան վեհապետներու այս ճամբորդութենէն։ Բոլորին ժպիտները ուղղուած էին անոնց վրայ. Լոնտոն եւ Մոսկուա իրարու վրայ կը հսկէին։ Նախանձոտ չպիտի գտնուի։ Ամանուլլահ Թագաւորը Թուր-

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԵԼԱՆԱԿԸ

Կիրակի, Մայիս 20ին, տեղի ունեցան Գերմանիոյ բոլոր վայրերուն մէջ համապետական-խորհրդարանի (Ռայխսթակի) ընտրութիւնները։ Միեւնոյն օրը ընտրութիւններ կատարուեցան նաեւ Գերմանիոյ Դաշնակցութեան մաս կազմող շարք մը պետութիւններու երկրային խորհրդարաններուն (Լանտթակ) համար—Փրուսիա, Պավարիա, Վիւրթեմպէրկ, Օլտինպուրկ եւլն.։

Ընտրութիւններուն վերջնական արդիւնքները արդէն իսկ հրապարակի վրայ են եւ կարելի է ընթերցողներուն գաղափար մը տալ անոնց մասին։

Նախ՝ մէկ երկու խօսք Գերմանիոյ ընտրական ձեւին մասին։ Պատերազմէն առաջ ալ, յայտնի է, Գերմանիոյ համապետական ընտրութեանց (Ռայխսթակ) համար գոյութիւն ունէր ընդհանուր ընտրական իրաւունքը, զոր Պիզմարք հաստատած էր, — հարկաւ բոլորովին տարբեր միտումներէ առաջնորդուած։ Եւ սակայն ընտրական իրաւունք կը վայելէին մի միայն այր ժարդիկը, անշուշտ չափահաս։ Ինչ կը վերաբերի Փրուսիոյ եւ դաշնակցային միւս պետութեանց, անոնց ընտրական իրաւունքը խիստ սահմանափակ էր աշխատաւոր խաւերուն համար, քանի որ ան պայմանաւորուած էր գրամական սակով, վճարուած տուրքին քանակով։

Այդ էր պատճառը, որ մինչ պատերազմէն առաջ ալ ընկերվարականներն ու ժողովրդավար հոսանքները բաւական թիւով երեսփոխաններ ունէին Ռայխսթակին մէջ, անոնք ընդհակառակն շատ աննշան չափերով միայն ներկայացուած էին Լանտթակներու մէջ։ Ատոր համար էր նաեւ, որ վերջիններս եւ մանաւանդ Փրուսիան կը սեպուէին յետադիմութեան մէկ մէկ օջախներ։

Գերմանիոյ պարտութեան հետեւանքով տեղի ունեցած յեղաշրջումը հիմն ի վեր փոփոխեց ընչպէս երկրին պետական կազմը ամբողջապէս, նաեւ, մասնաւորապէս, ընտրական իրաւունքը։

Գերժան հանրապետութեան Սահմանադրութեան համաձայն՝ բացի տարիքէն, որեւէ սահմանափակում չկայ ընտրութեանց համար։ Այր թէ կին, եթէ չափահաս են, 20 տարին լրացուցած, իրաւունք ունին մասնակցելու ընտրութիւններուն, հաւասար (մէկական) ձայնով՝ թէ՛ Ռայխսթակին, թէ՛ Լանտթակերուն եւ թէ՛ քաղաքային, գաւառային եւ այլ կարգի ընտրութիւններուն։

Այսպէսով, հասարակական ընտրութիւններուն մասնակցելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիներուն թիւը այս երկրին մէջ 40 միլիոնէն շատ պակաս չէ ներկայիս։ Ընտրութիւններուն կը մասնակցին սակայն ոչ-բոլորը, այլ, սովորաբար, շուրջ 30 միլիոն հոգի։ Այս անգամ մասնակցեցան մօտ 31 միլիոն։ Մասնակցողներուն թիւը, որոշ վայրերու մէջ հասաւ 85-90 առ հարիւրի։

Դիտուած երեւոյթ է, որ կիները առհասարակ, մեծ մասով, չափաւոր եւ պահպանողական կուսակցութիւններուն ձայն կուտան. բաղդատաբար քիչերը՝ ընկերվարականներուն, աւելի քիչերը՝ հասարակավարներուն, ինչպէս նաեւ ծայրայեղ ձախ-կողմեաններուն։ Ասիկա կը բացատրուի իրենց խիստ, կիներու, խառնուածքին բաղդատական չափաւորութիւնով, արմատական գաղափարներուն հակամէտ չըլլալով։ Այս ընդհանուր կարծիքը թուական տուեալներով հաստատելու համար, վերջին ընտրութիւններուն առեն կարգադրուած էր, որ կիները արձրէն գատ տուփերու մէջ նետեն իրենց ընտրական տոմսերը, որպէսզի յետոյ առանձինն ալ հաշուուին։ Արդիւնքները այդ տեսակէտէն տակաւին պարզուած չեն։

Ինչ կը վերաբերի առաջին անգամ ընտրութեանց մասնակցողներուն, այսինքն նոր չափահաս դարձած ընտրողներուն, առնք, ընդհակառակն աւելի ծայրայեղ կուսակցութիւններուն ձայն կուտան, — ըլլայ ձախ կամ աջ։

Ընտրական աշխարհագրութեան տեսակէտէն ամբողջ Գերմանիա բաժնուած է 35 շրջաններու։ Ռայխսթակի երեսփոխաններուն թիւն է այս անգամ՝ 489։ Ամէն մէկ ընտրական շրջանակի մէջ միջին հաշուով ընտրելի են 14 պատգամաւորներ։

Ընտրութիւններուն կը մասնակցին կուսակցութիւնները, իրենց ներկայացուցած ընտրելիներու ցանկով։ Ուրեմն ժողովուրդը կ'ընտրէ ո՛չ թէ այս ինչ կամ այն ինչ անձը իբր երեսփոխան, այլ այս կամ այն կուսակցութեան առաջարկած թեկնածուներու ցանկը ամբողջապէս։ Ձայն կը տրուի ուրեմն կուսակցութեանց ցանկերուն։ Որով ընտրող քաղաքացիին անձն ու կամքը բաւական կրաւորական վիճակի մը մէջ կը դրուի։ Այս ընտրական ցանկերուն եւ շրջանակային եղանակին դէմ բաւական ուժեղ դժգոհութիւն կայ անխտիր բոլոր հոսանքներուն մէջ։ Ցանկութիւն կայ՝ ապագային վերադառնալու անհատ երեսփոխանի մը ընտրութեան եղանակին, որուն համաձայն ամէն մէկ շրջանակի մէջ մէկ երեսփոխան միայն կրնայ ընտրուիլ։ Այս ձեւ ընտրութեան մէջ թեկնածուին անհատական արժանիքներն ու կարողութիւնը մեծ դեր կը խաղան, միւս կողմէ ընտրողն ալ ազատօրէն կրնայ իր քուէն տալ՝ իր ուզած թեկնածուին։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մայիս 20ի ընտրութեանց մասնակցեցան ոչ-պակաս քան 32 կուսակցութիւններ։ Առանց կէսէն աւելին, 18ը, եւ ոչ իսկ մէկ աթոռ շահեցաւ։ Այդ «կուսակցութիւնները» արդէն իսկ պատահական համախմբումներ էին, զուրկ քաղաքական ո եւ է արժէքէ, իրարու քով եկած պարզ անհատներու խմբակցութիւններ։

Աթոռ շահած 14 կուսակցութիւններէն ալ տակաւին 6—7ը այդ անունին արժանի քաղաքական-ընկերային կազմակերպութիւններ են։ Միւսները առանց հեռաւոր կամ մօտաւոր ճիւղաւորումներ սեպելու է։

Սկսելով ծայրայեղ ձախէն՝ համայնավարներու եւ ընկերվարականներու մասին բացատրութիւն տալու պէտք չկայ։ Որոշ է իրենց կազմը, ծրագիրը եւ քաղաքականութիւնը։

Դեմոկրատները (ոսկեվար) միջին դասակարգին պատկանող ազատական-ժողովրդավար խաւերէ կը բաղկանան— առաւելապէս առեւտրականներ։ Իրենց քաղաքական-կուսակցական կեդրոնը փոքր է խորհրդարաններուն մէջ, բայց ունին ազդեցիկ մամուլ։ Համաշխարհային չափահնչով Գերմանիոյ ամէնէն մեծ երեք թերթերը՝ Պերլիներ Թագեպլաթ, Ֆոսիշէ Ցայթունկ եւ Ֆրանքֆուրթեր Ցայթունկ այդ ուղղութեան թերթեր են։ Թէեւ երեքն ալ կուսակցական օրգաններ չեն, այլ անհատական-դրամատիրական (հրէական) ձեռնարկութիւններ։

Ցետոյ կուգայ Կեդրոնի կուսակցութիւնը, որ զուտ դասական բնոյթ ունի եւ կաթոլիկ Գերմաններու կուսակցութիւնն է։ Մշակութային-կրթական խնդիրներու մէջ բացարձակ, յետադիմական է. քաղաքական եւ ընկերային խնդիրներու մէջ, հանրային եւ կողմնակից ընկերային չափաւոր բարենորոգումներու կաթոլիկ բանուորները մեծ մասը իր հետ է, անոնց հետ միասին նաեւ՝ կաթոլիկ առեւտրականներն ու կալուածատէրերը։ Իրական ազդեցութիւնը կուսակցութեան մէջ՝ այս վերջիններու տեսաբաններուն (Մարքս եւ ուրիշ շատեր) կը պատկանի, եթէ հաշուելու չըլլանք Վիրթը եւ ուրիշ մէկ քանիները։

Հանրապետական են իսկապէս Գերմանիոյ մէջ Սոցիալ-Դեմոկրատները, Դեմոկրատները եւ Կեդրոնի կուսակցութիւնը միայն։

Կեդրոնէն ալ այսպէս կոչուած «ժողովրդ.» կուսակցութիւնը (Շթրէզէմանի խմբակցութիւնը), գերման խաշոր դրամատէրերու եւ գործարանատէրերու քաղաքական խմբակցութիւնն է։

Այդ չի խանգարեր, որ բոլոր հանրապետականները անխտիր պաշտպանեն Շթրէզէմանի արտաքին քաղաքականութիւնը, զոր իրենցը կը սեպեն։ Ներքին խնդիրներու մէջ այս կուսակցութեան համակրութիւնը աւելի շատ աջերու կողմն է, իրենց հանրապետականութիւնն ալ խիստ կասկածելի է։

Ապա կուգան Գերման-Ազգայնականները կամ Պահպանողականները։ Որոշ է իրենց դիմագիծը։ Ամէնէն ծայրայեղ աջերն են՝ «ժողովրդային», «Ազգային ընկերվարական» եւ այլ անուններու տակ ծանօթ միապետական-ֆաշիստամբարկութիւնները (Լիւտէնտորֆ, Հիթլէր եւն.)։

Մնացեալ փոքր կուսակցութիւններէն՝ «Պավարիոյ ժող. կուս.»ը կեդրոնին մօտ խմբակցութիւն է, այսպէս կոչուած «Տնտեսային կուսակցութիւնը»՝ Գերման-ազգայնականներուն եւ Շթրէզէմանականներուն մօտ է։

Պերլին Մ. Ե.

ԻՏԱԼԱՑԻ ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԸ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՁԱՆՁՆԱՆ ՄԵԶ ԵՒ ՄԵՐ ԴԱՏԸ

Վերջերս Իտալիոյ մէջ լոյս տեսաւ գիրք մը, «Turchia di Kemal» (Քէմալի Թուրքիան), որու մասին պիտի խօսինք առանձին։ Շետապքրքրութեան համար, կը թարգմանենք հատուած մը՝ Հայերու մասին (էջ 116), վերապահելով մեր պատասխանը։ Խմբ.

Հայաստանը՝ ըսած է Կլէտսթընը, օրէնքներու պէտք չունի, այլ ժարդոց։ Հայաստանը պէտք չունի դաշնագրերու եւ դիւանագիտական վէնաշնորհներու, ոչ ալ վերջէն թափուած արցունքի եւ ոչ՝ այսպէս կոչուած ազգային խնդրի, որ անհամար շփման կէտեր ունի հրէական ազգային հարցին հետ։ Ան պէտք ունի ժարդոց. եւ զաղափարներու։

Այնչա՛փ աղմուկ է բարձրացած հայկական օջախի մը համար, ինչպէս հրէական օջախի համար. բայց մինչդեռ Հրեաները յաջողեցան ձեռք բերել, հակառակ Արաբներու եւ քրիստոնէութեան, Ազգային Տան անմիտ մենաշնորհը, Հայերը ոչինչ ձեռք բերին, հակառակ անոր որ Թուրքերը ճգնաժամի մէջ էին և Ռուսիան կը թուէր հաժակիր։ Որո՞ւնն է յանցանքը։

Հին Պերլինի դաշնագրէն ի վեր Եւրոպան շատ անգամ չանաց վրկել այդ դժբախտ ժողովուրդի ամբողջականութիւնը։

Բայց դաշնագրութիւններ կամ գրաւոր պարտագրութիւններ չեն որ կ'ազատագրեն ժողովուրդները, ժողովուրդները կ'ազատագրուին իրենք իրենցմով— զրամով, ինչպէս ըրին Հրեաները. արիւնով ինչպէս ըրին բոլոր միւսները։

Այս բնորոշումը հայկական պատմութեան մէջ կարեւոր է։ 1918ին ոչ ոք Հրեայ կը կոտրէր, ոչ մէկ պետութիւն իրապէս Հրեայ կը հալածէր։ Այսուհանդերձ Անգլիացիները յաջողեցան ստեղծել անոնց համար պետութիւն։ Անշուշտ պէտք չկար արաբական թերակղզիի եւ Արեւելքի անհամար ազգային հաստատութիւններու կարգին ստեղծել հրէականը, Հրեաներու համար որոնք արդէն աշխարհի տէրերն էին։ Ոչ մէկ անհրաժեշտութիւն կար ատոր եւ մօտիկ պատմութիւնն եկաւ ապացուցանելու որ Պաղեստին Հրեաներու համար բոլորովին անպէտ էր։ Բայց ատոր փոխարէն, թողուեցան ցրուած եւ թափառական Հայերու փոքր խումբերը, դեռ եւս կենդանի, առանց փրկութեան ո եւ է յոյսի եւ առանց ապագայ հաւանականութեան։

Ինչո՞ւ։

Երկու ժողովուրդներէն ո՞րը աւելի իրաւունք ունէր անկախութեան։

Հայերը թերեւս արժանի չեն հայրենիքի։ Թերեւս, արժանի չեն ո եւ է հայրենիք ունենալու։ Ցրուած եւ յամառ, աչքարաց և խորամանկ, կը թուի թէ անոնք մեր կեանքով չեն ապրիր։ Անոնք հեռու են մեր սովորոյթներէն, մեր ճաշակներէն դուրս են եւ բացակայ մեր ըմբռնումներէն։ Անոնք քրիստոնեայ Հրեաներ են՝ առանց փոխադարձութեան ո եւ է փակադծի եւ ինքնագիտակցութեան։

Սփռուած աշխարհի երեսին, չյաջողեցան դեռ տալ իրենք իրենց ամբողջութիւն մը. դարաւոր ստրկութենէ վերջ, չյաջողեցան դեռ իրենք զիրենք պարտադրել, իսկ իրենց հայրենիքի համար երբեք վճռականապէս չկռուեցան։

Կիպրոսի հայկական լեգէոնը քիչ բան էր, որպէս զի անկից դրական արդիւնք դուրս գար։ Քրիստոսի ներքին հաւատքը շատ քիչ կը ներգործէ, որպէսզի անով Հայերը փրկուին։ Իրենց շահը շատ անձնական եւ եսամոլ ըլլալուն, հնարաւոր չէ անով ստեղծել հաստատուն ելեւմուտք եւ ազգային հիմքերու վրայ տնտեսութիւն։

Հայաստանի հողը, կոպիտ եւ խոպան, դարերէ ի վեր ողբերգական եւ ամայի բան մը կը պահպանէ։ Ջրհեղեղը թողած է այնտեղ անջնջելի երկրաբանական դրոշմներ։ Այնտեղ դեռ կը սաւառնի անապատներու վրայ Նոյի ազռաւը, ի խնդիր միշտ նոր դիակներու։ Արարատ լերան վրայ, բայց շատ աւելի բարձր, ամպերու եւ կապոյտի միջեւ, իտէալապէս, կը փայլի ծիրանի գօտին։ Բայց ո՞վ կ'ապրի այնտեղ։

Վայրենի եւ կոպիտ միջավայրը կարծես ստեղծուած է Աստուծմէ՝ մասնաւորապէս դաւերու եւ դաւաճանութեան համար։ Արդարեւ Քիւրտերը այնտեղ տէր ու տիրական կ'իշխէին անխոով։ Այնտեղ կրնան ապրիլ եւ հաճոյանալ մանուկներ խոշտանգող եւ կիներ բռնաբարողներ՝ առանց Աստուծոյ երեսը ապտնց երեւալու։ Մարդկային խումբեր, ժարտիրոսանալու ատիճան քրիստոնեայ եւ անասնական հլութեամբ ստրուկ՝ շրջապատուած մի քանի թուրք զինուորներէ, կը թողուն որ առաջնորդեն զիրենք մինչեւ ապահով մահ, զէպի Քիւրտերու երկիրը։

Երկիր անիծուած, ուրեմն ցեղ՝ անբժրռնելի։

Հայերը արեւելքի ուրիշ ժողովուրդներուն վրայ շատ աւելի գերազանց խելք ունին։ Ցարմարելու եւ իւրացնելու ուժն ունին, որ գերազանց է քան Հրեաներունը. իրենց կը պակսի սակայն ժուրիթեան եւ յարակցութեան ոեւէ զգացում։

Ըլլալով անոնք մեծահարուստ եւ խելացի, պիտի կրնային միանալ ինչպէս Հրեաները, խմբուիլ քանի մը սեղանաւորական հիմնարկութեանց շուրջ եւ դառնալ բոլոր Արեւելքի տէր։ Ինչ հակամէտ պատերազմի, կրնային ստեղծել այնպիսի խաղաղ ուժ մը որ տար իրենց բոյն մը կամ կտոր մը հայրենիք, առանց անձի զոհաբերութեան։

Ընդհակառակն Հայերը չեն յաջողած իրենք զիրենք ճանչնալ եւ միանալ։ Անոնք կ'ապրին առանձնացած, մէկը միւսէն կղզիացած կամ կտրած Մերձաւոր Արեւելքի բնիկ խումբերուն մէջ։

Անոնք անգիտակ են համերաշխութեան։ Հայրենիքի եւ նուիրապետութեան զգացում չունին։ Քրիստոնէական կրօնքը, իր միջազգային բարոյագիտութեամբ, Հայերու մէջ զօրացուցած է իրենց այս ներքին անհասկացողութիւնը։

Գերազանցապէս օգտակարին ձգտող՝ անոնք կը յարմարին այն մէկն պատահարի եւ կարելի է ըսել որ մինչեւ երախտիքը մոռնալու կ'երթան։ Ցունին զուրզուրանք ոեւէ բանի։

Ամերիկայի մէջ դաւանափոխ կ'ըլլան դէպի բողոքականութիւն եւ Y. M. C. A.ն գիտէ հրապուրել զանոնք, քիչ մը նուէրով եւ քիչ մը յարմարութիւնով։

Անհասկնալի ցեղ, բսի, եւ կ'ուզէի աւելցնել անիծեալ, եթէ ներքին դիմութեան զգացում մը այս անոզորմ բացատրութիւնը չպահէր սրտիս լոութեան մէջ։

Կաթոլիկ մը երբ կը խօսի Հայերու մասին, կը լուզուի խօսքերուն։ Եթէ այդ կաթոլիկը Իտալացի ալ է, երբ պատմուի իրեն սպանութիւն եւ կոտորում, ներքին յուզումին վրայ կ'աւելնայ պատրաստակամութեան եւ օգնութեան ապաետական զգացում մը։

Հազար անգամ լսեր եմ. «Ունէի երեք զաւակ եւ բոլորն ալ խեղդամահ եղան։ Ամուսինս ալ սպաննուեցաւ»։

Հարիւր անգամ լսեցի, միամանկերու եւ արցունքներու մէջէն, հետեւեալ եւ նման պատմութիւններ. — «Քալեցինք երեսուն օր եւ ամէն օր թիւով նուազած։ Վերջապէս քիչերս մնացինք։ Մէկ տղաս գտայ սպաննուած խրամի մը մօտ. բոլոր կիները բռնաբարուեցան, մանուկները տեղահանուեցան եւ դիակ ու մահամերձ տեղն ու տեղը ձգուեցան։ Ո՞վ կրնար թաղել մեռելները»։

Անիծուա՛ծ երկիր, Հայաստան։ Ըմբոստ ժողովուրդ առանց ոյժի։ Ցեղ անկազմակերպ առանց արժանապատուութեան, որ կ'ապրի ստուերի մէջ, սոված է հատնիլ եւ ըմբոստանալ, ապստամբիլ եւ ինքզինք կոտրել ապա։ Որ կը հնազանդի առանց հաժոզումի, կը մաքառի առանց յոյսի, կը կռուի առանց կորովի։ Հրեայի եւ քրիստոնեայի մէջ՝ ունի երկուքին ախտերը առանց արժանիքներուն։ Ցաւալի է։

Երբ մարդ կը մտածէ բոլոր հայ ժեռելներուն, խողխողուած, տանջուած, խաչուած, ձիու պէս պատուած կամ կենդանի ալրած թուրքի ձեռքով, երբ կը մտածէ հրկիզուած գիւղերու մասին, բոլոր որբերու, բոլոր այրիներու, այս յարատեւ փոթորիկէ բոլոր մարդկային, բեկորներու մասին, զղջանք կը զգայ մարդասպաններուն դէմ եւ կը ցանկայ փրկութեան խաչակրութեան մը հրաւիրել։

Բայց երբ այդպիսի սրտայոյզ զգացումին կը հպի իրականութեան փաստը, եւ այն միտքը թէ Հայերը իրենց ողբերգութիւնը քիչ կը զգան, թէ՛ անոնք շատ քիչ հաշիւ կուտան իրենց քաղաքական իրականութեան մասին, քիչ կը կռուին իրապէս իրենց նպատակին հասնելու համար, ուրիշ բան չի մնար ընել, բայց եթէ սարսափելի և անօգուտ ողբերգութիւնը անկողմնակալ դիտողի դերին մէջ մնալ։

Եւ, հաւատացողին համար, ուրիշ բան չի մնար բայց եթէ Աստուծոյ օգնութիւնը հայցել։

Այսպիսի ժողովուրդի ողբերգութիւնը վերջաբան չունի եւ երբեք չի փակուիր։ Ան կրնայ լուծուիլ միայն որեւէ հին «Deus ex machina»ի միջամտութեամբ։ (Ըսել կ'ուզէ՝ հրաշքով, գերբնական ուժով)։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԿԵԱՆՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Մ[illegible]

(Քաղուած՝ խորիզդ. թերթերէ)

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ — Մայիս [illegible] ժամը 10.40ին թեթեւ ցնցում մը զգացուած է Լէնինականի մէջ։

Մայիս 10ին դարձեալ ժամը 3ին, երկրաշարժը կրկնուած է բայց, առաջինէն աւելի թոյլ։ Ամբողջ բնակչութիւնը գիշերն անցուցած է բաց երկնքի տակ։

Իսկ Մայիս 9ին, ժամը 11ին ալ Տիլիջանի մէջ ցնցումներ զգացուած են։

ԼԷՆԻՆԱԿԱՆԻ ՋՐԱԿԱՅԱՆԸ — Ջրակայանի շէնքը եւ անոր արհեստագիտական սարքը արդէն բոլորովին աւարտած են։ Մեքենաներու մեծ մասը ստացուած է Լէնինկրատէն գալիք մասնագիտներու կը սպասուի, ձեռնարկին համար անոնց պետերմանը հազիւ կը վերջանայ Ցունիս եւ Ցուլիս ամիսներուն։

Սկիզբները մինչեւ 3000 հոգի պիտի գործածուի Հոսանքը նախ պիտի տրուի հիւսուածեղէնի գործարաններուն, իսկ մինչեւ Սեպտեմբեր՝ քաղաքին, որ գանցը մինչեւ Հոն երկարելու աշխատանքները վերջացած ըլլան։ Ջրակայանի ուժը յետագային պիտի հասնի 7500ի։

Աւազանէն դէպի խողովակները ջուր մղելու առաջին փորձերը յաջող անցած են։

ԿԻՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ — Լէնինականի ջալուր կայարանին մէջ բացուած է կիրի գործարան մը որ օրական մինչեւ 50 թոն կիր կրնայ արտադրել։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ — Ընդհովկասեան երկաթուղային վարչութիւնը ձեռնարկած է Հայաստանի մէջ կառուցանելու նոր երկաթուղագիծ մը, որ 24 քիլոմեթր երկարութիւն պիտի ունենայ եւ պիտի անցնի Լէնինականէն մինչեւ Արթիկ գիւղը։ Այս գիծը շրջակայքը Հարուստ է, լաւ ածսկի տուփ քարով, որ կը գործածուի շինութեան մէջ երթալուին աւարտելէ յետոյ կարելի պիտի ըլլայ գայն արտածել մինչեւ Կասպից եւ Սեւ ծովերու նաւահանգիստները. իսկ տեղէն մինչեւ մինչեւ Խորհրդային Միութեան քաղաքները կարելի պիտի ըլլայ սկիզբնական մինչեւ մէկ միլիոն թոն քար արտածել, իսկ յետագային մինչեւ 2 միլիոն։

— Երկաթուղագծի վերջին երկարատեւ ընդհատման հետեւանքով, Հայաստանի յատկացուած 600 վագոն գանազան բաներ կուտակուած են գնդ. կայարաններու մէջ։

Առաջին առթիւ Հայաստանի պիտի ղրկուին սերմնացու, խոտ եւ գիւղատնտեսական գործիքներ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ — Հայաստանի լուսաւորութեան գործակատարութիւնը կազմած էր Հայագրական-երաժշտական յանձնախումբ մը, որ Հայ պրոլետ գրողներու գործերէն ընտրած է երեք մը բանաստեղծութիւններ եւ Հ. երաժիշտներուն առաջարկած է գանոնք ձայնագրել։ Ցաջող ձայնագրութիւնները պիտի վարձատրուին։ Մրցումը պիտի տեւէ մինչեւ Ցունիսի 15։

ՀԱՑ ԱՐուԵՍՏԻ ՏՈՒՆԸ — Թիֆլիսի Հայ Արուեստի տունը նկարչական ճիւղը՝ ցուցադրած է իր նկարները աշակերտներուն, որոնք 120ի կը Հասնին։

Նկարչական ճիւղին կից գործարանութիւն ունի նաեւ գծագրական դասարան մը նկարիչ Խնկոյեանի տակ։ Այս դասարանին աշխատութիւնները՝ նկարի մեծութեան պատճառով կարելի չէ եղած ցուցադրել

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՄԵՐ ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹԱԳՐԵՐԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐ

քիոյ է որ կ'երկարէ ձեռքը: Մինչդեռ ո՛չ մէկ յուրջ բան ստորագրեց Անգլիացիներուն եւ Ռուսերուն հետ, քանի մը օրուան մէջ միջոցը գտաւ Ենկիւրիի մէջ Ճշմարիտ պաշտպանողական գինակցութիւն մը կնքելու: Երբ մտածուի թէ Թուրքիա արդէն կապուած է Պարսկաստանի հետ, կը տեսնուի որ ասիկա առաջին քայլն է դէպի արեւելեան Ասիոյ խմբակցութեան մը: Ուժ մը՝ որ երբեք գանցառելի չէ: Դաշնագրին առաջին յօդուածը որ մշտնջենական ուժ ունի, կը յայտարարէ թէ երկու երկիրներու միջեւ խաղաղութիւն եւ բարեկամութիւն կը տիրէ: Երրորդ յօդուածը կ'ամբողջացնէ այս յանձնառութիւնը՝ դաշնադիրներուն արգիլելով մասնակցիլ որ եւ է քաղաքական, գինուորական կամ տնտեսական գինակցութեան, որ ուղղուած ըլլայ միւս կողմին դէմ: Երկրորդ յօդուածին մէջ դաշնագիրը նկատի կ'առնէ կողմերէն մէկուն դէմ եղած յարձակում մը: Ա.յդպիսի պարագայի մը՝ միւս կողմը չէզոք պիտի մնայ կամ պիտի խորհրդակցի իր դաշնակցին հետ՝ իր բռնելիք դիրքին մասին: Հոս արդէն կրաւորական վիճակէն դուրս կ'ելլենք եւ կը տեսնենք գործօն համաձայնութեան մը կարելիութիւններ:

Յոյցեր Իտալիոյ դէմ

Թերթերը նոր մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն Եուկոսլավիոյ մէջ տեղի ունեցած հակաիտալական ցոյցերու մասին: Զարայի մէջ նախատեսած է իտալական դրօշակը: Ուրիշ ցոյցեր տեղի ունեցան են Սփալաթոյի, Լուպլիանայի եւ Պելկրատի մէջ: Սփալաթոյի մէջ ցուցարարներ փորձեցին մօտենալ իտալական ընթերցարանին: Ոստիկանութիւնը ուժգնօրէն միջամտեց ցրուելու համար ցուցարարները, որոնք նորէն հաւաքուեցան եւ ուղղուեցան դէպի իտալական հիւպատոսարանը, որ պաշտպանուած էր ոստիկաններու ջոկատի մը կողմէ: Հիւպատոսարանի շէնքին դիրքէն օգտուելով, ցուցարարները յաջողեցան պզտիկ խումբերով սողոսկիլ, եւ խռովութեանց պահուն ջարդ ու փշուր ըրին հիւպատոսարանի ապակիները: Շատ մը իտալական վաճառատուններու դուռները խորտակուեցան: Յետոյ ցուցարարները գացին ազգային թատրոնի հրապարակը եւ նոր ցոյց մը կազմակերպեցին, ազգային քայլերգը թնդացնելով: Ցոյցը կը սպառնար ծանր համեմատութիւններ առնել, որով ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ բանակին օժանդակութեան դիմել: Այս կերպով հազիւ կարելի եղաւ ցրուել ցուցարարները: Լուպլիանայի մէջ ոստիկանութիւնը 14 հոգի ձերբակալեց:

Ցուցարարները կը պատրաստուէին կրակի տալ իտալական դրօշակ մը, բայց ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ արգիլել, ինչպէս նաեւ թոյլ չտալ որ ամբոխը մօտենայ իտալական հիւպատոսարանին:

Պելկրատի մէջ, նուագահանդէսէ մը յետոյ, բուռն ցոյցեր եղան: Ցուցարարները փորձեցին հիւպատոսարանին մօտենալ, բայց հանդիպեցան սուսերամերկ ոստիկաններու եւ ոստիկան գինուորներու պատուարի մը:

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ իտալական կառավարութիւնը հատուցում պահանջած է եղած բռնութիւններուն համար:

Հելլէն դահլիճը չկազմուեցաւ դեռ

Ծովակալ Քոնտուրիոթիս կիրակի կէսօրին կրկին ընդունեց վէնիզելոսը: Նախկին վարչապետը թելադրեց Հանրապետութեան նախագահին որ նոր կառավարութիւնը պէտք է կրթնի ժողովրդավար կուսակցութեանց եւ ոչ թէ հակաժողովրդավար ազակողմին վրայ: Շեշտեց որ անհրաժեշտ է շուտով գտնել լուծում մը, ու ի հարկին լուծել Խորհրդարանը:

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ միացեալ դահլիճի մը վերակազմութիւնը ձախողած է: Զանազան կուսակցութեանց վարիչներուն միջեւ տաք բանակցութիւնները կը շարունակուին:

*** Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ.— Հրաժարած դահլիճին մասնակցող երեք կուսակցութիւններուն վարիչները, Քաֆանտարիս, Միխալաքոփուլոս եւ գօր. Մէթաքսաս իրենց տրամադրութեան տակ ունին միայն 80 երեսփոխաններ: Այս թիւը բոլորովին անբաւական է, հետեւաբար պէտք ունին ուրիշ կուսակցութեանց աջակցութիւնը ապահովելու: Իսկ այդ գործը չափազանց դժուար է, քանի որ Քաֆանտարիս եւ Միխալաքոփուլոս ջերմապէս կը փափաքին որ նոր դահլիճին ունենալիք մեծամասնութիւնը հակավենիզելոսեան չըլլայ, մինչդեռ Ցալտարիս, արքայականներուն պետը, տրամադիր չէ ուժ տալու վենիզելոսեան դահլիճի մը: Վերջապէս, գօր. Մէթաքսաս թէեւ թշնամի չէ վէնիզելոսի եւ կ'ուզէ նոյն իսկ օգնել անոր, բայց կը պնդէ որ Ցալտարիսի աջակցութիւնն ալ ապահովուի:*

Եգիպտոս եւ Անգլիա

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ վարչապետ Նահաս փաշա մօտ օրէն Լոնտոն պիտի երթայ՝ անգլիական կառավարութեան հետ բանակցելու համար 1922ի ծանօթ յայտարարութեան չորս վերապահումներուն մասին: Վարչապետը իր քաղաքականութեան համար բաւարար աջակցութիւն ապահոված է, ինչ որ կը քաջալերէ զինք խնդրի մասին վիճաբանելու անգլ. դահլիճին հետ:

Ինչպէս կը յիշուի, հաւաքոյթներու նոր օրէնքին մասին Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ ծագած վերջին վէճը բոլորովին չէ կարգադրուած դեռ, որովհետեւ պատասխանին մէջ ըսուած էր թէ օրինագիծին քուէարկութիւնը յետաձգուած է մինչեւ ծերակոյտի յառաջիկայ նստաշրջանը: Հետեւաբար նոր տագնապի մը վտանգը չէ անհետացած դեռ:

«Իտալիա»ն կորսուա՞ծ է

Տակաւին ստոյգ լուր չկայ «Իտալիա» ղեկաւոր օդապարիկէն, որ հիւսիսային բեւեռ գացած էր: Հեռագրի մը համաձայն, օդապարիկը ոչնչացած է Ուրբաթ առտու, երբ հաղորդակցութիւնները յանկարծ խզուեցան ցամաքի հետ:

Կը խորհուի երկու Նորվեկիացի սահնորդներ ղրկել Ուիքս Պէյ, որպէսզի խնդրեն հռչակաւոր օրսորդ Նոյզէն ղէպի բեւեռ երթալ իր շուներով, եւ փնտռել «Իտալիա»ի հետքերը: Նորվեկեան ջրօդանաւ մըն ալ ճամբայ պիտի ելլէ:

Թուրքիոյ ալեւոր վարձեցման դէմ

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի դիւանագիտական խմբագիրը, բացատրելով Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ բարեկամութեան եւ առեւտրական դաշնագրին վաւերացման յապաղումը, դիտել կուտայ թէ պատճառը Մոսկուան է: Անգլիական թերթին կարծիքով, այդպիսի դաշնագրի մը շնորհիւ, Իտալիա նաեւ՝ տնտեսական կամ դիւանագիտական շատ զօրաւոր դիրք մը պիտի վայելէ Ենկիւրիի մէջ, մանաւանդ որ, այս միջոցին յարաբերութիւնները լարուած են Հռո՛մի եւ Մոսկուայի միջեւ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Լիոն.— 2 Յունիս: Կը խօսին՝ Ընկերներ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻԻՆ» ԳԻՐՔԸ

550 Է.Ջ ԵՒ 50 Է.Ջ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՓՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱ 40 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

կը ծախուի նաեւ «ցառաջ»ի խմբագրատունը

ԲԱՑԱՌԱՊԱՇԱՐ ԿԱՆԽԻԿ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՋՈՀԵՐԻՆ

Հ. Յ. Դ.

Լիոնի կայծակ խումբի ժողովը յառաջիկայ Դշ. ժամը 8.30ին, Գրագարանի սրահը:

Լիոնի Քեռի խումբի դասախօսական ժողովը՝ յառաջիկայ Շաբաթ ժամը 8.30ին կը դասախօսէ՝ Ընկ. Ճ. ի Նիւթ՝ Հայաստանի Նորկայ վարիչներու քաղաքականութիւնը: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու հայրենակիցներ: Խօսք կը տրուի փափաղողներուն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Աստիճքի Կարապետ Մղդեան կամ Մահտես Աբրահամեան, հօր անունը Գէորգ, մօր անունը Ոսկի, քրոջ անունը Վիքթոր, որ ասկէ առաջ Պէյրութ էր եւ այժմ կը կարծուի թէ Ֆրանսա կը գտնուի: Գրել՝ Պ. Մկրտչ Պաամաճեանի, 4 Rue Louis-Bonnet, Paris (11e).

— կը փնտռուի Պրուսայի օրթագիւղէն ֆօնիկ ընտիկեանի որդին Արթին, 11 տարեան որ աքսորի միջոցին Հալէպի եւ Տէր Զօրի կողմերը մնացած է: Իմացնել՝ Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Ghalette par Montargis, (Loiret), France.

կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն ազատատպել:

— կը փնտռուին Սազաթիէլ են Թաճուլ տատուբեան (իզմիթ, Օվաճըքցի): Իմացնել՝ K. Dadourianի, Hôtel du l'Entrepot, 32 Rue de l'Entrepot, Paris (10e).

— կը փնտռեմ հօրեղբայրս (Եալովացի) Պետրոս Շէնլունգեան եւ կինը, զաւակները՝ Նշան եւ Տաճատ, աղջիկները՝ Թուման եւ Պայծառ, հօրաքոյրս Տօսէ և տղան Տիգրան, աղջիկը Հռոմիկ, ամէնքն ալ Տիարպէքիրցի. Ա. մերիկա Հօպէտ կամ Օհիօ քաղաքը ըլլալ կը կարծուին: Մարիամ Մաճառեան, Շնեալ Շէնլունգեան, 27 Rue Claude Maillot, Arnouville - les - Gonesse, (S. et. O.):

— Տիգրանակերտցի Աննա փիլիպոսեան կը փնտռէ իր ծնողքը՝ Սարգիս եւ Եղսաբեթ փիլիպոսեան, եղբայրը Թովմաս, քոյրերը Սարա եւ Հռիփսիմէ. հօրեղբայրները Գրիգոր եւ Տիգրան փիլիպոսեաններ: Իմացնել՝ Krikor Tanielian, Sr Ang, Coure, (Ardeche).

ՆՈՒԻՄԻ Մ/ՒՆԿԵՐՏ գիւղացի հայրենակիցներէն ոեւէ մէկը թող հանդիպի խմբագրատուն, իրենց համար շատ կարեւոր տեղեկութիւն մը առնելու համար:

— կը փնտռուին Սեբաստացի Նշան Նուրեան եւ իր կինը Սաթենիկ Ջեթպաշեան, հօր անուն Պետրոս, մօր անուն Նուռնուֆար: երկու տարի առաջ եկած են Ֆրանսա, կը կարծուի որ Վալանսի շրջակայ գիւղերը կը գտնուին: Իմացնել՝ Սրբուհի Մէնտիլեանի, Maison d'ouvrières, Aouste, (Drôme).

— կը փնտռուի Սարգիս Զաքքաեան որ ուղիղ ամիս առաջ հեռեւեալ հասցէն տուած էր Mine de la Ferière, aux Etanges, Orne, Իմացնել՝ Mme. A. Vahanianի, Villa la Babiole, Ave. Beau Site. Nice (A. M.)

Շտապաւոր *եւ պատրաստ գործի մը համար դրամագլխով ընկեր կը փնտռուի: Դիմել՝ 10 Rue du Général Brunet, Paris (19e). Metro Botzaris, թիւ 7 սենեակ, ժամը 2—5:*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

Clinique C O V O
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՓԱԹԻՍԸՈՒՐ
Գ. ԱՐԱՊԵԱՆ ԵՒ Յ. ՀԱՃԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
30 Rue Bouret, PARIS (19e) Met. Jaurès կամ Bolivar
Թրամուէյ՝ 51, 21a, 21b, 21c, 21d, 29a, 29b, 29c, 26-5, Autob. M. W.
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ.
Փնտռեցէք ամէն տեղ մեր իւղով սիմիթները: Ապսպրանքի վրայ կը պատրաստուին ամէն տեսակ խմորեղէններ եւ տօշմաններ:
100 ֆրանքէն աւելի ապսպրանքները տուները կը յանձնուին:

ՖՕՆ ՏԸ ՔՕՄԷՐՍ, ԽԱՆՈՒԹ, ԵԻԱՅԼՆ
ԳՆԵԼՈՒ ԵՒ ՃԱՀԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք՝ A L'ETUDE GABRIAC, ՓԱՍՏՈՐԱՆ
15 Rue Tronchet (Madeleine - St. Lazare) Թել. 24-0 և 80-05
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԴՆԷ-Ը ՀԱՑՐԵՆԱԿԻՑ ՄԸ՝
Պ. ԻՆԷՃԵԱՆ, *գրասենեակի տնօրէն, որ մասնաւորապէս վստահելի գործ: Իրաւական խորհրդակցութիւններով:*

ՓԱՌԷՆ ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ
(ԴԵՐՁԱԿ)
Վ. ԿԱՅՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԷՆ
(ÉCOLE DE COUPE E. J. MALLE)
կը կարէ վերջին նորաձեւութեամբ չափի վրայ ապսպրանքներ արանց համար
ՁԱՓԱՒՈՐ ԴԻՆ. ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ
15 փլաս Սէնթ Պառպ Սէն Թ'Էթիէն (15 Pl. Ste. Barbe St. Étienne)

ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՓՕՆՕԿՐԱՖԻ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐԸ
3-4 ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԼԱՆԱԿՆԵՐ ՄԻԵԻՆՈՅՆ ՓԼԱՔԻՆ ՎՐԱՅ
ՄԷԿ ՓԼԱՔ 15 ՖՐԱՆՔ Մեծաքանակի համար մասնաւոր գին
Պատրաստեց՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Մասնակցութեամբ բոլոր յայտնի արեւելեան երգիչներուն
ՓՆՏՌԵՑԷՔ, ՓՆՏՌԵՑԷՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ
26 Rue Trévise: Մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ
Բառարան գրպանի Ֆրանսահայ, Մ. Նուպարեան, ձոխ բովանդակութեամբ, կիսթ. 25 Ֆր., լթկզմ. 30, նուէրի համար կակուղ լաթ եւ կաշի 40 եւ 60, իսկական պատմութիւն Հայոց՝ կ. բաս. մաջեան պտկրզրդ., սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Ա. Բ. մաս 40, Բ. մաս 20, Թ. Հայաստանի նոր քարտէսը՝ կ. բասմաջեան, Թուղթի վրայ 3, լաթի վրայ 7.50, Հայաստանի հին քարտէսը 3 Ֆր., Անցած օրեր, յուշամատեան գատրքէօյի գրական երեկոյթներու՝ Վ. Մալէգեան, շքեղ տպագրութիւն, սալօնի միակ գիրքն է 15, Մինաս Ջերազի 60ամեայ հանր. գործունէութեան յոբելեան 1865-1925, յօդուածներ, ձառեր, ուղերձներ եւ նամակներ 10, գիւղ. աշխարհի, պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն՝ Վ. Շամբարձումեան 25, Մինաս Ջերազ, իր կեանքը եւ գործը իր 60ամեայ յոբելեանին առթիւ 30, գրեց Ա. Ալպոյաճեան, Ազգային խնդիրներ, պատասխան առ Ա. Ալպոյաճեան, Մ. Ջերազ 5, Ատամնաբուժութիւն պտկրզ. ցօք. Մ. Կ. Սրապեան 55, Ինչ է սիֆիլիզը, ինչպէս պաշտպանուիլ, ի՞նչպէս դարմանուիլ ցօք. Լ. Գրիգորեան 6 Ֆր.: l'Amira, Mme Sevadjian, traduit par F. Macler 20, La Participation des Arméniens à la guerre mondiale par Général Korganoff 15, Clairs-Obscurs d'Italie (poème), Mme I. Minasse 10, Le Soleil d'Automne, (poème), A. Navarian 4 Ֆր.: Դիմել՝ 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

STUDIO ALBAN
Կը փնտռեմ 15—17 տարեկան մի քանի հայ ուշիմ պատանիներ, փափաքող դեղարուեստական լուսանկարչութիւն սորվելու: Կ'առաջարկեմ սկիզբի համար 50էն 100 Ֆրանք շաբաթական վճարել: Դիմել՝ ամէն օր M. Alban, 46 Rue du Ponthieu, Métro: Champs-Elysées.

Գործ կը փնտռէ
Արեւելեան կերակուրներու մասնագէտ խոհարարապետ մը: Դիմել՝ Մկրտիչ Թէյեանի, 157 Ave. Président Wilson, Pré St. Gervais, Seine.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն Ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ:
Կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS
Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, écrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Clignancourt PARIS (18e), նախկին դաշնակայարդար «Pleyel»ի դանդաճանթ տան եւ վկայեալ «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»է:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96.70 եւ 97.39
Կը կատարէ Ֆրանսա մուտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով: Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը սրտնձնէ:
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ալ.	10 ալ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՄԱՅԻՍ
1928

30 MAI 1928

Դ. ՏԱՐԻ Թիւ 660

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՌԵՐԷՆ ԵՒ ԾԱՓԵՐԷՆ ՅԵՏՈՅ

Հիմա որ վերջացաւ անկախութեան տասնամեակի խրախճանքը, ամփոփուինք եւ մտերմական զրոյց մը փորձենք մենք մեզի հետ:

Նոյն իսկ ա՛յդ առիթով:

Ամէն բանէ առաջ ճշդենք թէ՝ հակառակ անսահման խանդավառութեան եւ խլացուցիչ ծափերուն, մեզմէ ոչ մէկը ինքն իրեն թոյլ տուած է կորսնցնել իրականութեան գաղափարը:

Այդ բոլորը, բուռն ոգեւորութիւն, դղրդագին ծափողջոյն, տասր բարեկամներու ներկայութիւնը եւ անոնց սրտագին մաղթանքները չեն կրնար մեր ոտքը գետնէն կտրել:

Ընդհակառակն, անոնք աւելի կը շեշտեն մեր պատասխանատուութիւնը: Անքան ուժգնութեամբ եւ յարաճուն բազմութեամբ արտայայտուած հաւատքն ու վստահութիւնը պարտականութիւն կը դնեն մեր վրայ՝ տասը հատրել, ո՛ր եւ է քայլէ առաջ, խնայելու համար նոր յուսախաբութիւններ:

Կը կարծենք թէ այլեւս հասած է սերունդ մը, որ գիտէ չեշտ նայիլ ղէպքերու եւ դէմքերու երեսին, եւ ուղիղ ըմբռնել իրերու բուն իմաստը:

Այլեւս պատմութեան անցած են կամ պիտի անցնին այն միամիտները, որոնք հայրենիք եւ անկախութիւն կ'երազէին հինգ օտար մարդասէրներուն ճառերով կամ տասը համակրական հեռագիր - նամակով:

Այդ բոլորը ունին իրենց արժէքը, իրենց բարոյական կշիռը, որ սակայն բաւական չէ գիւղ մը անգամ պարզեւելու մեզի:

Անոնք պիտի ծառայեն վառ պահելու մեր անունը, արծարծելու մեր պահանջները, շեշտելու մեր դիմագիծը, եւ եթէ կ'ուզէք՝ նոյնիսկ բառերով եւ տառերով պարտադրելու մեզ:

Յիշեցնելու թէ կա՛նք մենք, ամէն տեղ և ամէն ճակատի վրայ:

«Սիրտեր կան որ կը բաբախեն ձեր կողքին, ձայներ կան որ պիտի արձարծեն ձեր պահանջները, որպէսզի ազատագրուի ձեր հայրենիքը»:

Այսպէս կ'արտայայտուէր, կիրակի օրուան ալեծուփ բազմութեան առջեւ, ծերակուտական Ժիւսթէն Կոտար:

Կը հաւատանք մենք ալ, մեր ֆրանսացի բարեկամին պէս, թէ կա՛ն այդ սիրտերն ու ձայները, որ պիտի լսուին ի հարկին, կամ պատեհ ժամուն:

Այլապէս, հարկ պիտի ըլլար յուսահատիլ և՛ այս աշխարհէն և՛ այս մարդկութենէն:

Բայց, ամէն բանէ առաջ, կը հաւատանք — պէտք է հաւատանք— մեր ուժին, ա՛յն արժէքին զոր ունինք այսօր կամ կրնանք մէջտեղ բերել վաղը :

Իսկ ատոր համար, անհրաժեշտ է որ գիտնանք միակամ և մանաւանդ վճռական ըլլալ ճակատագրական ժամուն, ինչպէս եղան անոնք որ հիմերը դրին այսօրուան հայրենիքին, 1918 Մայիսի օրհասական օրերուն, ճանկռտելով ռազմադաշտի հողերն ու քարերը:

Որովհետեւ, ինչ որ մեր ձեռքով կը շահինք, ինչ որ կ'արտադրենք մենք մեր քրտինքով կամ արիւնով, ա՛յն է որ արժէք ունի եւ կանգուն կը մնայ, եւ ոչ թէ այն որ իբրեւ պարգեւ կը տրուի:

Եւ այստեղ, հարկ է երկաթագիր արձանագրել Օլիվըր Գոլտսմիթի խօսքերը:

Անգլիոյ վարչապետին որդին, որ գաղափարով եւ կուսակցականօրէն կապուած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան, որ կռուած է Հայաստանի անկախութեան համար եւ յանձն կ'առնէ նորէն ծառայել, կիրակի օր ուղղեց ազդարարութիւն մը, բրիտանական պաղարիւնութեամբ.

— «Այսօր, այս հանդիսաւոր օրուան առիթ գլխաւոր բանը որ պիտի ըսեմ ձեզի, հետեւեալն է.— Մի՛ վստահիք մեծ պետութեանց խօսքերուն եւ խոստումներուն: Անգլիա բացարձակապէս մոռցաւ Հայաստանը. սոսկաւ նոյնիսկ իր ռազմիկները...վստահեցէք միայն ձեր ուժին, ձեր զաւակներուն եւ ձեր Թոռներուն: Անո՛նք են որ ետագային դրօշը դարձեալ պիտի պարզեն Արարատի վրայ:»

Այո՛: Օտարներէն իրաւունք ունինք սպասելու միայն իրենց յանձնառութեանց կատարումը: «Մեծ պետութիւններէն զիջութիւն չէ որ կը սպասենք, թո՛ղ անոնք իրենց պարտականութիւնը կատարեն», ինչպէս կ'աղաղակէր Պ. Քրաքթ Պոնար, խորին յուզումով:

Բայց որպէսզի անոնք ստիպուին կատարել, նորէն մե՛նք է որ պիտի գործենք: Մե՛նք պիտի հարթենք ճամբան, յարմար ժամուն «կատարուած իրողութիւններ» ստեղծելով, ինչպէս ըրաւ նոյն իսկ պարտուած Թուրքիան:

Ոգեւորուի՛նք, ծափահարենք, վա՛ռ պահենք հայրենիքի եւ ազատութեան գաղափարը, որ անկարելի ցնորք մը չէ այլեւս, բայց չմոռնանք մեր բուն գործը, ամբողջ սերունդի մը ճիտին պարտքը:

Ահա թէ ի՛նչ կը թելադրեն տասնամեակի տօնահանդէսները :

Տօնակատարութիւնները, առանձնապէս այս օտար ափերուն վրայ, բարեբար կոակնե են որ կրվանենշրջապատինցուրան ու խոնաւութիւնը, եւ կը տաքցնեն մեր հոգին ու թեւերը, աւելի ամուր փարելու համար մեր սրբութիւններուն:

Անոնք հսկումի եւ զգաստութեան արարողութիւններ են, մեր թմրութիւնը թօթուելու եւ բոլոր ճիգերը կեդրոնացնելու համար:

Շ.

ԾՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երէկուան նկարագրութենէն յետոյ, այսօր Բ. եւ Գ. էջերուն մէջ կարելի մանրամասնութեամբ տուած ենք տասնամեակի տօնին առթիւ խօսուած ճառերը: Տեղեկութիւնները լրացնելու համար, ստորեւ կը հրատարակենք Հ. Հ. Պատուիրակութեան հասած շնորհաւորական հեռագիրներու եւ նամակներու փոքր մէկ մասը: Այս առթիւ յիշենք թէ՝ Պատուիրակութեան փոխ-նախագահ Ալ. Խատիսեան, որ շաբաթ օր պրիւսէլ հրաւիրուած էր տասնամեակի առթիւ, կիրակի օր փարիզ վերադարձաւ, անձամբ հսկելու համար հանդէսին կանոնաւորութեան, որուն կազմակերպութեան մեծագոյն բաժինը ստանձնած էր, աջակցութեամբ Հ. Յ. Դ. փարիզի շրջկոմիտէին եւ խումբ մը եռանդուն երիտասարդներու:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՒ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

— «Հափագանց կը փափաքէի դրական պատասխան տալ Ձեր հրաւէրին, ներկայ գտնուելու Հայաստանի անկախութեան հռչակման 10րդ տարեդարձի հանդէսին: Դժբախտաբար յանձնառութիւններ ունիմ, որոնցմէ չեմ կրնար ազատուիլ եւ որոնք գիս կը ստիպեն Պրիւքսէլ մնալ: Ներողամիտ կը գտնուիք ուրեմն իմ բացակայութեանս համար:

«Սրտով, սակայն, ես կը մնամ Ձեզ հետ, որովհետեւ Ձեզ յայտնի է թէ հայկական դատը որքան համակրելի է ինծի համար եւ որքան կը ցանկամ Ձեզ հետ մխսին, որ Ձեր երկիրը կարենայ ձեռք բերել իր ամբողջական եւ կատարեալ ազատութիւնը, զարգանալ իր ձգտումներուն ու ինքնայատուկ հանճարին համաձայն եւ խնդութեամբ աշակցիլ վերջապէս իրարու հետ հաշտուած ժողովուրդներու քաղաքակրթիչ մեծ աշխատանքին:

«Հաճեցէք ընդունիլ, պարոններ, իմ խորագոյն անձնուէր զգացումներուս հաւատիքը:» Ստոր.՝ Հ. Լաֆոնթէն՝ Փոխ-նախագահ Պելժիոյ Ծերակոյտին: Պրիւսէլ:

— «Հայաստանի անկախութեան հռչակման 10րդ տարեդարձին առթիւ, կը խնդրեմ որ Ձերս ողջոյններս հաղորդէք իրենց ազգային ժողովին կատարելու հաւաքուած հայ ժողովուրդի գաւակներուն:

«Հերոսական շատ գործեր է կատարած հայ ժողովուրդը, տուած է շատ զոհեր, բայց պայքարը դեռ չէ վերջացած եւ յաղթանակը կը մնայ ապագային:

«Ես կը հաւատամ այդ յաղթանակին, որովհետեւ միշտ հաւատացած եմ արդարութեան եւ ճշմարտութեան յաղթանակին:

«Ես կը հաւատամ, որ պիտի գայ այն օրը —եւ ատիկա հեռու չէ— երբ Արարատի ստորոտը ի մի ընտանիք վերամիացած հայ ժողովուրդը պիտի ժողվէ իր իսկական ազատութեան ժողովը: Ես կը հաւատամ նոյնպէս, որ այդ օրը պիտի գտնայ հայ ժողովուրդի և ամէն լուծէն ազատուած ռուս դեմոկրատիայի համար անխախտ դաշինքի եւ բարեկամութեան վերահաստատման օր մը: Ա. Կերենսկի

— «Ամբողջ հոգիով կը ցանկամ, որ եղբայրական հայ ժողովուրդը որքան կարելի է շուտ ժողվէ իր իսկական անկախութիւնը բոլշեւիկեան եւ թրքական լուծէն եւ իր վերամիացումը իբրեւ մէկ ընտանիք եւ մէկ պետութիւն, իր հայրենի երկրին մէջ: Կը հաւատամ, որ բոլշեւիկեան լուծէն ազատուիլը կ'ըլլայ ընդհանուր ազատութիւն և՛ Հայաստանի և՛ Ռուսաստանի համար: Կը հաւատամ նոյնպէս, որ ազատ Հայաստանը եւ ազատ Ռուսաստանը ապագային կը գտնուին իրենց փոխ-յարաբերութիւններու կարգադրութեան համար եղբայրութեան ու բարեկամութեան այն լեզուն զոր միշտ ունեցեր են անցեալին մէջ: Ն. Ավկսենտիեվ

— «Յարդող Արուեստի եւ Գրականութեան Միութիւնը իր յարգանքի ողջոյնները կը բերէ Հայաստանի տասներորդ տարեդարձին առիթով եւ յանուն լոյսին եւ հայ գիրին ազատութեանը՝ կառչած կը մնայ անկախութեան գաղափարին»: փարիզ:

ՄԱՐՍԷԻԼ, 27 Մայիս.— Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի շրջանային կոմիտէն ջերմ շնորհաւորութիւններ կ'ուղղէ Հայաստանի անկախութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ:

ՄԱՐՍԷԻԼ, 27 Մայիս.— Ջերմ շնորհաւորութիւններ Հայաստանի անկախութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ, զայն իր պատմական սահմաններուն մէջ վերահաստատուած տեսնելու բաղձանքով: Կէտիկեան

— «Մարսէյլ, 27 Մայիս.— Մարսէյլի հազարաւոր բանուորներս ջերմապէս կը շնորհաւորենք Հայաստանի անկախութեան տասնամեակը եւ կը վստահեցնենք ձեզ թէ միշտ ձեր կողքին ենք բոլոր դաւաճաններուն դէմ»:

— «Տարաձրութեան եւ օտարութեան մէջ Հայրենիքի, սրբազան զգացումներով եւ անխառն սէրով տոչորող Հայ Սպաներու անունով, թո՛ղ տուէք մեր սրտագին եւ ջերմ շնորհաւորութիւնները արտայայտել Հայաստանի անկախութեան 10րդ տարեդարձի տօնակատարութեան առթիւ:

«Սիրելի եւ ազնիւ նախագա՛հ, Հայ Սպայութիւնը՝ ինչպէս անցեալին, նմանապէս ներկայիս ալ մի՛շտ կազմ ու պատրաստ է՝ անիրաւուած եւ պարտուած Հայրենիքի վերազատագրութեան գործին հաւատարիմ:» Վարչութիւն

ՀԱՐԵԻԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏՕՆԸ

Շաբաթ գիշեր, 26 Մայիս, վրացիներն ալ տօնեցին իրենց անկախութեան տասնամեակը, Օթել Մաժէսթիքի մէկ սրահին մէջ, ուր տեղի ունեցան բանախօսութիւններ, երգեր եւ պարեր: Իսկ Աղրբէջանի ներկայացուցիչները հանդէս մը սարքած էին Երկուշաբթի, 28 Մայիս, Ծերանս - Օրհնանի սրահին մէջ: Այս առթիւ ալ եղան բանախօսութիւններ եւ պարեր: Երկու հանդէսներուն ալ ներկայ էին հայ, վրացի, ռուս եւ տաղտանցի ներկայացուցիչներ:

ՁՄՈՌՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

ՇԱՐԺԻ ՀԱՅ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իէ. ցանկ

	Ֆր.
Լը Քուէօզոյի հայրենակիցներէն (ցանկը յաջորդով)	316.05
Զաքարիա Չէյթունցեան	
Մէկ Սաթիւրնէն	10.—
Գումար	326.05
Իջ. ցանկին գումարը	36,265.15
Ընդհ. գումար	36,591.20

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Զայիմիս դարձեալ վարչապետ

Վերջապէս լուծուեցաւ հելլէն նախարարական տագնապը, որ կը տեւէր Մայիս 22էն ի վեր: Վէնիզէլոս երկուշաբթի օր վերջին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հանրապետութեան նախագահ Փոնտուրիոթիի հետ, որուն յայտնեց թէ տագնապը չափէն աւելի երկարեցաւ եւ թէ անհրաժեշտ է անմիջական լուծում մը գտնել՝ կամ վերահաստատելով նախկին կառավարութիւնը եւ կամ նոր ընտրութեան ձեռնարկելով:

Առաջին թելադրութիւնը յաղթեց. զանազան կուսակցութիւնները կրցան համաձայնիլ, գօր. Մէթաքսաս ընդունեց Վէնիզէլոսի պայմանները եւ հրաժարեալ դահլիճը վերակազմուեցաւ՝ նոյն անդամներով: Զայիմիս դարձեալ վարչապետութիւնը ստանձնեց: Դահլիճը առանց պաշտօնական նոր երդումի գործի ձեռնարկեց երէկ:

Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ Զայիմիս տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վէնիզէլոսի հետ, խորհրդակցելու համար նոր կառավարութեան ծրագրին մասին: Կը կարծուի թէ այդ ծրագրին գլխաւոր կէտերը պիտի ըլլան՝ ստեղծել Ծերակոյտ մը, վաւերացնել ֆրանքեւհելլէն պարտքերու համաձայնութիւնը ինչպէս նաեւ գոյքերու փոխանակութեան մասին պուլկարեւհելլէն պայմանագրութիւնը:

Հակացոյց Եւկոսլաւիոյ դէմ

Եւկոսլաւիոյ մէջ Իտալիոյ դէմ կատարուած ցոյցերը իրենց արձագանգն ունեցան Իտալիոյ մէջ: Բազմաթիւ քաղաքներու մէջ ֆաշիստները բուռն ցոյցեր կատարեցին եւկոսլաւ հիւպատոսարաններուն դէմ:

Զարայի մէջ, ֆաշիստները յարձակեցան սերպ հիւպատոսարանին վրայ եւ վիրաւորեցին հիւպատոս Սիմիչը, որ դարմանուելու համար հիւանդանոց մը փոխադրուեցաւ: Հիւպատոսարանի պաշտօնեաներն ալ յարձակում կրեցին:

Հռոմի մէջ 1500 ուսանողներ հաւաքուեցան սերպ հիւպատոսարանին առջեւ եւ փորձեցին ներս մտնել: Ջինուորներ հասնելով՝ ցրուեցին ուսանողները: Ոչ մէկ միջադէպ պատահեցաւ: Վենետիկի մէջ Սփալաթոյի եւ Սէպէնաքոյի հակիտալական ցոյցերուն դէմ բողոքելու առթիւ խումբ մը երիտասարդներու եւ զինուորներու միջեւ ընդհարումներ պատահեցան: Պարիի եւ Պոլոնիայի մէջ եւս բուռն ցոյցեր կատարուեցան:

ՍԵՐՊԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՑՈՅՑԵՐԸ

Պելկրատէն կը հաղորդեն թէ հակիտալական նոր ցոյցեր տեղի ունեցան Տուպրովնիքի եւ Զաղրէպի մէջ, երբ իմացան թէ Զարայի մէջ ֆաշիստները յարձակած են սերպ հիւպատոսարանին վրայ: Տուպրովնիքի մէջ ցուցարարները ներկայ եղան հաւաքոյթի մը, զոր կազմակերպած էին Ռատիչ եւ Փրիպիչեվիչ: Յետոյ թափօր կազմուելով ցուցարարները շրջեցան փողոցներու մէջ: Ոստիկաններն ու ոստիկան զինուորները դիրք բռնեցին այն փողոցներուն վրայ, որոնք կը տանին դէպի քաղաքին կեդրոնը, ուր կը գտնուի իտալական վարժարանը: Ոստիկանութիւնը քանիցս կրակ բացաւ: Բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան: Ութ հոգի ձերբակալուեցաւ:

Զաղրէպի պողոտաներուն վրայ շրջագայող մեծ բազմութիւն մը ցոյցեր կազմակերպեց՝ թշնամական բացագանչութիւններ ընելով Իտալիոյ հասցէին: Ոստիկանութիւնը միջամտեց. ոստիկան - զինուորները եւս բուռն միջամտութիւնով մը ցրուեցին ցուցարարները, որոնք չկրցան հասնիլ իտալական հիւպատոսարանը: Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան :

Պելկրատի մէջ եւս երկուշաբթի իրիկուն ուսանողներ փորձեցին ցոյց կատարել Իտալիոյ դէմ, սակայն ոստիկանութիւնը արգիլեց:

Մուսոլինի եւ Սերպիոյ վարչապետ Վուքիչեվիչ խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնեն, ցոյցերը արգիլելու համար:

Կեսարիոյ որբերը

Կեսարիոյ որբանոցը չէ փակուած եւ որբերը նորէն վանքին մէջ կը մնան: Զօրաբանակի հրամանատար Ապտիւրրահման Նազիֆ փաշայի կարգադրութեամբ որբերը Տրդատ եպիսկոպոսի շինած յարկաբաժինէն փոխադրուած են վանքին հին մասը: Պարպուած մասը իբրեւ հիւանդանոց պիտի գործածուի: Արդէն շինութեան ձեռնարկուած է: Զինուորական հիւանդանոցի բժիշկներէն պիտի կրնան օգտուիլ որբերն ալ:

Եոզղատի Մէնթէշէ գիւղը պարպող վերջին կարաւանէն, 10 - 12 թշուառ կիներ եւ հիւանդներ կեսարիա ղրկուած են: Ասոնցմէ 4 - 5 հոգի որբանոց դրուած են:

Պոզազլեանի Զորխոտան գիւղէն գաղթական վեց ընտանիք, բաղկացած 33 անդամէ, Պոլիս հասնելով պատսպարուած են Եէտիգուլէի նոր կայանը: Պոզազլեանի Մէնթէշէ գիւղէն 13 ընտանիք (63 հոգի) հասած են Պոլիս եւ մէկ մասը Սամաթիոյ միւս ալ Եէտի - Գուլէի գաղթակայանը տեղաւորուած են: Այժմ Մէնթէշէի մէջ կան միայն քանի մը հայ ընտանիքներ, որոնք ալ պիտի մե՛կնին աշնան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Մայիս 20ի ընտրութեանց մէջ կուսակցութիւնները ստացան հետեւեալ քուէները եւ ձայնները (փակագիծի մէջ նշանակուած թիւերը կը վերաբերին 1924ի ընտրութիւններուն)։

1. Սոց.-Դեմոկրատ 9,135,949 քուէ, 152 (131) աթոռ. 2. Գերմ. ազգ.՝ 4,369,335 քուէ, 73 (103) աթոռ. 3. Կեդրոն՝ 3,707,651 աթոռ. 3. Կեդրոն՝ 3,707,651 աթոռ. 4. Ժող. կուս.՝ 2,674,194 քուէ, 44 (51) աթոռ. 5. Համայնվր.՝ 3,253,391 քուէ, 54 (45) աթոռ. 6. Դեմոկրատ՝ 1,497,316 քուէ, 25 (32) աթոռ. 7. Տնտեսական կուս.՝ 1,393,574 քուէ, 23 (12) աթոռ. 8. Պաւար. Ժ. Կ.՝ 936,404 քուէ, 16 (19) աթոռ. 9. Ազգ. Ընկերվ.՝ 807,675 քուէ, 12 (5) աթոռ։

Այնուհետեւ կուգան աւելի մանրերը, իւրաքանչիւրը քանի մը աթոռներով։

Այս թիւերը կ'ապացուցանեն, ամէնէն առաջ, թէ մեծ յաջողութիւն ունեցած են սոցիալ-դեմոկրատները, 131 պատգամաւորը 152ի հասցնելով, մինչ նոյնչափ եւ աւելի անյաջողութեան մատնուած են գերմանազգայնականները, կորսնցնելով 30 աթոռ (103էն իջնելով 73ի)։ Որոշ յաջողութիւն ունեցած են նաեւ համայնավարները եւ Տնտես. կուսակցութիւնը։

Երկրորդ՝ տուժած են ոչ անշուշտ չափերով, գերման-ազգայնականներուն հետ միասին, նաեւ կառավարական միւս երկու կուսակցութիւնները — Կեդրոնը եւ Շէյդէմանի խմբակցութիւնը, բայց նաեւ՝ դեմոկրատները։ 3) Ձախ-ձախիչ հարուած կրած են եւ ասպարէզէն բոլորովին քշուած՝ ծայրայեղ-ազգայնականներու խմբակցութիւնները, բացի մէկէն (Լիւտէնդորֆի), որ դեռ քիչ մըն ալ ուժգնած է անոնց հաշուին։

Համեմատական պատկերը գրեթէ նոյնն է նաեւ Փրուսիոյ եւ միւս երկիրներու խորհրդարանական ընտրութեանց մէջ, այն տարբերութիւնով, որ համայնավարները եւս, իրաւ է, քիչ մը զօրացած պիտի մտնեն Փրուսիոյ նոր խորհրդարանը։ Եւ սակայն միւս բոլոր վայրերու մէջ թուլցած են անոնք զգալապէս։

* * *

Այսպէս ուրեմն, Մայիս 20ի ընտրութիւնները շատ բացորոշ կերպով կ'արտայայտեն վերման ժողովուրդին ժողովրդավարական կամքը — քաղաքական դեկը ուղղել դէպի ձախ։

Եթէ համայնավարները եւ անոնց քաղաքական գործելակերպը որդեգրած ծայրայեղ ազգայնականները հետ միասին, նաեւ կառավարական միւս երկու կուսակցութիւնները — Կեդրոնը եւ Շէյդէմանի խմբակցութիւնը, բայց նաեւ՝ դեմոկրատները։ 3) Ձախ-ձախիչ հարուած կրած են եւ ասպարէզէն բոլորովին քշուած՝ ծայրայեղ-ազգայնականներու խմբակցութիւնները, բացի մէկէն (Լիւտէնդորֆի), որ դեռ քիչ մըն ալ ուժգնած է անոնց հաշուին։

Համեմատական պատկերը գրեթէ նոյնն է նաեւ Փրուսիոյ եւ միւս երկիրներու խորհրդարանական ընտրութեանց մէջ, այն տարբերութիւնով, որ համայնավարները եւս, իրաւ է, քիչ մը զօրացած պիտի մտնեն Փրուսիոյ նոր խորհրդարանը։ Եւ սակայն միւս բոլոր վայրերու մէջ թուլցած են անոնք զգալապէս։

* * *

Այսպէս ուրեմն, Մայիս 20ի ընտրութիւնները շատ բացորոշ կերպով կ'արտայայտեն վերման ժողովուրդին ժողովրդավարական կամքը — քաղաքական դեկը ուղղել դէպի ձախ։

Եթէ համայնավարները եւ անոնց քաղաքական գործելակերպը որդեգրած ծայրայեղ-ազգայնականները հետ միասին, նաեւ կառավարական միւս երկու կուսակցութիւնները — Կեդրոնը եւ Շէյդէմանի խմբակցութիւնը, բայց նաեւ՝ դեմոկրատները։ 3) Ձախ-ձախիչ հարուած կրած են եւ ասպարէզէն բոլորովին քշուած՝ ծայրայեղ-ազգայնականներու խմբակցութիւնները, բացի մէկէն (Լիւտէնդորֆի), որ դեռ քիչ մըն ալ ուժգնած է անոնց հաշուին։

Համեմատական պատկերը գրեթէ նոյնն է նաեւ Փրուսիոյ եւ միւս երկիրներու խորհրդարանական ընտրութեանց մէջ, այն տարբերութիւնով, որ համայնավարները եւս, իրաւ է, քիչ մը զօրացած պիտի մտնեն Փրուսիոյ նոր խորհրդարանը։ Եւ սակայն միւս բոլոր վայրերու մէջ թուլցած են անոնք զգալապէս։

* * *

Այսպէս ուրեմն, Մայիս 20ի ընտրութիւնները շատ բացորոշ կերպով կ'արտայայտեն վերման ժողովուրդին ժողովրդավարական կամքը — քաղաքական դեկը ուղղել դէպի ձախ։

Եթէ համայնավարները եւ անոնց քաղաքական գործելակերպը որդեգրած ծայրայեղ ազգայնականները, մինչ վերջինս աւելի ու աւելի աջ ծռնցաւ, զլխաւորաբար կեդրոնի կուսակցութեան եւ անոր դեկավար Մարքսի պատճառով, երբ կառավարութեան մէջ մտան գերման ազգայնականները։

Այժմ բոլորն ալ կը խոստովանին իրենց սխալը եւ կը ճանչնան ընկերվարականներու մասնակցութեան անհրաժեշտութիւնը։

«Լայն խառն դահլիճէն» զատ՝ հնարաւոր է նաեւ այսպէս կոչուած «Վայմարեան դահլիճի» մը կազմութիւնը — բաղկացած ընկերվարականներէ, դեմոկրատներէ եւ կաթոլիկներէ։ Եւ սակայն անոնք ամէնը միասին Խորհրդարանի ձայներու կէսէն քիչ պակաս են։ Թէեւ մեռնող կառավարութիւնն ալ մեծամասնութիւն չունէր Խորհրդարանին մէջ եւ մերթ այս, մերթ միւս թեւին յենլով կանգուն կը մնար։ Ուրեմն նման պայմաններու տակ կրնայ նաեւ «Վայմարեան դահլիճ» մը կազմուիլ, — բայց վերջապէս մեծամասնութիւն չունեցող կառավարութեան վիճակը կայուն չի կրնար ըլլալ, ոչ ալ իր քաղաքականութիւնը՝ հաստատուն։

Հասկնալի է ուրեմն ընդհանուրին — նաեւ՝ ժողովուրդին, ընտրողներու — ցանկութիւնը «լայն խառն դահլիճ» մը կազմուած տեսնելու մասին։

Միւսներու կարծիքը որոշ է։ Եւ արդէն իսկ անուններ կուտան ապագայ վարչապետութեան համար, — աւելի ճիշտ՝ մէկ անուն միայն։ Եւ այդ՝ Փրուսիոյ ազժմեան նախարարապետն է, Օթթօ Պրաունի։

Դեմոկրատներու, Կեդրոնի, մինչեւ իսկ Շէյդէմանականներու թերթերը ուրիշ ելք չեն դտներ — ամենք սիրով եւ կամայ, միւսները տհաճութիւնով եւ ակամայ,— քան այն որ Հանրապետութեան նախագահ Հինտէնպուրկ վարչապետութեան կոչէ Օթթօ Պրաունը եւ կառավարութիւն կազմելու պաշտօնը տայ անոր։

Իսկ սոցիալ-դեմոկրատները իրենք, ինչպէս եւ կուսակութեան կեդրոնական օրկան «Ֆորվէրց» առ այժմ կը գոհանան ուրիշներու կարծիքները միայն հրապարակելով։ Թերթը կը տպագրէ Պրաունի պատկերը եւ տակը կը ժակազրէ—«Մայիս 20ի ընտրութեանց յաղթականը»

Պարզ է ուրեմն նաեւ իրենց կարծիքը։ Կ'ըսեն միայն թէ որոշում տալու իրաւունքը կուսակցութեան խորհրդարանային խմբակցութեան կը պատկանի, որ երկու շաբաթէն հազիւ դումարուի։

Մինչ այն՝ բանակցութիւններ անշուշտ տեղի կ'ունենան։ Հաւանական է ուրեմն Օթթօ Պրաունի պարչապետութիւնը։ Թերեւս ան միեւնոյն ատեն մնայ նաեւ իր այժմեան պաշտօնին մէջ— Փրուսիոյ վարչապետ։ Հաւանօրէն ներքին նախարար դառնայ Սեվէրինկ, որ դեռ վերջերս հրաժարեցաւ Փրուսիոյ ներքին նախարարի իր պաշտօնէն։ Կարող եւ վարչական մեծ ընդունակութիւններու տէր անձ մը։ Երկուքն ալ, Սեվէրինկ եւ Պրաուն, երբեմնի պարզ բանուորներ Լինդիսկ այսօր՝ Գերմանիոյ ամէնէն խելացի եւ կարող պետական մարդերուն շարքին կը պատկանին։

Ամէն պարագայի մէջ, «խառն լայն դահլիճը» աւելի քան հաւանական է։

Պերլին Մ. Ե.

ԻՐԱՋԵԿԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Շանրաֆանօթ Թորգոմ, զոր ռամկավարները ձեռքի վրայ կը պտտցնէին քանի մը տարի առաջ, Աթէնքի «Նոր Օր»ին մէջ յօդուածաշարք մը հրատարակելով, դիտել կուտայ (22 Մայիս).

Կարծես «պարտութիւնը» ինչպէս նաեւ հայկական ճակատներու միւս անյաջողութիւնները դաշնակցութեան բեզգելը բացարձակ յիմարութիւն է, մանաւանդ երբ «բեռնողը» ռամկավար կուսակցութիւնն է։

1917էն մինչեւ կարսի անկումը դաշնակցութիւնը, անկասկած, մեծ պատասխանատուութիւններ ունի կովկասեան ազգային գործերու մէջ, որովհետեւ ան է որ միայն գերագոյն դեր կատարած է երկրի կազմակերպութեան եւ պաշտպանութեան գործի մէջ։ Եթէ Դաշնակցութիւնը մեծամեծ սխալներ ըրած է իր յանձն առած դերի մէջ, ես համոզուած եմ թէ ան քաղաքական քաջութիւնը ունի զանոնք խոստովանելու։ Այս սակայն չի նշանակեր երբեք թէ հայ ազգային ուրիշ կուսակցութիւն մը, ես պարտք կը զգամ նորէն շեշտելու՝ մանաւանդ ռամկավար կուսակութիւնը, յանգգնութիւնն ունենար արտայայտելու։ «Դաշնակցութիւնը կործանեց Հայաստանը», երբ յայտնի է թէ, հայ ազգի ամենաճակատագրական շրջանին, նկատի ունենալով նաեւ Կիլիկիոյ «խայտառակ» ողբերգութիւնը, ռամկավար կուսակցութեան եւ առ հասարակ ռամկավար մտայնութեան ծառայող մեր ազգային անհատներու եւ խմբակներու միայն քաջագործութիւնը եղած է ձեռքերնին ծալլել եւ սպասել որ դուրսէն մէկը գայ եւ պաշտպանէ մեզ։

կարդացէք եւ տարածեցէք
« Յ Ա Ռ Ա Ջ » Ը

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԸ
Փ Ա Ր Ի Զ Ի Մ Է Զ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԱՌԵՐԸ

Պ. ԺԻՒՍԵՔԷՆ ԿՈՏԱՐ (ՖՐԱՆՍԱ), Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (ՉՈՒԻՑԵՐԻԱՅԷՆ),
Պ. ՕԼԻՎԸՐ ՊՕԼՏՈՒԻՆ (ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ),
ԿԸ ՊԱՆԹԱՅՆԵՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ՈՒ ԱՆՈՐ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՁԻԳԵՐԸ

Երէկ տուինք ընդհանուր պատկերը կիրակի օրուան աննախընթաց ցնծագին։ Այսօր կը հրատարակենք մանրամասնութիւնները.—

Նախագահ ընկեր Աւետիս Ահարոնեան բացուած հռչակեց Հայաստանի անկախութեան տասնամեակին հանդիսութիւնը, որմէ վերջ 50 հոգինոց զինուորական նուագախումբը, դեկավարութեամբ Պ. Հիւօի նուագեց Ֆրանսական եւ հայկական ազգային քայլերգները (Մարսէյեզ եւ մեր Հայրենիք)։

Յետոյ ընկեր Ա. Ահարոնեան խօսեցաւ հետեւեալ ճառը, Ֆրանսերէն.

ընկեր Ահարոնեանի ճառը

—Դառնութեամբ խառն անհուն ուրախութիւնով մըն է որ կը նախագահեմ այսօր այս հանդիսութեան՝ արժանաւորապէս տօնելու համար պատմական այն մեծ իրողութիւնը, որ տասը տարի առաջ Հայաստանի համար բացաւ Ազատութեան արշալոյսը։

Բայց այս ուրախութիւնը զերծ չէ տխրութենէ, որովհետեւ անգամ մը եւս սոսկալի ենք այս մեծ տարեդարձը տօնել հեռու մեր սիրելի հայրենիքէն, որ անիծեալ օր մը անողոքաբար բաժան բաժան եղաւ բոլշեւիկներու եւ Թուրքերու կողմէ, հակառակ իրաւունքի եւ արդարութեան ամենատարրական սկզբունքներուն։

Ճշմարիտ հաճոյք է մեզի համար մեր շուրջը տեսնել մեր բարեկամները ու մեր հայրենակիցներէն հազարաւորներ, որոնք ազատութեան եւ անկախութեան իտէալի նոյն շունչով ոգեւոր, փութացած են Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր կէտերէն, նոյնիսկ աւելի հեռուներէն, միասին պանծացնելու համար հայկական Հայրենիքի անմեռ հոգին։ Ասիկա փաստ մըն է, որ չի կրնար աննշմար անցնիլ, եւ որ պէտք է մտածել տայ մեր հայրենիքի դարաւոր թշնամիներուն թէ՝ այս ժողովուրդը անյողդողդ կամքով մը կը հետապնդէ եւ պիտի շարունակէ հետապնդել իր ազգային բաղձանքներուն իրականացումը։ Ու այսօր մեր շուրջ համախմբուած Հայաստանի բարեկամներուն համար մեծ մխիթարութիւն մըն է տեսնել, որ այս ժողովուրդը անպարտելի կամք մը ունի՝ անալալ հետապնդելու ազատութեան իր իտէալը, հակառակ օրուան բոլոր դժուարութեանց եւ կրած տառապանքներուն։

Առանց չափազանցելու, կրնամ հաստատել թէ այս սրահին մէջի բազմութիւնը իրապէս կը ներկայացնէ ամբողջ Հայաստանը, իր բոլոր մասերով եւ նահանգներով, անիկա անցած է ազատութեան պայքարի բոլոր շրջաններէն, մերթ փառայեղ եւ մերթ եղերական, իր ցաւագին օրէն տանջուած հոգիին խորը ամբողջապէս պահելով նուիրական հաւատքը՝ իր ցեղի անմահ ճակատագրի մասին։

Հաւատացէ՛ք, պարոններ, այս ցոյցը պարզ ազգային տօնէ մը աւելի բան մըն է, որովհետեւ անիկա կը ներկայացնէ համախումբ խոյանքը ամբողջ ժողովուրդի մը, որ կը պայքարի, կը տառապի եւ կը յուսայ։ Հայ ազգին խիղճն է, որ ամէն տարի, այս հիշատակելի թուականին, իբրեւ կենդանի բողոք կը ցցուի քաղաքակիրթ աշխարհին առջեւ, չդանալով արթնցնել անոր խիղճը։ Դեռ երէկ քաղաքակիրթ աշխարհի այդ խիղճը յայտնաբերուեցաւ ի նպաստ Հայաստանի՝ իր հանդիսաւոր խոստումներով եւ դիւանագիտական դաշնագիրներով, սակայն շուտ խաւարեցաւ, աւա՛ղ, իր սխալ բախտին ձգելով ամբողջ յուսալքուած ժողովուրդ մը։ Պատմութիւնը պիտի տայ իր դատավճիռը, որովհետեւ բարոյական մեծ սկզբունքներու արհամարհուիլը, նոյնիսկ մոռցուիլը երբեք առանց եղերական հետեւանքներու չի մնար։ Պատմութեան մէջ չկայ անարդարութիւն մը, որ անպատիժ մնացած ըլլայ։ Աշխարհը կառավարող տնտեսական օրէնքներուն քով կան նաեւ բարոյական օրէնքները։

Ու հակառակ իր բոլոր յուսախաբութեանց եւ դառնութեանց, այս ժողովուրդը տակաւին կը ջանայ պահել իր հաւատքը Մարդկութեան վրայ, որովհետեւ գարհուրելի բան պիտի ըլլար վերջնապէս յոյսը կտրել Տիեզերական Արդմտանքի գարթուխին մասին։ Տիեզերական այդ Արդմտանքն է որ կը մնայ եւ պիտի մնայ միշտ վերջին Իմաստութիւնը եւ միակ Ուղղութիւնը կեանքին։

Այդ հաւատքով է, որ հոս կ'ողջունեմ, յանուն հայ ժողովուրդին, մեր Ֆրանսացի բարեկամները, զաւակները այս վեհանձն ու հիւրընկալ երկրին, որ իր հողին վրայ ապաստան տուած է մեր այնքա՛ն հայրենակիցներուն, ազնիւ Ֆրանսային, որ սիրելի է մեզ իր մշակոյթով եւ արուեստով, որ հոգեւոր հայրենիքն է բոլորին։ Կ'ողջունեմ նաեւ մեր զուիցերացի բարեկամները, որոնք սկիզբէն ի վեր իրենց անձնուէր աշակցութիւնը բերած են՝ մեր դժբախտութիւնները ամոքելու համար։

Հոս կ'ողջունեմ ներկայութիւնը մեր անգլիացի բարեկամներուն, ազատութեան որբանի զաւակներուն։ Կ'ողջունեմ Միջին Ռուսիոյ մեր բարեկամները, որ սիրելի են մեզ իրենց դժբախտութիւններով, եւ վերածնունդի իրենց իտէալներով ու յոյսերով։ Կ'ողջունեմ ներկայացուցիչները Վրաստանի, Ադրբէյճանի եւ Հիւսիսային Կովկասի, մեր սիրելի դրացիներուն, զորս կ'ուզէի անունով մեր հայրենակիցները, որոնք ամէն մարդէ աւելի լաւ գիտեն՝ Հայաստանի ժամ կուիը իր անկախութեան համար, որոնք մեզի կապուած են դարաւոր անցեալով մը եւ որոնց հետ միասին կը յուսանք քալել վաղը՝ ազատութեան, յառաջդիմութեան եւ քաղաքակրթութեան ճամբուն վրայ։»

ընկեր Ահարոնեան յետոյ խօսեցաւ հայերէն, իր ամէնէն գեղեցիկ ճառերէն մէկը, հետեւեալ իմաստով.

—Ազատութեան սէրը, դուրգուրանքը, յարգանքը անմեռ է ձեր հոգիներուն մէջ։ Դուք այստեղ Հայաստանը կը ներկայացնէք։ Զաքայար սխալեցան անոնք որ կարծեցին թէ Հայաստանի դուռները ամուր կղպելով կ'ուժասցնեն ձեզ հայրենիքէն։ Տասը տարին տասը դար եղաւ մեզի համար։ Վերջին տանջանքին մէջ մենք հասկցանք թէ ի՛նչ ըսել է ըլլալ անհայրենիք. հասկցանք թէ ի՛նչ ըսել է չունենալ ո՛չ երկիր, ո՛չ անցագիր, ի՛նչ ըսելէ կոչուիլ «գաղթական», թափառիլ երկրէ երկիր՝ չոր հացի մը համար։ Այդ պատճառով ալ այսօր հայրենիքը հարիւր հազար անգամ աւելի թանկագին է մեզի՝ քան երբ մենք թողուցինք զայն։ Մենք երբեք չենք թողուր մեր մայր հայրենիքը։ Մեր տառապանքին ուժգնութիւնը աւելի սերտօրէն կը կապէ մեզ անոր։ Ոճի՛ր է զրկել ժողովուրդ մը իր հայրենիքէն։ Մենք պիտի ունենանք մեր ազատ եւ անկախ հայրենիքը»։

Ցետոյ բեմ հրաւիրեց ընկ. Ռուբէն Միսաքեանը։

Ռ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՃԱՌԸ

Ազերսելով, հառաչելով եւ երգելով, դարերու ընթացքին, մաքառելով, բգքտելով վերջապէ՛ս 1918 Մայիս 28ին ունեցանք անկախ Հայաստան։ Այս թագքին հայրենիքի գաղափարը շեշտուած է միշտ՝ նոյնիսկ ազերսներու, աղօթքներու եւ մանաւանդ երգերու մէջ։ Այդ գաղափարը կը տեսնենք 150 տարի առաջուան երգի մը մէջ՝ «Կռունկ ուստի՞ կուգաս», երգուած Չնգկաստանի մէջ, պանդխտի մը կողմէ, որ հայրենիքի կարօտը կը քաշէ։ Յետոյ հետզհետէ ունեցած ենք ազգային աղաղակներ՝ «Մեր Հայրենեաց պսակադիր»ը, յանգելով մինչեւ «Կռուեցէ՛ք տղերքս՛» եւ մինչեւ «Բանւորներ ենք մենք» ժամանակակից պատմութեան մէջ չէ տեսնուած աւելի հարազատ եւ բուռն կարօտ հայրենիքի եւ ազատութեան։

Կա՛ր ատեն մը երբ մարդիկ տարրական գաղափար անգամ չունէին մեր մասին։ Մինչեւ Ջերազ իր յիշատակներուն մէջ կը պատմէ թէ Պերլինի վհատ ժողովին օրերուն, երբ Լորտ Սալզպրիի սենեակէն դուրս կ'ելլէին ունկնդրութենէն մը, Անգլիոյ վարչապետը հարցուց թէ ի՞նչ լեզու կը խօսէր Արմենական հետ, թուրքերէն թէ քիւրտերէն։ Ու երբ կը յայտնէր թէ հայերէն էր խօսածը, լորտը զարմանքով կ'ըսէր թէ հայերը սեփական լեզու ունին։ Նոյն տպիտութիւնը իտալացի դիւանագէտ Ռոնթիի մօտ, որ խորհուրդ կուտայ հայերուն՝ լեզու գտնել... Այսօր նոյ հետ, եթէ չեմ սխալիր, հայրենիքի եւ ազատութեան գաղափարը վարակեց ամբողջ սերունդներ։ Սարերու կատարէն հասաւ մինչեւ քաղաքները, Պոլսոյ փողոցներէն մինչեւ Փարիզի պողոտաները։ Կորսնցուցինք մէկ միլիոն մարդ։ Ամբողջ ժողովուրդի մը կէսը կը թափուր եօթն աշխարհի մէջ։ Բայց, մենք երէկուան խե՛ղճ քրիստոնեաները չենք այլեւս, ոչ ալ բոշաներու բազմութիւն։ Այսօր ունինք որոշ կերպարանք, քաղաքական արժէք ու դիմագիծ։ Գիտենք թէ ինչ կ'ուզենք։ Այսօր աշխարհը կը ճանչնայ հայկական դատ մը, դասը ժողովուրդի մը որ գիտէ իր հարկին կռուիլ, ինչպէս Սարդարապատի եւ Ղարաքիլիսէի մէջ։ Այսօր ունինք հայրենիք մը, ծնած 1918 Մայիսի օրհասական երկունքէն։ Խարխափ մը որ հպարտութեամբ կը լեցնէ մեր կուրծքը։ Մենք չկրցա՞նք խնայել ժանուկը։ Երանի՛ թէ ուրիշներու աւելի ճարտարութեամբ մեծցնէին զայն, ուշադրութիւն ընէին որ ոսկրաթեթեքութեան չտառապի ան, չզրկուի պատուհասի եւ պարէզէզ, վայելէ թեհանէ եւ պարէզէզ, վայելէ թեհանէ եւ պարէզէզ, վայելէ թեհանէ

պարկեանի դադար, որու ընթացքին նուագախումբը գինուորական նշանակ մը նուագեց:

Անդէսին ք. մասը բացուեցաւ փոքրատառով, նուագածներուն մէկ հատ անունով, կարդացի ձեր պատմութիւնը: Հոն կ'երեւցուած են՝ նախ հայ ընտանիքը՝ իր արօրով ու մաճով, իր ընտանեկան կեանքի մէջ. աշխատանքի երջանկութիւն, ահա՛ թէ ինչ է ձեր բոլորի համար ամէնէն սիրական դառն է եղած ձեր հայրենիքը: Այդ զեղեցիկ պատկերները տարածուեցան ամբողջ հայ ժողովուրդի վրայ, որքերու եւ այրիներու կարեկցանքներ, որոնք ջարդուածներուն կը յաջորդեն եղեռնագործներուն կը փախչին:

Մէկ կողմը խաղաղ աշխատանք, միւս կողմը աննկարագրելի ոճիրներ: Այս հակադրութիւնը զմայլելի է, հիանալի, հետեւ անիկա փաստ մըն է ձեր ժողովուրդը հակառակ տառապանքներուն, հակառակ բոլոր հալածանքներու եւ ջարդերու, կրցած է մնալ նոյն, ցոյց տուած է իր տոկունութիւնն ու արդասաւոր հատիրութիւնը: Զրկուած ամէն ինչէ, խլուած իր ազգութիւններէն, եղերականացուած աշխարհի չորս կողմ, հայ ժողովուրդը իր անկախութեան համար արիւն է մէր յարգանքին: Պ. Ղազարեան քիչ առաջ իր ներկայ եւ կորովի ոճով նկարագրեց թէ ի՛նչպէս լքուեցաւ ժողովուրդը: Աւելի քան եւ քան է քաղաքակիրթ աշխարհի դիրքը հանդէպ Հայաստանի:

Երգելի ծերակուտականը հաւատացուցած էր հայ ժողովուրդին արդար դատը: Կը լիազօրէ նուագախումբին պ. Վիքթոր Մանուկեանի, որ քիչ առաջ այս սրահը, մէջ էր: Ես ալ կուզամ ձեր ամբողջ հաւակրանքով:

Նկարիչի մը՝ Խաչատուր Աբովեանի նկարներուն մէկ հատ ակնարկով, կարդացի ձեր պատմութիւնը: Հոն կ'երեւցուած են՝ նախ հայ ընտանիքը՝ իր արօրով ու մաճով, իր ընտանեկան կեանքի մէջ. աշխատանքի երջանկութիւն, ահա՛ թէ ինչ է ձեր բոլորի համար ամէնէն սիրական դառն է եղած ձեր հայրենիքը: Այդ զեղեցիկ պատկերները տարածուեցան ամբողջ հայ ժողովուրդի վրայ, որքերու եւ այրիներու կարեկցանքներ, որոնք ջարդուածներուն կը յաջորդեն եղեռնագործներուն կը փախչին:

Մէկ կողմը խաղաղ աշխատանք, միւս կողմը աննկարագրելի ոճիրներ: Այս հակադրութիւնը զմայլելի է, հիանալի, հետեւ անիկա փաստ մըն է ձեր ժողովուրդը հակառակ տառապանքներուն, հակառակ բոլոր հալածանքներու եւ ջարդերու, կրցած է մնալ նոյն, ցոյց տուած է իր տոկունութիւնն ու արդասաւոր հատիրութիւնը: Զրկուած ամէն ինչէ, խլուած իր ազգութիւններէն, եղերականացուած աշխարհի չորս կողմ, հայ ժողովուրդը իր անկախութեան համար արիւն է մէր յարգանքին: Պ. Ղազարեան քիչ առաջ իր ներկայ եւ կորովի ոճով նկարագրեց թէ ի՛նչպէս լքուեցաւ ժողովուրդը: Աւելի քան եւ քան է քաղաքակիրթ աշխարհի դիրքը հանդէպ Հայաստանի:

Երգելի ծերակուտականը հաւատացուցած էր հայ ժողովուրդին արդար դատը: Կը լիազօրէ նուագախումբին պ. Վիքթոր Մանուկեանի, որ քիչ առաջ այս սրահը, մէջ էր: Ես ալ կուզամ ձեր ամբողջ հաւակրանքով:

Այս խոստումները: Սիրտեր կան որ կը բաբախեն ձեր կողքին. ձայներ կան՝ որ պիտի արձագանգեն ձեր պահանջները, որպէսզի ազատագրուի ձեր հայրենիքը:

Օր. Հ. Աւետարանեան իր շնորհալի մասնակցութիւնը բերաւ հանդէսին՝ երգելով երկու ժողովրդական երգեր, *Մանիր մանիր իմ ճախարակ* եւ *Կռունկ*: Կրկնակ ծափահարութիւնէ վրայ, երգեց նաեւ իտալերէն օփերայի կտոր մը: Փեթրոկրատի օփերային կտորը մը: Փեթրոկրատի օփերային *թենոր* պ. Ն. Ղուկասեան երգեց ք. Մելիքեանի *վարդը* եւ *Ո՛հ ինչ անուշ*: Ցետոյ հանդիսականներու խնդրանքին վրայ երգեց նաեւ La Juive-ի մեներգը, հայերէն:

Ցետոյ խօսք առաւ Միջազգային Հայասիրական Լիկայի նախագահ պ. Քրաֆֆ-Պոնարի:

Պ. ՔՐԱՖՖ ՊՈՆԱՐԻ ՃԱՌԸ

— Անհուն յուզում մը պատեց սիրտս, երբ որահէն ներս մտած տեսայ Հայեր, մանաւանդ հայ երիտասարդներ: Շատ ուրախ եմ որ այսքան հայրենասէր Հայեր կան: Աւելի ապացոյց մըն հայ ժողովուրդի կենսունակութեան: Հայկական դատը, դատերու ամէնէն արդարն է: Քաղաքական խնդիր չէ որ կ'արծարծենք. կա՛յ ազգ մը, որ կ'ապրի եւ կ'ուզէ ապրիլ, ազգ մը, որ զոհը եղած է Թուրքերու բարբարոսութեան եւ Եւրոպայի ու Միացեալ Նահանգներու վատութեան: Հայ ժողովուրդը կ'ուզէ ազատ հայրենիք ունենալ: Անցած տարի Քալիֆոռնիոյ մէջ տեսայ հայ ընտանիքներ, որոնք երկար տարիներ էին որ հոն հաստատուած են, դիրք շինած ու հանդիստ կեանք մը ապահոված. սակայն երջանիկ չեն անոնք, ու կը սպասեն այն օրուան՝ երբ Հայաստան ազատ եւ անկախ պիտի ըլլայ ու իրենք պիտի երթան հոն՝ երջանիկ բոյներ շինելու:

Ամէն ազգ ունի իր դրօշն ու հայրենիքը: Հայ ժողովուրդը, որ ա՛յնքան տառապած է եւ զոհեր տուած, աւելի քան ուրիշը արժանի է դանոնք ունենալու: Մեծ պետութիւններէն գթութիւն չէ որ կը հայցենք, թո՛ղ անոնք իրենց պարտակատնութիւնը կատարեն հանդէպ վիրաւորուած ազգի մը: Բարոյական արժէքներ կը փնտռենք: Այսօր աւելի քան երբեք Հայերը պէտք է սրբազան միութիւն կազմեն: Պէտք է տոկալ, սպասել մինչեւ վերջ համբերատարութեամբ եւ երբեք յոյսը չկորսնցնել: Քրիստոնեայ երկիրները լքեցին Հայերը, սակայն Հայերը պէտք չէ երբեք կորսնցնեն իրենց քրիստոնէական հաւատքը: Յոյսը, հաւատքը եւ կամքը պիտի փրկեն հայ ժողովուրդը:

Վերջին խօսողը եղաւ Անգլիոյ վարչապետին տղան՝ ընկեր Օլիվըը Պոլտուին, որ յատկապէս եկած էր Լոնտոնէն՝ ընկերոջ հանդէսին ներկայ ըլլալու համար: Ընկեր Պոլտուին խանդավառ ծափերու մէջ հայերէն լեզուով ողջունեց ներկաները՝ *Բարեւ ձեզ, հազար բարի*, ըսելով, յետոյ շարունակեց ֆրանսերէն լեզուով.

Օ. ՊՕԼՏՈՒԻՆԻ ՃԱՌԸ

— *Երբ քիչ առաջ հայ ժողովրդական երգերը լսեցի, ինքզինքս Հայաստանի մէջ կարծեցի: Մտքիս առջեւ պատկերացան Նախիջեւանը, Դիլիջանը եւ ամբողջ Հայաստանը, զոր այնքան կը սիրեմ: Ես ծառուեցի հայ բանակին մէջ. դառնութեամբ տեսայ 1920 Դեկտեմբեր 2ին բոլշեւիկեան դրաւումը, համակրանքով հետեւեցայ Փետրուար 18ի ժողովրդական ընդվզումին:*

Այսօր, այս հանդիսաւոր առթիւ գլխաւոր բանը, որ պիտի ըսեմ ձեզի, հետեւեալն է. երբե՛ք մի վստահիք մեծ պետութեանց խօսքերուն եւ խոստումներուն: Անգլիա բացարձակապէս մոռցաւ Հայաստանը. Անգլիա մոռցաւ նոյնիսկ իր նախկին ռազմիկները. անոնք անօթի կը մեռնին եւ ոչ ոք կը մտածէ անոնց մասին եւ այսօր զոհեր են անոնք:

Վստահեցէ՛ք միայն ձեր ուժին, ձեր գաւակներուն եւ ձեր Թոռներուն վրայ: Ա՞նօթ է միայն որ եռագոյն դրօշակը դարձեալ պիտի տնկեն Արարատի վրայ: Ես կը հաւատամ թէ հեռու չէ այն օրը, երբ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ դարձեալ տակնուվրայութիւն մը պիտի պայթի: Բայց, Հայե՛ր, եթէ այդ միջոցին վստահիք միա՛յն ձեր սեփական ուժերուն վրայ, այն ատեն կը հաւատամ թէ կրնաք յաջողիլ Հաստատապէս համոզուած եմ թէ Ա.Հարոնեանի եւ Խատիսեանի հետ դարձեալ Հայաստան պիտի երթամ, իբրեւ գրասենեակի ծառայ (Garçon de Bureau) աշխատելու համար հոն:

Ընկ. Ս. Նաւասարդեան երգեց երկու երգեր: Դաշնակի վրայ երգիչներուն կ'ընկերանային Օր. Զ. Փափազեան եւ Լուսիա Փէրէզ:

Հանդէսը փակելէ առաջ, նախագահ ընկ. Ա.Հարոնեան յայտնեց օտար բարձրաստիճան անձնաւորութիւններէ ստացուած շնորհաւորական և համակրական նամակներու եւ հեռագիրներու մասին:

Հանդէսը փակուեցաւ կէս գիշերի մօտ՝ խանդավառ մթնոլորտի մէջ:

*** Հանդէսին ներկայ Հայերէն յիշենք պ. պ. Վահան Տօրասանեանը (որ յատկապէս եկած էր Պրիւսէլէն), Նշան Գալըպճեան, Հրանտ Ճէվահիրճեան, Հ. Մելիքեան, Յ. Զաւրիեվ, Կ. Յ. Բասմաճեան, Մ. Նաթանեան եւլն.:

ՔՈՒՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳՐԻՄԸ ԱՋՔՈՎ

Նախկին իթթիհատական ձէլալ Նուրի պէյ «Իգտամ»ի մէջ երկար խմբագրականով մը կ'ողբայ Թուրք գրականութեան վիճակը: Կ'արտատպենք ամէնէն յատկանշական մասերը.—

Մեր գրականութիւնը,— թող ներուի բացատրութիւնը.— ա-ոանց զսպանակի է, ոչ համաշխարհային գրականութեան կը մօտենայ, ոչ ալ կը նմանի արաբականին եւ իրանականին:

Ֆրաք, բաց բաճկոնակ (եէլէք), երեկոյթի հողաթափ հագած, բայց գլուխը ահագին գաւուք մը, մէջքին տրիպոլսեան գօտի մը, հինայուած մօրուքով ճէնթիլմէն մը:

Ահա պատկերը մեր գրականութեան, 1255էն մինչեւ 1324 (1908): Ճէնապ եւ Նազիֆ եթէ 50 տարի Հնդկաստան եւ Պարսկաստան գտնուէին, Ըպտիւլ Հաւէր պիտէլ մը կ'ըլլային, կամ եթէ հիմա պատահմամբ ապրէին փարիզի քարթիէ Լաթէնին մէջ, նօթիէ մը կ'ըլային:

Թանզիմաթի եւ Սահմանադրութեան շրջաններուն մէջ քաղաքականութիւնը ինչ որ էր, գրականութիւնն ալ նոյնն էր: Այս երկու քաղաքական ձեւերն ալ բանի մը կապելու դրութիւնը (իտարէի մասլահաթ) կը ներկայացնէին: Իսկ հանրապետութիւնը ազգային է, եւ անոր համաձայն գրականութիւն մը կ'ուզէ:

Գրականութեան մէջ ալ խառնուած ըլլալով համաշխարհային հոսանքին, պուլկարիա վազօֆի նման արժէքաւոր բանաստեղծ մը կ'ունայ: Ունի նաեւ Եորտան Եուքօֆի նման յայտնի վիպասան մը, որ կը գրէ ժողովուրդի կեանքէն եւ ախորժակով կը կարդացուի:

Սերպիոյ, Յունաստանի եւ Ռումանիոյ մէջ ալ այս տեսակ գրականութիւն կայ: Հայկական գրականութիւնն ալ կ'արժէ արձանագրել:

Մինչդեռ այս գրականութիւնները իտալականին եւ սպանիականին նմանելու պատմութիւն չունին:

... Փարիզը, կնոջական նորոյթներու ոստանն է: Ամերիկացի, Անգլիացի, Եգիպտացի, Ռումանացի շիք կիներ ամէն տարի Փարիզ կ'երթան, իրենց տարազը կոկելու: Զգեստները ու հագուստները յայտնի կը ղրկուին գաւառները, Ըշճերիա Թունուզ կամ Պոլիս: Այս տեղե-

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Մ. Ռ. ՎԱՐԴԱՐԱՆԸ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՎԱՐԴԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

ՎԵՆԵՏԻԿ.— Վենետիկի ընդհանուր վարժարաններու միջեւ մարզական մրցում մը տեղի ունեցաւ Մայիս 16ին: Մրցումին մասնակցած էր նաեւ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանը, երեք գումարտակներով: Խմբապետը պ. Ղազարոս Ազէմեան, վարժարանին բարձրագոյն դասէն կտրիճ մը, գումարտակներն առաջնորդեց Ս. Հեղինէ մարզադաշտը, ուր տեղի պիտի ունենար մարզանքներու շարքը:

Առաջին ներկայացողները Հայերը եղան: Քանի մը վայրկեան քալելու եւ վազքի փորձեր ընելէ վերջ, քննիչ յանձնախումբը առաջարկեց ուրիշ մարզանքներու անցնիլ: Այս բոլորը գոհացուցիչ կերպով կատարելէ յետոյ, անցան խոչընդոտներով վազքին: Միայն Հայերը 0.80 մեդր բարձրութեամբ չորս արգելքներով հարիւր մեդր շրջագիծը երկու անգամ կատարեցին կատարեալ յաջողութեամբ: Մտածել թէ առաջնութիւնը Հայերուն ձեռքէն կրնա՞ր փախչիլ— քիչ մը տարօրինակ կ'երեւէր. սակայն Իտալացի էին քննիչները: Ամէն ինչ անորոշութեան մատնուած էր: Այս նահանգական փորձերը ապարտելէ յետոյ, պարպուեցաւ մարզադաշտը, ուր նորէն ներս պիտի մտնէին բոլոր մարզիկները, որպէսզի ուսուցուած միեւնոյն մարզանքները միասին կատարէին նուագի մը ընկերակցութեամբ:

Հայերն էին որ մուտքը բացին, եւ մարզադաշտին շրջանը երկու կարգ քերը դուրս Իրենց ետեւէն կուգային գրեթէ 100 մարտիկներ:

Այս փորձերն ալ յաջող անցնելէ վերջ, դաշտը պարպուեցաւ:

Յաջորդ օր առտուն, համբարձման տօնին, վարժարաններուն միջեւ անհատական մրցումներ տեղի ունեցան: Գունդին ետեւէն մասնակցած էին Ղազարոս Ազէմեան, որ 22.01 մեդր նետեց 1910ին ծնածներուն մէջ եւ առաջնութիւն չահեցաւ, եւ Արամ Սըքըեան՝ 21.40 նոյնպէս առաջին 1911ին ծնածներուն միջեւ:

Խառն ցատկողներու մէջ առաջին ելաւ պ. Պետրոս Թազճեան 1 մ.50ի վրայ 1.15: Նիզակի մասնակցած էր Հնգետասնամեայ պ. Արսէն Խիէքճեան՝ առաջին 25,10 մեդրով:

Պ. Ներսէս Ոսկեան, բացառեալ առաջին՝ 2 մեդր ձողով բարձրութիւն ցատկելու մէջ: Բարձրութեան մէջ առաջին հանդիսացաւ պ. Յովհաննէս Երամեան 1.42 մեդրով: Երկարութեան մէջ պ. Վահէ Զինոզեան երրորդ հանդիսացաւ 4.92 մեդրով՝ տեղին անվարժ թեան պատճառաւ: Վազքի մէջ պ. Ալեքսիք Փիլէսէրեանսըեօղը տարեկան պատանին՝ պեհաւորներու հետ վազելով՝ երրորդ հանդիսացաւ, երկրորդ եղաւ պ. Յակոբ Գազանճեան՝ 1914ին ծնածներուն միջեւ:

Այս անհատական մրցումներուն միջեւ հայ սաներու արժէքը երեւան բերելու համար, կը բաւէ ըսել որ շատ մը խտալացիներ իրենց տարիքը անհամեմատօրէն պզտիկցուցած էին, իսկ ուրիշներ մարմնամարզի նուիրեալ դպրոցներու մէջ խառնուած էին առաջնութեան փառքին արժանանալու խթանէն: Վազքի մասնակցողներէն միայն չորս հոգի մարզադաշտէն դուրս վտարուեցան:

Կէսօրէն յետոյ մօտ 3000 աշակերտ եւ աշակերտուհիներ շարուած էին մարզադաշտին մէջ, ուր ճիշտ ճակատ գրաւած էին հայ մարզիկները: Դուգափ ընկերակցութեամբ միահամուռ կատարուեցաւ մարզանքը ծափերու եւ «պրաւօ»ներու ժխորի մը մէջ: Ամէնէն վերջ խումբերը կարգով յառաջ խաղացին լաւ լսելու համար նախորդ օրուան եւ նոյն առտուան մրցումներուն արդիւնքը:

Առաջնութիւնը Հայերունն էր.— Ոսկի շքանշան մը վարժարանին, երեք գումարտակներուն երեք ոսկի գաւինեպսակներ եւ 10 շքանշաններ անհատապէս յաղթող սաներուն:

Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանը չէր որ կը յաղթէր, այլ կարծես Հայերը, որովհետեւ Հայ սաները ցոյց կուտային իրենց ազգային կարողութիւնը: Ամենուրեք Հայերը ունեցած են իրենց կազմակերպութիւնը եւ յայտնած իրենց կամքի ոյժը:

Խովհաննակ վենետիկ, որ Հայուն հետ անկեղծ համակրութեամբ կապուած է, ծափահարեց եւ գնահատեց Հայ ցեղի բեղմնաւորուն ուժն ու ճկունութիւնը:

Ց. Գ.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Շահինուր Քէրէսթէճեան եւ Թէրզեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք ներկայ գտնուեցան ողբացեալ Թէոդիկի յուղարկաւորութեան եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին:

*** Թէոդիկի դագաղին վրայ ծաղկեպսակ դրած էին նաեւ պ. Լ. Բաշալեան եւ Թէրզեան ընտանիքը:

ԼԱՋԱՐԻՆԱՅԻ ՈՃԻՐԸ

ՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

...քան գեղեցիկ, պաշտելի, ...ու բարի այդ պատանին ...չկար թէ ուղղակի ...էր գացած, հոն, Ցիրոլ ...կիներէն մէկը ըլլալու հա-

...ան տեղ Գրօզին երբեք ...կրնար վերստին տեսնել ...քանի որ ինքը դժոխք պիտի: Ան Թուրքը իր ամէն ...ափշտակէր, նոյն իսկ երիտ զաւակները:

Գրօզին վերջին. գատաստանին ...քը չքմեղացնելու վրայ ...րները իսկ: Գիտէր թէ այս ...մեղքերը Թողութիւն չու-...էկ պարագայ մի՛այն կը ...յանար ինքզինքը փրկելու անձնասպան չէր եղեր ոեւէ ձեւով, օրինակ, դանակ մը կոկորդը մխրճէր: Գլուխը սեմին քարին գարնելով պայթէր, կամ չուանով ինքզինքը խեղդէր: Ա՛յո, այս ոճրապարտ Հպատմէն անմիջապէս յետոյ, պէտք էր վերջացնէր, փրկէր իր Հոգին: Պէտք չէր օր օրի ոճիրը բազմապատկել: Խուսափի՛ր, շուտ երկինք բարձրանալ եւ Ներկայանալ Ամենագութին, գլխահակ, թեւերը խաչաձեւած, ըսել Անոր. «Ցե՛ս, տե՛ս: Անջնջելի արատէն նախընտրեցի անձնասպան ըլլալ»: Օհ՛. անկասկած. Ան որ դժբախտ քրիստոնեաներու, տարաբախտ թեսալիացիներուն կը Հսկէ, պիտի Հասկնար, պիտի գիտնար, Ա՛ն, Թերեւս պիտի ներէր իրեն:

Գրեթէ այլեւս չէր համաձակեր նոյն իսկ փոքրիկ ժանին Հպիլ: Կը Հարցնէր ինքզինքին թէ տակաւին զան սիրելու իրաւունք ունէ՞ր: Եւ սակայն, Հոն էր ան, իր առջեւ, Հիւղակին մէջ, դրան սեմին կը բարձանար փորձելով ոտքի վրայ կանգնիլ, եւ եթէ յաջողէր, իր սիրուն դէմքը ուրախութեամբ կը ճառագայթէր: Ամբողջ օրը դիտելով զան, կը զգար թէ վիշտէն ու սէրէն կը մաշէր: Ինչքա՜ն լաւ էր զան դիտելը. ա՜հ. սիրտը կը փղձկէր: Ան գոնէ քովն էր: Գերմարդկային տառապանքով կ'առնէր զան բաղուկներուն մէջ:

— Օ՜հ, այո, օր մը, դուն մեր վրէժը պիտի լուծես:

Գրօզին, մինչեւ այն ատեն, ժառանգական կրաւորականութեամբ մը՝ երբեք վրէժխնդրութիւն չէր խորհած: Դարերու ընթացքին թեսալիան գերի չէ՞ր եղած միշտ: Գրօզին համակերպելու սորված էր կեանքին բոլոր պայմաններուն, ու մէկ գաղափար մ'այն ունեցած էր: Զաւակները պահպանել երբ իր փոքրիկ Էմմանուէլը ծնաւ, թեսալիան ազատ չէր տակաւին: Գրօզին ազատագրութեան կարելիութիւնը խորհած անգամ չէր: Իր անհետացած զաւակը, իր Էմմանուէլը ապագայ վրիժառու մը ընել մտքէն անգամ անցած չէր: Իրեն համար հայրենիքը իր զաւակներն էին, ամէնէն առջ անոնց վրայ պէտք էր հսկել.

Բայց յանկարծ, նախատինքը որուն ենթարկուած էր, իր թմրած ու գաւագին հոգիին ազդելով, անգիտակցութեան մէջ քնացած բոլոր հին յիշատակները ընդոստ կ'արթննային: Գրօզին կը վերականգնէր: Խառնաշփոթ զգացումներ կ'արթննային իր մէջ: Կը զգար թէ անարդարութիւնը չէր կրնար այսպէս յարատեւել: Պէտք էր վերջացնել: Մէկը պէտք էր գար որպէսզի չարիքը խափանէր: Օ՜հ, իր սիրակա՞ն, իր փոքր Թանը: Անոր նայուածքը այնքա՞ն կրակոտ էր արդէն որ, անկասկած, ա՜ն իրենց վրէժը պիտի լուծէր: Եւ կուրծքին կը սեղմէր զան ուժգնօրէն:

Եւ օրերը կ'անցընէր, սոսկալի գիշերը հասնելէ առաջ, պզտիկը շփացնելով, կաթը տալով, խանձարուրը փոխելով, անձկութեամբ զան դիտելով: Ներկային եւ ապագային համար որքան ալ զօրաւոր, իր պզտիկը իր քովը զգալու ուրախութեան չէր կրնար յաղթել: Իրաւ ալ կրնար զան կորսնցնել: Օ՜հ. ի՜նչ մեծ վտանգ էր անցուցած: Այո, յարձակումին օրը, այն գիշեր օրը, իր գրան առջեւ ձիէն կ'իջնէր, գէպի զաւակը կը յառաջանար, երբ իր պետը Ա.Ս.Ի.Է, մէկ նայուածքով, մէկ բառով անոր աւազակային ձեռնարկը արգիլեց:

Թարգմ. Գ. Թ.

(Շար.)

«Իտալիա»ին լուր չկայ դեռ

Երկու օրէ ի վեր ապարդիւն ջանքեր կ'ըլլան անթելով յարաբերութեան մէջ մտնելու համար «Իտալիա» ղեկաւոր օդապարիկին հետ։ Ո՛չ մէկ ստոյգ լուր զօր. Նոպիլէ եւ իր 18 ընկերներուն մասին։

Ամերիկեան «Շօմոն» շոգենաւը, խարսխած Թրիէնկինի առջեւ, Շաբաթ գիշեր ժամը 10.40ին ստացած է անթել մը թէ՝ «Իտալիա» վտանգի մէջ է եւ օգնութիւն կը խնդրէ։ Այս անթելը կուգար Վլատիվոսթոքի կայանին միջոցաւ։

Երկուշաբթի կէսօրին Նորվեկիացի օդանաւորդ Լիւցով-Հոլմ մեկնեցաւ դէպի Թրոմզօ՝ Նորվեկիոյ հիւսիսային եզերքը, «Իտալիա»ն փնտռելու համար։ Թրոմզոյէն իր օդանաւը շոգենաւով պիտի փոխադրուի Շփիցպէրկէն, ուսկից իր փնտռտուքներուն պիտի սկսի՝ հիւսիսային եւ հիւսիս-արեւելեան ուղղութեամբ։

Ասկէ զատ Նորվեկեան կառավարութեան հրամանով Թրոմզոյէն դէպի Քինկզ՝ Պէյ ճամբայ ելաւ «Պրաքանձա» շոգենաւը։ Սառնակոյտերու պատճառաւ շոգենաւերու աշխատանքը վտանգաւոր կը դառնայ։ Ամուսնասէն եւ ուրիշ յայտնի բեւեռախոյզներ՝ Ուիլքինս, Սվէրտրուփ, Լարսէն, Այէլսոն եւլն. պատրաստակամութիւն կը յայտնեն՝ անմիջապէս օգնութեան հասնելու։

Ֆրանսացի բեւեռախոյզ տոքթ. Ժան Շարքոյի կարծիքով զօր. Նոպիլէ եւ ընկերները կրնան երեք տարի ողջ առողջ մնալ բեւեռային շրջանին մէջ։ Լաւատես է նաեւ ամերիկացի օդանաւորդ Պրըտ։

Առտասանման թրխանպատակներ

Թուրք թերթերը կը գրեն.

Օտար երկիր գտնուող Թրքահպատակ երիտասարդները մինչեւ հիմա զինուորական տարիքը թեւակոխած ատեն հիւպատոսարաններուն կը դիմէին եւ կատարել կուտային հարկ եղած գործողութիւնը։ Որոշուած է որ ասկէ վերջ անոնք իրենց բնակած երկրին ամէնէն մօտը գտնուղ Թուրք զինուորագրական ճիւղին դիմեն եւ քննութեան ենթարկուին։ Հիւպատոսարաններու տեղեկագիրները նկատի պիտի չառնուին այսուհետեւ։

Ինֆլուաշարժ Արեւել. Նահանգներուն

Թուրքերէն թերթերու մէջ կը կարդանք.

Նկատի առնելով մեծ ինքնաշարժերու (քամիոն) առաւելութիւնը, կառավարութիւնը որոշած է ոստիկան-զինուորներու բոլոր շրջաններուն բաւականաչափ ինքնաշարժ տրամադրել։ Այս ինքնաշարժերով կարելի է մեծ ուժեր փոխադրել մէկ տեղէն միւսը, եւ առաջքն առնել ղէպքերուն։

Ասկէ առաջ բերուածներէն զատ վերջերս 18 նոր «քամիոն»-ներ բերուեցան Եւրոպայէն։ Ասոնց 16ը պիտի դրկուին Արեւելեան Նահանգները, երկուքն ալ Պոլսոյ մէջ պիտի գործածուին։

Երկրաշարժ Անատոլուի մէջ

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն թէ Քըրք Ագաճի, Սալիհլիի, Ալաշէհիրի, Աքհիսարի, Սոմայի եւ Տէմիրճիի մէջ մէկը թեթեւ, միւսը սաստիկ երկրաշարժի երկու ցնցումներ պատահած են։ Փալամութ գիւղախումբին մէջ երկու տուներ ճնաւուած են եւ գործարանի մը ծխնելոյզը փլած է. անձի կորուստ չկայ։

Պիթլիսի Ճիզան գաւառակին մէջ ալ թեթեւ ցնցում մը պատահած է։ Կորուստ չկայ։ Նոյնպէս Ըրխան էլիի կէօքճէ Տաղ գիւղախումբին մէջ ամբողջ երեք օր կարճ ընդհատումներով ցնցումներ զգացուած են։

**** Երկուշաբթի օր երկու նոր ցնցումներ զգացուեցան Աթէնքի մէջ։*

Օդանաւի արկած մը Փարիզի մէկ

Կիրակի օր, օդանաւորդներու հանդէս մը տեղի կ'ունենար Օրլիի մէջ, եւ խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր օդանաւային կայանը, մինչեւ ներս խուժելով։ Օդանաւորդը իր ուղղութիւնը գտնելու համար, ստիպուեցաւ բաւական ցածէն սաւառնիլ եւ անցնիլ կայանին այն տարածութեան վերեւ, ուր խռնուած էր բազմութիւնը։ Բայց այնքան ցածէն անցաւ որ քսուեցաւ հանդիսականներուն եւ քանի հոգի գետին ինկաւ։ Ահռելի խուճապ մը ծագեցաւ։ Յետոյ քննութիւն կատարուելով, հաստատուեցաւ որ հանդիսականներէն մէկուն գլուխը թռած է, իսկ ուրիշ-տասը հոգի ծանրապէս վիրաւորուած են։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈԼՍՈՅ թաղապետական ընդհ. ժողովը որոշած է Պոլիս հրաւիրել Մ. Քէմալը ամրան եղանակին առթիւ։ Քաղաքապետ Մուհիտին պէյ ուղղակի Զան Դայա երթալով հրաւիրած է. Ղազին, որ պատասխանած է. «Եթէ էնկիւրի մնալու համար հարկեցուցիչ պատճառ մը չըլլայ, Պոլիս պիտի գամ»։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄԻ Ոդիմպիականի խաղերուն ներկայ կ'ըլլայ անհամար բազմութիւն մը։ Անցած գիշեր 70,000 հոգի կարգի կեցած էին՝ Զորեքշաբթիի ֆութպոլի մրցումին տոմսակ գնելու համար։ Կային մարդիկ, որ 30 ժամ «պոչ» բռնած էին։ Նոր եկողները ուզեցին առաջ անցնիլ եւ ծագեցաւ խռովութիւն մը։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց. մէկ հոգի սպաննուեցաւ սուինով, բազմաթիւ անձեր վիրաւորուեցան։ Տրամադրելի էին 7000 տոմսակ միայն, շատեր 20 ժամ սպասելէ յետոյ ետ դարձան։ Երկու տոլարի տոմսակ գնողները՝ 25 տոլարի, 40 տէնթնոց տոմսակ գնողները 10 տոլարի ծախեցին զանոնք։

ԱՅՂԱՆԻՍՏԱՆի Թագաւորն ու Թագուհին հասան Պոլիս, ուր պիտի մնան մինչեւ Ապրիլ։ Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմը խարսխեց Պոլսոյ առջեւ։ Թագաւորը քանի մը օրէն ռուսական մարտանաւով մը պաշտօն պիտի երթայ։ Ռուս եւ Թուրք նաւատորմերը պիտի ընկերանան իրեն։

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐԿԻ առջի օր Մոսկուա հասաւ։

ՊԱԼՄԲԱՅի շրջանին մէջ անգլ. օդանաւեր ռումբ նետեցին աւազակախումբի մը վրայ, որ արշաւներ կը կատարէր Միջագետքի մէջ։ Սպաննուեցան քանի մը հոգի։ Գտնուեցաւ պետին սուրը. կը կարծուի թէ յիշեալը սպաննուած կամ ծանրապէս վիրաւորուած է։

ՏՐՈՑԿի խնդրած է Մոսկուայէն որ Թուրքիստանէն կովկաս փոխադրուի իր աքսորավայրը, նկատելով որ Թուրքիստանի կլիման չի յարմարիր իրեն։ Խնդրանքը մերժուած է։

ՕՏԱՐ ՁԱՐՏԱՐԱԳԷՏՆԵՐը կը մեկնին Ռուսիայէն։ Շարիւր գերման ձարտարագէտներ անցագիր խնդրած են մեկնելու համար։

ԹՈՒՐԲԻՈՑ Ֆութպոլի խումբը երկուշաբթի օր Ամսթէրտամի մէջ 1-7 պարտուեցաւ եգիպտական խումբէն։

ՀԱՑԱՍՏԱՆի ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Ա.ՆՈՒՎԻլ-լէ-կոնէս.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին, կայարանին դէմը, Սալ կամանի մէջ, Անշարժ սինէմայի ներկայացում Պ. Յ. Պապէսեանի կողմէ։*

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ եւ ԱՆԴՐԻ ՏԷՐ ՕՀԱՆԵԱՆ։

Ալֆոռվիլ.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2:30ին քաղաքապետարանի սրահը։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն։*

Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ։

Լիոն.— *Այս Շբ. օր։ Կը խօսին՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ, Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱՋԳԻՒ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԸ

Ս. ՎԱՐԱՁԵԱՆԻ

«ՀԱՑԱՍՏԱՆի ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»Ը

550 ԷՋ ԵՒ 50 ԷՋ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՈՒԻՐԻՈ 40 Ֆր., ՈՒԻՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ 2 ՏՈԼԱՐ

կը ծախուի նաեւ «ՅԱՌԱՋ»ի խմբագրատունը

ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՁՈՀԵՐՈՒՆ

Լապէկիւտի ֆանգանակութիւնը.—

Պօտուրեան ընտանիք 50, Տէր եւ Տիկ. Տօլպաշեան 20, Փոքրիկն Վ. Տօլպաշեան 7.50, Բարխեան Մարդար 10, Ք. Երանոսեան 12, Մ. Գրիգորեան 30, Օր. Ա. Սահակեան, Ն. Կարմիրեան, Տ. Ս. Սլոյեան 10ական, Մ. Տարագճեան 15, Ա. Յարութիւնեան 10, Մանասէլեան քոյրեր 15, Ս. Մարալեան 10, Պ. Յակոբեան 10, Դանիէլեան եղբարք 10, Կ. Մարտիրոսեան 5, Յ. Մելքոնեան 20, Ոմն 5, Տիկ. Հ. Ինճեան 5, Տիկ. Վ. Թէոսեան 5, Տիկ. Մ. Երանեան 5, Ագաշեան ընտանիք 20, Շ. Համբարձումեան 10, Ս. Պետրոսեան 12, Պ. Ճնտեան 10, Մ. Ղուկասեան 15, Ա. Վարդանեան 21, Ռ. Համբարձումեան 12.50, Տիկ. Ա. Տ. Մղսեան 10, Փոքրիկն Մարի Տ. Մղսեան 5, Պ. Կարապետ 10 ֆր.։ Դուման 400 ֆր.։

(Տես Յառաջ 26 Մայիս)։

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պ. Մ. հրապարակային վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Նիւթ՝ Հայ քաղ.կուսակցութեան, գործունէութիւնը։ Կը նախագահէ Ընկ. Հիւսեան, կը հրաւիրուին բոլոր համրենակիցները։

ՅՈՒՇԱՏԵՏԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի աթլէթիք յանձնախումբը կը ծանուցանէ թէ վարձած է C. A. Montrouge-ի մարզարանը (Սթատ Պիւֆալօյի եւրին, Սէլինա Տիւպուա փողոց, Մօնռուժ), ուր տեղի կ'ունենան, կիրակի առտուները, մարզական փորձեր, վազք, բարձրութիւն ցատկել, գունտ, սկաւառակ եւ նիզակ նետել եւայլն։ Մարզիկ Պ, Նալպար ճէլալեան կը հսկէ փորձերուն։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամները եւ հայ երիտասարդները կը հրաւիրուին իրենց աթլէթիք փորձերը ընել յիշեալ սթատին մէջ, ժամը 8.30էն սկսեալ։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— կը փնտռուին Սազաթիել եւ Թաթուլ Ջատուրեան (իգմիթ, Ովաճըքցի)։ Իմացնել՝ K. Dadourianի, Hôtel du l'Entrepôt, 32 Rue de l'Entrepôt, Paris (10e).

— *Անտիոքցի Կարապետ Մղռգեան կամ Մահտես Աբրահամեան, հօր անունը Գէորգ, մօր անունը Ոսկի, եղբօր անունը Աբրահամ, քրոջ անունը Վիքթոր, որ ասկէ առաջ Պէյրութ էր եւ այժմ կը կարծուի թէ Ֆրանսա կը գտնուի։* Գրել՝ Պ. Մելքոն Պաամաճեանի, 4 Rue Louis-Bonnet, Paris (11e).

— կը փնտռուի Պրուսայի օրթագիւղէն Ֆօնիկ Ունճիկեանի որդին Արթին, 11 տարեկան որ աքսորի միջոցին Հալէպի եւ Ցէր Զօրի կողմերը մնացած է։ Իմացնել՝ Artinian Donig, Etablissemennt Hutchinson, Atelier Tennis 1e, étage, Ghalette par Montargis, (Loiret), France.

կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— *կը փնտռեմ Հօրեղբայրս (Եալովացի) Պետրոս Շէնլուկեան եւ կինը, զաւակները՝ Նշան եւ Տաճատ, աղջիկները՝ Թուման եւ Պայծառ, հօրաքոյրս Տօսէ և տղան Տիգրան, աղջիկը Հոռմիկ, ամէնքն ալ Տիարպէքիրցի. Ամերիկա Հօպէտ կամ Օհիօ քաղաքը ըլլալ կը կարծուին։ Մարիձա Մաճառեան, Ծնեալ Շէնլունգեան, 27 Rue Claude Maillot, Arnouville-les-Gonesse, (S. et. O.)։*

— կը փնտռուի Սարգիս Զաքքեան որ ութ ամիս առաջ հեռեւեալ հասցէն տուած էր Mine de la Ferière, aux Etanges, Orne, իմացնել՝ Mme. A. Vahanianի, Villa la Babiole, Ave. Beau Site. Nice (A. M.)

Clinique COVO
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ
107 Rue Lafayette, Paris (Xe)
Ամէն օր ժամը 2.30—7.30
Tél. Trudaine 29-04

ԿԱ՛ՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ
ՄԱՐՄՆԻՇ ՀՐՃՈՒԻՉ ու ԺՈՂՏ՛
Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան *փոխադրուած է*, 48 Rue de Baignoir, Marseille.
Կը լուսանկարէ նորագոյն մեքենաներով։ Դեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարեխիղճ։
Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56
15 օրէն ֆրանսա մտնելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութեան թուղթեր կը հանէ։
կ'ընդունի ամէն օր (ի բացառեալ շաբաթ) կէսօրէ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՁՕՆ ՏՂ ՔՕՄԷՐՍ, ԽԱՆՈՒԹ, ԵԻԱՅԷՆ ԳՆԵԼՈՒ ԵՒ ՇԱԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք՝ **A L'ETUDE GABRIAC**, ՓԱՍՏԱԲԻՆ
15 Rue Tronchet (Madeleine - St. Lazare) Թել. 24 04 80 05
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ՀԱՅԵՐԵՆԱԿԻՑ ՄԸ՝
Պ. ԻՆԷՃԵԱՆ, *գրասենեակի տնօրէն, որ մանուորապէս, պէտ պիտի զբաղի հայ յաճախորդներով։ Վստահելի գործ, իրաւական խորհրդակցութիւններ ձրի։*

ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ ՓՆՏՐԵՑԷՔ

ՖՕՆՕԿՐԱՖԻ, ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐը
3-4 ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԼԱՆԱԿՆԵՐ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՓԼԱՔԻՆ ՎՐԱՅ
ՄԷԿ ՓԼԱՔ 15 ՖՐԱՆՔ *Մեծաքանակի համար մասնաւոր գին։*
Պատրաստեց՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Մասնակցութեամբ բոլոր յայտնի արեւելեան երգիչներուն
ՓՆՏՐԵՑԷՔ, ՓՆՏՐԵՑԷՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՇԱԲԱԹԷՆ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պէլվիլ
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
ԹԱՐՄ ԼԱՒ ԱԺԱՆ

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԻՐԱՑ (ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ)
Վկայեալ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԻԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գ., Եշ., Ուր. և Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՀՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

Դ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԻՐԱՒԱԳԷՏ
Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտրական, քաղաքային եւ պատժական գատերով։ Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ինքնաշարժի արկածներու եւ վարձակալութեան վերաբերեալ գատական գործեր, ինչպէս նաեւ ապահովագրական վէճեր։ Կը խմբագրէ ամէն տեսակ actes (baux, vente et nantissement de fonds de commerce, constitution et liquidation de sociétés). Ֆրանսահպատակութիւն ուզողներու համար կը կատարէ վարչական ձեւակերպութիւնները լուսադոյն պայմաններով։
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 9.30-12 և 4-7 ժամադրութեամբ
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Չէ՛ չի լինիր, ամէն միսէ ապուխտ չի լինիր
Ջոր միսին երեսը չաման քսելով փաստրմա չի լինիր։
Կը պատրաստենք տարին 12 ամիս ապուխտ եւ երշիկ։ Մեծաքանակի համար դիմել՝ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
kHANZADIAN FRÈRES, Chemin de Coveille,
Par Allauch, Marseille, France.
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԷՆ ԱՊՍՊԻՐԱՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆԵՆՔ

STUDIO ALBAN
Կը փնտռեմ 15—17 տարեկան մի քանի հայ ուշիմ պատանիներ, փափաքող գեղարուեստական լուսանկարչութիւն սորվելու։ Կ'առաջարկեմ սկիզբի համար 50էն 100 ֆրանք շաբաթական վճարել։ Դիմել՝ ամէն օր M. Alban, 46 Rue du Ponthieu, Métro: Champs-Elysées.

Շահաւոր *եւ պատրաստ գործի մը համար դրամագլխով ընկեր կը փնտռուի։ Դիմել՝ 10 Rue du Général Brunet, Paris (19e). Metro Botzaris, թիւ 7 սենեակ, ժամը 2—5։*

Գործ կը փնտռէ
Արեւելեան կերակուրներու մասնագէտ խոհարարապետ մը։ Դիմել՝ Մկրտիչ Թէյեանի, 157 Ave. Président Wilson, Pré St. Gervais, Seine.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
5 Rue Cardinal Mercier
(Նախկին Rue Nouvelle)
Tél. Cent. 96,70 եւ 97,39
Կը կատարէ Ֆրանսա մնալու արտօնութեան պայմանական նուէրեան պայմանական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ գատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։
Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Դ. ԹԱՔԻՐԵԱՆ
ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ
19 RUE HENRI MONNIER
PARIS (IXme)

Ծոմարներու կազմակերպութիւն,
Հաշուեկշիռ եւ հաշուեքննութիւն,
Դիզուած հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ **75** ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակին յայտարարենք, Թուղթերը կը քննենք, պատշաճական պիմուհները ժամանակին եւ տեսակար կերպով կը կատարենք։

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր առեւտրականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստէմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները։ եւ առեւտրական շրջութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
31
ՄԱՅԻՍ
1928

31 MAI 1928

4 ՏԱՐԻ Թիւ 661 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

Անճարակ եւ անճոռնի

Ճիշտ այն միջոցին որ Իտալիա «իրաւարարութեան, չէզոքութեան եւ համաձայնութեան» դաշնագիր կը կնքէ Թուրքիոյ հետ, մեր աչքին առջեւ է իտալացի հեղինակի մը քստմնելի դատաստանը՝ հայ ժողովուրդի եւ անոր ապագայի մասին:

Նոյնքան տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը, այդ փիլիսոփայական թարգմանութիւնը լոյս տեսաւ «Յառաջ»ի մէջ, անմիջապէս Թուրքիոյ հետ դաշինքի մը կնքման տասնամեակի տօնին (երեքշաբթի, 29 Մայիս)

Այդ հատուածը քաղեր էինք նոր գիրքէ մը, «Turchia di Kemal» (Քեմալի Թուրքիան), որուն ամփոփումն ալ պիտի տանք ա-[յսօր]:

Ինչպէս տեսան ընթերցողները, իտալացի հեղինակը բոլո-[րին Թերի եւ միակողմանի ծանօթութիւններ ունի մեր ժո-]ողովուրդի մասին: Մինչեւ անգամ տգիտութիւն մը, որ աններելի [է եւ է պատմագրի կամ քիչ-շատ լուրջ ուսումնասիրողի [համար:

*Քառասուն-յիսուն տարի առաջ հասկնալի էին այդպիսի [տեսակէտներ: Գիտենք եւրոպացի օրագրողներ կամ ուղեւորներ, [որոնք մէկուն-միւսին հարցնելով, Պոլիս, Իզմիր կամ Ատանա [մը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՂԱՎՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԴԵՊՈՒՏԱՏՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻ

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի 1933 թ. հունվարի 26-ի որոշումով, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահությունը, Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի Հայաստանի կազմակերպությունը որոշում են.

1. Հաստատել Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը (տես ստորև):

2. Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը ուժի մեջ մտցնել 1933 թ. մարտի 1-ից:

3. Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը հրատարակել հայերեն, ռուսերեն և վրացերեն լեզուներով:

Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ Ա. ԽԱՆՋՅԱՆ

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության քարտուղար Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Երևան, 1933 թ. փետրվարի 15:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՂԱՎՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԴԵՊՈՒՏԱՏՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻ

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի 1933 թ. հունվարի 26-ի որոշումով, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահությունը, Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի Հայաստանի կազմակերպությունը որոշում են.

1. Հաստատել Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը (տես ստորև):

2. Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը ուժի մեջ մտցնել 1933 թ. մարտի 1-ից:

3. Հայկական ՍՍՀ Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների մասին կանոնադրությունը հրատարակել հայերեն, ռուսերեն և վրացերեն լեզուներով:

Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ Ա. ԽԱՆՋՅԱՆ

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության քարտուղար Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Երևան, 1933 թ. փետրվարի 15:

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ընդհանուր, հավասար և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա՝ գաղտնի քվեարկությամբ:

Շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների սովետների ընտրությունները կատարվում են հետևյալ նորմայով՝ 25 հազար բնակչի համար՝ մեկ պատգամավոր:

Ընտրությունների կազմակերպման համար շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների սովետների ընտրությունների ժամանակ ստեղծվում են ընտրական տեղամասեր՝ 2000 բնակչի հաշվով:

Ընտրական տեղամասերի սահմանները որոշում է շրջանային համաժողովների աշխատավորների պատգամավորների սովետների գործադիր կոմիտեն՝ ընտրությունների նշանակման օրվանից ոչ ուշ, քան 10 օր առաջ:

Ընտրական տեղամասերի ցուցակները կազմվում են ընտրական տեղամասերի սովետների գործադիր կոմիտեների կողմից՝ ընտրությունների նշանակման օրվանից ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ:

Ընտրական տեղամասերի ցուցակները կազմվում են ընտրողների ընդհանուր ժողովների կողմից՝ ընտրական տեղամասերի սովետների գործադիր կոմիտեների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ

ՅԱՋՈՂ ՎՈՍՏՎՈՏՑՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

Հոկտեմբերի 26-ին Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետությունը լրացավ իր գոյության 10-րդ տարեդարձը։ Հայ ժողովուրդը, որ դարերի ընթացքում ենթարկվել է ամենադաժան ճնշումների, ոտնահարվել է ամենաանմարդկային բռնությունների, որ ենթարկվել է ֆիզիկական ոչնչացման, ցեղասպանության, ինչպես ոչ մի ուրիշ ժողովուրդ, ներկայացնում է ամենաանհավանական ազգային կենսունակության, ամենաանհավանական ազգային հարության օրինակը։

Հայ ժողովուրդը, որ ամենաանհավանական պայմաններում ստեղծել է հարուստ մշակույթ, որ ամենաանհավանական պայմաններում պահպանել է իր ազգային ինքնությունը, որ ամենաանհավանական պայմաններում ստեղծել է իր պետականությունը, հայ ժողովուրդ

ցագիր մը տալ եուկոսլաւ կառավարութեան՝ բողոքելու համար Սէպէնիքոյի եւ Սփալաթոյի անկարգութեանց դէմ, պահանջելով անմիջական գոհացում։

Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարար Մարինքովիչ իր քարտուղարներէն մէկը ղրկեց իտալական դեսպան զօր. Պոտրէրոյի մօտ՝ հաղորդելու համար անոր որ սերպ կառավարութիւնը գրաւորապէս ներողութիւն խնդրած է իտալական կառավարութենէն՝ իտալական զանազան հիւպատոսարաններուն դէմ եղած ցոյցերուն առթիւ։

⁂ Պելկրատի իտալական դեսպան զօր. Պոտրէրոյի պիտի յաջորդէ Կալլի, որ եղած է Տուրացցոյի ընդհ. հիւպատոս, յետոյ Թէհրանի դեսպան, այժմ ալ Լիզպոնի դեսպան է։

⁂ Միլանի մէջ շուրջ քսան ոխաննդներ առջի գիշեր ուզեցին կրկնել իրենց բողոքի ցոյցը Եուկոսլաւիոյ հիւպատոսարանին դէմ։ Պահակ զինուորները յաջողեցան ցրուել զանոնք թեթեւ ընդհարումէ մը յետոյ, որու ընթացքին երկու զինուորներ վիրաւորուեցան։

Վէնիզէլոս վերջնագիր պիտի տայ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ազատական կուսակցութեան առջի իրիկուան ժողովին մէջ Վէնիզէլոս պարզեց այն պատճառները, որոնք կը մղեն զինքը վստահութիւն ունենալ կառավարութեան վրայ, ժանաւանդ քուէարկել տալու համար Ծերակոյտի վերաբերեալ օրէնքը եւ զօր. Փանկալոսը դատել տալու համար ներկայ խորհրդարանին կողմէ։

Նախկին վարչապետը աւելցուց թէ խորհրդարանին մէջ կուսակցութեան թարգմանը պիտի բլլայ Սոֆուլիս։ Վէնիզէլոս հերքեց թէ կը ձգտի Հանրապետութեան նախագահութեան, դիտել տալով որ տակաւին ինքզինքը ի վիճակի կը զգայ քաղաքական պայքար վարելու։ Վերջնագիր մը պիտի ուղղէ արքայականներուն՝ հրաւիրելով զանոնք որ ճանչնան հանրապետական վարչաձեւը, հակառակ պարագային վերջնապէս ետ պիտի առնէ քաղաքական կեանքէ քաշուելու մասին նախապէս ըրած իր յայտարարութիւնը։

⁂ Նորընտիր ներքին նախարար կոցի երէկ պաշտօնական երդում կատարեց։

Պուլկարիոյ վերաշինութեան համար

«Թայմզ»ի Սոֆիայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Դարմանուհիներու Յանձնաժողովին հետ խորհրդակցելէ յետոյ, Պուլկարիոյ Միջազգային Յանձնաժողովը ներկայացուցած է տեղեկագիր մը, որով կը թելադրուի գոհացում տալ պուլկար կառավարութեան խնդրանքին, այն է՝ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ արտօնուած միջազգային փոխառութեան գումարը աւելցնել, որպէսզի վերջին երկրաշարժէն ջնջուածները կարելի ըլլայ վերաշինել։

Յանձնաժողովը ասոր համար պայման կը դնէ սակայն որ պէտք է աւելցնել ներածումի տուրքերը, որպէսզի մաքսատան հասոյթներով կարելի ըլլայ հատուցանել դարմանուհիներու եւ փոխառութեան մասնավճարները։ Կը յուսացուի թէ փոխառութիւնը կնքուի Յունիսի վերջը։ Այս պայմանը ընդունուեցաւ կառավարութեան կողմէ։ Խնդիրը պիտի ներկայացուի նաեւ ելմտական յանձնաժողովին եւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի յառաջիկայ նստաշրջանին։

Յանձնաժողովը հաւանած է նաեւ որ յետագային դարմանուհիներու այն մասնավճարները, որոնց պայմանաժամը կը մօտենայ։ Կը կարծուի թէ պիտի յետագային միայն երկու վեցամսեայ վճարումները։

Յոյներ «Իտալիա»ի վասին

Անթելի մը համաձայն, «Իտալիա» ղեկաւոր օդապարիկը ցամաք իջած է Ամթէրտամ կղզին, Շեփիցպէրկի հիւսիսը։ Այս անթելը ձկնորսանաւի մը կողմէ հաղորդուած է «Զիթթա-ի-Միլանո» իտալական շոգենաւին, որ «Իտալիա»յի պարենաւորման նաւն է եւ որ օդապարիկը փնտռելու համար ճամբայ ելած եւ սառնակոյտերու մէջ բռնուած է։

Անթելին նշանները շատ որոշ չեն, որով եւ աղբիւրը կասկածելի կը նկատուի։

«Իտալիա» մէկ ամսուան բաւելու չափ պաշար ունի։ Օգնութեան ձեռնարկները կը շարունակուին։ Նորվեկիոյ նախարարական խորհուրդը առջի օր մասնաւոր գումարում մը ունեցաւ՝ ազատարար նոր միջոցներու մասին մտածելու համար։ Բեւեռախոյզ Ռիզէր Լարսըն ներկայացուց ծրագիր մը, որուն համաձայն հիւսիսային բեւեռին վերեւ օդանաւերով պէտք է փնտռտուքներ կատարել։ Շուէտի պաշտպանութեան նախարարն ալ օդանաւորդային ս ւյասարկութեան պետերուն հետ տեսնուեցաւ, ազատարար նոր արշաւախումբեր ղրկելու համար։

Նիւ Եորք—Պերլին թռիչքը

Գերմանացի Օր. Թէա Րաշէ, որ անցած տարի ծրագրած էր մէկ թռիչքով Պերլինէն Նիւ Եորք երթալ եւ որ օդանաւով փարիզ եկած էր, այժմ կը գտնուի Նիւ Եորք եւ կը յայտարարէ թէ Յունիս 10ին պիտի փորձէ Նիւ Եորք—Պերլին թռիչքը։ Օրիորդ Րաշէ Ամերիկայի զանազան քաղաքներուն մէջ փորձի թռիչքներ կատարեց վերջերս։ Այժմ պատրաստ է անդրատլանտեան թռիչքին համար։

Եւրոպա ղրկուելիք բուրէ ուսանողներ

Էնկիւրիի կրթական գործակատարութեան կողմէ զալ տարի 80 թուրք ուսանողներ պիտի ղրկուին եւրոպական համալսարանները, իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։ Այս առթիւ բոլոր նահանգներուն շրջաբերական ղրկուած է թեկնածուներու ընտրութեան մասին։

ՐԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ խորհրդարանին նստաշրջանը փակուեցաւ. նոր նստաշրջանը պիտի բացուի Դեկտ. 6ին։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշեց ջնջել թերթերու գրաքննութիւնը։

ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆԷ աւելի մարդեր այցելած են Փարիզի ցօնավաճառը, որ փակուեցաւ քանի մը օր առաջ։

ՔՈՍԹ ԵԻ ԼԸ ՊՐԻ կը շարունակէն օդանաւով Եւրոպայի շրջանը։ Առջի օր Սթրազպուրկէն Ժընեւ հասան։

ՕԽՐԻՏԱՅԷն սերպ հրոսակախումբ մը ալպանական սահմանը անցնելով գնաց Թուչէմիշ, ուր սպաննեց Տիմիթրի Պէլբաժէնի ա. նուն քահանայ մը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Առնուվիլ-լէ-կոնէս.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին, կայարանին դէմը, Սալ Կալմանի մէջ։ Անշարժ սիներժայի ներկայացում Պ. Յ. Պապէսեանի կողմէ։*

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ եւ ԱՆԴՐԻ ՏԷՐ Օ-ՀԱՆԵԱՆ։

Ալֆօռվիլ.— *Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին քաղաքապետարանի սրահը՝ Երգ, նուագ, արտասանութիւն։*

Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ։

Լիոն.— *Այս Շբ. օր՝ Կը խօսին՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ, Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ և ԱԶԳԻՆ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։*

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՁՈՀԵՐՈՒՆ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Պելկրատ, *Մ. Մ.— 100։*
Լիոն, *Գործ.— Մտացանք։*
Մարսէյլ, *Գործ.— 656.65։*
Սէն Թ'Էթիէն, *Մ.Տ.— 35։*
Նիս, *Կուսս.— 70։*
Լիոն, *Յ. Ն.— 100։ Ղրկեցինք։*
Քրէօզէ, *Յ. Դ.— 35։*
Մօնթարժի, *Տ. Ա.— 20։*
Լապէկուտ, *Ա. Տ.— 30։*
Էքս-լէ-Պէն, *Յ. Կ.— 35։*
Քոնպ, *Ա. Յ.— 50։*
Ռօան, *Մ. Թ.— 35։*
Ռօան, *Ղ. Պ.— 35։*
Մարսէյլ, *Կ. Գ.— 20։*
Սէն Թ'Օպէն, *Գ. Մ.— 35։*
Շառն, *Ա. Պ.— 35։*
Տէսին, *Թիւֆէնկ.— 70։*
Տէսին, *Հ. Պ.— 70։*
Սէն Յաքուբնէն, *Զ. Զ.— 35։*
Պրիւքսէլ, *Ն. Վրդ.— 30 պկլժ. ֆրանք։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Պրուսայի Օրթագիւղէն Տօնիկ Ունճիկեանի որդին Արթին, 11 տարեան որ աքսորի միջոցին Հալէպի եւ ետը Զօրի կողմերը մնացած է։ Իմացնել՝ Artinian Donig, Etablissement Hutchinson, Atelier Tennis 1er, étage, Chalette par Montargis, (Loiret), France.

կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— կը փնտռուի Յարգիս Զաքքեեան որ ուղի ամիս առաջ հետեւեալ հասցէն տուած էր Mine de la Ferière, aux Etanges, Orne, իմացնել՝ Mme. A. Vahanianի, Villa la Babiole, Ave. Beau Site. Nice (A. M.)

— *Կը փնտռուին Զարուհի Սվազլեան եւ իր աղջիկը Մելինէն, որոնք անցեալ տարի Սէն-Շաժօն կը գտնուէին։ Մելինէ նախօրօք եղած է Նպաստամատոյցի Սիրայի որբանոցը։ Տեղեկացնել՝* Near East Relief, 15 Bd. des Italiens, Paris.

— *Կը փնտռուի Յարութիւնեան Ահարոն 19—20 տարեկան, Ատաբազարի մօտ Մէրտէկէօղ գիւղէն։ Իմացնել՝ վերի հասցէին։*

— *Կը փնտռուի Մուրատեան Սիժոն Սեբաստիոլիչեան գիւղէն։ Յիշեալը 1924ին Մարսէյլ Քան Օտտօ կը մնար։ Իմացնել՝ վերի հասցէին։*

— *Կը փնտռուի Պարոնեան Բագրատ Էրզրումցի, 21 տարեկան որ 1923 Հոկտեմբերին Փրանսա եկած է։ Բագրատ 1924ին Nord նահանգը, Ժուրմի ապակիի գործարանը կ'աշխատէր։ Իմացնել վերի հասցէին։*

— Հերոս Արթին ադա Տէմիրճեան, 38 տարեկան, Եոզղատի Ջաթ գիւղէն, որ 1914ին փախստական անցած է Սամսունի շրջանը տասնեակ հերոսներով։ Տարիներու կռիւներէ վերջ 1922 Նոյ. 9ին խաբեբայութեամբ երկարօրէն հաշտեմ փաշայի ձեռքն ինկած է իր ընկերոջ Եոզղատցի Հաճի պէյ Քէշիշեանի հետ եւ չորս օր զարշանալայի բանտը պահուելէ վերջ տարուած է Ինէնէ, յետոյ կիրասոն։ Հոս Ազգ. Միութեան դիմելով, հերոսները նպաստ կը ստանան։ Անկէ ի վեր լուր չէ առնուած։ Գիտցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել իր զաւկին Բենեամինի կամ կնոջ Մարիամ Տէմիրճեանի, Grand Café d'Europe, Barjols (Var) France;

Վարձու ևն ընդարձակ աշխատանոց եւ սենեակ։ Ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն։ Գինը յարմար։ Դիմել՝ 17 Rue Damesme, մէթրօ Փլաս տ'Իթալի։

ACCORD et RÉPARATION de PIANOS

Travail très soigné, pour Paris et Banlieue, écrire V. HINDAMIAN, 35 rue de Clignancourt PARIS (18e), նախկին դաշնակայարդար «Pleyel» դանրաճանօթ տան եւ վկայեալ, «Chambre Syndicale des facteurs de Pianos»։

ՅԱՒՇԱՏԵՍ

ՅԱՐԴԱՊՂԻ գրական երեկոն այսօր Հինգշբ. Ֆլորիայի մէջ։ Տէօվլէթեան կը կարդայ իր ինքնագիր բանաստեղծութիւնները։ Կը հրաւիրուին անդամները եւ համակիրները։

ՆԱՄԱԿ ունին Պ. Պ. Հայկ Սէմէրճեան, Մանուէլ կապուտիկեան, Խայիկ Քանիկեան, Գարեգին Երկանեան եւ Սասունցի Պօղոս Շապոյեան։

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՓԱԹԻՍԸՌԻ

Գ. ԱՐԱՊԵԱՆ ԵՒ Յ. ՀԱՃԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

30 Rue Bouret, PARIS (19e) Met. Jaurès կամ Bolivar

Թրամուէյ՝ 51, 21a, 21b, 21c, 21d, 29a, 29b, 29c, 26-5, Autob. M. W.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ԱՃԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Փնտռեցէք ամէն տեղ մեր իւղով սիմիթները։ Ապսպրանքի վրայ կը պատրաստուին ամէն տեսակ խմորեղէններ եւ տօլմաներ։

100 ֆրանքէն աւելի ապսպրանքները տուները կը յանձնուին։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Անգլիական կերպասներու (այրերու համար) մնացած մթերքս վերջնական հաշուեյարդարի ենթարկած ըլլալով, կը ծախեմ շատ ժան գիներով։

Դիմել՝ Ա. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ, 45 Rue de Trévise (*բակին մէջ*) Paris, *մէթրօ* Cadet.

STUDIO ALBAN

Կը փնտռեմ 15—17 տարեկան մի քանի հայ ուշիմ պատանիներ, փափաքող գեղարուեստական լուսանկարչութիւն սորվելու։ Կ'առաջարկեմ սկիզբի համար 50էն 100 ֆրանք շաբաթական վճարել։ Դիմել՝ ամէն օր M. Alban, 46 Rue du Ponthieu, Métro: Champs-Elysées.

ՓԼԱՔՆԵՐ ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ 18 ՖՐԱՆՔ ՅՈՒՆԱՐԷՆ

Ջուտ խաղողէ անարատ օղի (Պօրտօ պատրաստուած), արեւելեան նպարեղէններուն լաւագոյնը, ապուխտ, երշիկ, աղի ձուկեր, յունական ձէթ, ձիթապուղ, էրմիս գծնսէրվներ, Թէյ եւ սուրճ, անուշեղէններ եւն.։

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ *քով*

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85

Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

Բաց է ամէն օր մինչեւ ժամը 9,30

ԹԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՒՐՃԻ

26 Rue Trévise: մէթրօ՝ Cadet Tél. Provence 38.63

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. մէթրօ République, Tél. Archives 05—86

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Ղազուաճ ներքանցու կաշի,
գուսփոն (*կոնակի մասը*) *Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36, Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, ֆրանք,*
ֆօլէ (*վերի մասը*) 14, 16, 18 ֆրանք։
ֆլան (*կողի մասը*) 14, 15, 16 ֆրանք։

Մանաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու։ Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԱՅ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԷՆԵՐ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-41

ՄԷԹՐՕ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւտ N. D. de Lorette

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ. ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 14-19, ԿԻՐ. ԵՒ ՏՕՆ ՕՐԵՐ 10-12

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

38, Ave. St. Ouen PARIS (18me) Tél. MARCADET 03-64

Ընդհանուր հիւանդութիւններ սեռամիզային, վէներական, թոքի, կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն, էլեկտրադարմանում։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ Ակռայի դարմանում, քաշել 10 ֆր.։ արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Clinique COVO

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

107 Rue Lafayette, Paris (Xe)

Ամէն օր ժամը 2.30—7.30

Tél. Trudaine 29 04

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԱԿ

Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

5 Rue Cardinal Mercier

(Նախկին Rue Nouvelle)

Tél. Cent. 96.70 եւ 97,39

Կը կատարէ ֆրանսա մըտնելու կամ բնակելու արտօնութեան պաշտօնական գործողութիւնները, արագ կերպով։ Նաեւ դատական եւ վարչական ամէն տեսակ գործեր կը ստանձնէ։

Դիմել ամէն օր 9-12 և 2-7

ԿԱՆԳ ԱՌ ՈՒ ԿԱՐԴԱ!

ՄԱՐՍԷՅԼ ՀՐՃՈՒՒԻ ու ԺԱՊՏԷ

Լուսանկարիչ Մանուկ Մարկոսեան փոխադրուած է, 48 Rue de Baignoir, Marseille.

Կը լուսանկարէ նորագոյն քէնոներով։ Գեղարուեստական գործ, մաքուր, արագ եւ բարի խիղճ։

Փորձի համար անգամ մը միայն այցելեցէք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարդապետ։

Ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեն. Passy 72.56

15 օրէն ֆրանսա ժամելու իրաւունք (AFFIDAVIT) ձեռք կը բերէ, ինքնութիւն թուղթեր կը ձանէ։ (ի բացառեալ շաբաթ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ ցառեալ շաբաթ) ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER